

# Parkour



## Institutionalisering af en ny bevægelseskultur i Danmark

Ph.d.-afhandling  
Signe Højbjerg Larsen  
December 2014

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund  
Institut for Idræt og Biomekanik



UNIVERSITY OF SOUTHERN DENMARK

## **Parkour. Institutionalisering af en ny bevægelseskultur i Danmark**

© Signe Højbjerg Larsen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC)

Institut for Idræt og Biomekanik

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet

Odense, 2015

Vejleder:

Henning Eichberg, Professor, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Indleveret december 2014

Forsvaret marts 2015

Bedømmelsesudvalg:

Gunnar Breivik, Professor, Seksjon for kultur og samfunn, Norges Idrettshøgskole

Inge Kryger Pedersen, Lektor, Sociologisk Institut, Københavns Universitet

Helle Ploug Hansen, Professor, Forskningsenheden for Almen Praksis, Syddansk Universitet (Formand).

Ph.d. projektet er støttet økonomisk af Nordea-fonden.

Forside: Signe Højbjerg Larsen

Forsidefoto: Esben Zøllner Olesen

## Tak

Det har på én gang været et stort privilegium, en vanvittig proces og en utrolig lærerig oplevelse at skabe denne afhandling. Projektet er gennemført ved Institut for Idræt og Biomekanik (IOB) ved Syddansk Universitet som en del af forskningsprojektet 'Leg, Bevægelse og Idræt' med støtte fra Nordea-fonden. Projektet er vejledt af professor Henning Eichberg. Jeg vil gerne takke Henning for konstruktive kommentarer, vilde tanker og opmuntring hele vejen igennem. Henning bliver ved med at inspirere mig med sin legende nysgerrighed, evne til at stille spørgsmål og sit altid herlige, smittende humør. Jeg vil også gerne takke ham for at lade mig gå mine egne veje med kyndige råd på rejsen.

Ph.d.-projektet var ikke blevet påbegyndt uden interessen, tiltroen og opbakningen fra Bo Vestergaard. Jeg er meget taknemlig for hans faglige sparring, interessefællesskab og venskab. Projektet var heller ikke blevet til noget uden Jan Toftegaard Støckels opbakning og hjælp i forbindelse med ansøgningen. Tak for det.

Gennem årene har jeg fået uvurderlig hjælp fra en masse mennesker og gode kolleger. Jeg vil gerne takke Jan Kampmann for at springe til på det helt rigtige tidspunkt med evne til at agere kaospilot i et projekt drevet af mange interesser og spørgsmål. En stor tak skal også rettes mod Kenneth Aggerholm, som har været en fast støtte, en stor inspiration, fast sparringspartner og en god ven. Kenneth har introduceret mig for nye fagområder og været en fantastisk guide i det akademiske miljø. Vi har deltaget i spændende konferencer og rejser sammen, som står som de absolutte højdepunkter i mit ph.d.-forløb. Jeg vil også gerne takke Lise Specht Petersen og Anne-Lene Sand. Vi har haft nogle hyggelige og givende stunder sammen. En stor tak skal også lyde til alle mine informanter, særlig til underviserne fra Gerlev Idrætshøjskole for at lade mig følge deres undervisning tæt.

Jeg vil gerne takke min far og min bror for at læse korrektur på afhandlingen og ikke mindst min mor og familie generelt for deres interesse, opbakning og tiltro til mit projekt. Tak til Stine Jørgensen, Gitte Lundgaard og Mia Post Jensen for deres sproglige ekspertise og venskab, og sidst - men ikke mindst - tak til kære Sidsel Pedersen for at gennemleve hele processen med mig og for at sætte det hele i perspektiv.

## Indhold

<b>Parkour .....</b>	<b>7</b>
En mod- og kropskulturelle trend i tiden? .....	7
Den samfundskulturelle og pædagogiske interesse .....	11
Parkour på højskole .....	12
Spørgsmålene.....	14
At forske med afsæt i egen bevægelsesbiografi .....	15
Køreplan .....	17

## 1. del

### Kapitel 1

<b>Afhandlingens erkendelsesteoretiske fundament .....</b>	<b>21</b>
De fænomenologiske rødder.....	23
Studiets fænomenologiske inspiration.....	24
Merleau-Pontys eksistentielle kropsfænomenologi.....	25
Fænomenologisk sociologi og videnssociologi.....	26
Parkour i et fænomenologisk sociologisk og videnssociologisk perspektiv .....	28
Alfred Schutz tanker om forståelse i hverdagslivet.....	29
Schutz socialfænomenologiske metode.....	31
Berger og Luckmanns videnssociologi.....	33
Berger og Luckmanns institutionalisering.....	33

### Kapitel 2

<b>Parkours kulturhistorie .....</b>	<b>38</b>
Metodologi og metode .....	39
Kildematerialet .....	40
<b>Import af en fransk bevægelseskultur .....</b>	<b>41</b>
Franske begyndelser .....	41
Den militære inspiration .....	42
Fra livshistorier og superhelte til formation af en disciplin.....	43
Spirende iværksætter og offentlighedens interesse .....	45
Fragmentation .....	45
<b>Den internationale udbredelse .....</b>	<b>46</b>
Bevægelseskulturelle transformationer .....	48
Kulturelle variationer.....	50
Parkour som undervisning .....	51
Parkour i et internationalt perspektiv.....	53
<b>Parkour i Danmark .....</b>	<b>54</b>
De tidligste bevægelser.....	55



Fra selvorganisation til foreningsdannelse .....	55
Bevægelseskultur som grobund for iværksættere og kulturel fragmentation .....	57
Danske kulturelle variationer .....	58
Den etablerede foreningsidræts interesse for parkour .....	60
Parkour i uddannelsesinstitutioner .....	62
Fra byrum til faciliteter .....	64
Facilitetstyper .....	65
Parkour i et dansk perspektiv .....	69

### Kapitel 3

<b>De eksisterende akademiske analyser .....</b>	<b>72</b>
Indkredsning af det akademiske felt .....	72
Den arkitekturteoretiske forelskelse i parkour .....	72
Parkour som kreativ oplysning .....	73
Parkourudøverne som senmoderne flanører og revitaliserende situationister .....	75
Parkour som kritisk aktivisme .....	76
Kritiske variationer .....	77
Kulturhistoriske modsætninger .....	78
Parkourudøvernes tvetydige bevægelser .....	79
Diskursen om inkorporation .....	81
Opblødning af kritikken .....	82
Nye komplekse relationer .....	83
Fra spontane bevægelser til bevægelseskulturelle færdigheder .....	84
Parkourperception som æstetisk-kropslig dannelse .....	85
Hvilke kvaliteter har et velegnet sted til parkour? .....	87
Frygt og grænsesøgning .....	88
Selvorganiseret parkour som et særligt læringsrum .....	90
Institutionalisering og sportificering af parkour .....	91
Trædesten fra den eksisterende forskning .....	93

### Kapitel 4

<b>Det overordnede forskningsdesign for analyserne .....</b>	<b>98</b>
Casestudiet som forskningsstrategi .....	99
Casestudierne for de empiriske analyser .....	104
De metodiske tilgange .....	106
Etnografisk feltarbejde .....	106
Kropslige oplevelser og betydninger .....	107
Udfordringerne ved det kropslige engagement .....	110
Feltarbejdets organisering .....	112
Flerstedet etnografi .....	112
Den samfundskulturelle analyse .....	113
Afsluttende bemærkninger .....	114

## 2. del

### Kapitel 5

#### **Metodiske valg og refleksioner i studiet af parkour som selvorganiseret bevægelseskultur.. 116**

Udvælgelsen af informanter .....	116
Den pendulerende praksis med parkourudøvere.....	121
Refleksioner om feltarbejdet.....	129
Opfølgende interviews.....	133
Legitimitet i feltarbejdet .....	134
Den anvendte analytiske og repræsentatoriske metode .....	135
Analysens struktur og indhold .....	139

### Kapitel 6

#### **At se bevægelser og historier ..... 143**

Den stedslige udforskning .....	143
Den fænomenologiske relation mellem krop og rum .....	145
Parkourudøvernes legende rettetted .....	146
Basics - de signifikante bevægelser .....	149
At se med og i bevægelse .....	150
Bevægelsernes fysiske betingelser og sociale grundlag .....	151
En konfiguratv stedslighed .....	155
Den bevægelsesmæssige dannelse i selvorganiseret parkour .....	156
Den grænseoverskridende rettetted.....	160
Perception af umulige bevægelser .....	162
Bevægelseshistorier .....	164
Resumé .....	170

### Kapitel 7

#### **Et risikofyldt læringsrum ..... 171**

Challenge, break og clean.....	173
Challenge .....	174
Break.....	177
Afklaring af risiko .....	177
At spørge og eksperimentere .....	178
At splatte den .....	182
At turde stole på det mulige.....	185
Inklination for at risikere og fejle .....	188
Begejstring over overvindelsen .....	192
Clean .....	193
Clean som brugsværdi .....	196

## Kapitel 8

<b>Den enkelte og de andre .....</b>	<b>199</b>
At tage den for hinanden.....	200
Det subjektive udkast mod det uvisse.....	206
Sammenligning .....	208
Hvorfor skabe faciliteter til dem, der skaber dem selv? .....	211
Resumé .....	213

## Kapitel 9

<b>Kropslighed i selvorganiseret parkour .....</b>	<b>214</b>
Grebet om omgivelserne.....	214
Kropslige markører .....	220
En kropskulturel tendens?.....	222
Opsummering af den deskriptive analyse af selvorganiseret parkour .....	224

## Kapitel 10

<b>Selvorganiseret parkour i et samfundskulturelt perspektiv .....</b>	<b>226</b>
Teoretiske perspektiver om compensation .....	227
Selvorganiseret parkour som modsvar til et kedeligt samfund.....	228
Det kompensatoriske perspektivs begrænsninger.....	229
Giddens: Modernitet og selv-identitet .....	230
Selvorganiseret parkour som dannelse af selv-identitet i et samfund præget af ontologisk usikkerhed. ....	232
Kritik af Giddens individualistiske perspektiv .....	233
Sennett: Håndværkeren.....	235
Håndværksmæssighed .....	236
Sensorisk opmærksomhed .....	237
Den engagerende materialebevidsthed i parkour.....	238
Modstand .....	240
Gentagelse .....	241
Selvorganiseret parkour som en håndværksmæssighed .....	242
De subjektive udkast mod det uvisse som intuitive spring.....	244
Håndværksmæssighedens rod i leg.....	246
Den selvorganiseredes parkours betydning som håndværksmæssighed .....	248

## 3. del

## Kapitel 11

<b>Metodiske valg og refleksioner i studiet af parkour som undervisningsfag på Gerlev Idrætshøjskole .....</b>	<b>253</b>
Det kulturanalytiske afsæt .....	253

Feltarbejdets omfang og elevholdet.....	256
Refleksioner om feltarbejdet.....	259
Interviews .....	261
Forskerrolle og legitimitet .....	261
Den anvendte analytiske og repræsentatoriske metode.....	262
Analysens indhold og struktur.....	263

## Kapitel 12

### **Bevægelseskulturelle ligheder..... 264**

Bevægelsesruter.....	264
Iscenesættelse af challenges .....	268
Kreativ bevægelsesudvikling.....	270
Rum for sensorisk opmærksomhed .....	272
Rum for gentagelse .....	273
Rum for modstand .....	275
Relationerne mellem eleverne .....	280
Forbilleder.....	284
Relationerne mellem eleverne og underviserne.....	285
Selvforvaltning og instruktion i forbindelse med risiko .....	289
Hjælp til at vurdere challenges.....	293
Kendskab til elever.....	294
Udvikling af personlige strategier.....	297
Undervisningsfagets relation til selvorganiseret parkour .....	300

## Kapitel 13

### **Bevægelseskulturelle forskelle ..... 303**

Kropslig disciplinering .....	303
Conditioning.....	305
Ideologisk disciplinering .....	310
Legende disciplinering.....	315
Opsummering af de bevægelseskulturelle forskelle.....	319
Undervisning i et kønskulturelt perspektiv.....	320
Epilog.....	325

### **Afrunding..... 328**

Parkours kulturhistorie .....	328
Selvorganiseret parkour.....	330
Den kulturanalytiske sammenligning af selvorganiseret parkour og undervisning i parkour på Gerlev	
Idrætshøjskole.....	333
Perspektiver og afsæt for videre studier .....	335
Bemærkninger til fremtidig forskning.....	337
Kulturel relativitet i en historisk sløjfe .....	339
Tentativ indkredsning af pædagogiske inspirationer i forhold til folkeskolens idrætsundervisning.....	342

<b>Dansk resumé .....</b>	<b>344</b>
<b>English summary .....</b>	<b>347</b>
<b>Litteratur.....</b>	<b>350</b>

## Parkour

Et par unge springer fra mur til mur, slår saltomortaler, lander på benene og løber videre, sætter af fra nye steder, finder balance på gelændere og forsætter videre ned ad havnefronten og omkring det næste gadehjørne. Deres bevægelser over mure, gelændere og trapper vækker opmærksomhed. Parkourudøvere demonstrerer, at legende kropslig aktivitet ikke nødvendigvis behøver at lade sig afgrænse til dertil indrettede faciliteter som skolegårde, legepladser eller idrætshaller. Byens hverdagsrum kan også være et sted, hvor man leger og udfolder sig kropsligt.

I løbet af de sidste fem år har parkour tiltrukket sig stigende opmærksomhed fra børn og unge såvel som idrætslærere, byplanlæggere, filminstruktører og det kommercielle marked. I Danmark er parkour gået fra at være et relativt ukendt fænomen, som nogle få unge dyrkede i det lokale byrum, til en idrætsaktivitet, som de fleste børn og unge samt voksne med interesse for eller profession inden for idræt kender til. Parkour er ikke længere noget, der kun foregår selvorganiseret i storbyens hverdagsrum: fra Næstved til Randers etableres der parkourparker, og i frivillige idrætsforeninger såvel som i uddannelsesinstitutioner integreres parkour som en ny og alternativ idrætsaktivitet. Parkour planlægges, organiseres og iscenesættes af undervisere og er derved i dag både et selvorganiseret gadefænomen og en formel undervisningsaktivitet.

Denne afhandling sætter fokus på parkour som bevægelseskultur. Selvom parkour har opnået udbredelse og popularitet blandt pædagoger, idrætslærere og byplanlæggere, er der ikke gennemført nærmere studier af, hvad det er for en selvorganiseret kropslig praksis, som unge mennesker i Danmark udfolder som parkour, eller hvordan vi kan forstå denne praksis i et samfundskulturelt perspektiv. Der findes heller ingen akademiske fremstillinger af, hvordan parkour er opstået og har udviklet sig eller overvejelser over, om det overhovedet er muligt at skabe pædagogisk institutionaliserede undervisningstilbud i parkour uden at miste nogle af de oplevelser og betydninger, som tiltrækker unge. Gennem afhandlingen vil jeg forsøge at besvare disse spørgsmål.

### **En mod- og kropskulturelle trend i tiden?**

Parkour er blevet indskrevet i sub- og modkulturelle betydningssammenhænge på linje med eksisterende gadeidrætter. Ligesom skateboardere følger parkourudøverne ikke byens vante scenografi for bevægelse, men bevæger sig på tværs i labyrintiske mønstre. Udøverne bryder de sociale normer med deres alternative kropslige kontakt med bænke, mure og

gelændere. Udøverne synes at kunne bevæge sig overalt, og parkour fremstår derved som en modkultur til den traditionelle idræts rum og rammer. Som kropskulturel trend kan parkour forbindes med en fragmentarisk hverdag og projektkultur, hvor stadig flere løsriver sig fra institutionernes faste ramme (Jensen, 2009). Gennem den modkulturelle performance demonstrerer udøverne fleksibilitet, kreativitet og evnen til at skille sig ud. Der er ingen, der fortæller dem, hvor eller hvornår de skal bevæge sig. Parkour synes på én og samme tid at vidne om en stigende individualisering og en skabelse af alternative fællesskaber i unge og voksnes liv. Parkour indeholder et æstetisk element af spænding, fart og grænseoverskridelse og knytter således an til en voksende interesse for ekstrem sport i samfundet (Breivik, 2004; Jantzen & Møller, 1994). Udøverne tager imidlertid afstand fra kategoriseringen af parkour som en ekstrem sport. Parkour er ikke en sport, men nærmere en bevægelseskunst. Denne kunst udfoldes ikke bare i gaderne som en del af mere generelle æstetiseringstendenser i det offentlige rum (Nielsen, 1996), men finder ligeledes sted på de sociale medier som en visuel kultur, hvor udøverne skaber, ser og deler videoer og billeder.

Parkour fremstår med andre ord som et fænomen, der udefra set er relativt simpelt at knytte til flere forskellige samfundskulturelle tendenser. Som en mod- og kropskulturel trend i tiden fremtræder parkour hermed som et fænomen, der peger frem mod en mulig kropskultur og idrætslandskab i fremtidens Danmark. Når man begynder at se nærmere på parkour, er der imidlertid noget genkendeligt i de unges bevægelseskunst. Parkour peger ikke kun frem, men også tilbage til tidligere tiders bevægelseskultur:

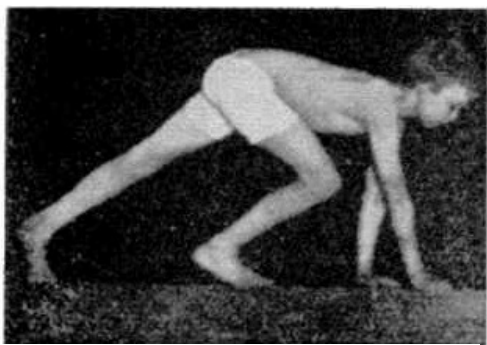


Foto 1: Ligevægts gang paa fire  
(Knudsen, 1936, s. 308)



Foto 2: Catbalance (Team JiYo)

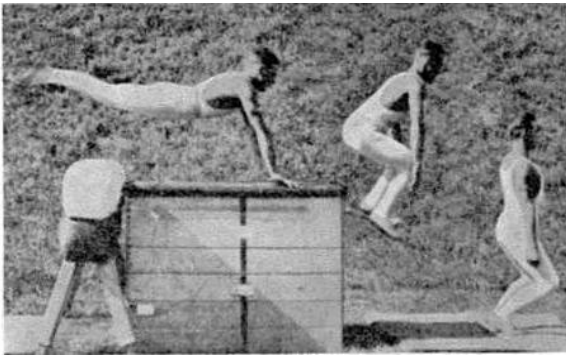


Foto 3 Tigerspring (Bukh, 1930, s. 120)



Foto 4: Kong (Team JiYo)

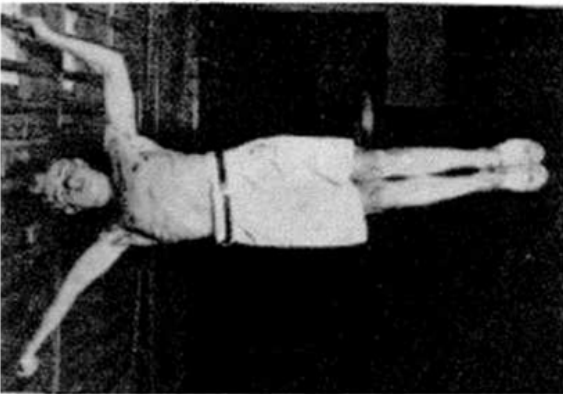


Foto 5: Haandfæstet Udligning  
(Knudsen, 1936, s. 348)



Foto 6 Flag (Team JiYo)

Parkour indeholder bevægelsesmæssige ligheder med den traditionelle gymnastik, der bredte sig fra midten af 1800-tallet og frem. De fleste af bevægelserne er dog for længst gledet i baggrunden i gymnastikken til fordel for mere komplekse springkombinationer - og i skolegymnastikken til fordel for leg og andre idrætter. I parkour bringes de imidlertid til live igen, men indskrives i en anderledes kontekst. Er parkour derved gymnastikkens moderne afkom, som i højere grad end den årlige lokalopvisning giver unge mulighed for selvscenesættelse, fleksibilitet og identitetsdannelse? Drømmen om at bevæge sig på tværs af byens rum er imidlertid ikke ny:

*"naar jeg gaar på Gaden, fabler jeg om at springe Paalangs over alle de køretøjer, Jeg møder, istedet for at gaa udenom dem."*

*(Jensen, 1985)*



Citatet er fra romanen *Einar Elkær* (1898) af Johannes V. Jensen, der rummer en beskrivelse af storbyens fremvækst og de fysiske og mentale følger af storbylivet. Ifølge den tyske filosof og sociolog George Simmel gav storbyen mennesket nye muligheder, men udfordrede også dets subjektivitet:

*"Livet bliver på den ene side gjort uendeligt let, idet impulser, interesser, midler til at udfylde tiden og bevidstheden tilbyder sig fra alle sider og trækker personligheden ind i en strøm, hvor der knap nok er brug for selv at foretage svømmebevægelser. På den anden side sammensættes livet dog mere og mere af disse upersonlige former for individuel underholdning, som ønsker at fortrænge de egentlige personlige nuancer og usammenlignelige forhold; så netop for at redde dette personlige, må det frembyde en ekstrem særegenhed og originalitet; det må overdrive det for overhovedet at kunne høres, også af det selv."*

(Simmel, 1992, s. 83)

Parkourudøvernes bevægelser knytter an til Simmels skildring af det prætentiose, tendentiose og extravagante som forsøg på at redde subjektiviteten i storbyens fremvækst i starten af det 20. århundrede. Storbyen bidrog med en stigende anonymisering og intensivering af de daglige sanseindtryk. Den franske sportsfilosofi Pierre de Coubertin beskriver ligeledes, hvordan mennesket led fysisk og mentalt under hastige urbanisering og industrialisering (Korsgaard, 1986, s. 119-120). Den nødvendige medicin var sport og fysisk aktivitet. Kroppen kunne udgøre en modmagt og skabe frigørelse gennem bevægelse. Litteraturprofessoren Vilhelm Andersen beskrev i 1902, hvordan hans bevægelser på cyklen befriede ham for storbyens fysiske og mentale begrænsninger:

*"... mit Ridehjul...(..)... fuldstændiggør min Tilværelse. Som Medlem af det borgerlige Samfund er jeg bunden, paa min Cykel er jeg fri. Som Borger i København er jeg en stakkels jordløs Skabning og skattepligtig til Brostenene, paa min Cykel er jeg Herre over hele Landet og Ridder af alle Landeveje og fremkommelige Marksport"*

(Andersen, 1902)

Parkourudøvernes kropslige praksis afskille sig imidlertid fra Vilhem Andersens frigørende tråd i pedalerne. Parkour er en ikke-teknologiseret bevægelseskultur, der handler om egenkroppen og dens muligheder. Parkourudøvernes kropslige praksis overskrider de begrænsninger, som de fysiske rammer, sociale normer såvel som kroppen i sig selv sætter for menneskets frie færden. Denne overskridelse kan ikke entydigt forstås som en trend i nutiden, men trækker også tråde tilbage til bevægelser under urbaniseringen i starten af det 20. århundrede. Spørgsmålet er imidlertid, i hvilket omfang denne indledningsvise tolkning af parkour har forbindelse til udøvernes levede erfaringer? Føler parkourudøverne sig fysisk

og mentalt begrænset i byens rum? Er parkour en frigørende praksis og et forsøg på at redde subjektiviteten? Uden viden om udøvernes levende erfaringer forbliver denne læsning af parkour mere en empirisk demonstration af teoridannelser omkring projektkultur, individualisering, æstetiseringstendenser og subjektiveringsudfordringer end en analyse, der bidrager med viden om parkour som levet fænomen.

### **Den samfundskulturelle og pædagogiske interesse**

Parkour er et nyt bevægelsesfænomen, og det har i en dansk kontekst påkaldt sig samfundskulturel og pædagogisk interesse. Denne interesse kan kobles til en generelt stigende opmærksomhed overfor selvorganiserede idrætter i de seneste år. I efteråret 2014 gav Nordea Fonden eksempelvis 15 millioner kroner til skabelsen af en national platform for såkaldt gadeidræt.<sup>1</sup> Interessen tager sit afsæt i forskning, som viser et fald i unges deltagelse i idrætsforeninger (Pilgaard, 2009; Kulturministeriet, 2009). Unge i dag har i højere grad end tidligere svært ved at forene foreningsidrættens faste strukturer med en fragmentarisk hverdag (Pilgaard, 2012, s. 76). Da gadeidrættens bevægelseskulturer som fx streetfodbold, streetbasket, skateboard, streetdance og parkour hovedsageligt dyrkes af unge og er relativt mere fleksible i forhold til organisering og fællesskab, end den traditionelle idræt er, ser vi et specielt fokus på disse. I den afsluttende rapport for DGI's og DIF's samlede vision for idrætten i Danmark, 25-50-75, fremgår det, at gadeidræt skal støttes med ekspertise og kapacitet fra de to hovedorganisationer (DGI & DIF, 2014, s. 39-41). Engelske forskere beskriver, hvordan parkour og andre nye selvorganiserede og uformelle bevægelseskulturer ligefrem er ved at overtage den samfundsmæssige rolle, som den traditionelle idræt og sport har haft i England (Gilchrist & Wheaton, 2009, s. 111). På trods af denne stigende bevågenhed er der ikke foretaget nærmere studier af de selvorganiserede bevægelseskulturer, som er populære netop nu. Hvordan udfoldes de, og hvilke betydninger knytter udøverne til dem? Afhandlingen tager sit afsæt i denne manglende indsigt. I afhandlingen zoomes der ind på parkour ud fra et ønske om at udforske de kropslige og praksisnære dimensioner i denne bevægelseskultur. Det er ligeledes hensigten at afdække parkours danske kulturhistorie.

Hvor unge danskere i 2004 typisk opdagede parkour gennem internettet, medier eller venner, stifter de fleste i dag bekendtskab med parkour i undervisningssammenhæng. I den forbindelse er det bemærkelsesværdigt, at parkour passer ind i de pædagogiske institutioner på en måde, som skateboard aldrig har gjort. Skateboard er ikke noget, *man går til*, men det er parkour. I Danmark har parkour fra starten opnået interesse fra det pædagogiske felt som

---

<sup>1</sup> Lokaliseret den 19-11-2014 på: <https://www.nordeafonden.dk/flere-ansigter-paa-asfalten>

en aktivitet, der kunne bidrage til den traditionelle idrætsundervisning med nye og interessante dimensioner (Jensen & Jørgensen, 2006). Parkour blev i kraft af den rumlige udforskning, frihed og kreativitet, som udøverne udtrykte, set som en opposition til sportens regelstyrede discipliner. Spørgsmålet er imidlertid, om ikke disse dimensioner har svært ved at blive overført til en pædagogisk institutionaliseret kontekst?

Den pædagogiske interesse for parkour i Danmark nødvendiggør en nærmere viden om den kropslige praksis og de betydninger, der dyrkes i denne. Selvfølgelig kan man indvende, at undervisningsinstitutionerne ret beset kan være ligeglade med, om de har forståelse for parkour som selvorganiseret bevægelsesbevægelseskultur. Det centrale må vel være, at de når deres egne pædagogiske mål. Herved glemmes det imidlertid, at vi med parkour har muligheden for at få indblik i og forståelse for, hvad der spiller en central rolle for unge og voksne i dag i forhold til kropskultur og bevægelse. Denne viden kan frembringes ved at se nærmere på de selvorganiserede bevægelseskulturer på gaden.

Den forskningsmæssige interesse i at undersøge parkour som selvorganiseret bevægelseskultur og i udviklingen af undervisning i parkour tager ikke afsæt i en romantisering af unges selvforvaltede kulturer. Den pædagogiske interesse og udviklingen af undervisningstilbud i parkour er ikke en tabshistorie, men er betydningsfuld i relation til at understøtte de aktuelle kropskulturelle tendenser. En romantisering af parkour som en de facto selvorganiseret bevægelsesfænomen vil yderligere ignorere det faktum, at udøverne selv har spillet en aktiv rolle i den pædagogiske institutionalisering. Yderligere dyrker mange parkourudøvere både selvorganiseret parkour og deltager i institutionelle undervisningstilbud. Der må med andre ord tages højde for den specifikke måde, som parkour har udviklet sig på og dyrkes som selvorganiseret bevægelseskultur i dagens Danmark.

### **Parkour på højskole**

Et af de steder, hvor parkour er blevet udviklet som et pædagogisk og institutionaliseret undervisningsfag i Danmark, er på Gerlev Idrætshøjskole. Siden 2008 har idrætshøjskolen udbudt et specialefag med 10 ugentlige undervisningstimer i parkour. Parkour kan, som et mod- og kropskulturelt fænomen, der imødekommer samfundsmæssige tendenser af individualisering, selviscenesættelse og fleksibilitet, umiddelbart synes at være i modstrid med højskolens faste, institutionelle ramme. Hvad har de to ting egentlig med hinanden at gøre, kan man med rette spørge?

I et historisk perspektiv voksede idræts- og gymnastikhøjskolerne ud af folkehøjskolen, der blev etableret i det 19. århundrede ud fra N. F. S. Grundtvigs tanker om folkeoplysning. Etableringen af idræts- og gymnastikhøjskolerne var forbundet med nye kulturelle og uddannelsesmæssige reformstrømninger i 1920/30'erne, men gymnastik var fra starten en del af højskolelivet (Eichberg, 2006, s. 193). Idræts- og gymnastikhøjskolerne har haft stor betydning for det danske idrætsmiljø og for idrætten i det danske skolesystem. I 1884 blev den svenske Ling-gymnastik præsenteret på Vallekilde Højskole, en begivenhed der er blevet kaldt for *miraklet i dansk idræthistorie* (Korsgaard, 1988, s. 7). Gymnastikken blev en del af den Grundtvigianske ideologi, og da den demokratiske parlamentarisme sejrede i 1901, blev højskolernes gymnastik forstået som et levende symbol på de sociale, demokratiske bevægelser (Eichberg, 2006, s. 184). I 1920/30'erne blev højskolernes demokratiske værdi og profil dog svækket, og de havde behov for at revitalisere sig selv (Eichberg, 2010, s. 31). Gymnastikken og idrætten blev midlertidigt en del af denne revitalisering, men i 60'erne og 70'erne ændredes de samfundsmæssige vilkår for at drive højskole sig. Det blev sværere at tiltrække unge, og i 1980/90'erne begyndte man i højere grad at orientere sig mod markedet for nye sportsgrene og bevægelseskulturer (Eichberg, 2010, s. 33). Sport havde ikke tidligere været en del af højskolebevægelsen, da den ikke blev tolket som havende det samme potentiale for folkelig oplysning som gymnastik og idræt. Integrationen af sport tiltrak nogle elever, men skabte også en identitetskrise for højskolerne. Højskolernes værdier om folkelig oplysning, forstået som oplysning om forpligtende fællesskaber og eksistentielle aspekter af livet, mødte en større og større udfordring i de samfundsmæssige individualiseringstendenser, som afspejlede sig i elevernes interesse for personlig udvikling og selvrealisering (Eichberg, 2010, s. 33). Der var ikke længere samme harmoniske sammenhæng mellem højskolernes ideologi og elevernes interesser og livssituationer.

I forlængelse af denne brede historiske udvikling fremstår oprettelsen af et undervisningsfag i parkour på Gerlev Idræthøjskole som et markedsorienteret træk med henblik på at tiltrække tidens unge. Siden 90'erne har gymnastik- og idræthøjskolerne imidlertid haft en afgørende rolle for udviklingen af nye kropskulturelle bevægelsesmiljøer for fx kampsport, leg, dans og friluftsliv (Eichberg, 2010, s. 36). Yderligere har de haft væsentlige betydninger for formen og indholdet i idrætsundervisningen i det formelle uddannelsessystem. Højskolerne var med til at skabe en idrætsundervisning i folkeskolen, som adskilte sig fra nabolandenes mere standardiserede idrætsundervisning med formelle tests (Eichberg, 2010, s. 28). Højskolerne har altså samtidig med deres orientering mod markedet været en aktiv modstander af idrætsundervisningens sportificering (Gleeup, 2000) og har fungeret som kuvøser for nye alternative bevægelseskulturer. Når vi kigger på Gerlev Idræthøjskoles

historie bliver det endnu mere klart, at der givetvis er mere på spil end markedsinteresser. Som alternativ bevægelseskultur understøtter parkour skolens idrætspolitiske og kulturhistoriske profil. Gerlev Idrætshøjskole indskrives sig i dansk idræthistorie ved at have eksperimenteret, udviklet og udvidet idrætsbegrebet på flere forskellige områder gennem tiden. Dette udviklingsarbejdet har fundet sted på et samfundsmæssigt plan, blandt andet med etableringen af forskningscenteret Idrætsforsk (1976-2004), og på et praktisk plan med integration af nye bevægelseskulturer i undervisningen. Idrætshøjskolens institutionalisering af parkour er hermed i tråd med skolens mål om at være et udviklende og alternativt idrætsmiljø. Udover dette har de ladet parkourudøvere udvikle undervisningsfaget. Hvis det er muligt at transformere selvorganiseret parkour til et undervisningsfag og samtidig bibeholde nogle af de oplevelser og betydninger, som knytter sig til den selvorganiserede praksis, kunne det måske være her?

### **Spørgsmålene**

Med ambitionen om at stille skarpt på parkour som bevægelseskulturelt fænomen i Danmark, tager afhandlingen afsæt i følgende fire forskningsspørgsmål:

- **Hvordan er bevægelsesfænomenet parkour opstået, og hvordan har det udviklet sig i Danmark?**
- **Hvad er det, parkourudøverne rent kropsligt gør, når de dyrker selvorganiseret parkour, og hvilke betydninger tillægger de denne praksis?**
- **Hvordan kan vi forstå selvorganiseret parkour i et samfundskulturelt perspektiv?**
- **Hvad sker der, når selvorganiseret parkour transformeres til et undervisningsfag, og er det muligt at opretholde nogle af de oplevelser og betydninger, som udøverne tillægger deres praksis?**

De fire forskningsspørgsmål har stillet krav om anvendelse af forskellige forskningsmetoder og forskellige former for empirisk materiale. De har ledt til udformningen af 4 analyser. To analyser er udgivet som artikler, men indgår i revideret form i afhandlingen (Larsen 2013, 2014).

Med begrebet selvorganiseret parkour forstås den aktivitet, hvor udøverne udfolder sig kropsligt - alene eller sammen med andre - uden en underviser, og hvor tid og sted aftales fra gang til gang. Med begrebet undervisningsfag forstås den aktivitet, som udfoldes inden for en pædagogisk undervisningsinstitution og derved er underlagt en rumlig, tidslig og social afgrænsning. Gennem afhandlingen refereres der til parkour som en 'bevægelseskultur'. Både som analytisk begreb og som faktisk fænomen er bevægelseskultur et komplekst begreb. Indledningsvist kan begrebet defineres som et pragmatisk og heuristisk begreb for kulturelle sammenhænge, hvor kropslig aktivitet er det primære omdrejningspunkt. I afhandlingens første kapitel vil jeg redegøre for den erkendelsesteori, som ligger bag afhandlingens analyser af parkour og derved den forståelse af bevægelseskultur, som danner grundlag for afhandlingen.

### **At forske med afsæt i egen bevægelsesbiografi**

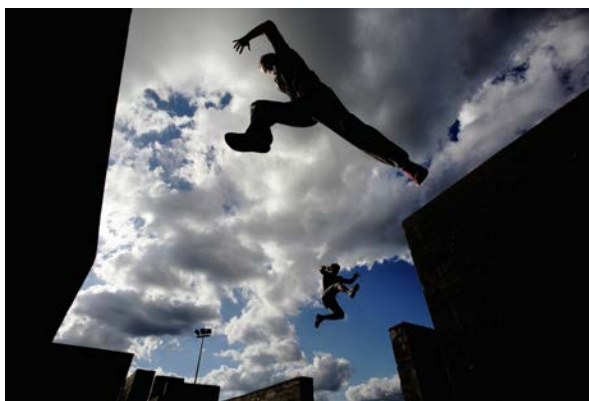


Foto 7: Forfatteren i luften (Team JiYo)

Kvinden der hænger i luften på billedet, er mig. Gennem de sidste 7 år har jeg dyrket parkour og været en del af det danske parkourmiljø. At forske i mit eget felt skaber både fordele og ulemper og kræver løbende metodologiske refleksioner. I det følgende vil jeg kort skitsere mit engagement i parkour for at skabe en forståelse af studiets baggrund.

Første gang jeg stødte på parkour, var i 2007. Et par gymnaster fra mit gymnastikhold var begyndt at træne parkour i Århus midtby. De viste mig en video på internettet, hvor en ung mand bevægede sig gennem byen i høj fart og sprang fra tag til tag. En lørdag formiddag fulgte jeg dem over bænke, trapper, gelændere og mure i de århusianske gader. Turen blev afsæt for et bachelorprojekt og senere et specialeprojekt om parkour. Mine tidligere studier

har haft sine fordele såvel som begrænsninger for nærværende afhandling. Studierne blev gennemført for seks år siden, hvor parkour var en relativt ukendt fænomen. I dag er antallet af parkourudøvere relativt højere, og der dyrkes parkour både i foreninger og uddannelsesinstitutioner. De to studier blev gennemført som casestudier. Bachelorprojektet var et casestudie i to gymnasters dyrkelse af parkour, hvor specialet var et casestudie af en bestemt parkourgruppe under en rejse til Frankrig. Specialeprojektet bidrog med et stillbillede af den konkrete aktivitet, der blev udfoldet af Team JiYo i efteråret 2007 (Larsen 2008:78). Efter projektet erfarede jeg, hvordan der foregik væsentlige kampe om definitionen af parkour inden for parkourmiljøet i Danmark. Kampene satte gang i refleksioner omkring min viden. Hvem repræsenterede den "rigtige" parkour? Hvad var et bevægelseskulturelt fænomen som parkour i grunden? Og hvem havde retten til at bestemme, hvad det var og ikke var? Spørgsmålene lagde fundamentet til en refleksiv indstilling, som er taget med over i dette studie. Studierne gjorde mig yderligere opmærksom på, hvor væsentlig deltagerobservation er for kunne forstå kropslige betydningsdannelser. De basale færdigheder, som jeg tilegnede mig gennem specialeprojektet, var ikke kun betydningsfulde for forståelsen af de kropslige og emotionelle betydninger, men også for anerkendelse og legitimitet i et miljø, som primært bestod af drenge. At være pige og dyrke parkour var en sjældenhed. Efter studiet begyndte jeg selv at dyrke parkour og blev mere og mere engageret i Team JiYo, som oplevede en stadig efterspørgsel på workshops, undervisningsmateriale, faciliteter shows og reklamer. Parkour gik fra at være et relativt ukendt og uformelt fænomen til at være hipt og efterspurgt. I løbet af de følgende år gik jeg fra at være en idrætsstuderende med interesse for parkour til at være aktør inden for parkourmiljøet. I arbejdet blev en teoretisk og refleksiv stilling til parkour dog ved med at tiltale mig. Transformationen af parkour til en undervisningsaktivitet bidrog med væsentlige forandringer af den parkour, som jeg var bekendt med. Med mit ph.d.-stipendiat opstod muligheden for at lave et større forskningsprojekt og undersøge det nærmere. Ved påbegyndelsen af studiet var jeg imidlertid nødt til at foretage en kritisk vurdering af min bevægelsesbiografi samt tilhørsforhold til parkourgruppen Team JiYo.

Mine erfaringer inden for parkour har bibragt mig en forståelse af, at parkour som bevægelseskulturelt fænomen må forstås fragmentarisk. Der findes flere forskellige professionelle såvel som selvorganiserede og foreningsorganiserede grupper rundt omkring i landet, som kæmper om at definere parkour. Jeg er imidlertid ikke interesseret i at definere parkour, men at indkredse nogle af de betydningsfulde kropslige praksisser, som går på tværs af de forskellige grupper.

Mine tidligere studier og erfaringer fra miljøet har dannet et pragmatisk grundlag for at kunne anlægge et tværgående perspektiv. Gennem de sidste seks år har jeg fulgt de bevægelser, som er fundet sted inden for parkour, og de måder, hvorpå fænomenet er blevet italesat og udviklet inden for forskellige institutionelle sammenhænge. Min erfaring har således haft afgørende betydning for studiets problemstilling såvel som alle andre dele af forskningsprocessen.

Mit praktiske engagement har yderligere betydet, at jeg har kunnet følge den kropslige praksis tæt og været inde i "sproget". Når parkourudøvere talte indforstået om bevægelser som catleap, kong og precision eller om bevægelsesmuligheder, der ikke blev specificeret mere end "se der", så har jeg haft et bedre grundlag for at vide, hvad de talte om end en udenforstående. Det praktiske engagement har imidlertid også skabt udfordringer. Det var en udfordring at bevæge mig fra et personligt interesseret engagement til et akademisk. For at gendanne og skærpe det akademiske blik havde jeg behov for indledningsvist at holde parkour ud i strakt arm for at kunne se det i et bredere akademisk og samfundskulturelt perspektiv. Et metodisk greb til dette var en undersøgelse af, hvordan andre forskere har forstået og fortolket parkour, og en vurdering af, hvorvidt denne viden var relevant i forhold til parkour i Danmark. I analyserne har jeg anvendt mit praktiske engagement som en form for kulturel resonansbund og løbende reflekteret over denne, hvilket fremgår i de metodiske såvel som de analytiske kapitler.

## **Køreplan**

Afhandlingen er struktureret i 3 dele.

1) I afhandlingens første del klarlægges afhandlingens erkendelsesteoretiske fundament (kapitel 1) samt konteksten for afhandlingens empiriske analyser af parkour som henholdsvis selvorganiseret bevægelseskultur og undervisningsfag (kapitel 2 og 3). Konteksten beskrives over to kapitler, hvor det første (kapitel 2) besvarer forskningsspørgsmålet om, hvordan parkour er opstået, og hvordan det har udviklet sig i Danmark. Parkours historie i Danmark er endnu ikke skildret, men med formålet om at skabe forståelse for den selvorganiseret praksis af parkour i Danmark, er kendskabet til denne historie en nødvendig kontekst. Derfor danner spørgsmålet om, hvordan parkour er opstået, og hvordan det er blevet udviklet i Danmark grundlag for afhandlingens første analyse. Analysen er baseret på historisk kulturanalyse som metode og trækker på egen praksis, mindre kvalitative interviews, forskellige dokumenter samt diskussioner fra online debatfora. Kapitlet afdækker den manglende viden om, hvordan parkour er opstået og har udviklet sig i Danmark, men indrammer også



konteksten for de empiriske analyser samt de metodiske valg, som er knyttet til disse. I kapitlet skabes således forståelse af parkour som bevægelseskulturelt fænomen og de transformationer, som har været med til at præge og udvikle afhandlingens øvrige forskningsspørgsmål. I kapitel 3 præsenteres analysen af den eksisterende akademiske viden om parkour. Kapitlet skaber overblik over den måde, parkour indtil nu er blevet beskrevet, analyseret og fortolket på. Yderligere sættes de eksisterende analytiske og fortolkende perspektiver i relation til den måde, parkour bliver dyrket og er blevet transformeret på i Danmark, hvilket har til hensigt at være trædesten til mine egne analyser.<sup>2</sup> Endelig præsenteres det overordnede forskningsdesign og de overordnede metodologiske valg og refleksioner i forbindelse med de empiriske analyser i kapitel 4. I kapitlet uddybes refleksionerne omkring mit eget engagement i parkour samt forskningsdesignets indhold og struktur. De metodiske valg og overvejelser i forbindelse med de konkrete analyser præsenteres umiddelbart før analyserne for at gøre sammenhængen mellem metode, empiri og analyserne transparent for læseren.

2) I afhandlingens anden del præsenteres den deskriptive samt den samfundskulturelle analyse af selvorganiseret parkour. Indledningsvist fremlægges og diskuteres de metodiske overvejelser, der knytter sig til skabelsen af empiri samt den deskriptive analyse i kapitel 5. I kapitel 6, 7, 8 og 9 udfoldes selve analysen. I det første kapitel *At se bevægelser og historier* beskrives den særlige måde, som udøverne oplever og retter sig mod omgivelserne på, når de dyrker parkour. I andet kapitel *Et risikofyldt læringsrum* zoomes ind på den kontinuerlige grænseoverskridelse for at beskrive en del af det læringsrum, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Med begrebet læringsrum henvises der ikke alene til det fysiske rum, men også til det sociale og emotionelle rum, som udfoldes i parkour, hvor udøverne har opbygget særlige måder at udvikle deres kropslighed på. I kapitel 8 *Den enkelte og de andre* udforskes de sociale relationer, som knytter sig til læringsrummet i selvorganiseret parkour. I kapitel 9 *Kropsligheden i selvorganiseret parkour* zoomes der afsluttende ind på, hvilken kropslig forandring og betydninger, der knytter sig til den særlige måde, som udøverne binder an til omgivelserne på. I kapitel 10 diskuteres det, hvordan selvorganiseret parkour kan forstås i et samfundskulturelt perspektiv. Diskussionen danner grundlag for analysen af, hvorvidt det er muligt at transformere parkour til et undervisningsfag og samtidig opretholde nogle af de oplevelser og betydninger, som udfoldes i den selvorganiserede praksis.

3) I afhandlingens tredje del præsenteres den kulturanalytiske sammenligning af selvorganiseret parkour og parkour som undervisningsfag på Gerlev Idrætshøjskole. Kapitel

---

<sup>2</sup> Den første udgave af dette kapitel er udgivet som selvstændig artikel (Larsen, 2013).

11 indledes med en problematisering af parkour som undervisningsfag ud fra den deskriptive og den samfundskulturelle analyse. Herefter beskrives de metodiske valg, processer og refleksioner, som knytter sig til analysen. I kapitel 12 og 13 udfoldes den kulturanalytiske sammenligning af selvorganiseret parkour og undervisningsfaget. Analysen strækker sig over to kapitler, som omhandler henholdsvis de bevægelseskulturelle ligheder og forskelle. Kapitel 13 afrundes med en opsummerende konklusion af den kulturanalytiske sammenligning.

Herefter afrundes og perspektiveres afhandlingen.

**1. del**

### Afhandlingens erkendelsesteoretiske fundament

Selvom parkour ikke er lige så fast og eksplicit defineret i forhold til regler og normer for bevægelse og interaktion som den traditionelle sport og idræt, er det karakteriseret ved bestemte måder at bruge kroppen på i relation til omgivelserne og i forhold til andre kroppe. Parkour italesættes ofte i forbindelse med værdier omkring frihed og individuel stil, men der er også kropsligt-kulturelle regulariteter, som samler parkourudøvernes bevægelser og gør dem genkendelige som parkour. Disse har karakter af selvfølgeligheder. Selv når parkourudøvere skaber og udvikler nye bevægelser, har de nogle typiske måder at gøre det på. Deres bevægelser ser ud til, for at låne et udtryk af Pierre Bourdieu, at være *habituelt orkesteret* (Bourdieu, 2005, s. 72). Parkourudøvere i Danmark startede ikke bare med at springe tilfældigt rundt i byrummet. På internettet så de forskellige bevægelsesmønstre samt sproglige og kropslige udtryk, som de forsøgte at efterligne og lære. På internettet diskuterede de disse udtryk og hele den bevægelseskultur, som gennem medierne blev præsenteret for dem som parkour. Parkour var - og er til stadighed - et kulturelt, omend et noget diffust, fænomen fra begyndelsen. Spørgsmålet er, hvordan man som forsker indkredser og skaber forståelse af sådan et fænomen?

Som bevægelseskulturelt fænomen spiller kropslighed en særlig rolle i parkour. Afhandlingen tager afsæt i en forståelse af kropslighed som en kulturel størrelse, der tilbyder os væsentlig viden om menneskets kulturelle liv. Et citat fra kulturhistoriker Henning Eichberg har dannet en ariadnetråd igennem afhandlingen:

*"Kropsligheden er altså ikke kun et felt, man kan anvende sociologiske teorier på. Den er en unik kilde til selve den sociologiske teoridannelse"*

(Eichberg, 1992, s. 189)

Afhandlingen er inspireret af en række konkrete studier, som har taget deres afsæt i kropslige og relationelle praksisser. En af disse inspirationer er antropologen Micheal Jacksons artikel *Knowledge of the body* fra 1983. I artiklen kritiserer Jackson, hvad han beskriver som en intellektuel tendens til at forstå kropslig praksis som sekundær til sproglig praksis (Jackson, 1983, s. 128). Jackson forholder sig kritisk til forskning i socialt liv, som tager udgangspunkt i abstrakte, teoretiske modeller, og taler i stedet for udformningen af en analytisk tilgang med fokus på mønstre i kropslige praksisser i en social og materiel sammenhæng (Jackson, 1983). Hermed skærper Jackson blikket for de forskellige mønstre,

der kendetegner parkourudøvernes brug af kroppen i relation til omgivelserne og kroppene imellem. Jackson anvender med andre ord et kropsligt engagement som metodologi til at begribe kulturelle sammenhænge og betydninger (Jackson, 1983, s. 340). Et lignende praktisk og kropsligt engagement anvendte Loïc Wacquant i sit klassiske sociologiske studie af boksetræning og Greg Downeys i sit etnografiske studie om at lære capoeira (Wacquant, 2004; Downey, 2005). Alle studierne er baseret på en antagelse om, at de oplevelser og den betydning, som en bevægelseskultur tilskrives af udøvere, er uløseligt forbundet med transformation og udvikling af en bestemt kropslighed. Forskerens kropslige engagement er her centralt for at skabe en adækvat viden om bevægelseskulturelle fænomener på deres egne præmisser. De tre studier har været til stor inspiration for afhandlingens analyser og for modet til at anvende og trække på mit eget kropslige engagement i parkour. At anvende kropsligt-praktisk og relationelle mønstre som afsæt for studiet, kræver erkendelsesteoretiske og metodologiske overvejelser om krop og kultur, relationen imellem dem, og om hvordan vi metodisk tilnærmer os en forståelse af disse. På trods af, at kroppen altid er med os, er den ikke et simpelt fænomen i vores sociale liv.

Afhandlingen er drevet af en interesse i at analysere parkour med udgangspunkt i parkourudøverne og den virkelighed, hvori de udfolder sig. Udgangspunktet er hermed stærkt inspireret af en fænomenologisk erkendelsesinteresse og refleksion. Når målet er at studere bevægelseskulturelle fænomener med inspiration fra en fænomenologisk erkendelsesinteresse, findes der intet præfabrikeret kulturbegreb, som kan appliceres. Et forudgående konstrueret kulturbegreb vil være ensbetydende med, at man ser på kulturer som homogene fænomener. Med en fænomenologisk erkendelsesinteresse går man derimod til de levede erfaringer af det bevægelseskulturelle fænomen og grundlaget for disse (Thøgersen, 2013, s. 126). Det erkendelsesteoretiske fundament for afhandlingen må skabes ud fra refleksioner over parkour som fænomen.

Med inspiration fra den fænomenologiske erkendelsesinteresse indskrives studiet sig delvis i et forskningsfelt, som er præget af erkendelsesteoretiske såvel som metodiske stridigheder (Bischoff, 2012; Finley, 2009; Eichberg, 2013; Martínková & Perry, 2011, 2013). De kritiske diskussioner kan virke direkte afskrækkende og ikke mindst forvirrende, når man første gang bevæger sig ind i feltet. Spørgsmålet om, hvad fænomenologiens videnskabelige kerne og afledte metode er, ligger imidlertid uden for afhandlingens fokus. Erkendelsesteoretisk har jeg fundet inspiration hos forskellige fænomenologiske teoretikere, ligesom fænomenologiske tanker og begreber om oplevelse og kropslighed har været brugbare i mine empiriske analyser, men der er ikke tale om et egentligt fænomenologisk studie. De forskellige fænomenologiske erkendelsesteoretiske perspektiver og begreber er valgt ud fra

deres relevans til at skabe forståelse af parkourudøvernes kropslige praksis og den kulturelle sammenhæng, som de udfolder sig - og oplever - i. Det er med andre ord det empiriske materiale, som har været dirigerende for de fænomenologiske tanker, der er anvendt i studiet. I afhandlingen trækker jeg på Merleau-Pontys kropsfænomenologi, Alfred Schutz fænomenologiske sociologi samt Berger og Luckmanns videnssociologi. Først og fremmest tager de alle afsæt i nogle, omend forskellige, fænomenologiske grundantagelser og er alle interesseret i levede erfaringer som modstykke til teoretiske og intellektuelle abstraktioner. Derudover åbner Schutz samt Berger og Luckmann med deres sociologiske udviklinger af fænomenologien op for forskningsmetodiske overvejelser til forskel fra den fænomenologiske filosofi. I det følgende vil jeg redegøre mere uddybende for de videnskabelige krydsbefrugtninger i afhandlingen.

### **De fænomenologiske rødder**

Fænomenologi som begreb dækker over en bred gruppe af filosofier, samfundsteorier og metoder, som i større eller mindre grad tager udgangspunkt i de tanker, som den tyske filosof Edmund Husserl (1859-1938) præsenterede i første del af det 20. århundrede. Edmund Husserls fænomenologiske tænkning var et forsøg på at formulere en ny alternativ epistemologi i opposition til abstrakt og teoretisk reducerende tænkning. Husserls udsagn "*Til sagen selv*" kom til at stå som kampråbet for den udvikling, som foregik inden for den fænomenologiske bevægelse.<sup>3</sup> Udsagnet "*Til sagen selv*" beskriver en fælles orientering mod den måde, vi som mennesker erfarer vores omverden på. Fænomenologien tager altså som samlet – om end med indre forskelle og variationer - udgangspunkt i den måde, hvorpå verden fremtræder for mennesket. Herved står fænomenologien i opposition til den naturvidenskabelige konstruktion af lovmæssigheder og metoder, der - ifølge fænomenologien - bygger på en objektiverende reduktion af fænomenerne. Den naturvidenskabelige tilgang tager fænomenerne ud af deres specifikke kontekster og analyserer dem med udgangspunkt i på forhånd fastlagte fortolkningsrammer, lyder den fænomenologiske kritik (Zahavi, 2003, s. 26-28). Fænomenologi indebærer dog ikke en forkastelse af en objektiv virkelighed, men peger i stedet på, at den virkelighed, vi som forskere skal beskæftige os med, er den, som vi oplever og erfarer. Til at beskrive denne virkelighed introducerede Husserl begrebet *livsverden*. Livsverden kan beskrives som en

---

<sup>3</sup> En bevægelse hvor filosofferne Martin Heidegger (1889-1976), Jean-Paul Sartre (1905-1980) og Maurice Merleau-Ponty (1908-1961) i dag står som nogle af de væsentligste tænkere (Zahavi, 2003, s. 7; Rentorff, 2004, s. 278; Gallagher & Zahavi, 2010, s. 16). De var alle drevet af den samme interesse i at overkomme den teoretiske og dualistiske opfattelse af objekt og subjekt og at danne et revolutionerende nyt grundlag for videnskaben.

sanselig konkret virkelighed udstrakt i tid og rum, hvor fænomener altid er indskrevet i menings- og betydningsstrukturer. Hermed knytter begrebet om livsverden an til vores forankring i en social virkelighed med andre mennesker, historie og kultur og har derfor fået stor betydning inden for de sociologiske udviklinger af fænomenologi.

Et andet fænomenologisk kernebegreb, som Husserl introducerede, var *intentionalitet*. Virkeligheden, mener fænomenologerne, må forstås som en intentionel relation mellem subjekt og objekt (Zahavi, 2003, s. 18). Begrebet betegner det forhold, at vores bevidsthed altid er rettet mod en omverden. Hvis vi vil forstå vores omverden, er det fænomenologernes argument, at vi må forstå den igennem vores intentionelle eksistens, da det er den eneste måde, den fremtræder og derfor kan erfares. Som mennesker er vi først og fremmest intentionelle, forstående og meningsdannende væsner, som med vores eksistenser er med til at konstituere den livsverden, som vi oplever og erfarer.

Husserls fænomenologiske projekt var dog ikke primært at forstå menneskets livsverden, men at forstå de bevidsthedsstrukturer, som tillod den at fremtræde (Gallagher & Zahavi, 2010, s. 40-41). I livsverdenen er vi som mennesker præget af *den naturlige indstilling*, hvilket betegner en førvidenskabelig attitude, hvor vores omgivelser fremstår for os med en vis givethed og selvfølgelighed. Til at bryde med den naturlige indstilling udviklede Husserl de to metodologiske greb, *epoché* og *reduktion*. Epochén og reduktionen har til formål at neutralisere den dogmatiske indstilling til omverdenen, dvs. alle de ting vi tager for givet, med det formål at nå ind til kernen af, hvad der konstituerer vores menneskelige erfaring.<sup>4</sup>

### **Studiets fænomenologiske inspiration**

Husserls fænomenologi var altså filosofisk og erkendelsesteoretisk komplekst orienteret, hvor interessen var rettet mod filosofiens eksistentielle grundspørgsmål om menneskets bevidsthed, og hvordan det overhovedet er muligt at erfare verden (Gallagher & Zahavi, 2010, s. 45; Eichberg, 2013, s. 277). Problemstillingen i mit studie er ikke orienteret mod sådanne filosofiske grundspørgsmål. I stedet er intentionen at stille skarpt på parkour som levet erfaring i forskellige kontekster og i et historisk og kulturelt perspektiv. Selvom formålet

---

<sup>4</sup> Epoché og reduktioner er to momenter af en samlet reflektiv proces. Epoché kan beskrives som det moment, hvor den naturlige indstilling skal "sættes i parentes". Begrebet epoché er afledt fra græsk og betyder "at holde tilbage" (Thøgersen, 2013, s. 131). Det der holdes tilbage er den naturlige indstilling og forudgivne teoretiske præmisser. Hvor fænomenerne i den naturlige indstilling er præget af en vis selvfølgelighed erstattes denne af reflektiv undring. Reduktionen er det andet moment, som kan beskrives som en direkte iagttagelse af det "givne", dvs. af fænomener, som de fremtræder for bevidstheden (Schiermer, 2013, s. 50-51).

ligger langt fra Husserls ønske om at skabe en ny erkendelsesteori, har hans epistemologiske mål om at skabe viden med fornemmelse for mennesket som et intentionelt, forståelses- og meningsskabende væsen, der er forankret i livsverdenen, og som er præget af en vis grad af selvfølgelighed, været en stor inspiration til at indkredse afhandlingens erkendelsesteoretiske grundlag. Begrebet om livsverden skærper blikket for den subjektive erfaring af parkour og den umiddelbare meningstilskrivning, som finder sted i den forbindelse, til forskel fra rent diskursive eller symbolske fortolkninger. Til forskel fra Husserl er jeg ikke interesseret i at beskrive det generelle fundament for menneskelig erfaring, men at beskrive udøvernes oplevede livsverden og dens konstitution. Fordi jeg studerer en bevægelseskultur, er jeg netop interesseret i "den naturlige indstilling", dvs. de praktiske og dogmatiske relationer som udøverne dyrker i forhold til rummet og hinanden. Parkour inkluderer en bestemt måde at bruge kroppen på i tid og rum. Udøvernes handlinger tilskrives bestemte betydninger og foregår på baggrund af bestemte forforståelser og praktiske færdigheder.<sup>5</sup> Herved knytter studiet sig i højere grad til den eksistentielle fænomenologi og den såkaldte fænomenologiske sociologi end Husserls transcendentale fænomenologi. I den eksistentielle fænomenologi antages det, at menneskets erfaring af verden er uløseligt forbundet til en særlig livsverden. Livsverdenen er altomfattende og danner derved grundlag for både det enkelte subjekts erkendelse og for videnskaben om denne erkendelse.

### **Merleau-Pontys eksistentielle kropsfænomenologi**

Maurice Merleau-Ponty brød med Husserls intentionalitetsbegreb ved at påpege, at vi må forstå intentionalitet som en *væren-i-verden*.<sup>6</sup> Merleau-Ponty tilslutter sig filosofen Martin Heideggers tanker om, at mennesket ikke kan forstås uden at tage hensyn til den konkrete historiske situation, vi lever og agerer i. Hermed åbner Merleau-Pontys kropsfænomenologi i højere grad op for at kunne studere parkour som bevægelseskulturelt fænomen. Kropsfænomenologien bidrager med en kontinuerlig refleksion over grundlaget og muligheden for viden, som ikke kan løsrives fra vores kropslige engagement i verden. Merleau-Ponty forstod vores erfaring af omverden som skabt i den kropslige sansning (Rendtorff, 2004, s. 284). I værket "Perceptionens fænomenologi" præsenterede Merleau-Ponty et begreb om *bevægelses intentionalitet*, som netop henleder opmærksomheden på,

---

<sup>5</sup> Formålet er ikke at bedrive en fænomenologisk epoché og reduktion af den naturlige indstilling, som udøverne såvel som eleverne indtager i parkour, men netop i at beskrive og forstå denne.

<sup>6</sup> Begrebet låner han fra den tyske filosof Martin Heidegger, som anvender begrebet til at markere en afstand fra Husserls transcendentale Ego som en kilde til absolut sandhed om menneskets bevidsthed og viden (Rendtorff, 2004, s. 282).



at bevægelser ikke primært er udtryk for en sproglig eller symbolsk repræsentation af virkeligheden, men er virkeligheden. Merleau-Ponty forklarede det ved brug af et eksempel, hvor han gør tegn til en ven om, at han skal komme hen til ham. Som han beskrev, er intentionen ikke først en tanke, som han så bestemmer sig for at udtrykke, men intentionen og tegnet er en helhed (Merleau-Ponty, 1994, s. 56-59). I relation til Merleau-Pontys kropsfænomenologi er det i den bevægende omgang med materialiteter og andre mennesker at betydninger dannes, eksisterer og reproduceres. Som kropsligt væsen sanser, handler og indlejrer mennesket sig i en kulturel verden, hvorved betydningsdannelse finder sted (Merleau-Ponty, 1994, s. 96). Merleau-Pontys kropsfænomenologi udgør det erkendelsesteoretiske grundlag for at forstå parkourudøverne såvel som eleverne som kropslige subjekter, der er socialt og kulturelt indlejret og karakteriseret ved væren-i-verden. Merleau-Pontys kropsfænomenologi har ligeledes bidraget med en opmærksomhed på, at betydninger ikke kun udfoldes i sprog og symboler, men på et kropsligt plan, som må inddrages i analysen. I analysen af selvorganiseret parkour har jeg anvendt Merleau-Pontys idé om bevægelsesintentionalitet og kroppens rumlighed til at beskrive udøvernes kropslige praksis.

På trods af, at Merleau-Ponty tager afsæt i menneskets væren-i-verden, var hans erkendelsesinteresse ikke kulturelle fænomener, men subjektets erkendelse, kropslige intentionalitet og mulighedsbetingelserne for disse. Når afhandlingen ikke alene kan trække på kropsfænomenologien som erkendelsesteoretisk grundlag, grunder det i formålet om at skabe forståelse af den kulturelle sammenhæng, som parkourudøverne indgår i, former og oplever som "parkour", i to forskellige kontekster og ønsket om at analysere parkour i et historisk perspektiv. Det er her den såkaldte fænomenologiske sociologi og den beslægtede videnssociologi bliver relevant.

### **Fænomenologisk sociologi og videnssociologi**

Inden for sociologien findes en særskilt fænomenologisk retning, som Alfred Schutz (1899-1959) betragtes som "far" til (Zahavi, 2003, s. 81). Alfred Schutz videreudviklede det fænomenologiske begreb om livsverden til et begreb om *hverdagslivets verden* (Schutz, 2005). Hverdagslivets verden er den førvidenskabelige virkelighed, som vi færdes og navigerer i med en vis fortrolighed, og som vi i udgangspunktet først stiller kritiske spørgsmål til, hvis der sker noget andet, end det vi kan forvente. Schutz' erkendelsesinteresse bestod i at beskrive konstitutionen og strukturen af denne fortrolighed. Berger og Luckmann videreudvikler, med inspiration fra Max Weber, Emilie Durkheim, Karl Marx og Karl Mannheim, Schutz' tanker i værket *Den samfundsskabte virkelighed*. Berger Luckmanns interesse var at bygge en erkendelsesteoretisk ramme til at forstå, hvordan

samfundet er kendetegnet ved en dobbeltkarakter: som henholdsvis subjektiv og objektiv virkelighed. Berger og Luckmann var stærkt inspireret af Schutz, men arbejdede ud fra en allerede anslået disciplin, som var vokset frem i Tyskland i 1920'erne som videnssociologi (Berger & Luckmann, 2002, s. 16). Her var formålet at beskrive sammenhængen mellem menneskets tanker og de sociale sammenhænge, som de opstår i.<sup>7</sup>

Schutz samt Berger og Luckmann pøder sociologiske tanker på de fænomenologiske grundantagelser. Selvom de kan beskrives som sociologiske fænomenologer, beskriver de primært deres egne værker som sociologi og erstatter det fænomenologiske begreb subjekt med det sociologiske begreb aktør. Hvor Merleau-Pontys kropsfænomenologi danner forståelsesbaggrund for de *kropslige betydninger*, som udøverne som subjekter udfolder i parkour, så danner Alfred Schutz samt Berger og Luckmann baggrund for at begribe den livsverden og de betydninger, som udøverne udfolder i parkour. Hos både Schutz samt Berger og Luckmann er et grundlæggende menneskeligt træk en evne til at indgå i og bevæge sig imellem forskellige livsverdener, hvilke de beskriver som henholdsvis alternative virkeligheder (Schutz, 2005, s. 108-113) og virkelighedssfære (Berger & Luckmann, 2002, s. 35). Eksempler på sådanne virkelighedssfærer er drømme, leg, teater og ikke mindst den videnskabelige praksis. De alternative virkelighedssfærer skal ikke anskues som ontologiske, statiske enheder, men blot som betinget af en forandring i vores opmærksomhed og de betydninger, som vi tillægger omverdens genstande samt vores egne og andres handlinger (Berger & Luckmann, 2002, s. 39; Schutz, 2005, s. 145). Når vi indgår i disse, skifter vi så at sige virkelighedssfære for en stund, og hverdagslivets objekter spindes ind i andre betydningsammenhænge. I den overordnede virkelighed, hverdagslivets virkelighed, er kosten et redskab, der findes frem, når der skal fejes. I leg kan kosten imidlertid forvandles til en hest, og til fest kan den forvandles til en forhindring, der skal danses limbodans under. Mangfoldigheden af virkelighedssfærer muliggør oplevelser og erfaringer, som adskiller sig fra hverdagslivets overordnede virkelighed.

Når alternative virkelighedssfærer opnår en vis regularitet og erfares som en virkelighed, der deles med andre, og som andre har mulighed for at udfolde andre steder uden os, betegner Berger og Luckmann dem med begrebet *institution* (Berger & Luckmann, 2002, s. 73).

---

<sup>7</sup> Videnssociologien blev udviklet ud fra Karl Marx tese om, at menneskets bevidsthed er bestemt af dets sociale væren samt hans begreber om *basis/overbygning*, *ideologi* og *fremmedgørelse* (Berger & Luckmann, 2002, s. 17-18). Berger og Luckmann var også stærkt influeret af amerikansk symbol-interaktionisme ved filosof, sociolog og psykolog George Mead (1863-1931).<sup>7</sup> Berger og Luckmann tager Meads ideer om selvets socialisering og anvender det på institutionalisering som en bredere referenceramme.

Berger og Luckmanns institutionsbegreb er bredt og dækker over alle de alternative virkelighedssfærer, som fremtræder som en ydre og uomgængelig kendsgerning (Berger & Luckmann, 2002, s. 77). Institutioner er karakteriseret ved bestemte rumlige, tidslige og relationelle mønstre, som på sin vis må forstås som en form for social kontrol (Berger & Luckmann, 2002, s. 73). Berger og Luckmanns institution skal forstås som en processuel enhed. Det, der giver institutionen dens virkelighedspræg, er, at handlinger og erfaringer inden for institutionen ikke er vilkårlige, men netop udfolder sig efter bestemte mønstre og tildeles bestemte betydninger. Den institutionelle karakter opstår først, når den alternative virkelighed er fælles for flere mennesker og gentages med bestemte mønstre, der anskues med en vis objektivitet og anonymitet. Det er først, når vanemæssige mønstre overføres til en ny generation<sup>8</sup>, at man kan tale om en reel institution (Berger & Luckmann, 2002, s. 80).

### **Parkour i et fænomenologisk sociologisk og videnssociologisk perspektiv**

I studiet af parkour som bevægelseskulturelt fænomen lægger jeg mig erkendelsesteoretisk op ad Schutz samt Berger og Luckmanns ideer om alternative virkelighedssfærer og institutioner. At se parkour som en institutionel praksis virker nærliggende, når parkour udfoldes og overleveres fra undervisere til elever i pædagogiske institutioner. Her er parkour en institutionaliseret måde at bruge kroppen på, som eleverne tilegner sig gennem deltagelse i undervisningen. Til den oprindelige praksisform, selvorganiseret parkour, kan det institutionelle bevægelseskulturbegreb fremstå paradoksalt. Selvorganiseret parkour fremstår umiddelbart som karakteriseret ved kreative, spontane og individuelle bevægelser samt frihed til at organisere sig. Når man ser nærmere på den enkelte parkourudøvers bevægelser og parkourudøvernes praksisser på tværs, viser der sig dog en vis regularitet og konformitet i forhold til den rumlighed, tidslighed og de relationer, som de udfolder. Parkour involverer en konkret anden måde at se og bruge omgivelserne på, end dem vi heuristisk forbinder med hverdagslivet. Hvorfor springe over muren, når man kan gå udenom? I selvorganiseret parkour i byens hverdagsrum transformeres mure, gelændere og bænke til redskaber for kropslige bevægelser og spindes ind i nye betydningssammenhænge, som giver mening og tildeles bestemte betydninger udøverne imellem.

Spørgsmålet er imidlertid, hvilke erkendelsesteoretiske antagelser der ligger bag Schutz fænomenologiske sociologi samt Berger og Luckmanns videnssociologi. Hvad er det for en type forståelse, som disse to perspektiver åbner for og på hvilket grundlag? Hvordan mener

---

<sup>8</sup> Med begrebet "en ny generation" forstås i nærværende studie ikke biologiske slægtsled eller en historisk tidsenhed, men personer, som ikke har været med til at skabe og udvikle de vanemæssige mønstre, som de møder som en institutionel praksis.

Schutz, at det er muligt at skabe viden om den alternative virkelighed, som udøverne indgår i, når de dyrker parkour, og hvad ligger der til grund for, at den ifølge Berger og Luckmann både opleves som en subjektiv og objektive virkelighed?

### **Alfred Schutz tanker om forståelse i hverdagslivet**

Med inspiration fra Webers forstående sociologi udviklede Schutz *postulatet om subjektiv fortolkning* (Schutz, 2005, s. 61-64). Postulatet om subjektiv fortolkning indebærer, at forskeren må konstruere sin viden om hverdagslivets virkelighed, så den er mulig at føre tilbage til subjekternes handlinger og deres *forståelse* af disse handlinger. Derfor kan studiet ikke tage udgangspunkt i teorier eller abstrakte modeller, men må fra starten fødes ud af de sociale aktørers empiriske handlinger og relationer. Studiet må med andre ord være empirisk orienteret i sit udgangspunkt og først sekundært analytisk forbindes til konkrete teorier eller andre undersøgelser af fænomenet. Postulatet om subjektiv fortolkning kan misvisende lede til en forståelse af, at Schutz' primære fokus er det enkelte menneskets subjektive forståelse, hvilket går konsekvent imod hans intentioner. Schutz formål var at skabe en forståelse af menneskets forståelse som et aspekt af den sociale verden. Der er ikke tale om et bestemt menneskes subjektive forståelse, men subjektiv forståelse som et grundlæggende og konstituerende aspekt af den sociale verden.

I Schutz' sociale fænomenologi forstås menneskets sociale og kulturelle liv som konstitueret i et fælles videnslager, som skabes og genskabes i vores handlinger og i vores forståelse af os selv, hinanden og vores omverden (Schutz, 2005). Det betyder, at den sociale verden skal tilnærmes med fokus på social handlen. Ifølge Schutz er hverdagslivet karakteriseret ved en særlig indstilling, som han beskriver som en *commonsense indstilling* (Schutz, 2005, s. 27). Med commonsense-indstillingen er hverdagslivet præget af bestemte forventninger og selvfølgeligheder. Commonsense indstilling er skabt gennem menneskets kulturelle liv, dvs. vores egne og vores medmenneskers handlinger, i nutiden og i fortiden (Schutz, 2005, s. 31). De erfaringer, vi selv og andre har gjort før os, fungerer som en form for referenceramme, som han definerer som *forhåndenværende viden* (Schutz, 2005, s. 27). Det forhåndenværende henviser til, at når vi møder en genstand, for eksempel en bænk på gaden, så befinder den sig fra starten inden for en horisont af noget velkendt. Schutz trækker på Husserls fænomenologi og beskriver, hvordan vi i vores daglige perception trækker på *typiske* karakteristika (Schutz, 2005, s. 28). Vi perciperer umiddelbart, at der er tale om en bænk, fordi den deler typiske karakteristika med andre bænke. Hvad disse typiske

karakteristika er, har imidlertid ingen betydning for os, eller udgør en eksplicit viden, som vi må forholde os reflektivt til, når vi perciperer bænken som en bæk.<sup>9</sup>

Den forhåndenværende viden udgør ikke en teoretisk rationalitet, men nærmere en praktisk, kulturel knowhow, som betyder, at vi har fornemmelse for, "hvad tingene er", og "hvad man gør" i forskellige sammenhænge. Gennem andre menneskers praktiske omgang med bænken bekræftes vi i, at vores typer "bæk" og "postbud" ikke bare er vores egne, men tilhører hverdagslivets sociale virkelighed. Schutz beskriver dette med den *generelle tese om perspektivernes gensidighed* (Schutz, 2005, s. 33). Det samme gør sig gældende for de alternative virkelighedsfærer. Det er den typificerede omgang, der karakteriserer vores væren, som gør, at vi oplever virkeligheden som en social og fælles virkelighed og ikke blot som en privat, subjektiv oplevelse fra vores kropslige og historisk betingede perspektiv (Schutz, 2005, s. 32-33). Denne typificerede omgang er ikke kun i spil i forhold til genstande, som det blev beskrevet tidligere i eksemplet med bænken, men også i forhold til andre mennesker. Ifølge Schutz indgår vi i hverdagslivet i forskellige former for relationer. I den direkte relation, ansigt-til-ansigt, har vi mulighed for at iagttage den andens krop, bevægelser og ansigtsudtryk direkte. Vi har derfor mulighed for at tage del i den andens fremadskridende liv, hvilket betyder, at vi kan følge den andens tanker, mens de bygges op.

I mange af hverdagslivets situationer står vi imidlertid ikke ansigt-til-ansigt. Derfor konstruerer vi en form for *idealtyper* baseret på vores tidligere erfaringer. Ifølge Schutz konstruerer vi en typisk adfærdsmåde, dvs. et typisk mønster af underliggende motiver og typiske holdninger (Schutz, 2005, s. 39). Schutz benytter et eksempel med et postbud. Hvis vi putter et brev i postkassen, forventer vi, at postbuddet vil handle på en bestemt, men for mig ukendt måde, således at mit brev når frem til modtageren (Schutz, 2005, s. 40). Vi er med andre ord kun interesseret i de typiske adfærdsmåder, som løser vores pragmatiske projekter, mens det konkrete postbud er os ligegyldig. Postbuddet er ombyttelig med ethvert andet postbud, fordi postbuddet netop er konstitueret som en typisk rolle med et typisk handlingsmønster. Fodbold er for eksempel karakteriseret ved bestemte roller såsom "angriber", "markspillere" og "målmand", mens et teaterstykke som et andet eksempel kan bestå af roller som "faderen", "helten" og "skurken". På den måde er der tale

---

<sup>9</sup> Andetsteds beskriver Schutz den typificerede perception med begrebet om relevanssystem, hvilket henviser til, at vores perception af omverdenen, de typiske karakteristika, viser sig for os ud fra den pragmatiske relevans (Schutz, 2005, s. 30).

om typiske roller med et typisk handlingsmønster.<sup>10</sup> Typificering er hermed en krumtap for erkendelse i og af hverdagslivets virkelighed såvel som af mangfoldigheden af alternative virkeligheder og institutioner. Hvad der er typisk, og hvilke betydninger bestemte handlinger tilskrives, varierer. At slå et andet menneske i brystet gør dig til en (typisk) voldsforbryder i hverdagslivet, men gør dig til en (typisk) bokser i boksning. Vores handlinger har en betydning, som er intersubjektiv og kendetegnet ved en bestemt form for rationalitet inden for de enkelte virkelighedssfærer (Schutz, 2005, s. 60).

Vi skaber med andre ord bestemte forventninger til, hvordan andre persontyper opfører sig, og det er det, der gør, at hverdagen glider. I common-sense indstillingen sætter mennesket parentes om den tvivl, at omgivelser, handlinger og andre mennesker kunne være eller betyde noget andet end dét, der umiddelbart perciperes gennem den forhåndenværende viden; en proces Schutz ligeledes beskrev som den *naturlige indstillings epoché* (Schutz, 2005, s. 107).<sup>11</sup> Den naturlige indstillings epoché er ifølge Schutz præget af en vis konsistens og træghed. Vi er som mennesker tilbøjelige til at stole på vores umiddelbare typificering og skal aktivt gøre en indsats eller udsættes for en begivenhed, som afføder et refleksivt fokus på omverdenens genstande (Schutz, 2005, s. 107). Når mennesket engagerer sig i alternative virkeligheder, forudsætter det et brud med den naturlige indstillings epoché i hverdagslivet (Schutz, 2005, s. 113) Samtidig erstattes den naturlige indstillings epoché af andre epoché'er (Schutz, 2005, s. 113). Schutz forfølger eller uddyber ikke ideen om disse andre epoché'er, men det fremstår her som meningsfyldt at forstå disse epoché'er som en midlertidig ophævelse af tvivlen på, at den alternative virkelighed med dens typificeringer og rationalitet er værd at engagere sig praktisk i. Når danseren stopper med at kæmpe for at danse under kosteskafte og i stedet griber kosten og begynder at feje, brydes limbodansens epoché og erstattes af den naturlige indstillings epoché.

### *Schutz socialfænomenologiske metode*

Selvom målet er at beskrive og forstå den commonsense, der gør sig gældende i hverdagslivet, lader denne sig aldrig beskrive i sin fulde kompleksitet. At forske i

---

<sup>10</sup> Hverdagslivets typificering af andre mennesker medfører også selv-typificering. Typificering er dermed forbundet med menneskets oplevelse af identitet. Den typificerede omgang med postbuddet typificerer mig selv som "afsender" (Schutz, 2005, s. 42).

<sup>11</sup> Hvor Husserl anvendte epoché-begrebet som et metodologisk greb til at erkende den menneskelige bevidstheds strukturer, anvendte Schutz det til at beskrive den selvfølghed, som præger hverdagslivets naturlige indstilling. Epoché er i denne forbindelse ikke et forskningsmæssigt greb, men netop den måde, hvorved mennesket i hverdagslivet glemmer, at virkeligheden kan være anderledes, end den antages at være.

hverdagslivet er noget konkret andet end at deltage i hverdagslivet. For Schutz betinger forskningen en særlig væren, hvor forskeren stiller sig uden for den sociale verden, sådan som den viser sig og opleves i hverdagslivet. Denne stillen-sig-udenfor karakteriserer Schutz med begrebet om *desinteresseret iagttagelse* (Schutz, 2005, s. 64). Desinteressen er ikke ensbetydende med, at forskeren ikke interesserer sig for det betragtede fænomen, men at betragtningen er drevet af erkendelsesmæssig interesse. Her erstattes forskerens biografisk betingede situation af *væren i en videnskabelig situation* (Schutz, 2005, s. 66). Denne væren har rod i den konkrete problemstilling, som er afgørende for, hvad der er relevant og ikke-relevant at beskæftige sig med. Yderligere er problemstillingen afgørende for den forhåndenværende viden, som forskeren forudsættes at kende til og navigere i, for at den viden han producerer, anderkendes som viden (Schutz, 2005, s. 66).

Til at overkomme forskerens biografisk betingede situation og skabe en forståelse af det sociale fænomen, der undersøges, videreudvikler Schutz Webers *idealtypemetodologi*. Ifølge Schutz bør den videnskabelige proces kopiere den proces, hvorved vi oplever og erfarer verden i hverdagslivet. En *idealtipe* er et heuristisk udledt begreb, som forskeren konstruerer med henblik på at indfange det *typiske*. Målet er ikke at fremstille den kropslige praksis i al sin mangfoldighed, men at konstruere typiske handlingsmønstre, som antages at have særlig kulturel betydning for det fænomen, som undersøges. Det centrale for at sikre det fænomenologiske afsæt er, at idealtyperne konstrueres med afsæt i et empirisk grundlag og kan genkendes af de mennesker, som forskeren studerer. Selvom idealtypemetoden anvendes, er det dog centralt at påpege, at de aldrig vil føre til en fremstilling, der repræsenterer en direkte afspejling af virkeligheden. Kristiansen og Krogstrup har karakteriseret idealtyper som en pædagogisk karikatur (Kristiansen & Krogstrup, 1999, s. 185). Idealtyperne vil altid være typologier af en anden orden end dem, der gør sig gældende i hverdagslivet (Schutz, 2005, s. 25).

I afhandlingen har jeg lagt mig op ad Schutz' erkendelsesteoretiske tænkning og anvendt den som afsæt for analysen, hvor jeg har fokuseret på parkourudøvernes bevægelsesmæssige handlinger, deres erfaringer og de betydninger, som de tillægger disse. Med inspiration fra Schutz' socialfænomenologiske metode har jeg forsøgt at indfange typiske handlingsmønstre og udlede deres kulturelle betydning ud fra postulatet om subjektiv fortolkning (Schutz, 2005, s. 61-64). Merleau-Pontys kropsfænomenologi og Schutz' fænomenologiske sociologi udgør det erkendelsesteoretiske grundlag for at udforske de levede erfaringer af selvorganiseret parkour såvel som undervisning i parkour, men åbner ikke op for et bredere samfundskulturelt perspektiv på parkour som bevægelseskulturelt fænomen eller at se den i en historisk kontekst, hvilket også er afhandlingens mål. Til dette

formål har det derimod været frugtbart at anvende Berger og Luckmanns videnssociologi.

### **Berger og Luckmanns videnssociologi**

Hvor Schutz tilnærmede sig en forståelse af virkeligheden gennem brug af mange forskellige abstrakte begreber, såsom forhåndenværende viden, typificeringer, særegen rationalitet og epoché, erstatter Berger og Luckmann disse med et overordnet begreb om *viden*. Denne viden er ikke en teoretisk eller intellektuel viden, men al den kulturelle *know-how*, der danner baggrund for oplevelsen af et genkendeligt og meningsfuldt hverdagsliv, og som samtidig sikrer dets reproduktion (Berger & Luckmann, 2002, s. 85). Berger og Luckmann lægger sig tæt op ad Schutz' forståelse af virkeligheden som konstitueret gennem menneskets typificerede handlinger. Ifølge Berger og Luckmann har menneskets typificerede handlinger rod i vanedannelse, som har den fordel, at det fritager mennesket for at skulle tage reflektiv stilling til enhver oplevelse og handling (Berger & Luckmann, 2002, s. 71). Ligesom Schutz forstår Berger og Luckmann mennesket som et subjekt, men et subjekt der fra starten indgår i sociale og kulturelle sammenhænge, der baserer sig på fælles vanemæssige handlinger, som gensidigt typificeres. Ifølge Berger og Luckmann findes den primære viden om den institutionelle orden på det førteoretiske plan og trækker herved forbindelser til fænomenologien (Berger & Luckmann, 2002, s. 84).

### *Berger og Luckmanns institutionalisering*

Institutioner skabes, ligesom virkeligheden i Schutz' erkendelsesteori, gennem en dialektisk proces -eller nærmere en trialektisk proces. Hvor Schutz forklarede den virkelighedsskabende proces, dvs. det at hverdagslivet opleves med en vis objektivitet og anonymitet, med den generelle tese om perspektivernes gensidighed (Schutz, 2005, s. 33), anvender Berger og Luckmann tre begreber om eksternalisering, objektivering og internalisering.

**Eksternalisering** er et begreb, der dækker over en forståelsen af, at mennesket i hverdagslivet konstant eksternaliserer sig gennem sine handlinger (Berger & Luckmann, 2002, s. 70). Når vi handler i hverdagslivet reproducerer vi, som også Schutz påpegede, de typologier og den commonsense-indstilling, som konstituerer vores oplevelse af virkeligheden. Virkeligheden (gen)skabes altså i menneskets subjektive handlinger.

**Objektivering** dækker over den selvfølgelighed, som mennesket tildeler disse eksternaliseringer. Gentagne typologier og vanemæssige praksisser udnævnes til sandhed, fordi de kontinuerligt reproduceres i menneskets handlinger (Berger & Luckmann, 2002, s.



77). Hvor Schutz beskrev objektiveringen med tesen om perspektivernes gensidighed, er tegndannelse et betydningsfuldt aspekt hos Berger og Luckmann. Når mennesket ikke er til stede i ansigt-til-ansigt-relationer, benyttes objektive tegn. Sproget er samfundets vigtigste tegnsystem, fordi det er objektiveret og afledt fra de ansigt-til-ansigt-relationer, hvori det har sin oprindelse (Berger & Luckmann, 2002, s. 53) Som Berger og Luckmann beskriver, kan vi tale om ting og oplevelser, som vi ikke har en subjektiv erfaring af eller kommer til at opleve direkte (Berger & Luckmann, 2002, s. 53).

Sproget er en uomgængelig og ydre kendsgerning, som vores engagement i hverdagslivets virkelighed betinger en videreførelse af. Sproget er, ligesom resten af vores erfarede hverdagsliv, underlagt typificering, hvilket er afgørende for, at vi oplever det som en generel betydningsorden, dvs. som objektivt. Berger og Luckmann påpeger samtalsens centrale rolle. Denne centrale rolle skyldes ikke, at mennesker taler om og udreder virkelighedens objektivitet, men at de fleste samtaler finder sted på baggrund af en verden, som i stilhed tages for givet (Berger & Luckmann, 2002, s. 177). Ud over dette bruger vi også sproget til at udtrykke vores umiddelbare personlige oplevelser. Berger og Luckmann karakteriserer derfor også samtale som rutinevedligeholdelse af menneskets erfaring af sproget som en subjektiv og objektiv repræsentation af virkelighed (Berger og Luckmann, 2002, s. 177).<sup>12</sup>

**Internalisering** dækker over den proces, hvor den objektive virkelighed internaliseres i det enkelte subjekt. Berger og Luckmann skelner mellem to typer af internalisering: den *primære*, som er barnets grundlæggende socialisering, og den *sekundære*, som opstår, når mennesket socialiseres ind i alternative virkelighedssfærer eller institutioner. Den grundlæggende basis for menneskets identitetsdannelse foregår ifølge Berger og Luckmann i menneskets primære socialisering (Berger & Luckmann, 2002, s. 154). Her grundlægges barnets identitet gennem en stærk følelsesmæssig tilknytning og identifikation med signifikante andre (Berger & Luckmann, 2002, s. 155). Den sekundære socialisering er internaliseringen af institutioner og den viden, som knytter sig til disse (Berger & Luckmann, 2002, s. 162). Institutioner overføres ikke gennem et stærkt følelsesmæssigt bånd til signifikante andre, men gennem interaktion med *institutionelle funktionærer*, der alene har den formelle opgave at overføre den specifikke viden (Berger & Luckmann, 2002, s. 166). De institutionelle funktionærer varetager ikke bare overleveringen af institutionen, men også definitionen af den institutionelle virkelighed som sådan. Berger og Luckmanns forståelse af den sekundære socialisering

---

<sup>12</sup> Det er imidlertid ikke kun sprog, men også symboler og genstande, som på én gang repræsenterer og konstituerer hverdagslivet såvel som institutioner som objektive (Berger & Luckmann, 2002, s. 94). Centralt er det dog, at disse symboler og genstande løbende må "bringes til live" gennem menneskets kontinuerlige handlinger, for at de fungerer og understøtter institutionens objektivitet (Berger & Luckmann, 2002, s. 94).

indeholder et magtperspektiv. De institutionelle funktionærer har ifølge Berger og Luckmann en magt til at manipulere og definere de forskellige nødvendige trin i socialiseringen, dvs. internaliseringen af institutionen (Berger & Luckmann, 2002, s. 164). Det er ikke sikkert, at man pragmatisk behøver at have bestået en studentereksamen for at kunne indgå i folkeskolen som lærer, men dette indlæringsforløb er institutionelt etableret. Berger og Luckmann forklarer manipulationen og definitionen af specifikke indlæringsforløb ud fra en interesse om at forøge den prestige, der er forbundet med at indgå i institutionen, eller en særlig ideologisk interesse. Institutionaliserings har for Berger og Luckmann derved en iboende normativ dimension. Der er dog ikke tale om et simpelt magtforhold, hvor de institutionelle funktionærer kan diktere institutionen. Institutioner er processuelle og kræver kontinuerlig reproduktion som i videre forstand afhænger af, at institutioner fremstår som berettigede og meningsfulde for dem, der overtager dem.

Ifølge Berger og Luckmann kan der opstilles et kontinuum for institutioners legitimitet, fra en umiddelbar og før-teoretisk legitimering, der finder sted i pragmatiske handlinger inden for institutionen, til en abstrakt og teoretisk legitimering, der går ud over det, der kan opleves og erfares (Berger & Luckmann, 2002, s. 115). I begyndelsen er en institutions legitimitet knyttet til den subjektive oplevelse af, at vanerne giver mening, fordi de letter livet, interaktionen og de pragmatiske mål. For senere generationer er denne umiddelbare subjektive meningstilskrivning ikke selvskreven. Deltagere i institutionen kan støde på alternative institutioner, som har en anden måde at løse de samme problemer på, hvilket stiller spørgsmål ved de vanemæssige handlinger. Når de vanemæssige mønstre bliver objektiveret som en institution og skal internaliseres, eksternaliseres og derved atter objektiveres af udefrakommende, kan der altså opstå legitimitetsproblemer (Berger & Luckmann, 2002, s. 112).

Ifølge Berger og Luckmann kan man skelne mellem fire niveauer af institutionel legitimitet, som har stigende grad af teoretiske forklaringer og differentieret viden:

1. Det første niveau er den før-teoretiske legitimering, som er indbygget i sproget (Berger & Luckmann, 2002, s. 114). Sproget udfolder sig i det daglige liv, som det tidligere blev beskrevet, på en baggrund af selvfølgeligheder, som der ikke stilles spørgsmål ved. Selvfølgelighederne forudsættes som legitime.
2. Det andet niveau er forklaringssystemer, som knyttes til konkrete handlinger inden for institutionen. Berger og Luckmann beskriver disse som ordsprog, kloge ord, myter og fortællinger (Berger & Luckmann, 2002, s. 114). Disse kan forstås som ansatser til

teoridannelse.

3. Det tredje niveau er dannelsen af eksplicitte teorier, som kan gå ud over den pragmatiske nødvendighed. Der opstår med andre ord ren teori. Denne teoridannelse varetages af institutionelle funktionær og eksperter, som Berger og Luckmann karakteriserer som *fuldtids-legitimatorer* (Berger & Luckmann, 2002, s. 115). På dette plan får institutionen en vis grad af autonomi. Berger og Luckmann beskriver, hvordan disse fuldtids-legitimatorer begynder at skabe teori for teoriens skyld.
4. Det fjerde niveau er dannelsen af symbolsk universer, hvor institutioner legitimeres ved henvisning til teorier eller ideer, som går ud over det, der kan opleves og erfares (Berger & Luckmann, 2002, s. 115). Udviklingen af et symbolsk univers er ifølge Berger og Luckmann en fuldbyrdet legitimering af en institution. Den sidstnævnte form for legitimering finder sted, når der knyttes an til begrebsapparater som for eksempel mytologi, teologi, filosofi og videnskab (Berger & Luckmann, 2002, s. 130).

Berger og Luckmann påpeger, hvordan legitimering ud fra et symbolsk univers er en autoritetsbrug, som ikke nødvendigvis tilgodeser menneskets behov, men hovedsageligt de mennesker, som har rollen som fuldtids-legitimatorer. Ideologi forstås af Berger og Luckmann som en bestemt definition af virkeligheden, som er knyttet til en bestemt gruppes magtinteresse (Berger & Luckmann, 2002, s. 144).<sup>13</sup> Ideologi er således et begreb, der bliver centralt, når der findes flere forskellige grupper, som kæmper om at definere virkeligheden inden for samme institution.

Selvom Berger og Luckmanns teori primært retter sig mod det makrosociologiske og beskriver aspekter af virkeligheden, som overskrider den fænomenologiske erkendelsesinteresse, er deres tanker relevante, da de sætter et erkendelsesteoretisk fundament op for at forstå institutionaliseringen af bevægelseskulturelle fænomener og derved parkour i et historisk perspektiv. I afhandlingen trækker jeg på Berger og Luckmanns forståelse af institutionalisering som en proces af eksternalisering, objektivering og internalisering. I afhandlingen arbejder jeg ud fra en erkendelsesteoretisk forståelse af parkour som et dynamisk udviklende bevægelseskulturelt fænomen, hvor udøvernes og elevernes kropslige handlinger, sprog og betydningstilskrivning såvel som undervisernes

---

<sup>13</sup> Her kommer Berger og Luckmanns arv fra Marx forståelse af ideologi, som ideer der tjener som våben for sociale interesser til syne. De beskriver, hvordan de institutionelle funktionærer ofte vælger ideologi alt efter egeninteresse og omdanner denne, i forhold til de interesser, som den skal legitimere (Berger & Luckmann, 2002, s. 145).

handling og legitimering af undervisningsfaget hele tiden er med til at konstituere den kulturelle praksis som parkour. Hvor Merleau-Pontys og Schutz udgør de erkendelsesteoretiske afsæt til at belyse parkour i et kropsligt og subjektivt perspektiv, tilføjer Berger og Luckmann det erkendelsesteoretiske grundlag for at forstå institutionaliseringen af parkour i Danmark. Hermed er der skabt et erkendelsesteoretisk fundament, som åbner for en historisk analyse såvel som en analyse af de situerede, kropslige og levede erfaringer.

### Parkours kulturhistorie

I sommeren 2014 var den danske nyhedsflade præget af billeder af sårede civile flygtninge og sønderbombede områder i forbindelse med optrapningen af den israelske-palæstinensiske konflikt. Det var imidlertid ikke kun rædslerne, som tiltrak sig opmærksomhed fra vestens journalister og blev sent hjem og ud i nyhedsstrømmen. I den sønderbombede Gaza By stødte de på børn og unge, som dyrkede parkour i ruinerne. Her havde de fundet et midlertidigt frirum fra krigen.



Foto 8: Unge dyrker parkour i Gaza by  
(Muhammed Salem)



Foto 9: Unge dyrker parkour i Ørestad  
(Esben Zøllner Olesen)

Billedet står i heftig kontrast til billedet af unge danskere, der træner parkour i Ørestaden i København. I den eksisterende litteratur om parkour har flere forskere beskrevet, hvordan parkour er en bevægelseskultur grundlagt i Frankrig (Ameel & Tani, 2011; Atkinson, 2009; Broderick, 2010; Daskalaki et al., 2008; Geyh, 2007; Marshall, 2010; Mould, 2009; Mörtenböck, 2005; Thomson, 2008) De lokale og nationale historier om, hvordan parkour er blevet udbredt og udviklet i forfatterens forskellige lande er imidlertid fraværende. Med den netop skitserede kontrast mellem parkour i Ørestad og parkour i Gaza By er pointen imidlertid trukket op. Selvorganiseret parkour i Danmark er noget andet end selvorganiseret parkour i Gazastriben. Den samfundskulturelle historie har betydning for den måde, som bevægelseskultur lader sig udfolde, og derfor for de oplevelser og de betydninger, som børn og unge knytter til disse oplevelser. Bevægelseskulturer udbreder sig ikke i et vakuum, men interagerer med og farves af de kulturelle kontekster, som de finder sted i. Herved

åbner bevægelseskulturstudier for en bredere samfundskulturel oplysning.

Julie Angel udgav i 2011 en ph.d.-afhandling om parkour inden for antropologi og medievidenskab. I hendes afhandling præsenterer hun en længere historisk beskrivelse af skabelsen af parkour i Frankrig og udviklingen af parkour i England, hvilket har været en central kilde til at beskrive parkours internationale kulturhistorie. Angel beretter, at bevægelseskulturen er præget af modsætninger og paradokser, men taler samtidig for, at parkour grundlæggende må forstås som en nøje afgrænset disciplin, som blev skabt i Frankrig sidst i 1980'erne:

*"The parkour community is continuing to grow at a rapid rate, but the parkour that I have aimed to document (a mirror of the original practice) is currently experienced by a very small minority of traceurs due to lack of explanation and understanding regarding the practice"*  
(Angel, 2011, s. 120)

Til forskel fra Angel er målet for denne afhandling ikke at identificere den "oprindelige" parkour. I afhandlingen anlægges derimod en kulturel relativistisk tilgang og en forståelse af bevægelseskultur som noget, der på én gang både former og formes af større samfundsmæssige bevægelser såvel som lokale kulturelle sammenhænge.

### **Metodologi og metode**

I den historiske kulturanalyse er der anlagt et bredt og inkluderende perspektiv på parkour som bevægelseskultur. Historieskrivning er ikke en værdifri og objektiv praksis. Der er ingen fortælling uden en fortæller, et forhold der åbner op for forskningsmæssig kritik af subjektivitet og partiskhed. Den følgende historiske kulturanalyse er imidlertid ikke et forsøg på at skabe en direkte spejling af virkeligheden per se, men er en konstruktion af en anden orden, drevet af afhandlingens erkendelsesinteresse (Schutz, 2005, s. 71-72). Med afhandlingens afsæt i videnssociologien, hvor mennesket anskues som både kulturbærer og kulturskaber, er historisk kulturanalyse anvendt som metode (Nielsen, 2004). Historisk kulturanalyse tager afsæt i en præmis om, at kulturelle fænomener må tilnærmes via en dobbeltstrategi, der åbner for forståelse af opruds- og forandringstendenser, såvel som bindinger, vaner og traditioner (Nielsen, 2004, s. 18). I analysen er et diakront og synkront perspektiv kombineret for at åbne for dobbeltheden af bindinger og brud (Sørensen et al., 2010, s. 145). Det diakrone perspektiv er centralt for at få det kronologiske forløb på plads: Hvad er der sket og hvornår? Hvilke aktører har udvist interesse for parkour, og i hvilke kulturelle sammenhænge har parkour indgået? Det synkrone perspektiv har været relevant for at forstå de modsigelser og dynamikker, som har været på spil i bevægelseskulturen

gennem tiden. I et historisk perspektiv er dansk idræthistorie blevet kritiseret for "gårdmandsfortællinger" og "jubilæumsskrivning", hvor kun de toneangivende stemmer blev hørt og videreformidlet uden opmærksomhed for brydninger og lokale forhold (Madsen, 2003, s. 53; Nielsen, 2004, s. 22). Det har derfor været mig magtpåliggende at fremhæve opbruds- og forandringstendenserne og ikke tildele enkelte grupper eller personer den toneangivende rolle. Det har jeg blandt andet forsøgt gennem inddragelse af flere forskellige typer af kildemateriale. Selvom der ikke er tale om traditionel historieskrivning, er den historiske kulturanalyse betinget af kildekritik (Sørensen et al., 2010, s. 146).

### **Kildematerialet**

Overordnet er der anvendt to typer af kildemateriale. Den første kildetype består af eksisterende dokumenter: den nationale mediedækning, de professionelle parkourgruppers CV'er og parkourudøvernes "spor" på internettet. Internettet var fra starten et centralt mødested for parkourudøvere og rummer derfor debatter, billeder og arrangementsbeskrivelser. På de forskellige fora findes søgefunktioner, som gør det muligt at søge på en begivenhed eller tema og derved få et indblik i de diskussioner, som knytter sig til disse. Hvis de anvendes kritisk, reflektivt og som supplement til andet materiale, kan internettet være en værdifuld ressource til at skrive bevægelseskultur- og sportshistorie (Thorpe, 2013, s. 128). De professionelle parkourgruppers CV'er er særligt brugbare til at skabe forståelse af samspillet mellem bevægelseskulturens professionelle grupper og samfundet. Den anden kildetype er fire mindre kvalitative interviews med centrale personer inden for parkourmiljøerne i henholdsvis Næstved, Odense, Kolding og Aarhus. Mine interviews blev til under et road trip i Danmark med en gruppe parkourudøvere i 2012. Formålet var en indledende afdækning af miljøet på de respektive steder, og mine interviews indeholdt blandt andet spørgsmål om udviklingen af deres lokale praksis såvel som parkour generelt gennem tiden (se bilag 1). Sidst, men ikke mindst, udgør mine egne praktiske erfaringer og syv års fokuseret opmærksomhed på parkour en kulturel resonansbund for analysen. Inden for idræts- og kulturforskning har den finske skole for narrativ krops- og sportssociologi - og i en dansk kontekst kulturhistoriker Niels Kayser Nielsen og kultursociolog Søren Nagbøl - stået for udviklingen af kulturhistoriske metoder, hvor forskeren tager afsæt i eller inddrager egne unikke kropslige erfaringer (Nagbøl, 1990; Silvennoinen, 1994; Sparkes & Silvennoinen, 1999). Uden at anvende disse eksplicit har de kulturhistoriske metoder inspireret mig til at lade mine egne oplevelser og erfaringer spille ind i forhold til kildematerialet. Udover min egen hukommelse, som har udgjort en grundlæggende kulturel resonans for fortællingen, har gemte studiekalendere med information om arrangementer og kurser samt dokumenter og billeder på min computer ligeledes bidraget.

Ud fra kilderne konstruerede jeg en tidslinje med vedvarende mønstre såvel som distinktioner og forandringer i parkour. Til at efterprøve denne historiserings gyldighed, forstået som en udlægning af kontinuitet og forandringer i bevægelseskulturen, som udøvere på tværs af forskellige grupperinger kan nikke genkendende til, blev tidslinjen udvekslet og diskuteret med tre af de tidligste parkourudøvere fra henholdsvis Copenhagen Parkour, Team JiYo og Streetmovement. Efter dette blev tidslinjen omdannet til en deskriptiv og fortolkende fortælling.

## **Import af en fransk bevægelseskultur**

Historien om parkour i Danmark starter omkring 2003 og 2004. Her surfede danske unge, forskellige steder i landet og uafhængigt af hinanden, rundt på internettet og stødte på videoer af andre unge, som sprang rundt på bænke, gelændere og tage. Personerne i videoerne kaldte deres bevægelser for parkour. Bevægelserne fascinerede de danske unge, og de gik efterfølgende ud i lokalområder og efterlignede dem. Bevægelserne var altså ikke nogle, som de unge selv fandt på. De var en del af den bevægelseskultur, som de blev præsenteret for gennem videoerne. De unge overtog, reproducerede og udviklede dem senere videre i en dansk kontekst. De unge mænd, som fascinerede de danske unge med deres bevægelser, var franskmænd. Særligt én af disse, David Belle, blev tildelt en nærmest mytologisk rolle som grundlæggeren af parkour.

For at skabe en fornemmelse af, hvad det var, de danske unge opdagede på internettet i 2004, og hvad det var, der satte gang i bevægelserne i Danmark, indledes den historiske kulturanalyse med en beskrivelse af parkours franske kulturhistorie, som udmønter sig i en analyse af parkours internationale udbredelse og kulturelle transformation. Herefter præsenteres den historiske kulturanalyse af parkour i Danmark, som sættes i relation til den internationale udvikling.

### **Franske begyndelser**

Hvor flere forskere kort har beskrevet parkours historie (Ameel & Tani, 2011; Atkinson, 2009; Broderick, 2010; Daskalaki et al., 2008; Geyh, 2007; Marshall, 2010; Mould, 2009; Mörtenböck, 2005; Thomson, 2008), indleder Julie Angel sin ph.d.-afhandling om parkour med et længere historisk afsnit, som har været en central kilde til forståelse af parkours oprindelse i Frankrig (Angel, 2011). Angels historie er baseret på interviews med otte franskmænd, som betegnes som grundlæggerne af parkour. På baggrund af deres



personlige erindringer har hun konstrueret en kulturel tilblivelseshistorie med fokus på, hvad der skete, hvor, hvornår og med hvem, og i hvilken social og politisk kontekst (Angel, 2011, s. 12). Selvom David Belle i dag stadig ofte beskrives som grundlæggeren, blev parkour ikke skabt af én person. Parkour var i første omgang et resultat af en gruppe unge bevægelsesglade franskmænd, som blev opdraget og inspireret af stærke patriarkalske og militære fædre og deres værdier (Angel, 2011, s. 43).

I forstæderne Sarcelles, Lisses og Evry begyndte en gruppe venner at bruge byens rum og skovene omkring forstæderne til fysiske og mentale udfordringer. Sarcelles, Lisses og Evry var såkaldte *banlieues*, hvilket var en betegnelse for multikulturelle forstæder, der havde en stor koncentration af førstegenerations indvandrere (Archer, 2010, s. 98; Daskalaki et al., s. 55). Sarcelles og Evry beskrives som særligt dehumaniserende og fremmedgørende steder, hvor enhver oplevelse af et offentligt liv var fraværende (Daskalaki et al., 2008, s. 55). De unge venner adskilte sig fra de typiske unge fra *banlieues* ved at holde sig fra kriminalitet og engagere sig i fysiske aktiviteter som atletik, kampsport og klatring (Angel, 2011, s. 21), et engagement der tilskrives deres fælles familiære og militære baggrund, hvor styrke, vilje og disciplin var betydningsfulde værdier (Angel, 2011, s. 28).

### *Den militære inspiration*

Begrebet parkour er afledt af det franske ord *parcour*, som stammer fra det franske militære forhindringsløb *Parcours du combattant* (Angel, 2011, s. 18; Atkinson, 2009, s.172). *Parcours du combattant* var en videreudvikling af træningssystemet *Méthode Naturelle*, som blev skabt af franskmanden George Hébert i starten af det tyvende århundrede (Atkinson, 2009, s. 170). *Méthode Naturelle* indbefattede løb i forskellige landskaber samt forcering af varierende objekter. Træningssystemet var rationelt opbygget omkring otte forskellige funktionelle bevægelsesmetoder, hvad Hébert kaldte *brugbare* gestusser: gang, løb, balance, spring, klatring, kravl på alle fire, kaste, løfte, selvforsvar og svømning (Terret & Tesche, 2009, s. 1985). På trods af Héberts rationelle tilgang var der ikke tale om et fysisk træningssystem i et snævert sundhedsmæssigt henseende. *Méthode Naturelle* var en disciplin, der sigtede mod emotionel og medmenneskelig dannelse. Héberts grundlæggende idé var, at træning i naturlige omgivelser med funktionelle og basale bevægelsesmetoder ville skabe kropslig og emotionel udvikling samt (gen)forening af mennesket og dets nærmiljø (Atkinson, 2009, s. 171; Terret & Tesche, 2009, s. 1985). *Méthode Naturelle* skulle anvendes som et middel til at nå ind til en kropslig og menneskelig 'essens', men havde ikke et individualiserende sigte. De fysiske øvelser skulle ikke kun udvikle atletiske færdigheder og kvaliteter, men også mod og altruisme. Mennesket skulle udvikle energi, handekraft og kontrol over kroppen såvel som over deres følelser og relationer; kvaliteter som Hébert anså

som nødvendige for et velfungerende kropsligt og socialt liv (Atkinson, 2009, s. 171). Méthode naturelle var altså i høj grad udviklet omkring værdier om funktionalitet og dannelse. Det handlede om at skabe velfungerende og nyttifulde borgere gennem kropslig dannelse i naturlige omgivelser. Méthode naturelle var, ligesom den danske gymnastikpædagog Niels Bukhs primitive gymnastik, et oprør imod den svenske gymnastiks stillestående og kunstige bevægelser. Begge skabte de oppositionelle træningssystemer, der krævede større bevægelseskraft og var mere dynamiske (Atkinson, 2009, s. 171; Bonde, 2003). Hébert og Bukh delte en forståelse af, at kulturen skabte en kropslig og mental degenerering, som de kraftfulde og dynamiske bevægelser skulle råde bod på. Fælles var et mål og en tro på folkelig dannelse gennem alsidig træning, hvor menneskets 'oprindelige' bevægelsesmønstre kunne generhverves og udvikles. Hvor Bukhs primitive gymnastik primært udfoldede sig som øvelser på stedet, spring over redskaber eller pararbejde, var Héberts Méthode naturelle præget af en mere direkte kropslig kontakt til naturen.

#### *Fra livshistorier og superhelte til formation af en disciplin*

De dannelsesmæssige værdier og træningsmetoderne fra Méthode Naturelle skriver sig ind i parkours kulturhistorie gennem franskmændene David Belle. David Belle blev introduceret til bevægelserne og ideerne i Méthode Naturelle og Parcours du combattant gennem sin far, Raymond Belle. Raymond Belle blev født i Indokina i 1939 og voksede op som følge af et seksuelt misbrug og på en militær kostskole i Dalat, hvor han blev trænet i Méthode Naturelle (Angel, 2011, s. 17). Efter slaget ved Dien Bien Phu i 1954 blev Raymond Belle sendt til Frankrig og fortsatte i det militære uddannelsessystem indtil 1958. Herefter fik han arbejde i det militære brandvæsen, hvor brandmændene dystede i Parcours du combattant. Raymond Belle vandt flere af disse konkurrencer og havde imponerende atletiske evner (Angel, 2011, s. 18).

På baggrund af interviews med de franskmænd, som var en del af vennegruppen omkring David Belle, beskriver Angel, hvordan de var inspireret af heroiske historier om faderens bedrifter og fysiske formåen samt datidens populære tegneseriehelte såsom Dragon Ball, X-Men, Spiderman og Iron Man (Angel, 2011, s. 17-30). Livshistorierne og tegneserierne motiverede de unge drenge til at udfordre sig selv og hinanden i lokalområdet med tilfældige lege. De overtog en del af Raymonds træningsmetoder samt idéerne fra Méthode Naturelle og parcours du combattant. Hvad de senere udviklede til og navngav parkour, startede dog ikke alene i forstædernes byrum, men også i omkringliggende skove og andre naturlandskaber (Angel, 2011, s. 23).

Gennem den kropslige leg og udfordringer demonstrerede gruppen styrke og mod. De skabte imaginære bevægelsesudfordringer, som de derefter forpligtigede sig på at gennemføre (Angel, 2011, s. 31). Efterhånden udviklede gruppen en stærkere ideologi om at sætte sig personlige mål og arbejde hårdt for at nå disse. De unge mænd ville hele tiden rykke deres forventninger til, og grænser for, hvad der var muligt (Angel, 2011, s. 22). Deres træning blev hårdere og hårdere, og mere og mere ekstrem, hvilket betød, at de udviklede en relativt ekskluderende og elitær træningspraksis, som de karakteriserede som "a training method for warriors" (Angel, 2011, s. 22). Hvad der startede som leg og bevægelsesmæssige udfordringer, videreudviklede de til en disciplineret og grænseoverskridende disciplin med særlige heroiske og maskuline dannelsesværdier. Træningen skulle sikre et konstant beredskab og evne til at hjælpe andre og var på den måde centreret om de altruistiske dannelsesidealer, som lå i *Méthode Naturelle* (Angel, 2011, s. 20). Dog viser Angels historiefortælling, hvordan franskmændene på trods af stærk samhørighed og engagement i hinandens træning fra starten var styret af individuelle behov og interesser. Franskmændene trænede sammen, men trænede oftest ikke det samme. Med afsæt i forskellige træningsmæssige baggrunde og forskellige mål for øje udfordrede den enkelte sig selv, mens resten af gruppen hjalp og støttede denne (Angel, 2011, s. 22). Den elitære og disciplinerede træning er svær at forbinde med de repræsentationer, som er blevet formidlet af parkour gennem mediernes. Selv de første videoer, som florerede af parkour, indeholdt alene franskmændenes hastige og fascinerende bevægelser henover tagene i de franske forstæder. Den praksis, der blev iscenesatte som parkour fra udøvernes side, var altså konkret anderledes fra den, de dyrkede.

Hvad der startede som fysiske og mentale udfordringer, blev institutionaliseret til en relativt fast disciplin i gruppen. De bestemte bevægelser, som i dag betegnes som *basics* i parkour, blev ikke skabt af de drivende kræfter i gruppen, men af en yngre fætter til en af de unge mænd (Angel, 2011, s. 25). Denne brød sig ikke om de ældre fyres hårde og elitære træning og trænede derfor ofte alene. Han udviklede en stil, som de franske udøvere senere har beskrevet som *moving-like-water* (Angel, 2011, s. 26); en stil der kan beskrives med begrebet *flow* (Csikszentmihalyi, 2005). I løbet af de næste ti år blev de unge mænd ved med at træne sammen og videreudvikle den disciplinære praksis, som de havde skabt sammen. På trods af, at de ikke kaldte den noget bestemt, var deres kropslige praksis relativt fast institutionaliseret med bestemte bevægelser og teknikker samt en træningssideologi om kontinuerlig overskridelsen af fysiske og emotionelle grænser og om at hjælpe og støtte hinanden (Angel, 2011, s. 34). Deres kropslige praksis var med andre ord knyttet til en umiddelbar subjektiv meningstilskrivning hos den enkelte (Berger & Luckmann, 2002, s. 113).

### *Spirende iværksætterier og offentlighedens interesse*

I begyndelsen var gruppen åben for at inddrage nye deltagere i deres træning, men efterhånden begyndte den at lukke sig om sig selv og gøre praksissen mere og mere elitær og utilgængelig (Angel, 2011, s. 34). Gruppen var præget af entreprenante unge mænd, og da offentligheden begyndte at interessere sig for deres kropslige færdigheder, drømte de om at gøre en karriere ud af deres disciplin. I 1997 blev gruppen inviteret til et offentligt brandmandshow i Paris, og samme år sendte TV-stationen Stad2 en reportage om de unge mænd og deres træning (Angel, 2011, s. 35). I forbindelse med jobbet navngav gruppen sig selv *Yamakasi* og deres praksis *l'art du déplacement* (Angel, 2011, s. 35). Internt skabte opmærksomheden stridigheder i gruppen på grund af forskellige entreprenante visioner (Angel, 2011, s. 25; Atkinson, 2009, s. 172).

### *Fragmentation*

Fra 1997 udviklede de unge mænd *l'art du déplacement* i forskellige retninger. Yamakasi fortsatte med at lave shows og begyndte at udvikle undervisning fra 2001. Det var gennem gruppens fremvisninger, at den franske instruktør Luc Besson blev bekendt med Yamakasi, som han brugte som stuntmænd i flere film. I 2001 præsenterede Luc Besson filmen *Yamakasi*, som havde parkourgruppen som omdrejningspunkt (Besson 2001). Medlemmet Sébastien Foucan var særlig aktiv inden for udvikling af undervisning, og udtænkte, hvad der beskrives som en mere inkluderende, kreativ og udtryksfuld praksis (Angel, 2011, s. 39). Atkinson beskriver, hvordan Sébastien Foucan praksisform udviklede sig og gennemgik en klassisk sportificeringsproces med formalisering, institutionalisering, regulering og inkorporation i mainstreamkulturen (Atkinson, 2009, s. 173). Det kan sættes i direkte relation til ønsket om at gøre karriere inden for undervisning og formidling af deres aktiviteter, mens David Belle ville være skuespiller. David Belles træningsmetoder fortsatte med at være ekstreme, mens de andre udviklede mere inkluderende praksisformer (Angel, 2011, s. 38-39). I 2001 blev David Belle eksponeret i de engelske medier i reklamefilmen *Rush Hour* på BBC, og i 2002 producerede han en castingvideo i forbindelse med filmatiseringen af *Spiderman*, som han navngav *Speed Air Man* (Angel, 2011, s. 37). Foucan blev også eksponeret i de engelske medier i 2003 gennem dokumentarfilmen *Jump London*. TV stationen Channel 4 havde inviteret Foucan til England og søgt om tilladelse til at lade ham springe på ikoniske bygninger som Royal Albert Hall, Shakespeares Globe Theatre, HMS Belfast, Edinburgh Castle, Tyne Bridge og Giant's Causeway (Daskalaki et al., 2008, s. 60; O'Grady, 2012, s. 146).

Efter opbruddet af den oprindelige gruppe i 1997 valgte udøverne forskellige betegnelser for deres praksis, hvilket inden for parkour senere har affødt diskussioner om autenticitet og

legitimitet, hvilket trækker forbindelse til andre nyopståede bevægelseskulturer i deres spæde start (Sisjord, 2011, s. 93). Belle valgte allerede i 1998 at navngive sin praksis *parkour* efter *parcours du combattant*, som hans fader havde introduceret ham til, for at understrege hans ejerskab over den (Angel, 2011, s. 36). Yamakasi blev ved med at definere deres egen praksis som *l'art du déplacement*, imens Sebastian Foucan overtog navnet *Freerunning*, som Channel 4 præsenterede i forbindelse med dokumentaren *Jump London*, som en direkte oversættelse af navnet *l'art du déplacement* (Angel, 2011, s. 39; Bavinton, 2007, s. 392).<sup>14</sup> De franske udøveres entreprenante visioner kickstartede altså selv de institutionaliseringsprocesser og tilhørende legitimeringskampe, som kan lokaliseres i dag.

Hvor parkour fra starten af årtusindstiftet blev udbredt internationalt, og i England budt velkommen på ikoniske bygninger, tog det mange år, før parkour blev accepteret i de franske forstæder, hvor det opstod. Her blev parkour forbundet med kriminel adfærd og relateret til det negative billede, som samfundet havde af det multikulturelle og belastede område (Angel, 2011, s. 36). Det har således taget udøverne 20 år at få deres bevægelseskultur accepteret som andet end æstetisk performance og stuntarbejde. Det sidste var der derimod stor interesse for, hvilket fik afgørende betydning for den måde, parkour blev udbredt og transformeret på.

## Den internationale udbredelse

Der findes ingen tal på, hvor mange steder i verden der dyrkes parkour, eller hvor mange aktive udøvere der findes. I 2007 interviewede Nathaniel Bavinton parkourudøvere fra Australien, Storbritannien og USA (Bavinton, 2007, s. 399). På det grundlag må det være rimeligt at antage, at parkour havde spredt sig internationalt på daværende tidspunkt. Samtidig peger Atkinson på, at parkour allerede havde været nævnt i medierne i Storbritannien, Frankrig og Nederlandene sidst i 90'erne (Atkinson, 2009, s. 172). I 2009 beskrev Oli Mould, hvordan en amerikansk sportskanal havde estimeret, at der var over 40.000 parkourudøvere i USA (Mould, 2009, s. 740). Estimeringen er dog alene baseret på antallet af registrerede brugere på hjemmesiden American Parkour. I dag er tallet over 123.000 brugere.<sup>15</sup> Der er ingen tvivl om, at de sociale medier og internettet har spillet en enorm rolle i bevægelseskulturens udbredelse. Den hastige informationsudveksling, som den moderne teknologi muliggør, har betydet, at parkour ikke alene er udbredt i de vestlige

---

<sup>14</sup> Som Angel påpeger, bruger han dog alle tre beskrivelser parkour, *l'art du déplacement* og *freerunning* (Angel, 2011, s. 39)

<sup>15</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014 på: <http://americanparkour.com/smf/>

lande. Unges dyrkelse af parkour i Gaza-striben har i flere omgange været i mediernes søgelys.<sup>16</sup> Hverken internationalt eller nationalt findes der dog statistikker over antallet af parkourudøvere. I 2008 blev en international organisation lanceret ved navn World Freerunning Parkour Federation (WFPF).<sup>17</sup> Det vides dog ikke, hvor stor tilslutningen til denne er.

Internettet har fra starten haft en afgørende betydning for udbredelsen af parkour. I år 2002 blev hjemmesiden [www.parkour.net](http://www.parkour.net) aktiv med et forum og generel information om parkour (Angel, 2011, s. 297). Siden var på fransk og fik derfor ikke den store betydning internationalt. Den sproglige barriere har betydet, at det ikke primært blev franskmændene selv, som kom til at stå for formidlingen og videreudviklingen af parkour. I 2005 blev mediedelingssiden [www.youtube.com](http://www.youtube.com) lanceret, hvilket skabte mulighed for, at udøvere over hele verden kunne uploade og dele videoer. I 2003 blev den første engelske hjemmeside med et online forum lanceret. På hjemmesiden [www.urbanfreeflow.com](http://www.urbanfreeflow.com) var det muligt at finde information om parkour og kommunikere med andre udøvere. Medlemstallet på [www.urbanfreeflow.com](http://www.urbanfreeflow.com) fra år 2004 til år 2005 steg fra 342 til over 8000 medlemmer (Bavinton, 2007, s. 398). Hjemmesiden var et internationalt online mødested. Jerry Kidder beskriver i sin analyse af amerikanske parkourudøvere fra Chicago, hvordan hjemmesiden havde essentielle funktioner (Kidder, 2012, s. 240). Først og fremmest fandtes der videoer, de såkaldte tutorials, som viste, hvordan man lærte de forskellige basics i parkour. For det andet blev siden anvendt til international kommunikation med andre parkourudøvere. I England begyndte parkour at blive betegnet som UrbanFreeFlow efter det internationale forum (Atkinson, 2009, s. 172; Bavinton, 2007, s. 392; Marshall, 2010). UrbanFreeFlow var dog ikke blot en hjemmeside, men også den første kommercialiserede parkourgruppe, hvor parkourudøvere tjente penge på reklamefilm og shows. I det engelske parkourmiljø opstod en negativ holdning til UrbanFreeFlow på baggrund af deres dominans i medierne og deres selverklærede status som eksperter (Angel, 2011, s. 83). Parkour begyndte at blive mere og mere kendt, hvilket førte til stridigheder om autenticitet og legitimitet.

---

<sup>16</sup> Donnisson, J. (2011): Gaza youths find escape in free running, lokaliseret d. 27-10-2014 på: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16148206>, Salem, Mohammed (2014): Akrobatik mellem murbrokkerne i Gaza, [billedserie], lokaliseret d. 27-10-2014 på: <http://www.b.dk/globalt/akrobatik-mellem-murbrokkerne-i-gaza>

<sup>17</sup> Ukendt forfatter (?) A Brief & Basic History of Parkour, lokaliseret d. 31-01-2014 på: <http://www.wfpf.com/history-parkour/>

### **Bevægelseskulturelle transformationer**

I takt med den internationale udbredelse af parkour opstod en distinktion mellem parkour og freerunning. Distinktionen blev trukket mellem det rent effektive og 'autentiske' (parkour) over for det mere æstetiske og ekspressive (freerunning) (Ameel & Tani, 2011, s. 1; Brunner, 2010, s. 144; Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 144). Distinktionen affødtes af diskussioner om, hvorvidt akrobatiske bevægelser var en del af parkour eller ej. Argumentet imod de akrobatiske bevægelser var, at de ikke levede op til franskmændenes oprindelige ideer om funktionalitet og altruistiske dannelsesværdier. De akrobatiske bevægelser satte i stedet fascination, individualitet, grænseoverskridelse og spektakularitet i fokus. Målet var ikke dannelse, men selviscenesættelse. David Belles casting video Air Speed Man kom til at spille en betydningsfyldt rolle i denne diskussion (Angel, 2011, s. 37). Paradoksalt nok blev den ligefrem klassificerende for, hvad den 'autentiske parkour' var, på trods af at det var rent spektakulære, grænseoverskridende og selviscenesættende bevægelser uden formidling af altruistiske dannelsesværdier (Angel, 2011, s. 37-38). Distinktionen var uløseligt forbundet med de kulturelle transformationer, som den internationale udbredelse af parkour knyttede an til.

Siden tv-kanalen BBC i 2001 fik David Belle til at bevæge sig hastigt henover tagene og kaste et kækt blik ned på myldretidstrafikken i det centrale London, er parkour blevet anvendt som æstetisk virkemiddel i forskellige typer af medieproduktioner. Den største internationale opmærksomhed kom med Sebastian Foucans optræden i introscenen til James Bond-filmen *Casino Royal* i 2006 (Cambell, 2006). Herefter har parkourudøvere været repræsenteret i flere film såsom *District 13* og *Prince of Persia* samt reklamer for blandt andet Nokia, Elgiganten, Canon og tyggegummiet Vigorsol. I dag findes der internationalt en lang række parkourgrupper, som lever af at sælge performance til reklame- og underholdningsindustrien (se fx <http://www.3run.co.uk/>, <http://storrorkparkour.com/>, <http://www.farang-mag.com/>, <http://www.stormfreerun.com/>, <http://www.tempestfreerunning.com/>).

Parkour har fra starten været knyttet til unges selviscenesættelses og haft en særlig æstetisk fascinationsværdi, hvilket nogle udøvere har opdyrket til fordel for en kommerciel forretning. Angel mener, at der blandt parkourudøvere findes en generel accept af at sælge parkour som et æstetisk produkt, så længe det ikke er mål i sig selv (Angel, 2011, s. 204). Her trækker hun en distinktion, der imidlertid er problematisk at trække, da den bygger på antagelser om personlige bevæggrunde og endvidere ser problematikken som et enten-eller. Angel beskriver, at franskmændene optrådte med parkour for at inspirere andre til bevægelse og for at demonstrere, hvad der rent kropsligt er muligt, mens mange udøvere i dag alene er

interesseret i at blive kendt og optjene materielle goder (Angel, 2011, s. 199). Distinktionen afslører imidlertid, at der er normative kampe på spil i forhold til legitimitet samt inklusion og eksklusion i parkour. Dette aspekt trækker bevægelseskulturelle forbindelser til skateboard. Inden for skateboarding beskrives det ligeledes, hvordan skateboardere har taget afstand fra hinandens kommercielle aktiviteter. Andre skateboarderes deltagelse i konkurrencer, sponsorater eller optræden i medierne er blevet tolket som motiveret alene af penge og selvscenesættelse, mens egne kommercielle aktiviteter er blevet forstået som legitime (Beal & Wilson 2004:32). I skateboard såvel som i parkour er det udøverne selv, der definerer, hvad der er en legitim og ikke legitim kommerciel aktivitet.

Distinktionen mellem parkour og freerunning skal også ses i forbindelse med en begyndende sportificering, som har fulgt de akrobatiske bevægelser og den individuelle selvscenesættelse. På verdensplan er der gennem de sidste par år blevet afholdt flere internationale konkurrencer. Den mest kendte og udbredte er *Art of Motion*, som bliver arrangeret af firmaet Red Bull, og afholdes flere gange om året. Den første Art of Motion blev afholdt i 2007 i Wien. I 2008 og 2009 afholdt UrbanFreeFlow konkurrencerne *Barclaycard World Freerunning Championship*. De foregik i London på en opsat bane ved Roundhouse Theatre (Broderick, 2010, s. 148). I 2010 lancerede MTV programmet "MTV Ultimate Parkour Challenge"; et projekt som flere internationale parkourudøvere gik sammen om at skabe.<sup>18</sup>

Konkurrencerne skabte heftige diskussioner blandt parkourudøvere (Angel, 2011, s. 200; O'Loughlin, 2012, s. 197). Først og fremmest blev konkurrencerne anskuet som en korrupsion af de altruistiske dannelsesværdier, som franskmændene oprindeligt havde knyttet til parkour. Yderligere var der kritik af, at parkour ikke hørte hjemme på en opstillet bane. Her handlede det ikke om at genfortolke og arbejde kreativt med den eksisterende form, men om at udføre de vildeste tricks. Der har yderligere været kritik af, at deltagerne inkorporerer komplekse bevægelser fra andre bevægelseskulturer som gymnastik og breakdance (Angel, 2011, s. 200; O'Loughlin, 2012, s. 195). Et tredje kritikpunkt har været koblet til en idé om, at konkurrencer fordrer dumdristighed, og at skader ville bidrage til en forståelse af parkour som en farlig praksis (Angel, 2011, s. 200-201; O'Loughlin, 2012, s. 195). Endelig er Art of motion-konkurrencerne blevet kritiseret for at skabe associationer mellem parkour og energidrikken Red Bull, som med et meget højt koffeinindhold har en tvivlsom sundhedsværdi.

---

<sup>18</sup> Lokaliseret d. 31-01-13 på: [www.wfpf.com/history-wfpf](http://www.wfpf.com/history-wfpf)



Ifølge Angel går de grundlæggende tanker bag parkour imod konkurrencesport, hvilket betyder, at mange udøvere er imod udviklingen (Angel, 2011, s. 203). Samtidig må det dog anerkendes, at disse konkurrencer ikke vil eksistere uden interesse. Ved siden af de kritiske røster findes parkourudøvere og professionelle parkourgrupper, som muliggør dem. For at undgå kritikken refereres der dog oftest til disse konkurrencer som freerunning-koncurrencer.

### **Kulturelle variationer**

Atkinson mener, at det er muligt at skelne mellem tre forskellige typer af parkourudøvere (Atkinson, 2009, s. 173). Den første type er en smal og minimal gruppe af *Natural Method-traditionalister*, som udelukkende træner efter de oprindelige ideer i *Métode Naturelle* i naturlige omgivelser (Atkinson, 2009, s. 173). Den næste type er de såkaldte *sub(urbane) traceurs*, som ligeledes træner efter *Métode Naturelle*, men primært bruger byens rum (Atkinson, 2009, s. 173). For dem handler parkour om at skabe fysiske og emotionelle erfaringer, som skaber fællesskab med tydelige referencer til franskmændenes praksis (Atkinson, 2009, s. 173). Den tredje gruppe karakteriserer Atkinson som *competitive free runners*, og disse repræsenterer den største gruppe af parkourudøvere. Denne gruppe er mest interesseret i de spektakulære fysiske bevægelser og drømmer om at kunne leve af deres praksis (Atkinson, 2009, s. 173). Atkinson redegør ikke for det empiriske grundlag for denne typologi, men udviklingen understøttes indirekte af Angels forskning. I sin afhandling forholder Angel sig kritisk til transformationen af parkour til et æstetisk produkt uden reference til de tanker, som franskmændene havde om deres praksis, og endnu mere kritisk til transformationen af parkour til en konkurrencesport. Angel tilskriver *competitive freerunners* manglede viden og forståelse for parkours oprindelse og værdier (Angel, 2011, s. 203). Spørgsmålet er, hvorvidt det er legitimt at tilskrive de professionelle parkourudøvere eller andre parkourudøvere, som deltager i konkurrencer, manglede viden? Med afsæt i Berger og Luckmanns tanker om, hvordan institutionelle funktionærer vælger ideologi efter egeninteresse, er det muligt at stille spørgsmålet, om ikke blot disse parkourudøvere er tiltrukket af andre dimensioner i parkour end dem, der har et mere pædagogisk potentiale? Julie Angel tilhører engelske Parkour Generations, der lever af at udvikle og sælge parkour som undervisning og workshops. Parkour Generations har været bannerfører for kritikken af de kommercielle og sportslige transformationer af parkour.<sup>19</sup>

---

<sup>19</sup> Se fx: Rowart, C. (2012): *A call to arms*, lokaliseret d. 04-02-2014 på:

<http://www.parkourgenerations.com/node/8710>, og Vigroux, S. (2013): *The split*, lokaliseret d. 04-02.2014 på:

<http://www.parkourgenerations.com/node/9371>

Ligesom inden for skateboard, surfing og snowboard har udbredelsen af parkour skabt kulturelle variationer, hvilket har skabt kampe omkring definition og autenticitet i bevægelseskulturen (Beal & Wilson, 2004; Booth, 2004; Borden 2001; Heino, 2000). Parkour må forstås som en bevægelseskultur præget af interne stridigheder og kampe, som rummer et bredt felt af divergerende holdninger til, hvad parkour er, og hvordan det dyrkes.

### **Parkour som undervisning**

Virksomheden Parkour Generations blev skabt i 2006 og hed i første omgang Parkour Coaching (Angel, 2011, s. 98). Virksomheden blev skabt af tidligere engelske medlemmer af UrbanFreeFlow og den franske parkourudøver Stéphane Vigroux (Angel, 2011, s. 84-98). Deres formål var at udbrede de originale dannelsesmæssige ideer og træningsmetoder i parkour som et modtræk til kritikken af UrbanFreeFlow (Angel, 2011, s. 96). Den nye virksomhed blev skabt i forbindelse med et samarbejdsprojekt med kommunen Westminster i London. I 2005 havde Westminster Sports Development Unit, som gennemførte forskellige ungdomspolitiske projekter i kommunen, gennemført det første projekt med parkour. I 2011 koordinerede enheden undervisning i parkour på over 14 skoler i kommunen (Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 116). I forbindelse med et projekt om parkourundervisning i en ferie, der knyttede an til et større nationalt socialpolitisk program, kaldet Positive Futures, nedbragte enheden kriminaliteten med 69% i ferieperioden (Angel, 2011, s. 99; Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 116). Parkour blev derefter en fast del af Positive Futures over hele England. Hovedorganisationen Sport England fandt på baggrund af projektet interesse for parkour og kontaktede Westminster byråd med henblik på fondsmidler til at udvikle parkour til en anerkendt sport<sup>20</sup> i samarbejde med Parkour Generations (Angel, 2011, s. 99; Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 117). Sammen med Parkour Generations har det resulteret i en national organisation for parkour, ParkourUK samt etablering af en parkour park i Westminster (Angel, 2011, s. 99; O'Grady, 2012, s. 152; O'Loughlin, 2012, s. 193).

Udviklingen af undervisningstilbud i parkour er tiltaget kraftigt i de seneste år. Parkour Generations har i samarbejde med franske udøvere skabt den internationale trænercertificering *Art du Deplacement and Parkour Teaching* (A.D.A.P.T.).<sup>21</sup> Uddannelsen udbydes af Parkour Generations og deres samarbejdspartnere i hele verden. En lignende international certificering er udviklet af organisationen World Freerunning Parkour Federation

---

<sup>20</sup> Sportsbegrebet er her alene relateret til den formelle bureaukratiske anerkendelse.

<sup>21</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014 på: <http://www.adaptqualifications.com/>

(WFPF) samt den professionelle parkourgruppe Apex Movement.<sup>22</sup> Internationalt er der udviklet struktureret og skemalagt undervisning verden over, og mange steder er der etableret træningsakademier.<sup>23</sup> Certificeringerne og etableringen af formelle undervisningstilbud har dog været udsat for intern kritik. Denne kritik går primært på en negativ sportificering, hvor franskmændenes oprindelige tanker bag parkour går tabt (O'Loughlin, 2012). Paradoksalt nok er det dog netop overleveringen af franskmændenes oprindelige dannelsesværdier og træningsmetoder, som beskrives som formålet for institutionaliseringen og undervisningen. Det var de franske udøvere og den næste generation af engelske udøvere, som startede med aktivt at udbrede deres aktivitet med undervisning for at sikre den *korrekte* forståelse og videreførelse af parkour (Angel, 2011, s. 214). De franske grundlæggere startede selv med at undervise i deres praksis tilbage i 2001. De så ikke deres praksis som en modkultur, men ønskede, at parkour ville blive anerkendt på linje med andre idrætter og sportsgrene (Angel, 2011, s. 215). Parkour Generations tilskriver sig selv en særlig autenticitet, legitimitet og ejerskab over parkour i kraft af samarbejdet med nogle af de franske parkourudøvere, som skabte parkour: "*Parkour Generations is the authentic, original parkour collective*".<sup>24</sup> Gilchrist og Wheaton beskriver, hvordan England anses for at være et internationalt center for parkour, fordi flere af de franske grundlæggere bor og arbejder der nu (Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 112). Andre påpeger, hvordan de resterende franske grundlæggere ikke går ind for – eller har taget – en certificering (O'Loughlin, 2012). Der eksisterer altså vidt forskellige forståelser af, hvorvidt parkour er en selvorganiseret bevægelseskultur per se eller består af bestemte dannelsesmæssige værdier, som kun kan overleveres gennem pædagogisk institutionaliseret og certificeret undervisning.

Den formelle institutionalisering og pædagogisering har ført til en forøget inklusion af piger og kvinder i parkour (Angel, 2011, s. 219). I 2009 påpegede Mould, hvordan der var begyndt at være kvindelige parkourudøvere, som skabte deres egne grupper eller arrangerede træninger kun for kvinder (Mould, 2009, s. 749). Institutionaliseringen og pædagogiseringen har skabt en større tilgængelighed for de grupper, som ikke bare selvforvaltende gik i gang med at dyrke parkour i byens rum. Fordi parkour oprindeligt foregår i byens rum, er tesen imidlertid, at det kan anvendes som redskab til at aktivere og motivere ekskluderede unge, som hænger ud i gaderne.

---

<sup>22</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014 <http://www.usaparkour.org/certification/>, <http://www.apexmovement.com/coaching-certification/>

<sup>23</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.parkouracademy.se/om-parkour-academy-2/>, <http://www.airwippacademy.com/>, <http://tempestacademy.com/>, <http://www.miamifr.com/>, <http://www.fightorflightacademy.com/>

<sup>24</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://parkourgenerations.com/about>

Den formelle institutionalisering og pædagogisering har ligeledes medført, at man begyndte at bygge faciliteter til parkour. I Gilchrist og Wheatons artikel fra 2011 fremgår det, at der er etableret en park i det vestlige Sussex i London, og at yderligere tre parker er i planlægningsfaser andre steder i og omkring London (Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 117). Parken i det vestlige Sussex blev etableret på baggrund af et påtrængende behov for at holde unge væk fra kriminalitet og som følge af de unges interesse i parkour (Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 188). En anden park, kaldet L.E.A.P (London Experience of Art du Deplacement & Parkour), blev etableret i kvarteret Westminster efter Positive Futures-programmet, og den åbnede i januar 2012. Der er væsentlige restriktioner af brugen. Det koster penge at bruge parken, og hvis man vil træne selv, kræver det en indledende introduktionstime med en af de kvalificerede instruktører (A.D.A.P.T) fra Parkour Generations.<sup>25</sup> Da Angel udgav sin afhandling i 2012, fandtes der specialdesignede parkourfaciliteter i blandt andet Tyskland, Polen, Danmark, Frankrig og USA (Angel, 2011, s. 211). Parkour er altså gået fra at være en bevægelseskultur, som udfolder sig i det eksisterende byrum til at have sine egne, afgrænsede pædagogiserede og institutionaliserede rum.

### ***Parkour i et internationalt perspektiv***

Parkour startede som en fransk subkultur, men er i løbet af de sidste 12 år blevet transformeret til en international bevægelseskultur. Parkour dyrkes ikke kun selvforvaltende i byens rum, men sælges også som et æstetisk produkt, danner grundlag for konkurrencer, udfoldes som et undervisningsfag i institutionelle kontekster og anvendes som et socialpolitisk værktøj. Med institutionaliseringen og pædagogiseringen såvel som den begyndende sportificering er der skabt særlige steder til en bevægelseskultur, hvor udøverne oprindeligt frigjorde sig fra særlige steder til fordel for mestring og kontrol over hverdagslivets tilfældige rum.

Internettets sociale mediedelingsider såvel som TV og film har spillet en særlig rolle for den internationale udbredelse af parkour. Parkour blev i første omgang ikke overleveret som en elitær træningsdisciplin med bestemte dannelsesmæssige værdier, men som billeder af unge mænd i hastige og spektakulære bevægelser gennem byen, som rykkede ved forståelsen af, hvad der var muligt. Fra begyndelsen har der været en samfundsmæssig og kommerciel interesse udefra, som har betydet, at nogle udøvere har kunnet forfølge forskellige professionelle interesser og mål, hvilket har været med til at skabe kulturelle stridigheder om

---

<sup>25</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.parkourgenerations.com/LEAP>

autenticitet og legitimitet. Stridighederne har i højere grad været en kamp om magten end en kamp *imod* institutionalisering, sportificering og kommercialisering. Der er med andre ord dannet for fuldtids-legitimatorer, som legitimerer bestemte forståelser af parkour (Berger & Luckmann, 2002, s. 144). Parkour udvikler sig overalt i et spænd mellem forskellige interesser og kulturelle kontekster. Den pædagogiske institutionalisering af parkour i England betragtes ligefrem som afgørende for, at parkour blev anerkendt og accepteret i de franske forstæder, hvor kulturen opstod (Angel, 2011, s. 100). Analysen af parkour i Danmark må udfoldes i lyset af denne kontekst. Spørgsmålet er, hvilke betydninger de forskellige transformationer har haft for den måde, som parkour er blevet dyrket på og har udfoldet sig på i Danmark? Kan vi i Danmark finde de samme kulturelle transformationer og diskussioner som i den internationale kontekst, eller er der andre dynamikker på spil? Har det haft en betydning, at vi i Danmark ikke bare opererer med sportsbegrebet, men har traditioner for folkelig gymnastik og idræt? Hvilken rolle har den særlige organisering af idræt i Danmark haft for den måde, parkour er blevet udbredt og udviklet på? Har franskmændenes dannelsesværdier haft en betydning i denne proces? Eller er der i højere grad tale om udvikling af parkour til en konkurrencesport eller et æstetisk produkt? Hvordan navigerer de danske parkourudøvere i diskussionerne omkring autenticitet og legitimitet samt de kommercielle muligheder? Udviklingen af undervisning i parkour har i en international kontekst åbnet parkour op og iscenesat det som en aktivitet for de mange, hvilket rykker ved forståelsen af parkour som en maskulin praksis. Den pædagogiske institutionalisering har skabt nogle praksisformer, som i højere grad end franskmændenes elitære og spektakulære praksis tiltrækker kvinder. Denne stigende tiltrækningskraft skaber opmærksomhed overfor, hvad det er for bevægelseskulturelle dimensioner ved den pædagogiske institutionalisering, som gør, at den i højere grad virker tiltalende for kvinder? Og gør den også det i den danske kontekst? Ved siden af de internationale transformationer og institutionaliseringer af parkour er det centralt at påpege, at parkour til stadighed udfoldes som en selvorganiseret bevægelseskultur. Pointen er imidlertid, at parkour som selvorganiseret bevægelseskultur ikke udspiller sig i et kulturelt vakuum og derfor ikke kan begribes uden forståelse af den kulturelle og samfundsmæssige kontekst. Med målet om at begribe parkour på de aktuelle kulturelle præmisser, er de her skitserede spørgsmål centrale for at forstå den baggrund, i forhold til hvilken de empiriske analyser er opstået og udfoldes.

## **Parkour i Danmark**

Hvor de første danske parkourudøvere stiftede bekendtskab med parkour gennem internettet, stifter mange børn og unge i dag bekendtskab med parkour gennem undervisning i foreninger, uddannelsesinstitutioner eller gennem etablerede faciliteter.

Historien om parkour i Danmark er hovedsageligt en historie om pædagogisk institutionalisering og byggeri. Udbredelsen og transformationerne af parkour har pustet til de interne autenticitet- og legitimitetskampe, som ligeledes har gjort sig gældende internationalt. Spørgsmål om, hvad parkour er, og hvem der har retten til at formidle det, har været et centralt stridspunkt.

### **De tidligste bevægelser**

I årene omkring 2003 og 2004 stødte de første danskere på parkour. I England var den pædagogiske institutionalisering af parkour allerede i gang, men det var igennem TV, internettet og de sociale medier, at de første unge i Danmark blev præsenteret for denne bevægelseskultur. Det skete blandt andet gennem dokumentarfilmen *Jump London* og David Belles video *Air Speed Man*. I 2003 blev det første danske parkourforum [www.le-parkour.dk](http://www.le-parkour.dk) lanceret, hvor udøvere fra Skagen til Næstved kommunikerede om parkour og diskuterede deres træning. Små træningsmiljøer begyndte at udvikle sig i København, Fredericia, Aarhus og Næstved. Mange af de unge, der blev grebet af parkour var aktive i forvejen. Et par år inden videoerne med parkour begyndte at florere på internettet var en anden ny bevægelseskultur begyndt at blive populær blandt unge i Danmark. Tricking var en ekstrem akrobatisk form for martial arts, der består af en blanding af forskellige spark, spring og skruer, hvor flere er afledte fra andre discipliner såsom taekwondo, wushu, breakdance, gymnastik og capoeira. Ligesom parkour blev tricking hovedsageligt dyrket selvorganiseret, indendørs på springgulv eller udenfor på græs eller sand. Tricking var ligeledes forbundet med virtuel kommunikation på internettet. Flere af de tidligste parkourudøvere dyrkede allerede *tricking* og var aktive på det internationale forum [www.club540.com](http://www.club540.com). Det var dog ikke kun nye bevægelseskulturer, som samlede unge i virtuelle fællesskaber. I 2003 blev hjemmesiden *Netgymnast* etableret med billeder, videoer og et online forum til kommunikation og diskussioner af gymnastik.<sup>26</sup> På hjemmesiden blev der også lagt billeder og videoer op af tricking og parkour. Hvor den online kommunikation var den eneste måde, som mange af de selvorganiserede parkourudøvere kunne dyrke et kulturelt fællesskab, var den for gymnasterne nærmere et supplement til det faste og forpligtende fællesskab i foreningen.

### **Fra selvorganisation til foreningsdannelse**

De tidligste danske udøvere dyrkede parkour i deres nærområde og kommunikerede på tværs af landet via fora. Ind i mellem transformererede de det virtuelle fællesskab til et fysisk,

---

<sup>26</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.netgymnast.dk/om.asp?v=om>

når de aftalte at mødes og træne sammen til såkaldte *jams*.<sup>27</sup> Et jam blev ofte arrangeret af lokale udøvere. De tog de andre udøvere med rundt i deres by og fremviste de lokale *parkourspots*.<sup>28</sup> På trods af den mediemæssige repræsentation af parkour var det de færreste parkourudøvere, der i den daglige praksis løb af sted igennem byen. Parkour er fra starten blevet dyrket specifikke steder, som derved blev konstitueret som såkaldte *parkourspots*, dvs. steder med særlige kvaliteter, som udøverne gentagne gange vendte tilbage til.

De første danske parkourudøvere dyrkede hovedsageligt parkour i byens rum, men tidligt opstod en interesse for at få tag over hovedet for at kunne træne året rundt uafhængigt af vejret. Den første omtale af parkour i de danske medier kan spores tilbage til Jyllands-Posten i foråret 2005 (Laugesen, 2005). Her overværede en journalist fire unge mænds træning i et parkeringshus i Dronningens Tværgade i København. De unge mænd var i begyndelsen af 20'erne, kaldte sig Copenhagen Traceurs, og havde dyrket parkour i et par måneder. I vinteren 2005 fik Copenhagen Traceurs tildelt et rum på Bellahøj Skole, hvor de kunne træne en fast ugentlig aften (Lerche, 2005), og året efter blev de omdannet til en forening for selv formelt at kunne søge træningslokaler. Samme år var de i fjernsynet på den lokale tv-station TV2Lorry og fortalte om deres forening, som var den første parkourforening i Danmark.<sup>29</sup> I 2008 blev Copenhagen Traceurs omdannet til Copenhagen Parkour og indgik et samarbejde med Herlev Kommune og ungdomskulturcenteret Radiatorfabrikken om en fast, ugentlig træning.<sup>30</sup> I 2010 lykkedes det foreningen at leje en hal i et gammelt nedlagt industrikvarter på Ragnhildsgade på Ydre Nørrebro, og dermed skabe de deres eget sted. Copenhagen Traceurs afspejlede en bredere tendens. Det var ikke kun i København at selvorganiserede grupper organiserede sig efter den traditionelle foreningsmodel. I Albertslund og Aarhus blev lokale selvorganiserede grupper ligeledes omdannet til formelle foreninger for at få offentlige støttekrone til leje af lokaler og faciliteter (Ukendt forfatter, 2006).<sup>31</sup> De danske parkourudøveres praksis indskrev sig fra starten ikke entydigt i byens rum, men lod sig delvis henvise til eksisterende træningssteder og faste træningstider.

Ved siden af de parkourforeninger, som opstod ud fra selvorganiserede gruppers interesser og behov for faciliteter, blev der fra 2010 dannet foreninger uden dette grundlag. I 2010

---

<sup>27</sup> Udøverne anvendte også begrebet *gatherings*.

<sup>28</sup> Udøverne anvendte også begrebet *locations*.

<sup>29</sup> Lokaliseret d. 01-08-2013: [http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum\\_id=10&thread\\_id=288](http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum_id=10&thread_id=288)

<sup>30</sup> Lokaliseret d. 01-08-2013: <http://cphparkour.dk/radiatorfabrikken-0>

<sup>31</sup> Lokaliseret d. 01-08-2013:

[http://www.dgi.dk/forening/oestjylland/nyheder/arkiv/nyheder/f%C3%A6llesskabet-samler-%C3%A5rhusianske-parkourud%C3%B8vere-\[a29381\].aspx](http://www.dgi.dk/forening/oestjylland/nyheder/arkiv/nyheder/f%C3%A6llesskabet-samler-%C3%A5rhusianske-parkourud%C3%B8vere-[a29381].aspx)

blev Horsens Parkour Club dannet som den første forening, der ikke tog afsæt i en selvorganiseret parkourgruppe. Sideløbende med den selvorganiserede praksis og nogle selvorganiserede gruppers omdannelse til formelle foreninger blev parkour også afsæt for bevægelseskulturel iværksætteri, hvor selvudråbte ekspertgrupper forsøgte at omsætte deres kropslige færdigheder og den bevægelseskulturelle niche til en levevej.

### **Bevægelseskultur som grobund for iværksættere og kulturel fragmentation**

Særligt to professionelle parkourgrupper har haft indflydelse på udbredelsen og transformationerne af parkour i Danmark. Grupperne havde ophav i den samme gruppe, Team JiYo, som blev dannet omkring 2004 og 2005. Team JiYo bestod af en gruppe unge fyre, hovedsageligt fra Fredericia, som blev landskendte, da de deltog i underholdningsprogrammet *Scenen er din* på TV2 i 2006. Her vandt de i kategorien *Underholdning* med et show, hvor de kombinerede kampsport, gymnastik, akrobatik, parkour og tricking. Flere af fyrene var aktive på den internationale tricking side [www.club540.com](http://www.club540.com), og lancerede selv den danske version i forbindelse med etablering af en hjemmeside til gruppen. Team JiYo's optræden i *Scenen er din* dannede grobund for den første iværksættervirksomhed med afsæt i parkour. Gruppen begyndte at lave workshops for gymnastik- og idrætsforeninger, lokale institutioner og det idrætslige undervisningsmiljø (Hanghøj, 2006; Præstegaard, 2006). I 2006 blev de kontaktet af Gerlev Idrætshøjskole, som var interesseret i at udvikle et valgfag i parkour. I forbindelse med samarbejdet opstod interne stridigheder i gruppen, som resulterede i, at gruppen blev delt i to. Tre af udøverne videreførte Team JiYo som selvstændig virksomhed, mens to andre forblev tilknyttet højskolen som undervisere og etablerede virksomheden Streetmovement. Udøverne fra Streetmovement står i dag for specialelinjen parkour og en årlig, international gathering.<sup>32</sup> Begge grupper har siden fungeret som konkurrerende, professionelle ekspertgrupper, der tilbyder forskellige services relateret til parkour blandt andet undervisning, konsulentarbejde og performance.<sup>33</sup> Fra 2011 meldte flere af de tidligste selvorganiserede parkourudøvere sig til det bevægelseskulturelle entreprenørfelt. I København blev *Bevægelsesfrihed* etableret, som i dag tilbyder undervisning i et koncept af samme navn, men med eksplicite forbindelser til parkour. I Aarhus blev *Parkourundervisning* etableret, som udvikler og sælger undervisningsmateriale til parkour. I Danmark såvel som i den internationale kontekst har parkour fra starten været en kulturel grobund for unges iværksætteri. De professionelle

---

<sup>32</sup> I 2007 blev det første European Gathering afholdt på Gerlev Idrætshøjskole. Det var den første gathering, som blev arrangeret i en institutionel kontekst. I dag er arrangementet omdøbt til Gerlev International Gathering, da arrangementet tiltrækker udøvere fra hele verden.

<sup>33</sup> Lokaliseret d. 01-08-2013 på: [www.streetmovement.dk](http://www.streetmovement.dk) og [www.teamjiyo.com](http://www.teamjiyo.com)



grupper har ikke kun haft indflydelse på den måde, som parkour er blevet udbredt og transformeret på, men også for kulturelle stridigheder og diskussioner om autenticitet og legitimitet.

### **Danske kulturelle variationer**

Ligesom i andre lande har det danske miljø omkring parkour været præget af stridigheder om legitimitet. Streetmovement og Team JiYo's professionelle arbejde kom i uoverensstemmelse med andre selvorganiserede parkourudøveres forståelse af parkour. Parkour var for nogle udøvere en selvorganiseret bevægelseskultur per se og ikke en vare, der skulle sælges. Gruppernes kommercielle aktiviteter blev italesat som en trussel mod den 'oprindelig' parkour. Hvor Team JiYo især satsede på mediemæssig repræsentation, performance og enkeltstående events, satsede Streetmovement i højere grad på udvikling af undervisning. Kritikken af Team JiYo var derfor især rettet imod repræsentationen af parkour som et æstetisk produkt, men ligeledes deres dominans i medierne og selvudråbte ekspertrolle. Kritikken lænede sig således op ad den anke, som blev rettet mod Urban Free Flow i England. Team JiYo havde legitimitetsproblemer internt i miljøet, hvor nogle selvorganiserede og ikke-kommercielt aktive udøvere havde en anden forståelse af, hvad parkour var og *skulle* være. Kritikken af Streetmovement var mindre og rettede sig primært mod samarbejdet med engelske Parkour Generations om at skabe den certificerede underviseruddannelse ADAPT. Det første kursus blev gennemført i Danmark i 2010. Certificeringen modtog en del kritik fra andre parkourudøvere, som mente, at det gik imod parkour som selvorganiseret bevægelseskultur, at man kunne tage en særlig uddannelse for at måtte undervise andre. Ved siden af selvorganiserede gruppers foreningsdannelser og kulturelle entreprenørers udvikling af parkour til et institutionaliseret undervisningsfag og et æstetisk produkt var der altså også unge, som i modstrid mod disse tendenser forstod parkour som en ren og skær selvorganiseret bevægelseskultur.

Kritikken medførte, at Team JiYo begyndte at anvende distinktionen mellem parkour og freerunning for at kunne legitimere deres akrobatiske iscenesættelser og kommercielle aktivitet.<sup>34</sup> Team JiYo's forum [www.540.dk](http://www.540.dk) blev samlingsstedet for de udøvere, som ikke var

---

<sup>34</sup> Selvom mange af parkourudøverne stødte på begrebet om freerunning samtidig med begrebet om parkour, anvendte de i starten begrebet Urban Tricking, hvilket må henføres til mange udøveres samtidige engagement i tricking. Begrebet blev primært brugt i de nordiske lande, men gled langsomt ud og blev erstattet af freerunning i stedet. En søgning på infomedia viser, at begrebet optrådte i de danske medier for sidste gang i 2010.

kritiske overfor den kommercielle aktivitet og samtidig var interesseret i tricking, hvor forummet [www.le-parkour.dk](http://www.le-parkour.dk) i højere grad blev samlingssted for de udøvere, som alene dyrkede parkour. Fordi Team JiYo levede af at lave shows med parkour, orienterede de sig i højere grad mod parkour som en ekstrem og grænseoverskridende praksis. De blev repræsentanter for den gruppe, som Atkinson i sin artikel om parkour fra 2009 kaldte *competitive free runners*. Hvor franskmændene fra starten havde været idolerne på baggrund af de første videoer, som florerede på internettet, begyndte der også langsomt at ske en forandring. Med opkomsten af den sociale mediedelingside [www.youtube.com](http://www.youtube.com) i slutningen af 2005 blev den kulturelle udveksling mellem udøverne betydeligt intensiveret. På [www.youtube.com](http://www.youtube.com) florerede flere videoer af russiske unge, som kastede sig ud i vildere og endnu mere grænseoverskridende bevægelser. I 2007 blev en russisk fyr ved navn Oleg Voroslav kendt for videoen *The Quest of Movement*, hvor han svang sig akrobatisk rundt i et klatrestativ. Fra England kom ligeledes flere og flere videoer, hvor unge mænd brød grænserne for, hvad de danske udøvere troede var muligt. Hvor de danske udøvere tidligere havde rettet sig alene imod de franske grundlæggere fra Yamakasi, begynder mange at orientere sig mod de grænseoverskridende udøvere fra især Rusland og England.

Da Streetmovement levede af at undervise i parkour, orienterede de sig i højere grad mod de dannelsesværdier og træningsmetoder, som franskmændene havde grundlagt, og som blev videreført af engelske Parkour Generations. Der var tale om den praksis, som Angel har beskrevet som den 'oprindelige' parkour. Kritikken af ekspertgruppernes aktiviteter fra nogle af de selvorganiserede udøvere blev dog afgørende for, at specialelinjen på Gerlev blev navngivet Streetmovement i stedet for parkour. Trænerstaben til den årlige gathering på Gerlev Idrætshøjskole har bestået af Streetmovements egne undervisere, nogle af franskmændene fra Yamakasi samt af professionelle undervisere fra engelske Parkour Generations. I begyndelsen indgik tricking som en selvstændig disciplin på gatheringen, men blev fravalgt efter 2008, da Streetmovement ønskede at danne et stærkere fællesskab omkring den 'oprindelige' parkour (Linde, 2011, s. 45). Træningen var hård, disciplineret og koblet til bestemte dannelsesværdier, hvilket nogle unge fandt frihedsberøvende og meningsløs i forhold til deres selvorganiserede tricking og parkour (Linde, 2011, s. 16).

Det er dog ikke alene de bevægelseskulturelle entreprenører, som har stået for udbredelsen og udbuddet af undervisning i parkour i Danmark. De eksisterende gymnastik- og idrætsforeninger har fra starten udvist en stor interesse for at tilbyde parkourhold. Spørgsmålet er, om de franske grundlæggers dannelsesværdier også har spillet en rolle her? Har foreningerne set en direkte forbindelse mellem den folkelige gymnastik og idræt og de dannelsesværdier, som blev tilskrevet parkour, eller var der andre dynamikker i spil?

### **Den etablerede foreningsidræts interesse for parkour**

DGI udviste tidligt interesse for parkour. Allerede i 2005 blev Team JiYo inviteret til at lave workshop for DGI Verdensholdet i gymnastik (Ukendt forfatter, 2005).<sup>35</sup> Siden 2005 har DGI afholdt over halvtreds inspirationskurser og gennemført to uddannelsesforløb i parkour. I 2009 dannede DGI et parkour-udvalg under *Kompetenceudvalget for unge*, som skulle udvikle parkour og freerunning i DGI-regi i hele landet (Sinding, 2009). Ud over en lokal efterspørgsel på parkour i foreningerne afspejler udviklingsarbejdet i DGI, at organisationen så potentialer i parkour som ny bevægelseskultur. Dette potentiale er ikke muligt at forbinde med de særlige dannelsesværdier, som franskmændene og senere underviserne på Gerlev knyttede til parkour, men hang derimod sammen med et ønske om at fastholde og rekruttere flere teenagere. Flere frivillige foreninger oplever til stadighed en stigende udfordring med teenagernes frafald. Korsør Gymnastikforening beskrev på deres hjemmeside, hvordan parkour havde et særligt potentiale for at modvirke denne tendens:

*”Bestyrelsen for Korsør Gymnastikforening har i årevis satset på at fastholde dens medlemmer, når de går fra foreningens børnehold over ungdomsholdene til de voksne hold. Det er ofte svært at udfordre dem, når de bliver konfirmeret, og der har manglet noget spændende for dem fra 10-20 år. Den kommer nu idet foreningen har indlemmet et Parkour hold i deres i forvejen omfattende liste af aktiviteter.”<sup>36</sup>*

I forhold til andre lande har etableringen af undervisningstilbud i parkour fået flere piger og kvinder i gang med at dyrke parkour. Der findes ingen opgørelse over, hvor mange foreninger der på landsbasis udbyder parkour. Hverken DGI eller DIF registrerer parkour som en selvstændig aktivitet. Med en simpel søgning på Google med søgeordet ”forening med parkour” er det muligt at finde over 90 foreninger, som har parkour på programmet (se bilag 2). Af disse 90 foreninger tilbyder de fleste kønsblandede hold og går derved imod den traditionelle kønsopdeling, som ellers er kendetegnede for den traditionelle unge- og voksengymnastik såvel som for idrætten.

---

<sup>35</sup> Året efter afholdte DGI en workshop i parkour for unge gymnastikinstruktører på Bornholm i forbindelse med projektet ”Børn og Unge i bevægelse”. Projektet skulle inspirere og motivere børn og unge til mere bevægelse. I 2007 afholdt DGI konferencen ”Megatrends & Døgnfluer”, hvor Team JiYo var inviteret til at præsentere et oplæg om, hvordan man kunne integrere parkour i foreningsregi. Fra 2008 til 2009 kørte et integrations- og inklusionsprojekt i DGI Nordsjælland, som blandt andet resulterede i et inspirationshæfte til træning af parkour i DGI’s foreninger.

<sup>36</sup> Lokaliseret d. 01-08-2013: <http://www.korsør-gf.dk/Parkour>

Inklusionen af parkour i eksisterende gymnastik- og idrætsforeninger er blevet kritiseret af såvel selvorganiserede parkourudøvere som af de bevægelseskulturelle iværksættere. Kritikken har taget sit afsæt i, at parkour står i opposition til gymnastikkens faste rammer og normbelagte bevægelsesudtryk. Et andet stridspunkt har handlet om, hvorvidt gymnastikinstruktørerne havde den nødvendige forståelse for parkour, eller blot lånte parkourudøvernes bevægelser og indlemmede dem i gymnastikkens kultur.<sup>37</sup> Kritikken gik på, at væsentlige betydninger af fare og risiko gik tabt sammen med de 'oprindelige' dannelsesværdier. Den samme kritik kan fornemmes i Sverige. Her kan ligeledes sporet en interesse i at integrere parkour i det eksisterende foreningsliv.

Både i Danmark og Sverige har hovedorganisationerne været interesseret i at styrke samarbejdet mellem foreningerne og selvorganiserede unge og har haft oprettet forskellige projekter. I Sverige etablerede Gymnastikförbundet i 2012 *Parkour og Tricking Projektet* med samme formål.<sup>38</sup> Ligesom selvorganiserede parkourudøvere i Danmark har kritiseret DGI's og de frivillige foreningers tiltag, gik fire fremtrædende parkourgrupper i Sverige sammen i en kritik af Gymnastikförbundet og udsendte en erklæring om, at de ikke støttede projektet.<sup>39</sup> I Danmark etablerede DGI i 2008 projektet DGI Underground, som havde til formål at udvikle samarbejdsflader og blive en bærende kraft inden for streetkultur i Danmark.<sup>40</sup> I 2009 henvendte DGI Underground sig til Århus Parkour for at hjælpe dem med at skaffe faciliteter, hvilket stillede krav om omdannelse til en formel forening; en proces DGI Underground assisterede og vejledte dem i (Projekt Underground, 2012, s. 36).<sup>41</sup> Siden 2009 har Aarhus Parkour udviklet sig til en stor forening, som har haft svært ved at finde instruktører nok til efterspørgslen (Projekt Underground, 2012, s. 38). På trods af denne lokale succes i Århus havde projektet begrænset berøring med parkour i København og andre steder i landet,

---

<sup>37</sup> Lokaliseret d. 01-08-2013 ? : [http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum\\_id=2&thread\\_id=2197#post\\_36485](http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum_id=2&thread_id=2197#post_36485)

<sup>38</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.pktr.se/Organisation>

<sup>39</sup> Lokaliseret d. 17-11-2014: <http://www.parkouracademy.se/tack-men-nej-tack/>

<sup>40</sup> Projektet var et samarbejde mellem DGI Østjylland og DGI Storkøbenhavn samt Århus Kommune og Københavns Kommune. Projektet blev iværksat på baggrund af et stigende frafald af unge i den organiserede idræt (Projekt Underground 2012:4-5). Udover at understøtte de selvorganiserede bevægelseskulturer var det ønsket at udforske og skabe viden internt i DGI om tidens selvorganiserede unge for derved at kunne eksperimentere og udvikle på foreningsbegrebet og gear det til fremtidens idrætslandskab.

<sup>41</sup> Århus Parkour fik tildelt lokaler i multiaktivitetscenteret Globus1, hvor der blev opsat et railstativ, som DGI Underground hjalp dem med at søge økonomisk støtte til ved Sport & Fritids street-pulje (Projekt Underground, 2012, s. 35). Der var dog ikke kun tale om støtte til traditionel foreningsaktivitet. DGI Underground fungerede som et bindeled, der skabte dialog og samarbejde mellem Århus Parkour og Jellebakke Skolen (Projekt Underground, 2012, s. 36). Jellebakke Skolen var et yndet træningsspot, men der var ofte konflikter mellem skolens ledelse og parkourudøverne.

hvor de selvorganiserede grupper, foreninger og professionelle parkourgrupper ikke var interesseret i samarbejdet med DGI.

De to professionelle parkourgrupper Team JiYo og Streetmovement oprettede i stedet deres egne foreninger, henholdsvis *Parkour & Freerunning Danmark* og *Parkour DK*. Ligesom de selvorganiserede grupper havde de en interesse i at skabe undervisningstilbud, hvilket krævede adgang til indendørsfaciliteter. Her var den traditionelle foreningsform en nødvendig adgangsbillet. Streetmovement indgik sideløbende et fast samarbejde med gadeidrætsorganisationen Game, som har inddraget parkour i deres arbejde med at udbrede og støtte gadeidrætten i Danmark udenom idrættens traditionelle hovedorganisationer. Også Århus Parkour, Copenhagen Parkour, Odense Parkour, Næstved Parkour, Parkour Herning, Parkourundervisning og Street eXpression har tilkendegivet deres støtte til Game's arbejde.<sup>42</sup> Fra parkourmiljøet er der altså ikke en entydig modstand imod institutionaliseringen af parkour, men en gennemgående interesse i at styre processen selv og være relativt uafhængige. På trods af dette ser det ud til, at parkour stortrives som ny foreningsidræt i landets lokale og frivillige foreninger. Det var imidlertid ikke kun foreningslivet, som så potentialer i parkour.

### **Parkour i uddannelsesinstitutioner**

I Danmark blev parkour fra begyndelsen tilskrevet pædagogiske potentialer. De første faglige, ikke-journalistiske artikler om parkour i Danmark blev udgivet i det idrætspædagogiske tidsskrift *Focus* (Jensen & Jørgensen, 2006; Jørgensen 2008). I artiklerne blev der især peget på parkour som en udfordrende, kreativ og åben bevægelseskultur, der tillader eleverne at eksperimentere i kontrast til sportens regelstyrede aktiviteter. Spørgsmålet er imidlertid om disse aspekter ikke omgår en væsentlig transformation, når de trækkes ind i en pædagogisk institution?

Gerlev Idrætshøjskole var i moderne sprogbrug en såkaldt first mover. Som den første danske uddannelsesinstitution udbød Gerlev Idrætshøjskole parkour som et valgfag i 2007 i samarbejde med Team JiYo. Året efter blev faget opgraderet til specialefag, dvs. 10 timers ugentlig undervisning, og videreført af undervisere fra det nyetablerede Streetmovement. Med samarbejdet omkring en international undervisercertificering med engelske Parkour Generations og grundlæggerne af Yamakasi, har underviserne fra Streetmovement og Gerlev

---

<sup>42</sup> Listen kan findes på følgende link, lokaliseret d. 22-02-2014:

<https://simonprahm.wordpress.com/2014/02/10/national-platform-for-gadeidraet-har-bred-opbakning-fra-gaden/>

Idrætshøjskole haft en ambition om at være et internationalt kraftfelt for udvikling af undervisning i parkour. I 2012 afholdt Gerlev Idrætshøjskole, Streetmovement og idrætsefterskolen BGI Akademiet en konference, hvor formålet var at oplyse, dele viden og skabe debat omkring parkour som bevægelseskultur. Andre idræts- og gymnastikhøjskoler har ligeledes taget parkour til sig og udviklet deres egne kurser. Følgende højskoler tilbyder eller har tilbudt undervisning i parkour: Gymnastik og Idrætshøjskolen Viborg, Idrætshøjskolen i Århus, Oure Sport og Performance, Børkop Højskole, Gymnastikhøjskolen i Ollerup.<sup>43</sup> Idrætsefterskolerne var også på banen fra starten. Lundby Efterskole var et af de første steder. Her begyndte man allerede i 2005 at eksperimentere med parkour i den generelle idrætsundervisning. I 2010 etablerede efterskolen en overdækket facilitet og begyndte herefter at udbyde parkour som selvstændigt valgfag. I dag tilbydes der undervisning i parkour på mange efterskoler i hele landet.<sup>44</sup>

Folkeskolen og gymnasierne har ligeledes fra starten udvist interesse for parkour. I 2009 afholdt Gymnasieskolernes Lærerforening et weekendkursus i parkour, hvor materialet efterfølgende blev gjort offentligt tilgængeligt på undervisningsportalen [www.emu.dk](http://www.emu.dk) under undervisningsministeriet. I dag findes der omfattende undervisningsmateriale på siden til alle klassetrin. I løbet af de seneste år er parkour imidlertid ikke alene blevet trukket ind i idrætstimerne i folkeskolerne og gymnasierne, men er også forsøgt motiveret gennem uddannelsesinstitutionernes udearealer. Flere folkeskoler har fået etableret faciliteter til parkour i skolegården. Hvor de nogle steder er skabt på baggrund af elevernes ønsker, er de andre steder udviklet i forbindelse med større udviklingsprojekter, som for eksempel *Space – rum til fysisk aktivitet* og *Drøn på skolegården* ved Center for Interventionsforskning.<sup>45</sup> Dansk Skoleidræt har gennemført flere projekter med parkour og formidler undervisningsmateriale og kurser i parkour for undervisere.<sup>46</sup> Uddannelsesinstitutionernes Interesse for parkour dannede grundlaget for etableringen af virksomheden Parkourundervisning, som i 2012 udgav en undervisningsbog for folkeskolen og gymnasieskolerne (Videbæk & Mortensen, 2012). Ligeledes har Parkour Generations og Streetmovement udviklet en særlig tillægscertificering til ADAPT, særlig rettet mod undervisere, ved navn ADAPT PE, som er

---

<sup>43</sup> Lokaliseret d. 22-02-2014: <http://giv.dk/idraet/urban2/parkour>, <http://www.ihaarhus.dk/da/lige-nu-paa-ihaa/saa-er-ihaa-med-paa-parkourboelgen>, <http://www.oure.dk/hoejskole/om-oure-hoejskole/faelles-undervisning/valgfag>, <http://www.imb.dk/lange-kurser/linjefag/adventure/>, <http://ollerup.dk/?id=1123>

<sup>44</sup> Der undervises fx i parkour på BGI akademiet, Bjergsnæs Efterskole, Broby Sportsefterskole, Bøvling Idrætsefterskole, Lystruphave Efterskole, Nordfyns Efterskole, Nørbæk Efterskole, Midtyns Efterskole, Onsild Idrætsefterskole, Ranum Efterskole, Stevns Gymnastik og Idrætsefterskole, Sorø Gymnastik og Idrætsefterskole, Tølløse Privat- og Efterskole, Vesterbølle Efterskole og Vestsjællands Idrætsefterskole.

<sup>45</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.interventionsforskning.dk/side.asp?side=8&id=12>

<sup>46</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: [www.skoleidraet.dk](http://www.skoleidraet.dk)

blevet gennemført i Danmark i samarbejde med Dansk Skoleidræt.<sup>47</sup>

Undervisere og pædagoger ser altså nogle umiddelbare pædagogiske potentialer i parkour, men udfoldes de i den daglige kropslige praksis af selvorganiseret parkour, og kan de overføres til de institutionelle kontekster? Er det muligt at skabe en institutionel praksis, som bidrager med nogle af de samme kropskulturelle oplevelsesdimensioner, eller stiller den pædagogiske kontekst krav om en markant transformation? Der er endnu ingen, som har gennemført nærmere studier af, hvad det er for en kropslig praksis der iscenesættes i de forskellige pædagogiske institutioner. Ligesom i England har Gerlev Idrætshøjskole oplevet en forøget tilgang af piger til deres undervisningsfag. På de første hold var kun et par piger, men i de seneste år har der været en tilnærmelsesvis lige kønsfordeling.<sup>48</sup> Dette kan umiddelbart virke paradoksalt i forhold til undervisernes ønske om at videreføre den oprindelige parkour, som knyttes til særlige maskuline dannelsesværdier. Spørgsmålet er, om disse maskuline dannelsesværdier udfoldes i praksis, eller om mødet mellem den oprindelige parkour og den pædagogiske kontekst har medført nogle transformationer, som har skabt en praksisform, der i højere grad tiltrækker piger? På BGI akademiet og Gymnastikhøjskolen i Ollerup har man ikke på samme måde knyttet an til træningsideologien og -metoderne fra de franske grundlæggere, men her venter de stadig på, at den første pige melder sig som elev. Der skal dog tages højde for, at Gymnastikhøjskolen i Ollerup først startede undervisningen op i 2014 og BGI akademiet i 2013.

Udviklingen af undervisning i parkour i de forskellige undervisningsinstitutioner har ligesom andre steder i verden, været tæt forbundet med udviklingen af faciliteter. I et internationalt perspektiv var Danmark ikke alene det første land, som byggede en facilitet specielt til parkour, men er også det land, som i dag har flest specialdesignede faciliteter. Stærke rekreative og sundhedspolitiske strømninger blandt politikere, institutioner, byplanlæggere og arkitekter har været afgørende for denne udvikling.

### ***Fra byrum til faciliteter***

Da parkour gjorde sit indtog i Danmark i 2005, var parkourudøverne henvist til byens rum. I efteråret 2014 var det muligt at indsamle dokumentation for 71 forskellige faciliteter skabt til parkour (se bilag 3).<sup>49</sup> Disse faciliteter har påvirket den måde, som parkour bliver dyrket på,

---

<sup>47</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.streetmovementblog.dk/post/31334119489>

<sup>48</sup> Lizanne Frederiksen Düring, ansat i administrationen på Gerlev Idrætshøjskole oplyste (email, 12. Maj, 2014), at der i perioden fra 2009-2014 har været henholdsvis 86 kvinder og 171 mænd på parkourlinjen.

<sup>49</sup> Bilag 3 viser en liste over nogle af de faciliteter, som er skabt til parkour. På listen er inkluderet faciliteter, som er skabt specifikt til parkour, eller hvor parkour har været én blandt andre tiltænkte aktiviteter. Ved sidstnævnte

såvel selvorganiseret som i de pædagogiske institutioner, og udgør derfor en nødvendig baggrundsviden for de empiriske analyser.

Da de unge startede med at dyrke parkour omkring 2003 og 2004, var deres træning primært centreret omkring parkourspots i byens rum. Disse parkourspots blev udvekslet og debatteret via internetforaene. I 2013 fandtes der 927 debatindlæg på forummet le-parkour.dk og 164 debatindlæg på forummet 540.dk om parkourspots.<sup>50</sup> I de fleste indlæg havde parkourudøvere beskrevet de spots, de oftest trænede på, nye spots de havde fundet, eller efterlyste spots i deres lokaleområde.

Nogle af de første danske parkourspots var Koch Skole og Jellebakke Skolen i Århus samt havefronten på Islands Brygge og et parkeringshus i Dronningens Tværgade med tilnavnet PK House i København. Parkourudøvernes praksis var præget af pendulerende bevægelser frem og tilbage mellem disse steder. Udøvernes praksis var imidlertid ikke afgrænset til disse steder. Det at finde nye spots blev betragtet som noget værdifuldt, og ved etableringen af de første parkourparker blev det diskuteret, om disse ville resultere i, at denne praksis forsvandt. Mange af de første danske parkourspots er stadig populære blandt parkourudøverne den dag i dag, men i løbet af de sidste fem år er der etableret et stigende antal specialdesignede faciliteter til parkour.<sup>51</sup> Den selvorganiserede praksis har været genstand for en facilitetsudvikling, som minder om parcelleringen af skatekulturen fra gaden til særlige skateparker- og haller (Borden, 2001).

### *Facilitetstyper*

Den første facilitet skabt til parkour blev etableret på Gerlev Idrætshøjskole i 2007. Det var ikke blot Danmarks første, men også verdens første facilitet designet specifikt til parkour. Indtil da havde undervisningen i Streetmovement foregået på skolens eksisterende ude- og indearealer. Højskolens gamle mure, skure og gelændere kunne dog ikke holde til belastningen, og da faget skulle opgraderes fra valgfag til specialefag, måtte man bygge nogle faciliteter (Berggren, 2012, s. 14). Underviserne havde trænnet på flere forskellige populære parkourspots rundt omkring i verden, og deres praktiske erfaring blev grundlaget for designet af faciliteten. Underviserne tog de bedste dimensioner fra de populære

---

har inklusionskravet været, at der skal være etableret specifikke genstande med henblik på parkour. Nye faciliteter, der anvendes til parkour, men ikke er tiltænkt til dette formål, er ikke inkluderet.

<sup>50</sup> Søgning foretaget d. 05-02-2013 med søgeordet "spots" på henholdsvis: <http://le-parkour.dk/search.php> og <http://forum.540.dk/>

<sup>51</sup> I mit etnografiske feltarbejde i forbindelse med ph.d.-projektet har jeg fulgt parkourudøverne rundt omkring i deres træning og til de samme parkourspots, som var populære i 2006.



parkourspots og genskabte dem i nye kombinationer. Samme tilgang blev anvendt ved etableringen af verdens første offentlige parkourpark, som blev skabt i forbindelse med By og Havns anlæggelse af aktivitetsområdet Plug n Play i Ørestad syd i 2009.<sup>52</sup> Samme år blev der også etableret parkourbaner på Odense Havn på foranledning af Korslække Ungdomsskole og på Fredericia Havn på foranledning af Fredericia Ungdomsskole.<sup>53</sup> I Odense blev Streetmovement hyret til at etablere og udvikle banen, mens ungdomsskolen i Fredericia selv stod for produktionen. Begge steder blev skabt med ønske om at være frit tilgængelige for byens parkourudøvere med, dog med nogle få ugentlige timer reserveret til ungdomsskolernes undervisning. Disse parker og baner blev ikke alene skabt med henblik på selvorganiserede udøvere, men også ud fra ønsket om at skabe rum til undervisningsgrupper.

I 2010 begyndte parkour at komme på dagsordenen blandt byplanlæggere, arkitekter og ikke mindst hos store fonde, fordi udøvernes kreative brug af byrummet blev tilskrevet sundhedspolitiske og byudviklende potentialer.<sup>54</sup> På Amager blev Bevægelseshjørnet etableret som en del af et områdeløft i Øresundskvarteret. Som udviklingsorienteret fond fandt Lokale og Anlægsfonden inspiration i parkourudøvernes kreative tilgang til byens rum og støttede flere forskellige facilitetsprojekter. En anden gruppe, som ligeledes begyndte at udvise interesse for parkour, var legeplads- og redskabsfirmaer. Danske UNO købte i 2010 produkter hjem fra det finske firma Lappset, som havde udviklet en række forskellige udendørs parkour-moduler i samarbejde med finske parkourudøvere.<sup>55</sup> Den første Lappset bane blev sat op i Tronholmparken i 2010 af Randers Kommune. Banerne har været genstand for stærk kritik fra parkourmiljøet og fået øgenavnet Lapp-shit. Kritikken er primært

---

<sup>52</sup> Et 600 kvadratmeters område blev tapetsret med varierende betonstrukturer, mure, gelændersystemer og underlag. Team JiYo blev inddraget som brugergruppe og stod for den kreative udvikling af området. Her tog man ligeledes udgangspunkt i de kendte parkourspots, som parkourudøverne fra Team JiYo kendte og ønskede at genskabe. Et kendt parkourspot fra den franske forstad Evry samt en kendt stentrappe i London ved Pier Festival indgik som inspiration.

<sup>53</sup> Parkourbanen i Odense kom til at bestå af to forskellige railstativer samt sten og træstammer fra et kommunalt lager. (Interview med Jonathan, 2013) I Fredericia bestod parken hovedsageligt af træårne, konstrueret i varierende højder af EU-paller og krydsfiner. Information om parken fra Karsen Knudsen, ungdomsskoleleder for Fredericia Ungdomsskole (email, 6. November, 2012),

<sup>54</sup> LOA-fonden gav blandt andet økonomisk støtte og konsulentbistand i forbindelse med etablering af stativer til parkour på Skåde Skole i 2009, de to bevægelsesområder "Boblepladsen" og "Tap E" på Carlsberggrunden i 2010, Helsingør Multipark, Freestylebasen på Stige Ø i Odense og Playspots på fem forskellige skoler i 2011.

<sup>55</sup> Lokaliseret d. 17-11-2014: <http://www.mynewsdesk.com/dk/pressreleases/parkour-klar-til-at-erobre-danmark-574164>

gået på, at banerne i kraft af plastikken har et barnligt æstetisk udtryk og mangler funktionalitet. Lappset banerne har dog især vundet indpas i institutionelle sammenhænge, givetvis fordi det er nemmest at købe et færdigt produkt fra en anerkendt forhandler.



Fotoserie 1: Lappset parkour (<http://www.uno.dk/parkour>)

I 2011 begyndte legeplads- og redskabsfirmaer samt de bevægelseskulturelle entreprenører at udvikle mobile redskaber til parkour. I 2011 lancerede Streetmovement de første danske mobile redskaber kaldet *Basic Rail Set 2011* og *Basic Box Set 2011*.



Fotoserie 2: Basic Rail Set og Basic Box Set  
(<http://www.streetmovement.dk/railset/9z18nsagsqy6lmbf7x1xxs1205cohh> og <http://www.streetmovement.dk/architecture-design-1-2>)

Foto 10: Parkour redskaber (Team JiYo)

Redskaberne var tegnet af parkourudøver og arkitekt Mikkel Rugaard fra Streetmovement. Samme år lancerede det danske redskabsfirma Tress tre forskellige redskaber: *Parkour Blocks*, *Parkour Precision Tracks* og *JiYo Wall*, som blev skabt i samarbejde med Team JiYo.

Redskaberne egnede sig primært til indendørs brug i gymnastiksale. Fra at udøverne tidligere skulle tilpasse deres bevægelser til parkourspots i byens rum eller til parkourparker og -baner, kunne rummet med de mobile redskaber fra da af tilpasses bevægelserne løbende. Redskaberne gav større muligheder for at træne de forskellige basics end gymnastikkens mobile redskaber. Det er interessant at undersøge, hvilken betydning de unikke mobile redskaber har for den kropslige praksis. Da de mobile redskaber primært er forbundet med institutionelle undervisningssammenhænge, er det centralt at være opmærksom på disse i forhold til spørgsmålet om, hvilken transformation af parkour og de dertilhørende betydninger der finder sted, når den selvorganiserede bevægelseskultur udfoldes som et undervisningsfag.

Sideløbende med etableringen af parkourparker, Lappset-baner og mobile redskaber begyndte der også at blive etableret specielle indendørsfaciliteter til parkour. En af de første indendørs træningsfaciliteter var *Radiatorfabrikken* i Herlev, som Copenhagen Parkour i 2008 fik tilladelse til at udstyre med redskaber til parkour. I 2010 åbnede gadeidrætsorganisationen Game i samarbejde med Københavns Kommune og Lokale- og Anlægsfonden en indendørsfacilitet kaldet *StreetMekka* til gadeidræt på Vesterbro, hvor der var faciliteter til parkour.<sup>56</sup> I 2012 etablerede efterskolen BGI-akademiet verdens største facilitet til parkour på 5000 m<sup>2</sup>, som dækker både et indendørs- og et udendørsareal.<sup>57</sup> I 2013 åbnede Gymnastikhøjskolen i Ollerup ligeledes en stor indendørs træningshal i forbindelse med det nye specialefag *Parkour & Freerunning*.<sup>58</sup>

Overordnet kan der spores forskellige tendenser i udviklingen af faciliteter til parkour. Landets kommuner og de store fonde har været meget aktive i at inddrage parkour, både i udviklingen af nye områder, men også renovation af eksisterende rekreative områder. Her har man hovedsageligt taget fat i de professionelle parkourgrupper og brugt dem som konsulenter, arkitekter eller entreprenører på dele af projektet. Inden for denne tendens har udviklingen af faciliteter været udspændt mellem det specifikke og det multifunktionelle, det afsidesliggende og det nære samt den store og den lille skala. En anden tendens består i lokale grupper af parkourudøvere, som selv har ytret ønske og ansøgt om midler og tilladelser til at etablere træningsfaciliteter. En helt tredje tendens knytter sig til

---

<sup>56</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.loa-fonden.dk/nyheder/info-fra-fonden/info-2010/info-2010/invitation-til-aabning-af-streetmekka>

<sup>57</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: [http://byggeri-arkitektur.dk/dansk-halentreprise-bgi-akademiet-parkour#.VE5S-Fa\\_01E](http://byggeri-arkitektur.dk/dansk-halentreprise-bgi-akademiet-parkour#.VE5S-Fa_01E)

<sup>58</sup> Lokaliseret d. 27-10-2014: <http://www.ollerup.dk/?id=1123>

uddannelsessystemet og institutioners stigende interesse i at skabe rum til parkour. Denne tendens har i høj grad været med til at skabe et marked for færdige og sikkerhedsgodkendte parkourredskaber og -moduler, som legepladsfirmaerne og de professionelle parkourgrupper udvikler og udbyder side om side. Ved siden af disse tendenser skaber parkourudøverne løbende deres egne spots gennem deres udfoldelse af parkour i det eksisterende hverdagsrum. I Danmark kan vi analytisk skelne mellem forskellige typer af rum til parkourudøverne. Spørgsmålet er, hvad fremkomsten af disse faciliteter samt de forskellige typer af faciliteter har betydet for den måde, som parkour dyrkes på som selvorganiseret bevægelseskultur i dag?

På flere danske hjemmesider for parkourudøvere findes såkaldte *spotsguides*. På hjemmesiden [www.freerun-net.dk](http://www.freerun-net.dk) blev en spotguide over kendte parkourspots i Danmark lanceret i 2010, og i 2011 fulgte en ny spotguide med lanceringen af hjemmesiden [www.parkourundervisning.dk](http://www.parkourundervisning.dk). De to spotguides viser ikke kun parkourudøvernes selvskabte parkourspots i byen rum, men også mange af de faciliteter, som er blevet skabt siden 2007. Spotsguidene vidner om, at *parkourspot* er et begreb, som parkourudøverne ikke kun anvender om deres selvskabte steder, men også om de nye faciliteter. Siderne peger på, at selvorganiseret parkour i Danmark ikke entydigt kan forstås som forbundet til det eksisterende, hverdagslige byrum.

### **Parkour i et dansk perspektiv**

Historien om parkour i Danmark startede med unge, som stødte på videoer af parkour på internettet, men siden hen er bevægelseskulturen udviklet i flere forskellige retninger. Når vi ser på parkour i Danmark, vil det være reducerende at tale om en entydig bevægelseskultur. Ligesom på internationalt plan udspænder parkour i Danmark et felt omkring subkulturelle dannelsesidealer, kommercialiseringen af den spektakulære og iscenesatte kropslige praksis og sundhedspolitiske interesser såvel som interne kampe om autenticitet og legitimitet. Flere af de internationale tendenser har kunnet spores. Særligt den pædagogiske institutionalisering og facilitetsudviklingen har stået stærkt i Danmark. Disse udviklinger kan delvis tilskrives et lukrativt marked for undervisning og workshops, som også har skabt grundlaget for de professionelle parkourgrupper. Meget tyder på, at det ikke er en urealistisk tese, at der i Danmark er flere børn og unge, som modtager undervisning i parkour i en institutionel kontekst, end børn og unge der dyrker parkour selvorganiseret. Grundet idrættens særlige organisering i Danmark valgte mange af disse fra starten at omdanne deres selvorganiserede grupper til formelle foreninger for at kunne få tilskud til indendørsfaciliteter. Parkour er ikke den eneste selvorganiserede bevægelseskultur, som gennem tiden er blevet tilskrevet sundhedspolitiske og pædagogiske kvaliteter. Med

skateboard, løbehjul og trialcykling har vi dog ikke set den samme grad af institutionel omfavnelser på tværs af foreninger og uddannelsesinstitutioner. Dette skyldes givetvis det bevægelsesmæssige slægtskab, som idrætsundervisere, lokale foreningsinstruktører og -ledere samt DGI har opdaget mellem parkour og springgymnastik. Institutionaliseringsen i disse kontekster kan givetvis forklare, hvorfor parkour i Danmark endnu ikke er transformeret til en konkurrencesport som i den internationale kontekst.<sup>59</sup>

På trods af den massive pædagogiske institutionalisering er der endnu ikke nogen, som har undersøgt undervisning i parkour eller parkour som selvorganiseret bevægelseskultur empirisk. De danske parkourudøvere har ikke generelt taget afstand fra institutionaliseringen, men har i høj grad været interesseret i at styre processen selv. Et af de steder, hvor parkourudøvere har fået lov til at udvikle parkour som undervisningsfag, er på Gerlev Idrætshøjskole. Her er parkour udviklet til et pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag med bestemte dannelsesværdier. Dette anskues ikke som et modstykke til parkour, men som et forsøg på at nå franskmændenes mål om at skabe en alternativ bevægelseskultur, som vil blive anerkendt på lige fod med andre sportsgrene (Angel, 2011, s. 215). Spørgsmålet er imidlertid, hvilke dannelsesværdier der er tale om, og hvordan de er forbundet med den kropslige praksis? Skaber højskolen som alternativ pædagogisk institution til det formelle uddannelsessystem i Danmark et særligt rum for disse værdier, eller er der tale om et tilfældigt match afledt af markedsinteresser? Det kan ikke ignoreres, at højskolerne har været presset økonomisk gennem de sidste år og har haft behov for at forny sig for at kunne tiltrække elever. Undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole åbner for at udforske disse spørgsmål, og samtidig svare på spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at transformere selvorganiseret parkour til et undervisningsfag og opretholde nogle af de oplevelser og betydninger, som udøvere tillægger deres praksis? Undervisningsfaget udgør en særlig frugtbar case, da faget er skabt af nogle af de tidligste parkourudøvere, som selv har dyrket og stadig dyrker parkour selvorganiseret, og derfor kan antages at have indgående kendskab til bevægelseskulturen. Samtidig er det dog centralt at være opmærksom på, at underviserne lever af at undervise og derved i relation til Berger og Luckmann kan forstås som institutionelle funktionærer, hvilket tildeler dem en magtfuld position, hvor de kan formidle bevægelseskulturen efter egne mål og interesser.

Ved siden af de bevægelseskulturelle transformationer findes der stadig parkourudøvere,

---

<sup>59</sup> I Sverige er afholdt to konkurrencer. Begge er blevet arrangeret af det professionelle svenske parkourteam Air Wipp. Den første konkurrence var et Art of Motion event skabt i samarbejde med Redbull i 2009. Den næste konkurrence hed *The Air Wipp Challenge* og var skabt i samarbejde med bettingfirmaet Batsafe; et samarbejde der internationalt og nationalt blev udsat for voldsom kritik.

som primært dyrker parkour selvorganiseret. Spørgsmålet er, hvordan deres kropslige praksis relaterer sig til den kropslige praksis og de dannelsesværdier, som overleveres via undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole? Den historiske kulturanalyse har vist, at parkourudøvernes selvorganiserede, hverdagslige praksis fra starten har adskilt sig markant fra den, som iscenesættes og formidles igennem videoer og billeder. Udøverne løber ikke igennem byens rum og laver spring tilfældige steder på deres vej, men bevæger sig på specifikke steder. Her må analysen af den kropslige praksis tage sit afsæt. Det historiske rids viser, at konteksten for den selvorganiserede parkour er forandret. Hvor udøverne tidligere var henvist til byrummet, og folk kiggede uforstående efter dem, møder de nu oftere blikke af genkendelighed, og både udendørs- og indendørs faciliteter står til deres rådighed. I min analyse af parkour som selvorganiseret bevægelseskultur – såvel som for mine metodiske valg for denne analyse – har forståelse af denne aktuelle kontekst været afgørende. Hvis analysen alene tog sit afsæt i den måde, som parkour er blevet iscenesat og formidlet gennem medierne ville man kritisk kunne starte med at spørge, om der overhovedet bliver dyrket parkour i Danmark? Spørgsmålet er interessant, men er samtidig kun muligt at stille ud fra en universalistisk tilgang, hvor værdier, normer og abstrakt teori privilegeres frem for levende mennesker og deres aktuelle bevægelser. En sådan tilgang fordrer ikke fornemmelse for de kropslige praksisser, som mange af de danske parkourudøvere dyrker som parkour og finder betydningsfulde. I Danmark afgrænser parkourudøvernes praksis sig ikke til byens hverdagslige rum, men bevæger sig pendulerende mellem byens rum og parkourfaciliteter. Den historiske kulturanalyse har skabt forståelse af dette og lægger op til den empiriske undersøgelse af, hvordan vi i den forbindelse kan beskrive og forstå udøvernes kropslige praksis i den selvorganiserede parkour?

Dette kapitel har haft til formål at indkredse og i grove træk formidle parkours kulturhistorie i Danmark. Hensigten har været at illustrere den kulturelle baggrund for afhandlingens analyser samt præcisere og nuancere forskningsspørgsmålene. I det næste kapitel vil jeg præsentere og diskutere den eksisterende forskning i parkour. Formålet er at skabe overblik over den eksisterende akademiske viden om parkour samt afsøge, om der findes teoretiske, analytiske eller metodiske tilgange, som kunne være frugtbare at anvende som trædesten til mine egne empiriske analyser. Herudover håber jeg, at et overblik over den eksisterende akademiske litteratur kan komme andre forskere med interesse i parkour til gode.

### De eksisterende akademiske analyser

Sideløbende med udbredelsen og udvikling af parkour, internationalt såvel som i Danmark, er der opstået en begyndende akademisk interesse for denne bevægelseskultur. Parkour har i stigende grad fået opmærksomhed fra forskere. Dette afsnit skal skabe overblik over den akademiske viden om parkour. Udover at skabe overblik over forskningsfeltet udforskes de analytiske og teoretiske dynamikker, der er i spil. Herved bidrager kapitlet i et bredere perspektiv med viden om, hvilke analytiske mønstre og tendenser, der viser sig, når en ny bevægelseskultur tiltrækker sig akademisk interesse. Der er ikke tale om en ren kronologisk og beskrivende forskningsoversigt, men en tematisk og metodologisk reflektiv forskningsoversigt, hvor jeg har søgt efter teoretiske og analytiske mønstre på tværs af de foreliggende analyser. Der redegøres derfor ikke for hver enkelt analyse. Det ledende spørgsmål er, hvordan den eksisterende viden er relevant for at forstå parkour som selvorganiseret bevægelseskultur og transformationen af denne til et undervisningsfag i Danmark.

### Indkredsning af det akademiske felt

I sommeren 2014 kunne der indkredses et akademisk felt om parkour bestående af 28 videnskabelige artikler og en enkelt ph.d.-afhandling (se bilag 4). I dette studie er alle danske, engelske og tyske peer-reviewed artikler inkluderet, mens artikler på andre fremmedsprog er ekskluderet. Forskningsoversigten indledes med en redegørelse for de primære teoretiske og analytiske perspektiver, som går igen i størstedelen af analyserne, og som er særlig karakteristisk for de tidligste artikler fra 2005 til 2010. Der er med andre ord nogle analytiske træk, som er blevet synlige ved at sammenholde artiklerne med hinanden, der samtidig vidner om, hvad det er, der tiltrækker sig forskernes opmærksomhed ved parkour. Parkours kulturhistorie i Danmark danner grundlag for en kritik af det dominerende akademiske blik på parkour.

### Den arkitekturteoretiske forelskelse i parkour

Den første videnskabelige artikel om parkour blev udgivet i 2005 i et tidsskrift for arkitektur, kunst og mediekultur (Mörtenböck, 2005). Forfatteren Peter Mörtenböck beskrev, hvordan parkourudøvernes evne til at omgå og omskrive rummets sociale normer virkede særligt tiltrækkende på arkitekturteoretikere (Mörtenböck, 2005, s. 95). Det forskningsfelt, som siden er vokset frem om parkour, bekræfter denne tidlige iagttagelse. I størstedelen af de

eksisterende artikler er parkour blevet beskrevet og fortolket ud fra teoretiske betragtninger af relationen mellem krop og rum i den moderne storby.

Fem forskellige teoretiske opfattelser af byens rum går på tværs af analyser og vil i det følgende blive beskrevet: de neo-marxistiske tænkere Henri Lefebvre og Michel De Certeau, den franske situationistbevægelse *Den Situationistiske Internationale*, de poststrukturelle filosoffer Gilles Deleuze og Félix Guattari samt filosofen Walter Benjamin. Forskningsoversigten følger de teoretiske perspektiver og analytiske mønstre frem for de enkelte forskeres analyser. I de fleste analyser trækker forskerne på flere af de teoretiske perspektiver, hvorfor nogle forskere nævnes flere steder.

### **Parkour som kreativ oplysning**

Henri Lefebvres og Michel de Certeaus teorier går igen i 10 af de 28 analyser af parkour (Angle, 2011; Archer 2010; Atkinson, 2009; Bavinton, 2007; Daskalaki et al., 2008; Geyh, 2006; Gus, 2011; Marshall, 2010; Mörtenböck, 2005; Ortuzar, 2009). Forskerne har trukket på Lefebvres centrale pointe om, at rum ikke bare "er der" som summen af fysiske strukturer, men at det kontinuerligt skabes gennem menneskets bevægelser. Mennesket har en aktiv rolle i konstitutionen af byens rum. Lefebvre sporede en stigende kontrol af rummet i den moderne storby, men påpegede samtidig menneskets mulighed for at producere sine egne rum gennem legende praksis (Lefebvre, 1995). Certeau konstaterede den samme voksende kontrol og rettede opmærksomheden mod menneskets mulighed for at udøve modstand gennem forskellige rumlige taktikker i hverdagslivet (Certeau, 1984).

Et eksempel på forskernes brug af Lefebvre er Paula Geyh. Med afsæt i reklamen *Rush Hour* og dokumentaren *Jump London* fortolkede Geyh parkour som en legende praksis, der producerer nye sociale rum og iscenesætter dette potentiale for andre mennesker (Geyh, 2006, s. 10). Geyh analyserede parkour som en kropslig transcendens af byens disciplinerende og normaliserende rum (Geyh, 2006, s. 10). Når vi kører på den højre side af den optrukne linje på vejen og står til højre på rulletrappen, er vi med til at reproducere byrummet som en overskuelig og beregnelig orden. Når parkourudøverne derimod bevæger sig rundt med krumspring og balancer på tværs, modsætter de sig denne orden og skaber deres egne rum (Geyh, 2006, s. 10).

En analyse, som lægger sig tæt op ad Paula Geyhs analyse, blev forfattet af Jimena Ortuzar inden for performancestudier. Ortuzars empiriske afsæt var beskrivelser, billeder og videomateriale af parkour fra UrbanFreeFlows hjemmeside. Det teoretiske afsæt var Certeaus refleksioner over det at spadserere i byens rum som en magtfuld rumlig taktik (Certeau, 1984, s.



97-110). Ortuzar beskrev, hvordan det at bevæge sig i byens rum kan sammenlignes med en sproglig handling, hvor man kan vælge at følge de retningslinjer, som byen - lig en tekst - foreskriver eller at skabe sine egne personlige udtryk. Byens tekst er en fortælling om retningslinjer for bevægelse, som byens fodgængere kan reproducere eller kreativt genfortolke på nye måder. Ifølge Ortuzar insisterer parkourudøverne på en vedvarende og ekstrem kreativ genfortolkning (Ortuzar, 2009, s. 64). Parkourudøverne følger ikke de foreskrevne linjer, men bevæger sig på tværs med deres vidtrækkende bevægelser (Ortuzar, 2009, s. 64).

Hos både Geyh og Ortuzar er analyserne præget af en arkitekturteoretisk kritik af storbyens rum, der anses for systematiserende og dehumaniserende strukturer, der ikke tager højde for menneskets behov for at skabe dets egne rum. Parkour er en praksis, der symbolsk oplyser os om Lefebvres og Certeaus tanker om, at storbyens kvælende strukturer kan ydes modstand. Et andet arkitekturteoretisk perspektiv, som går igen i mange analyser, er fra Deleuze og Guattaris kritiske filosofi (Brunner, 2011; Geyh, 2006; Klausen, 2010a; Marshall, 2010; Mould, 2009; Ortuzar, 2009).

*"Find your black holes and white walls, know them...it is the only way you will be able to dismantle them and draw your lines of flight"*

*(Deleuze & Guattari, 1987, s. 208)*

Citatet stammer fra værket *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*, hvor Deleuze og Guattari præsenterede et filosofisk perspektiv på byens rumlige konstitution og struktur (Deleuze & Guattari, 1987). Citatet blev brugt som indledning til Geyhs artikel fra 2006 og til Oliver Moulds artikel fra 2009.<sup>60</sup> Deleuze og Guattari forstod, i lighed med Lefebvre og Certeau, storbyens rum som et systemisk strukturerende rum. De anvendte et begreb om *stribede rum*. Geyh beskriver det stribede rum som karakteriseret ved faste stier med veldefinerede retninger, som begrænser og regulerer hastighed og cirkulation af al bevægelse (Geyh, 2006, s. 6). Stribede rum er med andre ord et styringsprincip for bevægelse i byen. Med udgangspunkt i begrebet betegnede Geyh og Mould parkourudøvernes bevægelser som en udglattende praksis. Med virile og tværgående bevægelse viser parkourudøverne, at stribede rum ikke er absolutte, men kan transformeres til såkaldte *glatte rum* (Geyh, 2006, s. 7; Mould, 2009, s. 742). Glatte rum blev beskrevet som felter uden faste stier og mønstre, og derved i ideelle øjeblikke steder, hvor man kan bevæge sig frit og ureguleret (Geyh, 2006, s. 7). Når parkourudøverne bevæger sig, skaber

---

<sup>60</sup> Der er et relativt stærkt sammenfald mellem Geyh og Moulds anvendelse af citater samt analytiske pointer, som gør, at man kan stille sig kritisk over for Moulds manglende reference til Geyhs analyse, som blev online tilgængelig i 2006.

de glatte rum i stribende rum. Gennem interaktion og udglatning af byens striber, skaber de nye stier og såkaldte *flugtlinjer*; et begreb fra Deleuze og Guattari der beskriver menneskets evne til at udøve modstand og danne nye forbindelser og betydninger (Geyh, 2006, s. 8). På samme måde som parkourudøvernes brug af byens rum iscenesætter Lefebvre og Certeaus filosofier, illustrerer disse ligeledes Deleuze og Guattaris begrebsverden. To andre populære teoretiske perspektiver i den eksisterende litteratur er flanør-figuren af Walter Benjamin og den franske kulturrevolutionære situationist-bevægelse.

### ***Parkourudøverne som senmoderne flanører og revitaliserende situationister***

I flere analyser fortolkes parkourudøverne som senmoderne personificeringer af *flanøren*. Flanør-figuren er med inspiration fra Charles Baudelaire's poesi beskrevet af tænkere som Walter Benjamin som et symbol på kapitalismens og det moderne urbane rums fremmedgørelse. Flanøren var en gentleman-vagabond, der drev rundt i byen med en æstetisk og afvigende adfærd. Den flamboyante opførsel synliggjorde de social-politiske begrænsninger, som prægede byens rum (Atkinson, 2009, s. 174). Udøvernes alternative bevægelser i byens rum er på samme måde blevet fortolket som en synliggørende kontrast til andre menneskers normale adfærd (Mörtenböck, 2005; Thomson, 2008; Atkinson, 2009; Klausen, 2010a; Marshall, 2010; Ortuzar, 2009). Med spektakulære bevægelser gør udøverne konformiteten synlig.

Situationismen er et andet teoretisk perspektiv, som forbindes med parkour (Mörtenböck, 2005; Thomson, 2008; Atkinson, 2009; Klausen, 2009; Marshall, 2010; Ortuzar, 2009). Situationist-bevægelsen blev grundlagt under navnet *Den Situationistiske Internationale* i Italien i 1957 og førte en kunstnerisk og politisk kamp imod det fremvoksende forbrugersamfund og kapitalismens udfoldelse i det offentlige rum.

Maja Klausen var den første, som udgav en dansk videnskabelig artikel om parkour (Klausen, 2010a). Klausen fortolkede ikke alene parkourudøverne som senmoderne flanører, men også som en tilnærmelsesvis gennemførelse af det Situationistiske projekt om at revolutionere hverdagslivet i storbyen. Hvor situationist-bevægelsen blev skabt af kunstnere, dvs. indenfor en finkulturel praksis, er parkour født som subkultur i byen. Herved sluttede Klausen, at parkourudøverne er tættere forbundet med det hverdagsliv, som situationisterne ville revolutionere (Klausen, 2010a, s. 152). Parkourudøverne har en kropslig og handlingsorienterede relation til byen. Hvor flanøren var kendetegnet ved sin tilfældigt flydende og observerende bevægelse, har parkourudøverne i højere grad *hands on*, når de på alle fire bevæger sig over gelændere og mure (Klausen, 2010a, s. 153). Parkour blev tolket som en subkulturel, autentisk og radikal kropslig aktivisme.

## **Parkour som kritisk aktivisme**

Med udgangspunkt i teorierne om det urbane rums sociale orden og den kreative rumlige modstand er parkour blevet fortolket som en modkulturel kropslig strategi for individet til at håndtere arkitektur, rum og magt. Fortolkningerne finder sted inden for en relationel og poststrukturalistisk magtforståelse, hvor magt ikke er noget, som nogen *har*, men noget der opstår og konstitueres i relationer (Foucault, 2006, s. 98-99). Byens rum forstås som magtfulde og disciplinære relationer, som strømliner vores daglige færdsel og gør den tilregnelig. Parkourudøvernes virile og alternative bevægelser iscenesætter på forskellig vis Foucaults grundlæggende tese om: "*hvor der er magt, er der modstand...*". (Foucault, 2006, s. 101). Parkourudøvernes praksis er en dobbelt oplysning om, hvordan byens sociale strukturer disciplinerer hverdagslivets bevægelse, og samtidig at denne disciplinering kan modstås. I mange af analyserne er parkour yderligere blevet beskrevet som en legende praksis (Archer, 2010; Atkinson, 2009; Brunner, 2011; Daskalaki et al., 2008; Geyh, 2006; Klausen, 2010a, 2010b; Mörtenböck, 2005; Mould 2009). I langt de fleste analyser er legebegrebet dog alene blevet anvendt som et uspecificeret tillægsord, der understreger parkourudøvernes kritiske opposition til det kapitaliske byrum eller udøvernes barnlige nysgerrighed i kontrast til den dominerende civiliserede adfærd.

I analyserne er parkour konkret fremanalyseret som en kropslig iscenesættelse af forskellige filosofers begreber og emancipatoriske ideer. Parkourudøverne *iscenesætter* dét, som Lefebvre, Certeau, Deleuze og Guattari *skrev* og *filosoferede* om. Analyserne bidrager herved med abstrakte teoretiske perspektiver på byens rum, men ikke med megen viden om parkour som levet bevægelseskultur. Fokus har med andre ord været på de rumlige og sociale strukturer, som parkourudøvernes bevægelser iscenesætter for beskueren. Parkour er i højere grad et symbol frem for en bevægelseskultur. Der er tale om et kulturanalytisk blik udefra, som ikke forholder sig til de levede oplevelser og kropslige erfaringer, men alene en symbolsk dimension. Denne tilgang leder hen til spørgsmålet om, hvorvidt parkour kan forstås som en *intenderet* kritisk bevægelseskultur, eller om det alene er en diskursiv fortolkning af den iscenesatte praksis?

Atkinson, Klausen og Chow var blandt de første, som fulgte parkourudøvere i deres kropslige praksis med etnografisk deltagerobservation og interviews (Atkinson, 2009; Chow, 2010; Klausen, 2010a). Ifølge dem kan parkour forstås som en *intenderet* kritisk modkultur, men dog med varierende forståelser af den kritik, som udøverne udfolder.

### **Kritiske variationer**

Hvor størstedelen af de kritiske analyser er skabt med afsæt i online videoer af parkour, er Michael Atkinsons og Maja Klausens analyser udformet på baggrund af etnografisk observation og interviews med henholdsvis canadiske og danske parkourudøvere (Atkinson, 2009; Klausen, 2010a, 2010b). Atkinson beskriver, hvordan de canadiske parkourudøvere udtrykte den samme kapitalismekritik som flanøren i Benjamins beskrivelser (Atkinson, 2009, s. 179). Ud over en foragt for det organiserede, autoritære og kommercielle sporer Atkinson en sammenhæng mellem parkourudøvernes og Henry David Thoreaus transcendentalistiske tanker om det 'naturlige' liv over for industrisamfundet (Atkinson, 2009, s. 176).<sup>61</sup> Atkinson tilskriver parkourudøvere en særlig ideologi om menneskets 'sande' natur, som står i et direkte modsætningsforhold til et 'usandt' eller overfladisk forbrugsbegær, der ses som et produkt af kapitalisme (Atkinson, 2009, s. 187). Parkour er, ifølge Atkinson, en asketisk praksis, hvor udøvere gennem lang lidelsesfuld træning finder frem til kroppens 'reelle' og 'naturlige' behov og bliver ét med omgivelserne (Atkinson, 2009, s. 188-190). Med den lidelse og foragt for byrummet, som Atkinson sporer blandt parkourudøvere, kan man spørge, hvorfor de ikke flytter deres praksis ud i naturen, hvor de 'naturlige' behov måtte have bedre vilkår? Atkinson pointerer dog, at parkourudøvernes praksis ikke bare er et personligt anliggende, men en social, performativ bevægelse, der i lighed med flanørens praksis skal statuere et moralsk eksempel for andre (Atkinson, 2009, s. 176-177). Den fremvisende dimension skulle stimulere tanker og handling blandt den øvrige befolkning (Atkinson, 2009, s. 193). Klausen tillægger ligeledes de danske parkourudøvere en intention om kritisk iscenesættelse, men peger yderligere på, hvordan den kropslige praksis samtidig oplyser udøvere og derved intensiverer og genererer yderligere kritik. Klausen trækker på begrebet om *puissance* fra sociologen Scott Lash, som beskriver en form for produktiv og mulighedsskabende magt (Klausen, 2010a, s. 159). *Puissance* beskrives også som *magten til forskel fra magten over*. For Klausen er parkourudøvernes relation til byens rum præget af *puissance* (Klausen, 2010a, s. 159). Udøvere oplever, at de kan håndtere og transformere rummet og skabe nye forbindelser mellem objekter, som de tidligere oplevede som adskilte monofunktionelle genstande. Broderick Chow har ligeledes beskrevet parkour som en form for oplysning gennem bevægelse (Chow, 2010). Gennem deltagelse i parkourudøvernes træning begyndte han at stille spørgsmålstejn ved byens offentlige og private rum. Gennem direkte erfaring med byrummets materialiteter oplevede han at blive bevidstgjort om

---

<sup>61</sup> Thoreau tilhørte den engelske transcendentalisme, som er en filosofisk og religiøs bevægelse der opstod i første halvdel af 1800-tallet på baggrund kritik af kulturens og samfundets dehumaniserende materialisme. Atkinson trækker endvidere linjer mellem parkourudøvernes kropslige og personlige tilgang til byen og Heideggers teknologikritik samt Schopenhauers psykologi om menneskets 'sande' vilje (Atkinson, 2009, s. 187-188).

deres konstitution og indlejring i kapitalismens undertrykkende sociale orden (Chow, 2010, s. 146). Parkour er, ifølge Chow, en kropslige deltagelsespraksis med en indbygget kapitalismekritik, der skaber større politisk bevidsthed hos den enkelte (Chow, 2010, s. 144). Her er den anti-kapitalistiske ideologi i parkour ikke nødvendigvis intenderet, men skabes gennem den kropslige erfaringspraksis. Det er gennem udøvernes alternative ruter over gelændere og over mure, at byens rum opleves som disciplinerende og ekskluderende.

Det er altså ikke kun i analyserne, som anvender et diskursivt og symbolsk kulturanalytisk blik udefra, at parkour forstås som kritisk modkulturel aktivisme. I forhold til denne dominerende fortolkning viser der sig umiddelbart nogle modstridende tendenser i parkours kulturhistorie.

### **Kulturhistoriske modsætninger**

Selvom parkour startede og til stadighed udvikler sig som en selvorganiseret bevægelseskultur, har fænomenet fra begyndelsen, internationalt og nationalt, været relateret til undervisningsudvikling, facilitetsbyggeri og entreprenørskab. Her melder der sig et spørgsmål: er fremkomsten af undervisning, faciliteter og iværksættere et eksempel på samfundets parcellering og afmontering af det kritiske potentiale, eller har forskerne ikke taget højde for disse aspekter? Hvis facilitetsbyggeriet og undervisningsudviklingen blev igangsat og afviklet alene af eksterne aktører som fx byplanlæggere eller pædagoger, var første fortolkning indlysende, men meget af parkours udviklingsaktivitet og facilitetsudvikling kom fra de selvorganiserede parkourudøvere. Som Angel beretter, begyndte franskmændene selv med at undervise i parkour tilbage i 2001. I en dansk kontekst indgik flere af de første selvorganiserede parkourgrupper tidligt i samarbejder med uddannelsesinstitutioner og har været engageret i udviklingen og design af faciliteter. Disse træk kan tolkes som samfundsmæssig afmontering af det kritiske potentiale i parkour, som på subtil vis virker bag om ryggen på udøverne. Det er derfor endnu mere bemærkelsesværdigt, at ingen forskere påpeger dette. Der må med andre ord stilles kritiske spørgsmål ved forståelsen af parkour alene som udtryk for en kritisk ideologi.

I sin artikel fra 2009 beskriver Atkinson, hvordan parkour er i gang med at gennemgå en typisk sportificeringsproces (Atkinson, 2009, s. 173). Den typiske sportificeringsproces indebærer, at modkulturer formaliseres og institutionaliseres til hierarkiske og regelbundne sportsgrene, som organiseres med udgangspunkt i konkurrence, social eksklusion og dominans over andre (Atkinson, 2009, s. 173). Atkinson påpeger ligeledes, hvordan der opstod forskellige fragmentationer af parkourudøvere, hvor *competitive freerunners* var den største. Atkinsons vendte sig imidlertid bort fra denne gruppe og fokuserede i stedet på 12

parkourudøvere, som anvendte parkour til at kritisere byrummet (Atkinson, 2009, s. 174). I en dansk sammenhæng fandtes der i 2010 allerede fem specialdesignede faciliteter til parkour samt undervisning i mange institutionelle sammenhænge. Alligevel beskrev og fortolkede Klausen alene parkour som en selvorganiseret modkultur (Klausen, 2010a, 2010b).

Der er behov for en analyse, som starter ved den kropslige, levede og tvetydige praksis. Forskernes teoretisk drevne perspektiver har reduceret den bevægelseskulturelle kompleksitet. Overblikket over de eksisterende fortolkninger af parkour som kritisk aktivisme begrunder en analyse, som ikke starter ved teoretiske abstraktioner, men i stedet ved den levede, kropslige praksis og derfra knytter an til relevante teoretiske perspektiver.

### *Parkourudøvernes tvetydige bevægelser*

Parkours kulturhistorie har dannet grundlag for kritiske spørgsmål til teoretiseringen af parkour som en by- og samfundskritisk modkultur per se. I det akademiske felt findes også forskere, som beskriver, hvordan deres modkulturelle fortolkning af parkour har nogle indre modsigelser. Ortuzar inddrager en sammenligning mellem flanøren og parkourudøverne, men fremhæver en væsentligt forskel: Hvor flanøren spadserede eller promenerede, løber parkourudøverne. Med udgangspunkt i denne hastighedsforandring mener Ortuzar, at parkour ikke entydigt kan forstås som en modkultur. Hastigheden er for Ortuzar et kapitalistisk træk, hvilket hastighedsteoretikeren Paul Virilio ligeledes angiver i sin teori om dromologi og acceleration (Virilio, 1986). Hvis vi skal følge Ortuzar og Virilios tanker, er parkourudøverne først modkulturelle, hvis de stopper op og lægger sig ned på vejen, mens hele verden styrter videre.

På trods af Ortuzars skarpe iagttagelse indskrives hendes analyse sig i en gruppe af studier, hvor det empiriske afsæt begrænser sig til den billedelige diskurs om parkourudøvernes bevægelser. Hvad der er en særlig paradoksal og karakteristisk for de fleste forskere, der ser parkour som en kritisk aktivisme, er, at kritikken er aflæst gennem kapitalistiske produkter som film og reklamespots (Archer, 2010; Brunner, 2011; Daskalaki et al., 2008; Geyh, 2007; Gus, 2011; Marshall, 2010; Mörtenböck, 2005; Ortuzar, 2009; Thomson, 2008). Hvis analyserne inkluderer parkourudøvernes egne perspektiver, er det i form af referencer til andre forskeres empiri eller beskrivelser af parkour fra de franske grundlæggere eller UrbanFreeFlow fra internettet. Følgende eksempel er fra en artikel af Daskalaki et al. fra 2008:

*“Draw a straight line on a map of your home town. Start from point a, and go to the point b. Don’t consider the elements which are in your way (barriers, walls, wire fences, trees, houses, buildings) as obstacles; hug them: climb, get over, jump: let your imagination flow: you’re now doing parkour”*

*(Daskalaki et al., 2008, s. 58)*

Problemet er, at der er langt fra denne billedlige diskurs om parkourudøvernes bevægelser til deres hverdagslige praksis. Som det er beskrevet i forrige kapitel, udfolder parkourudøverne sig ikke primært i det tilfældige byrum, men på bestemte parkourspots. Den amerikanske forsker Jeffrey Kidder beskriver, hvordan han havde forventet, at parkourudøvere løb gennem byen, mens de sprang og rullede over forskellige objekter, men at han blev overrasket, da han gennem sit feltarbejde blandt amerikanske udøvere erfarede, at de sjældent løb eller bevægede sig særlig langt (Kidder, 2012, s. 238). På baggrund af etnografisk deltagerobservation blandt waliske udøvere skildrer Saville ligeledes, hvordan udøverne ikke flygter igennem byens rum, men nærmere dvæler bestemte steder (Saville, 2008, s. 900). På trods af, at den billedlige diskurs ikke afspejler den hverdagslige, kropslige praksis, præsenterer udøverne sig ofte gennem den. Dette vidner om, at den har betydning. Den analytiske tendens til at anvende diskursen som empirisk grundlag har bidraget til refleksionerne omkring mit eget empiriske grundlag, min metodologi og den kulturelle betydning af sproglige og visuelle repræsentationer.

I en analyse fra 2011 inden for kunst- og mediastudier forholder Christoph Brunner sig ligeledes kritisk til fortolkningen af parkour som alene et udtryk for kulturel modstand (Brunner, 2011, s. 144). Ifølge Brunner er det senmoderne samfund karakteriseret ved inklusion og åbenhed over for nye krops- og bevægelseskulturer. Når vi vender blikket mod Danmark, og den måde, som parkour er blevet inddraget aktivt i både byplanlægning og undervisningsudvikling, virker Brunners kritik relevant. På trods af, at Chow fortolker parkour som en kritisk modkultur, beskriver han, hvordan markedet af film, reklamer og performanceshows, som parkourudøverne er med til at skabe, udfordrer hans kritiske fortolkning (Chow, 2010, s. 147). Chow finder altså ligesom Brunner nogle modsigelser til forståelsen af parkour som en ren modkultur. Chows løsning er at argumentere for en nødvendig skelnen mellem parkour som et *subversivt spektakulært billede* og som en *levet kropslig praksis*. Ifølge Chow er det det subversive billede af parkour, dvs. parkourudøverne i akrobatiske bevægelser, som er ved at blive absorberet af kapitalismen, mens den levede kropslige erfaring er der, hvor parkour har sit sande og vedholdende kritiske potentiale (Chow, 2010, s. 144). Hvor Atkinson som tidligere gengivet forstår iscenesættelsen af den kropslige praksis som et moralsk eksempel for andre, påpeger Chow, hvordan den hele tiden er i fare for at blive opslugt, integreret og udnyttet i kapitalismen. Selvom Chow altså

forholder sig kritisk til en entydig modkulturel fortolkning ligesom Ortuzar og Brunner, ender de alle i en dualistisk forståelse af mainstream og modkultur. Analyserne illustrerer en generel akademisk forståelse af sub- og modkulturer som truet af inkorporation i mainstreamkulturen.

### *Diskursen om inkorporation*

Inden for subkulturforskning har man anvendt begrebet *inkorporation* om den proces, hvor en dominerende kultur påvirker subkulturer negativt (Donnelly, 2008, s. 209-210). Inkorporation finder sted gennem kommercialisering og sportificering, hvor subkulturer fravistes deres autenticitet og modstand (Donnelly, 2008, s. 210). Inden for forskning i skateboard har Michele Donnelly beskrevet inkorporation som en altdominerende akademisk diskurs, der skyldes, at resultater fra et enkelt etnografisk studie bliver overført relativt ukritisk, og at forskere bliver ved med at anvende en teoretisk ramme udviklet til at studere unge subkulturer i efterkrigstidens Storbritannien uden refleksioner over lokale kontekster og samfundskulturelle forandringer (Donnelly, 2008, s. 200-209). Denne kritik kan også delvist overføres til forskningsfeltet om parkour. Den arkitekturfilosofiske interesse for parkour har i høj grad medført, at teoretikere har zoomet ind på teoretiske abstraktioner om byens rum, men i en samtidig bevægelse sløret andre dimensioner. Chow fortolker alene den visuelle og æstetiske repræsentation som noget, der kommer 'udefra' og påvirker bevægelseskulturen negativt. Denne forståelse knytter sig til et bredere felt af subkulturstudier, hvor akademikere alene har beskrevet medier som kommercialisering i stedet for at være en del af den kulturelle formation (Thornton, 1997, s. 473)

På baggrund af den internationale såvel som den danske kulturhistorie må man forholde sig kritisk til denne dualistiske forståelsesramme. De spektakulære billeder af parkourudøvere har været – og er til stadighed – en del af den måde, som parkour konstitueres som bevægelseskultur og derved givetvis også en del af udøvernes kulturelle identitet.

Med de projekter, som udøverne engagerer sig i, fremtræder de nærmere som iværksættere end flanører. Iværksætteriet ville ikke være muligt uden efterspørgsel og interesse fra den bredere befolkning, institutioner og kommercielle virksomheder. Gerlev Idrætshøjskole som institution har haft betydning for udbredelsen og kendskabet til parkour i Danmark. Parkour er ikke vokset frem i den samme tid som skateboard, surfing eller snowboard. Parkour er opstået i en tid, hvor fysisk aktivitet i det offentlige rum er efterspurgt på baggrund af sundhedspolitiske udfordringer og eksperimenterende rekreative diskurser inden for byplanlægning. Denne kritik er ikke en nedskydning af de modkulturelle dimensioner i parkour (parkourudøvernes alternative bevægelser er bestemt ikke ønsket og motiveret alle



steder i det offentlige rum), men blot at henlede opmærksomheden på, at det kan være misvisende at anvende en dualistisk opfattelse af mainstream og modkultur som afsæt for at forstå parkour som selvorganiseret bevægelseskultur i Danmark.

### **Opblødning af kritikken**

Hvor nogle forskere holdt fast i den dualistiske forståelse og fortolkede parkour som en kritisk modkultur, begyndte andre forskere at forfølge modsigelserne. I en kulturvidenskabelig retorisk vending var der tale om en kontra-kritisk drejning, hvor forskningen åbnede sig mod det tvetydige og komplekse. Denne drejning hænger sammen med et forandret udgangspunkt for analyserne. Mens perspektivet i de kritiske analyser starter ved den intellektuelle konstruktion af kapitalisme som grundlaget og meningstilskrivende system for parkour (Daskalaki et al., 2008; Fuggle, 2008; Geyh, 2006; Marshall, 2010; Mörtenböck, 2005; Thomson, 2008), tager de senere analyser udgangspunkt i parkourudøvernes egne oplevelser og den levede kropslige erfaring på baggrund af etnografisk feltarbejde (Ameel & Tani 2011; Angel, 2011; Bavinton, 2007; Clegg & Butryn, 2012; Kidder, 2012; Klausen, 2010a, 2010b, Mould, 2009; O'Grady, 2012; Saville 2008).

Mould opbløder kritikken ved at beskrive parkour som indeholdende en idé om *genopdagelse* snarere end kritik (Mould, 2009, s. 738). Parkour må forstås som en omfavelse af de alternative muligheder for bevægelse, som altid vil være til stede i et fysisk rum ved siden af de gængse (Mould, 2009, s. 743-744). Parkourudøvere skal derved ikke forstås som rebeller, men som en form for bevægelsesmæssige arkæologer. Kalle Jonasson har beskrevet parkourudøvernes kropslige praksis som *kunsten at spore* med inspiration fra filosofen Michel Serres (Jonasson, 2011, s. 149) Parkourudøvere er kreative innovatører, der sporer nye midlertidige forbindelser mellem materialiteter i byens rum. Andre forskere peger på, at parkourudøvere adskiller sig fra skatere ved at være mindre rebelsk og offensivt anlagt og arbejder aktivt for en harmonisk og ansvarsfuld omgang med byrummet og med andre mennesker (Clegg & Butryn, 2012, s. 236, Kidder, 2012, s. 238). Bavinton beskriver parkour som en praktisk og kognitiv genfortolkning af det urbane miljø, som udmønter sig i en forandret betydningsfuld relation til omgivelserne (Bavinton, 2007, s. 392). Denne genfortolkning beskriver han med afsæt i James Gibsons teori om *affordance*. Begrebet forsøger at indfange, at materialiteter og objekter perciperes i relation til menneskets kropslige og kulturelle kompetencer og vaner. Perception er grundlæggende bundet til kropslighed, og relationen fikseres gennem samfundets disciplinære teknikker og diskurser (Bavinton, 2007, s. 398). Gennem kreativ og spontan kropslig praksis er det dog muligt at bryde med denne disciplinering og opdage nye muligheder i objekterne, hvorved de tilskrives en ny *affordance*. I kraft af dette brud er parkour en kritisk praksis, men det er ikke

kritikken, der er det centrale for udøverne. Bavintons pointe er, at den disciplinære fiksering mellem krop og rum, som i det daglige netop begrænser og gør folks bevægelser konforme, netop er en forudsætning herfor (Bavinton, 2007, s. 407). Bavinton forstår de strukturelle og diskursive begrænsninger som en form for nødvendig legemedie. Han sammenligner byens strukturelle begrænsninger med de produktive begrænsninger, som konstitueres gennem regler i spil (Bavinton, 2007, s. 395). Parkourudøverne har intet ønske om at udglatte eller fjerne disse, da de er selve grundlaget for deres praksis.

I stedet for at spørge, hvilke eksterne, ideologiske formål udøvernes praksis kan tilskrives, begyndte forskere i højere grad at fokusere på parkour som en unik bevægelseskultur, hvor hverdagslivets objekter blev spundet ind i en alternativ betydningssammenhæng i et kulturelt fælleskab. På trods af drejningen i det kulturanalytiske blik i de senere analyser er relationen mellem krop og rum stadig det centrale tema for forskerne. Det at relatere sig til rummet på en bestemt måde forstås som det konstituerende princip for parkour som bevægelseskultur. I stedet for at starte med at forbinde denne relation med begreber om abstrakt frihed og politiske ideologier, udforskes det i stedet, hvordan den særlige relation til byrummet skabes, udfoldes og vedligeholdes, og hvilke betydninger udøverne knytter til denne. Det er blandt disse analyser, at der er mulighed for at indhente viden, som kan spille ind i forhold til analyserne af parkour som henholdsvis selvorganiseret bevægelseskultur og pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag i Danmark.

Dette konstituerende princip for parkour lægges ligeledes til grund for mit eget forskningsdesign. Den kontinuerligt udviklende relation mellem krop og rum anskues som en underlæggende dimension, der binder parkourudøverne sammen på trods af interne ideologiske forskelle og magtrelationelle stridigheder. Denne tilgang åbner for inklusion af den levede, kropslige erfaring samt en mere nuanceret forståelse for den selvorganiserede bevægelseskultur.

### **Nye komplekse relationer**

I en større del af de artikler, som blev udgivet i og efter 2010, begyndte forskerne at arbejde med et mere komplekst og flydende forhold mellem subkultur og den massemedierede forbrugskultur, hvilket afspejler en generel historisk tendens inden for forskning i livsstilsidrætter og subkultur (Bennet & Kahn-Harris, 2004, s. 10; Wheaton, 2004, s. 14). Forskere begyndte at beskrive videoer og sociale medier som en central del af parkour (Angel, 2011; Archer, 2010; Ferrari, 2010; Klausen, 2010a, 2010b), og Neil Archer fremhæver i sin analyse inden for filmstudier, at det netop var gennem medierepræsentationen, at parkour blev udbredt og udviklede sig til en international bevægelseskultur (Archer, 2010, s.

101). Maja Klausen tilskriver ligeledes medierepræsentationen af parkour en særlig kommunikativ betydning. Hendes fokus er på parkourudøvernes egne film, de såkaldte *samplers* (Klausen, 2010b, s. 154). En sampler er en film, der klippes sammen af musik og små klip fra udøvernes praksis og lægges ud på internettet. Herefter kan andre udøvere se og kommentere på den. Klausen anvender en kombination af mediegeografi og sociolog Bruno Latours ANT-perspektiv (Aktør-Netværks-Teori) og beskriver parkour som et hybridt og grænsesøgende netværk af relationer mellem krop, rum og teknologier (Klausen, 2010a, s. 44-46). Samplere er udøvernes måde at indgå i dialog og kommunikation med andre udøvere i et virtuelt fællesskab. Angel sammenligner parkour med hybride *reality games*, hvor grænsen mellem det virtuelle og virkelige sammenblandes (Angel, 2011, s. 183). Det virtuelle er også blevet beskrevet som et *ethnoscape* (Kidder, 2012, s. 231). Begrebet stammer fra antropologen Arjun Appadurai og beskriver, hvordan rumlige praksisser i vores samtid ikke kan forstås som lokalt konstitueret, men som delvis udviklet og udfoldet gennem det virtuelle. Kidder fortæller, at dette ethnoscape er centralt for udøvernes forståelse af, hvad der rent bevægelsesmæssigt er muligt. Hvis ikke udøverne var koblet op på internettet, ville deres bevægelsesmuligheder være indskrænket (Kidder, 2012, s. 247). Angel, Archer, Ferrari, Kidder og Klausens analyser understreger, at det er problematisk at anskue medierne som en negativ kommercialisering, da udøvernes praksis opstår ud fra – og også udvikler – billeder og mening, som cirkulerer i den globale forbrugskultur og dertilhørende medier. Et andet interessant aspekt i Kidders analyse er hans skildring af, hvordan de amerikanske parkourudøveres formidling af parkour til udenforstående retter sig ind efter den billedlige og ideologiske diskurs om parkour, som florerer i det globale ethnoscape. Den fungerer som en form for fælles viden, som udøverne skal kunne italesætte, på trods af at deres kropslige praksis afviger fra denne (Kidder, 2012, s. 244). Det samme lokaliserer Ameel og Tani blandt finske parkourudøvere (Ameel & Tani, 2012, s. 23). Analyserne vidner om, at det at kunne italesætte parkour på en bestemt måde er en væsentlig del af det at være parkourudøver.

### ***Fra spontane bevægelser til bevægelseskulturelle færdigheder***

I de nyere analyser er parkour i højere grad tematiseret som en legende praksis, der ikke blot handler om at bevæge sig alternativt og afvigende for at udøve kritik, men at relatere sig til omgivelserne og italesætte denne relation på bestemte måder. Parkour handler om at lære forskellige kulturelle bevægelsesmønstre og opbygge en særlig kropslig viden gennem fokuseret og specialiseret træning (Bavinton, 2007, s. 408 O'Grady, 2013, s. 160). Den daglige praksis er præget af vedvarende gentagelse og forbedring af specifikke bevægelser (Ameel & Tani, 2011, s. 3-4). På baggrund af deltagerobservation blandt walisiske udøvere, viser Saville, hvordan parkour er præget af vedvarende repetitioner, men at bevægelserne hele tiden bliver udfordret på nye måder. Så snart udøverne er i stand til at udføre en

bestemt bevægelse på et specifikt sted, bliver den flyttet til et nyt sted. Ifølge Saville må parkour forstås som en kontinuerlig balancering mellem den modne og umodne krop, mellem tillærte bevægelsesmæssige færdigheder og nye udfordringer af disse (Saville, 2008, s. 901). Hvor de tidligste analyser af parkour fortolker bevægelsesfrihed som en politisk og ideologisk stræben, fortolker de nye analyser i højere parkour som en legende praksis, der skaber sin egne betydninger af bevægelsesfrihed som en kontinuerlig udvidelse af konkrete bevægelsesmuligheder for den enkelte. De specifikke bevægelsesmønstre kan altid forbedres og videreudvikles, hvilket skaber nye muligheder for den enkelte. De senere analyser fremhæver frihed og disciplinering som to sider af samme sag. Bevægelsesfrihed er ikke en ultimativ frihed, som åbner op for, at udøverne kan gøre lige, hvad de vil, men en frihed der trækker på det kulturelle bevægelsesmønster og betinger en vis disciplineret øvelse af dette. Disciplinering og frigørelse er ikke modstridende, men gensidigt afhængige processer, hvilket også i et idrætshistorisk perspektiv var grundlaget for forståelsen af den svenske gymnastik som frigørende (Korsgaard, 1998, s. 8) Denne nuancering af (bevægelses)frihedsbegrebet er væsentlig, når man som forsker forsøger at beskrive og skabe forståelse af parkour. Parkourudøverne gør ikke hvad som helst, når de dyrker parkour, selvom det for udenforstående kan tage sig sådan ud. På trods af italesættelsen af bevægelsesfrihed er hovedparten af den kropslige praksis præget af en vis regularitet. I mine analyser har jeg forsøgt at skabe en bevægelseskulturel ramme, som kan begribe denne regularitet og tilhørende oplevelser af bevægelsesfrihed.

### ***Parkourperception som æstetisk-kropslig dannelse***

Den kropslige praksis og det at kunne se bevægelsesmuligheder forudsætter en forandring af perceptionen, som flere forskere har beskæftiget sig med. Denne forandrede opmærksomhed er i mange analyser blevet defineret som et særligt *parkourblik* (Angel, 2011; Ameel & Tani, 2011, 2012; Atkinson, 2009; Bavinton, 2007; Brunner, 2010; Chow, 2010; Clegg & Butryn, 2012; Fuggle, 2008; Gugutzer, 2012; Gus, 2011; Kidder, 2012; O'Grady, 2012). De fleste af forskerne nøjes dog med at konstatere, hvordan udøverne udvikler en evne til at se muligheder for bevægelse på tilfældige steder. Ameel og Tani samt Saville beskæftiger sig derimod indgående med perceptionsforandringen som en del af det at være parkourudøver. I sine analyser viser Saville, hvordan parkourudøverne ikke ser et abstrakt potentiale for udefineret bevægelse, men at de ser bestemte bevægelser. Muren, gelænderet eller trappen tilbyder sig som steder for konkrete udfordringer. Parkourudøvernes alternative perception af omgivelserne skabes altså ikke i et individuelt vakuum, men relaterer sig til et repertoire af forskellige kulturelle bevægelsesmønstre. Gennem deltagerobservation erfarer Saville, hvordan hans kropslige engagement i parkour forandrer hans perception af byens rum, og hvordan tidligere ubemærkede strukturer

begynder at tiltrække sig hans opmærksomhed (Saville, 2008, s. 900).

I en artikel fra 2012 argumenterer Gugutzer for, hvordan parkourblikket må forstås som en særlig æstetisk dannelse, som ikke kun anvendes i parkour, men også overføres til andre sider af udøvernes hverdagsliv (Gugutzer, 2012, s. 156). Gugutzers analyse er baseret på en gruppe tyske parkourudøvere fra München, hvoraf flere havde brugt parkour til at slå genvej igennem byen. Der er med andre ord en spillover-effekt af den æstetiske dannelse i parkour. Parkour er ikke bare en bevægelseskultur, men en livskunst (Gugutzer, 2012, s. 155). O'Grady påpeger ligeledes hvordan parkour bidrager med færdighedstilegnelse, som udøverne oplever som overførbare til resten af hverdagslivet (O'Grady, 2012, s. 149). Denne overførbarhed er først og fremmest betinget af, at parkour finder sted i det byrum, som udøverne bevæger sig i til daglig. Kidder kritiserer imidlertid ideen om en reel spillover-effekt og påpeger, hvordan det må forstås som en kulturel diskurs, som udøverne forudsættes at italesætte. Det at formidle parkour som en hverdagsrelevant praksis er med andre ord en del af den kulturelle identitet, men ikke nødvendigvis en reel erfaring (Kidder, 2012, s. 243).

Uenighederne vidner om, at der eksisterer nogle komplekse relationer mellem de kropslige og diskursive niveauer i parkour, som jeg må være opmærksom på i mit eget forskningsdesign. I forskningsdesignet afgrænser jeg mig imidlertid fra spørgsmålet om, hvorvidt udøvernes parkourblik overføres til andre sider af hverdagslivet. Spørgsmålet er interessant, men i analyserne er perspektivet indsnævret til bevægelseskulturen og dermed til de oplevelser og erfaringer, som knytter sig til dyrkelsen af denne. I forhold til formålet om at skabe forståelse af den kropslige praksis og de dertilhørende betydninger udgør de overstående analysers fokus på parkourblikket samt den æstetiske og kropslige dannelse dog et betydningsfuldt afsæt. Parkourblikket skildres som en kropslig og æstetisk dannelsesproces, der er central for udøvernes identitet. Den rumlige kontekst for parkour i Danmark adskiller sig fra konteksterne i de eksisterendes analyser, hvilket afføder spørgsmålet om, hvorvidt den æstetiske og kropslige dannelse er en del af de danske parkourudøveres praksis? De danske parkourudøvere er ikke kun henvist til byens rum, men har specialdesignede faciliteter til deres rådighed. Hvilken æstetiske og kropslige dannelse forudsætter og udvikler træningen her? Og hvad sker der med denne dannelse, når dyrkelsen af parkour går fra at være en selvorganiseret praksis i varierende grupper til en organiseret undervisningspraksis?

De overstående analyser af parkourblikket bidrager med viden om, at når man som forsker vil forstå relationen mellem krop og rum er det ikke tilstrækkeligt at holde sig på det

symbolske og diskursive niveau. Der er ikke nødvendigvis tale om kropslig afstandstagen fra byens disciplinerende rum, men, som Saville, Bavinton samt Ameel og Tanis analyser viser, om en kropslig tiltrækning til særlige fysiske strukturer, der åbner op for at udfordre sig selv med specifikke bevægelser, forfine sine bevægelsesmæssige færdigheder og udvikle et forandret blik på omgivelserne.

I Ameels og Tanis artikel fra 2011 præsenterer de tre rumlige kvaliteter, som er særligt tiltrækkende for parkourudøvere. I det følgende skal der først redegøres for disse kvaliteter, som er interessante i forhold til spørgsmålet om, hvad der sker med den kropslige praksis, når udøverne ikke længere er henvist til byens rum, men også tilbydes faciliteter.

### **Hvilke kvaliteter har et velegnet sted til parkour?**

Ameel og Tani kommer gennem interviews med 15 finske parkourudøvere frem til tre centrale rumlige kvaliteter: 1) En *æstetisk*, som begrebsliggør en særlig smag for steder blottet for menneskelige relationer, identitet og historie (Ameel & Tani, 2011, s. 3). Forskerne trækker her på begrebet om *non-places* fra den franske antropolog, Marc Augé, som beskriver steder præget af anonymitet (fx motorveje, parkeringshuse eller supermarkeder); 2) En *emotional og relationel*, som betegner en tilhørsfølelse, som udøverne skaber gennem deres taktile interaktion med omgivelserne (Ameel & Tani, 2011, s. 7); 3) en *materiel*, der beskriver det ideelle rum som bestående af forskellige niveauer, geometriske former, samt tilstedeværelse af stabile og skridsikre overflader. Den materielle kan derved forstås som en fysisk funktionel kvalitet, mens de to andre i højere grad er følelsesmæssige.

Hvis vi forholder de danske parkourudøveres pendulerende praksis mellem parkoursots i byrummet og de specialdesignede faciliteter til de tre rumlige kvaliteter, melder der sig nogle spørgsmål. Først og fremmest er der behov for en nuanceret viden om, hvilke æstetiske domme der er i spil, når parkourudøverne ikke bevæger sig i byrummet, men på iscenesatte faciliteter, og om disse har betydning for de danske parkourudøvere? I forhold til den anden rumlige kvalitet, den emotionelle relation til omgivelserne, antyder de danske udøveres praksis og spotsguides på internettet, at denne tilhørsrelation ikke afhænger af byens rum, men også lader sig applicere på specialdesignede faciliteter. Når parkourudøverne selv er med til at skabe faciliteter, må man ligeledes antage, at de har en følelsesmæssig relation til stedet. I en institutionel undervisningspraksis har udøverne måske aldrig prøvet at bevæge sig i byrummet. Hvilken emotionel forbindelse skabes der her, og vil udøverne kunne knytte sig til de selvorganiserede parkourudøveres parkoursots i byrummet? Det sidste spørgsmål er ikke forfulgt yderligere i min analyse, men lægger op til fremtidige studier.

Med etableringen af parkourfaciliteter i Danmark er der mange steder taget højde for den materielle kvalitet, som handler om tilstedeværelse af forskellige niveauer, geometriske figurer og stabile overflader. Spørgsmålet er dog, hvilken nærmere betydning dette materielle og funktionelle fokus har for den kropslige praksis og for den kontinuerlige udfordring, som Saville påpegede som betydningsfuld? Selvom Ameel og Tani fremhæver den tredje kvalitet om materialitet, redegør de ikke yderligere for, hvorfor, hvornår, eller hvordan den er i spil i den kropslige praksis. Med formålet om at forstå parkourudøvernes kropslige praksis i Danmark vil en udforskning af samspillet mellem parkourudøvernes bevægelser og disses materielle såvel som æstetiske og relationelle kvaliteter være nødvendig.

### **Frygt og grænsesøgning**

Flere forskere har fremhævet, hvordan parkour ikke alene er betinget af en række fysiske færdigheder og æstetisk dannelse, men at den kropslige praksis er uløseligt forbundet med frygt og risiko samt evner til at stole på sin bevægelsesmæssige formåen (Atkinson, 2009, s. 189; Broderick, 2010, s. 149; Kidder, 2013, s. 11). Saville beskriver parkour som en legende omgang med frygt, og kritiserer forståelsen af frygt som noget negativt, der begrænser og skader (Saville, 2008). Frygt skal ikke kun forstås som noget, der forhindrer eller ikke forhindrer bevægelse, men som konstituerende for udøvernes kropslige praksis (Saville, 2008, s. 409). Gennem kontinuerlig prøvelse og forberedelse overvinder udøverne bevægelsesmæssige udfordringer og skaber erfaringer af relationen mellem deres bevægelsesmæssige færdigheder, omgivelserne og deres mentale kapaciteter (Saville, 2008, s. 908-908). O'Grady viser ligeledes, hvordan parkourudøverne gennem grundig forberedelse og prøvende bevægelser tilstræber at nå et punkt, hvor de er sikre på, at de kan lave bevægelsen, men oplever, at deres frygt holder dem tilbage (O'Grady, 2012, s. 155-156). På denne måde erfarer de, at det kun er frygten, der holder dem tilbage, og de opnår derved en nuanceret forståelse for sammenhængen mellem denne og deres reelle bevægelsesmæssige formåen.

Angel og Atkinson forbinder parkourudøvernes dyrkelse af frygt med begrebet *edgework* fra sociologen Stephen Lyng (Angel, 2011, s. 28-29; Atkinson, 2009, s. 186). Begrebet er en samlet betegnelse for frivillige risikofyldte aktiviteter, som udfolder sig i grænserne mellem fornuft og vanvid, bevidsthed og ubevidsthed, liv og død. Angel beskriver parkour som *edgework*, der bidrager med følelser af selvbestemmelse og kontrol. Det at søge følelsen af frygt og evnen til at styre og håndtere denne, er en fast del af parkourudøvernes daglige praksis og deres identitet (Angel, 2011, s. 165-166).

Hvis dyrkelsen af frygt er en konstituerede dimension i parkour, kan det givetvis skabe forståelse af, hvorfor der ikke er flere kvinder, der dyrker parkour. I en artikel fra 2013 viser Kidder, hvordan den grænseoverskridende praksis i byens rum netop knytter sig til konstruktion og fremvisning af maskulinitet (Kidder, 2013, s. 1). Det at kunne udvise kontrol over sig selv og naturen bliver betonet som maskuline værdier. Kidder trækker på Judith Butlers performanceteori og forstår køn som noget, der performes (Kidder, 2013, s. 5) I parkour handler det dog ikke om at tæmme naturen som i andre alternative bevægelseskulturer som klatring, ski og surfing, men om at rekonfigurere byen som et sted for frygtarbejde (Kidder, 2013, s. 14). I parkour anvendes omgivelserne som en ressource for at arbejde med risiko, vise evnen til at kunne håndtere omgivelserne og derved fremhæve maskulinitet. Yderligere peger Kidder på, hvordan parkourudøverne i første omgang var særlig tiltrukket af de heroiske situationer, som blev iscenesat via den billedlige repræsentation af franskmændene via internettet og film (Kidder, 2013, s. 10). Fordi den styrkemæssige og risikovillige relation til omgivelserne er central i parkour, mener Kidder, at den er ekskluderende for kvinder. Kidder knytter ligeledes an til forskningen inden for skateboard, som viser, at kvindelige udøvere ofte føler sig ekskluderet pga. den fysiske risiko for skader (Kidder, 2013, s. 3). Samtidig understreger han, hvordan overrepræsentationen af mænd i parkour ikke skyldes objektivering af kvinder eller en bevidst udelukkelse af disse. Symbolsk oplever kvinder imidlertid marginalisering, som når udøverne smider deres trøjer og symbolsk fremviser deres maskuline identiteter (Kidder, 2013, s. 9). Ifølge Kidder kan den særlige kobling mellem risiko og fysisk træning, som parkour repræsenterer, forstås som en særlig intens maskulin performance.

I et historisk perspektiv har de institutionelle undervisningstilbud fået flere kvinder i gang med at dyrke parkour. I forlængelse af Kidders analyse kunne det tyde på, at den institutionelle kontekst bidrager med en nedtoning af den rolle, som frygt og risikovilligheden spiller. Legeforsker Jørn Møller har i en dansk sammenhæng vist, hvordan de farlige dimensioner i gamle lege blev skiftet ud eller gjort mindre farlige, da man trak dem ind i pædagogiske kontekster (Møller, 1990). O'Grady har dog fremhævet, at medierepræsentationen af parkour har medført en overvurdering af den risiko, som parkourudøverne udfolder. Til forskel fra kontaktsport er udøverne alene i deres bevægelser, som yderligere foregår i et relativt langsomt tempo og i lave højder (O'Grady, 2012, s. 147-148). Der er tale om en begrænset og kontrolleret risiko, som ligeledes kan forklare det pædagogiske potentiale. Gilchrist og Wheaton påpeger i deres artikel fra 2011, hvordan parkour netop har potentiale til at lære børn og unge at arbejde med risiko og derigennem udvikle deres evner til at udfordre sig selv (Gilchrist & Wheaton, 2011, s. 20-21).



Den centrale rolle, som frygt og risiko spiller i de eksisterende analyser, har medført, at de er blevet til centrale opmærksomhedspunkter i mit eget forskningsdesign. Hvis frygt også spiller en central rolle i den kropslige praksis for de danske parkourudøvere, er det interessant at undersøge, hvilken rolle frygt kan spille, når parkour udfoldes som et institutionaliseret undervisningsfag? Hvilken betydning har det, når ansvaret delvist bevæger sig fra den enkelte parkourudøver og den selvorganiserede gruppe til en underviser og en undervisningsinstitution? I forhold til den selvorganiserede bevægelseskultur lægger de eksisterende analyser op til spørgsmålet om, hvorvidt der er forskel på dyrkelsen af frygt i byens rum og på de specialdesignede faciliteter? De fleste parkourparker og -baner er skabt med sikre underlag i form af faldgrus eller gummi. Ameel og Tani udgav i 2012 deres anden artikel om parkour, hvor de beskriver processen omkring etablering af Finlands første parkourpark i 2009 (Ameel & Tani, 2012). Her fortæller de på baggrund af interviews, hvordan udøverne var skeptiske over for det anlagte faldunderlag, da de frygtede, at det ville give en falsk sikkerhed for nybegyndere (Ameel & Tani, 2012, s. 27) Et sidste tema, som jeg vil udforske i den eksisterende litteratur, er forskernes opmærksomhed og fortolkning af selvorganiseret parkour som et særligt læringsrum.

### ***Selvorganiseret parkour som et særligt læringsrum***

Clegg og Butryn beskriver i 2013, hvordan fraværet af formelle regler betinger udøvernes personlige fortolkning og definition af deres praksis, hvilket adskiller den fra den traditionelle sport (Clegg & Butryn, 2012, s. 327). Parkour er legende kropslig praksis, der forudsætter og bidrager med ustruktureret og selvforvaltende læring; en proces som forskerne betegner som "at lære at lære" (Clegg & Butryn, 2012, s. 327). Gugutzer har peget på, hvordan fraværet af trænere, forskrifter eller bestemte opgaver muliggør personlig projekter og erfaringer. Ifølge Gugutzer indeholder parkour et normativt imperativ om, at enhver må finde sig egen vej (Gugutzer, 2012, s. 153). Hvor traditionel sport forudgående er afgrænset til et bestemt rum, skal parkourudøverne selv afgrænse rummet for deres praksis i det eksisterende byrum. Fordi udøverne må tilpasse sig det konkrete sted udvikler parkour et kreativt og problemløsende handlingspotentiale (Gugutzer, 2012, s. 154). De særlige dannelsesaspekter, som forskerne sporer i parkour, er i høj grad knyttet til parkours selvorganiserede form og situering i byens rum.

Hvor Clegg og Butryn samt Gugutzer fokuserer på den enkelte parkourudøvers selvforvaltende praksis, beskæftiger O'Grady sig med gruppeformationerne som skabende et særligt optimalt læringsrum, der understøtter den enkelte (O'Grady, 2012). Med afsæt i social læringsteori af Étienne Wengers, Jean Lave og Albert Bandura beskriver O'Grady,

hvordan parkourgrupper fungerer som praksisfællesskaber kendetegnet ved legende og kontekstualiserede, kollaborative og kooperative læringsdynamikker. Parkourgrupper er karakteriseret ved værdier om samarbejde og gensidighed. Her lærer parkourudøverne af hinanden og danner derved et horisontalt og netværksorienteret læringsrum i kontrast til den traditionelle vertikale relation mellem lærer og elev (O'Grady, 2012, s. 157). I selvorganiserede parkourgrupper er lærer-elev-rollerne flydende og sammenvævede. Udover at bruge hinanden i den situerede praksis udveksler udøverne deres træning på internettet. Kidder har ligeledes vist, hvordan parkourfora og sociale mediedelingsider fungerer som online pædagogik (Kidder, 2012, s. 241).

Et fokus på det horisontale læringsrum, som O'Grady og Kidder påpeger, udfolder sig i den selvorganiserede gruppetræning på tværs af den situerede praksis og det virtuelle, er særlig relevant for analysen af transformationen af parkour til institutionaliseret undervisningsfag. O'Grady forholder sig netop kritisk over for en institutionalisering, som erstatter det horisontale læringsrum med en traditionel vertikal lærer-elev-relation. I forhold til institutionaliseringen af parkour, ikke bare i Danmark, men også internationalt, er det bemærkelsesværdigt, at kun få forskere har beskæftiget sig med denne.

### **Institutionalisering og sportificering af parkour**

Med den pædagogiske institutionalisering af parkour, som har fundet sted i England, er det ikke underligt, at det er engelske forskere, som har beskæftiget sig med dette tema. Fælles for forskerne er, at de alle peger på parkour som noget, der går imod traditionel sport og derved er et interessant alternativ i institutionelle sammenhænge (Angel, 2011; Gilchrist & Wheaton, 2011; O'Loughlin, 2012). Hvis ikke de institutionaliserede undervisningstilbud eksisterede, ville parkour ifølge Angel være en bevægelseskultur for en meget afgrænset gruppe (Angel, 2011, s. 225). Det samme påpeger Gilchrist og Wheaton, som anlægger et instrumentelt perspektiv og beskriver, hvordan undervisningen tiltrækker de unge, der ikke er tiltrukket af traditionel idrætsundervisning (Gilchrist & Wheaton, 2011). I forhold til fremkomsten af flere piger virker det sandsynligt. Angel mener endvidere, at institutionaliseringen generelt har styrket bevægelseskulturens udbredelse, både som undervisningsfag og selvorganiseret bevægelseskultur (Angel, 2011, s. 219). På trods af disse positive forandringer påpeger hun også nogle konsekvenser ved institutionaliseringen. For at skabe sikkerhed og ansvarlighed er den kropslige praksis blevet rationaliseret i sportens retning. Yderligere beskriver hun, hvordan indendørstræningen ikke er præget af denne samme koncentration og fokus, pga. at det opleves som et sikkert miljø (Angel, 2011, s. 217). Det, som indendørsmiljøet mangler, er frygten, perceptionen og interaktionen med andre mennesker i byrummet, som hun beskriver som essentielle dimensioner i parkour.

I forhold til den pædagogiske institutionalisering påpeger Angel behovet for undervisningsstandarder- og certificeringer såsom ADAPT-uddannelsen for at sikre den konkrete formidling af parkour. En anden forsker har kritiseret certificeringen. O'Loughlin fortolker certificeringen som en sportificering, der alene har til hensigt at lade en bestemt gruppe regulere og kontrollere parkour (O'Loughlin, 2012, s. 194). Dette, mener hun, er i modstrid med parkour som en legende og kunstnerisk praksis. O'Loughlins kritik er ikke en kritik af den pædagogiske institutionalisering af parkour, men en kritik af topstyret ensrettethed. De kunstneriske kvaliteter, der fremhæves, er flydende, effektive bevægelser og evnen til at kunne tilpasse og kombinere sine bevægelser til det aktuelle miljø og den aktuelle situation, der bryder med den sportslige fokusering på omfanget af fysiske færdigheder, konkurrence og eksponering. I Danmark er der endnu ikke afholdt konkurrencer i parkour som i andre lande, men O'Loughlins kritik af ADAPT lægger imidlertid op til spørgsmålet om, hvorvidt undervisningen på Gerlev, hvor underviserne har været involveret i udviklingen, har bidraget med sportslige træk? Er de kunstneriske dimensioner, som O'Loughlin påpeger, fraværende og fordrer undervisningen et snævert sportsligt fokus på fysiske færdigheder, konkurrence og eksponering? Et sådan snævert sportsligt fokus vil umiddelbart gå imod historien på Gerlev Idrætshøjskole, som fra 1975 til 2004 var hjemsted for idrætsforskning med en særlig kritik af sporten.

De to forskeres diskussioner fremhæver nogle centrale refleksioner i forhold til den pædagogiske institutionalisering, men må samtidig forstås som en kamp om legitimitet og autoritet. O'Loughlin underviser i parkour på et teater, hvor de kunstneriske aspekter er særlig centrale. Her har hun siden 2007 arbejdet tæt sammen med de franske grundlæggere, som efter bruddet dannede gruppen Gravity Style (O'Loughlin, 2012, s. 192). Angel er en del af Parkour Generations og indgår i deres promovning af parkour som en bestemt og nøje afgrænset praksis, som de formidler gennem deres undervisning og certificering. Begge mener de, at parkour forudsætter en forståelse, som kun kan opnås gennem mange års træning med de franske grundlæggere. Denne forståelse, mener jeg, er en elitær afgrænsning og en universalistisk tilgang, som ignorerer det faktum, at bevægelseskulturens udbredelse i høj grad skyldes den bevægelseslyst og fantasi, som de visuelle billeder igangsatte blandt unge verden over. Afgrænsningen, mener jeg ikke, formår at begribe den parkour, der udfolder sig, men i højere grad den praksis, der *burde* udfolde sig. I mit forskningsdesign har jeg tilstræbt en bredere og inkluderende forståelse af parkour som bevægelseskultur, hvor disse kulturelle kampe om definitioner og autoritet er et iboende aspekt.

### **Trædesten fra den eksisterende forskning**

Overblikket over den eksisterende forskning har bidraget med produktive analytiske, teoretiske og metodiske refleksioner til afhandlingens forskningsdesign og analyser. Hvor de første videnskabelige artikler tager teoretisk afsæt i poststrukturalistisk og neo-marxistisk teori, som fra forskerens skrivebord bliver forbundet med enkelte videoklip af parkour, bevæger andre forskere sig senere ud imellem parkourudøverne og går tættere på den levede, kropslige praksis. Bevægelsen går fra analyser af parkour som en kritisk, kropsliggjort og ideologisk modkultur gennem analyser, der åbner op for det tvetydige og komplekse, til analyser, der i højere grad forstår parkour som en partikulær legende praksis, der skaber sin egne betydninger.

Mine egne analyser fortsætter denne bevægelse. Parkour indeholder et kritisk potentiale, men ved at begynde analysen med teorier om byens sociale rum eller ved at tilskrive parkourudøverne ideologiske og emanciperende ideologier udelukkes væsentlige dimensioner, hvis man gerne vil forstå bevægelseskulturen ud fra den levede erfaring. Parkour udgør et alternativ til det etablerede idrætsfelt i Danmark, men udviklingen problematiserer en forståelse af dette alternativ som intenderet kulturel modstand. Der er behov for nuanceret viden om parkour og dens fremtrædelser for at kunne vurdere, *hvilket* - eller *hvilke* - alternativer, der udfoldes. Der er, som Eichberg har argumenteret for i forhold til studier af bevægelseskulturer, behov for en større forståelse af parkours komplekse konfiguration (Eichberg, 1991, s. 163).

Overblikket over den eksisterende forskning har gjort mig særligt opmærksom på relationen mellem teori og empiri. I mit eget forskningsdesign har jeg privilegeret den empiriske udfoldelse af parkour, da jeg mener, at den kropskulturelle og komplekse praksis har mulighed for at bidrage med ny viden om, hvordan bevægelseskulturer kan udfolde sig i dag. Parkour som kropskulturel praksis synes netop at bryde med de gængse kategorier om sport, idræt og leg, som traditionelt anvendes til at begribe bevægelseskulturelle fænomener. Udøverne udviser et niveau af fysisk formåen og atletisme, som oftest forbindes med sport, mens deres u-standardiserede og tvær-stedslige udfoldelse trækker forståelsen i retningen af leg. Afsættet i den empiriske udfoldelse er imidlertid ikke ensbetydende med, at tilgangen knytter an til empirisme. Med et erkendelsesteoretisk afsæt i Merleau-Pontys kropsfænomenologi, Alfred Schutz fænomenologiske sociologi samt Berger og Luckmanns videnssociologi anerkendes det, at viden altid skabes på en kulturel baggrund. Formålet er ikke at gå teoriløst til parkour, men at lade den kropslige praksis, der udfolder sig som parkour, spille ind i forhold til udvælgelsen af teoretiske begreber og perspektiver, samt løbende lade den kropslige praksis udfordre og videreudvikle disse. I den eksisterende

litteratur har brugen af teori i høj grad medført en reduktion af den kulturelle kompleksitet. Forskerne har generelt ikke betragtet parkour som et fænomen, der kunne bidrage til teoretisk nyskabelse, men som et empirisk og pædagogisk eksempel, der kunne anvendes til at formidle eksisterende, abstrakt teori.

Den kritik, jeg rejser mod en traditionel sub- og modkulturel læsning af parkour i afhandlingens første del, indskrives sig i et bredere felt. Flere forskere har sat spørgsmålstegn ved, om den traditionelle subkultursteori er frugtbar til at skabe forståelse af mange af nutidens kulturelle fænomener (Bennet & Kahn Harris, 2004; Muggleton, 2000; Thorton, 1995; Wheaton, 2007). Crosset og Beal har blandt andet beskrevet, hvordan levede erfaringer er gået tabt pga. forskernes politiske perspektiver:

*“Researchers are left with the “armchair” task of interpreting which acts constitute resistance and which dominant structures, values, or ideologies are being contested. As such, the cultural studies perspective may overstate the oppositional qualities of a sport”*

*(Crosse & Beal, 1997, s. 78)*

Denne kritik, mener jeg, kan ligeledes spores i den eksisterende litteratur om parkour. Samfundet er i dag karakteriseret ved et globalt flow af mennesker, ideer, varer og billeder på tværs af nationale grænser, som har medført fragmentation og kulturel relativitet (Wheaton, 2007). Det betyder, at det kan være problematisk at fokusere på subkulturer som universelle fænomener (Bennett & Kahn-Harris, 2004, s. 9). Hilary Pilkington viser for eksempel i en analyse af russiske punkere, hvordan den engelske punkkultur bliver transformeret i mødet med den russiske kultur (Pilkinton, 2004). De unge russeres kultur er ikke præget af overskud eller overflod af varer, og der er derfor ikke den samme forbrugskultur at gøre modstand imod. Denne kritik viser hen til det kulturelrelativistiske kulturbegreb, som anvendes i mit studie. Inden for forskning i nye bevægelseskulturer har forskere imidlertid forsøgt at skabe nye begreber, som samlet kan beskrive de bevægelseskulturer, som går imod eller på tværs af de gængse typologier om leg, idræt og sport og ikke kan forstås med den klassiske subkultursteori. Alternative sport (Rinehart, 2000), post-sports (Pronger, 2002), lifestyle sports (Wheaton, 2004), whizsports (Midol, 1993), risikosport (Breivik, 2001) og vanvidsidræt (Jantzen & Møller, 1994) er alle eksempler på sådanne analytiske kategorier.<sup>62</sup> Formålet i denne analyse er ikke først og fremmest at

---

<sup>62</sup> Begrebet alternative sport refererer til bevægelseskulturer, hvor udøverne er selvorganiseret, har fokus på individuelle præstationer og ikke konkurrerer formelt (Rinehart 2000). Post-sports refererer til bevægelseskulturer, hvor udøverne udfolder en legende og atletisk kropslig praksis drevet af særlige æstetiske og moralske værdier (Pronger, 2002). Whizsport, risikosport og vanvidsidræt er tre begreber, som henleder

kategorisere parkour i forhold til det ene eller andet, men at beskrive og forstå den specifikke kropslige praksis og de oplevelser og betydninger, som knytter sig til denne. Når målet er at skabe en kulturanalyse ud fra levede erfaringer af parkour, findes der ikke en forudgående konstrueret og afgrænset kategori, som blot kan lægges ned over empirien. En sådan tilgang vil gøre vold mod den fænomenologiske refleksion, hvor kravet er, at den teoretiske begrebsliggørelse tager sit afsæt i den levede erfaring (Thøgersen, 2013, s. 137). Med intentionen om at skabe forståelse af den praktiske udfoldelse og de betydninger, som der skabes i denne, er analysens udgangspunkt de enkelte parkourudøvere og den virkelighed, som de udfolder sig og perciperer i. At studere parkour med afsæt i et fænomenologisk funderet kulturbegreb har den fordel, at analysen ikke bunder i en forudgående antagelse om, at kontrasten til en såkaldt bredere kultur er det centralt meningsgivende for deltagerne. At gå til parkour med disse kulturanalytiske briller flytter blikket fra modstand og forskelle over på den fælles viden, som parkourudøverne deler, dyrker og hele tiden videreudvikler og som skaber bestemte rumlige, tidslige og relationelle mønstre i deres praksis. Udøverne deler en fælles viden, som både binder dem sammen og adskiller dem, dvs. er en kilde til kulturel identitet og fragmentation. Fokuset på den delte viden har den fordel, at det åbner op for både det partikulære og det almene i analysen. Parkourudøverne deler en særlig viden med andre parkourudøvere, men de deler også viden med andre mennesker i forhold til andre institutionelle og kulturelle sammenhænge. Hermed anskues parkour ikke som en afgrænset struktur, der står ved siden af en bredere kultur, men som en viden, udøverne bærer med sig i deres hverdagsliv. Denne tilgang lukker altså ikke ned for de sportive eller kommercielle tendenser, som kan aflæses i parkour såvel som i andre kulturelle sammenhænge.

Afsættet i den levede erfaring betyder imidlertid, at analysen i første gang afskærer sig fra bevægelseskulturens bredere samfundsmæssige betydninger og sammenhæng, som netop har været i fokus i den eksisterende litteratur. Det betyder imidlertid ikke, at analysen ikke danner grundlag for *efterfølgende* refleksioner om parkours samfundskulturelle betydninger. Den fænomenologisk inspirerede kulturanalyse er nærmere et forsøg på at skabe et kropsligt og empirisk funderet grundlag for disse refleksioner.

I mange af de eksisterende analyser er parkour blevet beskrevet som en legende praksis (Angel, 2011; Ameel & Tani, 2011; Archer, 2010; Atkinson, 2009; Broderick, 2010; Brunner, 2011; Clegg & Butryn, 2012; Daskalaki et al., 2008; Geyh, 2006; Gilchrist & Wheaton, 2011; Jonasson 2011; Kidder, 2012; Klausen, 2010a, 2010b; Mörtenböck, 2005; Mould, 2009;

---

opmærksomheden på grænseoverskridelse som et centrale aspekt. Begrebet lifestyle sport retter derimod blikket mod identitetsskabende processer som det centrale omdrejningspunkt.

O'Grady, 2012; O'Loughlin, 2012; Saville, 2008; Rawlinson & Guaralda, 2012). I mange af analyserne er begrebet dog alene blevet anvendt som et undefineret tillægsord med det formål at understrege udøvernes kritiske opposition til byrummet eller udøvernes barnlige nysgerrighed i opposition til den dominerende og civiliserede adfærd. Det har medført en fortolkning af alle sportslige og kommercielle dimensioner, som noget der kommer udefra og ødelægger det 'oprindelige'. Samtidig er det ligeledes blevet anvendt i den interne kamp om autenticitet og legitimitet. Angel og O'Loughlin trækker begge på den traditionelle distinktion mellem leg og sport som en forskel mellem intrinsiske og ekstrinsiske værdier. Ud over at denne distinktion ikke kan begribe kompleksiteten i den parkour, som udfolder sig i Danmark, mener jeg, at O'Loughlins anvender en unuanceret dikotomi, som er problematisk inden for en kulturanalytisk tilgang. I betragtning af den rolle, som den kontinuerlige øvelse og stræben efter udvikling tilskrives i den eksisterende forskning, mener jeg, at parkour indeholder nogle dimensioner, som kalder på en nytænkning af den kategoriske og teoretiske distinktion mellem leg og sport. På trods af kritikken af den eksisterende forsknings brug af legeteori og distinktionen mellem leg og sport, har jeg til mine egne analyser fundet lege- og sportsteori af Johan Huizinga, Roger Caillois, Erik Erikson og Richard Sennett velegnet til at beskrive og forstå parkour som levet bevægelseskultur. Disse forskere arbejdede med en forståelse af leg, som forbinder sig med afhandlingens erkendelsesteoretiske grundlag. Leg, såvel som idræt og sport, består for disse forskere i bestemte måder at relatere sig til rummet på, som adskiller sig fra hverdagslivet. Den hollandske filosof Johan Huizinga og den franske filosof Roger Caillois beskriver begge i deres klassiske værker, hvordan leg konstituerer sig samt foregår inden for bestemte rumlige og tidslige grænser og bærer sin betydning og sit forløb i sig selv (Caillois, 1958, s. 7; Huizinga, 1963, s. 17). Ved at begynde analysen ved at se på parkour som en forandret kropslige relation til omgivelserne er der skabt et fokuseret analytisk blik, men samtidig ét der er åbent overfor det komplekse og tvetydige. Mit eget forskningsdesign lægger sig dermed i forlængelse af det eksisterende forskningsfelt gennem et videreført fokus på leg, rum, krop, bevægelse og identitet, men med en konkret anden tilgang til disse analysedimensioner. Fælles er dog, at de ansues som særligt vedkommende for at beskrive og forstå parkour.

I den eksisterende litteratur sporede jeg en bevægelse fra et perspektiv på sociale medier som undergravende kapitalistiske tendenser til en betydningsfuld del af bevægelseskulturen. Selvom de sociale medier og internettet er betydningsfulde for udbredelsen af parkour såvel som for udøvernes hverdagslige praksis og deres kulturelle identitet, er det centralt at være opmærksom på, at det ikke er et ualmindeligt fænomen i dag. De fleste bevægelseskulturer udveksler billeder, videoer og meninger via internettet. Visuel kommunikation og det at folk

søger viden og kommunikere via internettet, er en almen kulturel udvikling. I min analyse har jeg valgt at fokusere på den kropslige praksis i fysiske omgivelser og de betydninger, der udfoldes her. Dette fokus er dog ikke ensbetydende med en analytisk eksklusion af den virtuelle kommunikations betydning, men blot en analytisk vægtning med henblik på at sikre en vis dybde i analyserne. Den virtuelle kommunikation og den billedlige diskurs inddrages, såfremt den viser sig at være central for at forstå den kropslige praksis og de betydninger, der hænger sammen med denne.

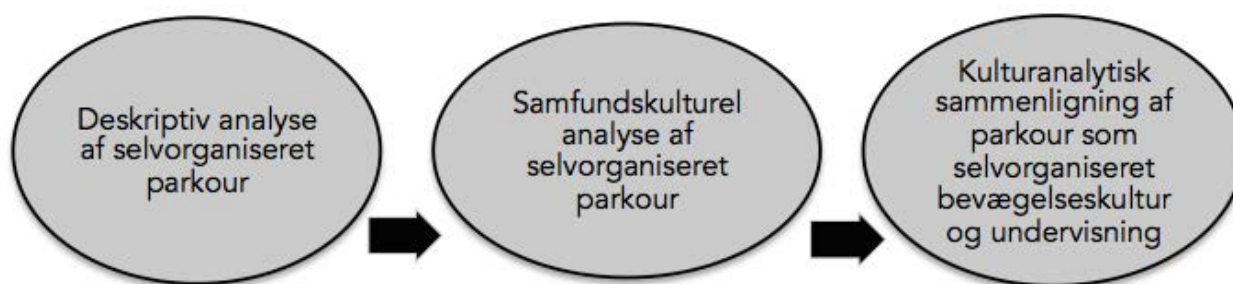
Endelig har den eksisterende forskning vist, at det kun er ganske få, der har beskæftiget sig med parkours pædagogiske institutionalisering. Dem der har, har samtidig været indvævet i kulturelle definitionskampe. Den pædagogiske institutionalisering af parkour er et felt præget af kulturelle kampe, som jeg må tage højde for i mit forskningsdesign.



### Det overordnede forskningsdesign for analyserne

Med det erkendelsesteoretiske fundament, et rids af parkours kulturhistorie, et detaljeret overblik over den eksisterende litteratur og et skærpet analytisk blik på plads, vil jeg i dette kapitel nu præsentere det overordnede forskningsdesign for de empiriske analyser. Det empiriske materiale er frembragt gennem kombination af forskellige kvalitative metoder, som er udvalgt på baggrund af deres mulighed for at åbne for indlevelse i den situerede praksis af parkour, såvel som selvorganiseret bevægelseskultur som pædagogisk, institutionaliseret undervisningsfag. I kapitlet beskrives og diskuteres de forskellige metoders potentialer og udfordringer i forhold til mine analyser. Diskussionen er her afgrænset til et overordnet niveau, mens de konkrete metodiske valg og overvejelser, der knytter sig til de enkelte analyser, vil blive præsenteret i selvstændige afsnit umiddelbart inden disse. Strukturen er valgt for at sikre transparens mellem metode, empiri og analyse.

Til at undersøge, hvad parkourudøverne gør, når de dyrker parkour selvorganiseret, hvilke betydninger de tillægger deres praksis, hvordan vi kan forstå denne i et samfundskulturelt perspektiv, og endvidere om det er muligt at transformere parkour til et undervisningsfag med nogle af de samme oplevelser og betydninger, som knytter sig til den selvorganiserede praksis, har jeg udformet et forskningsdesign af tre analyser:



Figur 1: Illustration af de tre analyser

Forskningsdesignet er progressivt opbygget. Den første analyse er en deskriptiv analyse af den kropslige praksis og levede erfaring i selvorganiseret parkour. Fokus er her på, hvad parkourudøverne gør rent kropsligt, når de dyrker parkour, og hvordan de oplever og tildeler denne praksis betydning. Der er altså tale om et fænomenologisk inspireret blik fra den levede erfaring, som udmunder i en deskriptiv analyse. I anden analyse løftes blikket op over

det erfarede til et samfundskulturelt niveau. Der er tale om en afprøvende søgning af, om relevante, samfundskulturelle, teoretiske perspektiver kan sætte den selvorganiserede kropslige praksis og de oplevelser og betydninger, som knytter sig til denne, ind i en bredere samfundskulturel sammenhæng, men samtidig opretholde en forbindelse – samt trofasthed – over for den levede erfaring og kropslige praksis? Den samfundskulturelle teoretisering har yderligere til formål at danne afsæt for en afgrænsning og kvalificering af den tredje analyse, hvor parkours transformation til et pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag, undersøges med en kulturanalytisk sammenligning. Analysen er baseret på indsigt fra to første analyser. Udfordringen ved det progressive forskningsdesign har været at undgå en analytisk flaskehals, hvor selvorganiseret parkour anvendes som en form for nulhypotese, som alene styrer den analytiske opmærksomhed og dermed lukker af for at begribe det partikulære i undervisningsfaget. Formålet er primært at undersøge, om oplevelserne og betydningerne fra selvorganiseret parkour kan overføres til en pædagogisk institutionaliseret kontekst, men analysen er samtidig også drevet af en interesse i at undersøge, hvilke *alternative* oplevelser og betydninger der eventuelt skabes i denne?

### **Casestudiet som forskningsstrategi**

Til de empiriske analyser er casestudiet valgt som forskningsstrategi. Casestudiet åbner for at undersøge den kropslige praksis på tæt hold og i den kontekstuelle sammenhæng (Stake, 1995, s. xi). Casestudiet rummer muligheden for at være fænomenologisk informeret og dermed tage udgangspunkt i det særegne forhold mellem udøvernes intentionelle bevægelser og den sociale sammenhæng, som disse bevægelser manifesterer sig i. Casestudiet er et opgør med den naturvidenskabelige idé om, at generel, teoretisk og kontekstuaafhængig viden er mere værdifuld en situeret viden (Flyvbjerg, 2010, s. 468). Som forskningsstrategi bygger casestudiet på den fænomenologiske forståelse af, at konkret, praktisk og kontekstbunden viden er central for vores erkendelse af mennesket og den sociale verden. I en dansk kontekst har Bent Flyvbjerg beskæftiget sig med casestudiet som forskningsmetode. Flyvbjerg trækker på den fænomenologiske læringsteori af Hubert og Stuart Dreyfuss (1986) samt Pierre Bourdieu (1977), som viser, at menneskets mulighed for at udvikle ekspertise inden for et felt afhænger af muligheden for at gøre sig personlige erfaringer i den konkrete praksis. Ekspertise skal forstås som en flydende beherskelse af tavse færdigheder i modsætning til regelbunden og analytiske handlinger, der karakteriserer en nybegynder (Dreyfus & Dreyfus, 1986). Denne forståelse af ekspertise er forenelig med Merleau-Pontys forståelse af menneskets kropslighed som det sted, hvor enhver erfaring og færdighed er forankret. Flyvbjergs pointe er, at casestudiet danner det optimale grundlag for at tilegne sig viden om et felt, som rækker ud over novice stadiet. Casestudiet udgør med andre ord en optimal læringssituation for forskeren (Stake, 1994, s. 237). Ved at starte med

fænomenet i sin kontekstuelle sammenhæng kan forskeren gøre sine egne personlige og kropslige erfaringer med fænomenet samt kontinuerligt få afprøvet sine forståelser ved at indgå i den sociale interaktion (Flyvbjerg, 2010, s. 466-468). I casestudiet er der mulighed for at privilegere den viden, som skabes gennem det praktiske engagement frem for fordomme og teoretiske begreber. Casestudiet har hermed karakter af en læringsproces. Det har været centralt for mig at være åben overfor empirien, især i kraft af min kulturelle bagage. Det fænomen, der udgør casen i casestudiet, vil altid være udvalgt og afgrænset af forskeren (Ramian, 2012, s. 16). Casestudiet betinger derfor en indledende specificering af, hvordan fænomenet er indkredset og afgrænset, erkendelsesteoretisk såvel som empirisk. Gennem de tre første kapitler har jeg forsøgt at redegøre for dette. I forbindelse med de to empiriske analyser er det centralt, at jeg foretager en yderligere specificering af, hvordan de to konkrete kulturelle sammenhænge, jeg undersøger, er indkredset og afgrænset.

Casestudiets karakter er specielt egnet til at afdække komplekse fænomener som parkour. Fordi casestudiet er baseret på en søgen efter en så dækkende og fyldig forståelse af fænomenet som muligt, accepteres en fleksibel metode, der lader sig forme efter fænomenets fremtrædelse (Stake, 1995, s. 9). I casestudiet anvendes der forskellige former for data, som fx uformelle samtaler, beskrivelser af stemninger, historier og dokumenter. Inden for casestudielitteraturen taler man om *triangulering* som et begreb for at anvende flere forskellige datakilder til at styrke et argument (Ramian, 2012, s. 19; Stake, 1994, s. 241). I min empiriske undersøgelse var min refleksion over praksis ikke isoleret til feltarbejdet eller det stillesiddende arbejde bag computeren. Som aktiv udøver omgav jeg mig dagligt med parkourudøvere, hvis samvær berigede mine igangværende analyser. Under en rejse til Italien fortalte en udøver mig om et nyt parkourspot, som han havde fundet, og tegnede stedet for mig. Oplevelsen og fotografiet, som jeg tog af hans tegning, var senere med til at understøtte min analyse af relationen mellem krop og rum i selvorganiseret parkour.

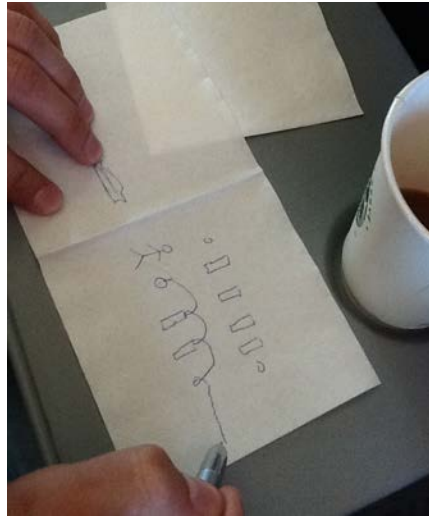


Foto 11: Udøver tegner et godt parkourspot

Forskellige datakilder har været med til at berige og styrke mine analyser. Casestudiets evne til at skabe valid forskning er omdiskuteret (Ramian, 2012; Flyvbjerg, 2010). Casestudiet kritiseres ofte for at give for stort et spillerum til forskerens subjektive bedømmelse end andre metoder (Flyvbjerg, 2010, s. 279). Imod denne kritik tilslutter jeg mig Flyvbjergs argument om, at casestudiet i høj grad leder forskeren til netop at gøre op med sine egne fordomme. Flyvbjerg henviser til Geertz (1995), som har beskrevet, hvordan det dybtgående casestudie er kendetegnet ved, at fænomenet i sig selv har en stærkt disciplinerende og ligefrem tvingende kraft over for forskerens forudindtagelser. Fordi forskere med casestudiet går særligt tæt på, er der mulighed for, at fænomenet "svarer igen" (Flyvbjerg, 2010, s. 480).

Fremkomsten af de første faciliteter til parkour i Danmark var ledsaget af debatter i parkourmiljøet om, hvorvidt disse ville ødelægge udøvernes muligheder for at bruge byens rum, og hvordan det ville være at dyrke parkour i en parkourpark. Da jeg påbegyndte studiet, var parkourfaciliteterne også et aspekt, som interessenter og kolleger jævnligt spurgte ind til, når jeg fortalte dem om mit projekt. Spørgsmålet var ofte, om parkour kunne foregå omkring en facilitet og stadig være parkour? Gennem min egen praksis erfarede jeg, hvordan udøvere brugte faciliteterne, men at der var - og er - oplevelsesmæssige forskelle på at træne på disse og på byens parkourspots. Dette spørgsmål samt min egen praktiske erfaring bidrog til, at jeg konstruerede en analytisk typologi over forskellige typer af parkourfaciliteter, som kort er skitseret i kapitel 2. Gennem feltarbejdet erfarede jeg imidlertid, at min analytiske typologi af henholdsvis ukendte og kendte byrum samt "naturlige" parkourspots

og specialdesignede faciliteter ikke spillede så stor en rolle, som jeg forventede, på trods af udøvernes betoning af, at der er forskelle. Min analytiske interesse, eller hvad Schutz definerede som *væren i en videnskabelig situation* (Schutz, 2005, s. 66), havde trukket mig væk fra den fænomenologiske refleksion ved at sætte fokus på analytiske forskelle, som fremstod som centrale set udefra i stedet for den før-refleksive, kropslige og oplevede praksis. I den selvorganiserede parkour jeg fulgte, pendulerede udøverne mellem de forskellige typer af steder med en regularitet i deres praksis, som overskred de æstetiske og oplevelsesmæssige forskelle mellem stederne og den rumtype, som de kunne kategoriseres i henhold til. Her var der tale om, at fænomenet "svarede igen" og tvang mig til at revidere mine forudindtagelser (Flyvbjerg, 2010, s. 480).

En anden kritik af casestudiet er, at det ikke giver mulighed for generalisering. Dog må denne kritik tilskrives en manglende nuancering eller forståelse af, hvad det er for en viden, casestudiet kan bidrage med (Flyvbjerg, 2013, s. 469). Casestudiets potentiale er ikke statistisk generalisering, men muligheden for at skabe indgående og kompleks forståelse af et fænomen. Casestudiet er en forskningsstrategi, som gav mig mulighed for at komme tæt på den kropslige praksis og forsøge at begrebsliggøre noget af den implicitte viden, som udfoldes i denne. Casestudiet er forenelig med den fænomenologiske erkendelsesinteresse, hvor forskerens egen subjektivitet er et centralt middel for at kunne tematisere og indfange denne implicitte viden (Thøgersen, 2013, s. 134). Til forskel fra statistisk generalisering kan casestudiets kvalitet beskrives som en åbning mod det *partikulære*. Inden for kultur- og samfundsvidenskab er det partikulære aldrig hermetisk, men er dele af en større samfundskulturel helhed. Casestudiet har derfor mulighed for at berige, nuancere eller revidere de antagelser og teorier, som vi har om den samfundskulturelle helhed og specifikke aspekter af denne. Denne kvalitet er i metodelitteraturen blevet beskrevet som teoretisk generalisering (Ramien, 2012, s. 20-22). Statistisk generalisering er baseret på, at der udvælges et repræsentativt udsnit af en gruppe, som gør det muligt *rent statistisk* at generalisere undersøgelsens resultater til hele denne gruppe. Med teoretisk generalisering er der derimod tale om, at man styrker eller svækker en teoretisk forståelse gennem analyse af konkrete cases. Casestudiet af parkour er baseret på teoretisk generalisering, hvor analyserne tillader mig at stille spørgsmålstejn ved den eksisterende forskning i parkour og teoretiske perspektiver på leg, idræt og sport. Analysen af den pædagogiske institutionalisering på Gerlev Idrætshøjskole kan ikke sige ret meget om, hvordan parkour udfoldes som undervisningsfag andre steder, men det kan skabe et kvalificeret bud på, om parkour lader sig transformere til et undervisningsfag og opretholde nogle af de oplevelser, erfaringer og betydninger, som udfoldes i selvorganiseret parkour, hvilket er afhandlingens primære erkendelsesteoretiske interesse.

## Casestudiets typer

Casestudiet er imidlertid ikke en nøje afgrænset metode, men har udviklet sig i forskellige retninger. Casestudiet er dels en videnskabelig forskningsstrategi (Stake, 1994; Yin, 2009; Dul & Hak, 2008), et pædagogisk redskab i undervisning (Kennedy, 1979), nyhedsforskning (Kamil, 2010) og dels et evalueringsværktøj (Kristiansen & Dahler-Larsen, 2009). Inden for den videnskabelige forskningsstrategi skelner Ramien mellem tre typer casestudier (Ramien, 2012, s. 24-26). Den første er *beskrivende*, hvor forskeren forsøger at indfange og beskrive det unikke ved et fænomen. Det gøres ved at beskrive flere forskellige informanters forståelse af fænomenet med det formål at skabe klarhed over ligheder og forskelle. Den anden type er *udforskende og teoriudviklende*. Fordi casestudiet åbner for særligt intense og nærgående studier, opstår der muligheden for at se nuancer ved fænomenet, som forskere tidligere har overset. Andre forskere peger på casestudiets evne til teoriudvikling, enten i forhold til en partikulær case eller på baggrund af flere cases (Ramien, 2012, s. 25). På baggrund af cases kan der opstilles en teori, som efterfølgende kan afprøves med nye cases. Den sidste type er den *bevisførende*, som har som formål at underbygge eller svække eksisterende teorier. Sådanne casestudier anvendes til hypotesetestning, hvor de er særlig gode til at så tvivl eller falsificere teorier (Flyvbjerg, 2010, s. 472).

Mine forskningsspørgsmål lægger op til et casestudie, der indskriver sig i de to første typer. Den sidste type tager afsæt i en ekspliciteret hypotese, som casestudiet har til opgave at teste. En sådan tilgang går imod den fænomenologiske åbenhed og refleksion. Målet i de empiriske analyser er ikke at teste en bestemt teori, men at forstå den levede, kropslige praksis af parkour. Det gøres ved at tage del i de kropslige praksisser, beskrive og udforske disse på tætteste hold.

Stake skelner mellem intrinsiske, instrumentelle og kollektive casestudier (Stake, 1994, s. 237-238). I et intrinsisk casestudie er casen udvalgt af forskeren, fordi den i sig selv udgør et interessant fænomen. Casen er ikke udvalgt, fordi den repræsenterer et bredere felt eller abstrakte fænomener som arbejdsmiljø eller kulturformidling. Casen er valgt, fordi den partikulære case er interessant i sig selv (Stake, 1994, s. 237). I et instrumentelt casestudie er casen derimod udvalgt, fordi den repræsenterer et bredere felt eller abstrakt fænomen og skaber mulighed for at skabe eller videreudvikle viden om disse. Casen indtager med andre ord en sekundær rolle. Den har til hensigt at facilitere forskerens forståelse af noget, som går ud over den partikulære case (Stake, 1994, s. 238). Den sidste type er det kollektive casestudie, hvor forskeren studerer mere end én case med en instrumentel interesse. Med det kollektive casestudie studeres flere cases med henblik på at opnå forståelse af et bredere

felt eller abstrakt fænomen. Fokus er altså ikke selve kollektivet af cases, men det bredere felt eller abstrakte fænomen, som de skal skabe forståelse af (Stake, 1994, s. 238).

Andre teoretikere anvender betegnelsen multi-casestudier om det kollektive casestudie. Duk og Hak skelner mellem tre forskellige typer af multi-casestudiedesign: komparative casestudier, parallelle single-casestudier og serielle single-casestudier (Dul & Hak, 2008, s. 45). Komparative casestudier er karakteriseret ved, at et mindre antal cases udvælges samtidigt med henblik på at analysere på tværs og derved forstå det undersøgte. Parallelle single-casestudier er karakteriseret ved at udvælge cases samtidigt for at studere de samme formodninger i hver case, dvs. som del af en bevisførelse for en bestemt hypotese. Den tredje, serielle single-casestudier ligeledes rettet mod bevisførelse af en bestemt hypotese, men foregår ved, at resultaterne fra en case anvendes til at raffinere hypotesen, før analysen af det næste casestudie (Dul & Hak, 2008, s. 45).

### **Casestudierne for de empiriske analyser**

Til at skabe empiri til de tre analysedele i forskningsdesignet har jeg valgt at gennemføre to casestudier: et casestudie af parkour som selvorganiseret parkour og et casestudie af parkour som pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag.

Casestudiet af selvorganiseret parkour blev gennemført som et multicasestudie. Case'ne bestod af træningsture, hvor jeg fulgte forskellige parkourudøvere i deres selvorganiserede parkour. Designet var inspireret af Dul og Haks komparative casestudiedesign, hvor et mindre antal cases udvælges samtidigt for at udvikle nye formodninger på tværs af casene (Dul & Hak, 2008, s. 45). Det centrale i analysen var derved ikke de enkelte cases, men sammenligningen af den kropslige praksis på tværs. For at skabe den nødvendige forståelse af hver enkelt case, valgte jeg at holde sammenligningen tilbage i analyseprocessen, indtil jeg havde dannet mig et detaljeret analytisk overblik over de enkelte cases (Stake, 1994, s. 242). Sammenligningen på tværs var dog det centrale, da det var her, jeg havde mulighed for at spore, hvad der karakteriserede parkour som selvorganiseret bevægelseskultur.

Undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole udgør en særlig frugtbar case til et single-casestudie af parkour som pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag. Her var formålet at undersøge, om det var muligt at opretholde nogle af de samme oplevelser og betydninger i den kropslige praksis, når parkour blev udviklet inden for en pædagogisk institution. Valget af undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole var både instrumentelt og intrinsisk begrundet. Til studiet kunne jeg have valgt andre eller flere institutionelle og pædagogiske kontekster, men valgte den partikulære case ud fra det antciperede potentiale



for læring (Stake, 1994, s. 243-244). Undervisningen på Gerlev udgjorde den optimale instrumentelle case, da faget er udviklet af parkourudøvere, som har et indgående kendskab til selvorganiseret parkour. På den måde skabtes der en kulturel forbindelse mellem de to kontekster, hvorved analysens resultater i højere grad vil kunne tilskrives den pædagogiske, institutionaliserede kontekst end manglende kendskab til selvorganiseret parkour. Dernæst består undervisningsfaget i 10 timers ugentligt undervisning, hvilket gav mulighed for at indsamle mere empirisk materiale end de fleste andre pædagogiske institutioner, hvor undervisningen afgrænser sig til få timer ugentligt. I højskolens undervisning var der ligeledes de bedste muligheder for at indgå i en elevrolle på holdet, da jeg lå meget tæt på denne målgruppe. Endelig var underviserne meget reflekserive omkring deres undervisningsarbejde, hvilket skabte optimale forhold for at skabe dialog om faget.

Selvom valget af undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole var grundlagt i en antagelse om, at det udgjorde en instrumentel case til at undersøge institutionaliseringen af den kropslige praksis af parkour, udelukkede det ikke en samtidig antagelse om, at studiet kunne bidrage med relevant viden i sig selv. Institutionaliseringen af parkour på Gerlev Idrætshøjskole understøtter skolens idrætspolitiske og kulturhistoriske profil. Som institution indskriver Gerlev Idrætshøjskole sig i dansk idrætshistorie ved at have eksperimenteret, udviklet og udvidet idrætsbegrebet på flere forskellige områder gennem tiden. Samtidig er gymnastik- og idrætshøjskolerne i dag presset økonomisk og ideologisk. Det er blevet påpeget, at der ikke længere er samme harmoniske sammenhæng mellem højskolernes ideologi og elevernes interesser som tidligere. Det er interessant at undersøge, om parkour er en måde at imødekomme ungdommens stigende individualisering, eller om der er en kulturel forbindelse mellem de særlige dannelsesværdier som italesættes i forbindelse med faget og den traditionelle højskole ideologi?

Undersøgelse af parkourfaget på Gerlev må derfor betegnes som både et intrinsisk og instrumentelt singlecasestudie. Ifølge Stakes er intrinsiske og instrumentelle interesser heller ikke gensidigt udelukkende:

*"Because we simultaneously have several interest, often changing, there is no line distinguishing intrinsic case study from instrumental: rather, a zone of combined purpose separates them"*

(Stake, 1994, s. 237)

Stakes skelnen mellem forskellige typer af casestudier skal forstås som en heuristisk typologi til at skabe refleksion over den variation, der findes inden for casestudiedesign. Samtidig er forskerens interesser i casen én ting, noget andet er den interesse, der ligger bag læsninger



af casestudiet. Det klassiske værk *Street Corner Society* (1943) blev skabt som et multicasestudie, der havde til formål at undersøge sociale strukturer i et storbylumkvarter, men bliver i dag i høj grad anvendt som en case på deltagerobservation i metodelitteratur. Forskning er altid båret af en idé om, hvilken viden den skal bidrage med, men der er ikke tale om en simpel kausal proces fra forsker til læser. Med casestudiet skabes ikke en repræsentation af institutionaliseringen bredt set eller på en statistisk basis, der skaber mulighed for statistisk generalisering. Hvad casestudiet imidlertid skaber mulighed for, er en indgående forståelse for den måde, som parkour lader sig udfolde på som undervisningsfag på en betydningsfuld pædagogisk institution i dansk idrætshistorie som Gerlev Idrætshøjskole.

### **De metodiske tilgange**

Ifølge Stakes er det kvalitative casestudie karakteriseret ved, at forskeren har et særligt tæt engagement med det studerede fænomen:

*“Qualitative case study is characterized by the main researcher spending substantial time, on site, personally in contact with activities and operations of the case, reflecting, revising meanings of what is going on”*

*(Stake, 1994, s. 242)*

Derfor står casestudiet i en naturlig sammenhæng med etnografiske feltarbejde, som jeg har anvendt i mine casestudiedesign.

### **Etnografisk feltarbejde**

I casestudierne har jeg anvendt etnografisk feltarbejde til at kortlægge parkour som henholdsvis selvorganiseret bevægelseskultur og institutionaliseret undervisningsfag. Feltarbejdet er i sig selv et menneskeligt mellemværende, som forudsætter, at man engagerer sig aktivt i det felt, man ønsker at udforske (Hastrup, 2010, s. 55). Det etnografiske feltarbejde tager udgangspunkt i, at man som forsker bevæger sig derud, hvor fænomenerne udfolder sig. Feltarbejdet er relevant i forhold til mit casestudie, da det muliggør deltagelse i og refleksion af parkourudøvernes praksisser og dermed forståelse for disse gennem personlige, kropslige erfaringer. Selvom feltarbejdet er baseret på et aktivt engagement i felten, er der dog tale om en anden type engagement, end det der alene er baseret på deltagelse. Mit feltarbejde var ikke funderet i en interesse om at indgå i praksis, men at skabe viden om praksis ved at indgå i den. Der er tale om et forskningsmæssigt engagement, som Schutz beskrev som *væren i en videnskabelig situation* og andetsteds som *desinteresseret iagttagelse* (Schutz, 2005, s. 64-66). Denne unikke attitude overfor det

studerede, som Hastrup beskriver som *disciplineret opmærksomhed*, skabes gennem en vedvarende dialog mellem den konkrete forskningsinteresse og det studerede fænomen (Hastrup, 2010, s. 57). Igennem de forrige afsnit har jeg indkredset og afgrænset denne opmærksomhed overfor typiske kropslige handlinger, deres betydninger og den viden, de er funderet i, i henholdsvis den selvorganiserede og den institutionaliserede parkour.

Feltarbejdet er valgt, fordi det forudsætter en åbenhed over for den empiriske fremtrædelse, som jeg ønsker at privilegere i mine empiriske studier. I feltarbejdet er det nærværet, som sikrer den skabte videns gyldighed (Hastrup, 2010, s. 69). Nærværet udgør imidlertid også en metodisk udfordring, da forskeren altid i mere eller mindre grad vil påvirke det undersøgte. Gennem de følgende afsnit vil jeg løbende forholde mig til denne udfordring i forhold til mit eget casestudiedesign. Det empiriske materiale til analyserne er fremskaffet med brug af deltagende observationsmetode og kvalitative interviews (Hasse, 2002; Kristiansen & Krogstrup, 1999; Kvale & Brinkmann 2009) samt inspiration fra flerstedet og sensorisk etnografi samt visuelle metoder (Marcus, 1995; Pink, 2007, 2009; Rasmussen, 2013, Sparkes & Smith, 2012). I det følgende vil jeg kort redegøre for disse metodiske inspirationskilders generelle relevans og bidrag til casestudierne, hvorefter jeg som indledning til de enkelte analyser vil diskutere, hvordan de har været anvendt i praksis.

I feltarbejdet valgte jeg at engagere mig kropsligt i den selvorganiserede parkour og i undervisningen. Feltarbejdet blev gennemført som ustruktureret deltagende observation, som gav mulighed for at tage udgangspunkt i de konkrete praksisser (Kristiansen & Krogstrup, 1999, s. 47). Herved blev fænomenologiens krav om kontekstualitet og åbenhed imødekommet. Det er dog væsentligt at påpege, at feltarbejdet ikke var baseret på en naiv tro på, at det var muligt at gå til virkeligheden uden fordomme og interesser. Den viden, der kan skabes gennem ustruktureret deltagende observation vil altid være bundet til forskerens subjektivitet samt forskningens historiske og kulturelle situering. Målet var at opnå en samklang mellem min egne og udøvernes fordomme og interesser og derved skabe forståelse for den intersubjektive viden, der er med til at konstituere parkour som parkour. Med den ustrukturerede deltagende observation blev en vedvarende åbenhed og refleksion overfor det, der fremstod som centralt for udøverne i den konkrete kropslige praksis, prioriteret.

### *Kropslige oplevelser og betydninger*

Det kropslige engagement som forskningsmetode er forankret i Merleau-Pontys forståelse af kropslighed som det sted, hvorfra enhver erfaring er forankret (Merleau-Ponty, 1994, s. 96). Ifølge Merleau-Pontys kropsfænomenologi er det i den bevægende omgang med

materialiteter og andre mennesker, at betydninger dannes, eksisterer og reproduceres (Merleau-Ponty, 1994, s. 96), hvorfor jeg som forsker måtte lade analysen tage sit afsæt i denne. I 2007 stod jeg i parken Parc du Lac i Lisses, 30 km uden for Paris, og kiggede på tre parkourudøvere, som sprang rundt på et gelænder. Jeg betragtede deres bevægelser og lyttede til deres samtaler, imens jeg forsøgte at omsætte deres praksis til feltnoter. Da udøverne fik mig til at lægge notesblokken lidt til side og bevæge mig op på gelænderet sammen med dem, skete der noget. Her erfarede jeg, hvordan det kropslige engagement skabte et erkendelsesmæssigt spring. Min krop var ikke blot et medium, der fragtede min hjerne rundt i hælene på udøverne, men en vej til at imødegå og opleve ud fra deres forståelseshorisont. Det var i den bevægende omgang med forskellige materialiteter og parkourudøverne, at jeg gjorde mig betydningsfulde erfaringer om de kropslige oplevelser, som de dyrkede i parkour. Gennem kropslige deltagelse erfarede jeg, at meget af den viden, som konstituerede parkour, er nonverbal. Erkendelsen af den kropslige deltagelse som central for forståelse af parkour har jeg taget med over i nærværende studie. Når kroppen indgår i en kulturel sammenhæng underlægger den sig samtidig, i forlængelse af det institutionelle perspektiv, bestemte måder at bevæge sig på samt bestemte måder at relatere sig til omverden og andre mennesker på, hvilket afstedkommer bestemte sensoriske erfaringer. Hvis man som forsker holder sig til et observerende engagement, afskærer man sig fra at skabe forståelse af disse levede sensoriske erfaringer og har alene mulighed for at forholde sig til det, der kan ses og høres. I forbindelse med specialestudiet erfarede jeg ligeledes, hvordan mit kropslige engagement i udøvernes praksis bidrog med legitimitet. Gennem udfordringer, blodvabler og smertende muskler oplevede jeg, hvordan jeg langsomt blev forvandlet fra et forskningsmæssigt vedhæng til en del af gruppen og deres fællesskab. Udøverne begyndte at udfordre mig, som de udfordrede hinanden og inddrage mig i deres diskussioner. Jeg opnåede legitimitet og fortrolighed gennem min villighed og interesse i at bringe mig selv i spil og engagere mig fuldt ud i deres praksis. Denne erfaring af det kropslige engagement som centralt tog jeg med over i nærværende studie.

I nærværende studie har jeg, ud over afsættet i Merleau-Pontys forståelse af erfaringer som forankret i bevægelse og mine erfaringer fra det tidligere studie, ladet mig inspirere af et stigende fokus på sanser i etnografisk feltarbejde (Pink, 2009; Sparkes, 2008). Inden for antropologi blev der gennem 1980'erne og 1990'erne udviklet en subdisciplin med titlen sensorisk antropologi, som stillede skarpt på, at menneskets sensoriske oplevelser ikke er biologiske konstanter eller universelle, men er uløseligt forbundet med vores kultur. De menneskelige sanser er på én gang subjektive og intersubjektive. De er påvirket af mennesket personlige livshistorier, men samtidig også afhængige af kulturelle sammenhænge. Denne forståelse er forenelig med Schutz samt Berger og Luckmanns

forståelse af, at den menneskelige perception og dermed den bevægende omgang og dens betydninger formes af intersubjektive møder og relationer (Berger & Luckmann, 2002; Schutz, 2005). Når mennesket indgår i kulturelle sammenhænge af institutionel karakter med *typiske* måder at relatere kroppen til omgivelserne og hinanden på, dannes der typiske sensoriske oplevelser med typiske betydninger. At tilpasse kroppen til asfalt og beton bidrager med andre følelser end at tilpasse den til gymnastikkens måtter og polstede redskaber. Det er disse sensoriske oplevelser og betydninger, som jeg ønsker at skærpe blikket for. Inden for sensorisk antropologi er interessen at udforske sammenhængen mellem kultur og de måder, hvorpå sensoriske oplevelser formes, opleves og tilskrives betydninger (Pink, 2009, s. 11-12; Sparkes, 2008, s. 24). Udviklingen af den sensoriske antropologi tog afsæt i en kritik af et snævert fokus på det, der kunne observeres visuelt inden for den eksisterende antropologi (Sparkes, 2008, s. 24). Med udviklingen af den sensoriske antropologi ønskede forskere at skabe analytisk opmærksomhed på andre sanser som fx høre-, føle- og smagssansen. I dette studie har jeg været inspireret af forskere, som har studeret bevægelseskulturer gennem brug af kroppen med et særligt fokus på de sansemæssige oplevelser (Downey, 2005; Hockey, 2006; Hockey & Collinson, 2007; Gaule, 2005; Waquant, 2004). I Greg Downeys studie engagerer han sig kropsligt i Capoeira med det formål at lære at opleve og erfare dansen, som capoeiradanserne gøre. Downey erfarer, hvordan dansen er betinget af, at han lærer at lytte til musikken på en bestemt måde. Capoeira handler ikke alene om at udføre bestemte fysiske bevægelser, men om at udvikle og uddanne høresansen i den kulturelle sammenhæng (Downey, 2005, s. 101). Med afsæt i denne inspiration har jeg valgt at holde et eksplicit fokus på den oplevende, vidende og situerede kropslighed, som knytter sig til parkour, både som selvorganiseret bevægelseskultur og institutionaliseret undervisningsfag. Det betyder, at den visuelle observation kun er en delmængde af den måde, som jeg engagerede mig i den kropslige praksis på. Den sensoriske opmærksomhed er skærpet ved at sætte min egen kropslighed i spil og inddrage komplekse og multisensoriske oplevelser af lyde, følelser, strukturer og lugte samt undersøge, hvilken betydning de har i den kulturelle praksis (Pink, 2009, s. 51; Stoller, 1997, s. xvii). I de konkrete analyser uddybes det nærmere, hvordan den sensoriske opmærksomhed blev udfoldet i praksis.

Som deltagende forsker i parkour er det svært at gribe gelænderet og skrive noter på samme tid. For at kunne deltage i udøvernes praksis og opretholde en sensorisk opmærksomhed anvendte jeg et såkaldt GoPro videokamera til at dokumentere feltarbejdet. Kameraet er i løbet af de seneste par år blevet meget populært i forbindelse med sport, hvor det kan monteres på kroppen og filme fra den udøvers situerede perspektiv. Kameraet er på størrelse med en lille mobiltelefon, tåler ekstreme forhold og har vidvinkel funktion, der giver et bredt horisontalt perspektiv. GoPro er et populært kamera blandt parkourudøvere

og anvendes ofte til produktionen videoer til de sociale medier. I feltarbejdet valgte jeg at placere kameraet i en position, så det indfangede parkourudøvernes praksis. Herved var jeg fri for løbende at tage noter og havde mulighed for at indfange og bevare et visuelt indtryk af den komplekse praksis, som kan være svær at reproducere til et feltnotat. I løbet af de sidste 10-15 år har der været en stigende tendens til, at forskere har anvendt visuelle tilgange og metoder (Rasmussen, 2013, s. 17). I de konkrete analyser vil jeg komme ind på de fordele og ulemper, som brugen af video i den deltagende observation havde.

Med det kropslige engagement lægger min deltagende observation sig tæt op ad den autoetnografiske metode. Autoetnografi er et samlet paraplybegreb, som samlet dækker over studier, hvor forskeren gør sig selv helt eller delvis genstand for observation, refleksion og undersøgelse (Baarts, 2010, s. 155). Autoetnografien er blevet kritiseret for at rette for stort et fokus mod forskeren og derved sløre det fænomen, som forskningen skulle bidrage med viden om (Baarts, 2010, s. 155-156). Spørgsmålet er, om mine subjektive og kropslige erfaringer kan bidrage med viden om parkour som henholdsvis selvorganiseret bevægelseskultur og pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag og ikke blot ender med at bidrage med viden om mig? I det følgende vil jeg forholde mig til de generelle udfordringer, der skabes med det kropslige engagement og forsøge at svare på dette spørgsmål.

#### *Udfordringerne ved det kropslige engagement*

I studiet har jeg inddraget min kropslige subjektivitet og reflekteret over denne. Trods forskellige træningsvaner, køn, relationer, kropslige færdigheder delte jeg en basal kulturel viden med udøverne. Denne viden anvendte jeg aktivt, men med en vedvarende opmærksomhed på at holde den i baggrunden som en form kulturel resonansbund og ikke gøre den til mål eller middel, som kunne stå alene. Mit kropslige engagement og refleksionen over dette har først og fremmest haft til formål at skabe forståelse af parkour som henholdsvis selvorganiserede bevægelseskultur og institutionaliseret undervisningsfag. Målet var at begribe de rumlige, tidslige og relationelle mønstre af typificerede handlinger, oplevelsen af disse, deres betydninger samt den intersubjektive baggrund af viden. At anvende min subjektivitet som middel til at forstå det kulturelle er foreneligt med fænomenologiens forståelse af menneskets forbundenhed til verden, dvs. menneskets væren-i-verden. Kun gennem subjektet er der mulighed for at bevare og udforske den umiddelbare oplevelse, som konstitueres gennem den fortrolige indstilling til verden.

Mine egne oplevelser måtte dog løbende underlægges kritiske vurderinger i forhold til deres intersubjektivitet. Denne vurdering forsøgte jeg at gennemføre gennem observation af de

emotionelle udtryk, som udøvernes bevægelser syntes at afstedkomme samt samtaler i praksis. Den forskningsmæssige interesse i parkour som kropslig praksis må ikke forstås som en samtidig eksklusion af de sproglige dimensioner. Udøvernes verbale ytringer og kommunikation, med hinanden og med mig, var en væsentlig del af den deltagende observation og det kropslige fokus. I forlængelse af Berger og Luckmanns forestilling om sproget som en væsentlig modalitet, hvorved virkeligheden konstitueres og vedligeholdes intersubjektivt, spiller samtalerne en betydningsfuld rolle (Berger & Luckmann, 2002, s. 177). I min deltagende observation anvendte jeg, hvad der kan beskrives som hverdagslige samtaler (Spradley, 1979, s. 165). Samtaler er på én og samme tid både en subjektiv og objektiv repræsentation af virkeligheden og var derved centrale for at korrigere eller bekræfte min subjektive erkendelses intersubjektive grundlag.

Gennem arbejdet erfarede jeg, hvordan der ligeledes var væsentlige udfordringer forbundet med min kulturelle bagage af praktiske erfaringer. Jeg oplevede hurtigt, hvordan jeg havde problemer med at reflektere over og stille kritiske spørgsmål til parkourudøvernes kropslige praksis. Anvendelsen af video i feltarbejdet viste sig imidlertid at have en metodisk kvalitet, som jeg ikke havde forudset. Videoerne skabte mulighed for at se mit feltarbejde 'udefra' og derved mulighed for at forholde mig kritisk til mine egne bevægelser og samtaler med udøverne. Herudfra forbedrede jeg min refleksivitet og evne til at stille kritiske og uddybende spørgsmål. I de konkrete analyser vil jeg uddybe de metodiske fordele og ulemper, som knyttede sig til at forske i en kendt bevægelseskultur samt diskutere de måder, som jeg valgte at håndtere udfordringerne på.

Det var min manglende evne til at stille kritiske og opklarede spørgsmål, som blev afgørende for, at jeg i nogle tilfælde valgte at supplere min deltagende observation i selvorganiseret parkour med opfølgende kvalitative interviews af hovedinformanter (Kvale & Brinkmann, 2009; Thorpe, 2012). I forbindelse med undervisningen valgte jeg at interviewe de elever, som havde dyrket parkour selvorganiseret, inden de startede på Gerlev. Målet var at udforske deres oplevelser af bevægelseskulturelle ligheder og forskelle mellem selvorganiseret parkour og undervisningsfaget. Alle interviews blev gennemført som kvalitative semi-strukturerede interviews udledt fra den deltagende observation (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 37-38). Interviewguiden bestod af nogle temaer, som jeg gennem det analytiske arbejde havde indkredset, men oplevede som mangelfulde. Alle interviews var derved fænomenologisk udledt. Formålet var at reflektere nærmere over udøvernes praksis og få en dybere forståelse af deres egen forståelse af den og dens betydninger, såvel som at styrke mine analytiske formodninger. I interviewsituationerne var det centralt for mig at bibeholde den sensoriske opmærksomhed (Pink, 2009, s. 83-84). Det blev gennemført ved

dels at være opmærksom på udøvernes kropssprog og emotioner i forbindelse med deres svar, men også ved at spørge konkret ind til de sensoriske oplevelser, jeg havde erfaret som betydningsfulde gennem feltarbejdet.

### **Feltarbejdets organisering**

Den bevægende og levede kropslighed har ikke kun været afgørende for den opmærksomhed, som jeg har rettet mod parkour i de to forskellige sammenhænge, men også for den måde, som feltarbejdet blev organiseret på i tid og rum. Som selvorganiseret bevægelseskultur er parkour ikke afgrænset til en bestemt tid og et bestemt sted. Parkour udfolder sig til forskellige tider og forskellige steder. Når parkour udfoldes som et pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag indbefatter det en rumlig og tidlig afgrænsning og strukturering. Undervisningen finder sted på bestemte, ugentligt tilbagevendende tidspunkter og på institutionens område. Feltarbejdet i den institutionaliserede undervisningspraksis kunne derfor organiseres efter undervisningsplanen. I den selvorganiserede praksis måtte feltarbejdet imidlertid planlægges og struktureres efter den tværgående og flydende mobilitet. Ligesom leg fremtræder parkour som en praksis, der nærmest lader sig udspille hvor som helst (Møller, 2010, s. 182-183). Selvom forskere har fremhævet parkour som en praksis, der forudsætter en fleksibel krop, der kan smygge sig om og udnytte byrummets hårde kanter, så har de undervurderet udøvernes adaptive og tværgående evner. Parkour foregår ikke kun i byens hverdagsrum, men også på faciliteter, legepladser og i gamle gymnastiksale. Den selvorganiserede praksis er ligesom leg ikke nødvendigvis afhængig af et bestemt rum, men afhængig af muligheden for at udfolde sit eget rum i det eksisterende (Møller, 2010, s. 182-183). I organiseringen af feltarbejdet i selvorganiseret parkour valgte jeg at følge parkourudøverne rundt i deres pendulerende praksis med inspiration fra flerstedet etnografi (Marcus, 1995).<sup>63</sup>

#### *Flerstedet etnografi*

Flerstedet etnografi er en tilgang til at undersøge komplekse fænomener, som er karakteriseret ved en flerstedet lokalisering eller bevægelse på tværs af forskellige rum og steder (Marcus, 1995, s. 96). Der er ikke tale om rum- og stedslighed i en snæver fysisk forstand. Det centrale er, at de studerede fænomener har en rum- og stedslighed, som går ud over et konkret fysisk sted, som fx sociale og virtuelle rum (Marcus, 1995, s. 102). Den selvorganiserede praksis af parkour er karakteriseret ved bevægelser på tværs af forskellige typer af steder, som udfolder et socialt og virtuelt rum mellem udøverne. Den flerstedede

---

<sup>63</sup> Flerstedet etnografi er forfatterens egen oversættelse af multi-sited ethnography.



etnografi er derfor særlig relevant. Tilgangen er et opgør mod den traditionelle etnografi, hvor forskeren fokuserede på et partikulært sted, hvor en større social orden som kapitalismen blev forstået som meningsgivende kontekst (Marcus, 1995, s. 102-103). Med flerstedet etnografi opblødte Marcus dualismen mellem det lokale og globale. Pointen var, at det globale ikke omfatter det lokale som en holistisk kontekst, men er globalt og lokalt på samme tid (Marcus, 1995, s. 98). I stedet for at studere partikulære steder var den flerstedede etnografi baseret på at følge de bevægelser, som karakteriserer det studerede fænomen. Flerstedet etnografi er således baseret på et fokus på bevægelighed, forbindelser og sammenhænge. Den flerstedede etnografi er særligt blevet anvendt inden for mediekultur- og teknologikulturstudier, hvilket har bidraget med udvikling af forskellige metodiske teknikker. Disse teknikker handler grundlæggende om "at følge" henholdsvis mennesker, objekter/vare, metaforer, plot/historier/analogier, liv/biografier eller konflikter (Marcus, 1995, s. 106-110). Inden for studier i sport, idræt og bevægelseskultur har forskere fulgt fodboldspillere i et studie af fodboldmigration (Engh, Agergaard & Maguire, 2013), mens en anden har fulgt fremkomst og brug af nederdele blandt kvindelige løbere (Williams, 2010). I en dansk kontekst har Maja Klausen i sit studie af parkour arbejdet ud fra flerstedet etnografi og fulgte parkourudøverne rundt i deres fysiske træning og i deres virtuelle kommunikation (Klausen, 2010a, 2010b). I studiet af selvorganiseret parkour har jeg ligesom Klausen valgt at lade udøvernes kropslige praksis strukturere feltarbejdet i tid og rum. I den selvorganiserede bevægelseskultur har jeg fulgt udøverne i deres pendulerende praksis mellem forskellige steder i byrummet og specialdesignede faciliteter.

### **Den samfundskulturelle analyse**

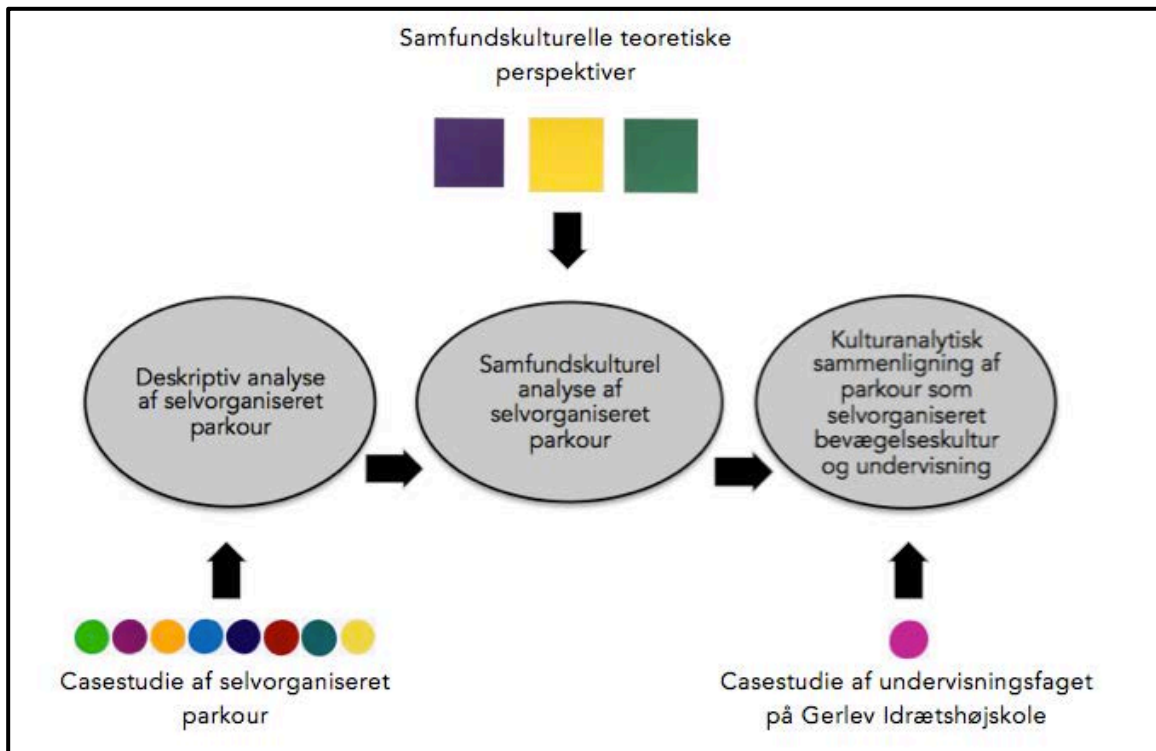
Mellem de to casestudier er der indskudt en samfundskulturel analyse af selvorganiseret parkour, som tager sit afsæt i den deskriptive analyse. Formålet med denne analyse er at undersøge, hvordan vi kan forstå den kropslige praksis og de oplevelser og betydninger, som udøverne knytter til denne i et bredere samfundskulturelt perspektiv. Hvordan kan vi teoretisk indkredse, analysere og fortolke parkour, når vi starter analysen fra den situerede praksis? Findes der nogle samfundskulturelle perspektiver, som kan sætte de fænomenologiske dimensioner ind i en bredere sammenhæng, men samtidig opretholde en forbindelse til - samt trofasthed overfor - disse? På baggrund af den deskriptive analyse er der udvalgt to klassiske samfundskulturelle teorier, som ofte er blevet anvendt til at skabe forståelse af grænseoverskridende idræt og ekstrem sportskulturer. Hvor disse teorier kan skabe en bredere samfundskulturel forståelse for parkourudøvernes dyrkelse af risiko og grænseoverskridelse, er der andre oplevelser og betydninger, som kræver en alternativ teoretisering. For at skabe forståelse af disse præsenteres et tredje alternativt samfundskulturelt perspektiv. Der er med andre ord anvendt en eklektisk tilgang, hvor de



Samfundskulturelle perspektiver er udvalgt i forhold til at kunne afdække flere forskellige sider af den kropslige praksis samt de oplevelser og betydninger, som knytter sig til selvorganiseret parkour.

### Afsluttende bemærkninger

Med de to casestudiedesign og den samfundskulturelle analyse af selvorganiserede parkour kan det overordnede forskningsdesign illustreres på følgende måde:



Figur 2: Illustration af forskningsdesignet

For at understøtte forskningsdesignet og den skabte videns progressive opbygning er afhandlingens struktur opbygget op efter dette.

**2. del**

### **Metodiske valg og refleksioner i studiet af parkour som selvorganiseret bevægelseskultur**

I casestudiet har jeg i modsætning til de fleste eksisterende akademiske analyser ikke fokuseret på byens rum, men i højere grad skærpet blikket for det rum, som udfoldes i den kropslige praksis på tværs af forskellige steder ved at følge parkourudøvere rundt i deres træning. Dette princip har været ledende for min indkredsning af selvorganiseret parkour og gennemførelsen af det etnografiske feltarbejde. Mit empiriske casestudie lægger sig dermed i forlængelse af det eksisterende forskningsfelt med et fokus på udøvernes rumlige praksis, men med en anden tilgang hertil.

Det etnografiske feltarbejde på træningsture forløb over 8 træningspas. Der er i alt tale om over 30 timers observation, som har inkluderet over 15 parkourudøvere på 15 forskellige steder. Ingen af udøverne ønskede anonymisering og er derfor gengivet med deres rigtige navne. Turene blev arrangeret ved at udvælge fire hovedinformanter og følge dem og deres venner i deres selvorganiserede parkour. En enkelt gang trænede en udøver alene, men i alle andre tilfælde var der tale om to til fem personer. I et enkelt tilfælde lykkedes det mig kun at komme med en udøver ud en enkelt gang pga. flere ophold i udlandet, men i de andre tilfælde deltog jeg på to til tre træningsture. I det følgende redegøres først for udvælgelsen af hovedinformanterne samt træningsturenes forløb. Herefter præsenteres mine refleksioner om feltarbejdet.

#### ***Udvælgelsen af informanter***

Hovedinformanterne blev valgt ud fra en anticiperet mulighed for læring (Stake, 1994, s. 243). Denne udvælgelsesstrategi kan ligeledes beskrives som en informationsorienteret udvælgelse, hvor cases vælges ud fra forventningen om at maksimere nytteværdien (Flyvbjerg, 2010, s. 475). Spørgsmålet er dog, hvordan man som forsker afgør, hvilken case der er bedst til at skabe forståelse af det undersøgte fænomen? Svaret må afhænge af, hvad det er, man som forsker gerne vil skabe viden om. I det empiriske multi-casestudie var mit formål at beskrive og forstå parkour som selvorganiseret bevægelseskultur i Danmark med fokus på parkourudøvernes kropslige praksis og de betydninger, som de tillægger denne. Et optimalt læringsmiljø var derfor cases, hvor jeg kunne følge den kropslige praksis tæt og derved få fornemmelse for de betydninger, som udøverne tillægger denne. Et optimalt

læringsmiljø var ligeledes cases, hvor jeg kunne skabe dialog omkring mine analyser og vende tilbage til udøverne gentagne gange med henblik på at indfange den intersubjektive forståelse. Udvælgelsen af parkourudøvere til casene fandt sted ud fra følgende kriterier:

1. *Ekspertise inden for parkour:*

Udøverne skulle have ekspertise inden for parkour. Ekspertise skal her forstås som en flydende beherskelse af de bevægelser, som parkourudøverne bevæger sig med, og de måder, som de relaterer sig selv til omgivelserne på. Ekspertise afspejler et aktivt engagement i den intersubjektive baggrund af viden, som er med til at konstituere den kropslige praksis.

2. *Aktiv deltagelse i det sociale miljø omkring parkour:*

Det andet kriterium var, at udøverne indgik i det sociale miljø omkring parkour, dvs. i kropslig såvel som sproglig interaktion med andre udøvere. Dette kriterium hænger sammen med det første, da ekspertise forudsætter et indgående kendskab til bevægelseskulturen. Hvor Schutz påpeger observation af andre menneskers typificerede handlinger og betydningstilskrivninger som centrale for oplevelsen af intersubjektivitet, påpeger Berger og Luckmann den flydende samtale som erfaringsgrundlag for en fælles livsverden. Hvis udøverne skal kunne bidrage med viden omkring denne livsverden, måtte kriteriet være, at de indgik kompetent i den sociale interaktion, hvorved den konstitueres og vedligeholdes.

3. *Kendskab til mig som parkourudøver og interesse for mit projekt:*

Det tredje kriterium var, at udøverne skulle have kendskab til mig som parkourudøver og udvise interesse for mit projekt. Dette kriterium, især den sidste del, kan umiddelbart virke metodisk problematisk i forhold til formålet om at beskrive og skabe forståelse af den kropslige praksis, dens betydninger og den fælles commonsenseviden, som konstituerer denne. Faren ved at udvælge udøvere, som udviser interesse for mit projekt var, at de kunne overtage min forskningsmæssige refleksive attitude i forhold til deres egen praksis, og derved forstyrre eller ødelægge den daglige praksis, som jeg ønsker at indfange. Kriteriet var imidlertid baseret på en antagelse om, at interesse for mit projekt ville forøge chancen for villighed til at indgå i løbende dialog med mig, hvilket kunne give en klarere fornemmelse for deres praksis og sikre analysens validitet. Jeg havde yderligere en antagelse om, at kendskabet til mig som parkourudøver ville skabe en vis fortrolighed. Udøverne ville fra starten vide, at jeg havde en forståelse af nogle af de mere usynlige aspekter af deres praksis, som ikke viser sig for de forskere, der forholder sig observerende til deres praksis. De ville

samtidig vide, at jeg ikke blot havde en akademisk interesse for deres praksis, men delte en praktisk interesse med dem, og at de ville få mulighed for at indgå i dialog omkring min forskning. Endelig valgte jeg at anvende personligt bekendte udøvere ud fra en antagelse om, at jeg, da ønskede at fange den daglige praksis, ville påvirke træningen mindst muligt. Da jeg tidligere har trænet med alle de pågældende udøvere, i større eller mindre omfang, ville jeg ikke tiltrække mig samme opmærksomhed, som hvis jeg fulgte nogle fremmede. I denne overvejelse spillede mit køn ind. I den selvorganiserede praksis af parkour er piger underrepræsenteret, hvorfor jeg givetvis ville tiltrække mig uhensigtsmæssig meget opmærksomhed. De udvalgte parkourudøvere kendte imidlertid til mig. Det forudgående kendskab til udøverne gav mig imidlertid også nogle udfordringer. Inden feltarbejdet havde jeg en klar idé om, at det at jeg selv var aktiv og studerede mine egne bekendtskaber, ville gøre feltarbejdet relativt nemt for mig, men det startede med at volde mig frustrationer. I studier af fremmede kulturer kan det være en udfordring, at forskeren ikke fra starten forstår sproget eller betydningen af de handlinger, der udspiller sig. Den svenske forsker Åsa Bäckström har for eksempel beskrevet, hvordan hun i studiet af brætsportskultur (skateboard og snowboard) oplevede, hvordan hun ikke forstod, hvad der blev sagt eller skete under feltarbejdet (Bäckström, 2005, s. 93). Mit problem var nærmere, at jeg som praktiker forstod sproget og handlingerne fra starten af, og derfor havde svært ved at frigøre mig for den umiddelbare forståelse, som jeg indlod mig på, når jeg normalt deltog i praksis. Det at praksis ikke var fremmed for mig, spændte ben for min forskningsmæssige refleksivitet. I feltarbejdet af parkour som institutionaliseret undervisningsfag oplevede jeg refleksionen som langt mere naturlig, fordi jeg netop indgik i et felt, som var fremmed for mig. Jeg vil senere i kapitlet komme nærmere ind på udfordringerne med den manglende refleksion og de måder, som jeg valgte at tackle dem på.

#### *4. Repræsentation af tilhør til både Streetmovement og Team JiYo:*

Formålet med multicasestudiet var at sammenligne udøvernes praksis på tværs og derved sige noget om selvorganiseret parkour som bevægelseskultur. På baggrund af kampene om autenticitet og repræsentation valgte jeg at sikre en vis variation i casene i forhold til gruppetilhør med det fjerde kriterium. Jeg sigtede mod at følge parkourudøvere, som havde en stærkere eller svagere tilknytning til både Team JiYo og Streetmovement, som den overordnede fragmentationslinje i kulturen for at sikre en vis legitimitet internt i miljøet. På trods af ønsket om variation var kriteriet for udvælgelsen af udøverne ikke, hvorvidt de gav mulighed for at lave et statistisk generaliserbart billede af alle parkourudøvers kropslige praksis, men om de kunne

skabe dybdegående viden derom (Stake, 1995, s. 8).

Alle fire udvalgte hovedinformanter var drenge. Multicasestudie kan herved kritiseres for at lukke af for repræsentationen af piger. Det har imidlertid ikke været hensigten. Formålet har været at prioritere den selvorganiserede kropslige praksis, som jeg mødte, frem for fra starten at zoome ind på kønsmæssige aspekter. Hvis de fire udvalgte drenge havde trænet med piger, var de blevet repræsenteret i analysen. Det gjorde de imidlertid ikke. I løbet af de seneste år er der kommet flere piger til, men de er i højere grad end drenge aktive inden for de institutionaliserede undervisningstilbud. Gennem analysen af undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole blev jeg dog opmærksom på, hvordan det ville kunne have styrket analysen og givet mig mulighed for at anlægge et stærkere kønsmæssigt perspektiv, hvis jeg havde fulgt nogle piger i selvorganiseret træning.

### **Hovedinformanterne**

Til feltarbejdet udvalgte jeg fire erfarne parkourudøvere, som både fungerede som hovedinformanter og gatekeepers. At disse udøvere var hovedinformanter betyder, at det primært var dem, jeg fremlagde og diskuterede mine forståelser og analyser med. Gatekeepers er et antropologisk begreb for personer, som skaber adgang til felten. I nærværende afhandling var det disse personer, der gav mig adgang til deltagelse i den selvorganiserede praksis i en bestemt gruppe ved at invitere mig med ud. I det følgende præsenteres de fire hovedinformanter kort og derefter skitseres den pendulerende praksis med parkourudøverne, hvor jeg skabte det primære empiriske materiale.

### **Ilir**

Ilir var 29 år og havde dyrket parkour 9 år. Han kommer oprindeligt fra Kosovo, men flygtede til Danmark med sin familie i 1991. Indtil 1995 boede han på asylcenter, hvorefter familien flyttede til Fredericia, hvor han er vokset op. Ilir var med til at grundlægge *Team JiYo* og arbejder i dag fuldtid med virksomheden. De fleste i parkourmiljøet kender Ilir. Ilir har som barn og ung dyrket springgymnastik og har i de seneste år trænet en del fitness og løb ved siden af sin parkour træning. Han er meget aktiv og træner næsten hver dag. Han holder sig ikke til parkour, men træner også akrobatik, breakdance og tricking. Han træner rundt omkring i København, både i byrummet og på faciliteter samt indenfor i springcentre. Jeg har kendt Ilir siden 2008, hvor jeg fik kontakt til Team JiYo i forbindelse med mit specialeprojekt.

### **Oliver**

Oliver var 22 år og havde dyrket parkour i 8 år. Han er født og opvokset i Australien, hvor han dyrkede parkour i tre år, inden han flyttede til Danmark efter at have færdiggjort gymnasiet. Oliver har gået på Gerlev Idrætshøjskole, dog inden parkourfaget blev oprettet. Han er en del af *Young Guns*, som er en træningsgruppe af yngre fyre, som underviser for *Streetmovement* og identificerer sig med gruppen. Ud over at dyrke parkour træner Oliver også bouldering. Oliver er en erfaren udøver i det Københavnske parkourmiljø, og jeg har kendt ham i et par år. Oliver træner hovedsageligt i byen, på faciliteterne til parkour og i StreetMekka.

### **Bjarke**

Bjarke var 22 år og havde dyrket parkour i 5 år. Bjarke kommer fra Silkeborg, hvor han er vokset op og har dyrket springgymnastik tidligere. Bjarke startede med at dyrke tricking, da hans gymnastikinstruktør introducerede ham for nogle videoer på internettet. Siden 2007 har Bjarke været tilknyttet Team JiYo som performer og underviser. Ud over parkour træner Bjarke også tricking og pole og underviser flere forskellige steder. Bjarke er meget kendt i parkourmiljøet, både nationalt og internationalt. Til forskel fra Oliver og Ilir træner Bjarke ofte parkour alene. Han træner både i byen, på faciliteter og indendørs i StreetMekka og springcentre. Jeg har kendt Bjarke siden 2009.

### **Christoffer**

Christoffer var 19 år og havde dyrket parkour i 3 år. Christoffer er opvokset i Birkerød, hvor han stadig bor. Han har tidligere dyrket motorcross og selvforsvar. Christoffer har undervist i parkour for Team JiYo og forskellige gymnastikforeninger. Ligesom Bjarke træner han også nogle gange parkour alene. Christoffer træner både i byen og på forskellige inden- og udendørs faciliteter. Ved siden af parkour træner han styrketræning. Jeg har kendt Christoffer i 3 år.



## **Den pendulerende praksis med parkourudøvere**

I det følgende illustreres og beskrives det etnografiske feltarbejde, som blev gennemført på træningsture med parkourudøvere. Hovedinformanternes navne er markeret med kursiv.

### **1) Træning med *Bjarke* på Christianshavn og Amager**

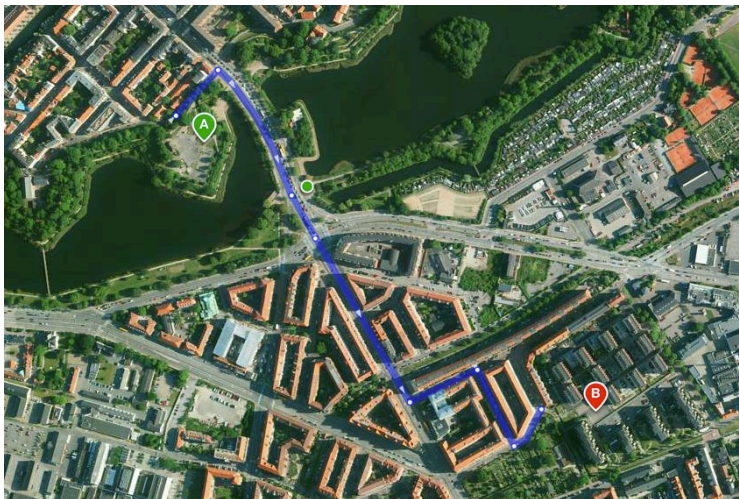


Foto 12: Billede af træningsruten (Foto: [www.krak.dk](http://www.krak.dk))

Den første træningstur fandt sted den 17. maj 2012 på henholdsvis Christianshavn og Amager. Jeg mødtes med *Bjarke* på Christianshavns station. Planen var, at vi skulle ned til de gule mure, men på vejen begyndte *Bjarke* at tale om et specielt klatrestativ, som han havde leget på i London. Da jeg fortalte ham, at der netop fandtes sådan et klatrestativ på legepladsen på Volden, syntes han, at vi skulle gå derop og kigge. Efter at have trænet en times tid på legepladsen gik vi ned mod Amagerbrogade og passerede et gelændersystem ved Christmas Møllers Plads. Her trænede vi i to timer, indtil *Bjarke* foreslog, at vi bevægede os ned til de gule mure. Her trænede vi på det kendte parkourspot foruden en gruppe mure ved et hjørne af en boligblok på Dalslandsgade.



Foto 13: *Bjarke* ved Christmas Møllers Plads

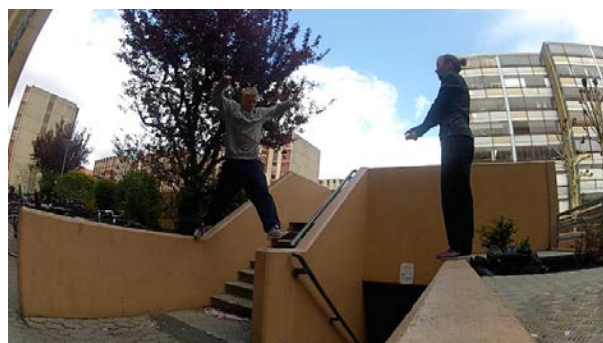


Foto 14: *Bjarke* ved de gule mure



## 2) Træning med Ilir og Rinaldo på Vesterbro

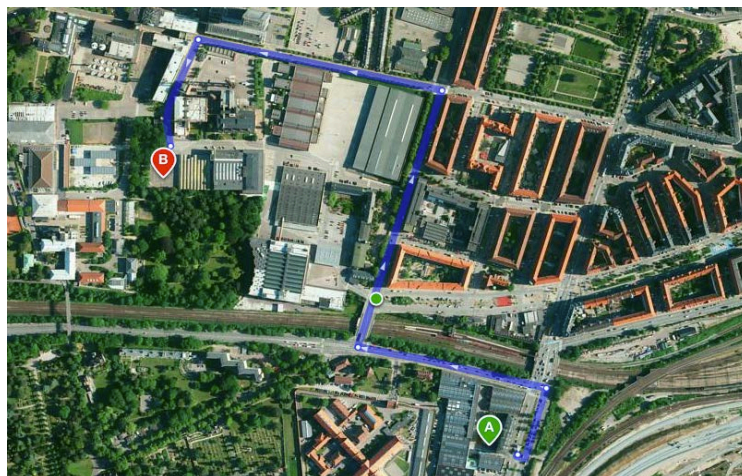


Foto 15: Billede af træningsruten

Den anden træning fandt sted den 24. maj 2012 med Ilir og Rinaldo på to forskellige udendørs faciliteter til parkour. Det første var Streetmekka, som har en specialiseret betonkonstruktion og et stålstativ i gården. På stedet trænede også et par hollandske fyre, som Ilir og Rinaldo udvekslede bevægelsesmuligheder med. Efter et par timers træning besluttede Ilir og Rinaldo, at de ville gå over til Boblepladsen på Carlsberggrunden. Her trænede vi endnu et par timer mere på nogle trækonstruktioner og et stålstativ.



Foto 16: Railstativet ved StreetMekka

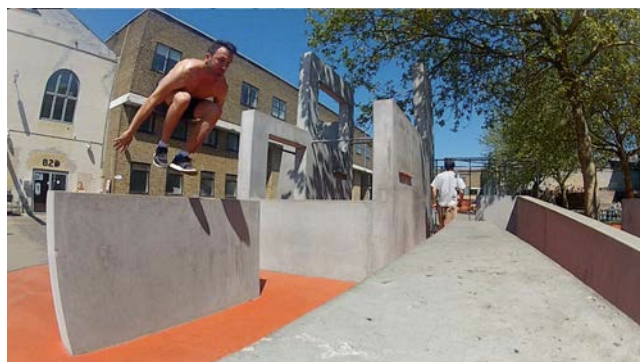


Foto 17: Mure ved StreetMekka

### 3) Træning med *Christoffer, Bjarke, Sebastian og Christian* i Ørestad Syd

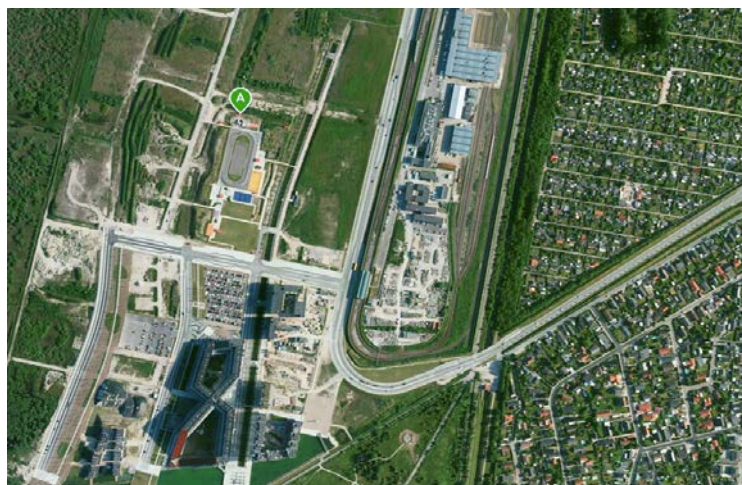


Foto 18: Billede af træningsstedet

Den tredje træningstur fandt sted den 7. juni 2012 i Parkour Parken, Ørestad Syd, med Bjarke, Christoffer, Sebastian og Jonas. Vi trænede i tre timer på railstativet og tre mure, indtil der skulle være undervisning på stedet. Den første time gik med at grave faldgrus op, hvor jeg havde en længere samtale med udøverne om parkourspots og gode steder til parkour.



Foto 19: Der graves under railstativet



Foto 20: Udøverne træner på murene



#### 4) Træning med *Oliver*, *Kristian*, *Lavdrim*, *Theis* og en spanier på Amager

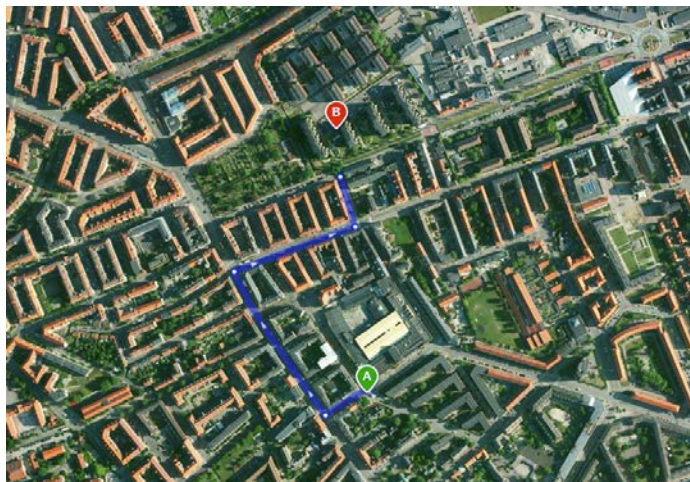


Foto 21: Billede af træningsruten

Den fjerde træningstur fandt sted den 5. august 2012 med *Oliver*, en franskmand og fire af hans venner på tre forskellige populære parkourspots på Amager, *bevægelseshjørnet* mellem Brysselsgade og Reberbanegade, *de gule mure* i en baggård ved Dalslandsgade og *Kollegiet* ved Øresundskollegiet. Jeg mødtes med *Oliver*, *Lavdrim* og spanieren ved Amagerbro Metro, mens de andre udøvere sluttede sig til løbende. Ruterne var som på de andre træningsture ikke aftalt på forhånd, men blev foreslået, når udøverne begyndte at kede sig på det sted, de var.



Foto 22: Udøverne på bevægelseshjørnet



Foto 23: Udøverne ved de gule mure

## 5) Træning med Ilir og Martin i Ørestad Syd

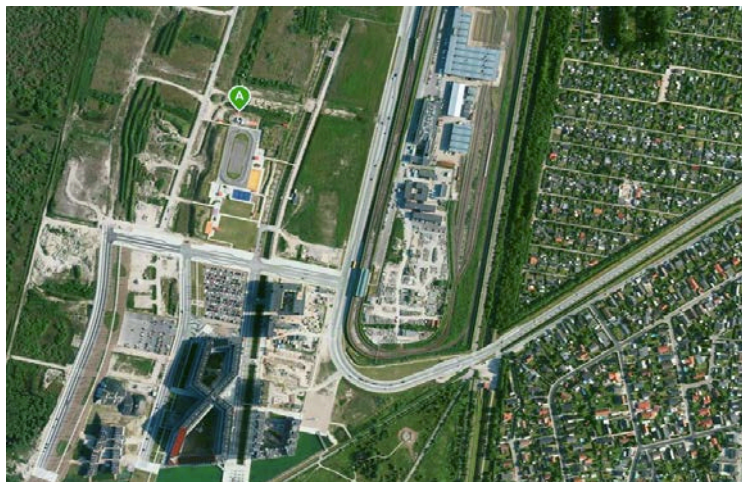


Foto 24: Billede af træningsstedet

Den femte træningstur fandt sted den 17. juli 2013 med Martin og Ilir i Parkour Parken, Ørestad Syd. Her trænede vi først en times tid på railstativet, hvorefter vi trænede på nogle rails mellem to mure. Der var en gruppe drenge fra Næstved på besøg i parken, som Ilir og Martin trænede med ind i mellem.



Foto 25: Railstativet i Parkour Parken



Foto 26: Udøverne træner mellem mure



## 6) Træning med *Christoffer* og *Thomas* i *Gentofte*



Foto 27: Billede af træningsstedet

Den sjette træningstur fandt sted den 18. juli 2013 med *Christoffer* og *Thomas* på *Teglværksgrunden* i *Gentofte*. *Udøverne* træner først på *railstativet*, hvor de træner forskellige sving. Herefter træner de på de forskellige *trækasser*, som er etableret på stedet. De vender gentagne gange tilbage til *railstativet* og slutter med at træne på en *skråvæg*, inden de beslutter sig for at tage toget hjem.

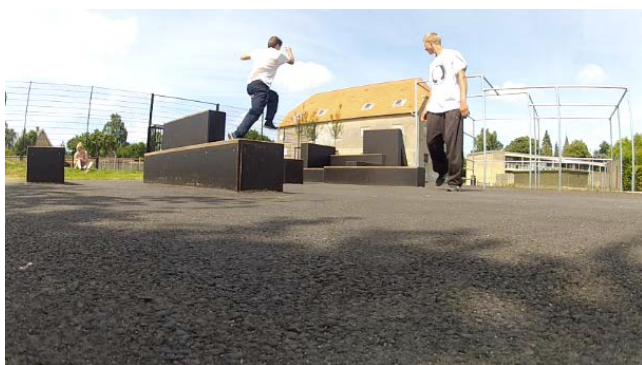


Foto 28: Billede af *Teglgårdsgrunden*



Foto 29: *Teglgårdsgrunden* set fra den anden side

## 7) Træning med *Christoffer, Thomas, Nicklas og Jonas* i Esbønderup



Foto 30: Billede af træningsstedet

Den syvende træningstur fandt sted den 22. juli på et gammelt, nedlagt sygehus i landsbyen Esbønderup på Nordsjælland med Christoffer, Thomas, Nicklas og Nicklas. Nicklas bor i byen og træner ofte på terrænet omkring det nedlagte sygehus. Han ville introducere de andre udøvere for stedet. Udøverne startede ved indgangen, hvor man kunne træde ud på et tag og kigge ned i en gårdhave omringet af sygehusets bygninger. Her trænede de en times tid, inden de kravlede videre op på et andet tag og gik en runde. Efter at være kommet ned igen bevægede de sig videre til tre forskellige spots på området. Herefter udforskede de kort en af de forladte bygninger og endte med at træne i en have på grunden.



Foto 31: Mure omkring sygehuset



Foto 32: Mur i gårdhaven



## 8) Træning med Ilir og Rinaldo i Valby

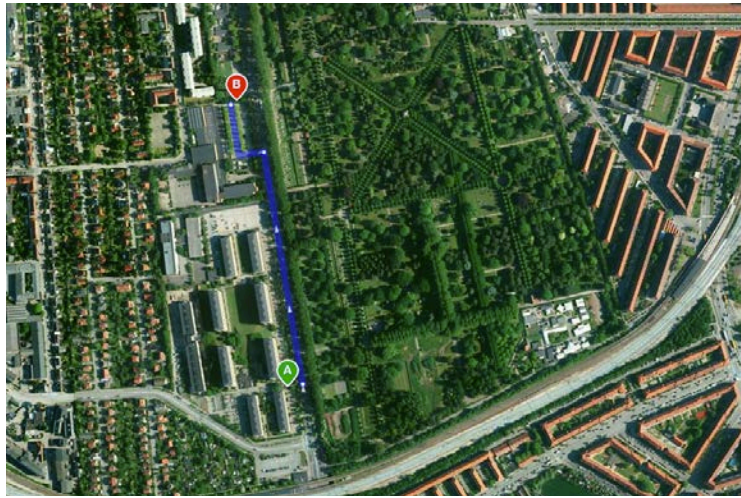


Foto 33: Billede af træningsruten

Den sidste træningstur fandt sted den 11. oktober 2013 med Ilir og Rinaldo ved Sjælør Boulevard i Valby. Ilir og Rinaldo starter med at træne ved tre betonmure og et gelænder. Efter en times tid bevæger de sig ind i mellem beboelsesejendommene for at lede efter andre steder, hvor de kan træne. De finder et spot med et langt gelænder, hvor det træner et stykke tid, inden de bevæger sig ned til en skole, hvor de træner resten af tiden på nogle trapper.



Foto 34: Tre mure ved Sjælør Boulevard



Foto 35: Gelænderet ved de tre mure

Som det fremgår af beskrivelserne indledes den selvorganiserede praksis med, at udøverne aftaler at mødes et sted på et bestemt tidspunkt. Aftaler foregår oftest over facebook eller sms. På træningsturene bevæger udøverne sig ofte mellem flere forskellige steder, men kan også vælge at forblive på det samme sted. Stederne vælges nogle gang vilkårligt, og andre

gange fordi udøverne ønsker at træne en bestemt ting, som stedet er særligt velegnet til. På stederne indleder udøverne træningen med lette, fortrolige bevægelser eller en let opvarmning én og én, inden de begiver sig til at udfordre sig selv og hinanden med forskellige bevægelser. De udøvere, som jeg fulgte i mit studie, har alle en løs afgrænset gruppe af venner, som de træner med. Hvem der deltager i de enkelte træningsture, varierer. Det er kun få af dem, som ind i mellem træner alene. Træningsturene foregår mellem andre daglige gøremål såsom arbejde, skole og andre fritidsinteresser og varierer lige fra en time til en hel dag.

### **Refleksioner om feltarbejdet**

Træningsturene åbnede op for en undersøgelse af, hvordan den daglige træning i udøvrernes lokaleområder foregik. I observationerne valgte jeg en tilgang inspireret af etnograf og antropolog James Spradleys *grand tour observation* (Spradley, 1980, s. 77). Med denne tilgang forsøgte jeg at lade mig rive med i udøvrernes aktivitet og fokusere på de situationer, som syntes at have væsentlige betydninger for udøverne. Videokameraet gav mig mulighed for at deltage og engagere mig kropsligt. Når jeg havde behov for at notere særlige opmærksomhedspunkter eller tanker i praksis, bevægede jeg mig over til kameraet og hviskede disse. I forbindelse med brug af video til observation er to traditionelle udfordringer, at almindelige kameraer kun indfanger den praksis, de rettes imod, og at de ikke kan undgå at påvirke informanternes praksis (Pink, 2007, s. 98). I forhold til den første udfordring har GoPro-kameraet en meget bred vidvinkelfunktion. Det betød, at det kunne filme et stort geografisk areal. De fleste steder kunne kameraet indledningsvist placeres et sted højt oppe, hvor det indfangede hele området. Med den frihed kameraets vidvinkelfunktion gav, fulgte imidlertid en udfordring. I starten glemte jeg flere gange alt om kameraet, hvilket betød, at jeg selv eller udøverne kom til at dække for praksis.





Foto 36: Forfatteres bagdel. En uheldig situation

Efter de første to ture og nogle uheldige situationer fik jeg opøvet en vedvarende opmærksomhed på kameraets placering. I forhold til den anden udfordring er tilstedeværelsen af kameraer og det at filme sine bevægelser en del af informanternes praksis. Der blev kun filmet på én af de træningsture, som jeg fulgte, men kameraerne lå i flere tilfælde klar i tasken, hvis der skulle vise sig at ske noget spændende. Jeg mener derfor ikke, at min brug af kameraet forstyrrede praksis, så det havde metodiske implikationer.

Brugen af kameraet tillod mig imidlertid at opretholde vedvarende opmærksomhed overfor udøvernes kropslige praksis og deres kommunikation om denne. Når man bruger kamera til observation er det centralt at være opmærksom på, at det alene dokumenterer det, der kan ses og høres (Pink, 2007, s. 32). Hvis jeg alene havde anvendt kamera, ville jeg afskære mig selv fra en multimodal sensorisk opmærksomhed. Kameraet blev dog imidlertid anvendt for at muliggøre et praktisk engagement og dermed en indføling overfor andre sensoriske oplevelser. Når jeg havde brug for at notere en tanke, kunne jeg bevæge mig over til kameraet og hviske det ind i mikrofonen eller notere det på min mobiltelefon. Det var ligeledes kameraet, som var med til at gøre mig klar over min manglende refleksion og evne til at stille kritiske og uddybende spørgsmål i praksis. Selvom jeg var meget bevidst på at fokusere på udøvernes handlinger og sprog, var det ikke ensbetydende med, at jeg opnåede den nødvendige refleksion over for denne. Når jeg efterfølgende så

observationsfilmene igennem, var jeg frustreret over, at jeg ikke spurgte ind til udøvernes oplevelser eller forfulgte deres spontane kommentarer. Jeg erfarede, at jeg var nødt til konstant at gøre en aktiv indsats for at skabe og opretholde en reflektiv attitude til det, der foregik. Jeg havde svært ved at bryde det lag af selvfølgeligheder, som den kropslige praksis og sociale interaktion fandt sted på baggrund af.

Selvom det kropslige engagement var en udfordring i forhold til at udvikle og bibeholde en reflektiv indstilling overfor praksis, var den altafgørende for forståelsen af de non-verbale og kropslige erfaringsdimensioner. Det kropslige engagement åbnede op for en refleksion over de kropslige oplevelser og betydninger, som udøverne havde svært ved at verbalisere, eller som de formidlede med enkle begreber. Et eksempel er det at *breake* en bevægelse. At *breake* er at gennemføre en grænseoverskridende bevægelsesudfordring. Som udsagnsord dækker begrebet over en proces af frustrationsarbejde og risikohåndtering. At *breake* stiller krav til udøveren om at turde stole på sine bevægelsesmæssige kompetence og bidrager med en efterfølgende oplevelse af mestring og begejstring. Der er tale om færdigheder og oplevelser, som er svære at skabe forståelse af eller beskrive, hvis man ikke selv kaster sig ind i udfordringen og lader den overtage sig selv for en stund. En sådan indlevelse indebærer dog en vis risiko, som man hele tiden må vurdere i relation til sine evner.

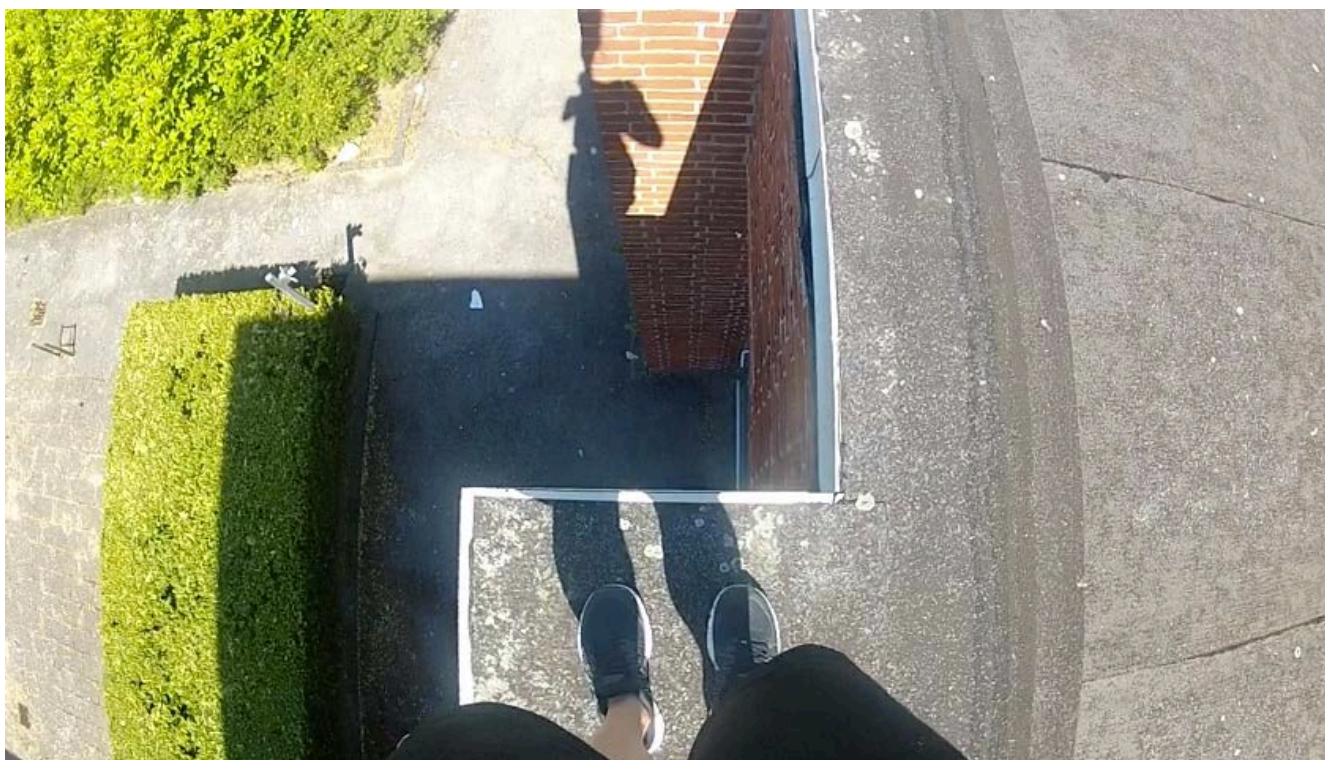


Foto 37: Risikofyldt feltarbejde

Et andet eksempel er, når udøverne beskrev en bevægelse som *lækker*. Denne beskrivelse dækker over æstetisk smag, som stiller krav om sensorisk indlevelse og fornemmelse. Det kropslige engagement åbner op for at forfølge og reflektere over sådanne kulturelle oplevelser og betydninger.

For at udvikle en større refleksivitet begyndte jeg at veksle mellem at være deltagende og rent observerende. Jeg begyndte ind i mellem at trække mig helt ud af praksis under træningen og stille kritiske spørgsmål til udøvernes bevægelser, kommunikation såvel som til mine egne handlinger. Hvorfor valgte udøverne de steder, som de gjorde, hvad lå der bag de bevægelser, som de udviklede på stederne, og hvilken viden og betydninger lå der bag den måde, som de relaterede bevægelserne til rummet, og den måde de relaterede sig til hinanden på? Jeg oplevede, hvordan det var nødvendigt, men også grænseoverskridende ustandseligt at skulle spørge ind til udøvernes praksis og dermed ind til den baggrund af selvfølgeligheder, som i stilhed blev taget for givet. Det brød med min identitet og legitimitet som parkourudøver. En anden måde at udvikle min forskningsmæssige refleksivitet var et simpelt og manuelt tiltag. På mine hænder anførte jeg to store spørgsmålstegn, som mødte mit blik, når jeg bevægede mig rundt. Samlet skabte bestræbelserne en større refleksivitet over for, hvilken kulturel viden, forståelser og betydninger, der lå bag den selvorganiserede praksis. Samtidig måtte jeg erkende, at ligeså genstridig og vedhængende, som den selvfølgelighed refleksiviteten skulle bryde med havde været, begyndte den spørgende indstilling til praksis at klæbe sig til min identitet. Hvor jeg tidligere havde kunnet adskille min egen træning fra feltarbejdet, begyndte det nu at smelte sammen. Jeg kunne ikke træne, uden at mine tanker konstant kredsedde om forskningsprojektet. Feltarbejdet bidrog med en forandring af min identitet, som til tider har haft betydningsfulde konsekvenser for min egen glæde ved samt fordybelse i selvorganiseret parkour.

På trods af den tiltagende refleksivitet oplevede jeg stadig mit empiriske materiale som mangelfuldt. Jeg erfarede, at der var grænser for, hvilke spørgsmål jeg kunne stille dem uden at lave et væsentligt afbræk i udøvernes praksis. Ligesom det var problematisk for mig at deltage i praksis og tage feltnoter sideløbende, var det svært for udøverne at fordybe sig i deres træning og samtidig tale med mig om den:

*"Åh jeg har det sgu ikke særlig godt. Det er sjovt, at man nogle gange vælger, at det skal gøre ondt",* siger Rinaldo og griner. Jeg spørger, hvad han mener med, at man vælger det skal gøre ondt, men Rinaldo afbryder mig. *"Prøv at se her, Ilir",* siger han og peger ned imellem de to mure. *"Ja, tro mig! Helt seriøst!",* siger Ilir som åbenbart har en ide om, at det



er det samme de ser. *"Jeg stod lige og tænkte på den, og jeg er frisk på at køre den. Det mener jeg helt seriøst! Jeg er frisk"*, forsætter Ilir, imens han læner sig ud over muren og kigger ned.

(Sjælør:12)

I situationen forsøgte jeg at få Rinaldo til at uddybe sin kommentar, men i mellemtiden så han en bevægelsesmulighed, som overtog hans opmærksomhed. Situationen var ikke enestående. Ofte oplevede jeg, at mine spørgsmål forstyrrede, og at de derfor måtte vælges med omhu. Jeg valgte derfor at lave opfølgende interviews.

### **Opfølgende interviews**

Efter træningsturene lavede jeg opfølgende interviews med tre af hovedinformanterne. Den fjerde informant blev ikke interviewet af flere årsager. Først og fremmest var de deltagende observationer af ham præget af en større refleksivitet, både fra min egen og hans side. Vi fik fra starten skabt en refleksiv dialog, som hang ved. Han fortalte mig om ting, som han tænkte på og undrede sig over i hans praksis, og det var derfor i højere grad naturligt at stille ham kritiske og uddybende spørgsmål. Derudover var det svært at sætte et interview op med ham, hvilket jeg til sidst tolkede som en nervøsitet overfor situationen. Jeg besluttede derfor, at jeg kunne nøjes med observationerne og de samtaler, vi havde haft i praksis. Selv oplevede jeg også en vis nervøsitet i forbindelse med interviewsituationerne. Interviewet betingede en forandring af den relation, jeg havde haft til udøverne i praksis. For dem var jeg først og fremmest parkourudøver. I interviewsituationen blev min identitet som forsker imidlertid ekspliciteret for dem på en ny måde. For at sikre den fænomenologiske forankring og for at forsøge at genskabe relationen fra den deltagende observation inddrog jeg situationer fra træningsturene i spørgsmålene samt mine egne erfaringer som parkourudøver (Thorpe, 2012, s. 70). Brugen af situationer satte udøvrernes refleksion i gang, men var udfordret af, at nogle af interviewsene blev gennemført nogle måneder efter træningsturene. Dog erfarede jeg, hvordan udøverne hurtigt relaterede det til en lignende situation, hvis de ikke kunne huske episoden. Målet med at situere spørgsmålene i erfaringer fra praksis var heller ikke at skabe forståelse af den partikulære situation, men om den sagde noget mere generelt om de kropslige erfaringer og betydninger, som udøverne dyrker i parkour.

Interviewguidsene blev konstrueret ud fra en tværgående læsning af det empiriske materiale fra vores fælles træningstur(e) og de andre træningsture, som jeg havde deltaget i (se eksempel på interviewguide i bilag 5). I interviewene valgte jeg at anlægge en dynamisk og

fleksibel tilgang og følge dialogens udvikling (Thorpe, 2012, s. 63). Interviewguiderne havde mere karakter af en tjekliste end en egentlig guide. Ofte ledte mine spørgsmål udøverne ud ad en talestrøm, som betød, at andre spørgsmål blev naturligt besvaret. De tre interviews varede en time til halvanden og blev gennemført, hvor det passede udøverne bedst. Interviewene blev optaget på min mobiltelefon og efterfølgende transskriberet.

### **Legitimitet i feltarbejdet**

I parkourmiljøet har jeg tidligere været, og er delvist stadig, et kendt ansigt. Da jeg efter mit specialeprojekt blev en fast del af Team JiYo, var jeg inviteret i Go 'Morgen Danmark for at tale om at være kvindelig parkour.<sup>64</sup>



Foto 38: Screenshot fra Go' Morgen Danmark

Herved blev jeg i parkourmiljøet introduceret som den første kvindelige parkourudøver i Danmark. Gennem de næste par år deltog jeg i flere shows, tv-programmer og events og var med til at åbne verdens første offentlige parkourpark, som gav national såvel som international eksponering. Derudover var jeg med til at planlægge og afholde events og workshops rundt omkring i hele landet. Til trods for, at jeg lavede mit sidste show med Team JiYo i 2012, bliver jeg stadig genkendt i parkourmiljøet som pigen fra Team JiYo. Det at være en insider har givet mig en privilegeret adgang til at komme tæt på parkourudøvere og deres praksis. Insiderrollen har dog samtidig skabt nogle udfordringer, som jeg metodisk har måttet forholde mig til. Team JiYo er, udover at være erfarne og dedikerede parkourudøvere, også iværksættere. Gennem årene er Team JiYo blevet kritiseret for formidlingen af parkour udadtil af andre parkourudøvere. Derudover har forholdet mellem de forskellige grupper været præget af rivalisering. I planlægningen af feltarbejdet var jeg derfor meget opmærksom på at skabe klarhed for informanterne om min forskning som et

---

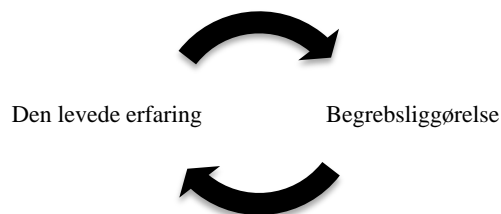
<sup>64</sup> Interview fra Go Morgen Danmark, lokaliseret d.13.01.14 på: <http://www.youtube.com/watch?v=QMBX8PApwi8>

selvstændigt projekt og dermed ikke et projekt, som var bundet op på Team JiYo. Jeg redegjorde for, hvordan jeg netop var interesseret i at følge deres selvorganiserede parkour. Det var min erfaring, at denne indledende information var central for informanternes sympati og interesse for at tage mig med ud og engagere mig i deres aktivitet.

### Den anvendte analytiske og repræsentatoriske metode

I analysen af selvorganiseret parkour var målet ikke at fremstille den kropslige praksis i sin mangfoldighed, men at konstruere typiske handlingsmønstre, som antages at have særlig kulturel betydning for udøverne og derefter i første omgang omdanne dem til en deskriptiv analyse, som efterfølgende kunne danne grundlag for samfundskulturelle perspektiver.

Den analytiske proces var inspireret af Schutz' idealtypemetode samt fænomenologiske kategoriale tænkning (Schutz, 2005, s. 73-74; Thøgersen, 2013, s. 136).<sup>65</sup> Idealtypemetoden kan forstås som et forsøg på at efterligne den typificerende erkendelse, som ifølge Schutz præger hverdagslivet. Med idealtypemetoden indfanger man typiske handlingsmønstre og deres betydninger i empirien og omsætter disse til *idealtyper* som en form for pædagogisk karikatur (Kristiansen & Krogstrup, 1999, s. 185). Disse idealtyper anvendes så efterfølgende som en ramme til at forstå empirien nærmere. Fænomenologisk kategorial tænkning handler ligeledes om at begrebsliggøre aktuelle levede oplevelser og 'få virkeligheden på begreb' (Thøgersen, 2013, s. 136-138). Begreberne er imidlertid ikke målet i sig selv, men skal anvendes til at skabe forståelse for og derved kunne formidle den levede erfaring. Med inspiration fra idealtypemetoden og den fænomenologiske kategoriale tænkning kan analyseprocessen analyseres således:



Figur 3: Illustration af analyseprocessen

---

<sup>65</sup> Det er centralt at påpege, at idealtypemetoden og den fænomenologiske kategoriale tænkning alene blev anvendt som en form for åbningsværktøjer. Der er altså ikke tale om en rendyrket fænomenologisk eller idealtypanalyse.

Analyseprocessen og repræsentationen af analysen behandles her særskilt, men skal ikke forstås som en proces, der blev igangsat efter feltarbejdet. Den analytiske proces var ikke afgrænset til skrivebordsarbejdet, men bestod i en cirkulær bevægelse mellem den levede erfaring til begrebsliggørelse og tilbage til den levede erfaring igen.

Træningsturene blev løbende transskriberet til omfangsrige beskrivelser (Geertz, 1973).<sup>66</sup> I transskriptionen tilstræbte jeg en bevarelse af kompleksitet og opmærksomhed overfor multisensoriske oplevelsesdimensioner. Arbejdet med beskrivelserne var tidskrævende, men gav mig en detaljeret situationshukommelse i forhold til de enkelte træningsture. Videomaterialet gav mig yderligere mulighed for at supplere de lange beskrivelser med stillbilleder fra praksis og til at vende tilbage til optagelserne (Rasmussen, 2013, s. 280-281). Under de enkelte træningsture og i beskrivelserne formulerede jeg foreløbige analytiske temaer, som jeg holdt in mente sideløbende med gennemførelsen af resten af feltarbejdet.<sup>67</sup> Herved forsøgte jeg at sikre, at mine analytiske temaer havde en vedvarende forbundenhed til den levede erfaring og fungerede som en sproglig funderet betragtning af denne (Thøgersen, 2013, s. 137).

De analytiske temaer havde forskellige karakterer. Nogle af dem var begreber og talemåder, som gik igen på tværs af de forskellige parkourudøveres selvorganiserede parkour. Et eksempel var begrebet '*clean*', som udøverne anvendte til at beskrive deres bevægelser. Et andet eksempel var beskrivelser om '*at tage den for hinanden*'. Sådanne begreber og talemåder finder sted, som Berger og Luckmann har påpeget, på baggrund af kropslige oplevelser og betydninger, som stiltiende tages for givet (Berger & Luckmann, 2002, s. 117). Målet var at bruge disse begreber og talemåder til at udforske det selvfølgelige og den implicite viden bag disse selvfølgeligheder. Andre temaer blev dannet som overskrifter på tilbagevendende situationer, som viste sig på tværs af træningsturene og derved fremstod med en vis kulturel signifikans. Eksempler på sådanne temaer var '*dyrkelse af frygt og risiko*' samt '*perception af umulige bevægelser*'. Efter at have udformet tykke beskrivelser (Geertz, 1973) for hver enkelt træningstur og en lang liste af foreløbige analytiske temaer gennemgik jeg materialet talrige gange med det formål at skabe overblik over indholdet og lede efter yderligere analytiske temaer på tværs. Det var i dette arbejde, at jeg blev opmærksom på, at jeg havde behov for at gennemføre nogle opfølgende interviews med henblik på at forfølge betydninger antydnet i det empiriske materiale og uddybe min forståelse for nogle af de analytiske temaer. Den fænomenologiske kategoriale tænkning er netop karakteriseret ved,

---

<sup>66</sup> Filmmaterialet og transskriptionerne er ikke vedlagt som bilag, men kan rekvireres.

<sup>67</sup> Den analytiske tematisering lægger sig ligeledes tæt op ad analysemetoden *meningskondensering* (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 227-228)

at man som forsker holder sig tæt forbundet til fænomenet og derved muliggør samtaler, som skaber en forståelse af de levede erfaringer i et intersubjektivt rum (Thøgersen, 2013, s. 136-140). Med inspiration fra idealtypemetoden og fænomenologisk kategorial tænkning var analysens validitet derved noget, der blev skabt i et intersubjektivt samspil. Det var centralt, at mine analytiske temaer blev udviklet ud fra det empiriske grundlag og kunne genkendes af udøverne. På trods af analysens intersubjektive fordring vil den imidlertid altid være en repræsentation af den levede erfaring og derved stiliseringer baseret på min erkendelsesteoretiske interesse (Schutz, 2005, s. 64). Efter gennemførelsen og transskription af de opfølgende interviews gennemgik jeg endnu engang al det empiriske materiale med det formål at indkredse og afgrænse de analytiske temaer.

Selvom træningsturene og de opfølgende interviews udgjorde det primære empiriske materiale, afgrænsede casestudiet sig ikke til dette. Med inspiration fra Marcus' flerstedede etnografiske teknik om *at følge*, har jeg fulgt de analytiske temaer, som er opstået på baggrund af træningsturene, i selskab med parkourudøvere i andre sammenhænge samt i debatter og billeder på de sociale medier. Målet har ikke været at beskrive de sociale mediers betydning i parkour. Udøvernes virtuelle liv er alene inddraget, hvor den har kunnet styrke forståelsen af de analytiske temaer, som opstod i den kropslige praksis. Gennem analysen fandt jeg det ligeledes givtigt at inddrage situationer ud over de planlagte cases som ekstraordinære cases. En ekstraordinær case skal i denne forbindelse forstås som en situation eller handling, som spidsformulerer den kulturelle praksis eller dens betydning. Under en event i Parkour Parken indledte en af mine informanter fx en samtale med mig, som ekspliciterede betydningen af den sensoriske skoling af følesansen, som den kropslige praksis af parkour udvikler. Et andet eksempel er den tegning, som en udøver lavede under en rejse til Italien for at forklare mig om et godt spot, han havde fundet. De ekstraordinære cases er ikke inddraget for at fremføre en pointe i sig selv, men fordi de spidsformulerer en pointe, som allerede er til stede, men mere indirekte, i det primære empiriske materiale.

Den analytiske proces mandede ud analytiske temaer, som spidsformulerede nogle typiske træk i selvorganiseret parkour. De omfangsrige beskrivelser under temaerne blev gennemlæst igen og igen med henblik på at indkredse, hvad der var på spil. Denne gennemlæsning udmøntede sig i fire overordnede kategorier, som de analytiske temaer gav mulighed for at kaste lys over:

- 1) Temaer, der beskriver den rumlighed, der dyrkes i parkour.
- 2) Temaer, der beskriver det læringsrum, som udfoldes i parkour.
- 3) Temaer, der beskriver den kropslighed, som dyrkes i parkour.



Den første kategori indeholdt de temaer, der beskrev, hvordan parkourudøverne brugte og oplevede omgivelserne i deres kropslige praksis. Den anden kategori samlede de temaer, der beskrev, hvordan parkourudøverne udviklede bevægelserne og de særlige måder og metoder, som udøverne anvendte i deres kropslige praksis. Den tredje kategori indeholdt de temaer, som beskrev, hvordan parkourudøverne oplevede, forholdt sig til og repræsenterede deres kropslighed. Der var tale om en analytisk proces, som udviklede sig ud fra en detaljeret afsøgning af, hvad mit empiriske materiale indeholdt, og hvilke type viden det kunne bidrage med. De tykke beskrivelser blev anvendt som et form for stillads, som den deskriptive analyse er bygget op omkring. Under de overordnede kategorier ledte jeg efter en struktur, som kunne give den deskriptive analyse en progressiv opbygning. Det blev fx klart, at jeg måtte beskrive, hvordan parkourudøverne bruger rummet, afgrænser det og skaber bevægelser, før jeg kunne beskrive, hvilke oplevelser og betydninger, der knytter sig til denne rumlige praksis. Under hver kategori blev de analytiske temaer sat sammen i en midlertidig struktur, som herefter blev anvendt som rettesnor for fortællingen.

At den deskriptive analyse tager sit afsæt i de tykke beskrivelser af den situerede og kropslige erfaring, betyder ikke, at der er tale om en teoriløs tematisering. I analysen er der anvendt teori, men den er udvalgt på baggrund af det empiriske materiale og de analytiske temaer. For at understøtte denne bevægelse har jeg valgt at introducere teorien, når den anvendes, til forskel fra et traditionelt indledende teoriafsnit. Den teori, som er inddraget i den deskriptive analyse, er valgt, fordi den giver mulighed for at hjælpe forståelse af selvorganiseret parkour på vej, men også i nogle tilfælde, fordi den kropslige praksis kan bidrage med nuancering af denne.

I den afsluttende proces blev beskrivelserne udvalgt og raffineret med henblik på repræsentationen af analysen. Raffineringen fandt sted ved, at de udvalgte tykke beskrivelser blev sammenholdt med videomaterialet igen for at se, om de stemte overens og gav et sigende billede af situationerne. Målet var at få læseren så tæt som muligt på den levede erfaring af selvorganiseret parkour, inspireret af Flyvbjergs pointe om, at casestudiets kvalitet ikke er skabelsen af abstrakte begreber, men skabelsen af fortællinger som virtuelle virkeligheder, som læseren midlertidigt kan inviteres ind i (Flyvbjerg, 2010, s. 483). Herefter blev den deskriptive analyse udformet. I det første analysekapitel er mange af de signifikante bevægelser i parkour illustreret. Den illustrative oversigt udgør en parlør, som læseren kan vende tilbage til, når bevægelserne nævnes i de empiriske beskrivelser. Yderligere har jeg ladet billedmateriale fra feltarbejdet supplere de omfangsrige beskrivelser. Disse billeder forudsætter ikke på samme måde kendskab til den kulturelle sprogbrug (Rasmussen, 2013, s. 29).

## **Analysens struktur og indhold**

Analysen af selvorganiseret parkour er opdelt i to hoveddele. I den første del forsøger jeg at udvikle en dybere forståelse af parkour som selvorganiseret bevægelseskultur ved at anvende den regulære kropslige praksis, hvor parkourudøverne skaber særlige relationer til omgivelserne, som epistemologisk udgangspunkt for en deskriptiv analyse. I anden analysedel løftes blikket op over det erfarede til et samfundskulturelt niveau. Målet var her at undersøge den kropslige praksis i selvorganiseret parkour i et samfundskulturelt perspektiv. Der er tale om en afprøvende søgning af, hvorvidt der findes teoretiske perspektiver, som kan sætte den selvorganiserede kropslige praksis og de oplevelser og betydninger, som knytter sig til denne, ind i en bredere samfundskulturel sammenhæng, men samtidig opretholde en forbindelse – samt trofasthed – over for den levede erfaring og praksis. De teoretiske perspektiver er også her, som i den deskriptive analyse, valgt ud fra empirien og vil først blive udfoldet i analysen.

Den deskriptive analyse er opdelt i fire dele, som præsenteres i hvert sit kapitel.

I kapitel 6 *At se bevægelser og historier* beskrives den særlige måde, som udøverne oplever og retter sig imod omgivelserne på, når de dyrker parkour. Inden for kulturforskning har man traditionelt skelnet mellem rum og sted. Distinktionen stammer fra den amerikansk-kinesiske kulturgeograf Yi-fu Tuan. Ifølge Tuan lader menneskets omverdenserfaring sig beskrive med de to fænomenologiske grundkomponenter, rum (space) og sted (place). Hvor rum svarer til et minimalt differentieret og værdineutral sfære, refererer sted til det diametralt modsatte, en afgrænset og betydningsfuld lokalitet:

*"In experience, the meaning of space often merges with that of place. "Space" is more abstract than "place." What begins as undifferentiated space becomes place as we get to know it better and endow it with value."*

*(Tuan, 1997, s. 6)*

Sted er altså et kendt rum, som vi har indgået en emotionel relation til. Rum er i sig selv en neutral og værdiløs abstraktion. Rum er imidlertid altid et potentielt sted i den forstand, at det er gennem vores kropslige omgang, at vi gradvist forlener det med betydning og værdier, som det ikke rummede på forhånd. I den eksisterende litteratur har forskerne været mere interesseret i byen som et værdineutralt og abstrakt rum end parkourudøvernes skabelse af betydningsfulde steder og de oplevelser, som knytter sig til disse. I forhold til den traditionelle distinktion er interessen imidlertid det sidstnævnte i analysen. Med denne interesse har jeg fundet det relevant at anvende fænomenologen Edward S. Caseys tanker

om stedslighed til at beskrive parkourudøvernes særlige relation til omgivelserne.

Casey trækker på Merleau-Pontys kropsfænomenologi og hans tanker om egenkroppens permanens og perspektivisme. Egenkroppens permanens betegner det forhold, at kroppen altid er med os (Merleau-Ponty, 1994, s. 31). Egenkroppens perspektivisme betyder, at kroppen er udgangspunkt for vores væren, og at vi ikke kan løsrive os fra det perspektiv, som vi har i kraft af vores kropslighed (Merleau-Ponty, 1994, s. 32) Vores kropslighed situerer os i verden og er det (eneste) sted, hvorfra vi oplever verden, og fordi vi aldrig er uden perception, vil vores oplevelser altid vil være stedsligt forankret (Casey, 1996, s. 19). Denne kropslige og dermed stedslige forankring betyder også, at Casey ser sted som en central dimension, når vi vil skabe forståelse for en kultur:

*"To be cultural, to have a culture, is to inhabit a place sufficiently intensely to cultivate it – to be responsible for it, to respond to it, to attend to it caringly. Where else but in particular places can culture take root? Certainly not in the thin air above these places much less the even thinner air of speculation about them."*

(Casey, 1996, s. 34)

Ifølge Casey er det en abstraktion at starte analysen ved rum, da vores oplevelser og erfaring altid udspringer fra det sted, hvor vi har fødderne solidt plantet eller som parkourudøvere bevæger sig udforskende rundt.<sup>68</sup> For Casey er sted ikke noget universelt. Stedslighed er derimod noget, der skabes kontinuerligt (Casey, 1996, s. 26). Sted er ikke en fysisk, materiel ting, men noget, der sker. Sted beskrives ifølge Casey bedst som et arrangement, event eller gathering, hvor fysiske strukturer, oplevelser, historier og tanker samles (Casey, 1996, s. 26). Casey beskriver relationen mellem selvet og stedet som dialektisk:

*"But perception remains as constitutive as it is constituted. This is especially evident when we perceive places: our immersion in them is not subjection to them, since we may modify their influence even as we submit to it."*

(Casey, 1996, s. 19)

---

<sup>68</sup> Kulturhistoriker Niels Kayser Nielsen beskriver ligeledes, hvordan man i 1980'erne og 1990'erne kan tale om en topografisk vending inden for kulturvidenskaben, som satte det kropslige i spil. Hvor man tidligere havde været meget optaget af de interesser, betydninger og symbolske billeder, som blev knyttet til de materielle omgivelser, som man i idræt og kultur generelt bevæger sig – og har hjemme i – så begyndte man at fokusere mere på de konkrete kropslige relationer til disse materialiteter, som blev skabt igennem bevægelse, handling og gøremål (Nielsen, 2010, s. 93). Kort sagt gik man fra at fokusere på det, som foregik i hovederne på folk, til at fokusere på, hvordan de kropsligt tilegnede og bevægede sig på konkrete steder (Nielsen, 2010, s. 94)

Fordi vores kroppe er bevægelige og læredygtige, er det muligt at forandre vores *tilstedeværelse* og derved opleve, at stedet konstituerer sig anderledes for os. Omgivelserne tildeles alternative betydninger, hvilket netop er karakteristisk for alternative virkelighedssfærer og leg. Det er en sådan forandret tilstedeværelse, som parkourudøverne dyrker, og som Caseys forståelse af relationen mellem krop og sted, kropsfænomenologiske begreber fra Merleau-Ponty samt legeteori af Roger Caillois, har været brugbare til at beskrive.<sup>69</sup> Et særligt træk ved parkourudøvernes forandrede tilstedeværelse er et eksplicit fokus på kontinuerlig grænseoverskridelse og udvikling. De dyrker med andre ord en rumlig tilstedeværelse, som hele tiden er i forandring gennem kontinuerlige udfordringer og grænseoverskridende bevægelse.

I kapitel 7 *Et risikofyldt læringsrum* zoomes der ind på den kontinuerlige grænseoverskridelse for at beskrive en del af det læringsrum, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Med begrebet læringsrum henvises der ikke alene til det fysiske rum, men til den alternative virkelighed, som udfoldes som parkour, og hvor udøverne har udviklet særlige måder at udvikle deres kropslighed på. Formålet er at vise, hvordan udøverne arbejder med udfordringerne og den risiko, som knytter sig til disse, hvordan de oplever arbejdet, og hvilke betydninger de tilskriver det. Der er tale om en analyse af den enkelte udøvers levede erfaring. I denne analysedel har jeg ladet tre analytiske temaer, som består af udøvernes egne begreber, strukturere analysen. Derudover trækker jeg på Merleau-Pontys kropsfænomenologiske begreber om kropsskema og bevægelsesintentionalitet samt Mihalyi Csikszentmihalyi teori om flowoplevelser (2005).

I kapitel 8 *Den enkelte og de andre* udforskes de sociale relationer, som knytter sig til det læringsrum, der udfoldes i selvorganiseret parkour. I denne analyse har jeg ligeledes ladet to analytiske temaer, som består af udøvernes egne begreber, strukturere analysen. I analysen relaterer jeg de sociale aspekter i læringsrummet til kognitiv modellæringsteori samt pædagogisk teori om mesterlære og situeret læring (Bandura, 1986; Dreyfus & Dreyfus, 1986; Lave & Wenger, 1991; Nielsen & Kvale, 1999; Wackerhausen, 1999). Fælles for disse ellers distinktive teoretiske perspektiver på læring, er en forståelse af iagttagelse og imitation som menneskets primære måde at lære på. I analysen spores sociale aspekter, som går ud over disse teoretiske perspektiver. Ved at forbinde de sociale aspekter i den kropslige praksis til Sloterdijks begreb om en vertikal spænding (Sloterdijk, 2013), viser jeg, hvordan der må tilføjes en vertikal rettetthed til det horisontale læringsrum, som er beskrevet i den eksisterende litteratur i parkour (O'Grady, 2012). Ud over at nuancere forståelsen af det

---

<sup>69</sup> Da Merleau-Pontys kropsfænomenologi blev skildret indledende i kapitel 1, vil de kropsfænomenologiske begreber først blive beskrevet i forbindelse med analysen.

sociale aspekt i selvorganiseret parkour skaber det forståelse af parkourudøvernes brug af faciliteter, som ellers er blevet fremstillet som paradoksal.

I kapitel 9 *Kropsligheden i selvorganiseret parkour* fokuseres der afslutningsvist på, hvilken kropslig forandring og betydninger, der knytter sig til den særlige måde, som udøverne knytter sig til omgivelserne på. I denne analyse trækker jeg atter på Merleau-Ponty og anvender hans begreber om kropsskema og kropsbillede samt kropsfænomenologiske tanker fra filosofferne Drew Leder og Shaun Gallagher (Leder, 1990, Gallagher, 2005). Kapitlet bidrager med viden om den kropslighed, som dyrkes i selvorganiseret parkour, både som levet erfaring og som repræsentation af det kulturelle selv.

### At se bevægelser og historier

Selvorganiseret parkour er en tværstedslig praksis. Udøverne bevæger sig rundt mellem forskellige steder. Bevægelserne fra sted til sted er ikke styret af en planlagt tid, men afhængig af det engagement, som udøverne lægger for dagen på stederne. Når udøverne har svært ved at finde på nye bevægelsesmuligheder eller begynder at kede sig, bevæger de sig videre til et nyt sted. Selvorganiseret parkour kræver en forandring af den relation mellem krop og rum, som præger hverdagslivet. Når vi i første omgang vender blikket mod udøvernes bevægelser, kan forandringen primært beskrives som en vedvarende og intens udforskning. Udforskningen står i kontrast til de visuelle repræsentationer af parkour i medierne. I selvorganiseret parkour er der ingen heftig musik eller adrenalinpumpende stunts som perler på en snor. I stedet afprøver udøverne forskellige bevægelser via stedernes materialiteter og i mellemrummene imellem dem i dyb koncentration. I selvorganiseret parkour dyrkes en alternativ relation til materialiteterne, som i det følgende vil blive skrevet frem.

#### Den stedslige udforskning

På stederne udforsker og afprøver udøverne forskellige bevægelsesmønstre på bænke, gelændere og trapper: "Hvor højt kan jeg hoppe på denne her?" "Er det muligt at balancere her?" "Hvad sker der, hvis jeg snurrer rundt om den her og forsætter videre over på stenen?" Udforskningen er præget af en intens fordybelse i, hvad kroppen kan på de konkrete steder og finder sted uanfægtet af, om der er tale om et sted skabt til parkour eller ej. I selvorganiseret parkour spiller blikket en særlig rolle. Udøverne studerer intenst stedets materialiteter og supplerer blikket med en haptisk vurdering, hvor de undersøger overflader og stabilitet med hænder og skosåler:



Foto 39: Kristian mærker på muren

*Kristian står stille og kigger på muren. Han knipser lidt med fingrene og ser eftertænksom ud. Sådan står han lidt tid, imens Oliver sidder stille og kigger tavst på ham. Pludselig hopper han ned fra muren, går stille og roligt over til den anden mur og lægger begge sine hænder på den. Han gnider hænderne frem og tilbage på muren for at mærke overfladen på den.*

*(Oliver og Lavdrim:11)*

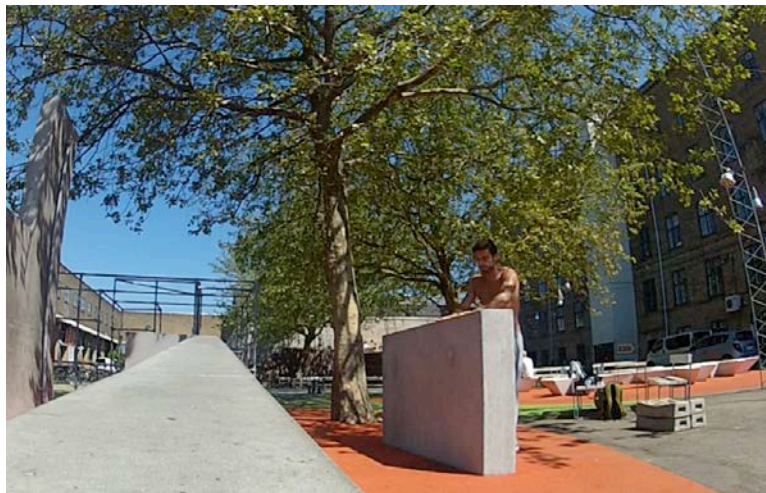


Foto 40: Ilir mærker på muren

*Ilir går tilbage til tilløbsstedet, ser betænksom ud og går en omgang rundt om sig selv. Herefter går han tilbage, puster kraftigt i sine hænderne og sætter dem ned på muren. Han gnider dem frem og tilbage for at sikre sig, at den ikke er glat, så han kan risikere at glide, når han om lidt sætter hænderne på den i springet. Han vender sig om og går tilbage til tilløbsstedet.*

*(Ilir og Rinaldo:1)*

## Den fænomenologiske relation mellem krop og rum

Ifølge Merleau-Ponty må relationen mellem krop og rum i hverdagslivet forstås som en praktisk kompetence (Merleau-Ponty, 1994, s. 49). Vi har med andre ord ikke behov for at fordybe os og kropsligt udforske de steder, som vi bevæger os i til dagligt. Vi undersøger ikke gelænderets eller trappens overflade, stabilitet og dimensioner for at kunne anvende dem, men bruger dem blot. Merleau-Ponty skelner mellem to typer af bevægelse. *Konkret bevægelse* er vanemæssig bevægelse, som foregår i en aktuel situation, hvor vi er kropsligt fortrolige med omgivelserne omkring os (Merleau-Ponty, 1994, s. 52). *Abstrakt bevægelse* er bevægelse, som ikke relaterer sig til en aktuel situation, men bevægelse der igangsættes af en ordre eller af en perception af muligheder (Merleau-Ponty, 1994, s. 52-56). Abstrakt bevægelse har ikke grundlag i den umiddelbart givne verden, men konstruerer dets eget grundlag. Abstrakt bevægelse skal forstås som en *projektionsfunktion*, hvor mennesket kan skabe nye rum foran sig (Merleau-Ponty, 1994, s. 58-59).

Når vi anvender Merleau-Pontys begrebslige distinktion mellem konkret og abstrakt bevægelse, kan parkour indledningsvist beskrives som en udforskning af omgivelserne med abstrakt bevægelse. Gennem en intenst multisensorisk udforskning af mure, gelænder og trapper besigtiger udøverne stedernes materialiteter og skaber alternative bevægelsesmuligheder. Udøverne vender sig bort fra den fortrolige relation til rummet, som er med til at konstituere deres vante hverdagsliv, og indtager i stedet en abstrakt attitude til dette for at undersøge, hvilke alternative bevægelsesmæssige relationer de kan skabe. De bryder med den fortrolige relation til rummet, som Schutz ligeledes har beskrevet med begrebet om *den naturlige indstillings epoché* (Schutz, 2005, s. 107). Parkourudøverne er opmærksomme, følede, opholdende og sansende, hvor andre blot bevæger sig hastigt fra sted til sted.

I forlængelse af denne forståelse kan man imidlertid spørge, hvordan vi skal forstå parkourudøvernes bevægelser på steder, som er skabt til parkour eller kreativ bevægelse? Hvis bruddet med den hverdagslige fortrolige relation forstås som det centrale meningsgivende for udøverne, virker deres brug af faciliteter skabt til parkour og kreativ udforskning paradoksal og modskridende. Gennem analysen vil jeg vise, hvordan parkour ikke blot kan forstås som et brud med den hverdagslige og fortrolige relation til omgivelserne, men må forstås som en praksis, der forudsætter og udvikler en *alternativ typificering*. Ifølge Schutz' fænomenologiske tanker er typificering grundlæggende for den menneskelige erfaring og er derfor ikke noget, som parkourudøverne kan sætte sig udover (Schutz, 2005, s. 113). De illustrerer imidlertid muligheden for midlertidigt at suspendere den



typificering, der knytter sig til hverdagslivet og erstatte den med en anden gennem leg, drømme eller teater. For den utrænede observatør kan parkour fremtræde som en barnlig udforskning af krop og omgivelser med basale bevægelser som spring og balance, men er ved nærmere kendskab præget af genkendelige og regulære bevægelser. Det er i høj grad disse bevægelser, som anvendes til at udforske og skabe bevægelsesudfordringer på stederne, i byrummet såvel som i faciliteterne. Den bevægelsesmæssige udforskning er med andre ord karakteriseret ved en bestemt rettedhed, og denne rettedhed går på tværs af byrum og faciliteter. Denne rettedhed må forstås som en form for alternativ typificering og kontinuerlig spørgen, som vil blive udfoldet i det følgende ved brug af legeteori af Roger Caillois samt fænomenologisk tænkning af Schutz, Merleau-Ponty og Casey.

### **Parkourudøvernes legende rettedhed**

I selvorganiseret parkour indtager udøverne en alternativ indstilling til omgivelserne. I denne indstilling er de rettet mod at udvikle og gennemføre bevægelsesmuligheder på stedet. Denne proces er præget af en vis variation, spontanitet og tilfældighed, og foregår på kropsligt plan, der kan være svært for udøverne at italesætte:

*“Jeg tror, at det er lidt blandet. Nogle gange begynder man bare at hoppe lidt rundt og så... det tror jeg faktisk altid, jeg gør. Begynder at hoppe lidt rundt, og så ser man forskellige ting, imens man hopper, som man så gerne vil lave. Eller noget der er nemt... og så... ja, det er sådan set bare det, så... nogle gange, så sætter jeg mig sådan noget for, og så bruger jeg bare noget tid på at prøve at lave det... andre gange så prøver jeg lidt det, og så prøver jeg noget andet, og så kommer jeg tilbage til det igen, og så kommer jeg lidt rundt.”*

*(Interview med Oliver:6)*

For mennesker, som er helt uerfarne hvad angår parkour, kan udøvernes bevægelser fremtræde lige så tilfældige og uforudsigelige, som Oliver indikerer gennem sin beskrivelse.

Med et basalt kendskab til den kropslige praksis bliver det dog hurtigt tydeligt, at størstedelen af de bevægelser, som udøverne skaber, er variationer af bestemte teknikker, som udøverne kalder *basics*. Den følgende billedserie viser, hvordan Bjarke udvikler en bevægelseskombination af forskellige *basics* ved et gelænder:



Fotoserie 3: Bjarkes bevægelsesrute

På det første og andet billede springer Bjarke over gelænderet i en såkaldt *monkey*. På det tredje og fjerde billede lander han i en såkaldt *precision* på kantstenen. Da han lander på kantstenen, bliver han stående nede i knæ og svinger prøvende armene tilbage tre gange, mens han kigger intenst på gelænderet foran sig. På det femte billede har han sat af, grebet gelænderet med begge hænder og svinget sin krop ind under det i en såkaldt *underbar*. På den anden side svinger han op til stående position, samtidig med at han drejer 180 grader,

så hans front er mod gelænderet. Det fremgår af det sjette billede. Efter den lille bevægelseskombination fastholder han hænderne på gelænderet, mens han kigger rundt, som om han overvejer, hvor han nu skal hen.

I eksemplet kombinerer Bjarke *monkey*, *precision* og *underbar*, som er tre forskellige basics til en udviklende rute over og under gelænderet. Selvorganiseret parkour består i en kontinuerlig udvikling af bevægelsesruter som udvikles, mestres, forfines. Størstedelen af de eksisterende analyser af parkour efterlader imidlertid en forståelse af parkour som en ren improvisatorisk praksis, der kan forbindes med legeteoretikeren Roger Caillois legekategori *paidia*.

Paidia beskriver den fantasifulde, løsslupne leg, som er præget af en primær magt af improvisation (Caillois, 1958, s. 28). Paidia er i sin reneste form omgang med verdens materialiteter: kroppens tyngde, form, evne til at skabe friktion, hastighed og adaptionsevne i forhold til omgivelserne og dermed en form for før-kulturel praksis (Caillois, 1958, s. 29). Når der zoomes ind på udøvernes bevægelser, er det imidlertid tydeligt, at parkour er en kulturel praksis, hvor bevægelserne, de såkaldte basics, har en kulturel signifikant betydning. Parkourudøverne indtager en attitude til omgivelserne, som adskiller sig fra både den barnlige udforskning (*paidia*) og den naturlige indstillings *epoché*, som gør sig gældende i hverdagslivet. Parkourudøverne forstår deres praksis som parkour og dermed som noget *bestemt* og *mere end* en rent udforskende omgang med omverdens egenskaber, og her spiller basics en afgørende rolle. Selvorganiseret parkour har større affinitet til Caillois' anden legekategori *ludus*, som er en komplementær disciplinering af *paidia*. *Ludus* er præget af smagen for konventioner, regler eller teknikker, som besværliggør praksis, men samtidig muliggør nydelsen af problemløsning eller forbedring:

*"It is complementary to and a refinement of paidia, which it disciplines and enriches. It provides an occasion for training and normally leads to the acquisition of a special skill, a particular mastery of the operation of one or another contraption or the discovery of a satisfactory solution to problems of a more conventional type"*

*(Caillois, 1958, s. 29)*

Bjarke udforsker ikke blot materialiteterne, men trækker på bestemte bevægelser. Caillois' skildring af *ludus* fremtræder som en rammende beskrivelse for Bjarkes praksis: *"In a general way, ludus relates to the primitive desire to find diversion and amusement in arbitrary, perceptually recurrent obstacles"* (Caillois, 1958, s. 33).

Parkour må forstås som en *ludificering* af det at bevæge sig rundt, ikke bare i byens, men i mange forskellige rum. At skabe forståelse af, at der findes signifikante bevægelser, er centralt for at forstå den alternative typificering, som udøverne udfolder i selvorganiseret parkour. Udøvernes bevægelser begrænser sig imidlertid ikke til disse. Som bevægelseskultur opretholder parkour en åbenhed over for *paidia*, som ikke må negligeres. Parkourudøvernes perciperende rettethed er karakteriseret ved en kontinuerlig grænseoverskridelse, som betyder, at der hele tiden eksperimenteres og udvikles nye bevægelser. Parkour må grundlæggende forstås som en praksis med affinitet til både *paidia* og *ludus*.

### **Basics - de signifikante bevægelser**

I de eksisterende akademiske analyser af parkour er basisbevægelser nærmest fraværende. Kun ganske få studier benævner sporadisk, at de findes (Angel, 2011; Ameal & Tani, 2011; Bavinton, 2007; Saville, 2008). Basics var dog ét af de primære samtale- og videoemner på parkourforaene, da jeg gennemførte mit specialestudie i 2008 (Larsen, 2008). Her diskuterede udøverne de forskellige teknikker og uploadede og delte de såkaldte tutorials. På trods af fraværet i de eksisterende analyser udgør de det primære indhold i den fremvoksende pædagogiske litteratur om træning og undervisning i parkour. Her bliver forskellige basics nøje beskrevet, visuelt illustreret og opbrudt i forskellige pædagogiske faser (Edwards, 2009; Witfeld, Gerling & Pach, 2010; Mortensen & Videbæk, 2012). I bilag 6 er vedlagt nogle eksempler på basisbevægelser. Bevægelserne skal forstås som dynamiske og kontinuerligt under udvikling. Fordi bevægelserne hele tiden udfoldes nye steder og i nye kombinationer, er de ikke omgivet med samme klare normer, som fx i springgymnastik. Det er ikke bevægelserne i sig selv, der er interessante, men den måde de anvendes og kombineres på i mødet med omgivelserne. Hvor nogle af basisbevægelserne er funktionelle teknikker, som skal skabe lineære passager, som fx kong, skaber andre teknikker labyrintiske bevægelsesbaner og har en mere æstetisk kvalitet. Traditionelt har udøvere skelnet mellem henholdsvis effektive og ineffektive bevægelser som henholdsvis parkour og freerunning. Blandt de udøvere, jeg fulgte, havde denne distinktion dog ingen fremtrædende *praktisk* betydning. Selvom udøverne kunne redegøre for, at der var en distinktion mellem parkour og freerunning, blev de forskellige bevægelser anvendt sammen i træningen, og udøvere indskrev deres praksis i begge.

## **At se med og i bevægelse**

De signifikante bevægelser fungerer som muligheder, der kan udpeges og udfolder nye rum i det eksisterende:

*Hvad med en precision over til den skrå derover" siger Nicolaj til Oliver og peger et andet sted hen. "Åh, ja, den er fed!" svarer Oliver. "Eller stride, stride, stride til pres?" foreslår han. "Nå ja!" svarer Nicolaj.*

*(Oliver og Lavdrim:15)*

*Drengene går lidt omkring og kigger. "Der er en kong-pres til vindueskarmen", siger Thomas og peger over på et vindue. "Ja, det har mig og Chris også tænkt på mange gange", svarer Nicklas. "Har I gjort det?", spørger Thomas. "Nej, det er nogle ret brede vindueskarme", svarer han. "Jeg tror, at hvis der var et vindue åbent, det kunne være ret sjovt, for så kunne vi komme ind...", siger Christoffer, men bliver afbrudt af Thomas. "Eller double-kong", foreslår Thomas begejstret. "Åh!" råber Nicklas begejstret til Thomas ide. "Jeg tror altså bare, at man vil smadre benene op i", siger Christoffer eftertænksomt.*

*(Esbønderup:1)*

Udøverne taler om bevægelserne, som var de objektivt til stede. Bevægelserne konstitueres imidlertid i den funktionelle relation mellem deres kropslighed og de fysiske materialiteter på stedet. Stedets brugbare fysiske dimensioner, dvs. overflader og mellemrum, springer dem i øjnene og danner grundlag for samtaler og diskussioner. Selvom jeg har et forudgående kendskab til de signifikante bevægelser, kom mit blik for bevægelsesmulighederne ind i mellem til kort i udøvernes træning:

*Bjarke står og kigger på murerne. "Jeg tror altså, at den er lidt for lang den pres der" siger han til de andre. Jeg ved ikke, hvad det er for en afstand, han taler om, men det ser ud som om, at de andre ved det, da de begge nikker. Christoffer springer over på den midterste mur og videre over på den næste og vender sig om. "Jeg kunne godt tænke mig at pressé den her igen" siger han, imens han peger over på den mur, som han stod på før.*

*(Bjarke og Christoffer:12)*

I selvorganiseret parkour er evnen til at udpege og udforske bevægelsesmuligheder på tværs af forskellige steder en betingelse. For parkourudøverne fremstår bevægelsesmulighederne ofte så tydelige, at udøverne er i stand til at fornemme hinandens intentioner:

*Rinaldo træder op på et gelænder. "Ej, Nalle så hellere den her", bryder Ilir ind. Han kan umiddelbart se, hvad det er, Rinaldo gerne vil, og mener, at han skal gøre det et andet sted.*



*Rinaldo hopper ned igen.*

*(Ilir og Rinaldo Streetmekka:9)*

Udøvernes evner til at fornemme hinandens bevægelsesintentioner er ikke alene baseret på deres tætte fællesskab. I feltarbejdet oplevede jeg, hvordan de ikke blot var i stand til at forudsige hinandens bevægelser, men ligeledes mine:

*Jeg sidder på den anden træbjælke og overvejer, om jeg skal prøve at lave en catleap over på muren. Oliver kan åbenbart se, hvad jeg gerne vil. "Den er ret glat. Det skal du lige huske på" siger han til mig. "Men altså du kan godt.. easy!" forsætter han.*

*(Oliver:15)*

Evnen til at kunne foregribe og fornemme hinandens intentioner viser, at det at se *med* og *i* bevægelserne er en perception, der overvejer de konkrete steder med en vis styrke.

### **Bevægelsernes fysiske betingelser og sociale grundlag**

Ikke alle steder er velegnede parkourspots. De fysiske materialiteter og deres dimensioner har en afgørende betydning. Denne betydning kan illustreres med en situation, hvor parkourudøveren Ilir illustrerede et nyt parkourspot til mig, som han havde opdaget:

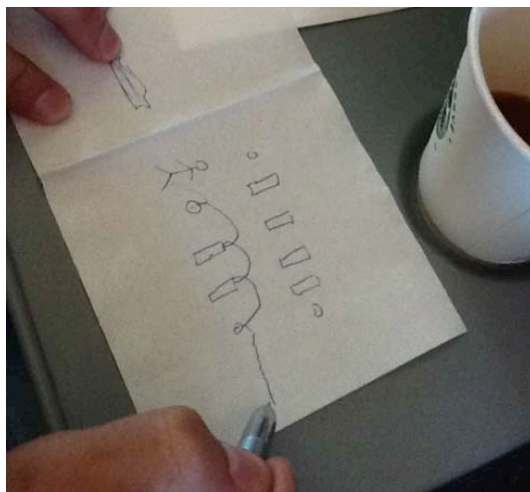


Foto 41: Ilir tegner et parkourspot for mig

Ilir beskrev for mig, hvordan stedet består af en lang række af stenbænke, som betyder, at man kan komme løbende og lave såkaldte *strides* (løbeskridt) fra bæk til bæk. Stedet er et godt spot, fordi de fysiske materialiteter giver mulighed for at danne en længere rute af

signifikante bevægelser. De steder, som parkourudøverne bevæger sig, har partikulære fysiske egenskaber, som udøverne ikke kan ændre, men som nogle gange udgør en brugbar ramme for deres bevægelse. Det er dog ikke altid, at bevægelsesmulighederne kan vurderes på afstand. Som tidligere beskrevet, har udøverne behov for at mærke materialiteterne og bevæge sig rundt på stedet:

*Signe: "Når I kommer ud til et sted, hvor I skal træne. Hvor kommer bevægelserne så fra?"*

*Ilir: "Hvor bevægelserne kommer fra?"*

*Signe: "Ja, eller hvordan bestemmer du dig for, hvad du skal træne?"*

*Ilir: "Ja, det er faktisk... det er ikke mig der bestemmer det. Det er faktisk omgivelserne, som bestemmer det. Det er også det, som er helt fantastisk ved at komme nye steder hen. Fordi man har en ide om, hvilke ting man vil lave, når man ser spottet "Man kan lave det, og det og det", men man ved også af erfaring, at lige så snart man begynder at bevæge sig på forskellige måder, så kommer der automatisk nye ideer til, hvordan man ellers kan bruge omgivelserne."*

*(Interview med Ilir:4-5)*

Som Ilir beskriver, handler selvorganiseret parkour om at være åben for stedets materialiteter og for at lade bevægelser opstå i den situerede praksis. Bevægelser skabes gennem en vekselvirkning mellem udøvernes forudgående ideer og interesser samt stedets materialiteter:

*"Jeg ville så gerne lave den der, men den er total i vejen den der", siger Nicklas og peger på en busk. Jeg forstår ikke, hvad det er de taler om. "Ja, den er irriterende, man skulle bare lige", siger Christoffer og går hen og leger, at han skærer busken væk, så man kan komme op på muren fra den anden side også.*

*(Esbønderup:3)*

Situationen viser, hvordan udøverne umiddelbart fornemmer nogle bevægelsesmuligheder på stedet, men ved nærmere inspektion viser de sig at være problematiske. Konkrete objekter kan opleves som værende i vejen for de bevægelsesmuligheder, som udøverne ellers ser potentiale for på stedet.

Ud over stedernes fysiske materialiteter er det sociale rum ligeledes vigtigt for udviklingen af bevægelsesmuligheder. I selvorganiseret parkour opstår en stor del af udøvernes bevægelser gennem gensidig inspiration:



Fotoserie 4: Hollandske udøvere viser Ilir og Rinaldo en bevægelse

På billedet begynder to schweiziske fyre, som tilfældigvis træner på samme sted som Ilir og Rinaldo, at øve en bevægelse, hvor de snurrer rundt om et vertikalt rail. De drejer rundt om rilet i armene og trækker kroppen ind igennem et hul mellem nogle andre rails med benene først. På billedet kan man se, hvordan Ilir (med ryggen til) og Rinaldo (delvis skjult bag Ilir) står og betragter dem, mens de let og elegant snurrer rundt om rilet og ind igennem hullet. Ilir er begejstret for bevægelsen og opfordrer Rinaldo til at prøve. Rinaldo går hen og tager prøvende fat. Han går lidt tilbage og lader en af de schweiziske fyre prøve igen, inden han selv løber over imod gelænderet og forsøger. Han svinger i en flot bue rundt om det vertikale rail, men hans balder rammer det nederste rail, da han skal igennem hullet, og han griner. Efterfølgende forsøger Ilir, og det lykkes ligeledes ham at efterligne bevægelsen. De schweiziske fyre følger med i deres bevægelser og nikker og smiler anerkendende. I denne situation blev Ilir og Rinaldos bevægelser skabt i det sociale rum, som opstod, da de bevægede sig på et konkret sted med andre parkourudøvere. I en samtale fortalte Christoffer ligeledes om betydningen af andre udøvere på stedet:

*"Christoffer, når du tager ud og træner, har du så bestemt noget på forhånd, som du gerne vil træne?" spørger jeg. "Altså jeg har nogle små tanker om, hvad jeg gerne vil øve. De fleste tanker er ofte noget med kong-pressions og rails og sådan noget, men nogen gange så kommer der også bare nogle ting, som man ikke har regnet med" forklare han. "Er det fordi du ser nogle andre muligheder, eller nogle andre, som laver noget?", spørger jeg sonderende? "Det er fordi jeg ser nogle muligheder. Det er sådan lige pludselig: "Ej, man kunne også lave noget her". Fx den helt høje væg, den fik jeg taget i wallrun her i løbet af sidste uge, tror jeg nok det var, det havde jeg slet ikke regnet med ville ske der, så... Det havde jeg slet ikke set komme. Det var fordi der var nogle andre, som prøvede at tage den og så: "ej okay, skal jeg ikke også lige prøve" og så kom den bare.." svarer Christoffer og griner stille.*

*(Bjarke og Christoffer i parkour parken:6)*



Selvom udøverne primært bevæger sig forskelligt, bevæger de sig samme sted og inspirerer hinanden. I interviewet med Oliver spurgte jeg ind til betydningen af at dyrke parkour med andre:

Signe: *"Og du træner ikke alene?"*

Oliver: *"Nej, ikke rigtig."*

Signe: *"Hvad er det, at man bruger hinanden til? Hvad bruger I hinanden til?"*

Oliver: *"Øhm... (lang tænkepause). Ja, det er et godt spørgsmål. Altså der er selvfølgelig det sociale. Bare at være sammen, som er skide hyggeligt. Og ellers bruger vi hinanden til at udfordre hinanden. Jeg synes, at det er ret svært at udfordre mig selv alene...(...)..."*

Signe: *"Jo, hvorfor man har svært ved at udfordre sig selv?"*

Oliver: *"Nå, ja, det er rigtigt. Det er både det der med at sige, at det tager jeg bare en anden dag, men også det der med, at andre gange så ser andre folk bare ting på en anden måde og så siger de "Hey kunne du ikke prøve at lave det der" og så tænker man "Jo, det ser rigtig fedt ud", så det er bare sådan lidt ping pong imellem alle, som jeg synes er rigtigt fedt."*

*(Interview med Oliver:2)*

Udøvernes betoning af det sociale, og det at bevægelserne ofte skabes gennem gensidig inspiration, skaber en forståelse af, hvorfor der er få udøvere, der træner parkour alene. I selvorganiseret parkour erfares den alternative relation til materialiteterne som et fællesskab, hvilket Oliver understregede, da jeg spurgte ham, om han kunne dyrke parkour alene:

*"Ja. Man kan godt gøre det alene, men hvis man gør det alene, så står man og tænker "What! Jeg skal lige fortælle bla bla bla om denne her, næste gang vi går forbi... Åh jeg tænkte på, at man lige kun lave bla bla bla.." (Oliver griner). Så... det synes jeg i hvert fald selv."*

*(Interview med Oliver:11)*

Når udøverne bevæger sig i byrummet, er de bevægelsesmuligheder, som de perciperer skjulte for andre. I træningen er udøvernes opmærksomhed rettet væk fra den hverdagslige oplevelse af rummet, som blandt andet kommer til udtryk i følgende situation:

*Vi drejer ned af en sti til højre. "Det er da et ret fint sted, altså hvis man skulle bo i boligblokke. Se der er en stor kælkebakke midt i det hele", siger jeg. "Ja, men hvem lægger mærke til kælkebakker lige nu", siger Ilir og griner.*

*(Ilir og Rinaldo:17)*

Denne opmærksomhedsændring beskriver Schutz som karakteristisk for alternative virkeligheder som leg. At indgå i disse forudsætter en forandring af vores opmærksomhed og de betydninger, som vi tillægger omverdenens genstande samt vores egne og andres handlinger (Schutz, 2005, s. 145). I selvorganiseret parkour bryder udøverne med den typificering, som gør sig gældende i hverdagslivet, men udvikler og anvender samtidig en alternativ. I selvorganiseret parkour fremstår forskellige fysiske distancer og objekter som typiske steder for de bevægelser, der tildeles kulturel signifikans. Så snart udøverne bevæger sig på et sted, har de en fælles fornemmelse for, hvilke bevægelser der "findes" og i hvilke kombinationer. Gennem udøvernes perception og kommunikation kommer bevægelserne til at fremstå som intersubjektivt tilstedeværende bevægelsesmuligheder. Udøverne dyrker en alternativ konfigurativ stedslighed.

### **En konfigurativ stedslighed**

Til at forklare denne stedslighed har det været frugtbart at arbejde med filosofen Edward S. Caseys stedsfænomenologi. Casey tager et kropsfænomenologisk afsæt og påpeger, hvordan oplevelser og kropslighed konstitueres i gensidig afhængighed med de steder, som mennesket bevæger sig i (Casey, 1996, s. 19). Steder skal ifølge Casey ikke forstås som rene materielle-fysiske enheder, men som noget, der finder sted: "*Place not only are, they happen*" (Casey, 1996, s. 27). Stedslighed konstitueres gennem menneskets tidlige væren og bevægelse. Casey anvender ligeledes begrebet *gathering* om steder, som er en rammende beskrivelse for den stedslighed, som parkourudøverne arbejder med (Casey, 1996, s. 25). Ifølge Casey konstitueres steder som en fornemmelse for, hvordan forskellige genstande på et sted hører sammen i en bestemt *konfiguration*, omend disse ting er radikalt separeret eller modstridende. Med udgangspunkt i Caseys forståelse er det muligt at beskrive udøvernes parkourspots som særlige konfigurationer af bevægelsesbaner, som binder adskilte objekter som mure, gelændere og bænke sammen i den situerede praksis. Selvorganiseret parkour danner en særlig opmærksomhed på stedet, som er afgørende for, hvilke materialiteter der træder frem som betydningsfulde:

*"Der er også et spot i min by, i Birkerød, som virkelig er et fedt spot, men det er slet ikke lagt op til... altså at lave parkour. Det er bare lavet på den måde, at det virkelig lægger op til det. Men det har de jo ikke tænkt over. Det er sådan et kulturområde, men der er sådan nogle maskinblokke i forskellige højder og længder, så man bare kan lave alt muligt sjovt. Precisions og det hele. Det er bare mega fedt" fortæller han. "Har du selv fundet stedet?" spørger jeg. "Ja, ja, det var en dag hvor... altså da jeg lige var begyndt at lave parkour, så tænkte jeg, at jeg lige ville op i gågaden og se, om der var noget fedt, så kom jeg til det der sted (Christoffer mimer, at han bliver overrasket) .. og jeg har jo altid godt vidst, at det var der, ik?, men det var jo først der, da jeg var begyndt at træne parkour, at jeg tænke "Åh det*

*er et ret fedt sted!" det var helt oplagt" fortsætter han.*

*(Christoffer og Bjarke:3)*

Som situationen med Christoffer viser, bidrog parkour med en ny oplevelse af hans vante byrum. Denne forandrede opmærksomhed mod byens rum er ikke blot en kognitiv forandring, men er knyttet til bevægelsesmæssig dannelse og erfaring. At kunne se bevægelsesmulighederne kræver inkorporation af de signifikante bevægelser samt viden om egenkroppens rumlighed, som udvikles kontinuerligt gennem den tværstedslige praksis.

For at forstå parkourudøvernes kropslighed, og hvordan inkorporationen af de signifikante bevægelser skaber en forandret oplevelse af omgivelserne, er Merleau-Pontys begreber om kroppens rumlighed brugbare. Ifølge Merleau-Ponty har kroppen en rumlighed, som adskiller sig fra den rumlighed, som fysiske genstande har. Ifølge Merleau-Ponty udfolder kroppen ikke en 'positionsrumlighed', men en 'situationsrumlighed' (Merleau-Ponty, 1994, s. 43-46). Vi lokaliserer ikke vores lemmer på den samme måde som fysiske objekter. Vores krop er altid med os, som baggrunden for vores handlinger og projekter. Kroppens situationsrumlighed, som Merleau-Ponty også beskriver som kropsskemaet, skal forstås som en holdning til en bestemt situation. *"Helt præcist betyder dette udtryk, at min krop fremtræder for mig som holdning til en bestemt foreliggende eller mulig opgave"* (Merleau-Ponty, 1994, s. 43). Det centrale er, at menneskets situationsrumlighed er fleksibel og lader sig ændre. Når vi lærer nye praksisser, som fx en dans eller at bruge en hammer, bliver bevægelsesmønstret eller redskabet en del af vores situationsrumlighed. De får, for at anvende Merleau-Pontys egne ord, *"del i egenkroppens voluminøsitet"* (Merleau-Ponty, 1994, s. 98). I det følgende vil jeg vise, hvordan den bevægelsesmæssige dannelse i selvorganiseret parkour kan forstås som en modulerende leg med de signifikante bevægelser som en del af udøvernes situationsrumlighed.

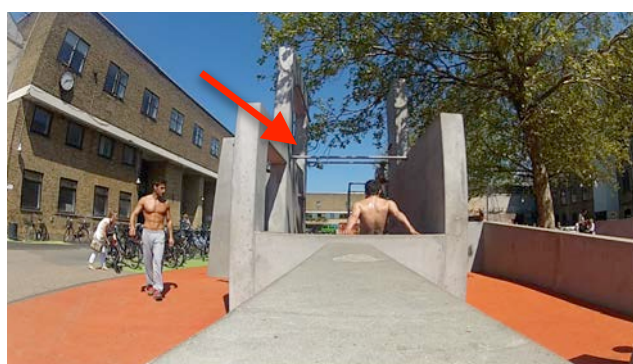
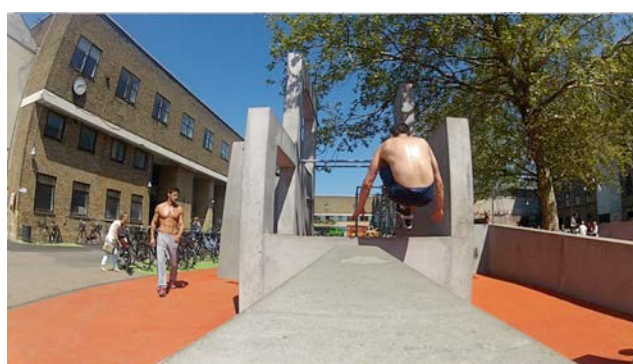
### ***Den bevægelsesmæssige dannelse i selvorganiseret parkour***

Når udøverne bevæger sig på et sted danner de en kropslig og emotionel relation til det og transformerer det til et parkourspot. På et parkourspot kan udøverne ikke flytte rundt på mure og gelændere, som gymnasterne kan med redskaber i en gymnastiksal. Parkourspots kan karakteriseres ved en 'fast' positionsrumlighed til forskel fra gymnastiksalens 'mobile' positionsrumlighed. Distinktionen fremhæver, at udøverne i selvorganiseret parkour er underlagt den betingelse, at de må tilpasse og adaptere deres bevægelser til det givne:

Ilir og Rinaldo har fundet et sted imellem to mure, hvor de vil lave monkey til precisions. I stilhed forsøger de; igen, igen og igen. De lander et stykke fra den mur de vil lande på hver gang, men tager målende og prøvede den ene fod op på muren efterfølgende, og bevæger den lidt frem og tilbage. "Jeg tror altså, at den er for høj" siger Ilir, og referer til den mur, som de vil lande på. Rinaldo går hen imod muren, som de springer over og lægger armene på den imens han kigger ned på den anden mur. "Ej, kom nu. Det kan vi altså godt" siger han til Ilir, der er på vej over til et par andre mure. Ilir går hen til et andet mellemrum imellem to mure, som er en smule mindre og kigger koncentreret på det, imens han puster i sine hænder og gnider dem mod hinanden. Rinaldo ser, at Ilir kigger på de to mure, og går over imod ham. Ilir løber over til muren, laver en monkey over den og lander på en mur, som er betydelig lavere, end den, som de forsøgte at lande på før. Rinaldo følger lige efter. "Det er ligesom jeg blev enig med Bjarke om, at det aldrig er én selv der er noget galt med. Det er altid omgivelserne" siger Ilir smilende og sarkastisk til Rinaldo, som griner.

(Ilir og Rinaldo Streetmekka:1)

Selvorganiseret parkour forudsætter en evne til at tilpasse kroppen og udfylde overflader og mellemrum med bevægelse. Denne evne udvikles gennem den tværstedslige praksis, hvor der hele tiden skabes nye situationer, hvor udøverne skaber erfaringer med, hvad kan beskrives som bevægelsernes *spillerum*.



Fotoserie 5: Rinaldos bevægelseskombination



Rinaldo har fået en ide om at sætte to nye signifikante bevægelser sammen henover den mur og det rail, som han og Ilir træner ved. Rinaldo perciperer muren, railet og mellemrummet som et sted for kombinationen af de to specifikke bevægelser *dash* og *swing*. Bevægelsen *dash* er den samme bevægelse, som *tyvspring* i gymnastik, hvor hænderne sættes på redskabet - her muren - og afvikler bag kroppen. Rinaldo erfarer imidlertid en grænse for rumligheden og adaptionsevnen ved sammensætning af de to bevægelser på det specifikke sted. Hændernes placering bag kroppen, den lave mur og afstanden op til railet (markeret med rødt på sidste foto) opleves som en umulig funktionel relation. Muren er for lav til, at han kan skubbe ordentligt af på den med armene og herefter nå railet. Bevægelsen *dash* har en rumlighed, som ikke lader sig tilpasse det konkrete sted. I eksemplet bliver udøverne bevidste om begrænsningerne for bevægelsen gennem afprøvning, men ofte er de i stand til at anticipere rumligheden ved deres bevægelser:



Fotoserie 6: Ilirs svinger

*"Ilir er kravlet op og sidder på et rail et par meter over jorden. Rinaldo står ved siden af på jorden og kigger op. Ilir sidder og kigger koncentreret på railet, som er placeret i samme højde, men et par meter væk fra ham, inden han lader sig svinge ned og rundt om railet i haserne for at svaje op som en flitsbue og gribe det andet rail. Det er utroligt, at han kan bedømme afstanden fra den siddende position."*

*(Ilir og Rinaldo:8)*

I denne situation var udøveren i stand til at percipere og adaptere sine bevægelser til stedet med det samme. I en flydende og kontrolleret bevægelse svinger han ned under railet, mens hans krop svajer opad, og han griber det næste rail, som om han har gjort det tusinde gange før. Det er første gang, han prøver bevægelseskombinationen på dette sted. I selvorganiseret parkour bliver de signifikante bevægelser en del af udøvernes situationsrumlighed (Merleau-Ponty, 1994:, s. 43-44). De signifikante bevægelser bliver potentielle volumener, som åbner alternative muligheder i omgivelserne, men kræver samtidig et vist frirum og solide overflader med mulighed for greb, afsæt og landing.

Hvor selvorganiseret parkour indledningsvist blev beskrevet som en udforskning af omgivelserne med abstrakte bevægelser, er denne bevægelsessituation ikke forståelig som en ren konkret eller abstrakt bevægelse, men som både-og. Først sidder Ilir stille og kigger koncentreret på det andet rail og perciperer den abstrakte bevægelse. Da han svinger, er der imidlertid ingen tid til at reflektere nærmere over bevægelserne. I bevægelsen holder han sig selv oppe i haserne og griber railet i farten for at sikre sig selv fra at falde ned. Grebet er netop den handling, som Merleau-Ponty anvender til at beskrive konkrete bevægelser (Merleau-Ponty, 1994, s. 48). I dette eksempel er parkourudøveren i stand til at tilpasse sig stedets fysiske dimensioner i første forsøg. Hans bevægelser indgår i en succesfuld funktionel relation med de to rails og frirummet imellem disse og er samtidig et eksempel på Merleau-Pontys beskrivelse af bevægelsesintentionalitet som en motorisk foregribelse af situationen (Merleau-Ponty, 1994, s. 57). Selvom bevægelserne i parkour må forstås som abstrakt bevægelse, der projekterer deres eget rum foran dem, implicerer de samtidig konkret bevægelse, dvs. den basale fortrolighed med den givne verden. Situationen viser, at den kropslige praksis i parkour må forstås som en dialektisk, legende bevægelse, der på én gang er konkret og abstrakt.

I selvorganiseret parkour dyrkes en dialektisk, legende og funktionel relation mellem udøvernes bevægelser og de steder, de bevæger sig. Det interessante er, at så snart denne funktionelle relation er mestret, finder udøverne nye bevægelsesudfordringer. I parkour sætter udøverne kontinuerligt bevægelserne i spil på nye steder, for hele tiden at lege med

og udvide deres situationsrumlighed. I det følgende vil jeg vise, hvordan udøverne i den selvorganiserede parkour dyrker en ekspansiv og grænseoverskridende relation mellem krop og rum.

### **Den grænseoverskridende rettethed**

I selvorganiseret parkour veksler udøverne mellem fortrolige og udfordrende bevægelser. Når udøverne bevæger sig udforskende rundt på et sted, bevæger de sig ofte med fortrolige spring og balancer. De har med andre ord en handlende rettethed, hvor de er, deres krop (Merleau-Ponty, 1994, s. 41-43):

*"Bjarke kigger sig omkring og stiller sig op på en kantsten på den ene side af stien. Han springer over stien og griber fat i gelænderet med hænderne ved hoften. Hans ben svinger i en cirkelbevægelse under gelænderet, og han bruger benenes svingmoment til at svinge dem direkte videre op over gelænderet, hvor de i en flydende saksebevægelse pendulerer ned på den anden side af gelænderet, for at svinges direkte op over igen til den anden side, så han snurrer om sin egen akse og lander foran gelænderet igen. Han bevæger sig som om, at bevægelsesruten var nøje koreograferet og indøvet, men han har aldrig været her før."*

(Bjarke:3-4)

I denne situation har Bjarke ikke behov for at fokusere på hver enkelt bevægelse, men er derimod rettet mod at finde nye bevægelser og udfordringer, som kan bryde fortroligheden. Selvorganiseret parkour er præget af en ekspansiv drift, hvor bevægelsesruterne kompliceres eller bevægelserne hele tiden udvikles eller kombineres på nye måder:

*"Christoffer går lidt tilbage, går frem igen, springer ind på væggen, sætter sin højre arm på, imens hele hans krop roterer 360 grader baglæns over den. "Jeg vil helt vildt gerne gøre det på en lige væg", siger Christoffer til mig "Men der bliver det bare helt vildt uhyggeligt, synes jeg", forsætter han."*

(Teglværksgrunden:4)

For at kaste lys over denne ekspansive drift spurgte jeg udøverne ind til, hvorfor det er centralt hele tiden at udfordre sig selv i parkour. I den følgende situation havde to udøvere fundet en såkaldt *challenge*, dvs. en bevægelsesudfordring, som de gerne ville overvinde eller *breake*, som det betegnes:

*Drengene går lidt rundt om sig selv og kigger rundt. "Hvordan tackler vi det?", spørger Christoffer Thomas. "Jeg ved det ikke", svarer Thomas, imens han går og laver høj knæløftninger. "Lige nu går jeg bare og "minder"", forsætter han. "Minder hvordan?", spørger jeg. "Bare tænker", siger Thomas og går videre. "Jeg tænker over, hvad det i*

alverden er, at jeg skal gøre. Hvordan jeg skal overtale mig selv til at gøre det”, forsætter han og laver en monkey over en kasse og lander på en anden i precision. “Der er sådan nogle få basale tricks, som jeg virkelig hader at lave”, siger han. “Behøver du så at lave dem? Kan du ikke bare lade være?”, spørger jeg. “Kan du ikke bare gøre det, som du er god til?”, forsætter jeg. “Ha, nej! Man skal kunne det! Man skal jo udfordre sig selv. Det er det, som det handler om! Push your boundaries and overcome you fears”, siger han og griner. “Expand the horizon”, siger han for sig selv, da han springer ned fra kassen.

(Teglværksgrunden:6)

Som Thomas beskriver, er det at udfordre sig selv dét, som parkour handler om for ham. I det opfølgende interview med Oliver spurgte jeg ligeledes ind til betydningen af udfordringerne:

Signe: “Men hvorfor er det overhovedet vigtigt at udfordre sig selv i parkour? Hvorfor skal man hele tiden breake noget?”

Oliver: “Hmm...”

Signe: “Kunne man ikke bare lade være. Så kunne man lave de moves, som man var helt tryk ved?”

Oliver: “Det kunne man jo godt. Jeg tror, det er meget forskelligt fra person til person, hvorfor man gør det. Men der er jo så også nogle, som ikke rigtig gør det og kun laver de ting, som de er meget trykke ved. Øhm, men jeg tror for mig selv, at det er fordi jeg synes, at det er sjovt, og jeg synes, at det er fedt at lave noget, som jeg synes er svært, måske bare sådan fordi at... jeg vil ikke sige, at det sådan er en.... Jeg tror måske, at det bare sådan er en fornemmelse af... (lang tankepause). Af at have vundet noget. Ja, at man måske har vist sig selv, at man kan lidt mere end man kunne før. For eksempel at man kan hoppe ti fod i stedet for 9 ½ eller hvad nu det er.”

Signe: “Altså at man kan mærke, at man har udviklet sig?”

Oliver: “Ja præcis, jeg tror også, at det er den der fornemmelse af, at man har udviklet sig, som virkelig giver det. I hvert fald for mig. Jeg elsker at lave nye ting... og jeg er selv rigtig stor fan af at lave store ting. Jeg synes, at det er virkelig fedt. Jeg tror måske, at det er fordi jeg bare godt kan lide sådan at presse mig selv og få at vide, hvad jeg rent faktisk kan.. øhm... så.”

Signe: “Så det er en form for test? En form for vedvarende test?”

Oliver: “Ja, en test om, hvad man kan lave, og hvad man kan få sig selv til at gøre. Ja jeg tror at det er derfor jeg gør det. ”

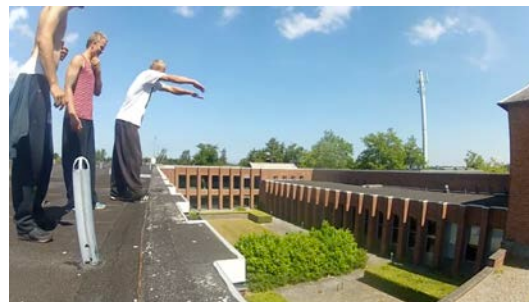
(Interview med Oliver:12-13)

Som Oliver beskriver, handler det for ham om at udvikle sig og udforske, hvad han kan lære. Den ekspansive og grænseoverskridende rettethed gennemsyrrer udøvernes selvorganiserede praksis som en form for, hvad Schutz har beskrevet som en



institutionaliseret rationalitet (Schutz, 2005, s. 60). Ud over de vedvarende udfordringer kommer den grænseoverskridende rettethed til udtryk i udøvernes oplevelser af og samtaler om *umulige* bevægelsesmuligheder på stederne.

### **Perception af umulige bevægelser**



Fotoserie 7: Udøvere perciperer en umulig bevægelse

*"Thomas, prøv at se den dér, komme løbende og så derned", siger Nicklas og peger fra toppen af taget og ned på det tag, vi står på. Der er meget langt og det vil i mine øjne, være helt umuligt. Thomas griner: "Ha ha stærkt. Det gør vi bare. Det er lige meget!", siger Thomas ironisk og efterligner satiren med Jeppe K, som har kørt rundt på youtube og facebook den sidste tid."*

(Esbønderup:1)

I selvorganiseret parkour ser udøverne løbende umulige bevægelsesmuligheder. Disse bevægelsesmuligheder er ofte ekstreme, og ved disse lejligheder har udøverne ingen intentioner om at tage udfordringen op:



Foto 42: Udøvere perciperer en umulig bevægelse

Nicklas kommer, og vi tager sammen en bus ud til den lille landsby Esbønderup. Først går turen i den lokale Brugs, hvor drengene køber vand og en sodavandsis. Sammen går vi efterfølgende over imod sygehuset. På vejen passer vi et hvidt hus, hvor der oppe under taget, er et lille vindue. "Okay, diveroll deroppe", siger Thomas og griner. De andre kigger op og griner højlydt. "Ja, den vil være fed!", kommenterer Christoffer og forsætter "du skulle godt nok være præcis". De griner og går videre.

(Esbønderup:1)

Opmærksomheden overfor disse umulige bevægelser understreger, at perceptionen af de signifikante bevægelser spiller en betydningsfuld rolle. En del af fascinationen og den vedvarende perception af det umulige kan givetvis knyttes til fantasier om at kunne flyve og bemestre tyngdekraften, som oftest forbindes med barndommen:

"Men jo, vi lever jo i sådan en fantasiverden nogle gange, hvor man går og tror, at vi simpelthen er uovervindelige. Altså, hvis man ikke selv kan gøre det fysisk, så bliver dit behov dækket igennem fantasi, kan man sige. Jamen det gør det faktisk. Det er lidt fjollet, også fordi man tænker "Hvad, er de ikke for gamle til det", og det joker man jo nogle gange med."

(Interview med Ilir:8)

De danske parkourudøveres selvorganiserede parkour lader sig hermed relatere til, hvordan de unge franskmænd, der startede med at dyrke parkour, var inspireret af populære tegneserier- og superhelte som Dragon Ball, Dragon Ball Z, X-Men, Spiderman og Iron Man (Angel, 2011, s. 17-30). For parkourudøverne er fantasilegene imidlertid ikke alene rettet mod superheltenes uopnåelige bevægelser. De umulige bevægelser er et perceptionelt ekstrema, som hele tiden udfordres og gives næring gennem udøvernes oplevelser af, at grænselandet mellem det mulige og umulige forflyttes, dvs. at relationen mellem krop og rum er ekspansiv:

Ilir: "Det er lidt sjovt, fordi jeg har ikke spekuleret mere over det, men det er tit man tænker "Åh precisions derfra", men det er selvfølgelig også i sjov."

Signe: "Ja, det er bare for sjov, men det er også bare sjovt, at man gøre det..."

Ilir: "Ja, det er det... men så er der også nogle gange, hvor man har tænkt "Orh tænk, hvis man kunne svinge derfra og dertil. Det kan ikke lade sig gøre", men så er der nogen som gør det!"

(Interview med Ilir:8)

I interviewet beskriver Ilir, hvordan grænsen mellem det mulige og umulige hele tiden forskubbes. Hvad udøverne tidligere havde perciperet som umulige bevægelser, viser sig pludseligt at være mulige, hvilket giver næring til den videre perception af umulige bevægelser i stederne. Transformationen af det umulige til det mulige er en del af det, som fascinerer og begejstrer udøverne i selvorganiseret parkour. Den ekspansive og grænseflyttende rettethed kommer ligeledes til udtryk gennem historier om andre parkourudøveres grænseoverskridende bevægelser på de kendte parkourspots.

### **Bevægelseshistorier**

*"Kristoffer har presét den [lavet en precision] derfra, og så videre derop. Altså presét den op! Det er sygt! Det fatter jeg simpelthen ikke!", forklarer Nicklas imponeret de andre. Han taler om en anden fyr, der hedder Kristoffer, som han har haft med herude og trænet med. "Jeg har presét den tilbage.. men op, det er virkelig sygt! Drengene står tavst og kigger derop, imens Christoffer spiser en banan. (Esbønderup:9)*

Den perceptionelle rettethed udfoldes også gennem kulturelle historier. Når udøverne bevæger sig på parkourspots, som de gentagne gange har trænet på, vækker stedet minder om egne og andre udøveres bevægelsesruter:

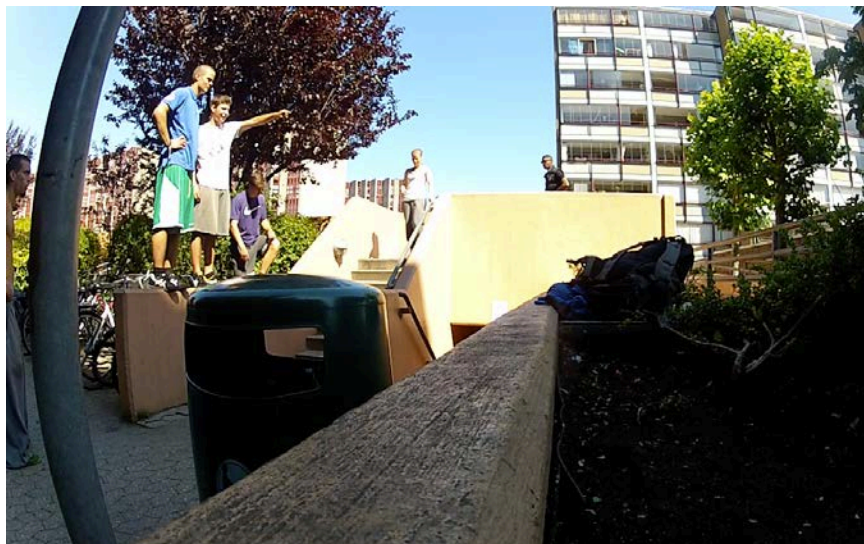


Foto 43: Udøver fortæller om en bevægelsesrute på stedet

Oliver hopper op og tager fat i muren, hænger sig i den, imens han presser sine fødder ind imod siden af den, hvorefter han bevæger sig kravlende hen langs den. Der er stadig ingen, der siger noget. Efter lidt tid bryder Kristian tavsheden: "En af de første gange jeg mødte dig, ik, så var jeg ude på Amagerbro sammen med Bluff og så... var dig, BS og Mads herovre. Så havde I kørt, hvor I kom løbende her (han peger på området foran muren, hvor der nu er fyldt med parkerede cykler) og så lavede i stride, stride, stride og så pres på det bagerste (han peger ned på det gelænder, som sidder ovenpå den fjerneste mur)" forklarer Kristian. "Ja, jeg kan godt huske det" svarer Lavdrim. "... Og vi synes bare, at det var sådan mega.." forsætter Kristian.

(Oliver:9)

Udøverne skaber relationer til de kendte parkourspots gennem historier om egne og andres bevægelser. I situationen kommer Kristian i mødet med parkourspottet i tanke om, hvordan han var blevet imponeret over et bestemt bevægelsesmønstre, som Lavdrim og nogle andre drenge trænede den første gang, han var på stedet. Et parkourspot er en stedslighed, som ikke blot er sammensat af konfigurationer af bevægelsesmuligheder, der perciperes i den situerede praksis, men også af konfigurationer af bevægelsesmuligheder, som hænger ved stedet. De kendte parkourspots er en stedslighed, som består i en fælles historisk konfiguration af bevægelser. En anden situation viser, hvordan udøvernes oplevelse af stedet ikke alene er bundet til de fysiske dimensioner:



Foto 44: Udøverne taler om en forsvunden bevægelsesmulighed

Drengene går rundt og kigger på træstolperne. De roder lidt i flisen. "Plejer der ikke at ligge en stolpe her?" spørger Oliver og ser åbenbart efter, om der er nogle mærker at se i jorden under flis underlaget. De går rundt og kigger og ser eftertænksomme ud. "Er der blevet fjernet noget?" spørger jeg, da jeg kommer helt hen til dem. "Ja, altså... der er i hvert fald noget, som vi plejer at kunne træne, som ikke er muligt mere, men jeg er ikke helt sikker på, hvor det egentlig var den var placeret?" siger Olive.

(Oliver:4)

Som situationen viser, husker udøverne ikke stedets fysiske dimensioner, men de bevægelsesmuligheder, som tidligere var til stede. Stederne er ikke bare fysiske, men også historier, sprog og tanker (Casey, 1996, s. 24). Med bevægelsehistorierne skriver udøverne sig ind i et tvær-tidsligt træningsfællesskab med andre udøvere, som tidligere har bevæget sig på stedet:

"Var der også én, der tog den lange cat, som Illabaca tog?", spørger Rinaldo. "Ja, der var én, der tog den lange i en stående pres fra den anden side. Det har jeg aldrig set før", svarer Ilir. "Det forstår jeg ikke helt?", siger Rinaldo. "Det var ham der Pedro. Den lange, hvor man springer fra den høje mur og så ned til pres, ik... så var der en, der sprang modsat", forklarer Ilir. "Nej, det pis. Er det den lange, hvor du har lavet cat? Altså jeg taler der ved den skrå mur op til repos'et og så cat videre. Det er deroppe, han laver pres.", spørger han. "Nej", svarer Ilir. "Var der nogle, der lavede den (cat)?", spørger Rinaldo. "Øhh.. nej det har jeg ikke set", svarer Ilir. "Nå, men det var den, jeg tænkte på. Hvad er det så for en, du snakker om?", spørger han igen. "Jamen det er den, hvor.... Kan det passe, at Avni har lavet den?", spørger Ilir. "Nå, er det der, hvor Lasse har lavet kong-pres. Den hvor den er dobbelt? I starten ved det orange og murene. Altså de tre mure, hvor man altid øver?", spørger Rinaldo. "Nej, slet ikke. Det er den oppe, hvor...", når Rinaldo at sige, inden Ilir afbryder ham "Ja, lige præcis", svarer han. "Ja, okay, ja den har Avni taget", svarer Rinaldo. Jeg er helt lost og er slet ikke med på, hvad det er for et sted i parkour parken, de taler om, men det ser ud som om, at de endelig forstår hinanden. "Og så er der én, som har taget den i stående cat, fra der, hvor du springer ned, og så op til cat modsat", svarer Ilir. Endelig forstår jeg, hvad det er for et sted han taler om.

(Sjælør Boulevard:20)

Selvom udøverne ikke forstår hinanden til at begynde med, og jeg er endnu mere forvirret over samtalen, viser situationen, at parkourparken ikke blot består i fysiske strukturer, men også i bevægelsehistorier, som fungerer som fælles referenceramme for udøvernes samtale.

Bevægelsehistorierne har betydning som en fælles referenceramme for den alternative virkelighed, som udøverne indgår i, når de dyrker parkour, men også som stedsspecifikke udfordringer for udøverne. Da min hovedinformant Christoffer er på Esbønderup Sygehus for



første gang med to andre udøvere og Niklas, som er vant til at træne på stedet, introducerer Niklas drengene for alle de bevægelser, han selv har lavet, har planer om eller kender andre, der har taget:



Foto 45 Nicklas udpeger en precision, som han gerne vil lave.

*"Den der pres, den gad jeg godt tage", siger Nicklas og peger fra den lille mur, som udgør den ene kant af taget, og ned på den modsatte kant af taget. På den anden side, er der cirka 5 meter ned til den flisebelagte gårdhave. Afstanden er lang, og det vil kræve stor præcision at lande på muren. Hvis ikke man lander i balance, vil man kunne falde forover ned i gårdhaven. "Var det den, som I talte om, at Laurids havde taget?", spørger jeg, da de talte om en vild precision på vej herop i toget. "Nej, nej, den er der oppe fra og så springe herved", siger Nicklas og peger op på et tag endnu højere oppe for enden af taget. "Han kom løbende skråt henover det (taget) og sprang så herved", forklarer Nicklas og peger ned, hvor jeg står.*

*(Esbønderup:1)*

Perceptionen af umulige bevægelser og andres bevægelseshistorier viser, at udøverne i selvorganiseret parkour er rettet mod vedvarende udvikling og grænseoverskridelse. Perceptionen af umulige og endnu ikke mulige bevægelser er en virtuel ekstrapolering af udøvrernes muligheder: som et virtuelt bevægelsesudkast mod fremtiden og mod at gøre det umulige muligt:

*Vi løber hen og stiller os i læ for regnen under et træ. "Jeg fik faktisk lavet giants i et træ i Frederiksbergs Have i et træ i går. Det var fedt! Det er jo det, man altid har drømt om!", fortæller Bjarke begejstret. "Sejt, ja hvorfor egentlig?" spørger jeg. "Jamen, det er jo der, hvor man ikke troede, at det var muligt. I et træ!" forklarer Bjarke.*

(Bjarke:3)

Bjarkes begejstring er funderet i oplevelsen af at overskride det mulige. Det opfølgende interview gav mig mulighed for at spørge nærmere ind til situationen:

Signe: *"En ting som jeg kan huske fra sidste gang, da vi var alene ude, nede ved de der gelændere, der fortalte du mig, at du havde lavet gainer i et træ... nej giant i et træ og giant i en svævebane (Bjarke nikker) og så talte vi om, at det var fedt fordi, at det var det sted, hvor man slet ikke troede, at man skulle bevæge sig. Og at der var et eller andet mål i parkour med, at man gerne vil kunne bevæge sig overalt?"*

Bjarke: *"Ja, lige præcis. Det er jo det samme som det med at bruge noget, til noget det ikke er beregnet til høre ind under. Så man føler, at man skaber noget. Men også det du sagde til sidst. At de ting man godt kan lave, det vil man gerne kunne lave så mange steder som muligt."*

Signe: *"Hvorfor er det vigtigt?"*

Bjarke: *"Det jeg laver... for mig der handler det om... altså for det meste så handler det om frihed. Altså frihed... jeg kan bevæge mig hvor jeg vil og hvordan jeg vil. Det er en meget essentiel ting i det jeg laver i hvert fald."*

(Interview med Bjarke:9)

For Bjarke handler parkour om frihed, som han forstår som evnen til at forbinde fantasi og handling. I den eksisterende forskning i parkour er parkourudøveres italesættelse af frihed blevet fortolket på et politisk niveau i forhold til retten til fri bevægelighed i det offentlige rum. I selvorganiseret parkour bryder udøverne kontinuerligt med den fortrolige relation til omgivelserne, men for at udvide deres evne til at skabe bevægelsesmuligheder nye steder. I den selvorganiserede parkour, som jeg har fulgt, var der ikke først og fremmest tale om en kritisk attitude til de politiske magtrelationer i byens rum, men om en kritisk attitude til relationen mellem krop og rum som en fast relation, der giver os fortrolighed i hverdagslivet. Den frihed, Bjarke taler om, må forstås på et kropsligt og fænomenologisk niveau. Hermed afbøjes det kritiske perspektiv fra byens politiske rum og vendes i stedet imod kroppen. Problemet er ikke de begrænsninger, som de materielle og magtrelationelle strukturer sætter for kroppen, men i høj grad den distance, der er mellem udøvernes fantasi og fysiske formåen. Relationen mellem krop og rum er en foranderlige størrelse, som udøverne dyrker eksplicit, hvilket ligeledes kom til udtryk i interviewet med Oliver:

Oliver: *"Ja... (tænkepause), men det er også en af de ting, som jeg prøver at sige rigtig meget til nogle de andre som trænere, som gør det lidt sådan, som jeg synes er lidt nederen. Det er sådan at hype ting. Sådan så når der er ting, hvor de tænker: "Det kunne godt lade sig gøre, eller man har set nogle gøre det, men den er bare ret lang". Så er det bare*

sådan: "Wow den er sindssyg lang!" Og det kan godt være, at den er det, men man skal bare passe på med at sige, at den er virkelig, virkelig lang eller sådan: "Ej, den er sku lidt for lang og bla bla bla." For eksempel... har du været på Gerlev Idrætshøjskole... nå ja, vi var der sku da sammen. Men den der lange precision fra toppen af plateauet og ud til den anden mur, som jeg tror vist nok Jim og Joe tog sådan way back in the days, før jeg overhovedet kom til Danmark. Der var bare blevet sagt sådan "What! Den er jo sindssyg lang... hold kæft hvor er den lang og bang bang bang" og så for et par år siden, så fik en del af os andre så også taget den, sådan bare fordi vi havde fundet en precision, det var i Odense tror jeg nok, som vi så, og så tog vi den, og den var lang og sådan noget... så kiggede vi sådan lige igen og fik den talt op og sådan noget, og så var det samme længde som den på Gerlev! Så den var jo ikke så lang alligevel. Så næste gang vi kom på Gerlev så tog vi den."

Signe: "Så det handler om, at man skal... så du tænker på den tilgang man har til det. At man ikke skal få stirret sig blind på, at der er noget, der bliver ved med at være det samme, fordi man hele tiden forandrer sig."

Oliver: "Ja, lige præcis."

Signe: "Så man skal sørge for, at hovedet følger med?"

Oliver: "Ja, og det kan godt være ret svært, hvis der for eksempel er nogen, og det behøver ikke være nogen... det behøver ikke engang være en selv, det kan bare være en anden som siger "wow den der den er sindssygt!" Og så bliver man bare ved med at køre i: "Wow den der, den er virkelig sindssyg, og det kan jeg åbenbart ikke tage." Men ja, det er jeg selv blevet meget bedre til. Det gør jeg næsten aldrig selv mere. Og jeg prøver også at sige det til de andre "Prøv lige at lade være med det... fordi ja, det kan godt være at om et halvt år, så er det let for dig, men så synes du stadig, at det er svært, fordi du har sagt det til dig selv, at det er virkelig sindssygt det der."

(Interview med Oliver:9-10)

Ifølge Oliver er det centralt, at man som parkourudøver har blik for, at udfordringerne altid vil være relative og kan forandres, så kroppens provisoriske rum ikke stivner, og at man som udøver ikke hænger fast i den måde, som rummet umiddelbart fremtræder for én på baggrund af sine nuværende færdigheder. For parkourudøvere ændrer stederne sig i takt med deres kropslige udvikling. Relationen mellem krop og rum er en foranderlig størrelse, som i selvorganiseret parkour bidrager med en oplevelse af frihed.



## Resumé

I det overstående har jeg med afsæt i Caillois' begreber om *paidia* og *ludus*, Merleau-Pontys begreber om konkret og abstrakt bevægelse, positions- og situationsrumlighed, kropsskema og bevægelsesintentionalitet samt Caseys stedsteori beskrevet, hvordan parkourudøverne dyrker en alternativ typificering af omgivelserne. Gennem den selvorganiserede praksis udvider de deres situationsrumlighed med bestemte bevægelsesmønstre, som gør, at de oplever de konkrete steder ud fra en konfiguratív stedslighed. Denne stedslighed overlejrer de eksisterende rum med en vis styrke, hvilket kommer til udtryk gennem udøvernes evne til at foregribe hinandens bevægelsesintentioner. Bevægelsesmulighederne defineres i samspil med stedets fysiske strukturer, udøvernes færdigheder samt det sociale rum i den selvorganiserede praksis. At bevægelserne oftest perciperes i fællesskab, belyser, hvorfor så få udøvere træner parkour alene. Gennem vedvarende prøvelser sætter udøverne de signifikante bevægelser i spil og udvider deres forståelse af deres kropslige situationsrumlighed. I den selvorganiserede praksis dyrkes en ekspansiv relation mellem krop og rum. Så snart de opnår bevægelsesmæssig fortrolighed på stedet, bevæger de sig videre. Den ekspansive relation mellem krop og rum kommer ligeledes til udtryk i udøvernes perception af umulige bevægelser samt de bevægelsehistorier, som karakteriserer et parkourspot. Den konfigurative stedslighed har en narrativ dimension. Udøverne i den selvorganiserede praksis skaber erfaringer af, at deres fantasier og forestillinger kan gøres til virkelighed. Hvad der tidligere var umuligt, bliver senere muligt. Denne oplevelse skaber en oplevelse af frihed, som adskiller sig fra det bypolitiske frihedsbegreb, som den eksisterende forskning har tilskrevet parkourudøvernes praksis. På det kropslige plan er udøverne ikke fokuseret på magtpolitiske spørgsmål angående det offentlige, men kontinuerligt at bryde med deres bevægelsesmæssige fortrolighed med rummet og gøre det umulige muligt.

I selvorganiserede parkour veksler udøverne mellem at bevæge sig med en vis fortrolighed og opbygge bevægelsesudfordringer, de såkaldte *challenges*. Hvor nogle challenges kræver enkelte forsøg, stiller andre krav om mange gentagelser og fokuseret øvelse. De krævende bevægelsesudfordringer fylder relativt meget i udøvernes praksis og fremtræder som særligt betydningsfulde. Det er gennem disse, at udøverne dyrker en ekspansiv relation til omgivelserne. I det følgende kapitel vil jeg fokusere på disse challenges for at beskrive en del af det læringsrum som udfoldes i selvorganiseret parkour. Kapitlet har haft som formål at skabe forståelse af, hvordan udøverne udvider deres kropslighed gennem kontinuerlige og risikofyldte udfordringer, hvordan de griber disse an, hvordan de bruger hinanden, og hvilke oplevelser og betydninger de knytter til den udfordrende og risikofyldte praksis.

### Et risikofyldt læringsrum

*Udøverne træner ved Øresundskollegiet. Nicolaj springer fremad på et par træbjælker og forsøger at lande i precisions på en høje mur. Det lykkes ikke, men han får sat fødderne på kanten af muren og skubber sig væk fra muren. Han når dog at gribe kanten med hænderne og lander i en catleap. Hurtigt trækker han sig op, så han kommer op at stå på muren og stirrer ned i lyskassen på den anden side. "Åh, det er så noyaen her, fordi der bare er død på den anden side" siger Nicolaj til de andre og henviser til, at der er 3 meter ned til et betonunderlag på den anden side af den mur. "Det er til stride, stride... boom!" siger Nicolaj og tegner en bevægelsesbane med hånden i luften hen over træbjælkerne og muren til et fald ned i lyskassen. "Nej, stride, stride, cat!" siger Oliver og henviser til, at man skal lande i catleap på lyskassens anden mur. "Det er sådan en rimelig aggressiv cat!" svarer Nicolaj. "Eller en higher level pres" siger Oliver ironisk og de andre griner, da det vil være helt umuligt. Oliver springer over og lander på muren ved siden af Nicolaj. Han kigger ned i lyskassen og over på den modsatte mur "Arg... det er altså muligt!" siger han. "Er der nogen, som har taget den?" spørger jeg dem. "Nej!" siger Oliver fast og griner. "Det ser også rimelig sindssygt ud" svarer jeg. "Ja, men til gengæld, hvis den [muren] lige var lidt tættere på, så vil man sku godt kunne tage den ud af en stride" siger Oliver og springer tilbage ad træbjælkerne. Oliver løber fremad henover træbjælkerne igen, lander på muren, og løfter prøvende det ene ben op for at imitere han sætter af og råber "Arg!!". De andre griner. Han står og kigger lidt uden at sige noget. "Jeg tror måske godt, at man vil kunne gøre det sådan her" siger han og henviser til at sætte af med samlet, stående afsæt fra muren. "Men... men jeg tror bare, at det vil være forfærdeligt" siger han og vender sig om imod de andre. "Der vil jo være overdrevet meget impact på!" siger Nicolaj. "Lige præcis... forfærdeligt!" understreger Oliver igen.*

(Oliver:14)

Selvorganiseret parkour er en kropslig praksis, hvor udøverne eksperimenterer og udfordrer sig selv med risikofyldte bevægelser. Det rum, som udøverne udfolder deres bevægelser i, står i stærk kontrast til gymnastikkens sikrede rum og de risikominimerende legepladser, som er vokset frem i det sidste årti. De fleste mennesker vil ved første øjekast kategorisere parkour som en farlig leg, hvor udøverne kaster sig ud i halsbrækkende bevægelser med fare for liv og lemmer. Som den indledende fortælling beskriver, er risiko en væsentlig legekammerat i selvorganiseret parkour, men det betyder ikke, at udøverne kaster sig ureflekteret henover mure og gelændere. Parkour handler ikke om at overvinde risiko, men

at reducere den. De risikofyldte udfordringer udfoldes i et særligt læringsrum, hvor udøverne vedvarende vurderer og reflekterer over deres egne og andre udøvers færdigheder og arbejder koncentreret med at udvikle disse. Parkourudøvernes bevægelser i hårde og potentielt farlige fysiske rum, står umiddelbart i kontrast til logikken bag udviklingen af gymnastikkens sikrede rum og de risikominimerede legepladser, der står på fundamenter af farverigt faldunderlag eller finkornet faldgrus og opfylder EU normen EN 1177. I gymnastik er det ikke længere nødvendigt at forberede svære spring med en sikker fornemmelse af at kunne mestre dem. Før gymnasterne kan slå en enkelt saltomortale på måtten eller i minitrampolinen, kan de slå en dobbelt ud i skumgravens sikre favn. Parkourudøverne viser imidlertid, hvordan sikkerhed ikke bare er noget, der skabes gennem det fysiske rum og rumlige designs. I parkour er sikkerheden noget, som udøverne løbende udvikler og udfolder i deres kropslige praksis. Med begrebet læringsrum henvises ikke til det fysiske rum, men til den alternative virkelighed, som udfoldes som parkour, hvor udøverne har udviklet særlige måder at udvikle deres kropslighed på.

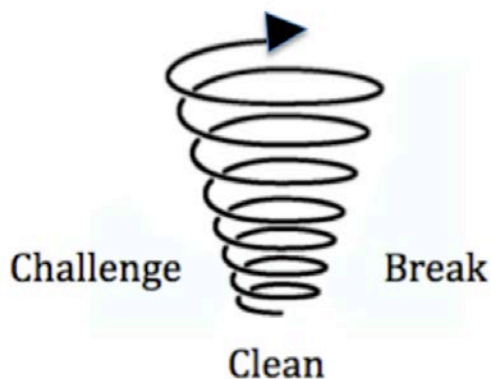
Selvom de rumlige sikkerhedsforanstaltninger spiller en stigende rolle i dag, ser vi en sideløbende og spirende kritik af disse. I en norsk kontekst har Ellen Beate Sandseter undersøgt børns farlige leg i børnehaver og problematiseret de sikkerhedsregler, som gør sig gældende på legepladser i dag (Sandseter, 2010). Hendes kritik går på, at børn har behov for lære at håndtere risici i stedet for at isoleres fra dem. Sandseters afhandling er en kritik af en overfokusering på sikkerhedsforanstaltende miljøer, som ifølge hende bidrager til en nedprioritering og degeneration af børnenes egne evner til at mestre og håndtere risiko, og samtidig et argument for, at risikofyldt og udfordrende leg er væsentlig for børnenes generelle udvikling. I mit studie er det ikke småbørns risikofyldte og udfordrende leg, som udforskes, men unge voksnes. Parkourudøverne giver mulighed for at bidrage med viden om, hvordan risiko er noget, som man kan lege sikkert med og udvikle betydningsfulde færdigheder inden for, også selv om den alder er overskredet, i hvilken det har de fleste udviklingspsykologers bevågenhed.

I den eksisterende litteratur har flere forskere beskæftiget sig med parkourudøvernes udfordrende og risikofyldte bevægelser. O'Grady og Saville har beskrevet, hvordan udøverne gennem kontinuerlige prøvelser skaber erfaringer af relationen mellem deres bevægelsesmæssige færdigheder, omgivelser og mentale kapaciteter (O'Grady, 2012, s. 155-156; Saville, 2008, s. 908-908). Med afsæt i begrebet *edgework* af sociologen Stephen Lyng har Angel samt Clegg og Butryn vist, hvordan udfordringer bidrager med følelser af selvbestemmelse og kontrol (Angel, 2011, s. 165-166; Clegg & Butryn, 2012, s. 322). Min analyse lægger sig tæt op ad disse analyser. Hvor de eksisterende analyser holder sig på

teoretiserende afstand, har analysen til formål at bidrage med forståelse af den levede erfaring af arbejdet med udfordringerne. Hvad er det parkourudøverne gør, når de kaster sig ud i risikofyldte bevægelsesprojekter? Hvordan arbejder de med dem, hvordan oplever de arbejdet, og hvilke betydninger tilskriver de det? I dette kapitel besvares disse spørgsmål og giver læseren et indblik i, hvordan den enkelte udøver arbejder med og oplever de risikofyldte bevægelser. I det følgende kapitel zoomer analysen ind på, hvilke relationer der udfoldes mellem udøverne i dette arbejde. Parkourudøverne udvikler sig sammen og bruger hinanden aktivt, men er samtidig rettet mod at skabe bevægelser, som går ud over de kendte. Det er de uprøvede udfordringer, som i særlig grad tiltrækker og pirrer udøverne. Analysen bidrager med viden om, at det horisontale læringsrum, som er beskrevet i den eksisterende parkourlitteratur, må nuanceres med en vertikal spænding. Ud over at nuancere forståelsen af læringsrummet i selvorganiseret parkour, præsenteres der afslutningsvist et perspektiv på udøvernes brug af faciliteter.

### **Challenge, break og clean**

I den kropslige praksis retter udøverne sig hele tiden mod nye bevægelsesmæssige udfordringer for at udvikle deres bevægelsesmuligheder og skaber herved en cirkulær proces. Denne proces kan beskrives analytisk med udøvernes begreber om *challenge*, *break* og *clean*:



Figur 4: Illustration af den cirkulære proces

Begrebet challenge beskriver udøvernes lokalisering af en bevægelsesudfordring. Break beskriver den proces, hvorved udøverne forsøger at overvinde og mestre den, imens clean beskriver den proces, hvor udøverne perfektionerer bevægelsen, så den kan blive afsæt for

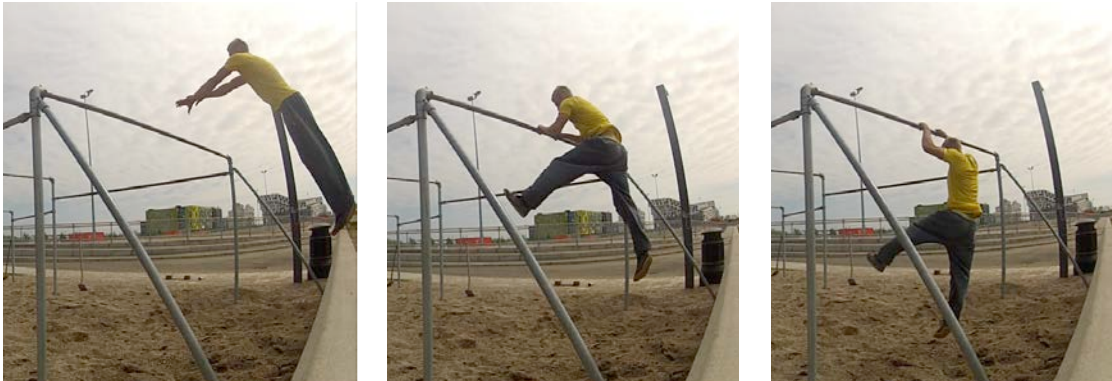
nye challenges. I det følgende vil denne – her stærkt forsimplede – proces beskrives nærmere med henblik på at skabe forståelse af parkourudøvernes kontinuerlige grænseoverskridelser og det læringsrum, som knytter sig til disse.

## Challenge



Fotoserie 8: Bjarkes bevægelseskombination

Bjarke står igen på kanten af muren, børster sine hænder af for grus og sand, og kigger på rålet. I baggrunden kører musikken. Han springer frem og får denne gang sat både hænder og fødder på rålet. Han griber rålet med strakte arme og hænderne tæt samlet lige ud for brystet, mens han står i split med fødderne. I denne position svinger han en omgang under rålet, hvorefter han giver slip på modsatte side og lander stående i gruset. Det ser legende let og meget flydende ud.



Fotoserie 9: Christoffer forsøger at efterligne Bjarkes bevægelser

*Christoffer går hen og forsøger at efterligne hans spring, men stikker kun prøvede benene ud til hver side og dumper ned bag raillet, da han med det samme giver slip med hænderne fra raillet igen. "Altså det kan man ikke" griner han og springer straks op på muren igen.*

*(Bjarke og Christoffer i parkour parken:7)*

Parkourudøvernes challenges skabes på forskellige måder. Udfordringerne kan opstå, når udøverne kaster deres blik på stedet, gennem bevægelsehistorier eller gennem andre udøvers bevægelser eller udpegning af udfordringer for hinanden i situationen. At lokalisere en challenge handler om at finde det sted, hvor forskellige genstande skaber en udfordrende konfiguration. Når bevægelsesudfordringen er lokaliseret, oplever udøverne en vedvarende tiltrækning til dem:

*"Nu skal vi bare op der, Chris. Det har vi ikke gjort endnu. Det irriterer mig helt vildt", siger Nicklas, imens han peger op på svalegangen. Christoffer laver et stående spring fra bunden af trappen og op på et af de højeste trin. "Chris, vi har ikke været deroppe endnu. Det er hamrende belastende", gentager Nicklas. Christoffer kigger op og går hen til Nicklas, som forsøger at springe op og få fat i betonkanten på svalegangen. Han vil åbenbart gerne kunne kravle op på svalegangen ad den vej.*

*(Esbønderup:11)*



Foto 46: Bjarke udpeger en challenge

*Bjarke hopper ned og kigger igen på den catleap, som han startede med at vise mig. "Altså, det er jo også fjollet, at jeg ikke lige tør.. men nej, jeg har altså ikke lige lyst" siger Bjarke og smiler, imens jeg griner. "Det er så nemt, det er lige der!" fortsætter han irriteret, imens han peger på muren foran sig over trappenedgangen.*

*(Bjarke:11)*

Selvom Bjarke ikke har tænkt sig at tage bevægelsesudfordringen i situationen, tiltrækker den flere gange hans opmærksomhed, mens vi er på stedet. Igennem feltarbejdet erfarede jeg selv, hvordan en bevægelsesudfordring blev ved med at tiltrække sig mit blik:

*Jeg går ud ved siden af Ilir og står og kigger ned på den mur, som han satte af på. Jeg kan med det samme se, at jeg burde kunne springe derned, men er samtidig i tvivl om, hvorvidt jeg er varmet godt nok op til landingen. Jeg beslutter mig for at vente, men jeg kan mærke, at den bliver ved med at trække min opmærksomhed.*

*(Sjælør:6)*

I selvorganiseret parkour udvikler parkourudøvernes challenges en *engagerende konfigurationsbevidsthed*. Udøverne lader sig engagere af de konfigurationer, som viser sig på grundlag af deres kropslige dannelse. For at konfigurationerne får den engagerende og pirrende effekt, er det dog centralt, at de anticiperes som opnåelig for den enkelte. I det opfølgende interview spurgte jeg Oliver ind til perceptionen af umulige bevægelser:



Signe: "Hvorfor går man og taler om de ting, når man godt ved, at de er helt umulige. Har du tænkt over det? Hvorfor folk går og spotter ting, som er helt umulige?"

Oliver: " ... jeg tror det er sådan lidt for sjov, at man gør det, men så er der jo også lige det tilfælde, hvor man spotter noget og tænker "Wow så kunne man lige gøre dét og dét, men det er helt sindssygt", men når man så rent faktisk går op og kigger på det, så er det faktisk ret muligt... så er det dér, at man faktisk begynder at blive lidt bange, fordi så går det over fra det dér, som man bare joker lidt med, til dét der rent faktisk er muligt, men stadigvæk bare er super nederen..."

Signe: "Så man bliver bange..."

Oliver: "Ja, man bliver bange, fordi man ved, at man godt kan gøre det, men der er 12 meter ned for eksempel... så begynder man at blive presset.... Så, men... ja, jeg ved ikke rigtig, hvorfor man gør det. Jeg tror bare, at det er sådan for sjov."

(Interview med Oliver:10)

Oliver beskriver erfaringen af, hvordan bevægelser, der først opleves som umulige, senere gennem andres bevægelser eller gennem nærmere inspektion, opleves som mulige. Oliver oplever en forandring i den måde konfigurationen påvirker ham, når de umulige bevægelser forvandles til mulige. Han begynder at blive bange og presset. Når en challenge først er lokaliseret, hjemsøger den udøverne med en vedvarende piring om afprøvning, som knytter an til den moderne teolog Reinhold Niebuhrs bemærkning om, at det ligger i menneskets natur at tro på, at alt, hvad der forekommer muligt, netop derfor bør forsøges (Sennett, 2009, s. 12).

## **Break**

Arbejdet med at bryde challenges kan beskrives ved fem karakteristika: 1) Afklaring af risiko, 2) At spørge og eksperimentere, 3) At splatte den, 4) At turde stole på det mulige samt 5) En inklinering for at risikere og fejle.

## **Afklaring af risiko**

I arbejdet med udfordringerne bliver overflader og stabilitet løbende testet for at afklare risikoen ved bevægelserne:

*Lavdrim går hen foran et rail som når ham til maven. Han kigger intenst på det, sætter begge hænderne på det og rykker kraftigt og prøvende i det. Det sidder løst og larmer en smule. Han går et par skridt tilbage, inden han tager et par hurtige skridt fremad, sætter af, imens hans hænder får fat og trækker ham op over railet i en lige bane.*

(Oliver:2)





Foto 47: Ilir tjekker sikkerheden

*Ilir vil gerne prøve, men er bange for, at hans hoved vil ramme jorden, når han svinger sig rundt. Han sætter sig op og lader sig langsomt glide ned baglæns for at tjekke afstanden.*

*(Ilir og Rinaldo Streetmekka:12)*

Hvis overflader er for glatte, eller objekter er for ustabile, droppes bevægelsesudfordringen eller flyttes et andet sted hen. Hvis ikke de er det, fortsætter udøverne med at spørge ind til og eksperimentere med udfordringen.

### **At spørge og eksperimentere**

Parkourudøverne kaster sig ikke ud i blinde forsøg, men foretager nøje og prøvende vurderinger af udfordringerne:

*Rinaldo går også tilbage til muren igen, lægger hænderne på den og kigger søgende ned på den næste mur, som han gerne vil lande på. Han går tilbage for at tage tilløb. Med ét løber han fremad, springer som tidligere over den første mur med en monkey og stikker det ene ben frem, idet han lander på jorden, så det prøvende berører den næste mur.*

*(Rinaldo og Ilir streetmekka:2)*

Udøverne forsøger at anticipere deres bevægelser i en proces præget af intens fordybelse. Ind i mellem sammenligner udøverne de aktuelle challenges med challenges, som de tidligere har breaket andre steder. Det spørgende og eksperimenterende arbejde er ikke individuelt, men foregår i høj grad i fællesskab med de andre udøvere:

*Oliver stiller sig med armene på det første rail ved siden af Lavdrim og kigger over på det andet rail sammen med ham. "Jeg tror, den er nice" siger Oliver og vender sig om og går tilbage. "Den er kort" siger Lavdrim og henviser til, at der ikke er særlig langt imellem de to rails. "Ja, det er mere at komme over den" svarer Oliver og henviser til højden på de to rails. Lavdrim løber igen stille hen imod railedet og svinger prøvende armene frem, som om han laver bevægelsen i slowmotion. Igen står han et stykke tid og kigger intenst på det rail, som han skal have fat i.*

*(Oliver:12)*

Hvad enten der er tale om individuelle eller fælles challenges, diskuterer og vurderer udøverne udfordringerne sammen. I vurderingen taler udøverne ikke kun om, hvordan de specifikt skal bevæge sig for at gennemføre bevægelserne, men også om, hvordan de føles:

*Ilir bøjer sig forover og står og stirrer ned på muren, imens han puster i sine hænder og ryster dem. Til sidst læner han sig helt forover, sætter af med fødderne og strækker armene frem. Han springer mellem de to mure og sætter et kort sekund hænderne på den anden mur, inden hans krop bevæger sig over den, og han lander på den anden side. Rinaldo sætter sig ned i knæ, imens han også stirrer på muren og svinger prøvende armene fremad. "Var den tung?", spørger han Ilir. "Ja, den er lidt hård", siger Ilir, imens han varmer sine håndled endnu mere op. "Men det er mest fordi, at det gør ondt i fingrene", siger Ilir, imens han sætter sine håndflader på muren og gnider dem frem og tilbage. Rinaldo sætter og rejser sig op et par gange, inden han sætter af og springer med en precision over til den anden mur. Han sætter sig ned i hug og sætter begge hænder på muren og mærker på overfladen. Herefter springer han tilbage på den anden mur igen.*

*(Sjælør:7)*

Rinaldos spørgen til følelsen af bevægelsen viser, hvordan det multisensoriske udgør et eksplicit fokus for arbejdet med challenges i selvorganiseret parkour.

Som en del af det at spørge til og eksperimentere med udfordringen benytter udøverne ofte en metode, hvor afstande måles i fødder:



Fotoserie 10: Lavdrim tæller fødder

*Lavdrim rykker prøvende i et plankeværk, som afgrænser området til den anden side. Han vender efterfølgende ryggen til plankeværket og tæller, hvor mange "fødder" der er ud til det høje rail, som han vil svinge fra. Da han kommer hen til railet, vender han sig om og kigger eftertænksomt tilbage mod plankeværket.*

*(Oliver:3)*

Metoden med at tælle fødder er udbredt, og de fleste udøvere har en eksplicit viden om, hvor mange fod de kan lave de forskellige signifikante bevægelser. Når udøverne taler sammen om precisions, refererer de ofte til, hvor mange fødder de måler. På træningsturen med Ilir og Rinaldo spurgte jeg ind til metoden med at tælle fødder:

*Ilir går rundt, imens han kigger op på de øverste rails i stativet. "Seriest, det kan vi godt. Vi kan godt tage den her" siger Ilir og peger på det store mellemrum imellem to rails, som Rinaldo talte om tidligere. Ilir stiller sig nedefor det første rail og begynder at tælle hvor mange af hans fødder, der er over til det andet rail. Han vender sig om og går tilbage. "Den er lang", siger han smilende til Rinaldo...(...)... Ilir er gået hen til et andet sted i stativet og tæller igen afstanden i sine fødder. "Måler du altid?" spørger jeg Ilir. "Nej, det er kun de virkelige lange...(...)... "Kender du længden på alle dine spring?" spørger jeg videre. "Ja, de fleste. Eller dem der betyder noget... eller altså dem der er vigtige at vide i forhold til nye locations. Der er fx monkey-pres i forhold til højden og længden og så svings – altså fra bar til bar" fortæller han. "Lærer man aldrig at se det?" spørger jeg videre. "Jo, det gør du også, men jeg tror bare, at det er for at være sikker. Den med monkey fx, der kan jeg godt se det. Der føler jeg mig bare frem" fortæller Ilir.*

*(Ilir og Rinaldo Streetmekka:10)*

Som Ilir beskriver, er det ikke altid nødvendigt at måle afstanden op. Ved nogle bevægelser kan han bedømme den ved at føle sig frem. I det opfølgende interview med Oliver erfarede jeg, hvordan Oliver er kritisk overfor den eksplicitte objektivering af afstande og hellere vil kunne føle sig frem. Han beskrev dog, hvordan det at tælle fødder kunne være en god hjælp til at bryde challenges, og at han ind i mellem tæller fødder, efter han har brykket en challenge for at finde ud af, hvor langt han har sprunget. Målet er imidlertid at kunne vurdere en udfordring uden at objektivere den:

Signe: *"Men for dig der er det vigtigt, bare at kunne se det?"*

Oliver: *"Ja, det synes jeg bare... jeg synes det giver en meget bedre... hvad kan man sige?... Jeg synes i hvert fald at det hjælper, at få de der forventninger op på samme niveau som, hvad man rent faktisk kan, fordi hvis man kan se det og ved, at så langt kan jeg hoppe... så... så... så er de sådan på samme niveau, hvis du forstår, hvad jeg mener?"*

Signe: *"Har det noget med frihed at gøre? Altså at man ved, at man kan de ting man ser, og ikke er afhængig af, at man først skal hen og måle den, men at man bare kan tage den."*

Oliver: *"Jo, det synes jeg, det er... det giver også... jeg synes også at det giver mere sådan... hvad hedder det?... selvtillid i forhold til at man kan se, og så gøre det, i forhold til, at man altid skal... hvad hedder det? Altså skulle gå hen og tælle fødder.... Forsikre sig om, at "Okay, det kan jeg godt". Ja... det synes jeg i hvert fald. Jeg kan meget godt lide bare at kunne se noget og så gøre det, i stedet for at skulle ned og tælle og så op igen og "okay det kan jeg godt"... det er vel også igen det, at man har den erfaring til at kunne gøre det, for det er jo noget der tager meget lang tid... jeg tror selv, jeg talte fødder for måske to år siden, og det er jo sådan 6 ½ - 5 år træning, der har skulle til, før jeg kunne gøre det, uden at skulle forsikre mig selv eller give mig den bekræftelse i, at jeg rent faktisk kunne gøre det. Så... ja, det kommer med erfaring, synes jeg."*

*(Interview med Oliver:15-16)*

At objektivere og kvantificere udfordringen til et kvantitativt mål er en metode, der kan anvendes, men samtidig mister Oliver en oplevelse af selvtillid, som han finder betydningsfuld. Kritikken af objektiveringen kan forbindes med udøvernes forståelse af frihed som evnen til at forbinde fantasi, forestilling og handling. For de udøvere, jeg fulgte, handler parkour om at udvikle en evne til at stole på sin situationelle kropslighed uden at skulle tage en omvej via objektiveringen af udfordringen.

På trods af værdien i personligt at kunne mærke efter, om en bevægelse er mulig eller ej, har udøverne ofte behov for at høre andres vurdering af, hvorvidt en challenge er mulig for den enkelte:

Christoffer står på muren og kigger ud på det rail, som han før svingede sig i. Bjarke sætter af fra muren, springer ud og griber om railet og begynder at svinge frem og tilbage. Christoffer vender sig om imod den anden fyr. "Tror du godt, at jeg kan pres' [lande i en precision] det der rail?", spørger han ham og peger over på railet. "Ja, det tror jeg altså godt", siger fyren, imens han kigger på railet. "Altså sådan her", forsætter Christoffer og viser fyren, hvordan han har tænkt sig at sætte af på muren og lande i precision oppe på railet. "Ja, prøv det" siger fyren støttende til Christoffer. Christoffer hopper prøvende op og ned på murens kant imens han stirrer over på railet.

(Bjarke og Christoffer i parkour parken:6)

I selvorganiseret parkour finder bevægelsesudviklingen kontinuerligt sted i et spændingsfelt mellem det individuelle og intersubjektive.

### **At splatte den**

Når udøverne har vurderet, at en challenges ligger inden for det mulige, arbejder de fokuseret med at bryde den. Bevægelser afprøves, men med fokus på at sikre sig selv gennem kontrol af tyngdepunktet, hvilket kaldes at *splatte den*:



Fotoserie 11: Oliver splatter en precision på et rail

Oliver går hen og tager fat i et rail, som går ham til maven. Han rykker ligesom Lavdrim prøvende i det. Herefter sætter han sin ene fod på og gnider den prøvende frem og tilbage. Han går tilbage til skuret, vender sig om og løber hen imod railet. Han sætter af på brostenene, som afgrænser området, og lander oppe på railet med begge fødder. Railet larmer en hel del. Oliver springer ikke helt op på railet, men lader sin vægt forblive bag railet, så han kun markerer sine fødder på det, inden han springer ned og lander sikkert i fliset."

(Oliver:3)



Når udøverne har prøvet bevægelsen et par gange med tyngdepunktet på den trygge side, begynder de typisk at arbejde hen imod at fjerne denne sikring. Overgangen til den ønskede bevægelse er ofte ikke lige til, men skaber frustrationer:

*Rinaldo går videre hen til den først mur, lægger hænderne på den og læner sig op ad den, imens han kigger over på den næste mur. Han går tilbage til det sted, hvor han tog tilløb fra, går lidt rundt om sig selv, går tilbage til muren igen, lægger hænderne på den, kigger over på den lille mur igen og går tilbage til tilløbsstedet. Han løber igen med stor hastighed imod muren, springer over den, men lander igen med kun den ene fod oppe på muren og vægten bagud. Han vender sig irriteret om og giver den første mur et lille spark.*

*(Ilir og Rinaldo Streetmekka:12)*

Ofte er overgangen præget af frygt, som umuliggør den fuldendte bevægelse. Udøverne oplever, at kroppen har sine egne sikkerhedsforanstaltninger, som kommer i spil, når de vil breake en challenge:



Fotoserie 12: Ilir forsøger at breake monkey to precision, men lander i crane

På billederne forsøger Ilir at springe over den første mur i en kong og lande på den næste i en precision, dvs. med begge fødder på kanten i fuld balance. Han prøver gentagne gange, og endelig lykkes det ham at nå muren. Han får dog ikke begge fødder op på muren, men lander med den venstre fod oven på og den højre pressende ind mod siden af den. Fra denne stilling kan han presse sig op og slutte stående på muren. Denne landing kaldes en *crane* og bruges ofte, hvis man ikke er sikker på, at man kan få begge fødder op på muren. Rinaldo roser ham, men Ilir er ikke tilfreds, fordi han *cranede* den. Han går tilbage og lander på præcis den samme måde igen. Han bliver frustreret og fortæller mig, hvordan han har fået en slags blokering, hvor han bliver ved med at lande i *crane*. Han ved ikke hvorfor, for han er aldrig kommet til skade med hans skinneben. I den deltagende observation erfarede jeg selv, hvordan mit ene ben nærmest fik sit eget liv, da jeg ville *breake* en bevægelse:

*Jeg prøver igen, men lander stadig med den ene fod bag mig. Det er som om, at den har fået sit helt eget liv, og alligevel ved jeg samtidig, at det er fordi, jeg ikke tør. Jeg er bange for, at min fødder ikke får fæste på kantstenen, og jeg vrider mine ankler. "Så NU er den der altså" siger Bjarke motiverende. Han går hen foran mig, springer over gelænderet, lander på kantstenen og forsætter videre ned, hvor han igen griber raillet i hænderne ved hoften og svinger sine ben ind under det. Jeg prøver atter, uden held, selvom min bagerste fod nu har rykket sig helt frem til kantstenen. Imens sætter Bjarke af fra kantsten, griber raillet med hænderne og hovedet på den anden side, imens benene svinger op i et overslagslignede spring over raillet. Jeg står igen ude på cykelstien og kigger intenst på gelænderet og tænker "kom nu". Bjarke løber hen og springer hele vejen over raillet, uden at røre det, og videre over på kantstenen, for hurtigt at springe tilbage igen. Jeg forsøger igen, men endnu engang stritter foden ud i sidste sekund og lander bag mig på stien, imens den højre troligt er på kantstenen, hvor den skal være. Bjarke rækker hænderne op mod himlen og griner "Du lander jo helt der henne hver gang" siger han drillende og motiverende.*

(Bjarke:5)

At *breake* en challenge stiller krav om en vis evne til at tolerere denne frustration og dvæle produktivt i den. Evnen til at forpligte sig på udfordringen og gentage bevægelserne igen og igen spiller en afgørende rolle:

*Lavdrim er igen ovre og imitere afsættet til det spring, han gerne vil lave. Han forsøger at springe over træbjælken og lande på muren, men får ikke fødderne højt nok op og lader sig atter dumpe ned på fødderne i gruset. Igen imiterer han sit afsæt og forsøger derefter igen. Denne gang får han en enkelt fod op, og falder ligesom sidst ned, men lander på fødderne. "I would like to do that... I would like to do that" gentager han for sig selv, imens han kravler tilbage over muren.*

(Oliver:17)

Gennem gentagelserne og den vedvarende dvælen ved udfordringen erfarer udøverne i mange tilfælde, at det eneste, der bremser dem, er deres frygt:

*Rinaldo løber, springer og skubber sig væk fra væggen. Det lykkes ham ikke at komme op og hænge. "Hvad laver du? Du er jo helt oppe ved den" siger Ilir og henviser til, at Rinaldos fod er helt oppe ved kanten. "Ja, jeg ved det. Men den her gang, der vil jeg gerne.... Altså nu skal jeg bare tro på den", siger han irriteret og går ned til tilløbsstedet igen. Han går endnu en gang frem, lægger hænderne på muren og kigger frem.*

(Sjælør:-9-10)

Denne proces genfindes i O'Grady's studie af engelske parkourudøvere, hvor bevægelserne gentages, indtil udøverne erfarer, at det er deres frygt, som begrænser dem (O'Grady, 2012, s. 155-156). I den selvorganiserede praksis skaber udøverne lærerige erfaringer med relationen mellem deres frygt og deres bevægelser. De bevægelsesudfordringer, som udøverne sætter op for sig selv og hinanden, er betinget af modet til at turde stole på sin fornemmelse for det mulige.

### **At turde stole på det mulige**

I feltarbejdet med Bjarke forsøgte jeg at efterligne nogle af hans bevægelser, hvilket gav mig en dybere forståelse af, hvordan evnen til at turde stole på sin fornemmelse for det mulige er centralt for at skabe det nødvendige handlingsrum i bevægelserne. I den konkrete situationen forsøgte Bjarke at hjælpe mig med at bryde et såkaldt *spiderswing* mellem to rails, der var placeret i en 90 graders vinkel på hinanden. Et *spiderswing* er et sving fra ét rail til et andet, hvor momentum bibeholdes:

*Jeg ved ikke, om Christoffer har fortalt dig det, men man skal også vente rimelig lang tid på den. I starten tænkte jeg, at jo før jeg slipper, jo nemmere er det, men jeg skal virkelig vente til sidste øjeblik... Indtil man ligger vandret, så har man en helt masse at arbejde med og så smide sig over", forklarer han. "Altså, skal man op og være vægtløs, nærmest?" spørger jeg. "Ja", svarer Bjarke. "Er det ikke sådan i mange bevægelser i parkour?" spørger jeg videre Bjarke. "Jo, det er det jo, men jeg har virkelig kørt rundt i den der og slet ikke kunne finde ud af det, og så gik det op for mig, at det er det, der hjælper. Men jeg synes heller ikke, at det her virker så logisk. Fordi du skal om at lægge her (Bjarke viser en vandret kropssposition stående), hvis man skal om at lægge her (Bjarke drejer kropsspositionen 90 grader). Det virker ikke helt logisk, men det er dét, der virker", forklarer han...(...) "prøv at lægge mærke til, hvor langt tid jeg holder den", siger Bjarke og sætter af fra kanten af muren [beskrivelsen forsætter under billederne].*





Fotoserie 13: Bjarke viser spiderswings

*Han griber raillet og svinger kraftigt ned under det og kommer så højt op på den anden side, at hans ben er højere end hans hoved, hvorefter han giver slip og ændrer position til at være svajet bagover og griber det andet rail, imens hans fødder stadig er over hans hoved. Han svinger lige så kraftigt ind under det næste rail til venstre for sig, og kommer op i samme position på den anden side af raillet, hvor han på et splitsekund drejer sig 180 grader og svinger ad den samme rute tilbage på muren. "Ja, du er helt oppe. Der kommer sådan nogle punkter, hvor du ligger helt stille i luften", siger jeg bekræftende til Bjarke. "Ja, så har man nemlig masser at arbejde med" forklarer Bjarke.*

*(Bjarke og Christoffer i parkour parken:10)*

I den konkrete bevægelse kræver det, at man holder sit første greb så lang tid som muligt, mens man lader benene komme helt op i vandret position; en stilling der indebærer risiko, fordi man risikerer at lande på maven, hvis man ikke får fat i det næste rail. Som Bjarke instruerede mig, var det dog nødvendigt at suspendere sig selv i forhold til risikoen og

tyngdekraften for at skabe det nødvendige handlingsrum til at reagere og tilpasse det næste greb. I det opfølgende interview med Oliver talte vi om denne oplevelse:

*“Ja, det er jo egentlig mærkeligt nok, for altså... for eksempel med spiderswings, ikke? Det er jo en mærkelig bevægelse, men jeg synes, at den mærkes eller føles sådan meget naturlig nu... og det er jo ikke rigtig noget, som jeg som sådan har lært fra nogen, men det er jo noget som jeg og mine venner, vi har prøvet at finde frem til noget, som virker. Og det tror jeg også bare, at det har været rigtig meget øvelse og prøve en masse forskellige ting. Det jeg plejer at sige til folk der skal lære spiderswing... altså man kan jo altid lave en spiderswing der fungerer, men hvis den skal være rigtig god, så siger jeg altid “Jamen så skal det føles, som om du er ved at dø”, det skal være sådan lige “jeg griber den sku ikke den bar og falder ned og lander på maven!”, men så griber man den alligevel, og så får man et sindssygt godt sving på efterfølgende. Øhm... så man skal bare vende sig til den fornemmelse, at “hov, det var sku ikke langt nok”.*

*(Interview med Oliver:18)*

Ifølge Oliver skal det føles “som om, du er ved at dø”. Den overstående situation, såvel som den kamp, udøverne kæmper mod de oplevede automatiserede bevægelser, viser, at bevægelsesudfordringerne i parkour indbefatter et brud med de konkrete bevægelser (Merleau-Ponty, 1994, s. 52), som i hverdagslivet sikrer os mod fare og risiko for skader. Det viser også, hvor stærkt disse bevægelser er indlejret i vores kropslighed. Det centrale er dog, at der er tale om et midlertidigt brud, som samtidig er betinget af en tro på udøvernes motoriske foregribelse af situationen (Merleau-Ponty, 1994, s. 57). Hvis ikke udøverne stolede på, at de vil være i stand til at gribe det næste rail, ville bruddet ikke være muligt. Når parkourudøverne i bevægelsesudfordringerne midlertidigt suspenderer sig selv i forhold til luften og tyngdekraften, er det en legende praksis med deres bevægelsesintentionalitet (Merleau-Ponty, 1994, s. 57). Oliver beskrev, hvordan han ikke længere oplever bevægelsen som mærkelig og ulogisk, men som naturlig, hvilket er et udtryk for, at bevægelsen er blevet indlejret i hans kropsskema (Merleau-Ponty, 1994, s. 41-43) Bevægelsen kan med andre ord forstås som en nyerhvervet naturlig unaturlighed. Udøvernes leg med bevægelsesintentionaliteten stiller krav om en vis inklinasjon for at risikere og fejle.

### **Inklination for at risikere og fejle**

I selvorganiseret parkour overvejes og afklares risikoen nøje, både gennem en indledende udforskning af overflader og stabilitet, men også gennem gentagne forsøg, hvor de i bevægelsen forsøger at mærke sig frem:

*Rinaldo løber frem og springer. Han laver dog ikke en dive-kong på den tredje mur, men lander på den i en precision, ligesom Ilir gjorde før. "Arg, det kræver virkelig, at man lige... jeg synes ikke, at jeg kan mærke den", siger han og balancerer ned af muren. Ilir gør det samme...(...)..."Hvad mener du med, at du ikke kan mærke den?", spørger jeg Rinaldo. "Altså jeg kan mærke, om jeg er klar til at tage den eller ej... når jeg ved, at jeg har gjort al forberedelsen til den og også til at baile", siger han og går ned. Han er for optaget af udfordringen til at tale mere med mig.*

(Sjælør:11)

Som Rinaldo beskrev, handler det om at være klar til at baile, som betyder at fejle. Den forudgående anticipation af risiko er ikke blot produktiv, men kan modarbejde udøveren i at breake. Anticipationen af risiko skaber skræmmende, billedlige scenarier over, hvad der kan gå galt i bevægelsen:

*Jeg står og kigger på railet. "Den er altså også bare ulækker at lave på et rail" siger jeg til Bjarke. "Ja, det er den nemlig. Man er bange for at lave denne her, eller denne her" siger Bjarke, imens han viser hvordan hænderne ikke får fat i gelænderet, og han falder ned på den ene eller anden side.*

(Bjarke:6)

I interviewet med Oliver beskrev han, hvordan han arbejder med ikke at lade sig begrænse af disse scenarier:

*Signe: "I forbindelse med, at Lavdrim han skulle breake den der, så siger du til ham, at han skal bare tænke på, at der ikke kan ske så meget. Hvad mener du med det?"*

*Oliver: "Ja.. øhm... jeg tror, det jeg mener.... Og det siger jeg faktisk til rigtig mange, som har svært ved at breake noget, som jeg ved, at de godt kan lave.... Fordi, jeg ved... altså i hvert fald når det er folk, som jeg har trænet med i ret lang tid eller i hvert fald folk, som jeg sådan hurtigt kan sætte mig ind i, hvad de egentlig kan eller ikke kan. Jeg ved godt, at de har styr nok på det de laver til, at hvis der går et eller andet galt, så kan de godt selv redde det. Det er måske bare... jeg tror, at der er rigtig mange, der tænker "hvad hvis jeg falder eller, hvad hvis jeg ikke kan lave det?" og det er sådan ret sjældent, at det faktisk sker, når man prøver noget nyt fordi man bruger så meget koncentration og energi, så når man laver det, så laver man det generelt rigtig godt. Men... jeg tror folk tænker på "Hvad hvis jeg falder?" og så tror jeg, at folk faktisk er dårlig til at tænke på, hvad der så sker, hvis man*

*falder...hmm... og det gør jeg sådan nogle gange ret meget. Så tænker jeg "Hvad kan der rent faktisk ske her?" Og så tænker jeg mig lige om, og så tænker jeg "Okay måske det værste er, at jeg falder ned og lander på min numse" og altså, hvad sker der ved det? Så hopper jeg op og prøver igen. Så hvis man ikke hopper langt nok i en kong, så tager man hænderne på, og så griber man den i maven, ikke? Og det er heller ikke det værste, der kan ske."*

*(Interview med Oliver 13)*

Ifølge Oliver handler det om at få nogle realistiske forventninger til, hvad der kan ske i situationen og derved, hvordan man kan sikre sig selv imod skader. Oliver oplever en diskrepans mellem hans egne, såvel som andres, tanker om risiko og den reelle risiko i forhold til deres bevægelsesmæssige kompetence:

*Signe: "Så kan man sige, at de der billeder, som man har af, hvad der kan gå galt, måske nogle gange er skruet for højt op?"*

*Oliver: "Ja, nogle gange. Og nogle gange tænker man ikke rigtig over det, og så har man bare en eller anden ide om, at "Fuck, så falder jeg og smadrer tænderne ud og brækker armen" og et eller andet. Og selvfølgelig, det kan også godt ske, men chancen er så lille... i hvert fald når jeg siger det til folk, for så ved jeg, at de har styr nok over deres krop og deres bevægelser til at det næsten ikke kan ske. Selvfølgelig, det vi laver, der er jo altid chancen for at komme til skade..."*

*(Interview med Oliver:13-14)*

At breake en challenge handler om at turde bryde med sikkerheden, men samtidig have tillid til, at man i situationen er i stand til at gøre det umulige muligt eller falde sikkert.

Selvorganiseret parkour er langt fra den fejlfrie performance, som iscenesættes i de fleste videoer (samplers), men på trods af fald og mislykkede forsøg på at breake bevægelser var der ingen, som kom til skade under feltarbejdet. Selvorganiseret parkour kræver en inklinering for risikotagning, men denne må forstås i sammenhæng med udøvernes samtidige færdighedsudvikling:

*Bjarke svinger sig en enkelt gang under rålet og svinger sig derefter op i stående position på det. Han finder dog ikke balancen, men springer baglæns ned igen, imens han hele tiden har fat i rålet. Nogle gange ser det ud som om, at Bjarke har en form for magnetiske hænder, som hele tiden fanger rålet, uanset hvor han er. "Hep", siger han, klapper sig selv på brystkassen og fortsætter: "Puha, ned med pulsen."*

*(Christoffer og Bjarke i Parkour parken:4-5)*

*"Ilir svinger kraftigt op i det første rail og forsøger at komme helt op over det næste rail. Han giver dog for tidligt slip og falder bagover. Han kommer med en høj lyd af forskrækkelse, men får vendt sig halvt om på et splitsekund og fanger railet bag sig med den anden hånd, så han kan sænke sig stille ned. Det er fascinerende, at de altid får fat i de rails. "Godt reddet" råber jeg ned til ham. Han går hurtigt tilbage, puster i sine hænder og forsøger igen.*  
(Martin og Ilir i Parkour parken:13-14)

Gennem praksis har parkourudøverne opnået en fortrolighed med de typer af fysiske strukturer, som de bevæger sig på, som sikrer dem. Ifølge Oliver er denne fortrolighed og evnen til at redde sig selv en væsentlig færdighed i parkour, fordi det åbner for at kaste sig ud i challenges med større sikkerhed:

*Oliver: "...jeg tror for det meste, at jeg er blevet rigtig god til bare at prøve ting, og hvis jeg ikke når derhen, så splatter jeg den bare... altså med to ben og falder bare tilbage (sikre sig, at jeg ved, hvad at splatte betyder). Jeg er blevet rigtig god til at redde mig selv i det. Jeg synes i hvert fald selv, at jeg har fået muligheden for at prøve en masse ting, som jeg måske ikke havde gjort..."*

*Signe: "Hvis ikke du var så god til at redde dig selv?"*

*Oliver: "Præcis! Så sådan... nogle gange, hvis jeg ser noget, så prøver jeg det bare selv. Hvis jeg ser, at jeg højst sandsynligt godt kan komme derhen, så prøver jeg bare og ser, hvad der sker. Og så nogle gange går det, og andre gange går det ikke. Men det er meget sjældent, at jeg kommer til skade på grund af det, fordi jeg er så god til at redde mig selv."*

*(Interview med Oliver:7)*

På trods af, at parkourudøvernes bevægelser for de fleste udefrakommende ser halsbrækkende og farlige ud, er inklinationen mod risiko kontrolleret. I feltarbejdet så jeg mange situationer, hvor udøverne droppede en challenge, fordi de vurderede risikoen som for høj.



Foto 48: Udøverne dropper en challenge

*Vi går hen af taget og drengene taler om, hvorvidt man kunne lave strides over udspringene, sætte af, springe over et udspring og lande i catleap på det næste. De beslutter sig imidlertid for, at det er for farligt og bevæger sig videre*

*(Esbønderup:6)*

Hvis bevægelsesudfordringerne blev droppet pga. for høj risiko, eller udøverne vurderede, at de manglede færdigheder, synes opgivelsen ikke at have nogen nævneværdige betydninger for dem. Hvis udøverne derimod kom til erkendelse af, at det alene var deres frygt, der holdt dem tilbage, skabte det store frustrationer, hvilket Ilir ligeledes beskrev i det opfølgende interview:

*Signe: "Hvilken rolle spiller frygt for dig i parkour?"*

*Ilir: "Det spiller.... Hmm... (tænkepause). Jamen det spiller jo en stor rolle...(...)... fordi der nogle gange bare sker en blokering, og man ikke kan få sig selv til det sådan rent psykisk, jamen så går det en hårdt på. Og det oplever jeg også selv en dag, hvor jeg trænede sammen med Bjarke og Anders. Der havde jeg så lige været skadet, men der var en ting, som jeg virkelig, virkelig prøvede. Og det var bare tic tac to precision, og Bjarke kunne sagtens gøre det, og det kunne Anders også... hm... og jeg blev, jeg fik nærmest krampe til sidst, fordi jeg forsøgte at gøre det. Og jeg vidste godt, at hvis bare jeg gav 100 %, så kunne jeg godt gøre det. Men jeg kan huske den følelse jeg havde, fordi det er sjældent det sker. Hvis jeg sætter mig et eller andet for, så gør jeg det. Altså så gør jeg, hvad der skal til. Men til sidst blev jeg nærmest lam i mit ben, så det simpelthen ikke kunne lade sig gøre. Så ville det ende med, at jeg ville komme til skade, hvis jeg forsøgte, så det måtte jeg simpelthen opgive. Og det var frygten der gjorde det. Frygten gjorde, at jeg fik en rigtig dårlig oplevelse. Og det gik faktisk ud over resten af dagen...(...)... Det kan helt sikkert være med til at begrænse og ødelægge resten af min dag, for det er ikke kun en bevægelse, og det er jo det som folk ikke forstår, altså almindelig mennesker. At det handler ikke bare om en eller anden bevægelse, som man ikke kan udføre, det er jo sådan set... man ser det jo som noget, som man bare ikke kan løse... altså man er simpelthen ikke god nok til det! Og det kan gå ud over ens dag. Og jeg tænker da, det må jeg da indrømme, at jeg tænker "jeg er da godt nok blevet dårlig" og "jeg er slet ikke lige så god, som jeg har været" og der går en masse ting igennem ens hoved, og det er jo værre end kærlighedssorger (griner)."*

*(Interview med Ilir:8-9)*

Det at erfare, at frygten ikke kan modificeres og bearbejdes efter ønske, skaber frustrationer, som Ilir beskrev på grænsen til det eksistentielle. Det at kunne vurdere sine muligheder, bedømme sine færdigheder samt bearbejde frygten er betydningsfulde evner i selvorganiseret parkour. Parkour handler om at udvikle forståelse for sin situationelle kropslighed og mulighederne for at realisere fantasi og forestillinger til handlinger. I dette arbejde spiller challenges en væsentlig rolle ved at blotte de individuelle relationer mellem

krop, rum og emotioner for udøverne, hvilket bidrager med forståelse og selvtillid for den enkelte.

### **Begejstring over overvindelsen**

*“Vi kører for den!” siger Christoffer. “Så er det bare direkte på og hårdt!” svarer Thomas, imens han går tilbage til startstedet og kigger i sine hænder. “Ja, jeg giver den sku bare hårdt gas nu”, siger Christoffer og sætter i løb. Han sætter af med en fod på den lave kasse, flyver igennem luften med benene først ind igennem hullet, imens hans hænder får fat i raillet og styrer bevægelsen ned i en landing på den anden side. Christoffer går helt stiv i kroppen tilbage med hænderne ud til siden og griner med et smørret smil. “Det var sygt uhyggeligt det der!... Og det var sygt fedt!” siger han og bliver ved med at grine. Thomas går frem på kassen og tager prøvende sit ben frem, som om han er ved at afprøve bevægelsen, inden han vender sig om og går smilede tilbage til Christoffer. “Det var helt vildt fedt, det dér. Du skal lige prøve”, siger Christoffer til Thomas. Thomas smiler og piller lidt i sine håndflader.*

*(Teglværksgrunden:17-18)*

At bryde en bevægelsesudfordring skaber en øjeblikkelig oplevelse af begejstring. Anstrengelserne og det fokuserede arbejde forløser en ophøjet stemning, som bidrager med en umiddelbar lyst til mere bevægelse. I feltarbejdet erfarede jeg, hvordan breaket udover at bidrage med umiddelbar begejstring, også var forbundet med en overraskende og kontrasterende lethed ved bevægelsen. Fra at kræve intens koncentration og arbejde erfares bevægelsen som en vant og fortrolig handling:

*“Jeg kan generelt ikke lide rails. De er virkelig noia’en” siger Bjarke. “Det tager mig virkelig langt tid hver eneste gang, hvor jeg bare står og stirrer på den og tænker “Det kommer ikke til at ske det her”, men så lykkes det, og så er det altid bare sådan “Var det bare det?!” forklarer Bjarke videre.*

*(Christoffer og Bjarke i parkour parken:1)*

Når udøverne bryder en challenge, oplever de en umiddelbar fornemmelse af forandring og transformation. Bevægelsens modstand overvindes ikke blot, men forandres til en oplevelse af overskud. Denne oplevelse er med til at forstærke erfaringen af, at det alene er frygten, som holder dem tilbage. Når udøverne har overvundet deres frygt og modificeret relationen mellem denne og deres bevægelser, er arbejdet imidlertid ikke færdigt.



## Clean

I parkour handler det ikke kun om at breake bevægelsen, men om at opnå fuld kontrol og kunne udføre den perfekt, hvilket beskrives med begrebet *clean*. I nedenstående situation har Oliver og Thais bestemt sig for, at springe mellem to lave tage, hvor de skal lande helt ude på kanten. Det stiller store krav om kontrol og afstandsbedømmelse, da de vil falde ned imellem de to tage, hvis de ikke når kanten:



Foto 49: Udøvere springer mellem to tage

Oliver og Thais forsøger, men bliver konsekvent ved med at give den for meget kraft og taler frustreret om det. Efter lidt tid løber Oliver hen imod hullet, sætter af, svæver gennem luften og lander i balance på kanten af det andet tag. Thais roser ham med det samme, men Oliver er ikke tilfreds. Han synes ikke, at den føltes helt *clean*. I det opfølgende interview med Oliver spurgte jeg ham ind til situationen:

*"Ja, jeg tror... altså det er vel lidt en vurdering på kontrol. Hvis man kan lande og sådan suge sin landing og bare blive stående der, så har man mere kontrol, end hvis man bare bliver nødt til at tonse og bare kommer derover og så skal løbe videre. Det er sådan... det er vel... man skal have en vis forståelse for, hvad man selv kan, for at kunne gøre det. Hvis man ikke sådan helt ved, hvor meget kraft man skal bruge i et spring, så kommer man til at undershoote eller overshoote den. Hvis man kan gøre det helt perfekt og lande, så man bare bliver stående, så ved man lige præcis, hvad man selv kan, og hvad der skal til for det der*



*enkelte spring... så det er vel som en vurdering på, om man sådan rent faktisk har styr over det der hop eller om man bare... det er jo ikke fordi, at man ikke kan det, fordi man ikke kan stå det... det er bare sådan lige et niveau af kontrol over, hvis man kan gøre det... og så perfekt hver gang... det er jo meget sjældent, at man kan det, fordi ja, der er kan jo være alt muligt. Et lille vindpus, det lyder måske lidt dumt, men så er man lige lidt ude af balance, men det skal man jo sådan også kunne kompensere for, så det er sådan... ja."*

*(Interview med Oliver:16)*

Perfektion i parkour handler om at nå den højst mulige kontrol over kroppen og dens bevægelser. Formålet er ikke blot at overkomme bevægelsesudfordringerne og gøre det usandsynlige muligt, men at anvende det som en vurdering af egenkontrol. Den perfektionisme og kontrol, som udøverne retter sig mod, er ikke blot et udtryk for at ville demonstrere færdigheder og overlegenhed overfor andre, men er en betydningsfuld følelse hos den enkelte:

*Thomas laver en tester igen, inden han endelig løber for fuld kræft, springer over den første kasse og lander på den næste. "Sejt!" råber Christoffer, som sidder i hug oppe på den høje mur og betragter ham. "Ja... den er ikke engang særlig lang den her, men jeg føler ikke, jeg har en skid kraft, jeg trækker den nærmest bare", siger han en smule irriteret til Christoffer. "Du lander ellers ret godt. Du har jo gjort det" siger Christoffer. "Ja, jeg kan godt, men jeg synes bare ikke, at der er så meget kraft i. Den der dag, den der ude på den boulevard der, den var der sygt meget kraft i!" forklarer Thomas. "Er det den der, hvor der er drop på?" spørger Christoffer. "Nej, der hvor der er bænke" svarer Thomas. "Nåå, der" siger Christoffer og nikker. Thomas laver bevægelsen igen. Han lander tungt. "Jeg føler, at jeg mister alt kraft" siger han og kigger tilbage, imens han svinger sine arme.*

*(Teglværksgrunden:14)*

I situationen er Thomas i stand til at lave bevægelsen, men den føles ikke rigtig. Situationen viser, hvordan det at lave en bevægelse clean i parkour ikke er et fænomen, der kan objektiveres, men noget udøverne forholder sig subjektivt og kropslige vurderende til. At gøre bevægelsen clean er at skabe en funktionel enhed mellem det partikulære sted og den partikulære krop. I eksemplet føler Thomas ikke den lethed og ubesværede bevægelse, som karakteriserer denne funktionelle enhed. Oplevelsen clean knytter an til flow-teorien af Mihalyi Csikszentmihalyi (2005). Flow er en kropslig og emotionel oplevelse, hvor mennesket oplever en enhed mellem sig selv og omgivelserne. Her er mennesket fuldt ud rettet mod udfordringen og de krav, som den stiller uden opmærksomhed for andet. Flow er en optimal balance mellem udfordringens krav og menneskets evne til at imødekomme disse, hvilket skaber en nydelsesfuld oplevelse af kontrol og bemestring, som parkourudøverne oplever (Csikszentmihalyi, 2005, s. 95).

Som tidligere beskrevet veksler udøverne mellem fortrolige bevægelser og såkaldte challenges, der presser dem til det yderste. Selvorganiseret parkour udfolder et kontinuum mellem lethed og anstrengelse. Hvor flowteorien kan beskrive den følelse, der skal opnås, for at bevægelsen erfares som clean, fremstår den som utilstrækkelig i forhold til at kunne belyse, hvorfor udøverne vedvarende komplicerer deres bevægelser. Idrætsfilosof Gunnar Breivik har ligeledes påpeget, hvordan flowteorien møder nogle udfordringer ved aktiviteter, hvor risiko og udfordringer spiller en central rolle. Flowteoriens fokus er på bemestring, mens aktiviteter som klatring og faldskærmsudspring kræver, at man konstant søger ud over det optimale (Breivik, 2001, s. 155). Hvis flow var det primære meningsgivende i den selvorganiserede praksis, burde udøverne i højere grad dvæle i denne tilstand. Det gør de imidlertid ikke. I stedet dvæler udøverne i arbejdet med at bryde bevægelser, hvor de udviser en stor evne til at tolerere frustrationer og vende disse til produktive erfaringer om relationen mellem krop og rum. For udøverne, jeg fulgte, handler udfordringerne ikke alene om at få et kick eller opleve spænding, eller om den oplevelse af dyb flow, som følger efter overvindelsen, men at fornemme transformationen og forandringen. Gennem feltarbejdet blev jeg opmærksom på, hvordan udøverne beskrev bevægelsesudfordringerne med adjektiver som "dejlige" og "lækre". I interviewet med Bjarke, spurgte jeg ind til denne positive beskrivelse af bevægelserne:

Bjarke: *"Det er fordi, det er et move, som man kan smide ind mange steder. Det er sådan et move, som har startet med at være rigtig svært og slet ikke har givet mening for mig, og pludseligt er det bare pisse let. Så bliver man glad for det."*

Signe: *"Så det er fordi, at du kan bruge det alle steder? At det er helt optimalt?"*

Bjarke: *"Ja, og også fordi det netop er gået fra at være svært til at være mega let. Det er også... det er jo klart, at man bliver glad for det, synes jeg... jeg ved ikke, det var dårligt forklaret."*

*(Interview med Bjarke:11)*

Bjarke beskrev, hvordan transformationen af den umulige bevægelse til en mulig fremkalder glæde og begejstring. Der ligger en værdifuld erfaring i at kunne fornemme forbedringen. Denne forbedringsfølelse er kun mulig, fordi udøverne i den selvorganiserede praksis hele tiden udfordrer deres fortrolige bevægelser nye steder. Ilir beskrev ligeledes i det opfølgende interview, hvordan risiko må forstås som en betydningsfuld problematisering:

Signe: "Har det en betydning for dig, at der er en risiko for at komme til skade, når man dyrker parkour?"

Ilir: "Jeg synes faktisk, at det gør det... (tænkepause) Det lyder måske lidt drengerøvsagtigt, men det gør det spændende på en eller anden måde for mig rent personligt. Eller ikke det, at jeg ved, at jeg kan komme til skade, men.... Altså jeg ville aldrig gøre noget, hvor jeg virkelig kunne komme galt af sted, og hvor jeg ikke var klar til det....men det er jo det, som gør det spændende. For ellers ville man jo bare kunne udføre tingene uden problem. Men det, at man ved at okay, der er faktisk en risiko for at komme til skade, hvis du ikke udfører det korrekt, og hvis du ikke kommer langt nok. Det er jo en del af det spændingsfelt, som der er. Det synes jeg faktisk, er det som gør det mere interessant."

(Interview med Ilir:11)

Risikoen er nødvendig for at skabe erfaringer med relationen mellem krop, rum og emotioner for den enkelte. For Ilir skaber risikoen et betydningsfuldt spændingsfelt, som er betydningsfuld i sig selv.

### **Clean som brugsværdi**

Parkourudøverne anvender ofte positive adjektiver om de bevægelser, som de mestrer. I interviewet med Oliver åbnede mit spørgsmål om, hvad der gør en bevægelse lækker, op for en nærmere forståelse af clean som en *brugsværdi*:

Signe: "...flere gange imens vi var ude, der sagde du sådan noget med "åh den var lækker" eller "den var dejlig". Det har jeg også hørt mange andre sige "Fuck det var en lækker precision" eller sådan noget. Hvordan er en bevægelse lækker?"

Oliver: "Jeg tror egentlig lidt bare, at det er sådan lidt, at det ser godt ud, og man kan se, at den person har sådan styr over det, eller har styr på det."

Signe: "Hvad med, når det er dine egne bevægelser?"

Oliver: "Når det er mine egne, så er det en fornemmelse. Når man synes, at det føles godt. Og det kan jo... (...)... Det er måske ikke kun det at stå den, men det at kunne gøre det, man gerne vil med bevægelsen hver gang og have styr på den. For eksempel hvis man gerne vil lande på noget og så løbe videre, ikke? Så er det jo gerne det, man vil, og så er det det, som man øver sig på. Og så kan det være lige så svært at få til at fungerer, som det med at stå den. Så det er sådan lidt at kunne gøre det, som man rent faktisk gerne vil gøre ud af bevægelsen hver gang. Og hvis man sådan føler, at man har kunnet det. Hvis man ville lande en precision og så hoppe videre direkte. Det kan være ret svært at få den rigtige vinkel, når man lander for at hoppe videre, ikke? Så hvis man kan det og føler, at det spillede bare, så føler jeg i hvert fald selv, at det var lækkert."

Signe: "Så når den fungerer til det, den skal. Når den har den rigtige funktion."

Oliver: "Ja, når man gør det, som man rent faktisk satte sig for at gøre. Det er, der man føler, at det var fedt... Fordi det skal ikke være målet at stå alt hver gang. Det kan være ligeså fedt at skyde noget under, hvis det er det, man går efter. Så..."

(Interview med Oliver:16-17)

For Oliver er bevægelser lækre, når de udføres, som man ønsker sig og har forpligtet sig på i arbejdet med at bryde dem. Clean er som ideal ikke alene et æstetisk udtryk eller en følelse, men også i høj grad en *brugsværdi*. Formålet med udøvernes perfektionisme er at åbne mulighederne op efterfølgende. Det endelige mål er ikke den enkelte bevægelse i sig selv, men at den skal projektere et rum foran sig for den videre bevægelse, som det står frit for den enkelte udøver at definere. Udøvernes bevægelser vurderes selvkritisk ud fra denne selvdefinerede *brugsværdi*. I interviewet med Ilir kom han ligeledes ind på dette, da jeg spurgte ham ind til ønsket om at kunne bevæge sig *clean* i parkour. Ligesom Oliver beskriver Ilir, hvordan det handler om at kunne udføre bevægelsen i harmoni med det ideal, som udøveren har af udførelsen:

"Hvis jeg skal udføre et eller andet, jamen så skal jeg også føle, at jeg nærmest har gjort det til perfektion, for at jeg kan tillade mig at sige, at nu har jeg i hvert fald udført øvelsen, sådan som jeg gerne vil have det... (tænkepause). Men også fordi, at man gerne vil være sikker på, at det er en øvelse, som man vil kunne udføre når som helst, at man ikke skal kæmpe for den hver gang, og hvis man har gjort det en del gange, og det er jo sådan en regel, som jeg har med mig selv om, at jeg skal udføre øvelsen mange gange, sådan at det bliver forbedret fra gang til gang og til sidst bare har kontrol over den og kan gøre den, sådan så den sidder i kroppen, så man kan bruge den."

(Interview med Ilir:11-12)

Som Ilir beskriver, skal bevægelsen blive en del af hans situationelle kropslighed, så han kan bruge den til at skabe nye bevægelsesmuligheder, nye steder. Enhver *mulig bevægelse* er udgangspunktet for nye *umulige bevægelser*. I selvorganiserede parkour er de indlærte bevægelsesmønstre alene retfærdiggjort som fundament for nye spring og udfordringer. Udøverne skaber en oplevelse af frihed ved hele tiden at overkomme det svære gennem noget endnu sværere. I interviewet med Bjarke udtrykte han ligeledes, hvordan målet er, at bevægelserne er så indlejret i udøvernes kropslighed, at de kan udfoldes mange forskellige steder:

"Nu ved jeg ikke, om det også irriterer dig. Men altså tit når man kommer gående i byen, og der kommer en mur" siger Bjarke og går over imod rillet. "Jeg laver jo lazy denne her vej" forsætter han, og viser hvordan han ikke kan lave bevægelsen, fordi han kommer ind på rillet fra den forkerte side. "Så har jeg fundet på, at man bare lige kan lave den her"

*fortæller han, imens han går roligt over imod rålet, drejer en omgang om sig selv, og svinger kroppen over rålet i en lazy. "Åh ja, det er smart" svarer jeg og prøver selv.*

*(Bjarke:8)*

Bjarkes beskrivelse illustrerer ligeledes den kropslige praksis' specielle sammenvævning med hverdagens byrum. Når parkourudøverne dyrker parkour, skaber og dyrker de en perceptionel rettethed som en form for intersubjektiv fornemmelse for bestemte konfigurationer af bevægelsesbaner i omgivelserne. Denne perception afgrænser sig, som situationen med Bjarke antyder, givetvis ikke til den konkrete praksis, men flyder ud i udøvernes hverdagsliv.<sup>70</sup>

I dette kapitel har jeg forsøgt at tilvejebringe en detaljeret forståelse af, hvordan den enkelte parkourudøver arbejder med de risikofyldte bevægelsesprojekter, hvordan de oplever dette arbejde, og hvilke betydninger det tilskrives. Med begreberne om challenge, break og clean har jeg beskrevet en del af den enkelte udøvers læringsrum i selvorganiseret parkour. I det næste kapitel zoomes der ind på de sociale relationer i det læringsrum, som udfoldes i selvorganiseret parkour.

---

<sup>70</sup> Den primære interesse for at skabe forståelse af den kropslige praksis i parkour har imidlertid afskåret mig for at anlægge et bredere hverdagslivs-perspektiv på udøverne og deres praksis. Det vil imidlertid være interessant at undersøge, om udøvernes engagement i parkour forandrer deres generelle hverdagsliv.

### Den enkelte og de andre

Selvorganiseret parkour er en social praksis, hvor den enkeltes bevægelser skabes i et fællesskab. Udøverne har et fælles blik på omgivelserne, som tildeler de stedlige konfigurationer en intersubjektiv status. Yderligere har bevægelseshistorier på de forskellige parkourspots betydning for de bevægelsesmuligheder og challenges, som den enkelte engagerer sig i. Fællesskabet er med andre ord fundamentet for den enkeltes kropslige praksis. I det forrige kapitel har jeg skitseret, hvordan det spørgende og eksperimenterende arbejde med at vurdere en bevægelsesudfordring ikke er individuelt, men foregår i fællesskab. Udøverne bruger hinanden aktivt og engagerer sig løbende i hinandens subjektive bevægelsesprojekter eller sætter fælles udfordringer op. Andre parkourudøvers tilstedeværelse har betydning for den enkeltes evne til at overkomme challenges.

En situation gjorde mig særligt nysgerrig overfor de sociale relationer i parkour. På en træningstur fortalte en udøver, hvordan han havde startet med at dyrke parkour helt alene i sit lokalområde. Han havde primært trænet på et gammelt nedlagt sygehus i Esbønderup, hvor vi var den pågældende dag. Her havde han skabt forskellige challenges, men det var imidlertid først, da han trænede med en anden udøver på stedet, at det lykkedes ham at bryde disse:

*Christoffer stiller sig hen på kanten af muren. Han fokuserer stift på den anden mur, og så springer han. "Den der, det var også en af dem, som jeg kiggede på i sindssygt langt tid. Kan du huske, da du var med herude første gang, der gjorde jeg bare alle de ting, som jeg havde kigget på i to år. Det var sygt fedt. Ikke lige den der dog. Der gik rigtig lang tid, før jeg tog den første gang", siger han og henviser til den første precision, som han talte om, da vi ankom til stedet.*

*(Esbønderup:9)*

Situationen gjorde mig nysgerrig overfor, hvordan parkourudøverne bruger hinanden og dermed de sociale aspekter af det læringsrum, der udfoldes i selvorganiseret parkour. I dette kapitel udforskes udøvernes gensidige engagement med henblik på at redegøre for den subjektivitet og intersubjektivitet, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Kapitlet bidrager med viden om, hvilken betydning udøvernes tro på det mulige har i forhold til at skabe og lære nye bevægelser; en viden der ikke kun er interessant i forhold til parkour, men også i forbindelse med bevægelseslæring og udviklingen af selvorganiserede bevægelseskulturer i

et bredere perspektiv. I kapitlet berøres også kort parkourudøvernes brug af faciliteter, som skrives ind i en meningsfuld sammenhæng med den kropslige praksis.

### **At tage den for hinanden**

På tværs af træningsturene anvendte udøverne en særlig strategi til at hjælpe hinanden med at bryde challenges:

*“Du har ikke prøvet den her nede. Den er ikke lavet, vel?”, spørger Rinaldo Ilir. “Hvad er lavet?”, spørger Ilir, og Rinaldo peger på murene og siger “360. Den er ikke lavet vel?” Ilir skynder sig derned og prøver, men kommer kun halvt rundt. Efter et par gange, hvor de skriftes til at forsøge, lykkes det Ilir at springe op og lande med begge fødder på den første mur. Lige efter lykkes det også Rinaldo. Ilir laver bevægelsesruten igen, og det ser allerede legende let ud. Rinaldo laver det også igen i en flydende, let rytme. “Det var det, der skulle til. Jeg skulle bare gøre det, så gør han det også”, siger Ilir og smiler.*

*(Sjælør:13)*

Gennem feltarbejdet erfarede jeg, hvordan én udøvers bemestring af bevægelsen synes at lette arbejdet med modstanden for de andre udøvere. Strategien blev ikke kun brugt i situationer som den overstående, hvor Ilir og Rinaldo arbejdede med at bryde den samme challenge, men også ved enkelte udøvers challenges:

*Lavdrim går stille hen imod muren. Langsomt svinger han armene tilbage og derefter prøvende fremad i et forsøg på at imitere et spring fremad med svæv henover rilet. Jeg kan se, at han overvejer at lave en kong hen over det andet rail, dvs. han skal springe helt over det første rail og sætte armene på det næste. Han tager fat i rilet og står og kigger frem på det rail, som han skal over og have fat i. Lavdrim går tilbage...(...)...Lavdrim løber atter engang hen imod rilet og imiterer sit afsæt til at springe op over det. Han ender igen med at stå med hænderne på rilet og kigge intenst over på det andet rail. Han går tilbage igen. Jeg kan se, at han står og taler med Kristian om springet, men kan ikke høre, hvad de siger. Atter engang går Lavdrim hen til muren og imiterer sit afsæt i slowmotion, imens han stirrer intenst på rilet. Han har snart lavet den bevægelse ti gange...(...)..*



Foto 50: Lavdrim vurderer en challenge

*Oliver går lidt rundt og ser på drengene. "Skal jeg starte?" siger han, og drengene går ud til hver deres side. Oliver tager tilløb, løber hen og kaster sig over det første rails med hænder og hovedet forrest, og griber det næste rail. Han holder sig selv oppe i luften et kort sekund, inden tyngdekraften tager over, og hans krop falder ned mellem murerne, og han giver slip for rilet. Han vender sig hurtigt om, og springer tilbage over det første rail igen. "He's (Lavdrim) going to do it!" råber Kristian og griner. Lavdrim går hen og efterligner Oliver's bevægelse. Han kommer op over det første rail som Oliver og når at få fat i det næste rail, inden hans krop dumper ned imellem de to mure. Han hopper smilende tilbage over det første rail.*

*(Oliver:12-13)*

I situationen arbejder Lavdrim hårdt med at bryde bevægelsen. Han bevæger sig vurderende frem og tilbage mellem tilløbs- og afsætsstedet og forsøger at imitere og visualisere sit spring. Til sidst tilbyder Oliver at starte med at tage springet for ham, hvilket bevirker, at Lavdrim umiddelbart efter bryder den første del af bevægelsen. I selvorganiseret parkour oplever udøverne, at det er lettere at overvinde frygten og have tillid til egen bemestringsevne, hvis andre har vist, at en bevægelsesudfordring er mulig. Denne situation kan delvist forstås ud fra kognitiv modelleringsteori samt pædagogisk teori om mesterlære og situeret læring (Bandura, 1986; Dreyfus & Dreyfus; 1986, Lave & Wenger, 1991; Wackerhausen, 1999). Ud fra disse teorier lærer mennesker primært gennem iagttagelse og imitation. I det følgende forsøger Bjarke at beskrive, hvordan han lærer nye bevægelser:



*"Jeg kender de forskellige personer, som jeg er ude at træne med. Jeg ved, hvor langt de kan hoppe, og hvad for nogle ting de er gode til, og så kan jeg forholde mig til det og vide, om jeg er nogenlunde på det niveau, hvad det angår... og så kan jeg... så kan jeg måske vælge at spørge "hvordan fanden gør du lige det?" men det gør jeg nok ikke så tit, fordi det kan jeg tit se. Men så spørger man måske alligevel, fordi man lige skal have det bekræftet. Man snakker jo ikke, når man træner, men man ser bare Rue lave en eller anden shoot til catleap, og så... ja så spørger man lige "Tror du jeg kan lave den", og så siger han altid "Ja, det tror jeg sagtens"... og så prøver man... ej jeg ved det sku ikke (griner). Man visualiserer det for sig i hvert fald. Det er en vigtig ting. Det er det eneste... jeg er ikke... der er nogen, der spørger i detaljer, og skal have at vide "Hvor skal jeg sætte min fod, hvor skal jeg sætte min hånd, og hvilken vej skal jeg vende mine fingre osv." Og det er selvfølgelig også vigtigt, men det synes jeg... det er bedre at prøve sig frem. Learning by doing er helt klart måden, jeg gør det på, fordi det skal være intuitivt. Hvis man skal have fortalt, hvad hver enkelt muskel skal gøre hvornår, det vil man aldrig kunne overskue. Man kan ikke være bevidst om hver enkelt del, så derfor vinder visualiseringen.*

*(Interview med Bjarke:6)*

Bjarke mener, at han primært lærer nye bevægelser ved at se andre lave dem og derefter prøve sig frem, ud fra det som han har observeret. For Bjarke handler det om at forholde sig til og visualisere helheden i bevægelsen. Bjarke's beskrivelse er rammende for den praksis, som jeg har observeret gennem feltarbejdet. Her udfoldede udøverne læringsprocesser af imitation og observation, som er fælles omdrejningspunkter i Lave og Wenger (1991), Wackerhausen (1997), Bandura (1986) samt Dreyfus og Dreyfus' (1986) læringsteoretiske perspektiver. Fælles for disse – ellers distinktive – teoretiske perspektiver på læring, er ideen om, at mennesket lærer gennem deltagelse i sociale praksisser, hvor der overføres viden fra de erfarne til de uerfarne gennem uformelle processer. Ifølge disse perspektiver kan viden ikke altid abstraheres til teoretiske modeller eller abstrakte begreber, men er tavs (Polanyi, 2012) og må læres gennem situerede praksisser. Begrebet om tavs viden knytter sig til Merleau-Pontys forståelse af, at meget viden ikke er symbolsk eller repræsenteret, men er en *motorisk griben af betydning* (Merleau-Ponty, 1994, s. 97). Gennem praksis erfarede jeg, hvordan udøverne ofte har svært ved at beskrive, hvad de gør i praksis, og i det hele taget ikke er særlig bevidste om det på et kognitivt niveau:



Fotoserie 14: Christoffer og Thomas

*Thomas springer igen op og sætter sig på kassen. Han springer igen fra den siddende position og over i en precision på den lave kasse. Christoffer prøver også igen, men får ikke kroppen langt nok ind over den anden kasse til, at han kan holde balancen på den. "Ej, men altså, hvad sker der", siger han og griner. Christoffer sætter sig og svinger lidt med benene. "Hvor meget bevæger du dem? Skyder du dem sådan..." spørger Christoffer og viser en høj bue med sin hånd. "Jeg er sådan lidt i tvivl" siger Thomas og kravler over Christoffer til en anden kasse, hvor han sætter sig. "Jeg er endnu mere i tvivl" siger Christoffer frustreret med et smil. "Jeg gør sådan..." siger Thomas, inden han laver bevægelsen igen ud fra den anden kasse. Han vender sig om. "Jeg laver sådan et lille kip, tror jeg?" siger han og ser eftertænksom ud. Christoffer svinger benene frem et par gange, inden han sætter kraftigt af og forsøger at skyde sig frem endnu en gang. Det lykkes ikke, og atter engang falder han tilbage. "Ej, altså. Det er jo svært!" siger han, griner og går væk.. Han står på kassen og kigger på, imens Thomas viser ham det igen. Christoffer prøver igen, men vælter endnu engang bagover. "Arg!", siger han. "Altså jeg tror bare, at man skal prøve at gøre det en masse gange og så lige pludselig, så har man den måske. Jeg tror ikke, at man skal tænke så meget over det" siger Thomas imens. Christoffer prøver igen, men det lykkes heller ikke denne gang.*

*(Teglværksgrunden:15-16)*

I situationen må Thomas' bevægelse forstås som en tavs viden (Polanyi, 2012). Som Thomas beskriver, skal man ikke tænke så meget over det, men lade kroppen finde vej gennem vedvarende gentagelser. Som tidligere beskrevet bruger udøverne ofte hinanden til at vurdere bevægelsesudfordringen. I praksis erfarede jeg ligeledes, hvordan de ofte forsøgte at hjælpe hinanden på vej:

Martin står på kanten og puster lidt. "Gør du...Er du langt væk fra?", spørger han Ilir og henviser til, hvilket sted på rillet Ilir tager fat, når han svinger sig i det. "Nej... altså jeg prøver faktisk... jeg kommer skrå...", forsøger Ilir at forklare, imens han viser det med kroppen. "Altså sådan her", spørger Martin, imens han laver en position med kroppen. "Ja, altså den her vinkel. Sådan så jeg kan komme ind i den ikke", svarer Ilir. Jeg står og kigger på dem og tænker på, at Ilirs instruktion nok ikke ville give mening for ret mange. Martin ser imidlertid ud som om, at han forstår, hvad det er Ilir forsøger at sige, men ikke rigtig kan beskrive. Martin går lidt rundt om sig selv og ser meget eftertænksom ud.

(Ilir og Martin i parkour parken:8)

I situationen forsøger Ilir, som allerede mestrer bevægelsen, at hjælpe Martin til at bryde den. Ilir fungerer med andre ord som en mester, der forsøger at italesætte sin tavse viden om bevægelsen til Martin. Selvom Martin ikke er i stand til at lave bevægelsen, indikerer hans forståelse af Ilirs instruktion, at de deler en vis tavs viden. De læringsteoretiske perspektiver på mesterlære og situeret læring kan kaste lys over, hvorfor udøverne erfarer strategien med *at tage den for hinanden* som en brugbar metode til at bryde deres bevægelser. I situationerne har udøverne mulighed for at observere hinanden, imitere bevægelserne og spørge ind til den tavse viden, som konstituerer den, og derved få et bedre grundlag for at bryde udfordringen.

Der er dog et andet centralt aspekt i *at tage den for hinanden*, som fremtræder mere grundlæggende, men ikke er en eksplicit del af de teoretiske perspektiver om model læring, mesterlære og situeret læring. I situationen med Lavdrim og Oliver gentog Oliver ikke bevægelsesudfordringen flere gange, men kun én enkelt. Det var derfor ikke muligt for Lavdrim at observere hans bevægelser nærmere. Dette vidner om, at der også er andet på spil i situationen. For udøverne handler det også om troen på, at udfordringen er mulig:

Signe: "Noget jeg har lagt mærke til ved mange andre, er det med, at når først der er en, dér har gjort det, så er det lettere for en selv."

Ilir: "Ja, ja (nikker genkendende)."

Signe: "Hvorfor er det det?"

Ilir: "Især hvis det er én på samme niveau! Jamen så er det bare, "Jamen så kan det lade sig gøre... (...)...Det er helt sikkert også derfor, at folk er meget mere dygtige i dag end for bare 7 år siden, fordi alle de ting de bliver vist for folk, at de kunne lade sig gøre. Jeg kan tydelig huske, da jeg lærte down-monkey... det er den, hvor man laver flik flak op ad væggen... det var det vildeste, da det kom frem! Det var noget af det sygeste. Selv jeg synes, at det var det vildeste, og hver gang jeg træner i Grøndal ikke, så er det bare en af de ting jeg laver og alle er begyndt at lave det..."

Signe: *"Så det er blevet til en form for basic?"*

Ilir: *"Ja, ja, fuldstændig, og cork var for vildt i starten. Nu arbejder folk med triple cork."*

*(Interview med Ilir:3-4)*

At tage den for hinanden er en strategi, som trækker på oplevelsen af, at bevægelsen er fysisk muligt og identifikation med den, der udfører den. Som Ilir beskriver, mener han, at perceptionen af bevægelser som mulige er et aspekt, som får udøverne til at blive dygtigere og dygtigere som et initierende princip, der hele tiden hæver niveauet for de basale færdigheder. Det at den enkelte udøvers bevægelser transformerer og hæver niveauet for det kulturelle bevægelsesmønstre i selvorganiseret parkour, kan givetvis forklare, hvorfor udøverne udviser et dybt engagement og indlevelse i hinandens challenges, til trods for, at de fleste er individuelle:

Signe: *"En anden ting som jeg har lagt mærke til er, at folk faktisk også går meget op i at det lykkes for andre. Altså hvis der står én, og skal bryde noget, så bliver folk mega engageret i det."*

Bjarke: *"Ja, det er rigtigt. Det gør man. Det har jeg også tænkt over. For man kommer lige så meget op at køre over det, næsten som om, at det var en selv."*

*(Interview med Bjarke:3)*

De individuelle udfordringer i den selvorganiserede praksis betyder ikke, at udøvernes bevægelser alene har betydning for den enkelte. I interviewet med Ilir spurgte jeg ligeledes ind til den fælles indlevelse og betydningen af denne:

Ilir: *"Det tror jeg, at man gør, fordi det er et fælles projekt, du har. Og når man arbejder med det sammen og diskutere for at løse et problem i virkeligheden... en udfordring. Når det så endelig lykkes, så virker det også som om, at det er lykket for mig. Altså også fordi, hvis jeg ser, at Rinaldo er den første til at udføre det, som vi har kæmpet med i noget tid, så tænker jeg også "Okay det kan lade sig gøre. Nu kan det også lade sig gøre for mig"."*

*(Interview med Ilir:4)*

Som Ilir beskrev, handler det om, at de andre ligeledes engagerer sig i arbejdet og derved oplever begejstringen, når det lykkes for de andre. Yderligere beskrev Ilir identifikationen, som bidrager med en oplevelse af, at muligheden er åbnet: *"Okay det kan lade sig gøre. Nu kan det også lade sig gøre for mig"*. De individuelle bevægelsesudfordringer er noget, udøverne deler med hinanden, fordi de udvider den fælles perception af det mulige. En metaforisk, illustrativ sammenligning kan opstilles mellem de individuelle bevægelsesudfordringer og førstemanden i gruppeklatring, der klatrer uden topsikring, men undervejs sætter sine egne sikringer og derved skaber en sikker vej for de efterfølgende. I

den selvorganiserede parkour er denne line af sikkerhed, som skaber en frigørelse for den bevægelseshæmmende frygt, dog ikke fysisk tilstede, men er alene oplevet.

### **Det subjektive udkast mod det uvise**

I selvorganiseret parkour er dét at tage den for hinanden ikke kun relateret til positive oplevelser. I det følgende beskriver Oliver, hvordan det at tage den for hinanden ligeledes kan bidrage med en negativ oplevelse:

*Signe: "Det der med at "tage den" for hinanden, det har jeg også lagt mærke til, når jeg har været ude og observerer andre. Der er mange, der har brug for at se, at en anden kan gøre det, for ligesom at vide, at det er muligt."*

*Oliver: "Ja, det har jeg også lidt selv med nogle ting... men ja, det er sådan lidt mærkeligt, for generelt, så kan man stå der også kigge på noget... det har jeg oplevet nogle gange før, og så sige til sig selv "Jamen jeg kan godt hoppe derhen. Hvorfor gør jeg det ikke bare?" Så hvis der kommer en anden, og gør det lige foran én, så synes jeg, det er meget lettere at gøre efterfølgende...(...)... Nogle gange kan det også være en rigtig dårlig ting, at der er nogle, som går hen og gør det for én selv, fordi så er det sådan ligesom "Jeg ville gerne selv have gjort det, og nu gør jeg det kun, fordi jeg har set ham gøre det og ved, det er ikke så slemt" i stedet for at arbejde med sig selv..."*

*Signe: "Og selv at breake den?"*

*Oliver: "Ja, lige præcis."*

*(Interview med Oliver:4)*

For Oliver forsvinder noget af *magien*, når andre udøverne hjælper ham med at breake en challenge. Når andre viser bevægelsen inden, opnår han ikke samme oplevelse af tilfredshed, som når han selv arbejder med den. Her retter han sig mod noget, som han endnu ikke ved, er muligt eller ej. Gennem egen kraft beviser han det som muligt ved at turde stole på sin fornemmelse. Han gør uvisheden til vished ved, i bogstaveligste forstand, at kaste sig ud i den. Ved disse subjektive udkast kommer det sociale læringsteoretiske perspektiv til kort. De sociale læringsteoretiske perspektiver forudsætter en mester eller nogen i praksisfællesskabet, som allerede besidder en færdighed eller en særlig viden. Selvorganiseret parkour er derimod karakteriseret ved, at udøverne stiler mod bevægelser, som de endnu ikke ved, om er opnåelige for dem. Mesterlærebegrebet er blevet kritiseret for at lukke af for forståelsen af, hvordan nye færdigheder udvikles og aktiviteter i et historisk perspektiv forandrer sig (Grelle, 1993; Jespersen, 1999; Nielsen & Kvale, 1999). Kritikken går på, hvordan observation og imitation kan bidrage med andet end reproduktion? Flere teoretikere har dog forsvaret mesterlære og den situerede lærings generative kraft ved at påpege, at mesterlære og situeret læring skaber udvikling gennem brug af vekslende mestre

eller vekslende sociale kontekster (Nielsen & Kvale, 1999, s. 21-22; Dreyfus & Dreyfus, 1999, s. 70-71). Denne vekslen skaber en positiv forvirring om den rette metode, som fordrer udvikling, fordi den enkelte må udvikle en personlig stil (Dreyfus & Dreyfus, 1999, s. 75). I forhold til parkourudøvernes praksis kan denne forståelse være overbevisende. I den selvorganiserede træning træner den enkelte udøver ikke med de samme udøvere hver gang, men i løst afgrænsede og vekslende grupper samt observerer erfarne parkourudøvere på internettet. På trods af dette kommer de sociale læringsperspektiver stadig til kort, da det forudsætter, at udøverne retter sig mod handlinger, som allerede er mulige og derved som reproduktion af noget eksisterende, hvilket ikke altid er tilfældet i selvorganiseret parkour. Filosofen Sloterdijk har beskrevet, hvordan menneskets eksistens er karakteriseret ved en vertikal spænding, som fremstår som dækkende for parkourudøvernes kropslige praksis:

*"It explains how precisely that which is already carried out fairly successfully feels the pull of something better, and why that which is performed with great skill stands in the attraction field of an even higher skill."*

(Sloterdijk, 2013, s. 185)

Denne vertikale spænding er ikke unik for parkour, men gør sig også gældende i andre selvorganiserede bevægelsesfænomener som skateboard, snowboard og freestyle skiing, hvor det bevægelseskulturelle mønster hele tiden videreudvikles og bryder grænserne for det mulige. Udvidelsen af den fælles perception af det mulige forbinder selvorganiseret parkour såvel som de andre selvorganiserede bevægelsesfænomener med filosofen Peter Sloterdijs forståelse af den menneskelige eksistens som indeholdende en vertikal spænding og en relativitet i forhold til omverdenen, som hele tiden forandres gennem øvelse (Sloterdijk, 2013). Med afsæt i Nietzsches tanke om, at mennesket er dømt til at ville øve og perfektionere sig selv, beskriver Sloterdijk, hvordan tidligere udfordringer på grænsen af det umulige normaliseres:

*"... according to the law of the normalization of the improbable, earlier peaks present themselves as mere hills or plains in the perception of later generations"*

(Sloterdijk, 2013, s. 122).

Sloterdijk kritiserer det sociologiske vanebegreb, habitus, hvor den franske sociolog Pierre Bourdieu står som den primære teoretiker. Sloterdijk kritiserer Bourdieu for ikke at give en adækvat forståelse af menneskets vanemæssige kropslighed (Sloterdijk, 2013, s. 183). Bourdieu skaber alene forståelse af de horisontale kræfter i mennesket liv som reproducerer det bestående. Ifølge Sloterdijk skal man tilbage til den græske filosof Aristoteles (384 f.Kr. – 322 e.Kr) og videreudviklingerne af den italienske teolog og filosof Thomas Aquinas (1225-

1274) for at finde den oprindelige betydning af habitusbegrebet og tilføje den vertikalitet, som han mener, er et underbelyst aspekt i menneskets liv. Hos Aristoteles og Aguinias er habitus ikke et begreb for det, der reproducerer det sociale igennem vores kropslige handlinger, men det der muliggør skabelsen af noget nyt og foranderligt. Ifølge Sloterdijk er habitus et generativt princip for handling (Sloterdijk, 2013, s. 183). Parkourudøvernes kontinuerlige de-automatisering af deres fortrolige relation til omgivelserne henviser til Sloterdijks forståelse af habitus som et initierende princip, der bruger det mulige som et middel til at nå det umulige og derved tage noget af modstanden ud af udfordringerne for andre udøvere (Sloterdijk, 2013, s. 199). Et presserende spørgsmål er, hvor langt grænserne for det mulige kan skubbes ind i det umulige? Sloterdijk henviser selv til Euripides (c.480-406 f.Kr) som skrev: *"Of all the countless evils in Greece, none is worse than the race of athletes"* (Sloterdijk, 2013, s. 418). Dette spørgsmål er endnu ikke tematiseret i forskningen, men var på den idrætspolitiske dagsorden i forbindelse med lanceringen af den nye OL disciplin Slopestyle til vinter OL i Sochi i 2014 samt omdrejningspunktet i dokumentarfilmen *The Crash Reel* fra 2013. Det formelle konkurrenceelementet samt kommercielle aktører og sponsorer kritiseres for at presse udøverne til hele tiden at presse grænserne for deres fysiske formåen.

I den selvorganiserede parkour, som jeg fulgte, var der imidlertid ingen af udøverne, som deltog i konkurrencer. Det betyder dog ikke, at udøverne ikke sammenligner deres bevægelsesmæssige færdigheder.

### **Sammenligning**

Selvom det at observere og imitere andres bevægelser ikke bidrager med den samme individuelle følelse af bemestring, er det en stor del af selvorganiseret parkour. Ud over at hjælpe den enkelte udøver med at bryde challenges åbner imitation også for en eksplicit sammenligning af udøvernes bevægelsesmæssige færdigheder:

*"Jeg trænede faktisk selv med Oleg (kendt parkourudøver fra Rusland). Normalt så træner han ikke ret meget, når han er til gatherings. Det var faktisk sjovt nok. Altså han er jo ikke umenneskelig..."* siger Ilir. *"Jo, i rails er han, ikke?"* spørger Rinaldo. *"Nej, faktisk ikke. Jeg trænede et sted med ham, hvor vi skulle køre sving til pres på en høj mur, og det var lidt svært at svinge fra, og jeg havde ikke selv gjort det. Der stod de bedste, og så stod jeg også med, og så tænkte jeg bare "Fuck det, jeg prøver bare" og han skulle have et par omgange før det lykkes, men det skulle jeg også, og så lykkes det faktisk også mig. Så jeg kunne faktisk være med på deres niveau, altså lige der i hvert fald."*

(Sjælør:19)

For Ilir ligger der en væsentlig betydning i, at han kan efterligne den kendte parkourudøver Olegs bevægelser. Beskrivelsen af Oleg som umenneskelig viser, at udøverne opfatter ham som én, der arbejder på grænsen af det mulige. Jeg spurgte Bjarke nærmere ind til betydningen af at efterligne kendte parkourudøvers bevægelser:

*Bjarke: "Jamen der er nok noget... (lang tankepause). Jamen selvfølgelig, hvis det er et fedt move, så vil man gerne lave det. Men der er også noget med, at så kan man sammenligne sig på den måde. Så kan man lige måle sig på et vist niveau, eller jeg ved ikke. Der er også bare et eller andet sejt i... det er jo lidt ligesom, at man vil tage et billede, hvis man står ved den kinesiske mur, så er det også sådan "Se her, jeg var her, og jeg lavede det der klassiske, som vi alle sammen kender."*

*(Interview med Bjarke:4)*

Den begyndende sportificering er et vedvarende stridspunkt i parkourmiljøet. På trods af, at den selvorganiserede parkour ikke indeholder et konkurrenceelement, forstået som en praksis der organiseres med formål om at kåre den bedste, spiller sammenligningen af bevægelsesmæssige færdigheder mellem udøverne en rolle. I interviewet beskriver Bjarke, hvordan han erfarer sit bevægelsesmæssige niveau gennem efterligning. Sammenligningen er en relationel måde at vurdere, hvordan kampen mod sin egen bevægelsesmæssige træghed og evnen til at forbinde fantasi og handling, forløber. Som tidligere beskrevet er efterligningen af de bevægelseshistorier, der knytter sig til parkoursots, ligeledes en måde at indskrive sig i det tvær-tidslige træningsfællesskab på. Rinaldo giver imidlertid udtryk for, hvordan efterligning og derved sammenligning, sker på bekostning af den betydningsfulde kreative proces med selv at skabe bevægelsesmuligheder:

*Signe: "I dag er det jo et nyt spot. Noget jeg synes er ret sjovt, når jeg er ude, er, at Christoffer og de andre hurtigt begynder at snakke om forskellige bevægelser, som nogle har lavet. Altså for eksempel "En eller anden har lavet den der. Wow, okay", så er det en challenge, de skal tage... jeg synes det er sjovt, at der er bevægelser i stederne, som man så skal forsøge at kunne lave. Har du det også sådan, når du kommer ud et sted?"*

*Rinaldo: "Ja, altså, kommer jeg ud et sted, hvor jeg får den historie der, så er det klart at konkurrencegenet i en gerne vil se, hvad kan jeg i forhold til det. Men i virkeligheden så forsvinder lidt af magien også, fordi så opfinder man ikke selv muligheder, som kunne være for en selv jo. Altså man ser det i et størrelsesforhold til andre og ikke til en selv, og der tror jeg måske, at dem der er virkelig virkelig dygtige og kan finde på nye ting, det er dem, der kan se ud over det der... altså hvad kan jeg bruge det til..."*

*(Sjælør:3)*



Rinaldos svar understreger den rolle, som bevægelseshistorierne har, for at udøverne kan sammenligne deres færdigheder med hinanden, men vidner samtidig om, at der ligger noget betydningsfuldt eller ligefrem magisk i at kunne sætte sig ud over dette og udforske stedet selv:

*"Jeg kan faktisk godt lide at komme nye steder og så ikke se for mange videoer fra stedet, fordi så føler jeg lidt, at det hele er serveret for mig. Jeg kan godt lide, når man selv kommer ud, og selv skal bruge sin kreativitet.. øhm... på at udforske området. Og det var jo et godt eksempel sidste gang, da vi fandt en masse kreative ideer til, hvad for nogle ting man kunne gøre."*

*(Interview med Ilir:5)*

*"Men der er da et eller andet over... der er forskel på parkour parker og så et eller andet sted, der ikke er beregnet eller bygget til det. Øhm... jeg tror at man føler, at man skaber noget. Øhm... hvis det lykkes en for første gang at løbe op ad den skrå mur i Jiyo Parken, så er det måske mere... den er jo oplagt. Den er jo bygget til det. Der er det måske ikke den samme... det skal man selvfølgelig være glad for alligevel, det er jo klart men... (tænke pause).*

*Signe: "Så har man måske mestret en udfordring, som allerede var der, eller hvad?"*

*Bjarke: "Ja, det er federe, at man skaber noget, synes jeg. Der er forskel på det i hvert fald."*

*(Interview med Bjarke:4-5)*

Udøverne føler i højere grad, at de skal bruge deres kreativitet og skabe noget, når de selv udvikler bevægelserne og bevæger sig på nye steder og på steder, som ikke er skabt til parkour. Værdien af det personlige og kreative arbejde forbinder parkour med skateboard, breakdance og andre selvorganiserede aktiviteter, hvor det handler om at udvikle sin egen stil og hele tiden være medudviklende af bevægelserne:

*"... at man er kreativ... og at man ikke bare kopierer lidt, ligesom det er i breakdanceverdenen, at man ikke bare siger "Org jeg gør bare lidt ligesom ham... Jeg vil bare være ligesom Illabaca" men at man for eksempel lige som Bjarke eller Kristoffer Rue, at de udvikler egentlig deres egen stil. Jeg kan godt lide, at de udvikler... faktisk nogle... helt nye bevægelser. Og det er især Kristoffer og Bjarke. De er rigtig gode til det, og det inspirerer mig så meget! At de finder på deres helt egne ting. Det synes jeg, er en god udøver, at man er all-around, og man er kreativ."*

*(Interview med Ilir:12)*

Det handler ikke kun om at lære at kunne bevæge sig som andre parkourudøvere. Det handler ikke kun om at reproducere det gængse på nye måder, men også at være medskabende af nye bevægelsesmønstre. I forhold til værdien om den individuelle kreative

proces, som er knyttet til at udforske steder selv, kan udøvernes brug af faciliteter umiddelbart fremstå som et paradoks.

### **Hvorfor skabe faciliteter til dem, der skaber dem selv?**

Signe: "Synes du, at der er forskel på, når du træner på parkourspots, som er lavet til parkour, som for eksempel bevægelseshjørnet, og så når du træner ude på Amagerbrospottet?"

Oliver: "Om der er forskel?"

Signe: "Ja, er der forskel på, hvordan du går til det?"

Oliver: Næ, det tror jeg ikke rigtig. Jeg tror sådan set, det er på samme måde. Jeg prøver at finde nogle ting, som jeg synes er fede. Altså måske den største forskel er, at der ikke er så mange steder, der ikke er bygget til parkour, som har rails. Her i landet i hvert fald. Og det synes jeg er virkelig fedt, men ellers ikke så meget, tror jeg.

Signe: "Så det er ikke en anderledes oplevelse, men stort set det samme?"

Oliver: "Jeg tror sku egentlig, at jeg bare er blevet så vant til parker og spots, der er lavet til det, at det er bare sådan... et andet spot. Der er ikke så meget forskel.

Signe: Det er faktisk også det, som jeg har observeret. At det virker ikke som om, at det har den store betydning for folk. Der er nogle, som siger, at det kan være lidt sjovere at finde på nye ting i byrummet, fordi det ikke er meningen, og fordi man ligesom selv får skabt noget, men at det ikke er sådan helt vildt vigtigt. Altså de vil ligeså gerne træne på en parkour park eller i hvert fald have muligheden for begge dele.

Oliver: Jeg tror måske også, at det er sådan lidt fordi, at det er selve træningen, der er fed, og det er ikke så meget, hvor man træner, der gør en forskel. Sådan at det bare er fedt at bevæge sig."

(Interview med Oliver:7-8)

Både gennem udøvernes kropslige praksis og i de opfølgende interviews gav udøverne udtryk for, at det centrale for dem er bevægelserne og den måde, som de relaterer dem til omgivelserne på. Dette belyser, hvorfor den forventede modstand mod faciliteter ikke viser sig i praksis. Som Oliver er inde på, ser han faciliteterne som en del af byrummet. Den stedslighed, som udøverne lægger ned over stedet i deres praksis, er en stedslighed, som er relativt uafhængig af den typemæssige karakter, som rummet har. Det blik der tæller, er det blik, der skabes med og i bevægelserne.

Selvom faciliteterne er skabt med henblik på at muliggøre bestemte konfigurationer af bevægelsesmønstre, er de hverken markeret eller forklaret, men kræver, at udøveren anlægger den alternative typificering og engagerer sig i de bevægelsesmæssige historier, som hænger ved faciliteten. Faciliteterne, som udøverne bevægede sig i på turene, stiller

krav om, at udøverne benytter deres særlige perceptuelle rettethed. Ligesom i byrummet handler det ikke alene om at reproducere bevægelsehistorierne, men løbende om at skabe nye konfigurationer og nye bevægelser. På grund af den vedvarende pendulering mellem kendte og nye bevægelser opleves faciliteterne som havende en vis plasticitet. Ligesom parkourspottene i byrummet er faciliteterne steder, som hele tiden forandres i takt med udøvrernes bevægelsesmæssige færdigheder. Det er herved ikke konkluderet, at der ikke er forskellige æstetiske oplevelsesdimensioner knyttet til de forskellige rum, men disse fremtrådte ikke med fokuset rettet mod udøvrernes umiddelbare oplevelser og betydningstilskrivninger. Det kunne imidlertid være interessant at undersøge nærmere i et fremtidigt studie.

Faciliteterne giver mening for udøverne på grund af den ekspansive relation, som udøverne dyrker mellem deres kroppe og omgivelserne i selvorganiseret parkour. Faciliteterne er ikke blot en manøvrebane for de bevægelser, som opstår og udvikles i byens rum, men er også oprindelsessted for nye signifikante bevægelser. Som Oliver påpegede i det opfølgende interview (forrige side), giver faciliteterne mulighed for at træne nogle bevægelser, som er opstået i faciliteterne, og som derfor er svære at finde rum til i byrummet:

*"Åh, det er godt nok langt tid siden, at jeg har været ude at træne sådan et sted" siger Ilir. Han har bevæget sig helt ned på det andet fortov. Han sætter i løb, sætter af med begge fødder på den første mur i mavehøje og springer direkte videre op til den anden mur, hvor han stopper. "Hvorfor er det så længe siden?" spørger jeg ham. Ilir tænker sig om i lang tid. Jeg begynder at tvivle på, om han hørte mit spørgsmål. "Altså jeg tror, at jeg tænker, at hvis jeg tager ud og træner i et eller andet anlæg, så får jeg meget mere ud af det, fordi så er jeg sikker på, at jeg kan svinge blandt andet. Hvis det er naturlige spots, så ved jeg, at der ikke er nogle muligheder for at svinge.."*

*(Sjælør:5)*

*Signe: "Går du nogle gange på spothunt?"*

*Oliver: "Nej, det er vi rigtig dårlige til. Vi siger hele tiden "Okay, nu skal vi ud og finde noget nyt og sådan noget, men det sker aldrig."*

*Signe: "Hvorfor sker det ikke?"*

*Oliver: "Ja, men det ved jeg sku ikke? (lang tænkepause). Jeg tror måske lidt, at det bare er fordi vi glemmer det, når vi skal ud og træne. Og så er det også sådan lidt, at når man har lyst til at komme ud og træne, så kan det godt være meget demotiverende at prøve at gå ud og finde noget, og så finder man bare ingen ting... så, ja."*

*(Interview med Oliver:5)*

I den eksisterende litteratur er fremkomsten af faciliteter i høj grad blevet fortolket som et forsøg på at inddæmme og udparcellere parkour til særlige rum og derved fjerne den magtpolitiske kritik af byrummet. Udøvernes egen frygt har været, at de ville blive henvist til faciliteterne, og at parkour vil blive forbudt i byens rum. I en dansk kontekst er sådanne politiske handlinger endnu fraværende. Alligevel er der skabt en vis udparcellering, som har fundet sted på baggrund af – eller i det mindste i overensstemmelse med – udøvernes interesse for hele tiden at lære og dyrke nye bevægelsesmønstre. Udøvernes brug af faciliteter fremstår imidlertid ikke paradoksal, når der tages højde for den ekspansive rettethed, som gennemsyrligt selvorganiseret parkour som en form for institutionaliseret rationalitet (Schutz, 2005, s. 60).

## **Resumé**

I kapitlet er der skabt forståelse af de sociale aspekter af læringsrummet i selvorganiseret parkour. Den selvorganiserede praksis finder sted på baggrund af en kropslig viden, som erfares gennem eksperimenterende og prøvende bevægelser, men også kan udveksles og udvikles gennem uformelle læringsprocesser af observation og imitation. Udøverne kan hjælpe hinanden i arbejdet med at bryde subjektive grænser på et grundlæggende plan ved kropsligt at vise, at bevægelsen er mulig, men også ved at skabe et billede, som kan observeres og imiteres. Derudover sammenligner udøverne deres bevægelser med hinanden som en relationel vurdering af deres færdigheder. Det handler ikke kun om at bryde egne subjektive grænser eller om at måle sine relationelle færdigheder, men om at bryde fælles idéer om, hvad det umulige er. Denne rettethed går ud over den forståelse for læring, som ofte præsenteres i forbindelse med mesterlære og situeret læring. De udøvere, jeg fulgte i deres selvorganiserede parkour, tilføjer en form for vertikal spænding til det horisontale læringsrum, som forskere indtil nu har beskrevet (O'Gradys, 2012). Når den enkelte udøver transformerer en umulig bevægelse til en mulig, er det et subjektivt udkast mod fremtiden, men med en fælles virkning. De subjektive bevægelsesudkast mod det umulige udvider den fælles perception af det mulige og er dermed et initierende princip for den bevægelsesmæssige udvikling i den selvorganiserede praksis. Denne bevægelsesmæssige udvikling finder ikke blot sted i byrummet, men også i de udparcellerede faciliteter for parkour.

### Kropslighed i selvorganiseret parkour

Parkour indbefatter en direkte, kropslig kontakt mellem parkourudøverne og de steder, hvor de bevæger sig. Denne kontakt transformerer parkourudøvernes kropslighed og skaber en særlig sensorisk væren såvel som synlige markører, der tilskrives væsentlige betydninger for udøverne. Med afsæt i Merleau-Pontys begreber om henholdsvis kropsskema og kropsbillede vil jeg i dette kapitel redegøre for, hvordan den selvorganiserede praksis ikke alene må forstås som en legende praksis med bevægelsesintentionalitet og transformation af udøvernes situationsrumlighed, men ligeledes som skabende et særligt kropsbillede. I kapitlet viser jeg, hvordan dette kropsbillede har en væsentlig symbolværdi og givetvis knytter an til en bredere kropskulturel trend i tiden.

#### **Grebet om omgivelserne**

Parkour handler om at sætte sig selv i spil i omgivelserne og kontinuerligt udvide sine evner til at skabe bevægelsesmuligheder. Når parkourudøverne udkaster nye bevægelsesmuligheder eller bevæger sig nye steder, bryder de med den fortrolige relation mellem krop og rum. Denne proces er en iboende del af den enkeltes udvikling inden for enhver bevægelseskultur, men parkourudøverne insisterer i en særlig grad på vedvarende at bryde med fortroligheden.

De steder parkourudøverne bevæger sig, adskiller sig fra gymnastikken og legepladsernes sikrede rum. De steder parkourudøverne bevæger sig, er ofte rå og beskidte, og objekterne kan være ustabile i forhold til de bevægelsesmuligheder, som udøverne oplever. Derfor stiller selvorganiseret parkour krav om en detaljeret sensorisk perception af de enkelte steder. Fødderne spiller en særlig rolle og skaber forståelse for den dyrkelse af sko, som finder sted i parkour. I størstedelen af de eksisterende akademiske analyser er dyrkelsen af sko, såvel som medier og teknologi, blevet ignoreret eller fortolket som markedskræfter, der kommer udefra og påvirker kulturen negativt (Fuggle 2008, Julie 2011, Mould 2009, Saville 2008). Sko er imidlertid betydningsfulde for parkourudøverne:



Foto 51: Nils fortæller mig om hans sko

*"Der er også hele sko-kulturen. Det handler jo om, at du skal vælge sko, som er lige tilpas størrelse og med affjedring og fleksibiliteten og grip skal være rigtig, og så kigger man på folks sko. Det er meget det samme ikke? Det er bare den der lille skumkant. I starten trænede man med sådan nogle tykke nogle..." forklarer Mikkel. "Så det handler ikke så meget om teknologi, men om at få det bedste ud af fødderne?" spørger jeg ham. "Ja, der må endelig ikke være for meget. Jeg købte sådan nogle... det var nærmest Nike Shox, ik? Som bare har en tonser hæl, som er rigtig god, men du kan ikke mærke noget. Og det finder du så ud af, jo mere erfaring du får. De fleste har det med, at man helst skal kunne mærke noget, og så skal de være fleksible og have god affjedring og ikke veje noget" forklarer Mikkel mig."*

*(Ture de Street, samtale med Mikkel og Nils:8-9)*

For udøverne handler det ikke primært om mærket, men om at finde sko, hvor de kan mærke underlaget og stadig beskytte fødderne. Den direkte, sensoriske kontakt mellem krop og omgivelserne er væsentlig. Den er del af den pragmatiske proces, hvorved parkourudøverne udvikler, afprøver og virkeliggør bevægelsesmuligheder. Gennem samtaler med parkourudøvere erfarede jeg, hvordan kontakten over tid udvikles til en betydningsfuld oplevelse, som går ud over den pragmatiske brug. Den følgende situation fandt sted i Parkour Parken i Ørestad. Kort inden starten på et arrangement hjalp jeg til med at forkorte nogle rails:

*Bjarke kommer forbi, da jeg bukker mig ned og samler den rørstump op fra gruset, som er blevet skåret af det lange rail, for at det kan passe ind i mellem de to mure i parkour parken. "Hey Signe, tror du godt, at jeg må tage den dér?" spørger han mig. "Tage hvad?" spørger jeg, da jeg ikke umiddelbart forstår, hvad han mener. "Tror du jeg må tage det stykke der?" spørger han igen og peger på rørstumpen. "Øhh... Ja, det tror jeg nok... Men hvorfor?" spørger jeg og kan ikke forstå, hvad han skal bruge 15 cm afskåret stålrør til. "Det*

lyder nok lidt mærkeligt, men nogen gange så savner jeg bare at mærke et rail. Sådan hvis der er flere dage, hvor jeg ikke har været ude at træne... Så var det lige rart, at have den der", svarer Bjarke. Jeg begynder at grine. "Så du kommer til at savne rails?" spørger jeg ham igen. "Ja..." Bjarke står og ser lidt eftertænksom ud. "Hvis jeg er ude at gå en tur og støder på et rail, så kan jeg også godt lide lige at gå over og mærke på det" svarer han, og imitere at han tager fat i et rail med hænderne og smiler til mig. "Er du afhængig af rails?" spørger jeg ham, "Ja, det kan man vel godt sige" siger han smilende tilbage.

(Jumpenhagen 16. Juni 2012)

Bjarke oplever et behov og en lyst til at røre ved rails, når oplevelsen er fraværende i flere dage. I den konkrete praksis er denne perception ikke nærværende som en nydelse, men en del af processen med at udvikle, afprøve og virkeliggøre bevægelsesmuligheder. Parkourudøvernes berøring af vægge, trapper og gelændere er ikke rettet mod oplevelsen af disse objekters strukturer *i sig selv*, men mod deres *funktionelle egenskaber* i forhold til de konkrete bevægelser, som udøverne orienterer sig mod. Udøverne er opslugt af, hvorvidt disse bevægelser kan lade sig gøre eller ej.

Ifølge Merleau-Ponty er vores kropslighed karakteriseret ved en ambivalens. Med begrebet om kropsskema beskriver han den situationelle eller handlende kropslighed, hvor vi er vores krop (Merleau-Ponty, 1994, s. 41-43). Den amerikanske filosofi Drew Leder har ligeledes beskrevet den handlende krop som karakteriseret ved selvforglemmelse (Leder, 1990, s. 11-35). Når vi engagerer os i handlinger, fungerer kroppen effektivt og afstedkommer som oftest de mål, vi retter os mod, men er samtidig fraværende til stede. Kropslighedens ambivalens udfolder sig ved anerkendelsen af, at vi ikke blot er vores krop, men at vi jævnligt bliver gjort opmærksomme på, at vi *har* en krop. Det kan være ved smerte, stress, tab af balance eller andres blikke. Som kropslige individer har vi en evne til at sanse og relatere os til vores egen krop, dvs. en kropslig selverfaring. Merleau-Ponty beskrev denne perciperede kropslighed med begrebet *kropsbillede*. Merleau-Ponty forblev uklar og tvetydig i sin beskrivelse af kropsbillede og kropsskema, men filosof Shaun Gallagher forsøgte i værket *How the body shapes the mind* (2005) at skabe en afklaring om begreberne og deres indbyrdes relation. Ifølge Gallagher dækker begrebet *kropsbillede* over en kompleks samling af perceptioner af, attituder til, og ideer om menneskets egen krop, som involverer en form for refleksiv eller selv-refererende intentionalitet (Gallagher, 2005, s. 24-25). Her er kroppen med andre ord *nærværende* til stede i bevidstheden.

Parkourudøvernes sensoriske arbejde med at udvikle, afprøve og virkeliggøre bevægelsesmuligheder er indtil nu beskrevet ud fra den handlende kropslighed og lader sig derved knytte til begrebet om kropsskema. Parkourudøverne perciperer ikke deres hænder,

som gnider frem og tilbage på muren, men overfladen nedenunder, mens deres tanker er på bevægelserne. Umiddelbart kunne man indvende, at den reflektive indstilling udfordrer Merleau-Pontys og Drew Leders forståelse af den handlende kropslighed som selvforglemmende. Parkourudøverne arbejder reflektivt med at sætte den følelse, som skabes under deres hænder og fødder i relation til deres kropslige færdigheder og bevægelsesprojekt:

*Bjarke hopper igen op og får fat i det midterste rail, så han hænger i armene under det. Han sparker benene kraftigt fremad, svinger et par gange frem og tilbage, inden han giver slip, laver en forlæns salto og lander let i gruset på benene et stykke foran rilet. Det ser helt vanvittigt ud! Hans svingmoment giver ham bevægelsesmoment til en baglæns salto, men på en eller anden måde får han roteret forlæns i stedet, hvilket ser meget mærkeligt ud. "Year!...Yes!!... Arg!! " råber han og smiler. "Den havde jeg slet ikke set komme," siger den anden fyr meget imponeret. "Ja!", råber Bjarke en gang til, imens han knytter hænderne og falder ned på knæ i gruset. Han er tydeligvis glad og lettet over, at han har lavet bevægelsen. "Hvor kom den fra, Bjarke?" spørger jeg ham. Jeg har ikke tidligere hørt, at han har talt om den. Jeg gentager mit spørgsmål. "Hvad?" siger han. Han har hovedsynligt slet ikke hørt mit spørgsmål, men gået rundt i sine egne tanker efter springet. "Hvor kom det fra?" gentager jeg igen. "Det er en jeg... jeg har ikke lavet den udenfor før" siger Bjarke og slår smilende ud med armene. "Men så var der bare helt vildt godt grip, da jeg svingede... og oppe og køre" svarer han, imens han igen slår ud med armene. Vi griner alle sammen.*

*(Christoffer og Bjarke i parkour parken:7-8)*

*Jeg beslutter mig for, at det skal være nu og sætter i løb over imod muren. Et splitsekund inden muren fornemmer jeg, at jeg godt vil kunne komme helt over den, hvis jeg sætter kraftigt af. Jeg sætter kraftigt af, smider hænderne ned på murens hårde overflade og afvikler kraftigt i mine skuldre og trækker fødderne helt op under mit bryst. Jeg kan mærke, hvordan jeg flyver hen over muren og retter mine fødder ud for at gribe landingen.*

*(Ilir og Rinaldo Streetmekka:3)*

Disse situationer understøtter Gallaghers påstand om, at kropsskemaets præ-refleksive ageren ikke udelukker bevidsthed eller perception (Gallagher, 2005, s. 32). Den afgørende forskel består imidlertid i, at bevidstheden og perception her er pragmatisk rettet, dvs. ikke primært er rettet mod oplevelsen af kroppen, men mod formålet med bevægelsen. I situationerne udviser både Bjarke og jeg selv en vis refleksivitet og vurderer, om bevægelsesudfordringerne lader sig muliggøre, men perceptionen er først og fremmest rettet mod udfordringen og ikke mod den kropslige følelse af overfladen mod kroppen.



Situationen har dog mulighed for at ændre sig. Bjarke oplever, hvordan fraværet af det sensoriske arbejde bliver nærværende som en manglende perception. Bjarke er en af de mest aktive og erfarne udøvere, som jeg har fulgt i mit studie. Den exceptionelle situation må dog forstås som informativ, da den fremhæver berøringen af omgivelserne som en betydningsfuld dimension, der går ud over den situerede praksis, hvilket også kommer til udtryk blandt andre parkourudøvere:

*Jeg fortæller Mikkel og Nils om samtalen med Bjarke ude i Parkour Parken til Jumpenhagen. "Ha nice", griner Mikkel og forsætter; "Ja, men det er jo også ligesom, hvis jeg føler, at jeg har fået fine hænder og sådan noget, ik, så synes jeg, at jeg mangler det der rug noget. Så kan jeg godt lige gå hen til en væg, og så gøre sådan her (Mikkel viser mig, hvordan han gnidder håndfladerne op og ned ad en mur). Det er behageligt! Så er man helt blød bagefter. I starten gjorde det jo hammer nas, og når man er nybegynder, så er det sådan noget "Arg det gør ondt i fingrene", og man kan slet ikke forstå det i dag, for det gør jo slet ikke ondt. Det er jo behageligt! Ja, altså selvfølgelig kan man godt forstå det" Nils forsætter; "Det er lidt sjovt det med hård hud og asfalt. Jeg arbejder selv lidt for Game. De har sådan noget Streetfit rundt omkring, og jeg er træner i Streetfit i Aalborg øst, som har været der i et års tid. Og det er meget sjovt, for armbøjninger er selvfølgelig en væsentlig del af det, og jeg laver dem altid på asfalten, og jeg tænker overhovedet ikke over det, men mange, jeg har haft, som har sådan helt fine papirnusse fingre, får rigtigt ondt... og der siger jeg til dem, at de skal ikke have handsker på, de skal ikke gå ud og gøre det på græs, men de skal træne deres hud og deres håndflader op, så de kan lave det." Drengene sidder og ser lidt eftertænksomme ud. "Det er det samme, når jeg laver coretræning...Først med armene her, her og her (Mikkel viser det) og de siger bare "av av av", men for mig, der er stenene bare helt bløde. Og "Arg, jamen der sidder sten fast i mig" "Ja, men altså så børst den af!" Jeg har også altid haft det princip, at du skal ikke træne med handsker. For det første. Du kan ikke mærke ret godt, hvad du laver. Du kan selvfølgelig bruge talkum, eller hvad det hedder, så du glider bedre og ikke får så mange bøffer, men altså, det der med handsker.. du skal altså mærke, hvad du laver.*

*(Ture de Street, samtale med Mikkel og Nils:8-9)*

Som Nils og Mikkel beskriver, skabes der en særlig erfaring med følelsen af hud mod asfalt. Parkour sætter sig som en vedvarende følelse i deres hænder. Som det kommer til udtryk i citatet, er denne følelse betydningsfuld – ikke alene som nødvendig for at man kan "mærke hvad man laver" – men også fordi den opleves som behagelig:

*"Det lyder måske også lidt underligt, men jeg synes også at jeg savner, nu når jeg studerer og ikke får trænet så meget, at jeg savner at få hudafskrabbinger og små rifter og små skader over det hele. Alt det overfladiske, som man ikke rigtig mærker noget til, det savner*

*jeg, for man kan ikke rigtig se, at man har lavet noget. Man mangler bevis på, at man er aktiv og hopper rundt omkring. ”*

*(Ture de Street, samtale med Mikkel og Nils:8)*

Selvorganiseret parkour modificerer udøvernes sensoriske oplevelser af hårde og ru overflader og transformerer smerte og faresignaler til nydelse. Den sensoriske oplevelse af hårde overflader retter en opmærksomhed på deres kropsbillede, som tidsmæssigt går ud over praksissituationen og giver dem en oplevelse af deres væren som parkourudøvere. Denne opmærksomhed på kroppen og selvet er ikke til stede på samme måde i den situerede praksis. I den situerede praksis er parkourudøverne deres krop. Ud fra Merleau-Pontys kropsfænomenologi er parkourudøverne med andre ord henvist til en kropslig selvfølgelighed og gennemspiller deres væren uden nærmere refleksion. I ovenstående situation fortæller Mikkel og Nils, hvordan det gjorde ondt i hænderne, da de startede med at dyrke parkour. De overværer også denne oplevelse af smerte, når de underviser nybegyndere. Erindringen om smerten, som satte sig i hænderne, da de var nybegyndere, er med til at skabe yderligere opmærksomhed på deres forandrede væren som parkourudøvere. Sammenligningen af deres *ru hænder* med nybegyndernes *fine papirrussefingre* skaber ikke bare opmærksomhed overfor deres krop, men også en tematisk opmærksomhed overfor deres kroppe, som nu er tilpasset parkour. Her er deres væren som parkourudøvere ikke en tavs selvfølgelighed, men noget de erkender gennem den følelse og de forskelssættende spor, som den kropslige praksis sætter i deres hænder. Grebet om omgivelserne skaber ikke kun en følt kulturel væren, men har også en ydre symbolværdi, som udøverne dyrker.

## Kropslige markører



Foto 52: Christoffers hænder

Christoffer hopper op og tager fat i det næste rail over sit hovedet, men giver hurtigt slip igen og lader sig dumpe ned på fødderne i det bløde grus. Han går lidt væk fra raillet, imens han ser ned på sine fingre. "Fuck jeg har ondt i fingrene" siger han storsmilende. "Ej, det er de værste bøffer, jeg nogensinde har haft" siger han, imens han går lidt rundt om sig selv. "Jeg tror, jeg skal skrive det ned i en dagbog eller et eller andet" forsætter han og griner. Jeg kan se, at det gør ondt på ham, men samtidig lyser det også ud af ham, at han synes, at det er lidt sejt. "Ej, altså virkelig. Det er sådan nogle indhak" siger Christoffer henvendt til mig. "Hvordan har du fået dem?" spørger jeg. "Jeg har fået dem af betonkanten der" siger Christoffer og peger med på en betonkant. Lige under fingrene i håndfladerne er nogle dybe revner af sår med skorper. De går fra at være mørkerøde til gule, og ligner ligefrem små indadgående vulkaner. Hård og oprullet hud omkring sårene afslører, at de er gamle. På roden af langemand og ringefingeren er også sår og i ringefingerens bøjning er en lang dyb revne, som er skinnende rød." "Arg..." siger jeg bekræftende. Det ser rigtig slemt ud. "Det er jo også opad fingrene?", svarer jeg medfølelse og overrasket. Jeg har set mange bøffer i mig liv. Bjarke rev engang halvdelen af huden i håndfladen af på et varmt gyngestativ, men jeg har ikke tidligere set sår, som går op af fingrene. Christoffer må virkelig bruge meget tid på svinge i rails. "Er det stadigvæk også imellem fingrene?" spørger Bjarke. "Ja, ja" svarer Christoffer og smågriner.

(Bjarke og Christoffer:3-4)

Når parkourudøverne svinger sig i rails og holder fast om betonkanter, udvikler de vabler med hård hud i hænderne. I parkour kaldes de *bøffer*. Christoffer har ondt i fingrene, men hans kommentar om, at han skal skrive det i en dagbog, vidner om, at det er en betydningsfuld markør for ham som parkourudøver. I nedenstående situation taler jeg med parkourudøverne Mikkel og Nils. Mikkel har for flere år siden været udsat for en arbejdsulykke, og vi kommer derfor til at tale om skader og bøffer i parkour:

*"Hvad med skader og bøffer, er det en del af parkour?" spørger jeg drengene. "Ja, det er jo ikke for sjov, at jeg har ar efter bøffer her i hænderne" svarer Mikkel. "Det fede er, at vores elever, når de kommer og viser os deres første bøf, så siger vi altid "Tillykke! Har du fået din første bøf, tillykke, må jeg trykke din hånd!"" svarer Mikkel grinende og forsætter; "Jeg har et billede af en af mine elever, som har fået sin første bøf, hvor jeg har taget det oppe fra, og hvor han bare står sådan "Year!" og er total glad.*



Fotoserie 1: En udøver viser stolt sin første bøf frem (William Hansen)

*Jeg siger også altid til dem, at de skal være stolte af deres bøffer. Det betyder, at de har opnået noget og virkelig forsøgt at lære nogle ting. Jeg har næsten en scrapbog kun med bøffer" forklare Mikkel mig. "Ja, men det kan være rigtig svært at forstå for udefrakommende, hvis man ikke selv dyrker parkour. Derfor tror jeg, at det er rigtig vigtigt, at du skriver noget om det i din ph.d." siger Nils til mig og forsætter; "Det er jo sygt. Det er sådan en hel kultur for sig selv "Jeg har fået en bøf! A´ hvad har du?? Hvad fanden er det". Mikkel begynder at grine.*

*(Ture de Street, samtale med Nils og Mikkel:7)*

Som Nils og Mikkel fortæller, er bøfferne en tydelig kulturel markør. I Mikkels beskrivelse fremtræder den første bøf som en rituel handling, der tildeler dem respekt. Hænderne er et direkte tegn på engageret deltagelse. At bøfferne fungerer som en kulturel markør understøttes af udøvernes repræsentation af disse på de sociale medier:



Fotoserie 15: Repræsentation af bøffer fra Instagram og facebook  
(Bjarke Hellden, Oliver Thorpe, Thomas Kalvåg og Jonas Thorsager)

Det er ikke kun hænderne, som hærdes gennem parkour. Nogle parkourudøvere dyrker føddernes sensitivitet overfor underlaget radikalt gennem brug af barfodssko eller bare tæer. På trods af, at Mikkel og Nils ser dyrkelsen af bøffer som en *kultur for sig selv*, altså noget der tydeligt adskiller dem fra andre bevægelseskulturer, deler de denne kropslige materielle kontrakt og mærkerne deraf med andre bevægelseskulturer som vægtløftning, calisthenics, idrætsgymnastik samt den relativt nye bevægelseskultur Crossfit og diverse ekstreme forceringsløb. Vidner disse ligheder måske om en kropskulturel tendens i tiden for bevægelseskulturelle oplevelser og kropslig repræsentation? De kulturelle ligheder skaber en forståelse af, at repræsentationen af de kropslige markører har en væsentlig symbolværdi.

### **En kropskulturel tendens?**

Crossfit er en relativt ny træningskultur, som blev udviklet i 2000 af den amerikanske gymnast Greg Glassman med afsæt i vægtløftning, styrkeløft, calisthenics og gymnastik. Træningen består i funktionelle øvelser, som sættes sammen i træningspas, de såkaldt workouts of the day (WOD), der gennemføres med høj intensitet i korte intervaller. Crossfit blev allerede for år tilbage udråbt til at være den nye træningstrend i Danmark.<sup>71</sup> Den stigende popularitet har bidraget med en forøget interesse for vægtløftning. I løbet af de seneste år er den gamle græske træningsform Calisthenics ligeledes blevet populær.

---

<sup>71</sup> Lokaliseret d. 06-11-2014: <http://www.b.dk/nationalt/crossfit-er-det-nye-hit>,  
<http://www.in.dk/Skoenhed/Sundhed/2014/Januar/traeningstendens.aspx>,  
[http://issuu.com/torbenlollike/docs/idr\\_\\_\\_tsliv0114\\_44-47](http://issuu.com/torbenlollike/docs/idr___tsliv0114_44-47)

Ligesom Crossfit tager calisthenics udgangspunkt i funktionelle bevægelser. Til forskel fra Crossfit anvendes der dog ingen vægtredskaber, men alene egenkrop og redskaber som ringe og barrer. Den danske parkourudøver Gagendran Srisurendran fra Herning Parkour udgav i 2014 en bog om calisthenics (Srisurendran, 2014). Calisthenics trænes ligesom parkour primært selvorganiseret på multifunktionelle træningsstationer i byrummet. Inden for de sidste par år er der opstået nye typer af løb, hvor løbere skal forcere forskellige objekter og gennemstå prøvelser som is-klar, mudderpøle, træstammer og pigtråd. Hvor det tidligere kræver en vis mængde træning og deltagelse i et professionel adventurerace, er de nu blevet allemandseje med titler som Urban Evolutionrace, Toughest, Xtreme Mandehørm, Nordic Race og Warrior Dash.<sup>72</sup> Fælles for disse løb er, at de sælges gennem billeder af mudderbeklædte mennesker, som kæmper sig gennem natur, forhindringer og smerte på grænsen til udmattelse.

Fælles for disse nye populære bevægelseskulturer og parkour er et fokus på funktionelle helkropsbevægelser samt repræsentationer af og diskurser om kropslig autenticitet og hærkning. Denne lighed vidner umiddelbart om en bevægelseskulturel tendens i tiden, hvor en direkte kontakt med omgivelsernes materialiteter (natur såvel som byrum) og det at presse grænserne for det fysisk og mentalt mulige dyrkes og repræsenteres i en massiv visuel og digital kultur af billeder og videoer. I de andre bevægelseskulturer fremvises ligeledes rifter, sår og udmattelse. Der er imidlertid noget, der tyder på, at der er en stor kulturel forskel på den repræsentationsværdi, som de forskellige typer af skader har i disse bevægelseskulturer og i parkour. Det er meget sjældent at seriøse eller alvorlige skader præsenteres i parkour. Her findes der ingen dokumenteret viden om, hvor udbredt alvorlige skader er (her forstået som skader, der kan give udøverne varige men). Min egen erfaring er, at de er begrænset. Ingen af udøverne, som jeg fulgte, kom til skade eller fortalte om andres skader, mens jeg fulgte deres træning. Samtidig er det imidlertid også min fornemmelse, at alvorlige skader er tabubelagte. Af de udøvere, jeg fulgte, har én været alvorlig skadet med et brækket lårben. Situationen blev filmet, men udøverne ville ikke have den lagt ud på internettet. De kropslige mærker, som udøverne dyrker, skal vise, at udøveren har gennemgået smerte og presset sig selv til det yderste, men med en samtidig evne til at beskytte sig selv mod alvorlig skade. Det er alene de efterstræbelsesværdige præsentationer, hvor processens slid repræsenteres ved vabler, rifter og sår, der fremvises, og ikke de fejlslagne, hvor udøveren har kæmpet lige så bravt, men endte med en alvorlig skade. Mindre sår og rifter er symboler på den kontrollerede inklinering for risici og for at fejle,

---

<sup>72</sup> Lokaliseret d. 06-11-2014: [www.nordicrace.dk](http://www.nordicrace.dk), [www.worriordash.dk](http://www.worriordash.dk), [www.mandehorm.dk](http://www.mandehorm.dk), [www.toughest.se/da/](http://www.toughest.se/da/), [www.urbanevolutionrace.dk](http://www.urbanevolutionrace.dk)



mens de alvorlige skader afspejler overmod og manglende forståelse for egen kunnen. Der er tale om symboler, der traditionelt er knyttet til maskulinitet og "arbejds mænd", og som giver et hint om, hvorfor kvinder måske ikke i samme grad som mænd tiltrækkes af selvorganiseret parkour.

### **Opsummering af den deskriptive analyse af selvorganiseret parkour**

I den deskriptive analyse har målet været at bidrage med viden om den levede erfaring i selvorganiseret parkour i Danmark. I analysen har jeg beskrevet den kropslige praksis ved brug af fænomenologiske begreber og tanker om kropslighed, bevægelse, rumlighed og stedslighed. Formålet har været at skabe en nærmere forståelse af parkour, men også at vise, hvordan den kropslige praksis tillader os at stille kritiske spørgsmål til teoretiske perspektiver og begreber.

I analysen har jeg vist, hvordan selvorganiseret parkour er præget af en ekspansiv relation mellem krop og rum. Udøverne udforsker deres bevægelers rumlighed og arbejder med disse på en måde, som bryder med Merleau-Pontys distinktion mellem konkrete og abstrakte bevægelser. I analysen foreslår jeg, at selvorganiseret parkour må forstås som en leg med kroppens bevægelsesintentionalitet. Med afsæt i den fænomenologiske relation mellem krop og rum har det været muligt at belyse parkourudøvernes oplevelse af frihed som en kropslig oplevelsesdimension, der knytter sig til kroppens bevægelsesmæssige træghed frem for magtpolitiske spørgsmål.

Som påpeget i analysen kan den ekspansive relation mellem krop og rum ikke forstås som unik, men som en iboende del af de fleste aktiviteter, der kan kategoriseres som sport. Hvad der derimod udmærker sig, er den måde, hvorpå udøverne arbejder med denne relation. I den selvorganiserede parkour veksler udøverne kontinuerligt mellem bevægelsesmæssig fortrolighed og fremmedhed til omgivelserne, hvilket stiller markante krav til udøvernes evne til at tilpasse sig. Gennem den deskriptive analyse har jeg nuanceret forståelsen af en del af det læringsrum, som udfoldes i selvorganiseret parkour, med et blik for de levede erfaringer i den kropslige praksis. Opmærksomheden har med andre ord ikke været rettet mod læringsrummet som en abstrakt struktur, men mod udøvernes oplevelser og erfaringer med at lære nye bevægelser. I selvorganiseret parkour udfoldes et spændingsfelt mellem den enkelte udøvers subjektive bevægelsesudkast mod det uvisse og det fælles arbejde med at bryde allerede eksisterende challenges. Den kontinuerlige grænseoverskridelse stiller krav om anstrengelse, fordybelse, frustrationstolerance og tillid til egen bemeistring, som samtidig bidrager med oplevelser af forbedring og udvikling. I selvorganiseret parkour opsøger udøverne kontinuerligt risiko og opøver færdigheder til at kunne håndtere denne gennem

arbejdet med at bryde challenges. Denne praksis stiller krav om en transformation af udøvernes sensoriske oplevelse af hårde og ru overflader. Hvor disse for den utrænede opleves som ubehagelige og indikerer potentiel fare og smerte, modificeres de til en nydelsesfuld sensorisk fornemmelse, som også har en symbolsk værdi for udøverne og givetvis kan knyttes til en bredere kropskulturel tendens.

Den deskriptive analyse har bidraget med nuanceret viden om parkour som selvorganiseret bevægelseskultur. I det følgende skal denne viden anvendes som afsæt til en samfunds- og kulturteoretisk tematisering. Spørgsmålet er, om det er muligt at kaste lys over den selvorganiserede praksis' oplevelser og erfaringer i forhold til bredere samfundsmæssige eller kulturelle processer? Hvilke samfundskulturelle bevægelser gør, at udøverne finder det at bevæge sig rundt fra sted til sted og underkaste sig vedvarende kropslige udfordringer, meningsfyldt? Findes der et samfundskulturelt teoretisk perspektiv, der kan sætte de fænomenologiske dimensioner ind i en bredere sammenhæng, men samtidig opretholde en forbindelse til – samt trofasthed overfor – disse?



### Selvorganiseret parkour i et samfundskulturelt perspektiv

I dag ser vi en stigende interesse – både praktisk og akademisk – for bevægelseskulturer, hvor mennesker presser sig selv til det yderste (Breivik, 2004; Jantzen & Møller, 1994). Flere samfunds- og kulturteoretikere har forsøgt at beskrive emnet eller deres respektive teorier er blevet anvendt af andre forskere til at belyse denne stigende interesse. I dette kapitel afprøves nogle af de klassiske samfundskulturelle teorier, som ofte bliver anvendt i analyser af grænseoverskridende idræt. Analysen kan på den måde karakteriseres som en udforskende teoretisk indkredsning af selvorganiseret parkour, som er blevet fremskrevet i min deskriptive analyse.

To klassiske samfunds- og kulturteorier, som på overfladen fremstår som relevante, tages indledende op og efterprøves. Afslutningsvist præsenteres en tredje samfundskulturel teori, som i højere grad end de to klassiske lader sig forbinde med den kropskulturelle praksis, der fremgik af den deskriptive analyse, og samtidig åbner op for et bredere, samfundskulturelt perspektiv. Den samfunds- og kulturteoretiske diskussion leder hen imod væsentlige spørgsmål til udviklingen af parkour som et institutionaliseret undervisningsfag.

I den eksisterende forskning i parkour er sociologen Stephen Lyngs begreb om edgework (1990) blevet anvendt til at skabe forståelse for udøvernes kropslige praksis (Angel, 2011, s. 28-29; Atkinson, 2009, s. 186). Edgework er ligesom Csikszentmihalyis begreb om flow udtryk for en kropslig og emotionel oplevelse, men er i højere grad rettet mod overskridelsen af den harmoniske balance mellem udfordringens krav og menneskets evne til at imødekomme disse. Ifølge Lyng kan den stigende interesse for risikosøgning (edgework) forstås ud fra en teori om oversocialisering, som han udvikler ud fra en teoretisk kobling af Karl Marx og George Mead (Lyng, 1990, s. 870). Denne oversocialisering begrænser menneskets spontane og kreative handlinger, som han ser som nødvendige for menneskets erfaring af subjektiv autonomi. Gennem edgework er det imidlertid muligt at kompensere for den samfundskulturelle begrænsning. Lyngs fokus på samfundets oversocialisering peger mod et mere klassisk samfunds- og kulturteoretisk perspektiv, som ofte er blevet anvendt til at kaste lys over bevægelseskulturer, der inkluderer aktiv risikosøgning. Der er tale om Norbert Elias' og Eric Dunning's *Quest for Excitement* (Elias & Dunning, 1986). På trods af forskellige erkendelsesteoretiske grundlag forstår både Lyng samt Elias og Dunning risikosøgningen som en form for compensation. I det følgende vil jeg afprøve dette

perspektiv for at undersøge, om det er frugtbart til at skabe en samfunds- og kulturteoretisk forståelsesramme for selvorganiseret parkour.

### **Teoretiske perspektiver om kompensation**

Elias er mest kendt for værket *Civilisationsprocessen*, som udkom første gang i 1939.<sup>73</sup> Her beskriver han, hvordan fremkomsten af nationalstater medførte et statsligt monopol på vold med skabelse af institutioner som politi, retsvæsen og militær samt en funktionel arbejdsdeling, der forandrede de sociale relationer i samfundslivet. Disse samfundsmæssige forandringer er ifølge Elias særlig betydningsfulde, fordi de ændrede idealerne og normerne for menneskets opførsel og fremtrædelse. Menneskets kropslige og emotionelle liv blev udsat for en gennemgribende social regulering, som mindskede den overordnede vold i samfundet, men som samtidig gjorde livet mindre spændende og mere forudsigeligt. Den sociale regulering skulle ikke alene forstås som eksplicitte love og regler, men som en magt, der blev udfoldet gennem tabuer og sociale normer. Elias kobler med andre ord de samfundsmæssige udviklinger til menneskets kropslighed og emotionalitet, som således bliver underlagt en stigende disciplinering og tabuisering (Elias, 2000).

Kropslighed og emotionalitet blev omdrejningspunktet for Elias' senere analyser om sport og fritidsliv i værket *Quest of Excitement* med Eric Dunning (Elias & Dunning, 1986). I dette værk beskriver Elias og Dunning, hvordan den sociale regulering af mennesket skabte en stigende længsel efter risiko og spænding for mennesket, hvilket kobler sig til Lyngs teori om edgework (Elias & Dunning, 1986). Mennesket har brug for at udtrykke sig kropsligt og emotionelt, men er begrænset i nutiden med kedsomhed til følge. Mennesket er med andre ord hos Elias og Dunning karakteriseret ved et behov for harmonisk balance mellem kontrol og afkontrol, sikkerhed og usikkerhed, som kan forbindes med Friedrich Nietzsches forståelse af menneskelivet som en dialektisk spænding mellem det apollinske og dionysiske (Nietzsche, 1996, s. 40). Elias og Dunning trækker selv på Sigmund Freuds forståelse af emotioner som særlige drifter, der skal af-lades. Ud fra dette beskriver de, hvordan leg, idræt og sport er særlige arenaer, som tilbyder spændingsopbygning såvel som aflad (Elias & Dunning, 1986, s. 120). Her skabes rum, hvor kropsligheden kan sættes i spil med følelser af spænding, aggression, nydelse og forløsning, som derfor fungerer som driftsmæssige kompensationsområder, hvilket kobler sig til Lyngs begreb om Edgework (Elias & Dunning, 1986). Der er imidlertid ikke tale om uregulerede rum, hvor mennesket kan udfolde sig frit.

---

<sup>73</sup> Civilisationsbegrebet er problematisk, idet det opererer med en modsætning mellem det civiliserede og uciviliserede. Eichberg har beskrevet, hvordan Elias senere i sit forfatterskab forsøger at imødekomme kritikken med introduktionen af begrebet formalisering (Eichberg, 1992, s. 182)

Elias og Dunning præsenterer begrebet om *kontrolleret afkontrollering* (Elias & Dunning, 1986, s. 96). Det kropslige og emotionelle aflad er kun muligt, fordi det foregik inden for en afgrænset ramme. Elias og Dunning anlægger et historisk perspektiv og beskriver, hvordan disse rammer tidligere var mere svævende, men gennem historien er blevet udsat for en større og mere detaljeret regulering, som de beskriver som en *sportificeringsproces*. Oprindelsen til fodbold som sport var de såkaldte folkefodboldspil, som blev dyrket i Frankrig og England i den sene middelalder og frem til midten af 1800-tallet (Hansen, 2006, s. 14-17). Her var der ingen ensartede regler, fast afgrænsede baner eller spilletid, og kampene resulterede ofte i alvorlige skader. Den sportslige fodbold, som vi kender den i dag, blev til gennem etablering af fælles regler, som fastlagde de tidlige og rumlige grænser og dæmmede ned for volden. I følge Elias og Dunning er moderne sport karakteriseret ved klare og differentierende regler, der sikrer, at afladet ikke går over gevind, og som adskiller sporten tydeligt fra hverdagslivet. Det emotionelle aflad er ikke ureguleret, men derimod strengt kultiveret. Sport er i denne forståelse et kultiveret frirum.

Med Lyng samt Elias og Dunnings kompensatoriske perspektiv kan den stigende interesse for bevægelseskulturer, hvor det at opsøge grænser, bemestre og flytte disse, umiddelbart forstås ud fra et stadig mere reguleret og kedeligt samfund, som skaber behov for, at mennesker finder stadig nye måder at dække deres behov for emotionelt pirrende oplevelser. Den stigende interesse er et svar på sociale og kulturelle begrænsninger. Bevægelseskulturerne er en måde at opretholde en harmonisk balance mellem kontrol og afkontrol, sikkerhed og usikkerhed på. De må forstås som oplevelsesarenaer, der modsvarer samfundets stigende sociale regulering og kontrol af menneskelivet.

### **Selvorganiseret parkour som modsvar til et kedeligt samfund**

I forlængelse af dette kompensatoriske perspektiv kan selvorganiseret parkour forstås som et frirum, hvor udøverne får lov til at eksperimentere med deres kropslighed og emotioner. Gennem den selvorganiserede praksis skaber de frustrationer og spændinger såvel som begejstring. Selvom selvorganiseret parkour ikke kun finder sted i byens rum, men udfolder sig med en pendulerende bevægelse mellem byen og specialdesignede faciliteter, bryder den kropslige praksis med de rumlige og tidlige grænser, som afgrænser den traditionelle idræt og sport fra hverdagslivet. Her er bevægelserne typisk afgrænset til bestemte tidspunkter, på bestemte dage, i bestemte rum. På den måde forbliver sporten i Elias og Dunnings perspektiv uproblematisk for samfundet. Den selvorganiserede parkour går imidlertid på tværs og må herved ansues som et brud med Elias og Dunnings sportificeringsproces. Den selvorganiserede parkour kan i stedet knyttes til tidligere tiders bevægelseskulturer, hvor de tidlige og rumlige grænser var mere flydende. For

parkourudøverne er det ikke længere nok at eksperimentere med kropsligheden og følelseslivet inden for faste og givne, udstukne rammer, men nødvendigt at arbejde på kanten og selv at være med til at forhandle dem. Den tværstedslige praksis giver mulighed for oplevelse og håndtering af rifter og smerte på en mere radikal måde end i de rum, hvor den traditionelle idræt og sport foregår, og står derved som et alternativ til disse. Samtidig er dette alternativ et træk, som den selvorganiserede praksis har til fælles med andre tværgående bevægelseskulturer som fx skateboard og rulleskøjter. Forbindelse til tidligere tiders mere flydende grænser og radikalisering af de kropslige og emotionelle oplevelser med smerte og risiko fører imidlertid videre til spørgsmålet om, hvorvidt det er problematisk i et bredere samfundsmæssigt og kulturelt perspektiv? På sin vis kan man argumentere for, at udøverne forstyrrer de sociale normer, som gør sig gældende og sikrer orden og tryghed i det offentlige rum. På den anden side udgør parkourudøvernes praksis et relativt uskadeligt aflad og derved en strategi, som kan anvendes til at modgå langt farligere typer af risikosøgning. Udøverne kunne køre gaderæs (og samtidig sikre andre mennesker imod kedsomhed ved at udsætte dem for fare for påkørsel), mens de dyrker parkour. Debatten er spændende, men dog ikke relevant i denne afhandlings sammenhæng.

### ***Det kompensatoriske perspektivs begrænsninger***

Lyngs samt Elias og Dunning's teorier tillader os alene at forstå parkour, såvel som andre tværgående bevægelseskulturer som skateboard og trial, som driftsmæssige kompensationsområder, der er karakteriseret ved et behov for at arbejde udover de traditionelle tidslige og rumlige grænser, og hele tiden selv være med til at definere disse.

Lyngs teori om edgework er frugtbar til at beskrive, hvordan den risikofyldte praksis ikke alene kan forklares ud fra målet om at opleve flow. Teorien udviklede Lyng ud fra egne empiriske analyser af skydiving. Selvom han breder begrebet ud til at kunne inkludere alt fra indtagelse af stoffer til politiarbejde, betinger begrebet tilstedeværelsen af en *aktivt søgt* risiko for død eller invaliderende skade (Lyng, 1990, s. 857). På baggrund af casestudiet mener jeg, at denne type risiko sjældent er til stede i selvorganiseret parkour. Udøverne er ikke villige til at tage *challenges*, som indeholder risici farligere end skrabebe skinneben, forstuvninger eller i værste tilfælde, brækkede knogler. Hvis risikoen er for høj, droppes udfordringen eller flyttes til et andet sted. Edgework er et teoretisk perspektiv, som i højere grad er relevant at anvende på bevægelseskulturer, hvor risiko og spænding er det centralt meningsgivende, og hvor livet sættes reelt på spil. Hvor flowteorien sætter for meget fokus på harmonien af udfordring og færdigheder, ender edgeworkteorien i den modsatte grøft.

Elias og Dunning giver ikke mulighed for at forklare, hvorfor det for udøverne er meningsfuldt ind i mellem at gå tilbage til gymnastikkens sikre rum for at træne bestemte bevægelser såvel som brugen af specialdesignede faciliteter. I forhold til Elias' beskrivelse af civilisationsprocessen må de specialdesignede faciliteter anskues som en samfundsmæssig måde at inddæmme det kropslige og emotionelle aflad. Faciliteterne er eksempel på en traditionel sportificeringsproces. Den deskriptive analyse har imidlertid vist, at faciliteterne er ønsket og modtaget som et rumligt supplement, der netop understøtter den ekspansive relation mellem krop og rum og den tværstedslige praksis. Faciliteterne er indoptaget i den selvorganiserede praksis som oprindelsessted og manøvrebane for nye og kendte bevægelser, som senere kan tages med andre steder hen. I Elias' teoretiske perspektiv kan sådanne handlinger imidlertid alene forstås som produkter af en samfundsmæssig regulering, som virker bag om ryggen, eller snarere ubevidst gennem kroppen, på udøverne. Denne kulturanalytiske fortolkning er nærliggende, men ikke trofast overfor den levede erfaring i praksis. Elias og Dunning kan heller ikke anvendes til at svare på, hvorfor oplevelsen af bevægelsesmæssig forbedring og de engagerende konfigurationer på stederne fremstår som centrale for udøverne. For at forklare disse sider af den selvorganiserede praksis, må vi søge andre teoretiske perspektiver.

Et andet klassisk perspektiv på grænsesøgende bevægelseskulturer, som i højere grad lader sig forbinde med den levede erfaring af selvorganiseret parkour, er sociologen Anthony Giddens samtidsdiagnose.

### **Giddens: Modernitet og selv-identitet**

I værkerne *The Consequences of Modernity* (1990) og *Modernity and Self-Identity* (1991) præsenterede Giddens en samtidsdiagnose, hvor han tematiserede forholdene mellem risiko og tryghed samt samfund og individualitet i det, han definerede som henholdsvis det præmoderne og moderne samfund. Ifølge Giddens var tryghed i det præmoderne baseret på lokale relationer, slægtskabsrelationer og traditioner, men er i det moderne i højere grad koblet til abstrakte systemer og de helt nære intime relationer. Den risiko, som mennesket lever med i hverdagen, har undergået væsentlige forandringer. Hvor mennesket tidligere var udsat for trusler og farer fra andre mennesker og naturen, er disse i det moderne generelt set reduceret. Ligesom Elias beskrev med civilisationsprocessen, er vold for eksempel reduceret fra almindelige menneskers liv gennem statens opkomst og oprettelsen af politi, militær og retsvæsen. Samtidig viser der sig nye typer af risici, som får konsekvenser for menneskets følelse af sikkerhed. Disse moderne trusler er langt mere uoverskuelige og komplekse for individet og består for eksempel i globale klimaforandringer, forurening, kompleks krigsførelse og strukturelle problemer som arbejdsløshed. Disse risici og trusler har

for mennesket en abstrakt karakter, omend de kan resultere i meget konkrete og nærværende konsekvenser. Giddens taler om abstrakte, høj-konsekvente risici, som hverken kan forudsiges eller vurderes på forhånd (Giddens, 1991, s. 121). I Giddens samtidsdiagnose indgår også et tab af ekspertvælde. Hvor mennesket i det præmoderne samfund opsøgte shamanen eller præsten, som kunne forkynde sandheden, er der med den såkaldte modernitet sket en vækst af ekspertsystemer, som stiller mennesket over for forskellige sandheder, som det står frit for den enkelte at vælge til og fra (Giddens, 1991, s. 141). Denne valgfrihed gør refleksivitet særlig betydningsfuld. Med tabet af objektive autoriteter blev mennesket overladt til sin egen refleksion, som endvidere blev afgørende for selverfaringen. Moderniteten er karakteriseret ved, at menneskets valg i højere grad er blevet selv-referentielle. Hvor mennesket i det præmoderne var et resultat af slægten eller guds billede, er det i det moderne samfund menneskets egne valg, som fortæller, hvem de er (Giddens, 1991, s. 141). Der er en forståelsesmæssig forbindelse mellem Giddens samtidsdiagnose og det kendte budskab om, at du er, hvad du spiser, der forsøger at tale til menneskets "sunde fornuft". Mennesket er dét, som det reflekterer og handler sig frem til at vælge at være.

Selvom de tidligere tiders risici er reduceret i hverdagen, flytter de abstrakte høj-konsekvente risici ind og bidrager med subjektive konsekvenser for den enkelte, mener Giddens. De abstrakte høj-konsekvente risici skaber en ontologisk usikkerhed, fordi mennesket er bevidst om dem, men mangler evnen til at håndtere dem grundet deres komplekse karakter og fraværet af givne objektive autoriteter. Ifølge Giddens kan denne samtidsdiagnose forklare den stigende interesse for at opsøge og bemestre håndgribelig risiko i hverdagen (Giddens, 1991, s. 124). Den konkrete og bevidste risikosøgning er med andre ord det enkelte menneskes måde at håndtere og bearbejde den ontologiske usikkerhed på, som de abstrakte høj-konsekvente risici skaber i livet.

Giddens introducerede begrebet om skæbnesvangre øjeblikke (fateful moments) (Giddens, 1991, s. 113). Disse øjeblikke adskiller sig fra andre situationer i hverdagslivet. Med inspiration fra Goffman skelner Giddens mellem den ikke-rutiniserede tid: mellemrum og pauser, hvor tiden slås ihjel; og den rutiniserede tid: hverdagens trummerum, hvor opgaver løbende løses uden de store problemer; endelig skæbnesvangre øjeblikke: problemer eller udfordringer, som sætter menneskets eksistens i spil og kan have betydningsfulde konsekvenser for det fortsatte liv (Giddens, 1991, s. 113). De skæbnesvangre øjeblikke er ikke kun situationer, som mennesket støder ind i, men noget der aktivt søges i moderniteten. Dette kan sætte bevægelsesudfordringerne i selvorganiseret parkour i relief.

### **Selvorganiseret parkour som dannelse af selv-identitet i et samfund præget af ontologisk usikkerhed.**

I skæbnesvangre øjeblikke søger mennesket aktivt risiko for at teste og demonstrere ressourcer, færdigheder og vedvarende bestræbelser. Denne karakteristik kan umiddelbart forbindes med parkourudøvernes vedvarende opsøgning af challenges. Giddens anvender også begrebet om kultiveret risiko, som netop understreger, at risikoen er af en afmålt størrelse, der er tilpasset vores menneskelige eksistens og mulighed for bemestring til forskel fra de abstrakte høj-konsekvente risici (Giddens, 1991, s. 125). Hvor handling og konsekvens i de abstrakte høj-konsekvente risici er adskilt i både tid og rum, er de i de skæbnesvangre øjeblikke ført tilbage sammen (Giddens, 1991, s. 133). Hvis parkourudøveren ikke har vurderet den konkrete challenge nøje eller forberedt sig godt nok, er konsekvenserne umiddelbare og mærkbare. Der er tale om en form for konsekvens-pædagogisk situation, hvor udøveren ikke er i tvivl om udfaldets karakter, eller hvem der står til ansvar.

I selvorganiseret parkour er udøvernes evne til at turde stole på det mulige og deres bevægelsesintentionalitet en væsentlig evne. Ifølge Giddens repræsenterer dyrkelsen af skæbnesvangre øjeblikke netop et eksperiment med risiko og tillid til egen bemestring (Giddens, 1991, s. 113). Bevægelsesudfordringerne i selvorganiseret parkour kan vise sig at være uopnåelige, men de opstår på baggrund af udøvernes fornemmelse for, at de kan forvandles til reelle bevægelsesmuligheder. Som tidligere beskrevet er den ontologisk usikkerhed i moderniteten ensbetydende med, at det er op til mennesket selv at definere og skabe sig selv. For Giddens er den frivillige eksperimenteren med risici en måde at afprøve og teste sig selv og derved en måde at skabe såkaldt selv-identitet. Giddens beskriver selv-identitet som menneskets reflektive bevidsthed om sit eget selv, som skabes gennem rutiner og uafslutteligt reproduceres i menneskets aktiviteter og refleksioner om disse (Giddens, 1991, s. 52). I dette perspektiv må parkourudøvernes risikotagning forstås som en duelighedsprøve, der har til formål at bidrage med selv-identitet, forstået som refleksioner og erfaringer med selvet. Med bevægelsesudfordringerne viser udøveren, for sig selv og for andre, at de kan navigere i og mestre risiko, selvom ingen tvinger dem, eller der ikke er noget, udefra set, rationelt mål med handlingen.

Ud over oplevelsen og erfaringen med at håndtere og mestre risiko fremstår udøvernes dyrkelse af bøffer som udtryk for, at der ligger væsentlige betydninger i selvorganiseret parkour for udøvernes erfaring af egen krop. Bøffer er kropslige markører, der ikke blot er afsæt for kommunikation udøveren imellem, men retter udøverens opmærksomhed mod egen kropslighed, og som kan fremvises på de sociale medier. I den deskriptive analyse blev de selv-referentielle dimensioner af de kropslige markører beskrevet ved brug af Merleau-



Pontys begreb om kropsbillede, som ligeledes beskriver et selv-referentiel forhold, men som erkendelsesteoretisk adskiller sig væsentligt fra begrebet om selv-identitet. Parkourudøverne forstår de kropslige spor som kropslige markører for deres egen kultur, om end disse også er karakteristiske for andre bevægelseskulturer som vægtløftning, crossfit og calisthenics, som inden for de seneste år har været udsat for en stigende interesse. Disse bevægelseskulturer har dog ikke alle den samme dyrkelse af aktiv risikosøgning, som vi ser i parkour. De kropskulturelle forbindelser til parkour består i stedet i den enkeltes præstation og funktionelle bevægelser, som i høj grad implicerer greb (om vægtstænger, kettlebells, tove og gelændere). Disse greb skaber de kropslige markører, som udøverne fremviser som udtryk for, at de er parkourudøvere, vægtløftere eller crossfittere. Risiko er ikke det eneste, som er central for parkourudøvernes erfaring af deres egen kropslighed. Den kropslige kontakt til materialiteterne har ligeledes en afgørende betydning. At de kropslige markører ligeledes viser sig i andre bevægelseskulturer, som er populære netop nu, kan muligvis indikere en kropskulturel trend i tiden. For at forstå dette, må vi imidlertid søge et andet teoretisk perspektiv end Giddens.

### **Kritik af Giddens individualistiske perspektiv**

Selvom Giddens samtidsdiagnose og tanker om risikosøgning virker delvist rammende i forhold til selvorganiseret parkour, udelukker det individualistiske perspektiv forståelse af den intersubjektivitet, som er en del af selvorganiseret parkour, og udøvernes strategier for at bryde challenges. De fleste challenges opstår først og fremmest i fællesskab på baggrund af en fælles fornemmelse for de konfigurationer, som findes på stedet. Udøverne har sværere ved at finde udfordringer, når de træner alene. Desuden spiller bevægelseshistorierne på stederne en central rolle. Det at reproducere disse bevægelseshistorier er en central del af udøvernes måde at indskrive sig i det tvær-tidslige træningsfællesskab, og dermed vigtige for deres erfaring af dem selv som parkourudøvere. Selvom udøverne i selvorganiseret parkour dyrker et ideal om at bryde nye bevægelser som den første og ad egen kraft, hvilket understøtter den individualiseringstendens, som Giddens tilskriver moderniteten, spiller de andres tilstedeværelse og engagement en væsentlig rolle. Det at vide at en bevægelse er mulig, fordi andre har brykket den, er centralt for den tillid, som udøverne udviser i deres arbejde med at mestre udfordringen. I selvorganiseret parkour er udøvernes evne til at stole på sig selv i høj grad afhængigt af fællesskabet, fordi den enkelte udøver trækker på identifikationen med de andre udøvere. Hvis det er muligt for *ham*, er det også muligt for *mig*. Det læringsrum, som udøverne udfolder og erfarer, går imod den individualiseringstendens, som Giddens tilskriver det moderne. At forstå sig selv som parkourudøver er at indgå i en social praksis, hvor subjektiviteten og bevægelsesudviklingen finder sted i et kulturelt fællesskab.



At forstå parkourudøvernes risikofyldte bevægelser alene som en måde at skabe selv-identitet på, misser den betydning, som den enkeltes bevægelser har for bevægelseskulturens udvikling. Den enkelte parkourudøvers evne til at bryde en ny bevægelse, at gøre det umulige muligt, har ligeledes en afgørende betydning for andre udøvere. Det kommer til udtryk gennem udøvernes indlevelse og engagement i hinandens bevægelsesprojekter. Når den enkelte udøver bryder en challenge, som indtil da har været forstået som umulig, udvides den fælles perception af det mulige. Med Giddens begreb indikerer dette, at de skæbnesvangre øjeblikke ikke kun er betydningsfulde for den enkeltes selverfaring, men også for andre parkourudøvere og bevægelseskulturens udvikling som sådan. Sidst, men ikke mindst, indfanger Giddens teori ikke de multisensoriske oplevelser, som har betydning for udøvernes erfaring af at være parkourudøvere.

Ildrætsfilosoffen Gunnar Breivik har ligeledes påpeget en svaghed i Giddens teori i forhold til at skabe forståelse af de følelsesmæssige aspekter i bevægelseskulturer, som indeholder aktiv risikosøgning (Breivik, 2001, s. 157). I stedet kan man, ifølge Breivik, med fordel vende blikket mod Csikszentmihalyis teori om flow. Hvor flowteorien er givtig til at beskrive den følelse af lethed og nydelse, som udøverne oplever, når de bryder en bevægelse, kommer den imidlertid til kort i forhold til den anstrengelse og frustration, som udfoldes i deres dyrkelse af challenges. Der ligger mere i udøvernes vedvarende og radikale søgen ud over det mulige end flowteoriens bemestringsfokus kan forklare. Med Lyngs begreb om edgework ender vi imidlertid i en anden grøft. Det, der eftersøges, er et teoretisk perspektiv, som omfavner en større del af de levede erfaringer som finder sted i selvorganiseret parkour. Der er mere på spil end Lyng, Elias og Dunning, Giddens eller Csikszentmihalyi alene kan hjælpe os med at begribe.

Ved brug af Lyngs, Elias og Dunnings samt Giddens perspektiver er det oplevelsen af risici samt evnen til at kunne håndtere dem, som gør den konstante bevægelse fra sted til sted og de vedvarende kropslige udfordringer meningsfyldte. For Lyng samt Elias og Dunning er baggrunden – dvs. de samfundskulturelle bevægelser – for denne meningsfuldhed en stigende disciplinering og afmontering af risiko i hverdagslivet. Hverdagslivet er med andre ord *for kedeligt*. For Giddens er baggrunden imidlertid en stigende usikkerhed og fraværet af objektive autoriteter. Hverdagslivet er med andre ord *for usikkert*. Der er tale om modsætningsfyldte samfundskulturelle bevægelser, som er svære at forene. Udredningen af disse modsætningsfyldte samtidsdiagnoser går imidlertid ud over afhandlingens ramme. Det væsentlige er, at begge forståelser har en svaghed i forhold til selvorganiseret parkour, fordi de lader væsentlige aspekter af den levede erfaring stå tilbage. Risiko er en betydningsfuld

del af den selvorganiserede parkour, men der er også andre oplevelser, som er med til at konstituere den levede erfaring i praksis og derved fortjener at blive belyst.

I det følgende vil jeg vise, hvordan Richard Sennetts teori om håndværksmæssighed er egnet til supplere de samfunds- og kulturteoretiske perspektiver på selvorganiseret parkour. Sennetts teori leverer en fin beskrivelse af håndværksmæssighed som et særligt menneskeligt engagement, som er rammende for flere af de centrale aspekter, herunder den konstante grænsesøgning og risiko i parkour. Dette teoretiske perspektiv lader sig forbinde med den levede erfaring i praksis og åbner samtidig for en samfundskulturel forståelse af, hvorfor udøverne finder det at bevæge sig rundt fra sted til sted og underkaste sig vedvarende kropslige udfordringer, meningsfyldt.

### **Sennett: Håndværkeren**

I værket *Håndværkeren* har den amerikanske filosof og sociolog Richard Sennett beskrevet arbejdets kulturhistorie. Sennett viderefører et kritisk perspektiv på det kapitalistiske samfund, som han tidligere har præsenteret i værkerne *Det fleksible menneske* (1999), *Respekt i en verden af ulighed* (2003) og *Den ny kapitalismes kultur* (2007). Ifølge Sennett indebærer kapitalismen krav om kontinuerlig omstilling, fleksibilitet og selvoverskridelse, som ødelægger menneskets muligheder for at opleve stolthed ved deres arbejde og skabe en sammenhængende livsfortælling med afsæt i dette. Sennett forsøger at rehabilitere håndværksmæssighed som en måde at frigøre mennesket fra kapitalismens nedbrydende krav.

At argumentere for en forbindelse mellem håndværksmæssighed og en selvorganiseret bevægelseskultur kan umiddelbart fremstå paradoksalt. I pragmatisk sprogbrug henviser håndværksmæssighed til en livsopretholdende profession, som adskiller sig fra de udfoldelser, der dyrkes i fritiden. Arbejde er ét; leg, idræt og sport i fritiden noget andet. Denne adskillelse går tilbage til lege- og kulturteoretikeren Johan Huizinga og hans klassiske værk *Homo Ludens* (Huizinga, 1963). For Huizinga er leg en eksistentiel grundform og primær handlingskvalitet, som adskiller den fra det almindelige liv (Huizinga, 1963, s. 12). Det centrale karakteristikum for leg er ydermere, at det er en frivillig handling, som skaber og bærer sin betydning og forløb i sig selv (Huizinga, 1963, s. 15-17). Det er med denne forståelse, at Huizinga opstiller en skarp distinktion mellem leg og arbejde. Ifølge Huizinga spillede legen tidligere en langt større rolle i mennesket kulturelle liv, men den industrielle revolution fik voksne til at stoppe med at lege og arbejde i stedet. Denne historiske udvikling er en forfaldshistorie, da leg er et nødvendigt grundlag for nysgerrighed og tænkning i kulturen.

Sennetts begreb om håndværksmæssighed fjører imidlertid leg og arbejde sammen og overskrider den dualistiske forståelse. Håndværksmæssighed knytter sig ikke til en snæver romantisk fortælling om den faglærte, manuelle arbejder, der bøjer sig over træværket eller jernet i fordums tid. Håndværksmæssighed handler ikke om, hvad man arbejder med, men hvordan man arbejder. Der er tale om en særlig form for menneskeligt engagement. Håndværksmæssighed er udtryk for en varig, grundlæggende menneskelig impuls om at gøre arbejdet godt for dets egen skyld, og hermed forbinder Sennett håndværksmæssighed og leg ved at påpege, at de begge er autoteliske attituder (Sennett, 2009, s. 18). Det håndværksmæssige arbejde adskiller sig fra kapitalismens arbejde ved at være et mål i sig selv, der forankrer mennesket i en håndgribelig virkelighed, bidrager med en fælles faglig udvikling og skaber stolthed derved (Sennett, 2009, s. 31). Denne forståelse af arbejde bryder med kapitalismens instrumentelle logik. Håndværksmæssighed er karakteriseret ved en vedvarende udvikling af færdigheder, der ikke er motiveret af økonomisk afkast, men af den enkeltes ønske om at gøre arbejdet godt for dets egen skyld.

I selvorganiseret parkour dyrkes en ekspansiv relation mellem krop og rum. Denne ekspansion er en iboende del af de fleste bevægelseskulturer og særligt dem, som vi heuristisk kategoriserer som sport. Det er denne ekspansion, som blandt andet har været grundlaget for en kobling mellem sport og kapitalisme. Denne kobling viser sig blandt andet i det klassiske værk *Idrættens tredje vej*, hvor sport (præstationsmodellen) kobles til kapitalismens maksimering og ekspansion (Bøje & Eichberg, 1994). Selvorganiseret parkour udmærker sig i forhold til den traditionelle idræt og sport ved en særlig radikal ekspansion, fordi udøverne konstant sætter deres bevægelser i spil på nye steder og skaber nye bevægelsesudfordringer. Umiddelbart kunne det tolkes som en forstærkning af de kapitalistiske træk, som tilskrives den traditionelle sport, men udøvernes afstandstagen overfor standardisering og objektivering af bevægelserne taler imod dette. Snarere kan selvorganiseret parkour forstås ud fra Sennetts håndværksmæssighed og den færdighedsdannelse, som knytter sig til denne. Denne forståelsesramme gør det muligt at se på ekspansionen i selvorganiseret parkour som andet end kapitalistiske eller sportslige træk.

### **Håndværksmæssighed**

Sennett forstår alle færdigheder, selv de mest abstrakte, som udspringende af kropslige praksisser (Sennett, 2009, s. 20). Sennetts færdighedsbegreb knytter således an til Merleau-Pontys kropsfænomenologiske vanebegreb. Ligesom Merleau-Ponty kritiserer Sennett den cartianske adskillelse af krop og bevidsthed. Håndværksmæssighed drives frem af kropslige erkendelser og greb om verden. Håndværksmæssighed er afgrænset til praksisser, der

baserer sig på komplekse færdigheder (Sennett, 2009, s. 30). Håndværksmæssighed er ikke noget, der bare finder sted, men stiller krav om færdigheder, som er udviklet over tid og i et kulturelt fællesskab, hvilket parkourudøvernes selvorganiserede praksis gør. At kunne se i og med bevægelserne og derved sætte adskilte genstande sammen til engagerende konfigurationer af bevægelsesbaner, er betinget af kropslig dannelse og erfaring. Denne kropslige dannelse og erfaring er afgørende for, at parkourudøverne ofte har den samme fornemmelse for, hvilke bevægelseskonfigurationer der findes på et bestemt sted. Derudover beskriver Sennett, hvordan håndværksmæssige færdigheder forbedres ved brug af fantasi, forestillingsevne og intuitive spring, som netop er mulige, fordi færdighederne indlejres i kropsligheden, hvorved tænkningen frigøres fra disse (Sennett, 2009, s. 20). Parkourudøverne udvikler fortsat deres bevægelsesmuligheder gennem perceptionen af mulige og umulige bevægelser som virtuelle bevægelsesudkast mod fremtiden på baggrund af deres kropslige dannelse og konfigurative stedslighed. Endelig er håndværksmæssighed karakteriseret ved et ønske om kvalitet, som driver den enkelte til hele tiden at forbedre sine færdigheder og ikke bare lade stå til (Sennett, 2009, s. 34). Dette beskriver parkourudøvernes selvorganiserede praksis. Fra Sennetts forståelse af håndværksmæssige færdigheder, såvel som den deskriptive analyse, følger det imidlertid, at begrebet *færdighed* rent sprogligt er forvirrende. Håndværkerens såvel som parkourudøvernes færdigheder er aldrig færdige. For parkourudøveren er ethvert spring afsæt for endnu sværere spring.

I det følgende skal der zoomes ind på tre særlige karakteristika for den håndværksmæssige færdighedsdannelse, som er egnede til at belyse selvorganiseret parkour. Der er tale om *sensorisk opmærksomhed*, *modstand* og *gentagelse*. I *Håndværkeren* trækker Sennett på forskellige cases til at beskrive disse karakteristika. En af disse cases handler om den japanske musikpædagog Suzuki Shinichi, som udviklede metoden *tonalisering* til indlæring af violinspil. Casen anvendes her til at illustrere de væsentlige karakteristika og vise, hvordan de udfoldes i selvorganiseret parkour.

### *Sensorisk opmærksomhed*

Hvor Lyngs, Elias og Dunning samt Giddens teoretiske perspektiver ikke gav mulighed for at forstå de multisensoriske dimensioner i selvorganiseret parkour, har Sennett imidlertid noget at byde ind med i sin kritik af Suzukis tonalisering. Ved tonalisering placeres farvede mærkater på violinens gribetræ. Farverne illustrerer, hvor fingrene skal placeres for at frembringe rene toner. Målet med denne metode er at skabe selvtillid og motivation til færdighedsdannelsen. Sennetts kritik er imidlertid, at effekten af denne metode er midlertidig og skaber en falsk tryghed, som er problematisk for processen (Sennett, 2009, s. 161-162). Metoden skaber ikke den nødvendige sensoriske fornemmelse i fingerspidserne

eller fodrer nysgerrigheden til at udforske relationen mellem fingrenes bevægelser, instrumentet og lyden nærmere. Violinspil forudsætter et samspil mellem følelsen af strengene under fingerspidserne, den audiologiske sansning af tonerne og moduleringen af fingrenes bevægelse, som alene kan læres gennem vedvarende øvelser, hvor fejl og mislyde bidrager til at udforske og eksperimentere med samspillet og derved lære det nærmere at kende (Sennett, 2009, s. 161-162). I parkourudøvernes tværstedslige praksis udfoldes en kontinuerlig multisensorisk afsøgning og vurdering af omgivelserne i forhold til deres kropslighed, som er betydningsfuld for den vellykkede færdighedsdannelse. Herved skaber udøverne erfaringer med følelsen af overflader, stabilitet og bevægelsernes spillerum. Den sensoriske opmærksomhed og rettet mod, hvordan bevægelserne *føles*, er central for deres bevægelsesmuligheder. I forbindelse med den musikalske indlæring beskriver Sennett, hvordan modulation og forbedring er betinget af, at der findes visse faste, objektive sandhedsnormer (Sennett, 2009, s. 164). Der skal være en objektiv norm at leve op til, som i musikken er de rene toner. Sennett beskriver, hvordan det er *troen* på de rene toners mulighed, der driver forbedringen fremad. I den selvorganiserede parkour må den objektive norm forstås som den ubesværede og flydende bevægelse, hvor udøverne oplever bevægelsen som *clean*. Sennetts forståelse af *troen* som det centrale drivstof for forbedringen skaber forståelse af, hvordan udøvernes strategi med *at tage den for hinanden*, hjælper den enkelte udøver med at bryde en challenge. Det er lettere at bevare *troen* på en bevægelse, som en anden udøver har bevist, er mulig.

Ud over at skabe fokus på den sensoriske opmærksomhed understreger Sennett en nødvendig samtidighed af eksplicit sensorisk opmærksomhed, handling og refleksion. I deres bevægelser udfolder parkourudøverne denne samtidighed. Forståelse af selvorganiseret parkour som udfoldende en håndværksmæssig færdighedsdannelse kaster lys over den måde, som de materielle objekter i omgivelserne engagerer udøverne. Uanset hvilke håndværk, der er tale om, skaber og implicerer al håndværksmæssighed en *engagerende materialebevidsthed*, som er drevet af menneskets oplevelse af, at noget kan forandres eller skabes (Sennett, 2009, s. 128). Hos parkourudøverne fremtræder den engagerende materialebevidsthed, når konfigurationer af bevægelsesmønstre springer frem her og der og tiltrækker sig deres opmærksomhed.

#### *Den engagerende materialebevidsthed i parkour*

Sennett skelner mellem tre former for engagerende materialebevidsthed: *metamorfose*, *tilstedeværelse* og *antropomorfose* (Sennett, 2009, s. 128). *Metamorfose* er grundlæggende skabelse af noget nyt ud fra noget eksisterende. *Metamorfose* kan være forandring af en arbejdsprocedure, skabelse af nye genstande gennem sammentænkning af eksisterende,

eller arbejdsteknikker som tages fra en praksis og overføres til en anden. Selvorganiseret parkour kan forstås som fordrende den særlige metaformose, som Sennett beskriver som *evolution af en typeform*. Sprogbrugen er hentet fra teknologihistorie, hvor en typeform er en generisk kategori af objekter (Sennett, 2009, s. 133). I forhold til selvorganiseret parkour er denne metamorfose dog rettet mod relationen mellem udøvernes kroppe og de steder, de bevæger sig. I selvorganiseret parkour sættes de signifikante bevægelser kontinuerligt på spil på nye steder, hvilket kræver eksperimenteren og refleksion. Herigennem oplever udøverne, at bevægelserne er adaptive, såvel som at deres oplevelse af stederne, på trods deres solide og faste, fysiske form, forandrer sig i takt med deres bevægelsesmæssige færdigheder. Udøverne skaber hele tiden nye bevægelsesmæssige koblinger mellem stedernes objekter, hvilket fordrer et særligt vedvarende materielt engagement.

Den anden engagerende materialebevidsthed, som er interessant i forhold til selvorganiseret parkour, er *tilstedeværelse*. Tilstedeværelse handler om at sætte et mærke eller spor, som indskriver den enkeltes eksistens i materialet (Sennett, 2009, s. 142). Denne form for engagerende materialebevidsthed kan ligeledes spores i selvorganiseret parkour på trods af, at de tydeligste markører vender relationen på hovedet. Her er det ikke udøverne, som sætter spor på materialiteterne, men materialiteterne som sætter spor på udøverne i form af rifter, vabler og såkaldte bøffer. Dog kan de bevægelseshistorier, som knytter sig til de forskellige steder, ligeledes forstås som en form for engagerende materialebevidsthed af tilstedeværelse. Hvis studiet i højere grad havde fokuseret på brugen af de sociale medier i selvorganiseret parkour, ville dette perspektiv have kunnet udfoldes nærmere. Oftest fortælles bevægelseshistorierne gennem produktion af videoer, og udveksling af disse på internettet indikerer, at den engagerende materialebevidsthed kan forstås i relation til den enkeltes behov for at markere sig selv som parkourudøver.

Den sidste form for engagerende materialebevidsthed er *antropomorfose*, som handler om at forøge bevidstheden om materialer og deres kulturelle betydning ved at tillægge dem menneskelige kvaliteter (Sennett, 2009, s. 143). Et eksempel kan være en murer, som beskriver en mur som ærlig eller beskeden. Denne form for engagerende materialebevidsthed viser sig ikke i den selvorganiserede praksis. Den selvorganiserede parkour adskiller sig fra de typer af håndværksmæssighed, hvor der dannes et materielt værk, som er adskilt fra kroppen.

Et andet centralt karakteristikum for håndværksmæssig færdighedsdannelse er fraværet af instrumentel målrettethed, som åbner for fejl og modstand i arbejdet.

## Modstand

Ifølge Sennett udgør modstand ikke et problem, men er en forudsætning for at skabe den nødvendige nysgerrighed og dybe greb om en håndværksmæssig praksis. Modstand, såvel som tvetydighed, er centralt for, at mennesket observerer og vurderer dets arbejde selvkritisk og derved modulerer deres handlinger indefra (Sennett, 2009, s. 47). Ifølge Sennett spænder målrettethed, forstået som forsøget på at eliminere fejl, ben for færdighedsdannelsen. Håndværksmæssighed er karakteriseret ved, at fejl og modstand ikke elimineres. I stedet dvæler håndværkeren nysgerrigt og eksperimenterende i disse for at forstå arbejdet på et dybere plan (Sennett, 2009, s. 166). Når udøverne eksperimenterer og vurderer bevægelsesudfordringerne, er en del af dette arbejde forberedelse på at fejle. Som udøveren Rinaldo beskrev: *“Altså jeg kan mærke, om jeg er klar til at tage den eller ej... når jeg ved, at jeg har gjort al forberedelsen til den og også til at baile”* (Sjælør:11)

Ifølge Sennett er det gennem den eksperimenterende praksis, hvor den enkelte åbner sig for fejl og modstand, at det er muligt at skabe et større og større greb om relationen mellem udfordringen, den multisensoriske sansning og håndværkerens handlinger. I relation til dette kan inklinatoin for at risikere og fejle i selvorganiseret parkour forstås som et særligt fordrende afsæt for håndværksmæssig færdighedsdannelse.

Ifølge Sennett er det muligt at skelne mellem to forskellige typer af modstand. Den ene modstand er den, der mødes og blokerer udefra. Den anden modstand er den, som håndværkeren selv skaber, som en søgt vanskelighed eller hindring (Sennett, 2009, s. 20).<sup>74</sup> Parkourudøvernes bevægelsesudfordringer har karakter af den sidste. Udøverne søger grænsen til det umulige og sætter bevægelser sammen på stederne, som skaber vanskeligheder og kræver fokuseret arbejde. At skabe vedvarende problemer og vanskeligheder er en måde, hvorpå udøverne undersøger deres situationelle kropslighed. I Sennetts håndværksmæssige perspektiv kan dette forstås som en håndværksmæssig udforskningsteknik.

Arbejdet med modstanden stiller imidlertid krav om frustrationstolerance. Inden for den klassiske psykologi har man forstået modstand som førende til frustration, hvorefter frustration fører til vrede (Sennett, 2009, s. 221). Ifølge Sennett holder denne forståelse ikke i forhold til det håndværksmæssige arbejde. Her er arbejdet med modstand betinget af en høj tolerancetærskel i forhold til frustrationer. Håndværksmæssigheden kræver, at mennesket dvæler produktivt i frustrationerne og foretager en midlertidig suspension af ønsket om

---

<sup>74</sup> Her kan trækkes en forbindelse til Giddens forståelse af, hvordan de såkaldte skæbnesvangre øjeblikke ikke alene er situationer, som mennesket underkastes i livet, men selv aktivt skaber.

færdiggørelse (Sennett, 2009, s. 223). Hermed udfolder Sennett en kritik af kapitalismen, hvor hastighed er blevet et kvalitetsmål i sig selv (Sennett, 2009, s. 253). Håndværksmæssighed er betinget af, at der er tid til at eksperimentere, lave fejl og reflektere over disse.

I selvorganiseret parkour er bevægelserne ikke styret af en ydre tidslig ramme. Arbejdet med udfordringerne følger deres egen tid, hvilket åbner for den nødvendige håndværksmæssige eksperimenteren og refleksion. Bevægelsesudfordringerne har en pirrende effekt på udøverne og bliver ved med at tiltrække sig deres opmærksomhed. På trods af denne besættelse droppes udfordringerne eller flyttes til et andet sted, hvis udøverne ikke opnår den rigtige følelse af mulighed for bemestring. Evnen til at tolerere frustrationer er givetvis en del af forklaring på, hvorfor der ikke sker flere alvorlige skader i selvorganiseret parkour. Parkour handler ikke om at tage den korteste eller lige vej fra A til B, men om at søge modstand og problemer, som bidrager til en håndværksmæssig færdighedsdannelse.

Ud over udøvernes opmærksomhed på, hvordan bevægelserne og materialiteterne føles og deres evne til at opsøge og eksperimentere med modstand, er håndværksmæssighed hos Sennett endvidere karakteriseret ved gentagelse.

### *Gentagelse*

Sennett er kritisk over for den undervisning, hvor gentagelse er fejlet af vejen til fordel for underholdning og konstant varierende stimuli, som skal skabe og vedholde engagement (Sennett, 2009, s. 47). Ifølge Sennett virker denne tendens modsatrettet, fordi motivationen og selvtillid netop er forbundet med oplevelsen af selvkorrigeret forbedring (Sennett, 2009, s. 47). I al færdighedsdannelse, fra basale kropslige bevægelser til abstrakt filosofien, spiller gentagelse en afgørende rolle. Sportsfilosoffen Scott Kretchmar har fremført et lignende argument i forhold til pædagogiske kontekster for idræt og sport. Kretchmars argument kan i forlængelse af Sennetts teori læses som en kritik af, hvordan moderne organisering af undervisning spænder ben for håndværksmæssighed. Kretchmar kritiserer pædagogiske satsninger på introducere, informere og underholde med små smagsprøver på idræt og sport i institutionelle idrætstimer som *Easy Street strategies*, for at engagere børn og unge (Kretchmar, 2006). Her er fokus på, at flest mulige er aktive og har det sjovt. Underholdningsværdien og kvantiteten af bevægelse sættes med andre ord over kvalitet og færdighedsdannelse (Kretchmar, 2006, s. 350) Kretchmars pointe er, at engagerende legepladser, en metafor for leg, idræt og sport, ikke er noget, som mennesket snubler over, men noget der skabes aktivt gennem uafsladelig øvelse, og at det mest vedholdende engagement udfoldes, hvor vi kan blive ved med at finde nye udfordringer (Kretchmar, 2006,



s. 352). Lysten såvel som færdighederne til konstant at engagere sig i en bestemt idræt eller sport er betinget af en basal, kropslig færdighedsdannelse, som stiller krav om gentagelse, vedholdenhed og tid til at reflektere. For Sennett og Kretchmar er det centralt, at gentagelsen er organiseret på en måde, så der er basis for at observere sin egen indgroede praksis og modulere den indefra. I håndværksmæssigt arbejde fungerer den tavse viden som et anker, mens den eksplicitte bevidsthed fungerer som kritik og korrektiv (Sennett, 2009, s. 60).

Sennett skelner mellem gentagelse og rutine, hvor Suzuki Shinichis tonalisering til indlæring af violinspil er funderet i rutinen, fordi farvebåndene alene fordrer, at det er det samme, der gentages igen og igen (Sennett, 2009, s. 165). Den mulige gentagelse transformeres ved tonalisering til rutine, som alene finder sted for rutinens skyld. Den motiverer ikke eleven til at engagere sig i den funktionelle relation mellem krop og instrument.

Selvorganiseret parkour er karakteriseret ved et vedvarende engagement i den funktionelle relation mellem udøvernes bevægelser og de omgivende materialiteter. Her er tale om videreførende gentagelse. Først og fremmest er arbejdet med de enkelte bevægelsesudfordringer karakteriseret ved spørgen og eksperimenteren, hvor udøverne føler sig frem, diskuterer bevægelsen med hinanden, sammenligner den med tidligere udfordringer, laver prøvende bevægelser og udforsker de problemer, som de oplever. Når bevægelsesudfordringen er breaket, gentages den igen og igen, indtil udøverne erfarer den rigtige følelse af lethed og kontrol. Denne følelse opnås ikke gennem det ydre blik fra andre udøvere. Perfektionismen i parkour er ikke et fænomen, der kan objektiveres, men som udøverne forholder sig subjektivt og kropslige vurderende til. Der er tale om en håndværksmæssig gentagende og selvkorrigerende praksis, hvor bevægelsen observeres indefra og moduleres løbende .

I selvorganiseret parkour udfoldes den videreførende gentagelse ikke alene i de enkelte bevægelsesudfordringer, men ligeledes som et overordnet princip som følge af den tværstedslige praksis. Når en specifik kombination af bevægelser er mestret på et bestemt sted, bliver den grundlag for nye bevægelsesmuligheder andre steder, hvor arbejdet med at bryde eller tilpasse kombinationen til det partikulære sted gentages på ny.

### ***Selvorganiseret parkour som en håndværksmæssighed***

Begrebet om håndværksmæssighed er anvendeligt til at belyse den betydningsfulde og udviklende relation mellem krop og rum, risici såvel som det sensoriske arbejde med omgivelserne, som Lyng, Elias og Dunning samt Giddens ikke gav mulighed for. Indtil videre

har jeg imidlertid alene fokuseret på de subjektive aspekter af læringsrummet. I det følgende vil jeg vise, hvordan håndværksmæssigheden ligeledes forklarer parkourudøvernes intersubjektive relationer og sociale udvekslinger.

Som tidligere beskrevet er håndværksmæssighed baseret på komplekse færdigheder, som er udviklet over tid og i et kulturelt fællesskab. Håndværksmæssighed er en anonym, kollektiv og fortsættende praksis. De værker, som skabes, vurderes ud fra en fælles faglighed, der er uden for håndværkeren selv og derved tildeler dem en vis anonymitet og er frigørende for den enkelte (Sennett, 2009, s. 75-76). Selvorganiseret parkour fremstår umiddelbart som en modpol til det anonyme og kollektive i håndværksmæssighed. Som bevægelsesfænomen skaber parkour noget andet end materiel kultur uden for kroppen, som eksisterer i træ, sten eller jern uafhængigt af skaberen. I selvorganiseret parkour skabes bevægelser, som aldrig fuldt ud kan anonymiseres. Selvom bevægelsehistorierne altid er knyttet til en partikulær udøver og et partikulært sted, har de imidlertid intersubjektive betydninger inden for et afgrænset kulturelt fællesskab. Den enkelte udøvers transformation af umulige bevægelser til mulige har betydning for andre udøvers bevægelsesmuligheder. Oplevelsen af, at andre udøvers bevægelser hjælper den enkelte med at bryde challenges. Hertil kommer den fælles forståelse af det mulige i kraft af de kulturelle bevægelsesmønstre. Selvorganiseret parkour er båret af en fælles faglighed, der fremhæver parkour som en håndværksmæssighed. Perspektivet skaber en forståelse af, hvordan udøverne kan dyrke en ekspansiv relation mellem krop og rum, uden at det nødvendigvis gør dem til konkurrenter. Ønsket om at videreudvikle bevægelsesmulighederne gennem fælles forståelse af det mulige rangerer over betydningen af udøvernes relative færdigheder. Udøverne orienterer sig mod hinanden som ressourcer og ikke som konkurrenter i denne proces. Udøvernes sammenligninger er i højere grad målestok for, hvordan den enkeltes kamp mod kroppens bevægelsesmæssige træghed forløber end udtryk for nogen konkurrence imellem dem.

Imod disse intersubjektive dimensioner står udøvernes oplevelse af, at det er mere betydningsfuldt at foretage et såkaldt *subjektivt udkast mod det uvisse*, end at lade andre tage det for én. Parkour handler ikke kun om at reproducere bevægelser, som andre tidligere har skabt, men at skabe nye af egen kraft. Tilfredsstillelsen er størst, når den enkelte udøver er den første, som perciperer en umulig bevægelsesudfordring, kaster sig ud i den, mestrer den og derved gør det umulige muligt.

Sennett beskriver, hvordan mennesket i dag er karakteriseret ved en indre trang til autonomi, som kommer til udtryk gennem en drift efter at arbejde ekspressivt på egen hånd (Sennett, 2009, s. 74). I kunst dyrkes denne indre trang til autonomi og personlig ekspressivitet.

Spørgsmålet er, om selvorganiseret parkour i højere grad, i kraft af den betydning, som udøverne tillægger det at skabe noget nyt af egen kraft, knytter an til kunst snarere end håndværk? Heuristisk vil udøvere givetvis i højere grad tilslutte sig en beskrivelse af parkour som kunst end som håndværk. Selvorganiseret parkour udfolder, udover værdien af den subjektive, skabende proces, også en æstetisk dimension, som både har en indre, oplevelsesmæssig side og et ydre udtryk. Forståelsen af selvorganiseret parkour som kunst indeholder imidlertid en risiko for at negligere forståelsen af det intersubjektive i parkour. Ifølge Sennett er kunst historisk blevet forstået som en autonom praksis, der adskiller sig fra håndværksmæssighedens kollektive og fortsættende praksis. I renæssancen bidrog denne distinktion med, at man begyndte at skelne mellem håndværk og kunst. Sennett kritiserer denne skelnen. Først og fremmest bidrager kunst ikke med en større oplevelse af autonomi for mennesket. For den udenforstående betragter ser alle parkourudøvernes bevægelser givetvis originale ud, men for udøverne er det tydeligt, om de er reproducerende eller nyskabende. At noget er originalt eller enestående, er en social etiket, som netop er betinget af fællesskabet. For det andet kan forståelsen af værdien om at være nyskabende og banebrydende i relation til kunst, umiddelbart skabe en forståelse af selvorganiseret parkour som en elitær praksis for de få. Parkour forudsætter en vis kropslig dannelse, men at forstå bevægelsesfænomenet som en praksis, der kræver forudgående ekstraordinære superheltekræfter eller autonome kunstneriske kundskaber, er forkert. Kunst skabes ikke i et kulturelt vakuum, men er altid baseret på et fundament af fælles håndværksmæssighed (Sennett, 2009, s. 74). De subjektive udkast vil altid være afhængige af fællesskabet, på trods af, at de retter sig mod det umulige. Ifølge Sennett er det den håndværksmæssige færdighedsdannelse, karakteriseret ved sensorisk opmærksomhed, modstand og gentagelse, der åbner for evnen til at arbejde kreativt og udviklende.

#### *De subjektive udkast mod det uvisse som intuitive spring*

Den kreativitet og udvikling, som oftest forbindes med kunst, sker ifølge Sennett gennem såkaldte *intuitive spring* (Sennett, 2009, s. 213). *Intuitive spring* er en pirrende idé om, at noget, der endnu ikke eksisterer, kan komme til at gøre det. Intuitive spring er ikke udtryk for en pludselig indskydelse, som opstår ud af den blå luft, selvom de opleves sådan, men er funderet i færdighedsdannelsen. Parkourudøverne udvikler deres muligheder for bevægelse gennem perceptionen af nye mulige og umulige bevægelser som virtuelle bevægelsesudkast mod fremtiden på baggrund af deres kropslige dannelse og konfigurative stedslighed i det kulturelle fællesskab. Sennett beskriver, hvordan intuitive spring muliggøres, når håndværkeren bryder med den instrumentelle målrettethed. Herved kan ting, processer eller fænomener, der ellers er adskilte bringes sammen ved at overføre tavs viden fra en praksis til en anden. Som Sennett beskriver, er de intuitive spring baseret på en induktiv

proces af fantasi og forestilling, der adskiller sig fra rationel tænkning (Sennett, 2009, s. 216). Sennetts simple beskrivelse af intuitive spring kan anvendes til at beskrive den proces, hvor udøverne skaber nye bevægelseskombinationer på stederne i stedet for at reproducere de eksisterende. Når parkourudøverne skaber forestillinger om nye bevægelseskombinationer på stederne og oplever en vedvarende tiltrækning og pirrende effekt af disse, er det starten på et intuitivt spring. For Sennett er de intuitive spring centrale for en varig udvikling af håndværksmæssigheden som sådan, hvilket forbinder sig til Sloterdijks forståelse af habitus som et generativt princip for handling (Sloterdijk, 2013, s. 183).

I selvorganiseret parkour er de såkaldte intuitive spring uløseligt forbundet med forbilleder. Brugen af forbilleder, i form af bevægelseshistorier og visuelt billedmateriale, er med til at give næring til udøvernes fantasier og forestillingsevner. Sennett arbejder med værdien af forbilleder i forbindelse med overleveringen af håndværksmæssige færdigheder mellem mennesker, men ikke specifikt i forhold til intuitive spring. Sennett kritiserer den kritik, som tidligere blev fremdraget i forbindelse med mesterlære og situeret lære. Kritikken går på, at forbilleder blot kan vise os, hvordan noget skal gøres, dvs. den korrekte metode, som stimulerer replikation. Ifølge Sennett er forbilleder forslag snarere end kommandoer. De skal tilskynde os til at forny, ikke replicere (Sennett, 2009, s. 110). Sennett eksemplificerer med børneopdragelse og kritiserer Rousseaus ideal om den eksemplariske mønsterforælder. Forældre skal ikke opfordre barnet til at gøre som dem selv, men til at tænke over eksemplet (Sennett, 2009, s. 111). I den selvorganiserede praksis er forbillederne netop eksempler, som udøverne kan bruge på egne vilkår alt efter egne forudsætninger og kontekst. I selvorganiseret parkour skaber bevægelseshistorierne som forbilleder eksempler på, hvad der er menneskeligt muligt. Det visuelle materiale af billeder og videoer, som deles online, har den pædagogiske kvalitet, at de overgår enhver sproglig beskrivelse af de kropslige bevægelser. Både historierne såvel som billederne fungerer som såkaldte spejlredskaber. Spejlredskaber er Sennetts begreb for særlige indretninger, der opmuntrer mennesket til at reflektere over sig selv (Sennett, 2009, s. 94). Bevægelseshistorier og billeder får udøverne til at reflektere over deres bevægelsesmuligheder. Selvom det har betydning for udøverne at kunne reproducere den forbilledlige bevægelse på det konkrete sted, hvor den blev udført, handler det i højere grad om at sætte dem ind på nye steder og modulere dem i forhold til disse. Fantasi og forestillingsevne spiller en central rolle. Sennetts forståelse af forbilleder som spejlredskaber kommer som et modsvar til den kritik, som er blevet fremsat imod de læringsteoretiske perspektiver på, hvordan observation og imitation kan føre til andet end reproduktion. Som tidligere beskrevet blev disse forståelser af læring forsvaret med, at udviklingen blev fremtunget gennem brug af vekslende mestre og kontekster, som skaber forvirring. Sennetts perspektiv supplerer dette forsvar ved at pege på, at mestre, eller

såkaldte forbilleder, ikke kun stimulerer til konkret efterligning, men også motiverer og giver næring til menneskets forestillingsevne og derved udvikler deres evne til skabe noget nyt, ligesom forbilledet. Med denne forståelse af forbilledets betydning skaber Sennetts teori forståelse af den vertikale spænding, som udfoldes i selvorganiseret parkour.

Med brugen af forbilleder virker det umiddelbart fristende at forbinde selvorganiseret parkour med æstetisk performancesport som gymnastik og dans. Filosofen Bernhard Suit udgav i 1988 artiklen *Tricky Triad: Games, Play and Sport*, hvor han skabte en distinktion mellem konkurrence- og performancesport. Performancesport adskiller sig ifølge Suit fra konkurrencesport ved at sætte idealer op for kropslige bevægelser, mens sidstnævnte skaber barrierer, der skal overkommes (Suits, 1988, s. 6). Fælles for både konkurrence- og performancesport er dog, at udøverne arbejder ud fra standardiserede mål med det formål at kunne kåre en vinder. Hvad der karakteriserer selvorganiseret parkour er, at forbillederne som idealer er inspirationer, der frit kan overtages og dermed ikke udgør konkrete eller standardiserede kommandoer rettet mod et fast mål. Sennett leverer en kritik af standardiserede perfektioner, som ifølge ham lukker af for eksperimenter eller variationer (Sennett, 2009, s. 113). At stræbe efter en standardiseret perfektion har den risiko, at det kan skabe fortvivlelse frem for fremskridt. Herved indføres den målrettethed, som kan forhindre det kreative arbejde såvel som færdighedsindlæringen. Hertil kan tilføjes, at den standardiserede perfektion yderligere har den konsekvens, at den afgrænser den kreative videreudvikling af bevægelseskulturen til de få. Som fænomen har selvorganiseret parkour i kraft af sin håndværksmæssighed en større affinitet til leg end æstetisk performancesport.

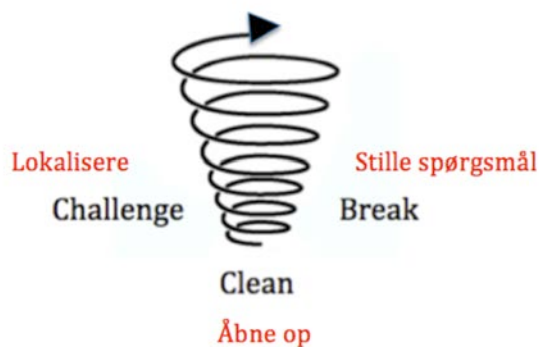
#### *Håndværksmæssighedens rod i leg*

Håndværksmæssighed har ifølge Sennett rod i barndommens leg (Sennett, 2009, s. 269-270). Ifølge Sennett er leg karakteriseret ved, at man overholder bestemte regler, men samtidig også selv skaber og eksperimenterer med disse regler. Leg er en menneskelig praksis, som på samme tid disciplinerer og fordrer eksperimenter. Sennett trækker på den klassiske distinktion mellem leg og spil (Caillois, 1958; Huizinga, 1963). Spil er karakteriseret ved konventionelle regler, som spillerne adlyder og derved etablerer en gentagende rytme. Leg er ifølge Sennett karakteriseret ved et mere åbent rum, hvor sansestimuli og eksperimenteren dominerer, som tilfældet er i selvorganiseret parkour. Ifølge Sennett er det i leg, at dialogen med materielle genstande, som karakteriserer håndværksmæssigheden, tager sin begyndelse. Sennett trækker på psykologen Erik Erikson, som forstår børns leg med klodser, bamser og kort som *teknisk arbejde med materielle objekter* (Sennett, 2009, s. 272). Herved forbinder han leg og arbejde og forstår legen som en tidlig form for håndværksmæssighed, hvor børn udvikler regler og skaber nye udfordringer for at

opretholde legen. Ifølge Sennett er leg en varig forøgelse af kompleksitet, hvor de legende hele tiden veksler mellem løsninger og nye åbninger, som netop er håndværksmæssighedens proces. Sennett kritiserer Huizingas adskillelse af leg og arbejde, fordi Huizinga overser den kendsgerning, at mennesket evne til at opsætte regler, handle efter dem, forandre dem og lære noget af dem, forsætter hele livet igennem (Sennett, 2009, s. 271).

Den varige prøvelse af udøvernes bevægelser på nye steder er en legende, varig forøgelse af kompleksitet. Som Sennett beskriver, er håndværksmæssig færdighedsdannelse ikke en lineær proces, men opbygges gennem uregelmæssige bevægelser og sommetider ved at vælge en omvej (Sennett, 2009, s. 239). Parkourudøverne udvikler deres kropslighed og bevægelseskultur ved hele tiden at skabe nye forhindringer og komplicere deres bevægelse. Denne insisterende besværliggørelse adskiller sig fx fra springgymnastik, hvor konkurrencegymnaster ofte anvender målebånd for at sikre et fast afmålt tilløb til minitrampolinen, for at de kan perfektionere og sætte flere og flere rotationer på deres standardiserede perfektioner. For parkourudøvere er færdighedsdannelsen i højere grad knyttet til omveje, som skaber vanskeligheder og kræver nye løsninger.

Håndværksmæssighed er en legende evne til at *lokalisere, stille spørgsmål og åbne op* (Sennett, 2009, s. 278-281). Afslutningsvis vil jeg vise, hvordan denne proces beskriver den proces, som blev udledt i den deskriptive analyse:



Figur 5: Illustration af processen

Lokaliseringen handler om at bestemme, hvor der sker noget vigtigt gennem den multisensoriske afsøgning af omgivelserne. Lokalisering beskriver udøvernes proces med at skabe challenges. Arbejdet med at bryde challenges blev i analysen fremskrevet som en sørgen og eksperimenteren, hvor afklaringen af risiko, inklinationen for at risikere og fejle samt evnen til at stole på det mulige, det endnu ikke eksisterende, var centrale aspekter. Endelig blev det beskrevet, hvordan den bevægelsesmæssige perfektion, som udøverne retter sig imod, ikke er endelig, men en brugsværdi. Sennetts begreb om at åbne betegner det forhold, at enhver færdighed kan mestres på en måde, så den kan anvendes til at lokalisere, stille spørgsmål og åbne nye bevægelsesmæssige udfordringer op. Håndværksmæssigheden er en gentagen rytme af problemløsning og problemsøgning, som udfoldes i selvorganiseret parkour.

Spørgsmålet er nu, hvilken samfundskulturel betydning Sennetts begreb om håndværksmæssighed har, og hvilke implikationer det har for at forstå selvorganiseret parkour?

### ***Den selvorganiseredes parkours betydning som håndværksmæssighed***

Selvorganiseret parkour åbner et rum for håndværksmæssig færdighedsdannelse, som er centralt for mennesket. Sennetts centrale argument er, at det kapitalistiske samfund spænder ben for, at mennesket kan opleve den glæde, stolthed og mening ved arbejdet, som karakteriserer håndværksmæssighed (Sennett, 2009, s. 30-31). Her er arbejdet ikke blot middel til et mål, men meningsgivende i sig selv. Håndværksmæssigheden egen bølgende tid muliggør refleksions- og fantasiarbejde, som forankrer mennesket i arbejdet, hvilket det målrettede arbejde imod tiden ikke gør. Den håndværksmæssige gentagelsesorganisering fordrer samtidig en stabil og progressiv fortælling om selvet, der ikke er mulig under kapitalismens krav om kontinuerlig overskridelse af sig selv og sine erfaringer (Sennett, 2009, s. 295-296). Ud over den dybe færdighedsdannelse, stolthed ved arbejdet og en progressiv fortælling om selvet, er håndværksmæssigheden også central for menneskets selvtillid og evne til at koncentrere sig og håndtere risiko. Disse positive aspekter skal imidlertid ikke forstås som det, der driver håndværksmæssigheden, men resultatet af, at der skabes rum for at engagere sig og dvæle i arbejdet for dets egen skyld. Ifølge Sennett er den mest betydningsfulde selvtillid og motivation for læring ikke den, der går *forud* for arbejdet, men den der skabes *i* arbejdet. Det centrale er ikke, om mennesket har disse evner forud for engagement i en given praksis, men at den givne praksis rummer muligheden for, at de kan udvikles *gennem* denne. Selvtillid, motivation og evne til at håndtere risici er praksisafhængige evner, som muliggøres *i* håndværksmæssigheden.

Sennetts fokus er arbejdslivet, men han ekstrapolerer sine tanker om produktiv modstand på hverdagslivet og byplanlægning. Han beskriver, hvordan det at tilføje byens rum kompleksitet og flertydighed kan tilskynde folk til at engagere sig mere i deres omgivelser og derved skabe færdigheder for kompleksitet og flertydighed (Sennett, 2009, s. 227). Sennett fremhæver den hollandske arkitekt Aldo van Eyck, som skabte bylegepladser, der havde til formål at lære børn, hvordan de skulle foregribe og håndtere flertydige overgange i byrummet. Han skabte sandkasser, som ikke var klart afgrænsede i forhold til det omgivende græsareal, sten i forskellige højder og bænke tilfældigt placeret. De forskellige kanter og overgange havde ingen klar adskillelse, men skulle fordre og stimulere undersøgelseslysten (Sennett, 2009, s. 235). Ud over at skabe undersøgelseslyst mente Van Eyck, at flertydigheden tilskyndede børnene til at samarbejde. Legepladserne var ofte placeret lige ud til trafikken, hvor børnene måtte holde øje med bilerne for hinanden for at kunne opretholde legen. Parkerne var udformet med enkle og tydelige elementer, der skulle opfordre børn og unge til at udvikle færdigheder i at forudse og håndtere faren (Sennett, 2009, s. 235). Det handlede om at *udvikle* i modsætning til *adskille*:



Foto 53: Aldo van Eycks legeplads (<http://childrenoftechnology.wordpress.com/2012/10/04/aldo-van-eyck-the-playgrounds-and-the-city/>)

Disse legepladser, hvor målet var at give børn og unge færdigheder til at foregribe og styre flertydighed og risiko, står i kontrast til moderne legepladsudvikling, hvor man adskiller og



eliminere risici. Van Eycks bylegepladser var et forsøg på at uddanne til risikohåndtering, som han ikke mente, at den moderne byplanlægning gav mulighed for. Van Eyck forsøgte med andre ord at skabe rammer for håndværksmæssig leg.

I dag har håndværksmæssigheden trange kår. I legepladsudviklingen er der en manglende tiltro til børnenes evne til at eksperimentere og lege med risici på en måde, så de opøver færdigheder til at håndtere dem. På arbejdsmarkedet er håndværksmæssigheden udfordret af behovet for det mekanisk målrettede og faste, rigide procedurer, som kan skabe hurtige resultater og sikre konkurrenceevne (Sennett, 2009, s. 46) I idrætsundervisning er udfordringen ifølge Kretchmar et mål om at maksimere kvantiteten af bevægelse og underholde (Kretchmar, 2006, s. 350). Håndværksmæssighed er en betydningsfuld meningsgivende praksis, som der ikke skabes de nødvendige rammer for i dag. I dette perspektiv udgør selvorganiseret parkour en kropslig praksis, som netop udmærker sig ved sin håndværksmæssighed. Selvorganiserede parkour kan forstås som et fælles håndværksmæssigt rum for fordybelse og nysgerrig engagement i relationen mellem krop og materielle omgivelser. Herved skabes et læringsrum, som står i opposition til den instrumentelle målrettethed. I parkour erfarer udøverne løbende den selvkorrigerede forbedring af deres bevægelsesmuligheder og bidrager samtidig til et fællesskab, som skaber stolthed og en progressiv fortælling om deres selv.

I parkour fremstår inklinationen for at risikere og fejle som uløseligt forbundet med færdighedsudviklingen. I relation til Sennetts forståelse kan den grænsesøgning og risiko forstås som en selvforstærkende proces, der drives af oplevelsen af selvforvaltet forbedring. Modet til at turde stole på det mulige er en tillært evne, som udvikles gennem praksis. Hvor van Eyck ville skabe arkitektur, som opfordrede børn og unge til at skabe færdigheder til at foregribe og håndtere flertydighed og risiko, viser parkourudøverne, at mennesket også senere i livet kan opøve disse færdigheder uden formmæssig, arkitektonisk instruktion. Parkourudøverne er i stand til at improvisere over det eksisterende. De viser, hvordan flertydigheden kan skabes i det eksisterende, og bidrager med evnerne til at lege meningsfyldt og forsvarligt med risiko.

Håndværksmæssighed er et nyt teoretisk perspektiv på selvorganiseret parkour. Perspektivet har først og fremmest den fordel, at det forbinder sig tydeligt med den levede, kropslige erfaring, som jeg har fulgt med etnografisk feltarbejde. Derudover sætter håndværksmæssigheden parkourudøvernes praksis ind i en bredere samfundskulturel ramme, men holder det meningsgivende i forhold til den konkrete praksis. Selvorganiseret parkour reduceres med andre ord ikke kun til et middel til at skabe selv-identitet eller opleve

spænding i en kedelig hverdag, men er en autotelisk praksis, der giver mening i sig selv. Parkour som håndværksmæssig bevægelseskunst tilbyder et nysgerrigt engagement i relationen mellem bevægelse, materialitet og fantasi, som skaber glæde, stolthed og oplevelse af tilhørsforhold til et betydningsfuldt fællesskab. Det vil være interessant at undersøge, hvorvidt dette perspektiv giver mening i forhold til andre populære bevægelseskulturer. Det må dog i denne sammenhæng forblive en åben invitation til fremtidige studier.

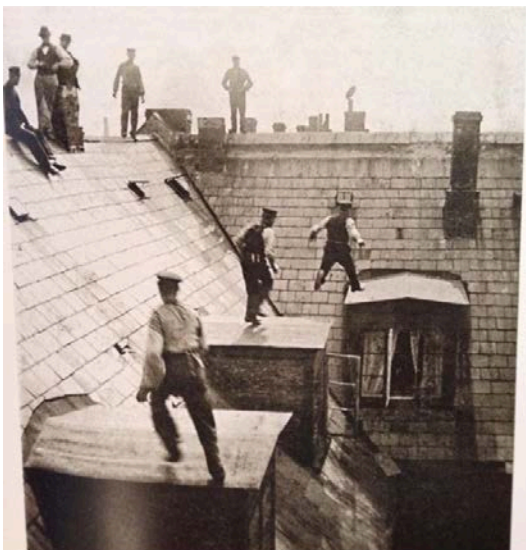


Foto 54: Håndværkere (1904) der laver parkour??  
(Peter Elfelt)



Foto 55: Parkourudøver (2014) der leger  
håndværker? (Pedro Saldago)

**3. del**

### Metodiske valg og refleksioner i studiet af parkour som undervisningsfag på Gerlev Idrætshøjskole

Parkour er - internationalt såvel som nationalt - blevet udviklet som et undervisningsfag i forskellige pædagogiske og kommercielle kontekster. Spørgsmålet er, hvilke betydninger det har for den kropslige praksis og oplevelserne af denne, når parkour transformeres fra selvorganiseret bevægelseskultur til et pædagogisk institutionaliseret undervisningsfag?

Dette ledende spørgsmål har ikke rod i en normativ antagelse om, at parkour *bør* udfoldes selvorganiseret, men alene om, at den kropslige praksis og de oplevelser, som knytter sig til denne, forandres. Yderligere er spørgsmålet baseret på en antagelse om, at parkour har en pædagogisk interesse, fordi det fremstår som et *alternativ* til traditionel idræt og sport. Er det muligt at skabe en institutionel kropslig praksis, som ligner den selvorganiserede parkour og åbner op for nogle af de samme kropskulturelle oplevelsesdimensioner? Eller stiller den pædagogiske kontekst krav om en markant transformation?

I afhandlingens 2 del blev den levede, kropslige erfaring af selvorganiseret parkour præsenteret og et nyt teoretisk perspektiv præsenteret. Analysen danner afsæt for relevante spørgsmål, som afgrænser og kvalificerer den kulturanalytiske sammenligning af parkour som selvorganiseret praksis og som undervisningsfag.

#### **Det kulturanalytiske afsæt**

Når parkour udvikles som et undervisningsfag indsættes der undervisere, som har det overordnede ansvar for at udvikle og styre træningen. Parkour er ikke længere en selvorganiseret praksis, hvor bevægelserne og den sociale interaktion foregår på et implicit grundlag af vanemæssige handlinger. Undervisningsfaget er en pædagogisk institutionalisering af eksternalisering, objektivering og internalisering (Berger & Luckmann, 2002, s. 79). Med undervisningsfaget institutionaliseres de vanemæssige mønstre, som konstituerer den selvorganiserede parkour, ind i en formel kontekst. Selvom nogle af eleverne har erfaringer med selvorganiseret parkour, er de fleste nybegyndere og møder derfor parkour i den konkrete form, som underviserne som institutionelle funktionærer præsenterer. Hertil knytter sig en magtfuld position. Ifølge Berger og Luckmann har institutionelle funktionærer mulighed for at manipulere og definere indlæringen ud fra egen -

eller særlige ideologiske – interesser (Berger & Luckmann, 2002, s. 112). Når undervisningen i parkour bliver varetaget af undervisere, som har gjort undervisningen til deres levevej, er fagets efterspørgsel i den pædagogiske verden i deres interesse. Spørgsmålet er, hvorvidt denne interesse i pædagogisk efterspørgsel går ind og påvirker den kropslige praksis? Hvor udøverne i selvorganiseret parkour selv er ansvarlig for deres sikkerhed, er en del af dette ansvar skubbet over på underviserne og institutionen i forbindelse med undervisning.

Konkret risiko og fare samt evnen til at kunne håndtere dette, gør den konstante bevægelse fra sted til sted og de vedvarende kropslige udfordringer meningsfyldte for parkourudøverne. Selvorganiseret parkour åbner for at opleve risiko og frygt i hverdagens rum og på egen vis og af egen kraft overkomme og bemestre denne. Lader oplevelserne sig udfolde i den pædagogiske institution? Er det muligt, at skabe *skæbnesvangre øjeblikke* for den enkelte igennem undervisningen, eller bliver der i højere grad tale om *rutiniseret tid*? I de eksisterende akademiske analyser er institutionaliseringen af parkour sporadisk blevet diskuteret (Angel, 2011, s. 224; Gilchrist & Wheaton 2011). Angel peger på, hvordan de institutionelle kontekster har bidraget med en negativ rationalisering af den kropslige praksis pga. underviserens ansvar for de aktives sikkerhed. Angels kritik indikerer en *disciplinerende sportificeringsproces*, som forhindrer oplevelser af risiko og fare samt selvforvaltning.

I selvorganiseret parkour afgrænses rummet gennem udøvernes udforskende praksis. I undervisningen er det underviserne, som forud for timerne afgrænser ét eller flere steder på skolens område til dagens træning. Forud for de enkelte timer får eleverne oplyst dagens mødested og møder op til briefing om dagens program. I selvorganiseret parkour har fremkomsten af faciliteter ikke entydigt medført en sportslig, rumlig disciplinering af den kropslige bevægelse, men har understøttet den pendulerende praksis og ekspansive relation mellem krop og rum, som udøverne dyrker. I undervisningen er den kropslige praksis imidlertid afgrænset til skolens område. Der er tale om en sportificeringsproces, hvor det kropslige og emotionelle aflad bliver adskilt fra det offentlige rum og indsættes i en pædagogisk institutionel kontekst. På højskolens område griber den kropslige praksis ikke forstyrrende ind i andre menneskers hverdagsliv i det offentlige rum, som den selvorganiserede parkour har mulighed for at gøre. Elias og Dunning, såvel som Giddens, samfundskulturelle perspektiver er imidlertid teoretiske perspektiver, som kun kan anvendes til at *formode*, at den sportslige, dvs. den rumlige og tidlige afgrænsning bidrager med væsentlige forandringer af det kropslige og emotionelle aflad som opleves i praksis. Spørgsmålet er, hvordan disciplineringen ser ud og opleves, når man går tæt på den kropslige praksis i undervisningen?

Selvorganiseret parkour er karakteriseret ved mere end blot jagten på spænding og selvforvaltet risikohåndtering. I selvorganiseret parkour dyrkes en selvforvaltet håndværksmæssig færdighedsdannelse, som implicerer et særligt fællesskab samt en særlig sanselig kontakt til omgivelserne. Her er forståelsesrammen i højere grad autotelisk, dvs. at disse dimensioner er meningsgivende i sig selv. Selvorganiseret parkour skaber et nysgerrigt engagement i relationen mellem bevægelse, materialitet og fantasi og skaber glæde, stolthed og oplevelser af at tilhøre et fællesskab.

Med Sennett på den ene side og Berger og Luckmann på den anden side får man forskellige perspektiver på den pædagogiske institutionalisering. Berger og Luckmann skærper det kritiske blik på undervisernes magt til at definere bevægelsesfænomenet parkour og den kropslige praksis efter egeninteresse og/eller ideologi. Sennett skærper blikket på, hvordan det kan give mening at skabe pædagogiske institutionaliserede rum for deres praksis, såfremt disse skabes med udgangspunkt i den håndværksmæssige færdighedsdannelse. Sennetts håndværksmæssighed knytter sig til et socialt læringsrum med objektive normer og autoritet. Den legitime autoritet består her i faglig indsigt og kunnen (Sennett, 2009, s. 64) Sennetts idealbillede er det middelalderlige værksted, hvor mestre fungerede som forbilleder. Her var rum til håndværksmæssig fordybelse og et nysgerrigt og selvkorrigerende engagement med materialer. Sennetts perspektiv åbner i højere grad for en forståelse af, at det kan give mening for parkourudøvere at skabe pædagogiske institutionaliserede rum. Kretchmar har imidlertid påpeget, hvordan dette rum er fraværende i meget idrætsundervisning i dag, hvor undervisere i stedet satser på at underholde og skabe så meget bevægelses som muligt (Kretchmar, 2006). I en dansk kontekst understøttes denne kritik af evalueringen Status på Idrætsfaget 2011 i forhold til folkeskolens idrætsundervisning. Heri fremgår:

*"Der synes i lighed med 2004 fortsat at være stor fokus fra lærernes side på at lave noget i idræt frem for at lære noget. Lærerne prioriterer oplevelsesdimensionen – at eleverne har det sjovt, og at de får et brud med den daglige undervisning – højere end læringsdimensionen."*

*(Munk & von Seelen, 2012, s.14)*

I forhold til parkour som undervisningsfag er det interessant at undersøge, hvorvidt de centrale aspekter af håndværksmæssighed udfoldes, eller om undervisningen, som Kretchmar kritisk har peget på, spændes for andre pædagogiske mål?

De overstående spørgsmål skal undersøges gennem analysen af undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole. I forhold til kritikken af den traditionelle idrætsundervisning i folkeskolen udgør højskolen en konkret anderledes pædagogisk institution.

Idrætshøjskolen udgør på mange måder et alternativ til folkeskolen og andre obligatoriske læringsinstitutioner. Her er ingen formelle eksamener, undervisningen er baseret på et aktivt valg, og eleverne er voksne og myndige. På Gerlev Idrætshøjskole er undervisningen i parkour udviklet af en gruppe parkourudøvere, som har et indgående kendskab til selvorganiseret parkour. Det udgør hermed en unik mulighed for empirisk at undersøge, hvorvidt det er muligt at udvikle et undervisningsfag i parkour i en pædagogisk institution, som bibeholder nogle af de oplevelser og betydninger, som udfoldes i en selvorganiseret praksis. Udover at udvikle og undervise på Gerlev Idrætshøjskole har underviserne været involveret i udviklingen af ADAPT-certificeringen og står for uddannelsen i Danmark. I den eksisterende forskning har Angel peget på, hvordan skabelsen af undervisningsstandarder og certificeringer som ADAPT-uddannelsen er central for at videreføre den korrekte forståelse for parkour og de dannelsesværdier, som franskmændene ønskede at udbrede. Undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole fremstår altså indledende som spændt for særlige pædagogiske mål. Spørgsmålet er imidlertid, hvilke værdier der konkret er tale om, hvordan de kommer til udtryk i den kropslige praksis, og hvilke ligheder og forskelle de skaber mellem den kropslige praksis i henholdsvis selvorganiseret parkour og undervisningsfaget parkour?

### **Feltarbejdets omfang og elevholdet**

Feltarbejdet på Gerlev Idrætshøjskole blev gennemført i foråret 2013. Undervisningsfaget i parkour er en specialelinje, der løber over 4 måneder med 10 ugentlige undervisningstimer. Feltarbejdet forløb i alt over 4 uger. I alt blev det til 40 timers deltagende observation på specialelinjen.

Undervisningen foregik overalt på skolens område. I den træning, jeg deltog i, foregik træningen på det udendørs parkourområde, hvor der er etableret en parkour park med forskellige mure, lavere rails og et railstativ, i en ældre springsal, i en stor idrætshal, i en trappeopgang og i en gammel lade, hvor der var opstillet railstativer.





Fotoserie 17: Parkour parken (Streetmovement)



Fotoserie 16: Small gym (Streetmovment)



Fotoserie 18: Big Gym (Streetmovment)







Fotoserie 19: Batcaven



Fotoserie 20: Trapper

Udover den daglige træning på skolens område havde eleverne en uges studietur til Frankrig. Her trænede de med to af de franske grundlæggere i Lisses, Sarcelles og Evry. Feltarbejdet dækkede ikke denne studietur, hvilket retrospektivt har vist sig at være en svaghed. Det ville have været givende at følge eleverne i deres møde med forskellige byrum for at undersøge nærmere, hvorvidt undervisningen havde skabt den engagerende konfigurationsbevidsthed, som dyrkes i selvorganiseret parkour. Det ville ligeledes være givende at se, hvilke betydninger eleverne tilskrev mødet med de franske grundlæggere og deres forståelse af parkour. Til trods for denne svaghed skabte mit feltarbejde forståelse for den daglige undervisning på højskolen og åbnede for en kulturanalytisk sammenligning af undervisningsfaget og selvorganiseret parkour.

Al undervisning foregik på engelsk og blev styret af de to undervisere, som har udviklet specialelinjen. Udover at stå for specialelinjen underviser de også i andre fag på skolen og

står for den årlige International Gathering i parkour. Ved siden af arbejdet på højskolen har de virksomheden Streetmovement.

Specialelinjen i parkour bestod i 2013 af 31 elever, heraf 18 mænd (16 danske og 2 udenlandske) og 13 kvinder (5 danske og 8 udenlandske). Hvor den selvorganiserede parkour hovedsageligt tiltrækker mænd, tiltrækker den pædagogiske kontekst i ligeså høj grad kvinder. I undervisningsfaget ønsker underviserne at videreføre det, de mener, er de 'oprindelige' værdier i parkour. I gennem studiet var det muligt at undersøge, hvilke værdier der konkret var tale om, og hvordan de kom til udtryk i den kropslige praksis. Empirien gav yderligere mulighed for at analysere disse i et kønsmæssigt perspektiv.

Aldersmæssigt spredte eleverne sig fra 19 til 33 år, hvor størstedelen (11 elever) var 20 år gamle. 12 elever, 9 mænd og 3 kvinder havde tidligere erfaringer med parkour som varierede fra selvorganiseret træning til gymnastikhold og Streetmovements egne parkourhold, imens 9 piger og 4 drenge ikke havde tidligere erfaringer med parkour. Alle elever havde en idrætsaktiv baggrund, hvor fodbold, gymnastik og fitness træning var de idrætter, de fleste havde beskæftiget sig med.

### **Refleksioner om feltarbejdet**

Feltarbejdet i undervisningstimerne foregik mellem den første og anden runde af træningsture i den selvorganiserede praksis. I starten af første undervisningstime holdt jeg et kort oplæg for eleverne om mig selv, mit projekt samt hvordan jeg ville indgå i timerne. Jeg forklarede ligeledes, hvordan jeg brugte GoPro kameraet. Jeg fortalte, at videooptagelserne udelukkende var til eget brug og aldrig ville lagt ud på de sociale medier. Hvis nogle af eleverne havde problemer med at jeg filmede, så skulle de sige til. Jeg fortalte, at de alle ville være anonymiseret i selve afhandlingen, og at jeg ind i mellem måske ville stille dem nogle mærkelige spørgsmål, der skyldes min interesse i at forstå, hvad de oplevede i undervisningen. Ingen elever havde på noget tidspunkt indvendinger imod min tilstedeværelse, og jeg oplevede en stor interesse for mit arbejde. Flere elever spurgte løbende ind til, hvordan det gik med studiet.

Feltarbejdet blev ligesom feltarbejdet af selvorganiseret parkour gennemført med et kropsligt, praktisk engagement, hvor jeg deltog på lige fod med eleverne. Eleverne blev ofte inddelt i grupper, hvor jeg måtte vælge at følge den ene. Jeg forsøgte at vælge grupper, så jeg fik observeret så mange forskellige elever som muligt samt vekslede mellem de to undervisere. Selvom jeg vidste, at træningen var hård, havde jeg ingen anelse om, hvor hård den var. Jeg betragtede mig selv om i en rimelig form, men den kom til kort i træningen på

højskolen. I nogle tilfælde var jeg nødt til at trække mig ud af praksis for ikke at forstyrre eller tiltrække mig for meget opmærksomhed. I andre situationer lykkedes det mig ikke at undgå at tiltrække mig opmærksomhed. Til en træning forsøgte jeg at følge med de erfarne elever i et spring over en betonkasse og slog det ene skinneben hårdt på kanten, så jeg måtte forholde mig observerende resten af træningen. Det var først med den oplevelse, at jeg erkendte, at jeg måtte begrænse mit praktisk engagement i forhold til udfordringer i timerne. På trods af disse udfordringer havde jeg nemmere ved at forholde mig reflektivt til undervisningen end i den selvorganiserede praksis, fordi der var tale om en fremmed kontekst. I arbejdet trak jeg på erfaringerne med videoobservation fra feltarbejdet i selvorganiseret parkour. Til forskel fra udøverne i selvorganiseret parkour var eleverne ikke vant til tilstedeværelse af et kamera, og mange af dem var nybegyndere. Indledende gjorde jeg mig overvejelser om, hvordan jeg kunne filme undervisningen uden samtidig at forøge elevernes opmærksomhed på deres kropslige repræsentation og forstyrre deres læringsprocesser. På baggrund af overvejelserne valgte jeg at placere kameraet i en større afstand til eleverne end til udøvernes i feltarbejdet i selvorganiseret parkour. Yderligere undlod jeg at pege kameraet direkte mod eleverne. Det betød dog, at jeg i mange tilfælde ikke har fået elevernes ansigter med på billederne, og derved ikke havde mulighed for at supplere de tykke beskrivelser med stillbilleder af samme kvalitet som i analysen af selvorganiseret parkour. Til gengæld har billederne kunnet inddrages uden at bryde elevernes anonymitet. I feltarbejdet oplevede jeg ikke, at kameraet forstyrrede undervisningen eller tiltrak sig elevernes opmærksomhed. En udfordring jeg ikke havde forudset var, at undervisningen på nogle underlag skabte vibrationer, som kameraet opfangede, når det var placeret på disse. Her blev samtaler næsten overdøvet af støj, hvilket udfordrede og gjorde den efterfølgende transskription ubehagelig. En simpel skumpolstring under kameraet og opmærksomhed på underlagt vil dog kunne have afhjulpet dette problem.

I feltarbejdet var min opmærksomhed rettet mod undervisningens indhold såvel som forløb. Selvom formålet var en kulturanalytisk sammenligning, forsøgte jeg at holde den tilbage i feltarbejdet og i stedet forsøge at indfange den partikulære kropslige praksis med en fænomenologisk åbenhed. Jeg forsøgte at stille kritiske spørgsmål til de opgaver eleverne blev stillet, den måde eleverne arbejdede med dem på, de oplevelser og erfaringer de skabte, samt hvilken viden og betydninger der lå bag disse. I timerne forsøgte jeg løbende at tale med eleverne om deres oplevelser og de ting, vi blev sat i gang med. Underviserne gjorde meget ud af at få eleverne til at reflektere. Efter de første to uger blev eleverne bedt om at reflektere over, hvordan de havde oplevet mødet med parkourundervisningen, og hvad de ønskede at blive bedre til. Eleverne skulle skrive refleksionerne ned og gemme dem. I den sidste uge blev disse refleksioner taget frem og anvendt som afsæt for en fælles

evaluering af undervisningsforløbet. Evalueringen fandt sted i en time, hvor underviserne bad eleverne beskrive deres oplevelser med faget. Udover den deltagende observation gennemførte jeg nogle opfølgende semi-strukturerede interviews med de elever, som tidligere havde dyrket parkour selvorganiseret.

### *Interviews*

Deltagelsen i undervisningen gav mulighed for at skabe forståelse for den konkrete situerede praksis, men for at opnå en dybere forståelse for de levede erfaringer af ligheder og forskellene mellem selvorganiseret parkour og undervisningen var det nødvendigt at udforske elevernes egne oplevelser. Jeg valgte derfor at interviewe de elever, som havde erfaringer med selvorganiseret parkour. To af disse eleverne havde jeg også fulgt i feltarbejdet af selvorganiseret parkour. Christoffer, en af mine hovedinformanter, var elev samt Nickolaj, som havde deltaget i en træningstur, som jeg deltog i. Som i studiet af selvorganiseret parkour blev temaerne for disse interviews udledt af den kropslige praksis med en vedvarende sensorisk opmærksomhed og fænomenologisk åbenhed. I interviewene spurgte jeg udøverne ind til deres oplevelse af forskelle og ligheder til selvorganiseret parkour. Interviewene varede mellem 30-45 min og fandt sted i umiddelbar forlængelse af undervisningen. Alle interviews blev optaget på min mobiltelefon og efterfølgende transskriberet. De interviewede elever er gengivet med deres rigtige navne, men blev også tilbudt anonymitet i afhandlingen.

### *Forskerrolle og legitimitet*

I feltarbejdet på Gerlev Idrætshøjskole var jeg en outsider, som trådte ind og blev en midlertidig del af et undervisningshold. Jeg var 10 år ældre end størstedelen af eleverne, men oplevede flere gange, hvordan elever fra de andre undervisningshold tiltalte mig som med-elev. I timerne var jeg derimod ikke blot en anden elev, men jeg var heller ikke en forsker, som stod på sidelinjen. Et par af eleverne genkendte mig som *hende fra Team JiYo*, hvilket i starten bidrog med en forøget opmærksomhed fra deres side, når jeg deltog i undervisningen.

Selvom jeg opnåede en fortrolig relation til underviserne måtte jeg i starten stå til måls for min historik og tidligere repræsentation af parkour. En af underviserne fortalte mig, hvordan han havde været kritisk overfor mit projekt og henviste til en udtalelse, som jeg var kommet med et par år tidligere i forbindelse med et tv-interview. Her blev min insider rolle en udfordring, fordi den var behæftet med forudgående forståelser og idéer om mig og min legitimitet. Selvom jeg var uenig i hans kritik, valgte jeg at forsikre ham om, at jeg var blevet

klogere siden da, og at de netop kunne sørge for at bidrage yderligere til forståelsen af parkour ved at lade mig følge undervisningen. I starten kæmpede jeg endvidere med, at de forstod mit studie som en evaluering af deres arbejde, hvilket jeg gentagende gange måtte redegøre for, at det ikke var.

### **Den anvendte analytiske og repræsentatoriske metode**

I den kulturanalytiske sammenligning af selvorganiseret parkour og undervisningsfaget på Gerlev var målet at indkredse forskelle og ligheder, som kunne svare kvalitativt på spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at transformere selvorganiseret parkour til et undervisningsfag og bibeholde nogle af de oplevelser og betydninger, som udfoldes i den selvorganiserede praksis. Alligevel valgte jeg at holde den kulturanalytiske sammenligning tilbage i selve feltarbejdet for at lade undervisningsfaget træde frem på sine egne præmisser (Stake, 1994, s. 242). Yderligere blev feltarbejdet på Gerlev Idrætshøjskole gennemført inden feltarbejdet i selvorganiseret parkour var afsluttet og den analytiske proces af denne empiri var intensiveret.

Efter feltarbejdet blev videoerne som i det andet casestudie transskriberet til tykke beskrivelser (Geertz, 1973) og jeg noterede foreløbige analytiske temaer. Ligesom i analysen af selvorganiseret parkour var der tale om forskellige typer af temaer. Nogle var overskrifter for særlige øvelser, fx 'add-one' og 'challenges' som gik igen, andre var værdier, fx om 'fællesskab' og om 'at udfordre sig selv'. Efter at have transskriberet alt materialet og havde en lang liste af foreløbige temaer gennemgik jeg alt empirien igen for at lede efter yderligere temaer og uddybe min forståelse for de eksisterende. Herefter lagde jeg empirien og de analytiske temaer til side og arbejdede med analysen af selvorganiseret parkour.

Gennem den deskriptive og samfundskulturelle analyse af selvorganiseret parkour skærpede jeg mit kulturanalytiske blik til sammenligningen. Med afsæt i analyserne var det relevant at afsøge empirien for, hvorvidt undervisningen åbnede for oplevelser af risiko og fare og selvforvaltet håndtering af disse, samt hvorvidt undervisningen åbnede for den håndværksmæssige færdighedsdannelse. Alt det empiriske materiale blev gennemgået igen og sorteret under disse spørgsmål. Til at skabe struktur i analysen valgt jeg at dele analysen i to dele; en analysedel, hvor jeg udforskede de bevægelseskulturelle ligheder, og en analysedel, hvor jeg udforskede de bevægelseskulturelle forskelle. Ligesom den deskriptive analyse af parkour blev analyserne bygget op omkring de tykke beskrivelser og billedmateriale for at invitere læseren så tæt på den levede erfaring som muligt (Flyvbjerg, 2010, s. 483)

### **Analysens indhold og struktur**

Den kulturanalytiske sammenligning af selvorganiseret parkour og undervisningsfaget på Gerlev er opdelt i to kapitler.

For at give læseren et overblik over undervisningens indhold og struktur indledes det første kapitel med en beskrivelse af undervisningens typiske forløb og ofte anvendte øvelser. I de første afsnit beskrives det, hvordan underviserne gennem disse øvelser skaber bevægelsesmæssige affinitet mellem selvorganiseret parkour og faget. Efter denne indledning zoomer analysen ind på spørgsmålet om, hvorvidt undervisningen åbner for de tre karakteristika for håndværksmæssighed: *sensorisk opmærksomhed*, *modstand* og *gentagelse* samt de særlige intersubjektive relationer, som er på spil i selvorganiseret parkour. Det undersøges yderligere, hvilke relationer der udfoldes mellem underviserne og eleverne. Analysen bidrager med viden om, hvorvidt der skabes rum for den færdighedsindlæring og bevægelseskulturelle udvikling, som kendetegner selvorganiseret parkour.

I det næste kapitel udforskes de bevægelseskulturelle forskelle, som præsenteres som tre disciplineringer; en kropslig, en ideologisk og en legende. Det diskuteres, om de tre disciplineringer spænder ben for de oplevelser og erfaringer, der fremstår som særlig betydningsfulde i selvorganiseret parkour, eller om de nærmere kan ses som pædagogiske supplementer. Afslutningsvis samles der op på de bevægelseskulturelle transformationer, som den pædagogiske institutionalisering på Gerlev har medført. Analysen afrundes med en afsluttende analyse af undervisningen i et kønsmæssigt perspektiv samt en diskussion af undervisningsfagets relation til højskolen som alternativ pædagogisk institution.

### Bevægelseskulturelle ligheder

At deltage i undervisning i parkour er noget andet end at dyrke parkour selvorganiseret. Undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole afgrænser den kropslige praksis til bestemte tider og bestemte områder. Yderligere foregår undervisningen i et fast hold med 31 eleverne, hvor underviserne foretager den overordnede styring og planlægning af den kropslige praksis. Disse aspekter har indflydelse på oplevelserne. Undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole kan indledende anskues som en sportificeringsproces, hvor selvorganiseret parkour disciplineres til idrættens og sportens traditionelle rammer. På trods af dette var det muligt at spore bevægelseskulturelle ligheder mellem undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole og selvorganiseret parkour.

Undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole var præget af stor variation. Alligevel var der et gennemgående, typisk forløb i timerne. Undervisningen foregik forskellige steder på skolens område. Inden undervisningen blev eleverne oplyst om dagens mødested og mødte op til en præsentation af dagens program. Undervisningen startede altid med en grundig opvarmning, og herefter blev eleverne oftest delt op i to eller tre grupper, som skulle arbejde med forskellige øvelser.

### Bevægelsesruter

En gennemgående øvelse i undervisningen bestod i, at underviserne udfordrede eleverne med forskellige bevægelsesruter over mure, rails eller redskaber. Eleverne skulle sætte forskellige bevægelser sammen og bevæge sig flydende og kontrolleret. I disse ruter blev de signifikante basics introduceret og trænet:

*Underviseren instruerer i, hvad der skal laves i det første railstativ. Først skal de tage et skridt på et lavt rail, lave en underbar, lande og lave en underbar mere med det samme uden mellemtrin. Herefter skal de svinge ned under et andet rail fra det sted de lander. Det er altså en øvelse, hvor de ikke må tage nogle mellemtrin. I det andet railstativ skal de lave lazy over tre rails, hvor de kun må lande med en fod på jorden mellem hvert spring.*

*(Onsdag 25-1:1)*

Selvom bevægelsesruterne ofte blev skabt af underviserne, åbnede underviserne op for en vis grad af selvbestemmelse gennem præsentation af forskellige valgmuligheder:





Foto 2: Underviseren foreviser bevægelsesruten

*“Okay, lets move on. In the next one there are four different options. So in the first one you move in a circle”, siger underviseren, imens han kravler op i stativet, stiller sig på det laveste rail, imens hans hænder har fat i det øverste. Han sætter af, svinger i en flydende halvcirkel over det øverste rail, imens hans krop roterer 180 grader, så han lander på det samme rail som han satte af fra. Herefter vender han sig om, og springer over imellem de to næste rails, hvor han trækker sig igennem ved at gribe fat i det øverste.”If you don't want to do the turnvault, you do this vault”, siger han og fremviser herefter flere alternative bevægelser. “It is all about control, control, control...”, instruerer han.*

(Onsdag 11-1:10)

Målet var ikke kun at lære eleverne de signifikante basics, men også at lære dem at sætte dem sammen til én flydende bevægelsesrute. For at tvinge eleverne til at koordinere deres bevægelser opsatte de løbende regler, som fx at de ikke måtte lave mellemtrin. Hvis ikke eleverne kunne skabe denne flydende bevægelses kvalitet, skulle de vælge en af de andre anviste bevægelser eller finde på en anden. Kontrol og den flydende sammensætning af bevægelser var et centralt fokuspunkt i undervisningen:

*“So, the challenge here is control. I want you to... when you are doing your underbar and land, I want you to do an immediate movement to one of the sides”, forklarer underviseren og viser, hvordan han i én flydende bevægelse lander og bevæger sig ud til siden på alle fire. “Okay, so that means that you shall focus on your landing and then move quickly”, forklarer han, imens han viser det igen. “It is about perfect coordination,” siger han, imens eleverne begynder.*

(Onsdag 11:10)

Målet var, at bevægelserne skulle kunne anvendes som afsæt for videre bevægelse. Hermed skabte underviserne en forbindelse til bevægelsesudviklingen i selvorganiseret parkour.



Undervisningen adskilte sig imidlertid fra selvorganiseret parkour, ved at der ofte blev anvendt mobile redskaber, som gav mulighed for at arbejde med en flydende positionsrumlighed som i traditionel gymnastik. Alligevel forsøgte underviserne at skabe situationer, hvor eleverne skulle tilpasse deres bevægelser til en fast positionsrumlighed:



Foto 57: Undervisning i small gym

*Efter ca. 5 min stopper underviseren eleverne. "Okay guys, I want you to make one movement", forklarer han. Han beskriver, hvordan eleverne skal springe og køre direkte videre. "Bum, bum, bum" illustrerer han med lyde. "So no breaks", siger han. Eleverne kører igen videre, og underviseren står og kommenterer deres bevægelser med "bum" lyde. Efter lidt tid stopper han dem igen. "Okay, what can we do to make it a little bit more.... For me it looks like, that the first part is a little bit hard. What can we do?", spørger han eleverne. Der er ikke nogle, der siger noget. Eleverne kigger bare på ham. "Move it a little bit down og away?", foreslår en pige efter noget tid, imens hun peger på træplinten og smiler. "Oh yeah, but we cannot do that, because if we were outside we could not do that," svarer underviseren.*

*(Mandag 12-1:9)*

Underviserne forsøgte hermed at skabe situationer, som lignede de situationer udøverne står i i selvorganiserede parkour i byens rum. Her kan objekterne ikke flyttes, men eleverne må tilpasse deres bevægelser. Hermed åbnede underviserne for, at eleverne skulle udforske grænserne for deres bevægelsesmæssige spillerum.

Hvor udøverne i selvorganiseret parkour primært træner de forskellige basics, var undervisningen præget af en langt større bevægelsesmæssig alsidighed. Udover de

signifikante basics blev eleverne løbende udfordret i funktionelle træningsøvelser som squat, lunches, løb, balancer og pull-ups samt akrobatiske færdigheder som fx håndstand og hovedstand. Ind imellem var undervisningen alene orienteret mod forbedring af elevernes fysiske form med såkaldt *conditioning*. Der var tale om hård fysisk træning, men uden maskiner eller decideret træningsudstyr. Eleverne blev udfordret med deres egen krop og de fysiske omgivelser. Den fysiske træning var afgrænset til funktionelle bevægelser, som havde relevans i forhold til fremadrettet bevægelse:

*"I forgot to say. Your hands should be like this and not like this", fortæller underviseren, imens han viser henholdsvis et overhåndsgreb og et underhåndsgreb i pull-ups. "Because... you cannot do this through a wall," instruerer han videre og lader som om, at han smadrer hænderne igennem en mur og tage fat i den med underhåndsgreb. Eleverne skal holde overhåndsgreb i deres pull-ups, fordi det kun er sådan, de kan tage fat, hvis de skal trække sig op over en mur.*

(Torsdag 11:1)

I selvorganiseret parkour spiller *conditioning* ikke den samme rolle. Her er udøverne i højere grad optaget af at skabe bevægelsesmuligheder og udfordringer med afsæt i de signifikante basics. Den fysiske træning i undervisningen var ikke et mål i sig selv, men rettet imod bevægelsesmønstrene i parkour. Underviserne ønskede at give eleverne så bredt et funktionelt bevægelsesrepertoire som muligt.

Gennem bevægelsesruterne arbejdede underviserne ligeledes med at give eleverne erfaringer med frygt og risiko. Størstedelen af undervisningen fandt sted på faciliteter, hvor der var risiko for at slå sig. Skabelsen af forskellige valgmuligheder gav imidlertid eleverne en vis selvbestemmelse og mulighed for selv at styre udfordringerne:

*Underviseren viser en ny rute. Nu skal de ikke glide ned ad gelænderet, men springe op over de skrå rail og springe videre over et lavere, ved at holde fast i de to skrå. "Der er faktisk ret langt ned... ej det tror jeg ikke, at jeg vil", siger en pige, da hun står oppe i stativet og kigger ned på fliserne under hende. "Okay. Det er også okay. Du tager den bare ned under", siger underviseren smilende. Pigen hopper ned og forsætter den rute, som han lige foreviste for eleverne. "Yes, godt... fantastisk", roser han hende, da hun laver det sidste spring.*

(Onsdag 25-1:2)

Et af de ledende spørgsmål for analysen af parkour som undervisningsfag var, hvorvidt den pædagogiske institutionelle kontekst gav mulighed for, at eleverne kunne erfare risiko og frygt? Hvor bevægelsesruterne i de hårde miljøer indeholdt en vis risiko og dermed skabte

oplevelser af frygt hos nogle elever, var de imidlertid primært rettet mod træning af specifikke bevægelser. Risiko og frygt udfoldes i meget idræt og sport, hvor man skal lære noget nyt og derved kan falde eller slå sig. Parkourundervisningen skilte sig imidlertid ud ved, at risiko og frygt var gjort til oplevelsesdimensioner, som eleverne eksplicit skulle søge. Det skete, når underviserne iscenesatte *challenges* med eleverne.

### **Iscenesættelse af challenges**

Allerede i starten af forløbet introducerede underviserne eleverne for frygtarbejde som et centralt aspekt i undervisningen:

*"We are going up! Some of us all the way to the top. Maybe not everybody. But you need to meet a friend and he lives inside you... he could be a woman or a man.... But sometimes if you push him or her, he or she strikes back by doing this (underviseren imiterer, at han kvæler sig selv) or hurting your stomach a little bit and stiffening up your whole body. It is the fear, and I am calling him, mine is a guy I think, your friend, because it is your friend, that's way you have survived or your DNA survived and did not die many years ago. Because if you are not afraid of falling there is simply something wrong with you... that we need to fix. And if you have too much fear that is also something that we can work with. So you have to respect your fear and remember that it is your friend. You can use it to hold you back, but also in general tell your fear that you are the master. We will use different tools to make you the master of your fear. Okay?"*

(Mandag 11:6)

I undervisningen var frygt en positiv oplevelse, som eleverne skulle lære at håndtere og arbejde med. Underviserne ønskede at iscenesætte den ekspansive og grænsesøgende rettet, som dyrkes i selvorganiserede parkour.

Underviserne udfordrede eleverne med challenges på forskellige måder. En tilgang var, at underviserne præsenterede eleverne for særlig udfordrende bevægelsesruter:



Fotoserie 21: Underviserne viser to udfordrende ruter

På billederne instruerede underviseren i to forskellige challenges. Først viste han en bevægelsesrute, hvor han kravlede ud igennem et vindue, bevægede sig hen mellem to rails til den modsatte mur, klappede sin hånd på den og kravlede samme vej tilbage igen. Han kommenterede, at den måske var meget nem for nogle elever, men at de - kulden taget i betragtning - skulle bevæge sig langsomt og velovervejet. Herefter viste han den anden bevægelsesrute, som var en smule sværere. Han balancerede sidelæns langs ydersiden af et rail og viste tydeligt, hvor eleverne skulle holde fast. Han kravlede rundt om en betonstolpe og ind igennem et vindue tilbage på plateauet. Han gentog, at eleverne kun skulle vælge en af de to challenges. Ved de udfordrende bevægelsesruter var der altid flere forskellige valgmuligheder, som eleverne selv kunne vælge imellem.

Andre gange skulle eleverne selv skabe challenges på stedet. I eksemplet instruerede en underviser i processen:

*"Don't look for difficult jumps, that are difficult for you. Look for jumps that are scary for you. So they are outside your comfort zone, but in... what you can do technically and... so an example of that could be... some of your guys have worked with monkey to catleap up in the tower... no no, down on the ground level, but I am thinking about doing it up in the tower which is an easier move, but of course more scary, because more is at risk and at stake. It is more risky. It should not feel dangerous, but it should feel like something that you would like to do... but it is scary. Does it make sense?", siger underviseren og ser på eleverne, som kigger op på tårnet.*

(Onsdag 24-2:2)

Underviseren instruerede i, at eleverne skulle lede efter udfordrende spring på stedet. Underviseren beskrev, hvordan springene skulle anticiperes som opnåelig for den enkelte. Eleverne skulle vælge challenges, hvor de oplevede, at det alene var frygt, som begrænsede dem. Underviseren henviste herved til den følelse, som søges i selvorganiserede parkour. Yderligere beskrev underviseren, hvordan elevernes challenges skulle tiltrække dem: "... it should feel like something that you would like to do...". På denne måde italesatte han den engagerende konfigurationsbevidsthed fra selvorganiseret parkour.

### **Kreativ bevægelsesudvikling**

I undervisningen var et andet aspekt ligeså centralt som iscenesættelsen af challenges. Eleverne blev løbende udfordret på deres evne til selv at skabe bevægelsesmuligheder. En gennemgående øvelse var *add-one*.



Foto 3: Underviseren instruerer i add-one

På billedet instruerede underviseren en gruppe i *add-one* øvelsen. Han startede med at fortælle, at de havde to tårne (billedet er taget fra toppen af det ene) og et railstativ, som de måtte bevæge sig på. En person skulle starte med at lave en bevægelse og alle andre skulle

efterligne den. Herefter skulle den næste elev finde på en bevægelse, som alle skulle efterligne og så fremdeles. Til sidst ville de have en masse bevægelser sat sammen til et langt flow. Bevægelserne ville resultere i en lang slange, som ikke måtte bide sin egen hale eller krydse sig selv, da det ville bremse flowet. Hvis det skete, skulle de starte forfra eller finde på en anden bevægelse. Hvis der var nogle, som lavede en bevægelse ikke alle kunne, skulle de beholde bevægelsen, men hjælpe de andre med at finde en alternativ løsning. Det var bare vigtigt, at de fulgte den sammen linje i railstativet. Add-one øvelsen udfordrede eleverne på deres kreativitet, men stillede samtidig alene krav om at den enkelte elev skulle skabe én eller to bevægelser. Yderligere kunne eleverne inspirere hinanden.

Underviserne forsøgte løbende at få eleverne til at udfordre sig selv og hinanden. De gav eleverne mulighed for selv at bestemme, hvordan redskaber skulle placeres, eller hvad de gerne ville træne. Underviserne trak sig tilbage og ville have eleverne til at arbejde selvforvaltende. Nogle gange lykkedes det at skabe en proces, hvor eleverne selv styrede træningen, andre gange var det svært at få dem i gang:

*Underviseren starter med at give eleverne nogle hurtige forslag til, hvad de kan træne på kasserne. Herefter spørger ham dem, hvad de gerne vil. Der er ingen af eleverne, der siger noget. De står blot afventende og kigger på ham. Til sidst griber han ind: "Okay, I think it is going to be like this. Kong-precision", siger han og rykker en stålkasse hen bag en anden.*

*(Onsdag 12-1:2)*

Eleverne fik ofte frie tøjler, men det endte ofte med, at de samlede sig om et enkelt redskab eller en konkret bevægelse og dannede en kø:

*Det ser ud som om, at eleverne ikke helt kan finde ud af, hvad de gerne vil. Efter lidt tid danner de en kø for enden af plinten. Det ender med at være en lang kø, hvor de står tavse og ser på hinandens spring, imens de venter på, at det bliver deres tur.*

*(Onsdag 25-2:4)*

Særligt i starten virkede eleverne fremmed overfor den kreative bevægelsesudvikling. De stod forventningsfulde og ventede på at blive sat i gang af underviserne. Under forløbet blev eleverne bedre til at udfordre sig selv i takt med, at de fik mere og mere erfaring med de åbne processer, hvor der hverken var undervisere eller bestemte regler som i sport, der fortalte dem, hvor eller hvordan de skulle bevæge sig. Grundlæggende var eleverne indstillet på en traditionel undervisningssituation, som de havde svært ved at koble sig fra på trods af undervisernes ihærdige forsøg. Denne observation viser, at kreativ bevægelsesudvikling kræver et vist færdighedsgrundlag og indikerer samtidig, at dette



færdighedsgrundlag ikke er udviklet gennem den idrætsundervisning, eleverne tidligere har deltaget i.

Underviserne forsøgte vedvarende at skabe rum for, at eleverne selv kunne skabe bevægelser ved at bruge omgivelserne samt arbejde og eksperimentere med disse. Spørgsmålet er imidlertid, om dette rum åbner for den håndværksmæssige færdighedsdannelse, som finder sted i selvorganiseret parkour? I analysen af selvorganiseret parkour fremhævede jeg tre særlige karakteristika for denne: *sensorisk opmærksomhed*, *modstand* og *gentagelse*.

### **Rum for sensorisk opmærksomhed**

Det primære i parkourundervisningen var ikke bevægelsernes ydre visuelle udtryk, som var tilgængeligt for underviserne, men elevernes egne oplevelser. Underviserne forsøgte at skabe en sensorisk opmærksomhed hos eleverne. I træningen af den basic, der kaldes monkey, bad underviseren for eksempel eleverne om at gå ned i knæ og kigge frem, inden de tog tilløb.



Foto 594: Elev går ned i knæ



Foto 605: Elev går ned i knæ

Da jeg ikke havde hørt formålet med øvelsen, spurgte jeg efterfølgende underviseren, som svarede: *"Det er for at mærke den rigtige stilling nede i benene"*(Onsdag 25-2:4). Senere bekræftede han, at den sensoriske opmærksomhed var et centralt fokuspunkt i timerne:

*"... det er også det, som jeg synes, er så fedt i parkour. At det handler så meget om, hvordan bevægelserne føles for dig. Det arbejder vi rigtig meget med."*

(Mandag 11:13)

Udover den kropslige følelse blev eleverne præsenteret for lyden af deres bevægelser, som en indikator for kvaliteten af disse. Kontrasten til lyden af den gode bevægelses kvalitet, var

crossfitternes larmende hop, som ifølge underviserne vidnede om uhensigtsmæssige og skadelige landinger. Underviserne på parkourlinjen ville have eleverne til at udforske og sammenholde samspillet mellem deres bevægelse og den taktile og audiologiske sansning af denne og lære dem at bruge det til at modulere deres bevægelse:

*Efter et par runder stopper underviseren dem igen. "You have to take good care of our body. This is not taking care of your body", siger han og hopper hårdt op og ned på begge fødder, imens hans krop slasker). "This is taking care of your body.. ahh", forsætter han, imens han hopper op og ned på stedet helt let og spændt. "I am taking care of my body. Hello little friend how are you (siger han til sine højre fod). Hey Mikkel I am fine thank you. How about you (spørger han den anden fod). Ahh I am fine, thank you... Oh I hate you I hate you (hopper igen hårdt op og ned på flade fødder for derefter at hoppe let) Oh! now I love you", forklarer han, imens eleverne griner højtlydt af ham. "Okay, so let the jumps love you and don't destroy your knees", forsætter underviseren og viser med sine hænder, hvordan fødderne skal bevæge sig let. "Try to do it fine. I know that some shoes... those kind of shoes (siger han og peger på en piges løbesko) make a little bit more "dock" that these ones does (løfter sin egen sko frem) because the sole is really, really hard (eleverne begynder at hoppe op og ned og tester lyden af deres sål). But that is no excuse; you just have to do it better then. We are going to do some more rounds with no sound. I am just going to stand in the middle and listen to your knees shouting "I love you"', forklarer han, imens han springer med små lydløse hop op ad trappen og stiller sig på midten, hvor han bukker sig ned med hænderne på knæerne. Han lytter til eleverne, som springer en efter en op ad trappen. "Uhh.. I love you... JA!", kommenterer han. "Flot, flot, flot, flot."*

(Mandag 12-2:3-4)

For at skabe den eksplicitte fokus på fornemmelsen af bevægelserne og refleksionen omkring dem spurgte underviserne ofte ind til elevernes sensoriske erfaringer med bevægelserne.

### **Rum for gentagelse**

Gentagelse var det andet håndværksmæssige karakteristika i selvorganiseret parkour, hvor udøverne vedvarende eksperimenterer med bevægelsesudfordringerne for at bryde dem. Når bevægelsesudfordringerne er breaket, gentager udøverne yderligere bevægelserne igen og igen, indtil de erfarede clean. Når den konkrete bevægelse eller bevægelseskombination er erfaret som clean, finder udøverne et nyt sted at udfordre denne. Denne konstante vekslen mellem bevægelsesmæssige udfordringer fremstod ikke lige så tydeligt i undervisningen. Her var i større grad fokus på at forfine bevægelserne gennem gentagelser på det konkrete sted:



*Eleverne øver sig på begge baner. De kommer i en lind strøm efter hinanden. Tempoet er blevet skruet op over ved ribbene. Det ser ud til, at de fleste er blevet rimelig trygge ved at springe mellem plinten til ribben. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, om ikke det snart bliver kedeligt. Jeg tror, at jeg ville begynde at kede mig nu. Eleverne ser imidlertid ikke ud til at kede sig, men arbejder koncentreret.*

*(Mandag 12:4)*

I undervisningen blev der lagt vægt på, at eleverne havde tid til mange gentagelser, hvilket går imod den kritik, som Kretchmar har rettet mod nutidens idrætsundervisning. Der var imidlertid tale om en anderledes gentagelse end i selvorganiseret parkour. Eleverne arbejdede tålmodigt og det virkede ikke som om, at gentagelserne kedet dem. Eleverne fik mange gentagelser af de samme bevægelser, men underviserne udviklede konstant på ruterne med en ekstra bevægelse eller retningsændring i takt med elevernes færdigheder. Hermed adskilte de gentagne øvelser sig fra Sennetts kritik af rutiner (Sennett 2009:165). Et eksempel var add-one øvelsen, hvor eleverne skulle bevæge sig i en slange og skiftes til at finde på en ny bevægelse. Denne øvelse skabte talrige gentagelser, men samtidig en vedvarende udvidelse af kompleksitet. Herudover påpegede underviserne løbende overfor eleverne, hvor vigtigt det var, at de var vedholdende og selv løbende forholdt sig kritisk til deres bevægelsesudvikling:

*“Yes, what I like you to do is, if you say that you want to do monkey not just do one or two. You need to do eleven at least to be able to see some progression. And if you keep doing the same mistake then stop and ask someone to correct it. So you learn something, so to speak. It is the same in all kinds of sport. If somebody keeps doing the same mistake he or she should change something and see how that works instead of just keep going”, fortæller Martin.*

*(Onsdag 25-2:4)*

Underviserne lagde vægt på, at eleverne forholdt sig aktivt til deres bevægelser og derved muliggjorde oplevelser af progression i gentagelserne. I de enkelte undervisningstimer foregik undervisningen primært på ét sted, men fra undervisningsgang til undervisningsgang skiftede underviserne mellem forskellige rum og faciliteter på skolen. På den måde understøttede træningen den gentagelse, som udfoldes i selvorganiseret parkour.

## **Rum for modstand**

Til forskel fra selvorganiseret parkour var undervisning hele tiden i mere eller mindre grad styret af underviserne. Underviserne havde dog primært en induktiv tilgang. De stillede eleverne overfor forskellige udfordringer, som de selv skulle eksperimentere med:

*“So we are going to do some climb-ups. I won't tell you how to do it, I want you to try... to try it out for yourself. One condition: no knees. Ten times to the top. And otherwise just get up the wall. There is a little helper (underviseren peger på et stålstativ, som står lænet op ad den skrå, 2 meter høje betonvæg). If you don't want to run up you can just start on that one. But otherwise run up, do your climb-up, and then crawl down on the other side. It is really simple. Okay? And I will take a look at you and how you do it”* fortæller underviseren.

*(Mandag 11:10)*

I overstående situation gav underviseren eleverne en opgave om at kravle op over en skrå mur med en såkaldt climp-up. Hermed gav han eleverne muligheden for at mærke modstanden i bevægelsen, og lod dem kæmpe selvstændigt for at finde en måde at overkomme den på.



Foto 61: Elever eksperimenterer med climp-up

På billedet står en dreng og kigger opgivende ned i sine hænder. Han løb op ad væggen og fik fat i kanten, men hans fod begyndte at glide, og han måtte give slip og lade sig dumpe ned på jorden igen. Han så en smule frustreret ud og gik tilbage til tilløbsstedet. En anden

pige forsøgte sig ved siden af, men fra den lille hjælper, som underviseren havde sat op. Denne gang lykkedes det hende. Hun fik smidt sin overkrop ind over muren, og kunne herfra skubbe fra med hænderne og presse overkroppen op i strakte arme, så hun kunne tage først den ene fod og så den anden fod op på muren. Underviseren roste hende.

At underviserne gav eleverne rum til selv at eksperimentere og selvstændigt finde en måde at løse opgaverne på skabte mulighed for, at eleverne kunne udforske relationen mellem deres bevægelser og stedet. Underviseren startede ikke med at vise, hvor hænder og fødder skulle placeres, hvad de skulle gøre og hvornår, men gav dem en åben opgave, som de forsøgte at løse ud fra deres aktuelle færdigheder. Den åbne udfordring bryder netop med den *målrettethed*, som Sennett kritiserer i forhold til færdighedsdannelse (Sennett, 2009, s. 166). Underviserne arbejdede for, at eleverne skulle lære at bevæge sig med flydende og kontrollerede bevægelser, men vejen dertil gik gennem elevernes prøvende bevægelser, hvor nogle af dem hev, trak og slæbte sig igennem:

*Den ene dreng, som endnu ikke er kommet over muren, løber hen og prøver igen. Han får fat i kanten og prøver at sætte af på væggen, men hans fødder bliver ved med at glide. På et tidspunkt kommer han nærmest helt over på siden. Til slut lykkes det ham at komme så langt op, at han har overkroppen oppe over muren. "Yeah, come on!" råber underviseren til ham.*

(Mandag 11:11-12)

Underviserne arbejdede i tråd med forståelsen af, at modstand ikke er et problem, men netop forudsætningen for at skabe greb om et håndværk (Sennett, 2009, s. 47). Underviserne skabte hermed rum for at videreføre den håndværksmæssige udforskningsteknik af at risikere og fejle. Underviserne opsatte nogle enkelte regler som ydre rammer for udforskningen:

*"No knees! Never knees!" råber underviseren, da han går forbi køen. Nogle elever kan ubesværet springe op på plinten uden at bruge deres knæ, men flere har problemer. En pige går i stedet over på siden af plinten, dvs. på det lange led, for at have plads til at sætte fod og modsat hånd på den og presse sig op uden at bruge knæet. Nogle elever sætter deres fødder på samlet ligesom underviseren, men de fleste sætter kun en enkelt fod på eller splitter fødderne, så de placeres på forskellige trin på ribben. Der er stor forskel på, hvor gode eleverne er til at komme op på plinten. Nogle springer direkte, andre sætter hænderne i, imens andre må kravle besværet op.*

(Mandag 12-1:3)

Det var fascinerende at betragte, hvor forskelligt eleverne greb opgaverne an. Fælles for dem alle var dog en tendens til at sætte knæene i, når de skulle kravle op på høje genstande.

Brugen af knæ er mulig, når der trænes på redskaber og faciliteter, som har pæne og rene overflader. Underviserne ønskede imidlertid at udvikle elevernes forståelse for, at denne bevægelse ikke er hensigtsmæssig, men direkte skadelig på længere sigt, og ofte slet ikke mulig, når man træner udenfor i selvorganiseret parkour. Den fælles vante kravlebevægelse var imidlertid svær at ændre:



Foto 626: Elev sætter knæ i underlaget

*"Arh... no knees, no knees!" siger underviseren og tager sig til hjertet. Pigen griner og forsætter øvelsen. "Yes very nice, but don't break me", siger underviseren til hende. Den næste pige skal også til at sætte knæet i, men da underviseren giver en højlydt stønnen fra sig, undgår hun i sidste sekund at sætte det i. "Arg... my ace!", råber han, da den næste pige sætter underbenet i plinten. "Jamen det er mit skinneben", siger hun. Underviseren står bare og stønner og tager sig til sit ene ben. Hun griner og forsætter øvelsen. "This is a heartbreaker group", kommenterer han højt til dem alle. "no knees!"*

(Mandag 12-1:7)

Situationerne viser, at parkourundervisningen ikke kun bestod i indlæring af nye bevægelsesmønstre og en udvidelse af elevernes bevægelsesrepertoire, men ligeledes i aflæring af bevægelsesmønstre, som er uhensigtsmæssige i parkour. Forsøgene på at aflære eller transformere disse uhensigtsmæssige bevægelsesmønstre kunne ud fra Elias og Dunnings teori tolkes som en regulering af den kropslige praksis, hvor der sættes rammer op for at reducere den vold, som eleverne kan påføre sig selv i parkour. På den anden side er det også muligt at argumentere for, at transformationen af de uhensigtsmæssige bevægelsesmønstre var en del af en læringsproces, hvor eleverne skulle lære at bevæge sig frit og ubesværet rundt i hårde og risikofyldte miljøer og dermed kunne skabe udfordringer i disse. Undervisningen reducerede ikke entydigt frygt og risiko i parkour.

Udover de enkelte regler som underviseren opsatte for at skabe sikkerhed samt effektive og funktionelle bevægelser, lod de eleverne opleve risiko for - samt erfaringer med - at fejle:



Foto 63: Elev der falder

*Lige da jeg tænker, at der faktisk ikke er en eneste, som er faldet, snubler en dreng. Han snurrer rundt og lander med fødderne på jorden og maven henover raillet. Heldigvis har han fat i raillet med sine ene hånd, så han ikke får alt sin vægt ned over raillet. De andre i køen gisper, imens drengen vender sig om og ser forskrækket ud. Han smiler dog og svinger sig over raillet og ud af stativet. "Er du okay?", spørger en anden elev og går over imod ham. Han klasker sig på maven. "Ja, jeg er okay", siger han og smiler. Da det bliver hans tur springer han op igen og balancerer hen af raillet. Da han kommer til hjørnet, hvor han faldt ned sidst, prøver han igen at snurre en hel omgang. Denne gang lykkes det, og han springer ned fra raillet.*

(Onsdag 11:7)

Undervisningen indeholdt en vis risiko og farer. Underviserne spurgte ofte eleverne om, hvorvidt en bevægelsesudfordring var farlig, og om hvorvidt man ville kunne slå sig, for at få dem til at reflektere over risikoen. Underviserne sigtede dog ikke mod at skabe situationer, hvor der var risiko for at komme alvorligt til skade. Mindre skader som hudafskrabning, bøffer og slag var imidlertid en del af undervisningen:

*En pige svinger og kommer til at banke tæerne ind i det nederste rail. "Av", siger både hun og de andre. Hun griner. Det ser ikke ud til, at hun slog sig syndeligt. Hun går videre over på murstenen og forsøger at lave stepvault over raillet.*

(Onsdag 25-1:2)



Fordi eleverne hele tiden selv skulle eksperimentere med udfordringerne og blev tildelt selvbestemmelse i forhold til udfordringens størrelse, skabte underviserne en forbindelse til de konsekvens-pædagogiske situationer, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Eleverne havde selv mulighed for at tilpasse udfordringen og var med fald og småskader ikke i tvivl om, hvorvidt der var tale om en god eller dårlig bevægelse, eller hvem der stod til ansvar.

Selvom undervisningen primært foregik på hårde overflader som gelændere, betonstrukturer, asfalt og trægulv samt hårde træ- og metalredskaber var parkourlinjen et af de fag, hvor eleverne fik færrest skader. Dette fandt eleverne ligeledes bemærkelsesværdigt:

*Peter går bare rundt og kigger, imens de andre elever arbejder med challenges. Han fortæller mig, at han skal passe på, fordi han er kommet til skade med sin skulder. Jeg spørger, om han kom til skade i parkourundervisningen. "Nej, nej, nej...det var noget så dumt som en åndsvag leg", svarer han. "Ja, det er åndsvagt. Vi laver så meget udfordrende her i timerne, og så er det i de gamle lege og andre fag, at folk kommer til skade", siger en pige og griner.*

(Onsdag 24-2:6)

Træningen med risiko og farer gjorde eleverne i stand til at håndtere fald. Arbejdet med risiko og fare som modstand skærpede elevernes fokus. I en øvelse skulle eleverne balancere hen ad en bom i small gym. Underviseren satte bommen højere og højere op, så den til sidst var et godt stykke over elevernes hoveder:



Foto 7: Balanceøvelse med fokus

Den anden pige er nået hen til enden af bommen. "Var det slemt?", spørger jeg hende. "Nej, det var ikke så slemt", siger hun og smiler. "Det var faktisk lidt nemmere", forsætter hun. "Nemmere?", spørger jeg forundret. "Ja, der var lidt længere ned, så...." (Underviseren bryder ind: "så gad man ikke at falde ned") "ja, så ville man ikke falde ned. Det er faktisk første gang, at jeg kom hele vejen over, men jeg kan ikke helt sige, hvorfor? Jeg ved det ikke helt", forklarer hun. Den næste pige bevæger sig stille og roligt frem ad, imens hun stirrer stift frem for sig. Hele hendes krop er spændt og bevæger sig flydende fremad. "Perfekt! Man skal åbenbart bare sætte den højere op!", siger underviseren, ryster på hovedet og slår ud med armene...(...)... Underviseren samler gruppen og spørger, hvordan det var, da han flyttede bommen op. Han siger, at de talte meget om, at nu var det farligt, men at mange af dem faktisk blev bedre. "Yes, it makes you concentrate more", svarer en af pigerne, og de andre nikker. "Okay, because you could not just (underviseren imiterer, at han træder væk fra bommen). Okay, so the height makes you more focused, very interesting", forsætter han, og pigerne nikker. "Do you think that you can have the same kind of focus even when it is low?", spørger han dem. "We can try", siger en pige.

(Mandag 12-1:5-7)

Selvom fald og smårifter var en del af undervisningen, var der ingen elever som faldt i forbindelse med de udfordrende challenges, der ydermere indeholdt risiko for mere alvorlige skader. Faldene skete primært, når eleverne skulle lege og eksperimentere med fortrolige bevægelser i bevægelsesruter. Underviserne forsøgte at få eleverne til at overføre den fokus og koncentration, som blev skabt i de udfordrende challenges til disse mindre risikofyldte bevægelsesruter.

Selvom undervisningen udgjorde et konkret anderledes rum for færdighedsindlæringen, åbnede underviserne for, at eleverne kunne eksperimentere, lave fejl, gentage og reflektere over deres bevægelser. Underviserens tilgang betød, at den enkelte elev kunne fordybe sig håndværksmæssigt i den kropslige praksis, som på mange måder havde affinitet til selvorganiseret parkour.

### **Relationerne mellem eleverne**

Der er imidlertid mere på spil i selvorganiseret parkour end den enkeltes håndværksmæssige fordybelse i egen bevægelsesmæssig læringsproces. I selvorganiseret parkour spiller andre udøvere en central rolle for den enkeltes evne til at percipere og arbejde med bevægelsesmuligheder og udfordringer. De forskellige blikke og de andre udøvers vurderinger og bevægelser er fundament for, at den enkelte kan bryde med sine vante bevægelsesmønstre og udfordre sig selv på nye måder. Udøverne engagerer sig aktivt i hinandens bevægelser og udvikler deres færdigheder gennem iagttagelse, imitation og

samtaler, som delvis kan forstås ud fra læringsteoretiske perspektiver om mesterlære og situeret læring samt Sennetts forståelse af forbilleder. Der er særlige intersubjektive relationer i spil. Spørgsmålet er, hvorvidt undervisningen også skaber rum for disse?

I parkourundervisningen forsøgte underviserne at udvikle det intersubjektive engagement, som dyrkes i selvorganiseret parkour hos eleverne. Eleverne blev fra starten og løbende opfordret til at bruge hinanden til at løse de udfordringer, som de blev stillet af underviserne:

*“The first drill is that you walk forward all the way. You use those two rails because they are the longest. You do it three times. Then two times we go backwards balancing. We will not go into to much detail on how to balance. This should be a learning experience between you”.*

(Mandag 11:4)

Hvorvidt det skyldtes undervisernes løbende opfordringer eller ej, så udviste eleverne engagement i hinandens bevægelser. De var observerende overfor hinanden og kommenterede ofte hinandens bevægelser. Elevernes observation af hinanden var en måde, hvorved den enkelte forsøgte at forbedre sin forståelse for bevægelsesudfordringerne, men ligeledes et aktivt engagement i de andres bevægelsesmæssige udvikling:

*En dreng er ved at hjælpe en pige. Han har lagt mærke til, at hun sætter af det forkerte sted, når hun skal springe op på plinten. Han viser hende det sted på gulvet, hvor han mener, at hun skal sætte af.*

(Mandag 12-1:3)

Eleverne henvendte sig uopfordret til hinanden, hvis de mente, at de kunne hjælpe:



Foto 8: Elever hjælper hinanden



På billedet forsøger en pige, at hjælpe en anden pige med at balancere. Hun startede med at fortælle den anden, at det er bedre kun at have én fod på railet end to, fordi man så har tre akser til at koordinerer sin balance med. Hun fortalte, at det måske virker underligt, fordi man tror, det er lettere at balancere på to fødder end én, men ikke er det. Den anden pige lyttede interesseret og nikkede. En anden fyr forsøgte også at hjælpe ved at påpege, at hendes ben måske var for strakte. Han mente, det ville hjælpe hende, hvis hun gik mere ned i sine knæ. Lidt efter lidt samlede samtalen en hel lille gruppe af elever, som forsøgte at give gode råd og diskuterede, hvordan man bedst fandt balancen.

Udover at hjælpe hinanden med at løse de bevægelsesudfordringer, som underviserne opstillede for dem, udfordrede eleverne også løbende hinanden:

*Eleverne småsnakker omkring de forskellige måder at komme ned på. "Hey, i stedet for at cat to cat, så prøv at lave tic tac i stedet", råber en dreng op til en anden, som vil efterligne hans spring. Han har set en mulighed for at lave om på ruten.*

*(Mandag 25-1:6)*

At eleverne udfordrede hinanden viste, at de havde udviklet en engagerende konfigurationsbevidsthed samt udfoldede den ekspansive relation mellem krop og rum, som er særlig karakteristisk for selvorganiseret parkour. Udfordringerne vidnede om, at der i undervisningsfaget var skabt rum for den bevægelsesmæssige intersubjektivitet, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Eleverne havde gjort nogle af de signifikante bevægelser til en del af den måde, hvorved de rettede sig imod omgivelserne for at skabe bevægelsesmuligheder og udfordringer for sig selv og for hinanden. I overstående situation var det en af drengene, som havde dyrket parkour, inden han kom på Gerlev Idrætshøjskole, der videreudviklede på en bevægelsesudfordring for en anden elev. Hvad der er særlig interessant i forhold til undervisningen er imidlertid, at det aktive engagement i hinandens bevægelser samt evnen til at hjælpe andre ikke kun foregik fra de erfarne til nybegynderne, men også den anden vej rundt:

*"Try to go up only at this one", siger en pige udfordrende til én af de erfarne drenge. Hun smiler, går tilbage og tager tilløb og springer op på et rail som peger lige ud, imens hun sætter fødderne på det på den ene side, som om hun skulle glide hen af det, som man gør på skateboard og rulleskøjter.*

*(Onsdag 11:7)*

Både i starten af undervisningsforløbet samt i slutningen fik underviserne eleverne til at fortælle om deres oplevelser med timerne. Flere elever fremhævede det gensidige engagement som givende for dem:

*"I wrote for example that everybody was very good at... in the beginning it was mostly the more advanced group who was very good at like... giving advices to the less experienced group and it was back and forth because people were very good at taking advices too... and I wrote that it was very nice that everybody was engaged in giving and taking advice and I really think that the group of people giving advices have expanded and it started by just being Nicolaj and you guys and the people that has done it before, but now it is everybody giving some advice to everybody. And people in the beginners group giving each other advise and I really think that is is nice, that everybody already are at a level where they can start to giving advise."*

*(Torsdag 24-2:2)*

Eleven beskrev, hvordan undervisningen var været præget af en åbenhed overfor udvekslinger eleverne imellem og ikke blot fra underviser til den enkelte elev. Eleven påpegede, hvordan flere var nået til et niveau, hvor de var blevet i stand til at hjælpe og støtte andre. Udover at eleverne havde fået udviklet deres bevægelsesmæssige færdigheder gennem forløbet, hvilket var dét, som eleven henviste til, lå der ligeledes noget andet til grund for det gensidige engagement. En anden elevs kommentar indikerede dette:

*"... I have really tried to open up to new ideas from specially the beginners actually. In the beginners group when we had follow the leader and I actually think that it was more fun to follow the beginners, because if I follow for example Thomas, he has done it before so he know the moves and how he should move according to parkour, but beginners they move in a different way and I think it is very interesting... so I really think that I learned a lot from following the beginners."*

*(Torsdag 24-2:1)*

Det gensidige engagement blev muliggjort af, at undervisningen var rettet mod alsidige funktionelle bevægelser og ikke alene de signifikante basics, som udgør størstedelen af den kropslige praksis i selvorganiseret parkour. De elever, som havde erfaring med parkour, havde en bedre forudsætning i forhold til disse basics, men undervisningen var meget mere end træning af disse. De erfarne blev inspireret af at følge de bevægelsesmuligheder, som nybegynderne perciperede. Dette viste, at nybegynderne ikke kun skabte uhensigtsmæssige bevægelser, som skulle aflæres, men også havde noget at bidrage med i relation til den alsidige bevægelsesmæssige udvikling, som underviserne ønskede at skabe.

### Forbilleder

I selvorganiseret parkour kan de intersubjektive læringsprocesser forstås ud fra mesterlære, situeret læring samt forbilleder som spejlredskaber. Sennett og Sloterdijk gjorde det muligt at skabe forståelse for den vertikale spænding, som udfolder sig sideløbende med det horisontale læringsrum i selvorganiseret parkour. Denne vertikale spænding spiller ligeledes en rolle i undervisningen. Historier om andre parkourudøveres umulige bevægelser indgik, omend i et noget mindre omfang, i undervisningen:

*Underviseren går over til en elev og fortæller hende, hvordan Julius, en meget erfaren parkourudøver fra København og tidligere elev på Gerlev, trådte bagud fra det høje rail og efterfølgende greb det lige foran ansigtet sidste weekend. Det havde set helt vanvittigt ud.*

(Onsdag 24-1:4)

I undervisningen opstod situationer, hvor eleverne fungerede som forbilleder for hinanden. I en time skabte en pige fascination gennem en håndstand på det højeste sted i railstativet:



Foto 669: En elev fascinerer de andre elever med en håndstand

I undervisningen var det dog i højere grad underviserne som fremtrådte som betydningsfulde forbilleder:

*"Bom, bom, bom", siger en pige i takt med underviserens løbeskridt op ad trappen. "Fuck, det ser så let ud, når han gør det!" siger hun imponeret. En pige løber hen imod trappen. "Ja, kom så Louise", hepper en anden pige. "Boom, boom, boom!", råber underviseren i takt med hendes trin, da hun løber op ad trappen. Hun når hele vejen op, men de sidste skridt er meget tunge i kontrast til underviserens.*

(Mandag 12-2:2)

Når undervisernes bevægelser fungerede som forbilleder, var det imidlertid ikke, som det primært er tilfældet i selvorganiserede parkour, i forhold til risikofyldte eller komplicerede bevægelser. Når underviserne fungerede som forbilleder, var det oftest i forhold til den flydende og kontrollerede bevægelses kvalitet, som de forsøgte at fremme. Dette kan vidne om et ønske om at motivere eleverne til i højere grad at arbejde med bevægelses kvalitet fremfor risikofyldte bevægelser. Undervisernes iscenesættelse af challenges og fokus på, at eleverne skulle udfordre sig selv, taler imidlertid imod dette.

Selvom underviserne styrede undervisningen og havde en viden, som de ikke formodede eleverne havde endnu, så åbnede de for at eleverne skulle engagere sig i hinanden som i selvorganiseret parkour. Det var dog ikke ensbetydende med, at underviserne lod eleverne arbejde helt frit. De forsøgte på forskellige måder at lede eleverne på vej. Men er det muligt at instruere og opretholde en selvforvaltende praksis og de oplevelser, som knytter sig til denne? Er det muligt at ville elever noget bestemt og samtidig lade dem bestemme selv?

### **Relationerne mellem eleverne og underviserne**

I undervisningen forsøgte underviserne at lade eleverne eksperimentere så meget som muligt. Ind i mellem anvendte de dog en mere deduktiv tilgang, hvilket oftest fandt sted i forbindelse med indlæring af de signifikante basics. Underviserne havde en detaljeret forståelse for de biomekaniske forhold i de enkelte bevægelser, som står i kontrast til selvorganiseret parkour, hvor udøverne ofte havde svært ved at beskrive, hvad de gjorde eller var bevidst om det på et kognitivt niveau. Underviserne forsøgte ind imellem at videregive denne tekniske forståelse til eleverne i arbejdet med bevægelserne.



Fotoserie 22: Underviseren forklare de biomekaniske forhold bag teknikken i en climp-up

På billederne forklarede underviseren de biomekaniske forhold bag teknikken i en climp-up. Først imiterede han én, som ville træde ned på væggen, for at lave sjov og vise dem, at det er umuligt. Herefter viste han, hvordan eleverne skulle træde skråt ind på væggen, og viste med sin hånd, hvordan vinklen skulle være. Herefter viste han, hvordan de skulle trække med armene, og hvordan den delvis modsatrettede bevægelsesenergi, som blev skabt af fødder og arme, ville resultere i en bevægelsesretning op ad. Selvom underviserne havde en indgående viden om de biomekaniske forhold og teknikken i de enkelte basics og var i stand til at formidle den til eleverne, så anvendte de i højere grad billedlige og metaforiske beskrivelser i deres instruktion:

*"Okay, last round. Really think about your arms as well. Think about you having one litre of milk in each hand, and you are going to throw that milk that way", forklarer underviseren, imens han kaster armene frem foran sig.*

*(Mandag 12-2:5)*

*Eleverne ruller lidt efter lidt henover gulvet. "Be a very strong banana... a strong and curved banana", råber underviseren flere gange. Da eleverne når den anden side, rejser de sig op og vender sig om. Flere af dem griner.*

*(Onsdag 12-2:5)*

*"Is there any more?", spørger den ene underviser den anden. "Year... the knee should be touching the ground, but it should not be like.. bam (underviseren klasker hænderne sammen). It should be like a little kiss", siger han og smiler. Vi prøver alle sammen igen. "Remember the kissing part", siger den anden underviser og smiler.*

*(Onsdag 11:4)*

De billedelige og metaforiske beskrivelser er en anden måde at instruere på. Her trak underviserne på en kendt figur eller en fortrolig følelse af en kendt bevægelse, som følelsen af et kys eller fornemmelsen af at have en liter mælk i hånden. Sådanne tilgange er bedre til håndværksmæssig instruktion end tekniske forklaringer (Sennett, 2009, s. 104). Håndværksmæssighed er et rige af færdigheder og viden, som går udover tekniske beskrivelser, hvilket ligeledes kom til udtryk i analysen af selvorganiseret parkour. Underviserne har imidlertid fordybet sig i arbejdet med at forstå og formidle de biomekaniske og tekniske forhold. Alligevel valgte de i de fleste tilfælde at benytte sig af billeder og metaforiske beskrivelser. Ifølge Sennett er fantasifuldt billedsprog, metaforer, og hvad han definerer som ekspressive instrukser den bedste måde at formidle håndværksmæssige færdigheder på. Ekspressive instrukser er instrukser, der trækker på menneskets fantasi og aktiverer den i færdighedsdannelsen (Sennett, 2009, s. 186). Sådanne instrukser adskiller Sennett fra direktive kommandoer, der fungerer som døde denotationer. Sennett pegede yderligere på, hvordan ekspressive instrukser og billeder fungerer, hvis de foregriber noget af den modstand, som eleverne oplever i arbejdet med udfordringen samt skaber forståelse for den sensoriske oplevelse, der knytter sig til den ønskede bevægelse (Sennett, 2009, s. 190-191). Dette var underviserne i kraft af deres egen kropslige erfaring i stand til:



Fotoserie 23: Underviseren instruerer i spider swings

*Jeg er gået over til det andet stativ, hvor eleverne selv træner swings to swings og spider swings. En af drengene er ved at falde, men redder den, og alle siger forskrækket "ohhh". En efter en svinger eleverne. Underviseren træner med og laver et spider sving. "You have to feel like you are dying", siger han til en af eleverne.*

(Mandag 25-2:2)

Underviseren leverede i denne situation den selvsamme beskrivelse af den kropslige følelse af at lære spider swings, som udøveren Oliver beskrev for mig i forbindelse med den kropslige praksis i selvorganiseret parkour: "Jamen sådan skal det føles, som om du er ved at dø". I undervisningen trak underviserne på deres egne erfaringer, men præsenterede dem i tråd med Sennetts tanker om forbilleder som eksempler til forskel fra kommandoer:

*"Okay, I can see that you walk very nicely, with our feet like this. You can do whatever you want, but for me this is when I really want to feel that I have the complete balance. I am in control in every step. But when I want to run og move a little more faster, I do like this, with my feet a little bit more to the sides", forklarer underviseren og viser os, hvordan han også vender sine fødder mere ud af.*

(Onsdag 11:6)

Denne åbenhed over for elevernes egne eksperimentering ud fra eksempler er ligeledes en af de ting, som en af de mere erfarne elever påpegede overfor mig: *"Det fedeste har været at blive undervist og høre deres versioner af, hvad der fungerer for dem og så prøve det af selv"* (Emil: 2).

Undervisningen understøttede det læringsrum, som er vigtigt for overlevering af håndværksmæssige færdigheder. Underviserne trak på deres egne bevægelsesmæssige erfaringer, men anvendte dem ikke som kommandoer for eleverne. I stedet var de eksempler på, hvordan det kunne gøres, hvilket åbnede for elevernes erfaring af selvforvaltning.

I de kreative øvelser var risikoen ved at lade eleverne arbejde selvstændigt, at eleverne ikke nåede de ønskede mål, som underviserne havde tiltænkt. I forbindelse med challenges var der imidlertid risiko for, at eleverne kunne komme til skade.

#### *Selvforvaltning og instruktion i forbindelse med risiko*

I arbejdet med challenges, som indebar risiko, var en af undervisernes væsentligste rolle at få eleverne til at udfordre sig selv:

*"Okay, I am going to add some more now", siger underviseren. "No", svarer en dreng og ser opgivende ud. "Yes", svarer underviseren og forsætter: "Keep on pushing, keep on pushing."*

*(Onsdag 12-2:3)*

*"Do you feel safe in this exercise?" spørger underviseren dem. Pigerne svarer, at de er ok. "Så putter vi den lige lidt op", siger han og smiler. "Just a little bit", siger han igen til nogle af pigerne, som ser nervøse ud, imens han hejser bommen en lille meter længere op...(...)... Underviseren kommer hen til pigerne og rykker træbommen endnu en lille meter højere op. Nu er den meget høj og er over mit hoved. Pigerne griner og brokker sig højlydt. Underviseren instruerer kort i, at det bare er det samme som før.*

*(Mandag 12-1:4-6)*

I den første situation forsøgte underviseren at få en dreng til at lave en udfordrende håndstandsøvelse i railstativet, men drengen var bange for øvelsen. Underviseren forsøgte at støtte ham ved at vise ham, hvordan han skulle gøre, hvis han faldt og stillede sig, så han kunne modtage ham fysisk. I den anden situation udfordrede underviseren en gruppe piger med balanceøvelser på en bom, som de var tydeligt skeptiske overfor. Det var, som de to situationer viser, både piger og drenge, som underviserne forsøgte at overtale til at udfordre



sig selv mere. Men det drejede sig særligt om pigerne. Efter underviseren havde udfordret pigerne med balanceøvelsen på bommen, talte jeg med ham om formålet med øvelsen:

*"Det er især blandt pigerne. De har så meget større kapacitet end det, de går med til. Det er næsten i alt, hvad vi udsætter dem for, så siger de "nej!". Deres hoved siger nej, og "det kan jeg ikke", før de overhovedet har stillet sig op på den. Så jeg vil gerne have dem til det at forstå, at det nødvendigvis ikke er en fysisk begrænsning, der er, men at den ligger psykisk hele tiden. Og det er ikke en psykisk begrænsning, fordi de er bange, men det er sådan en....arg, hvad skal man kalde det? En påtaget forsigtighed, eller sådan en kulturel påtaget forsigtighed... at "åh nej, det er ikke... det kan jeg ikke det der." Jeg vil gerne have dem til at mærke, at det er de kropslige signaler, der siger "Nej, det er ikke så godt, det her, og det er farligt". Jeg kunne også have smækket den helt op, men så havde de bare sagt nej. Men det der med... det jeg synes er sjovt er, at de fleste de bliver en lille smule hæmmet, når de kommer et lille stykke højere op, men det der skete var, at de blev bare en lille smule mere fokuseret."*

(Mandag 12-2:9)

Underviseren oplever, at pigerne er hæmmet af en kulturel påpeget forsigtighed, som afholder dem fra at udfordre sig selv på lige fod med drengene. Derfor lavede han øvelsen, hvor han forsøgte at skubbe dem hen imod en situation, hvor de i højere grad skulle forholde sig kropsligt end blot afvisende til udfordringen. Underviserens oplevelse af pigerne er interessant i forhold til selvorganiseret parkour og kan givetvis skabe forståelse for, hvorfor der er langt flere drenge end piger, som er aktive. I henhold til sportificeringsprocessens reduktion af risiko indikeres med den pædagogiske institutionalisering af parkour en modsatrettet tendens. I parkourundervisningen arbejdede underviserne for at afmontere en kulturel påtaget forsigtighed, som de oplevede, at pigerne kom med. I evalueringen af undervisningsforløbet beskrev en af pigerne, hvordan hun oplevede en forandring i hendes tilgang til udfordringerne:

*"Hmm... I was like... not really frustrated, but more like this is not anything for me. I can not do anything of it. But then I just stopped being like that and started to push myself and just do the things. Just do it", svarer hun...(...)... Year because we were all just laughing and making fun of ourselves, but then we were like: Okay, maybe we can do it if we just try to say: Jau...(hun siger noget på islandsk og alle griner) And then in a way motivated ourselves. Arg you can do it the next time and it looks very good, and then we just kept really motivated and really wanted to do it and then really, really work", svarer hun.*

(Torsdag 23-2:3)

Som pigen beskriver, skiftede hun og nogle andre piger undervejs indstilling til de challenges, som de blev stillet overfor. Dette viser, at undervisernes interesse for at lære eleverne at modtage udfordringer og ikke på forhånd sige fra givetvis lykkedes. Underviserne påpegede gennemgående i timerne, hvordan eleverne skulle tage udfordringer op, selvom de i første gang opfattede disse som umulige for dem:

*"Okay, last one" råber underviseren, da alle er færdige og står afventende bag gelænderet. "Both feet at the same time on the outside of the hands" forklarer han, imens han forsøger at vise det med hænderne. Han viser bevægelsen, hvor han igen starter i håndstækkerpositionen med hænderne på gelænderet, hvorefter han hopper op og sætter et ben på hver side af sine hænder på rillet. Dermed står han et kort sekund i balance på rillet med spredte, næsten strakte ben, imens hans hænder har fat i rillet imellem hans ben. Nogle elever griner lidt skeptisk og kigger på hinanden. "Okay, new rule. If you say oh no or I cant do this, you will get some consequences!" siger den anden underviser. Nogle af pigerne begynder at grine. En af dem prøver og det lykkes. Hun griner, og underviseren siger "Year, det er helt rigtigt".*

(Mandag 11:2)

Underviserne ønskede at give eleverne erfaringer om, at hvad, de måske først erfarede som en umulig bevægelse, kunne forvandles til en mulig ved at tage udfordringen op. Sat på spidsen ønskede underviserne at udvide eleverne forståelse for deres eget bevægelsespotentiale. I flere omgange gav eleverne udtryk for, at de var blevet overrasket over dette potentiale:

*"Og så synes jeg også, at jeg har fået sådan... confidence eller sådan omkring det. Fordi man faktisk finder ud af, at man kan nogle ting, som jeg overhovedet aldrig troede jeg jeg vil kunne. Og det har givet mig helt vildt meget."*

(Torsdag uge 24-2:7)

En anden situation illustrerede ligeledes, hvilken betydning elevernes indstilling til udfordringerne havde. Underviserne havde erfaring med, at indlæringen af mere komplekse og udfordrende bevægelser kunne lattes, hvis de blev præsenteret som ligitil:

*Martin: Over halvdelen af dem lavede rail demitour, og det var ret imponerende!*

*Mikkel: Ja, det var ret vildt, og det var kun pga., at der ikke ligesom bliver italesat, at det her, det er faktisk en svær øvelse...*

*Martin: Altså alle gjorde det på et hjørne og over halvdelen gjorde det lige på.*

Mikkel: *Og det er jo lidt det... og selvfølgelig kunne de godt falde ned deroppe fra, og hvis de gjorde sådan her (imiterer han falder ned), så ville de også slå sig, men.... Så lad vær med at lade som om, at det her, det er en helt naturlig ting at gøre.*

Martin: *Det eneste jeg gør, det er, at jeg fortæller dem lige worst case, altså, hvad er det lige, at de skal være opmærksomme på. Jeg gjorde det første gang i Frankrig, hvor jeg... det store spring, det kaldte jeg bare "the normal jump", og så virkede det.*

(Mandag 12-2:9)

Undervisningen forbinder sig hermed til den lethed, som opleves i selvorganiseret parkour, når udøverne ved, at en challenge er mulig. Troen på, at den umulige bevægelse er mulig, letter arbejdet med denne. En elev fortalte mig om arbejdet med bevægelsen demitour:

*"Virkelig. Som om jeg kommer til at kunne det! Men så begyndte folk bare at prøve, og så kørte jeg den også. Første gang vi har det!", fortæller han. "Ja, det fortalte Mikkel godt", fortæller jeg. "Ja, det var simpelthen så fedt!", siger han igen begejstret.*

(Torsdag 12-1:5)

Instruktionen i forbindelse med challenges bestod delvis i at skabe en bestemt indstilling til bevægelsesmæssige udfordringer hos eleverne og i at udvide deres forståelse for eget bevægelsespotentiale. Selvom underviserne som forbilleder hovedsageligt var orienteret imod bevægelses kvalitet fremfor risiko og frygt, var der plads til og direkte et princip om at udfordre sig selv i undervisningen:

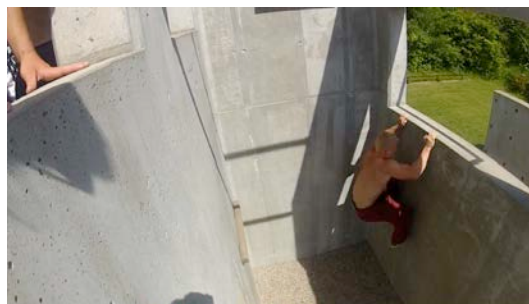
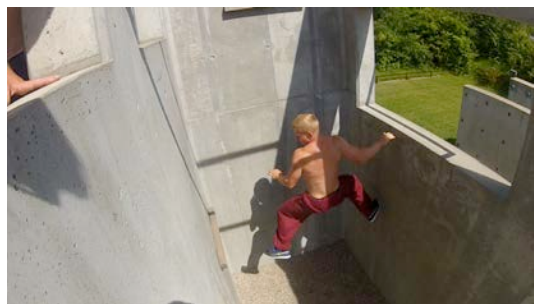
*"Hvad sker der inde i hovedet på dig, når vi siger, at nu skal du hoppe her", spørger underviseren eleven. "Det...det", når han at sige, inden underviseren afbryder ham "Så siger du nej". De smågriner, og drengen smiler. "Nej, det er det. Jeg er ikke så god til at presse mig selv i de der situationer. Men det er meget rart lige at få at vide, at du kan godt, fordi det er tit jeg tænker sådan... nej, jeg lader bare være, fordi det nemmere og sige, at jeg ikke kan", svarer han. "Men var det ikke en fed nok følelse?", spørger underviseren og refererer åbenbart til en gang, hvor det lykkes ham at bryde et eller andet. "Jo, det var rigtig fedt", svarer han. "Så nogle gange, så skal du måske lige gå det ekstra skridt", forsætter underviseren.*

(Torsdag 24-2:11)

Udover at skubbe til eleverne for at få dem til at udfordre sig selv, forsøgte underviserne at hjælpe eleverne med at vurdere konkrete challenges.

### *Hjælp til at vurdere challenges*

Underviserne gav eleverne forskellige eksempler på, hvordan de kunne arbejde med at bryde challenges. Her delte de ofte deres egne kropslige erfaringer af bevægelsen med eleverne:



Fotoserie 24: Emil træner cat to cat

*Year, and it is right there, you don't have to do much", forklarer underviseren, da eleven hænger og skal springe ned og gribe den næste afsats i catleap.*

*(Mandag 25-1:6)*

Underviseren refererede her til den oplevelse, han havde, da han selv breakede den konkrete challenge og erfarede, at den krævede mindre kraft, end han havde forventet. I undervisernes arbejde med at hjælpe eleverne med at vurdere konkrete challenges trak de ikke kun på deres egen erfaring med denne, men ligeledes på kendskabet til den enkelte elev:

*Et par af drengene er hoppet ned fra siden. Pigerne begynder at kravle ned samme sted og på samme måde, som de kom op. En af drengene siger til underviseren, at han vil springe ned på muren. Underviseren fortæller ham, at han ikke kender ham eller hans færdigheder endnu. Han opfordrer ham til, at overveje det en gang til og tage det roligt. Drengen står*

*lidt og kigger på muren, som er placeret halvanden meter nede fra plateauet på ca. to meters afstand. Han sætter af og lander sikkert på muren.*

*(Mandag 11:6)*

Underviseren beskrev for eleven, hvordan han havde svært ved at hjælpe ham med at vurdere den konkrete challenges, fordi han ikke kendte ham endnu. I dette tilfælde opfordrede han ham derfor til at overveje det en ekstra gang. Han gav ham imidlertid ikke forbud imod at lave springet, men lod ham selv tage beslutningen, hvilket viser, at eleverne havde et stort råderum for selv at eksperimentere og udforske deres grænser.

### *Kendskab til elever*

Undervisernes mulighed for at lade eleverne udforske og eksperimentere med risiko og frygt må imidlertid forstås i relation til højskolen som pædagogiske institution. På højskolen var der så mange undervisningstimer, at underviserne kunne skabe sig et nærmere kendskab til eleverne:

*Mikkel: Ja, men alt, hvad vi laver her i starten, eller faktisk nærmest i hele forløbet, det er jo faktisk at prøve at finde ud af, hvad er det for nogle personer. Især fordi...*

*Martin bryder ind: Det er også situationer, hvor de også finder ud af det selv*

*Mikkel: Ja, lige præcis. Men også fordi, hvis vi om 2 måneder skal stå på toppen af strukturen og få dem til at hoppe eller ikke få dem til at hoppe, eller stoppe dem i at hoppe, så er det ret fedt ligesom at vide, hvad er det for en person? Og vi har kun 4 måneder og vi har 35 elever, så der skal bare sættes nogle forskellige mekanismer i gang for at finde ud af, hvordan reagerer de på det ene og hvordan reagerer de på det andet. Og der, der kan vi meget hurtigt se, hvordan... bare det der med, kan de overhovedet kopiere en bevægelse? Og så...*

*(Mandag 12-2:7-8)*

Underviserne beskriver her, hvordan deres arbejde er baseret på en indgående forståelse for den enkelte elevs færdigheder og personlighed, som de kan trække på, når de skal hjælpe dem med at vurdere, hvorvidt en challenges er mulig at bryde eller ej. Højskolen som pædagogisk institution udgør en optimal ramme, fordi underviserne bruger relativt megen tid sammen med eleverne i forhold til andre pædagogiske kontekster. Undervisernes indgående kendskab til elevernes bevægelsesmuligheder og grænser for disse er også noget, som eleverne nævnte i evalueringen af undervisningsforløbet:

*En anden dreng får ordet. "I also think that it is very nice when you two say to us: Do it, because I know you can do it... and I am like for myself thinking: no I can't. Then I think about it again... yes maybe. You push us in a direction that you know we can do or think we can do, but we haven't like realized it ourselves. Yesterday you was pushing Jonas... was it a press to cat? And you just told him: You can do it", fortæller drengen. "Ja, og så løb han væk", siger underviseren, og eleverne griner. "Men han gjorde det senere", korrigerer underviseren. "But that state of mind that you like to take us to because you know we can do it", forsætter drengen.*

*(Torsdag 24-2:7)*

Som eleven her beskrev, oplevede han, at underviserne kendte hans bevægelsesmuligheder bedre, end han selv gjorde, og at deres tro på hans evner hjalp ham med at overkomme udfordringer og opnå en bedre forståelse for sit bevægelsespotentiale. Selvom eleven erfarede dette som betydningsfuld, kan der peges på en potentiel fare i denne oplevelse. Får undervisernes tiltro, samt princippet om at udfordre sig selv ind imellem eleverne til at kaste sig ud i challenges, som de ikke selv oplever som mulige? Er en del af den selvforvaltede risikovurdering, som er central i selvorganiseret parkour og som i henhold til Giddens kan forstås som betydningsfuld for elevernes skabelse af såkaldt selvidentitet, forskudt til underviserne? Det kan indvendes, at andre parkourudøveres vurderinger ligeledes har stor betydning for den enkeltes arbejde med at bryde challenges i selvorganiseret parkour. Forskellen er blot, at den hierarkiske magtrelation, der er til stede i undervisningen, ikke er til stede på samme måde i selvorganiseret parkour. I undervisningen tydeliggjorde underviserne dog løbende, at eleverne ikke skulle forsøge at bryde challenges med mindre, at de selv følte, at de var mulige for dem. Det vigtigste var elevernes egne fornemmelser:

*"So how do you feel about going up?" spørger han. Eleverne siger ikke noget, men kigger fokuseret på ham. "I will show you the way so you can decide, if you want, but you have to know that you don't have to. Okay" Underviseren taler og kigger fokuseret på eleverne.*

*(Mandag 11:)*



Foto 6710: Elever hjælper hinanden med en challenge

Billedet viser en af pigerne, som hjælper en anden pige med en challenge. Pigen på raillet stod i længere tid ved den anden mur og overvejede, om hun turde balance over det. Underviseren spurgte først, om han skulle hjælpe hende, hvilket hun takkede nej til. Herefter spurgte han hende, om hun følte sig klar til det. Efter lidt tid tilføjede han, at han var sikker på, at hun kunne gøre det, men at det selvfølgelig ikke betød, at hun skulle gøre det. Til sidst rakte den anden pige hånden ud til hende, og hun gik stille og roligt hen over raillet. Eleverne virkede generelt gode til at sætte deres egne grænser og sagde ofte fra overfor undervisernes challenges:

*Eleven er nået over til balancen. Han ser ud som om, at han prøver et par gange, men fortryder. Eleven kravler ind i vinduet. "Skal man stadig balancere"? spørger en anden dreng underviseren. Underviseren går over til eleven, som kravlede ind af vinduet. "Nej, I må gøre begge dele. Hvad gør du?", spørger han ham. "Jamen jeg gør ingen af delene", svarer han. "Det er bare okay. Så bare kravl videre op."*

*(Mandag 25-1:5-6)*

Elevernes evne til at sige fra samt undervisernes fokus på at holde nogle elever tilbage indikerede, at parkourundervisningen gav rum for, at eleverne kunne dvæle produktivt i udfordringerne og foretage en midlertidig suspension af ønsket om at overkomme disse, hvilket Sennett påpeger, er centralt i arbejdet med modstand. Samtidig forsøgte underviserne at pointere, at oplevelsen af frygt og risiko samt den måde man arbejder med det på er meget personligt. De instruerede eleverne i at udvikle deres egen personlige strategi og reflektere over denne.

### Udvikling af personlige strategier

Underviserne præsenterede eleverne for forskellige strategier til at bryde challenges. I undervisningen erfarede jeg, hvordan eleverne havde lært at *tælle fødder* og at *splatte* den som i selvorganiseret parkour:



Fotoserie 26: En elev splatter den

*En dreng springer ned på den første mur, men beholder vægten bagover og skubber sig væk fra den. "Ja, sådan. Det er sådan der, at jeg gerne vil have jer til at arbejde med landinger. Det skal være... altså hellere for kort, fordi den kan du redde. Du kan ikke redde den, hvis du hopper for langt", forklarer underviseren om strategien med at splatte den.*

*(Onsdag 24-2:7)*

Udover disse to strategier arbejdede underviserne med visualisering, hvor de lagde særlig vægt på at forestille sig den sensoriske fornemmelse i bevægelserne. Underviserne fortalte, at visualisering var et nyttigt, men også et svært redskab at mestre. Det var vigtigt, at eleverne ikke bare så sig selv lave springet, men at de forsøgte at fornemme de forskellige faser i springene. Hvordan vil det føles, når de står over for springet? Hvordan det føles, når de sætter af og når de lander? Hvilke måder kan de falde på, og hvordan vil de håndtere det? Hvad vil de gøre, hvis de springer for langt? Og hvad ville de gøre, hvis de ikke springer langt nok? Ifølge underviserne var det vigtigt, at eleverne brugte noget tid på at overveje disse spørgsmål. Undervisernes beskrivelse understreger endnu engang, hvor vigtig den sensoriske fornemmelse af bevægelse er i parkourundervisningen. Hvad der yderligere er interessant, er underviserens fokus på, at eleverne skulle forberede sig på at fejle som i selvorganiseret parkour. I analysen af selvorganiseret parkour viste jeg, hvordan udøverne søger sikkerhed gennem forberedelse på fejl: *"Altså jeg kan mærke, om jeg er klar til at tage*



den eller ej... når jeg ved, at jeg har gjort al forberedelsen til den og også til at baile”  
(Sjælør:11)

Underviserne præsenterede yderligere eleverne for en strategi kaldet ”Building up the fire” eller ”Fire up”, som en af de franske grundlæggere Laurent Piemontesi havde introduceret dem for:

*Laurent calls it “Builds up our fire”... “Fire up”. So you do a lot of movements and you do some heavy movements, maybe some drops or some... maybe long jumps or... so you kind of gets this (underviseren puster og viser, at han er klar og fuld af power) like you feel real hyped or ready... that is also a way of doing it. So you kind of... you feel your body is warm and ready and you are focused, because you are kind of focused when you build up that energy.*

(Onsdag 24-2:3)

Denne strategi handlede om at skabe en særlig fokuseret energi gennem store bevægelser. Ved at præsentere eleverne for forskellige strategier lagde underviserne op til, at eleverne skulle udvikle deres egen personlige. Det værste, eleverne kunne gøre, var at låse sig fast og bare stå og stirre på en challenge. Den optimale situation var, at de havde forberedt sig på en challenge, gik op og kiggede på den, beslutte sig for at gøre det og så gøre det, eller beslutte sig for ikke at gøre det og gå væk og lave noget mere forberedende arbejde. De forklarede, hvordan det var farligt at stå og træde ubeslutsomt frem og tilbage. Ubeslutsomheden kunne sætte sig i kroopen og blive en dårlig vane. De forskellige strategier viser, at det ifølge underviserne handlede om at have respekt for den frygt der opleves, når eleverne stod overfor en udfordring. Det handlede ikke om at få eleverne til at bevæge sig på trods af deres frygt, men at sikre, at de byggede de nødvendige bevægelsesmæssige færdigheder op og derved oplevede, at deres frygt blev formindsket. Undervisernes beskrivelse af, hvordan ubeslutsomheden kunne sætte sig som en vane i kroppen oplyser samtidig om, at underviserne orienterede sig imod at lære eleverne at stole på deres kropslige formåen og bevægelsesintentionalitet i situationerne.

De fleste af eleverne havde ikke arbejdet med challenges før. Det havde de erfarne imidlertid. I interviewene spurgte jeg dem om, hvordan den måde, det blev trænet på i undervisningen, relaterede sig til deres selvorganiserede parkour:

Signe: Arbejder du med din frygt på samme måde hernede, som du gjorde derhjemme, når du selv dyrkede parkour?

Elias: Ja, det gør jeg stadig. Jeg har nok stadig den samme kamp oppe i hovedet, men det er på en anden måde. Jeg tror måske, at jeg har fået nogle bedre teknikker til at gøre det med. Jeg tror, at det er de samme ting, der foregår oppe i mit hoved, men nu er jeg bare mere sikker og ved, okay, jamen det har jeg lavet før, og jeg gør det rigtigt så... i stedet for jeg bare tænker: hmm det tror jeg nok jeg kan, og så bare prøve på det... ja, jeg ved det ikke rigtigt (tænkepause). Det er lidt det samme, men det er også blevet bedre.”

(Elias:2)

Elias beskriver, at han har fået nogle bedre teknikker til at arbejde med risiko og frygt. Han havde svært ved at beskrive det konkret, men kontrasterede det til tidligere, hvor han lavede en hurtig vurdering af udfordringen og derefter prøvede. Angel påpeger i sin analyse, hvordan den pædagogiske institutionelle ramme har bidraget med en negativ rationalisering af processen (Angel, 2011, s. 225). Elias erfarede imidlertid ikke denne rationalisering som negativ, men beskrev, hvordan han havde fået nogle bedre teknikker.

Generelt var undervisningen orienteret mod en eksplicit refleksion over bevægelserne og oplevelserne af disse, som overstiger den selvorganiserede parkour, hvor disse primært udfolder sig på et tavst, kropsligt niveau, omend de også ind imellem udveksles mellem udøverne. Underviserne brugte ikke alene tid på at få eleverne til at reflektere over udfordringerne, men også hvad meningen med disse var.



Foto 66: Underviseren fortæller om frygt og risiko

På billedet havde underviseren samlet eleverne til en snak om frygt og risiko i parkourundervisningen. Han tegnede en pind i jorden og fortalte dem om tre komfortzoner, som kunne beskrive deres frygt. I den inderste grønne zone havde eleverne det godt med en challenge. I den gule zone var de bange, men kunne håndtere den, hvis de var koncentreret og anvendte forskellige strategier. I den røde zone var det imidlertid næsten umuligt for eleverne at håndtere frygten. Det var meget vigtigt, at de her lyttede til sig selv, da de i disse situationer kunne komme meget slemt til skade eller endog dø. Underviseren brugte zonerne til at illustrere, at underviserne altid satsede på at få eleverne til at arbejde i den gule zone for at udvide den grønne. Nogle gange ville de også berøre den røde, ikke for at tage udfordringerne op, men for at prøve at stå overfor dem. På den måde ønskede de at give eleverne en større forståelse for sig selv og deres frygt. Undervisningen var dermed rettet imod, at eleverne skulle udvide deres grænser og opnå en bedre forståelse for sig selv gennem de kontinuerlige udfordringer.

Underviserne formåede altså at skabe en kropslig praksis, hvor de kunne instruere, men samtidig opretholde en selvforvaltende praksis, som skabte nogle af de oplevelser, der knytter sig til selvorganiseret parkour. Underviserne evnede at tage afsæt i deres egne kropslige erfaringer og anvende dem i deres instruktioner. At undervisningen var styret af undervisere betød ikke, at risiko og frygt forsvandt fra den kropslige praksis. Tværtimod arbejdede underviserne med at skubbe til elevernes evne til samt interesse for at udfordre sig selv. Selv ved de risikofyldte bevægelser havde eleverne rum for at eksperimentere og udforske deres grænser og selv vælge challenges til og fra. De søgte mod at udvikle elevernes forståelse og fornemmelse for, hvorvidt en challenge var mulig eller ej. En evne der er helt afgørende i selvorganiseret parkour.

### **Undervisningsfagets relation til selvorganiseret parkour**

I undervisningen tilstræbte underviseren en eksperimenterende omgang med omgivelserne. Selvom underviserne ind i mellem anvendte mobile faciliteter, blev eleverne udfordret på deres evner til at tilpasse deres bevægelser til disse i stedet for at flytte rundt på redskaberne. Formålet var, at de skulle udforske grænserne for deres bevægelser som i selvorganiseret parkour. Herudover tilstræbte underviserne, at eleverne skulle lære at arbejde kreativt og selv skabe bevægelsesmuligheder og udfordringer i stederne.

I selvorganiseret parkour foregår færdighedsdannelsen i en cirkulær håndværksmæssig proces af at *lokalisere, stille spørgsmål og åbne op*. I parkourundervisningen var undervisernes tilgang karakteriseret ved et ønske om at lære eleverne at foretage denne

konstante, legende forøgelse af kompleksitet. Til forskel fra selvorganiseret parkour betød den pædagogiske institutionelle kontekst dog, at eleverne i højere grad *modtog* udfordringer, blev *støttet i arbejdet med at stille spørgsmål* samt *opfordret til at perfektionere deres bevægelser*, så de kunne åbne op for nye bevægelsesmuligheder og udfordringer for sig selv og hinanden. Denne transformation muliggjorde dog stadig et rum for dyrkelse af den sensoriske opmærksomhed, gentagelse og modstand, som karakteriserer selvorganiseret parkour. I undervisningen var der fokus på elevernes sensoriske fornemmelse for de forskellige bevægelser, den udviklende gentagelse og på at lade eleverne opleve og arbejde selvstændigt med modstand i form af fejl, fald og risici.

I undervisningen skabte underviserne et intersubjektivt engagement, som havde affinitet til det, der karakteriserer selvorganiseret parkour. Det gensidige engagement var dermed ikke tilsidesat og erstattet af en relation til underviserne. Underviserne udgjorde forbilleder, da de ikke formidlede deres forståelse og viden om parkour gennem kommandoer, men gennem eksempler. De delte deres egne praktiske og kropslige erfaringer med eleverne og trak fx på deres erfaring af, at *troen på det mulige* kan lette arbejdet med bevægelsesmæssige udfordringer. Undervisningen var i høj grad skabt ud fra en eksplicitering og refleksion over den tavse viden, som konstituerer den kropslige praksis i selvorganiseret parkour. Undervisningsfaget skabte hermed rum for den håndværksmæssighed, som karakteriserer selvorganiseret parkour.

Underviserne udgjorde de primære forbilleder for de elever, som ikke tidligere havde dyrket selvorganiseret parkour. Rollen som forbilleder var en magtfuld position. Som forbilleder eksemplificerede underviserne i højere grad end bevægeshistorierne i selvorganiseret parkour en kvalitet om alsidige, flydende og kontrollerede bevægelser. Selvom bevægelserne også skal opleves som flydende og kontrollerede for at en bevægelsesudfordring erfares som *clean* i selvorganiseret parkour, så arbejder udøverne i højere grad på grænsen af det mulige, hvor denne kvalitet ikke altid er mulig. Undervisningen er mere rettet mod alsidige bevægelser, hvor udøverne i selvorganiseret parkour i højere grad bevæger sig med de signifikante basics. Undervisernes relativt større fokus på alsidige, flydende og kontrollerede bevægelser er en disciplinering af den kropslige praksis, men det betyder ikke, at det grænseoverskridende var fraværende i timerne. Frygt og risiko blev dyrket eksplicit gennem dannelsen af challenges og arbejdet med disse. Underviserne forsøgte her at genskabe den situation som tilstræbes i selvorganiseret parkour, hvor udøverne, gennem opøvelse af deres sensoriske opmærksomhed, oplever, at det alene er deres frygt som begrænser dem. I frygtarbejdet, såvel som i de andre øvelser, tilstræbte underviserne ligeledes en vis åbenhed over for selvbestemmelse. Målet var, at eleverne

skulle lære deres eget bevægelsespotentialer at kende samt hele tiden udvikle det. Undervisningsfaget skubbede til elevernes, og især pigernes, evne til at udfordre sig selv med frygt og risiko.

På Gerlev Idrætshøjskole er altså skabt et undervisningsfag, som har stor bevægelseskulturel affinitet til selvorganiseret parkour. Denne affinitet må tilskrives undervisernes egne praktiske erfaringer og evner til at ekspliciterer den tavse viden, som konstituerer den kropslige praksis i selvorganiseret parkour. Der var imidlertid også nogle dimensioner i undervisningen, som gik ud over den kropslige praksis i selvorganiseret parkour og skabte bevægelseskulturelle forskelle.

### Bevægelseskulturelle forskelle

I undervisningen skiller fire pædagogiske mål sig ud i relation til selvorganiseret parkour. Gennem det forrige kapitel er disse bevægelseskulturelle forskelle antydet. Der er tale om fire eksplicitte fokuspunkter om:

- at udvikle elevernes fysiske form med conditioning
- at udvikle elevernes evne til at bevæge sig flydende og kontrolleret
- at udvikle et kropsligt, altruistisk fællesskab mellem eleverne
- at udvikle en legende og kreative praksis

I selvorganiseret parkour ønsker udøverne også at bevæge sig flydende og kontrolleret, og deres kropslige praksis er en legende, gentagende rytme af problemløsning og problemsøgning. Fællesskabet har ligeledes betydning, og de fleste udøvere har en god fysisk form. Alle de udøvere jeg fulgte i deres selvorganiserede parkour havde fx kendskab til conditioning, men dyrkede det sjældent eller på en anden måde. I undervisningen blev disse aspekter imidlertid fremskrevet som eksplicitte fokuspunkter. De eksplicitte fokuspunkter kan beskrives som tre typer af disciplinering: en *kropslig*, en *ideologisk* og en *legende*.

#### **Kropslig disciplinering**

Den kropslige disciplinering bestod delvis i et eksplicit fokus på bevægelseskvalitet. Eleverne skulle lære at opretholde fuld koncentration på deres bevægelser:

*"And then there are something we call the cardio route. More about that later, but it is about a pretty simple route and after you tried it a few times you will try to do it maybe 11 maybe 25 minutes... who know? But just a lot of rounds were you keep on running and keep on moving see what's happens with your focus when we do this.*

*(Torsdag 12-1:1)*

Evnen til at koncentrere sig fuldt ud om kroppens bevægelse var en central færdighed, som underviserne forsøgte at udvikle hos eleverne. Hvor selvorganiseret parkour sjældent er ledsaget af musik, som det fx er tilfældet med skateboard, gjorde underviserne ind imellem brug af lav, monoton, elektronisk musik, til at understøtte den ønskede koncentration. Ind

imellem delte parkourlinjen rum med crossfitlinjen, hvilket flere gange forstyrrede parkourundervisningen:

*Pludselig vælter der høj rockmusik ud af højtalerne i hallen. Den ene underviser løber hen til den anden. "Jeg gav dem lov! Jeg vidste ikke, hvad der ville ske" siger han undskyldende, og de står og diskuterer det kort. Jeg kan ikke høre, hvad de taler om. Jeg får dog opsnappet, at de bliver enige om, at de skal lave en regel og generelt bare sige nej. Jeg forstår, at det er musikken det handler om. Crossfitterne har brug for musikken til deres træning, men den forstyrrer parkourtræningen.*

(Onsdag 12-1:3)

Parkour og crossfit deler et fokus på funktionelle helkropsbevægelser, diskurser om kropslig autenticitet og hærkning samt en direkte kontakt med omgivelserne, som repræsenteres gennem visuel og digital kultur. Undervisningen i crossfit forstyrrede imidlertid parkourundervisningen og fremhævede hermed en bevægelseskulturel forskel mellem de to fag. I crossfitundervisningen anvendte underviseren høj musik til skabe en stemning, hvor eleverne pressede sig selv til det maksimale. Den høje musik gik imidlertid imod det fokus på bevægelses kvalitet, som underviserne i parkour stræbte imod at skabe i deres undervisning:

*Underviserne samler eleverne nede i den ene ende af den store hal. Crossfitterne begynder at hoppe hurtigt op og ned på nogle trækasser. En af underviserne kommenterer bevægelserne: "I hate you, I hate you, I hate you", som om han imiterer deres knæ, der klager sig over de hårde og larmende landinger.*

(Torsdag 12-1:1)

Hvis eleverne på parkourlinjen skruede op for den lave elektroniske musik, skruede underviserne med det samme ned igen. Musik forstyrrede det vedvarende fokus på flydende og kontrollerede bevægelser og hensigtsmæssige landinger. Underviserens opmærksomhed på elevernes koncentration og fokus kan være medvirkende til, at der ikke er sket flere skader i undervisningen. Uden kendskab til skadesraten på crossfitlinjen er træningssystemer som Crossfit, hvor udøverne presser sig selv til det maksimale, blevet kritiseret for en signifikant høj risiko for skader (Bergeron et al., 2011). I takt med crossfits stigende popularitet i Danmark har kritikken været udbredt i de danske medier.<sup>75</sup> I en videnskabelig

---

<sup>75</sup> Se for eksempel: <http://politiken.dk/motion/ECE1871269/laeger-advarer-populaer-crossfit-giver-mange-skader/>, <http://www.dagens.dk/sundhed/læge-advarer-crossfittere-lever-livet-farligt>, <http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/25097238>, lokaliseret d. 14-11-2014.

artikel påpeges det, at disse skader er relateret til et konkurrenceorienteret fokus på maksimal hastighed og antal af gentagelser i stedet for korrekt bevægelsesteknik samt bibeholdelse af denne gennem træning (Hak, Hodzovic & Hickey, 2013). Det er netop det sidste fokus, som underviserne satte øverst på dagsordenen i parkourundervisningen, hvilket er en kropslig disciplinering af selvorganiseret parkour, hvor det ikke udgør samme eksplicitte fokus. Et andet aspekt af den kropslige disciplinering var et fokus på hård fysisk træning, den såkaldte conditioning.

### Conditioning



Foto 67: Conditioning på trappen

*"Weight on your arms all the time", siger underviseren igen, imens han kravler ned. Drengen før mig går ned på alle fire og begynder at kravle op ad trappen. "Arhh kom så skuldre!", siger han højt til sig selv. Det er blevet min tur. Jeg vender mig om og begynder at kravle langsomt op. Puha, det er nogle høje trin. Jeg skal bruge næsten alle mine kræfter for at skubbe mig baglæns op. Jeg kommer forbi første hjørneplateau og forsøger at orientere mig bagud, om der er fri bane. Her på plateauet får man et lille hvil, da der ikke er den samme vægt på armene. Jeg kan allerede mærke, at det bliver meget meget hårdt det her...(...)... En anden af drengene er nået til bunden af trappen igen. "Serøst, er det fem gange, vi skal op og ned?", spørger han og ser skeptisk på en af de andre drenge, som netop kommer ned af trappen. "Jeps!", svarer han. "Wow... jeg dør nu!", siger han tilbage og smiler, imens han står og tripper...(...)... Trinene begynder at blive fyldt med små dråber af sved, som jeg forsøger at bevæge mig udenom, men efterhånden bliver jeg ligeglad. Det er så hårdt! Jeg kan slet ikke forestille mig, at jeg kommer til at gøre det fem gange. Lige nu*



kan jeg slet ikke forestille mig, at jeg når toppen igen. Jeg når dog op, og går ned igen, imens jeg ryster mine håndled, som er begyndt at gøre ondt...(...)... To af drengene tæller ned, da jeg nærmer mig det øverste trin. Det giver mig lige de sidste kræfter, selvom jeg må presse mig helt sidelæns op ad de sidste trin, fordi mine arme er begyndt at ekse under mig. Jeg går stille og roligt ned af trappen, imens jeg slet ikke kan overskue at skulle gøre det igen. Mine arme føles som to lange betonklodser, der dingler frem og tilbage, imens jeg roligt bevæger mig ned lettere svimmel. Efter et kort minut kommer de sidste ned og stiller sig også i position til armstrækkere. Underviseren sætter os i gang, imens han råber: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.. puh... jeg lader mig dumpe ned på gulvet.. jeg kunne næsten ikke følge med. "En gang til!" råber han. "Det er løgn!", når jeg at tænke, inden alle igen sætter i gang på hans tælling. Drengene er med, men pigerne, inklusiv mig selv, kan ikke følge med. Vi gennemfører dog alle de 12 armstrækkere i vores eget tempo. Endelig er vi færdige. Jeg er helt færdig.

(Onsdag 11-2:5-7)

I undervisningen spillede fysisk træning, såkaldt *conditioning*, en stor rolle. Nogle undervisningsgange var alene reserveret til *conditioning*, som især udfordrede eleverne på deres styrke, kondition og udholdenhed. En time var for eksempel reserveret til polymetrisk springtræning, imens andre undervisningsgange blev afsluttet med udfordringer om fx at tage et vist antal armstrækker hvert minut 15 minutter i træk, eller kravle fem gange baglæns op ad en trappe på alle fire fra kælder til 2. sal, som beskrevet i ovenstående situation. Dette målrettede fokus på *conditioning* udfoldes ikke på samme måde i selvorganiseret parkour:

Jeg spørger Christoffer, om han plejer at lave *conditioning*, når han selv dyrker parkour? "Nej, aldrig! Det er første gang, at jeg prøver alle de her *conditioning* øvelser her", svarer han.

(Torsdag 12-2:1)

I selvorganiseret parkour handler det i større grad om at skabe bevægelsesmuligheder og udvikle sig gennem disse til forskel fra målrettet fysisk træning:

"Er der mere *conditioning* og cardio hernede, end du er vant til, når du træner?", spørger jeg Nickolaj. "Jo, bestemt. "Altså, som jeg er vant til at træne, så kommer vi ud og varmer stille og roligt op... øhm.. vi mødes et eller andet sted... og så varmer vi op og kommer lidt stille og roligt i gang, og så får vi hinanden lidt op i et tempo... men, så kan det være sådan lidt on and off, så sidder man lidt ned, så rejser man sig måske op og laver nogle ting igen, men så når man ligesom... så peaker det på et tidspunkt, hvor man ligesom drill'er nogle ting. Der er et eller andet, som man gerne vil have. Måske en monkey-pres eller sådan noget. Så kører man den nogle gange og... så på den måde så kører vi ikke rigtig noget cardio....", svarer han. "Kan man sige, at det kommer ind som en integreret del?", spørger jeg. "Ja, det

*bliver netop mere en naturlig del end en struktur... så på sin vis... men det kommer jo an på, hvordan man kigger på det. Ja, det er jo også udholdenhed, når man bare sådan... okay, jamen så går du efter den, og hvis ikke du får den, så prøver du bare igen, og det er jo sådan, når du driller nogle ting, så er det jo udholdenhed. Men det kommer an på, om man ser på strukturen. Altså nu planlægger man nogle... nu går jeg ned, og så laver jeg 100 catleaps, eller om det bare kommer til en, fordi den catleap vil man virkelig gerne have”, forklarer han.*

*(Torsdag 12-2:3)*

Den erfarne elev Nickolaj beskrev, hvordan han ser conditioning som en naturlig del af sin træning og ikke som en "struktur". Nickolajs beskrivelse viser, at hans selvorganiserede parkourtræning indeholder en form for conditioning, men det er snarere et *resultat* af at arbejde med challenges end et *middel*, som dyrkes specifikt og i en isoleret og afgrænset situation. I hans selvorganiserede træning skaber de sjældent situationer, hvor det primære fokus er at forbedre deres fysiske form. Samtidig vidner hans beskrivelse om, at det handlede ligeså meget om at presse og teste sig selv, som målet om at forbedre deres fysiske form. Han beskriver ligeledes, hvordan det ofte blev på bekostning af teknikken og dermed den gode bevægelses kvalitet. I parkourundervisningen er underviserne i den fysisk træning, såvel som i alle andre øvelser, rettet imod kontrollerede bevægelser, som er helbredsmæssigt hensigtsmæssige. Underviserne har en stor viden om teknik og irritationsskader, som de trak på i timerne:

*Øhh... what else? Year, when you start to get this feeling (underviseren viser den fase i bevægelsen, hvor man får overkroppen op over kanten) of this motion, then you have to make it even further... going a little bit higher. Because this motion here (viser igen den samme fase) can, if you do it much, like irritating your shoulder joints a little bit. And, if it is the first time that you are doing climb-ups you can also get a sore feeling in your elbows, also because of the tearing... there are a lot of weight on your arms, when you are doing like this (viser det igen). If you have that, please don't do 100 climb-ups. That's it.*

*(Mandag 11:13)*

Underviserne skabte, både med fokus på den gode bevægelses kvalitet og den hårde conditioning, en *helbredsmæssig fremtidshorisont* i træningen. Parkourundervisningen var formet af undervisernes ønske om at sikre elevernes mobilitet og bevægelsesmuligheder på længere sigt. I selvorganiseret parkour indgår ligeledes en fremtidshorisont i træningen, men den består i højere grad af udøvernes drømme om at gøre konkrete umulige bevægelser mulige. Fraværet af den målrettede fysiske træning i selvorganiseret parkour peger på, at det ikke er denne, som tiltrækker og motiverer udøverne. I selvorganiseret parkour drives

udøverne af drømme om at kunne flyve og betvinge tyngdekraften, hvilket ligeledes kom til udtryk gennem en samtale med den erfarne elev, Elias:

*“Trænede du så cardio den gang?”, spørger jeg videre. “Nej, overhovedet ikke. Jeg var bare meget inspireret af youtube, og så troede jeg bare, det handlede sådan om store hop og... jeg lavede det selvfølgelig helt forkert. Jeg trænede bare selv, og så lærte jeg af mine fejltagelser og blev bedre og bedre. Så hoppede jeg bare ud fra en masse høje bygninger og sådan nogle dumme ting, og så fandt jeg ud af, at det ikke er den rigtige måde. Jeg har ondt i mine knæ nu, fordi jeg lavede sådan nogle dumme ting i starten”, svarer han.*

*(Torsdag 12-2:1)*

Elias beskriver, hvordan han gjorde nogle ting, som senere hen har givet ham helbredsmæssige problemer. For ham har det derfor været af stor betydning at få hjælp af underviserne. De andre erfarne elever havde ikke på samme måde skadet sig selv i deres selvorganiserede træning. Skader var heller ikke et stort problem blandt de andre udøvere i selvorganiseret parkour, som jeg fulgte i mit studie. Deres træning adskiller sig fra Elias' ved at tilhøre specifikke træningsfællesskaber, hvor de kan udveksle og skabe erfaringer sammen. Selvom conditioning ikke bliver dyrket målrettet i disse træningsfællesskaber, er der noget, der tyder på, at fællesskabet bidrager med en form for sikkerhed for den enkelte. Det kan dog ikke udelukkes, at den kropslige selvorganiserede praksis på længere sigt kan skabe helbredsmæssige problemer for udøverne. Det er imidlertid ikke noget, udøverne forholder sig eksplicit til på samme måde som eleverne i undervisningen gjorde.

Fællesskabet har en afgørende betydning for, hvad og hvordan udøverne træner i selvorganiseret parkour. Den erfarne elev Christoffer blev glad for conditioningstræning på højskolen, men oplevede, hvordan den ikke var mulig i træningsfællesskabet omkring hans selvorganiserede parkour:

*Elias vil blive ved med at træne conditioning derhjemme, men Christoffer er i tvivl: “Er det, fordi du tænker, at du ikke får det gjort, eller er det, fordi du tænker, at det ikke er vigtigt at få gjort så meget?”, spørger jeg Christoffer. “Jeg tror bare, at det er de personer i København, som jeg plejer at træne med. De er ikke så meget for det, som vi laver her. Det er nok derfor, at jeg ikke kommer til at lave det ligeså meget. Så bliver det nok alene i hvert fald”, siger Christoffer. “Ja... men så må du jo hjem og inspirere dem”, siger jeg. “Ja... jeg har allerede prøvet at inspirere nogle af mine venner i weekenden... det gad de ikke! Kravle ned ad trapper? Det gad de ikke!” Han griner. “Hvordan det?”, spørger Elias. “Det var her i weekenden, så var jeg lige ude og træne med nogle af mine venner i lørdags. Den ene bor øverst oppe i en lejlighed. Så fortalte jeg dem: Okay, oppe på skolen, der har vi lavet sådan en deal mig og mine venner, at vi skal kravle ned ad trapper hele tiden. Bare lige så vi får*

*varmen, skal vi så ikke kravle ned ad alle trapperne? Så kravlede jeg, og så gik de bare ned ad trapperne”, siger han grinende. Elias og jeg griner. “Så du forsøgte at lokke dem?”, siger jeg. “Ja, jeg prøvede... men jeg tror ikke, de er med på den”, svarer han.*

*(Torsdag 12-2:1)*

Selvom Christoffer ikke præsenterede vennerne uddybende for tankerne bag eller meningen med at kravle ned ad trapperne, så har han en klar oplevelse af, at de ikke vil gide den fysiske træning, som finder sted på højskolen. Selv har han oplevet, hvordan han gennem undervisningen har ændret sin holdning til conditioning og finder det betydningsfyldt:

*Inden jeg trænede.. eller da jeg bare trænede i København, der lavede jeg ikke rigtig conditioning og sådan noget. Der trænede jeg også rigtig meget. Jeg trænede stort set hver dag. Jeg lyttede aldrig til min krop, men jeg følte bare, at det var den rigtige vej, det jeg gjorde. Men efter at jeg er kommet herop, så har jeg lært meget om, at conditioning også er ret vigtigt for kroppen. Det kan godt være, at du kan tage et hop, men det betyder ikke, at din krop kan klare hoppet... selvom du godt kan tage det. Så det har lært mig meget... det dér med at passe på kroppen og lytte til... hvis du har ondt et sted... og det med at lave en masse conditioning.*

*(Torsdag 24-2:5)*

Christoffer beskriver, hvordan han er blevet bevidst om, at han skal passe på sin krop, og hvordan den fysiske træning er betydningsfuld, fordi den sikrer hans fremtid:

*“Så vil du sige, at du har fået en større opmærksomhed på, hvad du kan og ikke kan? Ja, jeg har lært rigtig meget, og jeg er glad for, at jeg finder ud af det nu, hvor man stadig er ung, ik? Og man har tid til at nå at ændre ting og... fordi kroppen er i det stadie, hvor det kan godt gå lige nu, selvom man ikke træner så sundt, men så på et tidspunkt, så... har den det ikke så rart, hvis man bliver ved med at gå den vej.”*

*(Interviews 3)*

I undervisningen dyrkes en ekspansiv relation mellem krop og rum, men hvor den i selvorganiseret parkour primært er rettet mod transformationen af umulige bevægelser til mulige, var den her rettet imod en vedvarende udvikling af kropslig fysisk form og evnen til at bevæge sig flydende og kontrolleret. Elevernes skulle styrke og hærde deres kroppe, så de kunne bevæge sig let og smidigt og modstå det slid, som blev skabt af den kropslige praksis.

Conditioning var et væsentligt fundament i parkourundervisningen. Elevernes oplevelse af det betydningsfulde i conditioning vidner om, at underviserne som institutionelle

funktionærer skabte den nødvendige legitimitet. Undervisningen var udviklet ud fra den kropslige praksis som dyrkes i selvorganiseret parkour, men var yderligere tilføjet en helbredsmæssig beskyttende fremtidshorisont. Dette supplement bidrog ikke med en reduktion af elevernes oplevelse af frygt og risiko, samt deres mulighed for selv at forvalte denne i konkrete situationer. Først og fremmest er risikoen for at skade sig selv på længere sigt ikke det, som gør de bevægelsesmæssige udfordringer betydningsfulde. Conditioning var ikke kun rettet mod at reducere risikoen for at slå sig i konkrete situationer, men især mod den ikke-perciperede risiko, der ligger og lurker ude i fremtiden. Yderligere gav conditioningstræning eleverne en fysisk opgradering. De blev stærkere, hurtigere og mere udholdende, hvilket udvidede deres muligheder for at skabe bevægelsesmuligheder og challenges. I dette perspektiv må conditioningstræning forstås som en pædagogisk kvalitet, der ikke spænder ben for de bevægelseskulturelle affiniteter mellem den kropslige praksis i selvorganiseret parkour og i undervisningsfaget.

Udover at indsætte en helbredsmæssig fremtidshorisont knyttede underviserne også særlige værdier til den kropslige disciplinering. Hermed var der ikke blot tale om en kropslig-, men også en ideologisk disciplinering.

### **Ideologisk disciplinering**

*"... I learned from the people in France and in London that you should not judge it by what you can see, so I would say that the way we train here is parkour and then we put basically everything in it... flips or whatever. That is what parkour is. The spirit is the way to approach breaking the jumps, it is the way to approach hardcore training sessions and I think the conditioning should be there no matter what you do. It is not the most important, but it is fundamental...(…)... what defines parkour is in the values", siger underviseren.*

*(Torsdag 24-2:5-6)*

I undervisningen forstås og formidles parkour som særlige værdier, som den kropslige bevægelse og tilgang knytter sig til. Underviserne lagde sig op ad de franske grundlæggere, som de legitime institutionelle funktionærer, der definerer, hvad parkour er. Underviserne forsøgte at skabe institutionel legitimitet til denne forståelse af parkour gennem kloge ord og fortællinger fra de franske grundlæggere (Berger & Luckmann, 2002, s. 114). Underviserne var inspireret af de franske grundlæggeres parkourtræning og de altruistiske dannelsesværdier, der var fundamentet i George Héberts træningssystem Méthode Naturelle. Formålet med den hårde conditioning var ikke kun at udvikle elevernes fysiske form, men også at udvikle et fællesskab omkring disse værdier. En af undervisningstimerne

bestod i en kombineret løbetur og træningssession med forskellige pull-ups i railstativet. Undervejs på løbeturen sakkede nogle elever bagud. Da underviseren opdagede, at eleverne var mere end 200 meter bagud, fik hele holdet besked på at vende om og løbe ned på siden af dem. Undervisningen var drevet af et mantra fra de franske grundlæggere om at starte og slutte sammen:

*Da jeg kommer ned ad trappen igen, er jeg meget tørstig og overvejer at gå ind i spisesalen og tage et glas vand. Et par drenge står og drikker af en drikkeflaske. "No water break guys! We are in this together. **We start and we finish together**", råber underviseren, så alle kan høre det. Jeg opgiver min tur ind i spisesalen og påbegynder min kravletur op ad trappen igen.*

(Onsdag 11-2:6)

I den hårde conditioning blev mantraet kropsliggjort og ritualiseret. Den hårde conditioning fungerede som et kollektivt, kropsligt *ritual*, som gennem smerte og udholdenhed sigtede mod at udvikle fællesskab. Hvis nogle elever snød eller anvendte uhensigtsmæssige bevægelser, såsom at sætte knæet i underlaget, gjorde underviseren brug af kollektive straffe, der opretholdt mantraet:

*De fleste er kommet op på plateauet, og en pige kravler op over kanten til plateauet. Da hun er helt oppe og står, spørger underviseren hende: "Why did you change from your foot to your knee?" Hun griner og kigger på sine fødder. Underviseren forsætter: "But your foot was up there?" Hun smiler igen. Den sidste fyr er med noget besvær på vej op over kanten. "Okay you guys. So this is not to be like... an asshole, but you have to crawl down and then get back up again... and you know why" siger underviseren og trækker på skuldrene. Der er ingen, der siger noget. "Knees!" siger han højt. "Somebody used their knees and you can choose between doing it again or a thousand push ups. Eleverne går lidt rundt i mellem hinanden og stiller sig ud til kanten og kigger ned for at se, hvordan de skal komme ned igen.*

(Mandag 11:6)



Fotoserie 27: Conditioning

På billederne var eleverne i gang med en kravleøvelse. Underviseren kravlede sammen med dem og vekslede mellem forskellige måder, hvorpå de skulle kravle fra den ene til den anden side af hallen. Det var hårdt og elevernes nøgne overkroppe skinnede af sved. På et tidspunkt råbte underviseren op. Der var en elev, som ikke fik knæet helt op til albuen i en øvelse, som de var blevet instrueret i. De skulle alle tilbage og starte forfra. Eleverne rejste sig trætte og modvillige og gik tilbage til start. Underviseren startede igen, og eleverne fulgte ham. De pustede og stønnede og vred deres ansigter i anstrengelse. Et par af fyrrerne råbte op undervejs, fordi det var hårdt og gjorde ondt. Hvor fællesskabet i selvorganiseret parkour opstår og dyrkes gennem dannelsen og oplevelsen af et fælles blik og bevægelseshistorier, blev det i undervisningen understøttet af den hårde conditioning, som kropsliggjorde altruistiske værdier om at presse sig selv for de andres skyld.

Værdierne var ikke kun nogle, som skulle udfoldes i undervisningen, men blev af underviserne italesat som noget, eleverne skulle tage med ud over træning. I en time indledte underviseren med at fortælle, at han blev ked af det, da en af pigerne fortalte ham om nogle problemer, der havde været i weekenden, hvor eleverne skulle hjælpes ad med noget rengøring og forberedelse. Der var kun mødt seks personer op. Underviseren fortalte videre, hvordan det, der skete, lå langt fra ideen bag deres stærke fællesskab: "We start together and we finish together":



Foto 68: Samtale om fællesskabet

*"I just want to say that it makes sad that you don't work in this family that you got here"...(...)"It is just very important that we respect each other and each other's time and we are not only individuals but also together. Parkour is very individual. Only I can do this jump, but all of you can help me do this jump if support me and respect me. That could be in many ways. Maybe you could do this long quadropedie session with me or that the next jump and make me feel good. That is very important thing in this community. That's way we also call it a family. And I think we should worship it and really, really care about it. You are individuals, but you have a whole family and a group of people interested in you."*

*(Onsdag 24-1:1)*

Eleverne oplevede fællesskabet omkring disse altruistiske dannelsesværdier som betydningsfuldt. Flere elever nævnte det i den fælles evaluering af undervisningsforløbet:

*"Year, and so...what I did not expect and what I did not write was the community for parkour. I did not expect that at all. I was just thinking about the training and what I wanted to learn and then after we went to Paris I just experienced a lot more with parkour. That there is a lot more than just training. There is a community and that's make so much more motivation for training", fortæller hun videre.*

*(Torsdag 24-2:3)*

Fællesskab var ikke det, som i første omgang tiltrak eleven ved parkour. En af de erfarne elever beskrev ligeledes, hvor overrasket han var blevet over det fællesskab, som de franske grundlæggeres (Yamaks) parkourtræning var baseret på, hvilket de blev præsenteret for på studieturen:

*"My comment is on the community part. I think it was an eye opener to most people when we got to France to see the community down there and the energy that the Yamaks brings*



*to the training. I really think that it is inspiring to see and sometimes I feel it here as well. That we bring a lot of energy to each other and helping and giving good advises.*

*(Torsdag 24-2:4)*

Den indledende motivation for at dyrke parkour var ikke var rettet mod deltagelse i et fællesskab, men fascinationen af bevægelserne og et ønske om at lære disse. Denne motivation kan relateres til den individualiseringstendens, som Giddens har peget på. I analysen af selvorganiseret parkour viste jeg, hvordan denne også kunne skabe forståelse for udøvernes opmærksomhed overfor selv at skabe challenge, som ikke tidligere er set og overvinde disse af egen kraft. En proces, der ligeledes blev beskrevet som det subjektive udkast mod det uvisse, og som jeg begrebsmæssigt kvalificerede ved brug af Sennetts begreb om intuitive spring. Sennett har i tråd med Giddens påpeget, hvordan mennesket i dag er karakteriseret ved en indre trang til autonomi og individualitet, som kommer til udtryk i en drift mod at arbejde ekspressivt på egen hånd (Giddens, 1991; Sennett, 2009, s. 74). Det kan forklare, hvorfor fællesskabet ikke er det, som først og fremmest motiverer udøverne såvel som eleverne. I udvikling af parkour som et undervisningsfag har underviserne imidlertid gjort fællesskabet til et eksplicit fokus og legitimeret dette gennem kloge ord og fortællinger fra de franske grundlæggere. Den erfarne elev Nickolaj oplevede det som betydningsfuldt, men savnede samtidig det individuelle fokus. Det kom til udtryk i interviewet, hvor jeg spurgte ind til, om undervisningen havde inspireret ham i forhold til hans egen træning:

*Nickolaj: Deres tilgang til de forskellige ting... som for eksempel de lege vi laver med forskellige ting, og måske lidt mere det der med at vi laver parkour sammen. Det har jeg ikke lavet så meget af derhjemme. Der er det sådan mere bare mig. Det har jeg så til gængæld også savnet lidt (griner). Det der med at, jamen jeg vil gerne... hernede der er jeg bare nogen gange tvunget til at lave det, som de siger, at jeg skal lave, ik? Så nogle gange så synes jeg, at jeg mangler lidt frihed hernede... og sådan lidt mere at blive presset... ja, sådan i forhold til derhjemme...(.)... Derhjemme der er det sådan lidt mere frivilligt. Der kan du komme og gå som du vil. Hvis du ikke lige gider at lave det der, så laver du bare noget andet...(.)... Derhjemme er det mere sådan mig, mig, mig, hvorimod her der fungerer vi meget mere som et hold."*

*(Interviews 4-5)*

I interviewet refererer Nickolaj ikke til, at han har trænet alene, men at ham og de andre udøvere træner sammen uden at træne det samme. Den ideologiske disciplinering må ved nærmere eftersyn forstås som en social disciplinering, som vender eleverne imod hinanden og derved går imod den individualiseringstendens, som kommer til udtryk i selvorganiseret parkour. Undervisningen understøtter George Héberts ideer om, hvordan fysisk træning ikke

blot skal sigte mod at danne atletiske færdigheder, men også altruisme. Selvom selvorganiseret parkour ofte beskrives som dannet med baggrund i George Héberts tanker og værdier, så forudsætter de givetvis en pædagogisk institution. Metode Naturelle blev ikke dyrket selvorganiseret, men var et pædagogisk institutionaliseret træningssystem, der hørte hjemme på særlige baner. Med den pædagogiske institutionalisering af parkour på Gerlev Idrætshøjskole kan de dannelsesmæssige aspekter revitaliseres.

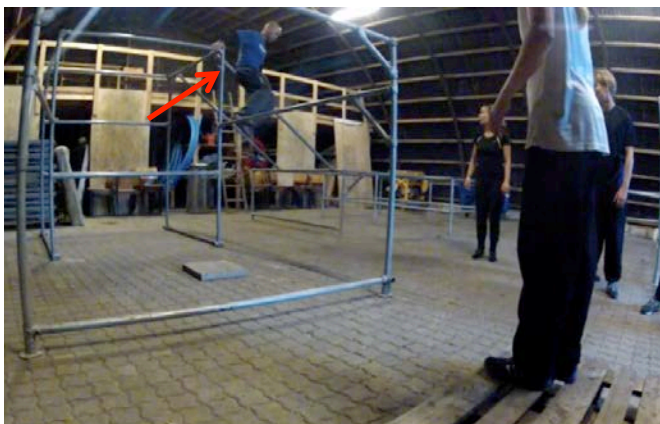
### **Legende disciplinering**

Udover en kropslige og ideologiske disciplinering var undervisningen karakteriseret ved en legende disciplinering. Undervisningen adskilte sig fra selvorganiseret parkour gennem et eksplicit fokus på at skabe en legende tilgang til bevægelsesudviklingen samt en større bevægelsesmæssige alsidighed. Dette fokus skabte en kropslig praksis, som eleverne oplevede forbandt til deres leg i barndommen:

*Jeg spørger en elev, hvordan de første par uger har været, og om han tidligere har dyrket parkour. "Nej. Det har jeg ikke. Eller jeg har lavet noget, der ligner det, og det var jo sådan set parkour. Det havde bare ikke et navn dengang. Det er bare sjovt at komme tilbage til den børneleg", fortæller han. "Så du oplever det som om, at du kommer tilbage til det, som du lavede, da du var lille?", spørger jeg. "Ja, hvor man eksperimenterer og sådan.. de fleste jeg har talt med, de har det sådan, at de har prøvet noget lignende før... især drengene, som har kravlet rundt i træer og klatret på små vægge og sådan noget... det er meget ala det samme", svarer han.*

(Torsdag 12-2:5)

Affiniteten mellem parkourundervisningen og barndommens leg kom ligeledes til udtryk hos en underviser:



Fotoserie 28: Legende glid ned af railet

*Underviseren springer ind i køen og viser eleverne en ny bevægelsesrute. I stedet for at springe ned af det skrå rail til slut, glider han ned af det, og griner. "Ej, det var bare for sjov", siger han. Alle eleverne begynder dog at efterligne hans glid. "Det er lige som i folkeskolen. Kan I huske, at der var sådan nogle dutter på, så man ikke kunne rutsje på dem", spørger underviserne eleverne, som griner og nikker genkendende.*

*(Onsdag 25-1:2)*

Det var ikke kun nybegynderne, som oplevede parkourundervisningen som havende relationer til leg. De erfarne elever beskrev, hvordan parkourundervisningen adskilte sig fra deres vante selvorganiserede parkour ved at have en mere legende karakter:

*Jeg spørger den erfarne elev Christoffer, om han har det sjovt i timen. "Ja, hæ... det er bare så sjovt, når man bare leger på tingene. Jeg synes, at jeg får lidt mere ud af det, når man bare leger rundt på tingene og koncentrerer sig på en dejlig måde", forklarer han. "I stedet for, hvad?", spørger jeg. "Det bliver sådan "kom nu, kom nu, kom nu"", svarer han og viser mig med sine hænder, hvordan han bliver fyldt med spænding. "Men man bare prøver at få det sjovt. Det fandt jeg ud af her på skolen. Jeg har lært så meget, pga. jeg bare er begyndt at lege rundt på tingene... mere end jeg gjorde det i København. Der handlede det hele tiden om store ting. Det var det eneste, det handlede om. Altså hver gang jeg skulle ud, skulle jeg lære noget nyt og det stressede bare, har jeg fundet ud af. Det er selvfølgelig fint, men nogen gange er det bare for meget." Så det er ikke så godt, når man vil lære noget bestemt, men er bedre, når man tænker, at man bare skal..?", spørger jeg prøvende. "Ja, bare regne med, at man nok skal udvikle sig. Jeg har faktisk lært meget mere på den måde", svarer han. "Er det noget, som du har lært her?" spørger jeg videre. "Nej... eller jo. Eller jeg tror bare, at lige da jeg kom herved, så har jeg genstartet alt, altså på den måde, at nu er det en ny måde, at jeg vil træne på", svarer han.*

*(Onsdag 12-1:4)*

Christoffer beskrev, hvordan han retrospektivt oplevede sin selvorganiserede træning som stressende. Han beskrev, hvordan han pressede sig selv for hårdt i forhold til hele tiden at skulle transformere umulige bevægelser til mulige. I selvorganiseret parkour er den kropslige praksis karakteriseret ved en ekspansiv drift, som normalt forstås som sportslig. Den adskiller sig imidlertid fra den sportslige ekspansive drift ved at være baseret på en afstandstagen til standardisering og objektivering af bevægelserne. Analysen af denne ekspansive drift ledte til det uundgåelige spørgsmål om, hvor langt grænserne kan skubbes. Analysen viste, at dette spørgsmål ikke kun er relevant i forbindelse med konkurrencesport, men også selvorganiserede bevægelsesfænomener som parkour. I parkourundervisningen blev den ekspansive relation mellem krop og rum dyrket, men underviserne var samtidig orienteret mod at fremtidssikre eleverne. En måde var gennem den fysiske træning. En anden var

gennem undervisningsøvelser, som havde til formål at udvikle elevernes færdigheder inden for kreativ og legende bevægelsesudvikling. Christoffer oplevede imidlertid ikke, at denne mere kreative og legende tilgang begrænsede hans bevægelsesmæssige udvikling. Han synes, at han havde lært meget og var blevet bevidst om, at han til tider havde presset sig selv på en ubehagelig måde. Selvom bevægelsehistorierne i selvorganiseret parkour er blevet beskrevet som idealer og forbilleder til inspiration, tyder Christoffers oplevelse på, at han havde transformeret dem til kommandoer, som pressede ham og skabte fortvivlelse (Sennett, 2009, s. 113). Han beskrev, hvordan hans træning var blevet mere "konkurrenceagtig":

*"Altså der er én, som jeg er meget inspireret af. Kender du ham der Shade? Jeg er helt vildt inspireret af ham. Også fordi at han leger. Han går bare rundt og leger. Og jeg er blevet helt vildt inspireret til det med at lege. Han er jo helt vildt dygtig, og alt det han laver. Han leger jo bare rundt", forklarer Christoffer mig. "Har du set hans videoer a piece of board, a piece of rail", spørger jeg ham. "Ja, ja det er så fedt! Jeg så også den der parkour dokumentar, der gik rundt.. people in motion... og jeg har så mange nye tanker i gang inde i mit hovedet", fortæller Christoffer. "Hvordan det?", spørger jeg. "Jamen fordi, det var noget, som man allerede vidste, ik, men man havde bare glemt det et eller andet sted, altså fordi... jeg tror, at man har glemt det, og så er Red Bull kommet ind og har gjort det lidt mere konkurrenceagtigt... men altså det er jo mere for sjælen, at man gør det her, ik? Det er leg, det er ikke træning... eller en legende træning", forklarer han videre.*

For Christoffer var undervisningen med til at skærpe hans opmærksomhed på, at leg er centralt i hans træning og ligeledes, at leg ikke udelukker bevægelsesmæssig udvikling. Christoffer beskrev også, hvordan hans selvorganiserede træning havde fået sportslige træk, som han tilskriver udviklingen af konkurrencer i parkour. I den eksisterende litteratur er den pædagogiske institutionalisering blevet beskrevet som medførende en negativ rationalisering og sportificering (Angle, 2011, s. 225; O'Loughlin, 2012). Undervisningsfaget på Gerlev fremstår imidlertid ikke som en klassisk sportificeringsproces, men snarere som en *legeficeringsproces*. I undervisningen er der skabt et læringsrum, hvor eleverne kan eksperimentere med deres kropslighed og relationen mellem krop og rum inden for nogle ydre afgrænsede rumlige og tidslige rammer. Undervisningen har ført Christoffer tilbage til den legende og ikke målrettede træning, som han startede med. Parkourundervisningen kan med andre ord siges at modvirke den ludificering, som Christoffer beskriver og i stedet skabes en kropslig praksis, der tilnærmer sig Caillois legekategori *paidia* (Caillois, 1958, s. 28-29).

Imens den kreative og legende tilgang udvidede både nybegyndernes og de erfarne elevers bevægelsesrepertoire, så bidrog den kropslige, ideologiske og legende disciplinering med en begrænsning af den vertikale spænding, som den mest erfarne udøver fandt væsentlig i sin selvorganiserede parkour. Den bevægelsesmæssige udvikling på højskolen var mere rettet imod bevægelser, som allerede var fremvist som mulige af andre elever eller underviserne. Den erfarne elev Nickolaj beskrev, hvordan han savnede at bruge sin fantasi:

Nickolaj: *Der er mange muligheder her, men jeg savner det med at komme rundt forskellige steder og træne i bymiljøet. Tingene her er meget oplagte. Man kan tydeligt se, hvad man kan lave. Og alt, nej ikke alt, men rigtig mange ting er lavet, så her er det meget lagt frem for dig, hvor derhjemme, der er dét mere med at finde tingene... Og prøve tingene: jamen kan det her lade sig gøre'ish? Og så er man nødt til at arbejde ud fra det. Så det er ikke sådan skåret ud i pap. Nu har jeg også kendt banen siden 2007, og jeg ved jo stort set alt, hvad folk har lavet her, og hvad jeg selv har lavet på den osv. Så de ting jeg skal lave på den fremover, der er stadig rigtig mange af de ting der er lavet.*

Signe: *Har du selv fundet på noget her?*

Nickolaj: *Hm ja, det tror jeg at jeg har. (Han forklarer bevægelsen). Så ja, det sker stadigvæk, at der bliver skabt noget. Og jeg kan også stadig blive overrasket. Nicolas var på besøg for en måned siden, og så lavede han sådan er skævt sving ind igennem den trekant der. Det havde jeg overhovedet ikke tænkt over eller set før.*

(Interviews 5)

Nickolaj savnede den proces, hvor han skulle bruge sin fantasi og forestillingsevne til at finde challenges i byens rum. Han savnede oplevelsen af at skabe noget nyt af egen kraft og dermed foretage intuitive spring. Selvom han oplevede parkens plasticitet, oplevede han en begrænsning. Dette viser, at de subjektive udkast mod det uvisse er et betydningsfuld aspekt af selvorganiseret parkour for de mest erfarne udøvere, som det kan være svært at skabe rum for i pædagogiske institutionelle kontekster, uanset hvor stor erfaring underviserne har med selvorganiseret parkour:

*"Jeg elsker virkelig, at bevæge mig på den måde vi gør, men jeg savner nogle gange, at få lov til at bruge mit eget hoved. Fordi nogle gange er det ligeså meget heroppe, det jeg selv bygger op og finder på, som er parkour, som det jeg laver med min krop."*

(Torsdag 12-2:8).

De subjektive udkast er afhængige af den konstante bevægelse mellem kendte og ukendte steder samt den aktive dyrkelse af bevægelsehistorier udøverne imellem omkring den vedvarende transformation af umulige bevægelser til mulige. Parkour er ikke bare en kropslig praksis, men også en fantasifuld leg om at gøre det umulige muligt.

## **Opsummering af de bevægelseskulturelle forskelle**

Undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole kan forstås som en kropslig, ideologisk og legende disciplinering af selvorganiseret parkour. Underviserne trak på deres egne praktiske erfaringer med selvorganiseret parkour og den håndværksmæssige færdighedsdannelse, men har suppleret og modificeret undervisningen med et eksplicit fokus på vedvarende bevægelseskvalitet, en legende tilgang til bevægelsesudvikling, hård conditioning samt indsat en helbredsmæssig fremtidshorisont og altruistiske værdier. Hvor den selvorganiserede parkour i højere grad konstitueres gennem den håndværksmæssige færdighedsdannelse og videreudviklingen af det kulturelle bevægelsesmønster, konstitueres parkour som undervisningsfag gennem særlige værdier, der formidles som det centrale. Værdierne om den fremtidssikre kropslighed og altruisme definerer parkour i undervisningen og legitimeres med henvisning til kloge ord og fortællinger fra de franske grundlæggere. I selvorganiseret parkour har udøverne kendskab til disse værdier og fortællinger, men de spiller en anden implicit rolle. I selvorganiseret parkour er den kropslige praksis primært forbundet med værdien af at gøre det umulige muligt. Værdierne af den fremtidssikre kropslighed og altruisme i undervisningen lukker dog ikke for betydelige kropslige og emotionelle pirrende oplevelser. Den hårde og til tider smertefulde conditioning tildeles netop betydning, men der er hermed tale om en konkret anden aflad end den, der finder sted i selvorganiseret parkour. I undervisningen dyrkes den ekspansive relation mellem krop og rum som i selvorganiseret parkour, men de subjektive udkast mod det uvisse og den fantasileg og grænseoverskridelse, som knytter sig til disse, begrænses hos de mest erfarne elever af den pædagogiske institutionalisering. Videreudviklingen af det fælles kulturelle bevægelsesmønstre finder i højere grad sted i selvorganiseret parkour. For de fleste elever udgør undervisningen imidlertid et rum for at skabe erfaringer af frygt og risiko samt færdigheder til at arbejde med disse på en forsvarlig måde.

I et historisk perspektiv har den pædagogiske institutionalisering bidraget med, at flere piger er begyndt at dyrke parkour. I undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole var 13 af de 31 elever kvinder og udgør derved en forskel fra selvorganiseret parkour, hvor langt størstedelen er mænd. Spørgsmålet er, om der ligger et kønsmæssigt perspektiv i den kropslige, ideologiske og legende disciplinering? Er der tale om, at underviserne transformerer parkour fra en maskulin praksis til en mere feminin eller kønsneutral praksis?

### **Undervisning i et kønskulturelt perspektiv**

I den eksisterende forskning har Kidder peget på, hvordan den særlige kobling mellem risiko og fysisk krævende øvelser gør selvorganiseret parkour til en særlig intens maskulin performance (Kidder, 2013, s. 13). Kidder pegede på, hvordan det at udsætte sig selv bevidst for risiko og håndtere frygt er maskuline identitetsmarkører. Inden for studier i snowboard og skateboard er der ligeledes påpeget, hvordan de kropslige udfordringerne gør disse bevægelseskulturer til særlige maskuline sfærer (Atencio, Beal & Wilson, 2009; Thorpe, 2010). I forlængelse af dette kan den legende disciplinering samt den kropslige disciplinering i form af det eksplicitte fokus på bevægelses kvalitet tolkes som en nedtoning af parkour som en maskulin praksis. Denne tolkning kan understøttes af Midol og Broyer, som har peget på, hvordan de flydende, elegante og rytmiske bevægelser i såkaldte whizsports som ski, surf og snowboard åbner for en kønslig frigørelse (Midol & Broyer, 1995, s. 208).

Mod denne forståelse står imidlertid den anden side af den kropslige disciplinering. I forbindelse med den hårde conditioning blev der ofte skabt en særlig maskulin stemning, hvor fyrene råbte, hujede og blev ekstatiske. Kvinderne virkede generelt ikke til at blive opstemte på samme måde af den hårde træning. Når den hårde fysiske træning spiller en større rolle i undervisningen end i selvorganiseret parkour, kan det tolkes som en intensivering af den maskuline performance. De amerikanske udøvere i Chicago smed deres trøjer og trænede i bar overkrop, en praksis de kaldte *shirtless o'clock*, for at fremvise deres maskuline identiteter (Kidder, 2013, s. 9). Den nøgne mandeoverkrop blev også dyrket og fremvist i undervisningen på Gerlev. Her blev den nøgne praksis beskrevet med et begreb om *skin power*. I forbindelse med den fysiske træning smed mange af fyrene ofte deres trøje, og ofte inden øvelserne var startet, så man kunne se deres stærke og veltrænede overkroppe:



Foto 69: Elev med skin power



Underviseren samler os ude i mellemgangen, hvor trappen er. Flere af drengene begynder at smide deres trøjer. "Skin power", siger de og griner. "Det giver lige lidt ekstra!", kommenterer en dreng til mig. Det er åbenbart et kendt begreb, og en del af forberedelsen til den hårde udfordring, som vi skal i gang med. "Okay guys, so we are going to do some crawling up the stairs... backwards up and I think we are going to do five rounds up", siger underviseren, imens han kigger på sit ur. Det er hovedsageligt de erfarne og meget veltrænede drenge, som har smidt trøjen. De står i gnider sig på maven, imens de lytter til underviserens instrukser. Der er imidlertid et par drenge, der ligesom pigerne, beholder trøjerne på.

(Onsdag 11-2:5)

Der var også kvinder, som ind i mellem smed trøjen, men det skete ikke før øvelserne var i gang og ikke i samme omfang som blandt fyrene. Fremvisningen af de stærke, veltrænede overkroppe er en måde at performe maskulinitet på. I trappeøvelsen fremviste eleverne, at de havde styrken til at kunne anvende rummet ud fra deres egen interesse. Eleverne performede overfor hinanden og bekræftede med deres veltrænede overkroppe et maskulint fællesskab.



Fotoserie 29: Elever viser mig deres bøffer

Ligesom i selvorganiseret parkour havde de kropslige markører også en særlig betydning. På billederne viser en gruppe fyre mig stolt deres bøffer og rifter fra turen til Frankrig. Inden for skateboard har Ian Borden beskrevet, hvordan mandlige skateboarders samtaler om smerte, fare og kropslige skader skaber et maskulint fællesskab (Borden 2001:53). Det maskuline fællesskab blev ligeledes understøttet af, at underviserne kaldte alle eleverne "guys". Underviserne forsøgte dog at neutralisere de kønsmæssige betydninger af denne tiltale:



*"Okay you guys, when you do your cat use your skills.... And girls" retter han. "Guys is not a gender specific term here" griner han.*

*(Mandag 11:10)*

Det var givetvis ikke blevet accepteret på samme måde, hvis underviserne ofte tiltalte eleverne som "girls". Dyrkelsen af den maskuline nøgne og hærdede krop samt tiltalen af eleverne som guys nedtonede ikke parkour som en maskulin praksis, men understregede det snarere.

Imod dyrkelsen af den maskuline krop gjorde underviserne imidlertid meget ud af en eksplicit, didaktisk, kønsneutral tilgang i undervisningen. Eleverne fik de samme øvelser, og når de blev opdelt i grupper, skete det ikke ud fra køn, men ud fra andre faktorer som erfaring, motivation, interesser osv. Underviserne fokuserede eksplicit på den kulturelt påtagede forsigtighed, som de mente var særlig udpræget hos kvinderne (men dog ikke afgrænset til disse). Underviserne forsøgte at forandre de forsigtige elevers indstilling i forhold til at udfordre sig selv kropsligt. Dette eksplicite fokus havde til hensigt at udvikle nogle færdigheder, som ville ligestille eleverne. Det eksplicite fokus på at afmontere den kulturelt påtagede forsigtighed hos nogle af kvinderne kan tolkes som en proces, hvor kvinderne indordnes i en maskulin kropslig praksis. Det er imidlertid også muligt at fortolke det som et forsøg på at rykke ved elevernes idéer om køn og kropslighed. Ved at udfordre pigerne med risiko og hård conditioning forsøgte underviserne at vise dem, at disse kropslige praksisser ikke kun er for fyre, men også for kvinder. I undervisningen iscenesatte flere kvinder dette potentiale. En kvindes håndstand på et højt rail imponerede de andre elever. I undervisningen rettede underviserne sig mod at vise, at kvindekroppen også kan være stærk, risikovillig og udholdende. Denne tolkning knytter an til den diskurs, der omgiver mange af de andre bevægelseskulturer, som er populære netop nu. I forlængelse af crossfit bølgen er mottoet "Strong is the new skinny" blevet spredt ud over de sociale medier (English, 2013; Miller, 2014; ). Flere studier peger på, at den feminine krops ideal er under forandring til et mere atletisk og muskuløst (men ikke mindre seksuelt eller veltrimmet) udtryk (Bordo, 2003, Homan, 2010; Dworkin & Wachs, 2009).



Fotoserie 30: Eksempler på billeder fra sociale medier ( <http://www.paleoforwomen.com/wp-content/uploads/2014/04/strong-is-the-new-skinny.jpg>, <http://www.barrelifestyle.com/strong-is-the-new-skinny/>, <http://www.paleoforwomen.com/wp-content/uploads/2014/04/990569-7-1332882743155.jpg>)

I undervisningen var det dog ikke kvindernes kropslige fremtræden, som var i fokus, men et ønske om at ligestille eleverne i forhold til risikovillighed. Derfor fokuserede underviserne ind imellem på at presse kvinderne. Ud fra Elias og Dunnings samt Giddens teorier kan dyrkelsen af risiko og frygt forstås som det, der i et samfundskulturelt perspektiv gør den kropslige praksis betydningsfuld for udøverne. Giddens har ingen overvejelser om de kønskulturelle perspektiver i sin teori, men Dunning har påpeget, hvordan det sportslige frirum knytter sig særligt til en maskulin identitet (Dunning, 1986). Ifølge Dunning medførte industrialiseringen, at folks arbejde blev mindre fysisk, og at volden blev monopoliseret og fjernet fra hverdagslivet, hvorved det i dag kun er i særlige professioner udover sport og idræt, at mænd har mulighed for spændingsafledning (Dunning, 1986, s. 257). Yderligere trådte kvinderne ind i den offentlige sfære og truede dermed den patriarkalske orden. Den menneskelige drift efter emotionelle og kropslige pirrende oplevelser er dermed en drift knyttet til kønskulturel identitet. Dette kønsmæssige perspektiv gør det muligt at stille spørgsmålstejn ved, hvorvidt risikovilligheden er betydningsfuld for kvinderne på samme måde som for fyrene, og hvorvidt den bør være det? <sup>76</sup> Kidder fulgte både kvindelige og mandlige parkourudøvere og beskrev, hvordan kvinderne ikke kastede sig ud i de samme risikofyldte situationer som fyrene (Kidder, 2013, s. 2). Måske er det primært andre oplevelser og kropslige erfaringer, som i højere grad tiltrækker kvinder ved parkour? Frygt

---

<sup>76</sup> Dette spørgsmål relaterer sig til Berger og Luckmanns forståelse af institutionalisering som havende en normativ dimension.

og risiko spiller givetvis en stor rolle i selvorganiseret parkour, fordi det hovedsageligt er mænd, som er aktive og dermed udvikler den kropslige praksis. Inden for forskning er det beskrevet, hvordan de kønsmæssige aspekter i alternative bevægelseskulturer er mere flydende end i traditionel sport, men at mænd stadig er overpræsenteret og udholdenhed, smerte og risiko derfor er dominerende værdier (Atkinson, 2008; Laurendeau, 2008; Robinson, 2008). Underviserne har fokus på køn i undervisningen, men der er primært tale om at videreføre den kropslige risikodyrkelse, som udfoldes i selvorganiseret parkour, og som i Dunnings perspektiv kan forstås som knyttet til den maskuline identitet.

Det er dog centralt at være opmærksom på, at samfundet har ændret sig væsentligt siden Dunning udgav sin tekst om sporten som et (maskulint) frirum. Mange kvinder finder glæde i bevægelseskulturer med fysisk kropskontrakt, anstrengelse, smerte og spænding. Forfatteren er selv et levende eksempel herpå. Det ville være interessant at undersøge de kønskulturelle forskelle yderligere med nyere perspektiver på relationen mellem køn og bevægelseskultur. Desværre var det for sent i forskningsprocessen, at jeg blev opmærksom på relevansen af dette tema. Som en af de få kvinder i bevægelsesmiljøet i de første år kan det virke mærkværdigt, at køn som tema ikke har optaget mig. Forklaringen er givetvis, at jeg fra starten oplevede en legitimitet i bevægelseskulturen pga. mit fysiske engagement og mine færdigheder, og derfor ikke oplevede mit køn som en begrænsende faktor. I forhold til analysen af parkour som et selvorganiseret bevægelseskulturelt fænomen var interessen imidlertid at skabe en analyse, som tog afsæt i den kropslige praksis og udøvernes egne oplevelser, i stedet for fra starten at zoome ind på særlige analytiske temaer. De kønskulturelle perspektiver i selvorganiseret parkour såvel som i den pædagogiske institutionalisering udgør hermed et stadig uudforsket område, som lægger op til videre studier.

## Epilog

Gerlev Idrætshøjskole udgør et pædagogiske rum, hvor parkour udfoldes som et undervisningsfag med tydelig affinitet til den selvorganiserede kropslige praksis. Her kan unge sammen udvikle større forståelse for deres eget bevægelsespotentiale, opleve og håndtere fare og risiko, dyrke værdier om mod og fællesskab samt indgå i kreative og legende processer. Gerlev Idrætshøjskole udgør en unik pædagogisk ramme til udvikling af et undervisningsfag, som bibeholder nogle af de oplevelser og erfaringer, som karakteriserer selvorganiseret parkour.

Den bevægelseskulturelle affinitet må imidlertid ses i forbindelse med højskolens særlige pædagogiske rum. Først og fremmest er underviserne tildelt store frihedsgrader i forhold til at forme faget efter den selvorganiserede praksis. Undervisningen er ikke rettet imod formelle prøver eller eksaminer, som skaber standardiserede resultater, som eleverne kan tage med videre. I stedet er undervisningen rettet mod personlig udvikling, udvikling af sociale kompetencer og eksistentiel læring eller såkaldt folkelige oplysning (Eichberg 2005:26). Der findes intet formelt pensum, og højskolerne er mere defineret ved deres pædagogiske tilgang end deres indhold. Den vidensforståelse, som højskolen er baseret på, er ikke reduceret til snæver teoretisk abstraktion, men nærmere dialog og individuel eksperimentering. Det betyder, at både elever og undervisere kan fordybe sig i processen og den enkelte elevs interesser og færdigheder. Undervisningen er karakteriseret ved relativt flere timer end obligatorisk idrætsundervisning eller deltagelse i idræt i en frivillig forening. Undervisernes mulighed for at opsætte challenges med eleverne og dermed give dem erfaringer med frygt og risiko, er betinget af det kendskab, som de får gennem det *daglige* møde over en længere periode med eleverne ansigt til ansigt - eller nærmere: krop til krop. Højskolen har et pædagogisk forspring til de obligatoriske pædagogiske institutioner, da undervisningen er frivillig. Ligesom selvorganiseret parkour er et aktivt valg, har eleverne selv tilvalgt undervisningen. Eleverne er fra starten præget af en nysgerrighed over for den måde at bruge sin krop på, hvilket er et centralt aspekt i den håndværksmæssige færdighedsdannelse. Dog viste analysen, hvordan underviserne alligevel oplever, at nogle elever har brug for et pædagogisk skub for at opøve interessen samt evnen til at udfordre sig selv. Dette skub er yderligere muliggjort ved, at eleverne er voksne og myndige. Undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole er privilegeret ved at have en parkourfacilitet til sin rådighed, men den er ikke en betingelse for den undervisning, som finder sted på stedet. Højskolen afgrænser et område, men underviserne forstår at bruge de forskellige rum og lader eleverne eksperimentere i disse. Den bevægelseskulturelle affinitet mellem selvorganiseret parkour og undervisningsfaget er sidst, men ikke mindst i høj grad betinget af undervisernes evne til at trække på og italesætte deres egne erfaringer som

parkourudøvere, og derved foregribe og diskutere de sensoriske oplevelser, som er forbundet med at lære de kulturelle bevægelsesmønstre.

I forhold til de bevægelseskulturelle forskelle er værdien altruisme særlig interessant i et bredere samfundsmæssigt og idrætskulturelt perspektiv. Forskellene vidner om et modstridende forhold mellem idrættens traditionelle forpligtende fællesskaber og samfundsmæssige individualiseringstendenser. Selvom parkourudøverne i selvorganiseret parkour er rettet mod udvikling af de fælles bevægelseskulturelle mønstre og løbende engagerer sig i hinandens proces, er de primært rettet imod sig selv og deres egen bevægelsesmæssige udvikling. De træner sammen, men træner ofte ikke det samme. Hvor selvorganiseret parkour er karakteriseret ved individualisering, har underviserne på Gerlev Idrætshøjskole en interesse i at oplyse og skabe et forpligtende fællesskab mellem eleverne. Undervisningsfaget vidner om, at det er muligt at skabe en kropslig praksis, som formår at bibeholde nogle af de oplevelser og betydninger, som knytter sig til selvorganiseret parkour, men samtidig supplere den kropslige praksis med værdier om fællesskab og altruisme. Her er henvisningerne til de franske grundlæggere samt mødet med disse centralt for skabelsen af en betydningsfuld sammenhæng og legitimitet for eleverne. Nogle af de erfarne udøvere savner imidlertid ind imellem det individualistiske fokus og det at bryde umulige bevægelser, men de oplever stadig værdierne om fællesskabet som legitime. Undervisningen kan tolkes som modkulturel i forhold til de mest individualistiske træk i parkourudøvernes selvorganiserede praksis. I relation til Sennetts distinktion mellem kunst og håndværk kan man sige, at højskolen formidler parkour som en håndværksmæssighed. De altruistiske værdier fra de franske grundlæggere gør det samtidig muligt at integrere parkour som en ny bevægelseskultur i højskolens undervisning uden, at det skaber en identitetskrise for højskolens eget historiske ideologigrundlag.

I undervisningen forstås og italesættes værdierne som dét, der konstituerer og definerer parkour, men de tilskrives samtidig en høj grad af instrumental nytteværdi. Den fysiske træning skal ikke blot give mulighed for at udvikle den kropslige praksis og beskytte for skader i nuet, men gøre eleverne ansvarlige over for deres helbred på længere sigt. Altruisme skal ikke blot skabe et undervisningsmiljø af solidaritet og fællesskab, men er en moralsk værdi, som eleverne skal tage med sig videre i livet. Koblingen af parkour og moralske værdier knytter sig til en traditionel kobling af idræt og moral, som fx Olympismen er et eksempel på (Breivik, 1998, s. 25). Hvor parkour på højskolen er uløselig forbundet til moralske værdier, er det i højere grad kropslige og motoriske værdier, der karakteriserer selvorganiseret parkour. De kropslige og motoriske værdier må dog ses i lyset af afhandlingens fokus på den *kropslige praksis* i parkour. Spørgsmålet er, om dette fokus har

forhindret mig i at se særlige moralske værdier, som kunne være på spil i selvorganiseret parkour? I forhold til Gerlev Idrætshøjskole viste de moralske værdier sig imidlertid gennem den kropslige praksis, og det er derfor muligt at argumentere for, at hvis de også havde en væsentligt betydning for udøverne i selvorganiseret parkour, så burde de have vist sig. Måske er der ikke nogle fælles stærke moralske værdier knyttet til selvorganiseret parkour? I forlængelse af Giddens samtidsdiagnose er samfundet i dag karakteriseret ved pluralisme i forhold til sandhedssystemer og værdier, som det står den enkelte frit for at vælge til og fra (Giddens, 1991, s. 141). Måske gør denne pluralisme sig også gældende i forhold til parkour som selvorganiseret bevægelseskulturelt fænomen? Måske kræver de moralske værdier, som knyttes til parkour i undervisningen på Gerlev, en pædagogisk institutionel kontekst for at udfoldes i dag?

## Afrunding

I denne afhandling har jeg sat fokus på parkour som selvorganiseret bevægelseskulturelt fænomen såvel som institutionaliseret idrætsdisciplin.

Gennem kulturanalytiske studier har jeg undersøgt, hvordan parkour er opstået og har udviklet sig i Danmark; hvad parkourudøverne gør, når de dyrker parkour selvorganiseret; hvordan vi kan forstå denne praksis i et bredere samfundskulturelt perspektiv; og om parkour lader sig udfolde i en pædagogisk institution med nogle af de samme oplevelser og betydninger, som rummes i dens selvorganiserede form. I denne forbindelse har Gerlev Idrætshøjskole fungeret som case.

I den eksisterende forskning er parkour primært blevet analyseret i et diskursivt og symbolsk perspektiv og fortolket som en modkulturel aktivisme, der inkarnerer en kritik overfor det kapitalistiske byrum og dets sociale normer. De seneste år er visse forskere imidlertid begyndt at sætte spørgsmålstegn ved denne udlægning og peger i stedet på indre modsigelser i parkour. I afhandlingen er jeg fortsat i dette akademiske spor og har følgelig italesat parkour som en levet praksis.

### Parkours kulturhistorie

Parkours danske kulturhistorie er her beskrevet på basis af eksisterende dokumenter foruden fire mindre kvalitative interviews og brug af min egne praktiske erfaringer inden for feltet. I analysen har jeg peget på parkours kritiske potentiale, men ikke som en *intenderet* modkulturel aktivisme. I den eksisterende forskning er det derimod beskrevet, hvordan billederne af parkourudøvernes modkulturelle akrobatiske bevægelser er blevet absorberet af kapitalismen. Derved har man anlagt et kritisk dualistisk perspektiv og skelnet mellem parkour som et *subversivt spektakulært billede* og en *levet kropslig praksis*. Gennem min analyse har jeg vist, at udøvernes akrobatiske bevægelser og billederne af disse såvel som andre visuelle produktioner spiller en afgørende rolle, som ikke kan adskilles fra den levede kropslige erfaring. De er et initierende princip for udøvernes bevægelseskulturelle udvikling. Billederne er centrale for udøvernes drømme om at transformere umulige bevægelser til mulige. Det kritiske perspektiv er i afhandlingen dermed afbøjet fra det politiske rum og i stedet vendt mod kroppen.

Parkour, som oprindeligt startede som en fransk subkultur i slutningen af 80'erne og i 90'erne, er siden årtusindskriftet blevet udbredt og transformeret til en international

bevægelseskultur i spænd mellem forskellige interesser. Hvor de første franske udøvere knyttede nogle særlige heroiske og altruistiske dannelsesværdier til parkour, er bevægelseskulturen siden udviklet til et æstetisk produkt, der sælges, til en sport, der dyrkes konkurrencer i, og til et undervisningsfag, der udfoldes i pædagogiske institutioner og anvendes i socialpolitiske projekter. Som andre bevægelseskulturer har udbredelsen været præget af stridigheder om autenticitet og legitimitet. Disse kampe har dog i højere grad handlet om adkomsten *til* institutionalisering, sportificering og kommercialisering end en kamp *imod* dem.

Mange af de internationale transformationer af parkour har også vist sig i den danske kontekst. I Danmark har vores specifikke måder at forstå, dyrke og organisere idræt på haft afgørende betydning, ikke bare i de pædagogiske institutioner, men også i den selvorganiserede bevægelseskultur. Historien om parkour i Danmark er en historie om pædagogisk institutionalisering og facilitetsudvikling. I Danmark findes der over 90 frivillige foreninger, som tilbyder parkourhold og over 65 specielt designede faciliteter. Selvom der også er skabt faciliteter for skateboard, er denne bevægelseskultur ikke på samme måde blevet integreret i idrætsundervisningen i undervisningsinstitutioner eller i de frivillige foreninger. Mange selvorganiserede grupper blev hurtigt omdannet til foreninger for at kunne dyrke parkour hele året rundt. Parkour har med andre ord ikke haft det samme undergrundsliv i en dansk sammenhæng, som andre selvorganiserede gadeidrætter har haft, eller som det er tilfældet for parkour i andre lande.

Min historiske kulturanalyse skabte den nødvendige kontekst for at begynde afhandlingens empiriske analyser på parkours egne præmisser. Selvorganiseret parkour udfoldes ikke blot i byens rum, men også på specialdesignede faciliteter. Parkourudøverne har selv været aktive i skabelsen af disse, hvilket betyder, at man i en dansk kontekst kan stille spørgsmålstegn ved den forskningsmæssige fortolkning af parkour som en intenderet kritisk og ideologisk aktivisme. Parkourudøverne fremstår snarere som iværksættere end som anti-kapitalistiske aktivister og kan ikke udelukkende forstås i et subkulturelt perspektiv. Med afsæt i den historiske kulturanalyse har jeg kritiseret den eksisterende litteratur for at ignorere denne tvetydighed og dermed misse muligheden for at skabe forståelse af parkour som andet end eksemplificeringer af forskellige teorier om rum, magt og kapitalisme. Den historiske kulturanalyse og udforskningen af den eksisterende akademiske viden skærper det kulturanalytiske blik for de empiriske analyser.



## Selvorganiseret parkour

Ud fra den deskriptive og samfundskulturelle analyse kan man forstå den kropslige praksis af selvorganiseret parkour i en dansk kontekst. Betydningsfulde oplevelser er her fremdraget og beskrevet ved brug af forskellige teoretiske begreber og perspektiver fra legeteori, kropsfænomenologi, filosofi og social læringsteori.

Analysen af, hvad parkourudøverne rent kropsligt gør, når de dyrker parkour, og hvilke betydninger de tillægger denne praksis, blev gennemført på basis af etnografisk feltarbejde med deltagende observation og kvalitative interviews. Ved at følge forskellige udøvere i deres træning og følge op på turene med kvalitative interviews fremtrådte typiske bevægelser, oplevelser og betydninger, som er karakteristiske for selvorganiseret parkour.

I forhold til den hidtidige forskning har den deskriptive analyse nuanceret forståelsen af den æstetisk-kropslige dannelse, som udfoldes i parkour. I selvorganiseret parkour veksler de danske udøvere igen og igen mellem fortrolige og fremmede bevægelser, som skaber en ekspansiv relation mellem deres bevægelsesmæssige færdigheder og rummet. Denne proces kan forstås ved hjælp af Merleau-Pontys kropsfænomenologi, da selvorganiseret parkour kan beskrives som en leg med bevægelsesintentionalitet og kropslig situationsrumlighed. Den måde, som udøverne oplever omgivelserne på, og den betydning, som de tildeler bestemte steder, kan med afsæt i Caseys stedsfænomenologi beskrives som en konfigurativ stedslighed. Når udøverne bevæger sig, har de en umiddelbar og fælles fornemmelse for, hvilke konfigurationer af bevægelsesbaner, der findes det aktuelle sted. Denne konfigurative stedslighed har en intersubjektiv side. Bevægelserne skabes ikke blot i den aktuelle praksis, men hænger ved stederne som bevægelseshistorier. Disse bevægelseshistorier udgør en fælles referenceramme for det tvær-tidslige træningsfællesskab, dvs. den alternative virkelighed, som udøverne indskriver sig i. Yderligere er bevægelseshistorierne centrale for udøvernes erfaring af forbedring samt erfaringen af, at relationen mellem deres krop og rum er en foranderlig størrelse. Selvorganiseret parkour indbefatter en skoling af den multisensoriske opmærksomhed. Denne æstetisk-kropslige dannelse spiller en afgørende rolle for udøvernes perception af bevægelsesmuligheder. Den sætter synlige markører på udøvernes krop, som har betydning for udøvernes levede fornemmelse såvel som repræsentation af dem selv som parkourudøvere. Udøvernes selvrepræsentation finder ikke kun sted gennem billeder og film af akrobatiske bevægelser, men også gennem særlige kropslige spor på hænderne. Udøvernes repræsentation af de kropslige spor og deres grænseoverskridende praksis har paralleller i andre bevægelseskulturer som crossfit, ekstremløb og calisthenics.

Udøverne pendulerer mellem byrum og de specialdesignede faciliteter. Begge typer af rum forudsætter og udvikler den æstetisk-kropslige dannelse, som den eksisterende forskning ensidigt har knyttet til byrummet. I selvorganiseret parkour oplever udøverne ikke kun et tilhørsforhold til parkourspots i byrummet, men også til faciliteterne. Parkourudøverne har inkorporeret faciliteterne i deres praksis og ser faciliteterne som en del af byrummet. Her spiller bevægelseshistorierne også en central rolle. Yderligere er de materielle kvaliteter, dvs. de fysiske niveauer og dimensioner på faciliteterne, blevet oprindelsessted for nye signifikante bevægelser. Det kan imidlertid være svært for udøverne at genfinde disse fysiske dimensioner i byrummet, og for at træne og udvikle disse må udøverne besøge faciliteterne. Herved skabes der en selvforstærkende proces af udparcellering af parkour til faciliteter. Parkourudøvernes brug af faciliteter fremstår ikke paradoksalt, når der tages højde for den ekspansive rettedhed, som karakteriserer selvorganiseret parkour på trods af, at det går imod den kreative proces. I en dansk kontekst handler selvorganiseret parkour mere om at udvikle relationen mellem krop og rum end at udøve en magtpolitisk kritik af byrummet. I analysen har jeg fokuseret på den konfiguratve stedslighed, som dyrkes i parkour, hvorimod de æstetiske oplevelser, der er forbundet med at dyrke parkour i forskellige typer af rum, ikke er undersøgt nærmere. Dog viser jeg, hvordan udøverne oplever, at de fremmede byrum i højere grad udfordrer deres kreativitet. I de kendte byrum spiller bevægelseshistorierne den samme anvisende rolle, som de gør på faciliteterne. De æstetiske oplevelsesforskelle mellem byrummet og faciliteter er i et dansk perspektiv stadig uudforsket og indbyder til fremtidig forskning.

I selvorganiseret parkour udviser udøverne en inklinasjon for at risikere og eventuelt at fejle. Denne inklinasjon kan forstås ud fra udøvernes ønske om at udforske sammenhængen mellem deres bevægelsesmæssige færdigheder, omgivelserne og deres mentale kapacitet. Udforskningen er en del af den proces, hvori udøverne udvikler deres bevægelser. Processen er cirkulært udviklende og beskrevet trialektisk med udøvernes begreber om *challenge*, *break* og *clean*. Begrebet *challenge* beskriver udøvernes lokalisering af en bevægelsesudfordring. *Break* beskriver den proces, hvori udøverne forsøger at overvinde og mestre den, mens *clean* beskriver den proces, hvori udøverne perfektionerer bevægelsen, så den kan blive afsæt for nye challenges. I selvorganiseret parkour er de indlærte bevægelsesmønstre alene retfærdiggjort som fundament for nye spring og udfordringer. Udøverne skaber en oplevelse af frihed ved hele tiden at overkomme det svære gennem noget endnu sværere. Det at *break* en bevægelsesudfordring og *turde stole på det mulige* stiller krav om en modificering af udøvernes bevægelsesintentionalitet. I bevægelsesudfordringerne må udøverne bryde med de konkrete bevægelser, som beskytter dem for fald og skader.

Elias og Dunnings kompensationsteori og Giddens' samtidsdiagnose kan belyse selvorganiseret parkour i et bredere samfundskulturelt perspektiv. Ud fra Elias og Dunnings samt Giddens' perspektiver kan man forstå parkour som skabende særlige oplevelser af selvbestemmelse, kontrol og bemestring. Ud fra dette kan man imidlertid ikke forstå de materielle erfaringer og sensoriske oplevelser. Sennetts teori om håndværksmæssighed kan derimod skabe forståelse af den særlige sanselige kontakt og opmærksomhed, som dyrkes overfor materialiteterne i selvorganiseret parkour. I lyset af Sennetts teori er udøvernes grænsesøgende praksis en håndværksmæssig færdighedsdannelse. Hos Sennett er risiko og fejl nødvendige betingelser for at opnå greb om en håndværksmæssig praksis. Det risikofyldte er altså betydningsfuldt for den måde, som udøverne udforsker og udvikler deres kropslighed på.

Den kropslige praksis i selvorganiseret parkour er karakteriseret ved selvforvaltet læring, som finder sted på baggrund af den enkelte udøvers projekter og erfaring. De andre parkourudøvere er med til at skabe et horisontalt læringsrum, som understøtter den enkeltes udvikling. Dette horisontale læringsrum kan forstås ud fra social læringsteori. Det *oplevede* læringsrum går imidlertid ud over de anvendte læringsteoretiske perspektiver. Selvom den sociale praksis udgør grundlaget for den enkeltes selvforvaltede læring, så er udøverne orienteret mod *subjektive udkast mod det uviste*. Den selvorganiserede praksis er ikke blot karakteriseret ved reproduktion af kendte, mulige bevægelsesmønstre, som læres gennem observation og imitation, men også ved en stilen mod det umulige. Denne stilen kan med Sloterdijk beskrives som en vertikal spænding. Denne vertikale spænding er en iboende del af den håndværksmæssige proces, hvor nye bevægelsesmønstre og umulige bevægelser bliver gjort mulige gennem en cirkulær rytme af at *lokalisere, spørge og åbne op*, hvor *sensorisk opmærksomhed, modstand, gentagelse* og brug af *forbilleder* er centralt. Med afsæt i Sennetts teori om håndværksmæssighed har jeg kunnet beskrive den ekspansive rettethed i den selvorganiserede, kropslige praksis, men samtidig vise, hvordan den ikke nødvendigvis fører til sportslig konkurrence. Der er ikke tale om et sportsligt træk, forstået som en ekspansion, der kan måles og standardiseres, men et iboende menneskeligt behov. Selvorganiseret parkour er karakteriseret ved mere end jagten på spænding og selvforvaltet risikohåndtering. I selvorganiseret parkour dannes der selvforvaltede, håndværksmæssige færdigheder, som implicerer et særligt fællesskab og en særlig sanselig kontakt til omgivelserne. Selvorganiseret parkour skaber et nysgerrigt engagement i relationen mellem bevægelse, materialitet og fantasi, og skaber glæde, stolthed og oplevelser af at tilhøre et fællesskab.

## **Den kulturanalytiske sammenligning af selvorganiseret parkour og undervisning i parkour på Gerlev Idrætshøjskole**

Afhandlingens sidste analyse er en empirisk undersøgelse af den pædagogiske institutionalisering af parkour. Til at svare på spørgsmålet om, hvad der sker, når parkour transformeres til et undervisningsfag, og om hvorvidt det er muligt at opretholde nogle af de oplevelser og betydninger, som udøverne knytter til den selvorganiserede praksis, undersøgte jeg undervisningsfaget i parkour på Gerlev Idrætshøjskole. Undervisningen er skabt og udviklet af en gruppe parkourudøvere, som har indgående kendskab til selvorganiseret parkour. Analysen blev gennemført som en kulturanalytisk sammenligning af bevægelseskulturelle forskelle og ligheder baseret på etnografisk feltarbejde med deltagende observation og kvalitative interviews.

På Gerlev Idrætshøjskole er det i høj grad lykket at skabe en undervisningspraksis, som har tydelig bevægelseskulturel affinitet til selvorganiseret parkour. Denne affinitet skyldes primært undervisernes egne praktiske erfaringer, som de formår at italesætte, og en eksperimenterende og åben tilgang i undervisningen. Underviserne styrede og planlagde de enkelte undervisningstimer, men de styrede og udfordrede eleverne til selvstyring. De forsøgte med andre ord at gøre eleverne selvorganiserede. Det skete gennem øvelser og instruktioner, som skabte eksperimenterende og kreative processer, hvor eleverne selv skulle se og skabe bevægelsesmuligheder. Underviserne iscenesatte i høj grad det læringsrum, som udfoldes i selvorganiseret parkour, hvor udøverne fascineres af umulige bevægelser og taler sammen om de forskellige challenges på en baggrund af fælles sensoriske fornemmelser og oplevelser. Underviserne adskilte sig fra udøverne i selvorganiseret parkour ved at have en indgående teknisk forståelse af de enkelte bevægelser, men valgte i de fleste tilfælde ekspressive instrukser bestående af billedlige metaforer, som krævede, at eleverne aktivt brugte deres fantasi. De ekspressive instrukser fungerede som forbilleder frem for tekniske kommandoer, der pegede på, hvordan bevægelserne kunne gribes an, hvilket åbnede for oplevelse af selvforvaltet læring. Underviserne lod eleverne arbejde eksplicit med sensorisk opmærksomhed, gentagelse og modstand, som karakteriserer håndværksmæssigheden i selvorganiseret parkour. De lod eleverne fordybe sig i relationen mellem deres bevægelser, materialiteterne og sansning, og lod dem fejle, falde og håndtere kontrollerede risici. I selvorganiseret parkour dyrker udøverne frygt og deres evne til på egen vis at overkomme og bemestre denne. Den pædagogiske institutionalisering umuliggjorde ikke erfaringer med frygt og risiko. Frygt og risiko var ikke bare et biprodukt af udfordrende øvelser, men blev søgt eksplicit gennem iscenesættelsen af challenges. Underviserne forsøgte at få eleverne til at udvikle den sensoriske fornemmelse for, at det alene er deres frygt, som begrænser dem, som søges i selvorganiseret parkour. Herved søgte underviserne

at fremme elevernes forståelse for deres bevægelsespotentialer og udvikle deres lyst til at udfordre sig selv.

Underviserne skabte en kropslig praksis, som lagde sig tæt på den cirkulære, håndværksmæssige færdighedsdannelse i selvorganiseret parkour. Til forskel fra selvorganiseret parkour betød den pædagogiske institutionelle kontekst dog, at eleverne i højere grad *modtog challenges*, blev *støttet i arbejdet med at stille spørgsmål og opfordret til at perfektionere deres bevægelser, så de kunne åbne op for nye bevægelsesmuligheder og udfordringer for sig selv og hinanden*. Underviserne ønskede at lære eleverne at foretage den konstante, legende forøgelse af kompleksitet, som udfoldes i selvorganiseret parkour, hvilket da også på mange måder er lykkedes dem.

Der var imidlertid også væsentlige bevægelseskulturelle forskelle. Underviserne har suppleret og modificeret den kropslige praksis med et eksplicit fokus på hård conditioning, vedvarende bevægelses kvalitet og en legende tilgang til bevægelsesudvikling. De har indsat en helbredsmæssig fremtidshorisont og altruistiske værdier, som overordnet kan forstås som en *kropslig*, en *ideologisk* og en *legende disciplinering*. Undervisningen er funderet i værdier, som underviserne fremhæver som det, der gør parkour til parkour. Den *kropslige disciplinering* indbefattede hård fysisk træning, som ikke prioriteres på samme måde i selvorganiseret parkour. Formålet var at sikre elevernes fysiske helbred. De elever, som havde erfaring med selvorganiseret parkour, oplevede det som et positivt supplement. Den *ideologiske disciplinering* tog afsæt i mantraet "*We start and finish together*" og var baseret på værdier om et altruistisk fællesskab. Eleverne oplevede det som meningsfuldt, men det var ikke disse værdier, som i første omgang havde ført dem til parkour. Det var i højere grad fascinationen af bevægelserne, som i selvorganiseret parkour. Den ideologiske disciplinering kan derved ses som en modkultur til den selvorganiserede bevægelseskulturs mere individualistiske fokus. Hvor underviserne ønsker at bygge den kropslige praksis op omkring bestemte moralske værdier, som knytter sig til en traditionel kobling af idræt, højskole og værdier, er den kropslige praksis i selvorganiseret parkour i højere grad bygget op omkring kropslige og bevægelsesmæssige værdier, som for eksempel værdien i at kunne udfordre sig selv kropsligt, skabe kreative bevægelser og gøre det umulige muligt.

Endelig var undervisningsfaget karakteriseret ved en *legende disciplinering*, som bremsede de mest grænsesøgende bevægelser og den vertikale spænding mod det umulige. I stedet blev legende og alsidige bevægelser værdsat. Den pædagogiske institutionalisering på Gerlev er dermed ikke en klassisk sportificeringsproces, men nærmere en *legeficeringsproces*. En af de mest erfarne udøvere savnede imidlertid det individuelle fokus

og den fantasileg, som knytter sig til den enkeltes bevægelsesmæssige udvikling i selvorganiseret parkour. For de fleste elever udfordrede undervisningen imidlertid deres fantasi og evne til at skabe kreative bevægelser og skabe rum for oplevelse af og fordybelse i relationen mellem krop, rum og oplevelse af frygt.

Da lidt under halvdelen af eleverne var kvinder, og kønsfordelingen i undervisningen derfor var mere lige end i selvorganiseret parkour, valgte jeg afslutningsvist at diskutere, hvilke kønskulturelle aspekter, der kunne knytte sig til de tre disciplineringer, som de væsentlige forskelle mellem selvorganiseret og pædagogisk institutionaliseret parkour. Den kropslige disciplinering, som er forbundet med den hårde fysiske træning, kan forstås som en cementering af parkour som en maskulin praksis. Underviserne ville imidlertid afmontere dét, de beskrev som en kulturel påtaget forsigtighed, som især gjorde sig gældende hos kvinderne. De ønskede at ligestille elevernes risikovillighed gennem differentierende øvelser. Underviserne var opsat på at vise, at kvindekroppen også kan være stærk, risikovillig og udholdende. Dette kropsideal kan også ses inden for andre populære bevægelseskulturer som for eksempel crossfit.

### **Perspektiver og afsæt for videre studier**

Flere forskere har peget på, hvordan forholdet mellem samfund og idræt og mellem idræt og individ må forstås som dialektisk og processuelt (Breivik, 1998, s. 31-32; Hyland, 1990, s. 3). Det betyder, at samfundskulturelle værdier og kropskulturelle tendenser udfoldes i idræt, og at idræt farves og formes af disse, men også at idrættens værdier og kropskulturelle tendenser smitter af på samfundet og er med til at forme dette. Det samme gør sig gældende på individplan. Mennesker tiltrækkes af idrætter, som opfylder deres behov, men de farves og formes ligeledes af de idrætter, som de engagerer sig i. Gunnar Breivik har beskrevet dialektikken mellem individ og idræt som to processer af henholdsvis aktiv og passiv matching (Breivik, 1998, s. 31-32). Som flere af eleverne beskriver, var det ikke fællesskabet, der i første omgang tiltrak dem ved parkour, men i højere grad fascination af bevægelserne og et ønske om at lære disse. Den institutionelle legitimering af parkour som knyttet til bestemte altruistiske værdier i undervisningen, kan derved betragtes som passiv matching. Det var ikke værdierne, som i første omgang fik eleverne til at interessere sig for parkour (aktiv matching), men gennem undervisningen blev de påvirket af disse og fandt dem betydningsfulde (passiv matching). Det ville derfor være interessant at undersøge nærmere, hvilke konkrete kulturelle udvekslinger der finder sted mellem undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole og selvorganiseret parkour. I min analyse er anlagt et blik på, hvordan den selvorganiserede praksis integreres og transformeres i den pædagogiske kontekst, men hvad sker der, hvis man vender blikket den anden vej? Går eleverne ud og

dyrker selvorganiseret parkour efter højskoleopholdet, og tager de værdierne med sig? Hvis ja, påvirker disse værdier så den måde, som parkour dyrkes på i de specifikke kontekster, eller møder værdierne modstand i de unges individualiserede liv? Berger og Luckmann peger på, at legitimering via ideologi og værdier rummer faren for at skabe en ahistorisk og ikke-social platonisk idéhimmel, som styrker traditionalismen og ødelægger muligheden for at forfølge de samfundskulturelle forandringer (Berger & Luckmann, 2002, 138).

Hvis de altruistiske værdier fremover kommer til at spille en mere eksplicit rolle i selvorganiseret parkour, vil det ifølge teorien om aktiv matching kunne betyde, at parkour måske ville tiltrække mennesker, som ikke tidligere har interesseret sig for parkour. Det vil for eksempel være interessant at se, om kvinderne begynder at dyrke parkour selvorganiseret efter deltagelse i undervisningen, og hvilke betydninger det har for den måde, som bevægelseskulturen videreudvikles på. Dyrker kvinder – selvorganiseret – den samme selvorganiserede kropslige praksis som mænd, eller skaber de en alternativ praksisform? I England har Angel lanceret et internationalt projekt, hvor hun deler billeder og videoer af kvindelige parkourudøvere. Projektet hedder *See&Do* og går ud på at rykke ved de samfundskulturelle forståelser af køn og kropslighed og derved få flere kvinder til at engagere sig i selvorganiserede bevægelseskulturer.<sup>77</sup> Det ville yderligere være interessant at undersøge, hvor mange kvinder (såvel som mænd), der er aktive i parkour i Danmark. Denne kvantitative viden vil kunne supplere afhandlingens kvalitative analyser. Hvor udbredt er parkour i idrætsundervisningen, på gaden og i de frivillige foreninger? Er parkour så institutionaliseret, at der nu er flere, som "går til" parkour, end dyrker det selvorganiseret?

I forhold til den historiske kulturanalyse vil det være interessant at undersøge, hvordan de traditionelle gymnastikforeninger har integreret parkour i deres programmer. De selvorganiserede udøvere har kritiseret den etablerede foreningsidræts integration af parkour for at afmontere dyrkelse af risiko samt lægge gymnastikkens normbelagte udtryk ned over bevægelsesmønstret i parkour. Men hvordan udfoldes parkour, når vi går ind og ser nærmere på den kropslige praksis i gymnastiksalene i de lokale foreninger? Er det traditionel gymnastik tilsat bevægelsesmønstre fra parkour, eller er der tale om en iscenesat kropslig praksis, som adskiller sig tydeligt fra holdene i gymnastik og har bevægelseskulturel affinitet til selvorganiseret parkour? Interessen fra den etablerede foreningsidræt er koblet til et forsøg på at holde på teenagerne, men virker det? Den foreningsbaserede gymnastik har i mange år været overrepræsenteret af piger og kvinder (Laub, 2011, s. 28; Pilgaard, 2009, s. 71 & 82). Det ville derfor også være interessant at undersøge, om holdene med parkour i

---

<sup>77</sup> Lokaliseret d. 20-10-2014: <http://julieangel.com/see-do/>

højere grad trækker drenge og mænd til de lokale gymnastikforeninger? Hvor de pædagogisk institutionelle tilbud i parkour får flere piger i gang og derved rykker ved parkour som en maskulin kropslig praksis, har den måske et andet kønskulturelt potentiale i forhold til at gøre op med gymnastikforeningernes kønsmæssige uligheder.

Det ville også være interessant at lave en undersøgelse af lokale parkourgrupper, som er blevet omdannet til foreninger. Fungerer de som frivillige foreninger med foreningsarbejde, medlemsdemokrati og fast holdtræning, eller er foreningsdannelsen nærmere et nødvendigt onde for at få adgang til indendørs træningsfaciliteter? Et studie kunne bidrage med viden om, hvordan det selvorganiserede miljø oplever foreningsidrættens strukturer og organiseringskrav, og om de er forenelige med deres interesser og behov.

Gerlev Idrætshøjskole har skabt et undervisningsfag med tydelig affinitet til den kropslige praksis i selvorganiseret parkour, men også suppleret den med særlige værdier. Casestudiet kan ikke sige noget om, hvordan parkour udfoldes som undervisningsfag i andre pædagogiske sammenhænge, men det er et kvalificeret bud på, at parkour – på Gerlev Idrætshøjskole – lader sig transformere til et undervisningsfag med nogle af de samme oplevelser, erfaringer og betydninger, som udfoldes i den selvorganiserede praksis.

### **Bemærkninger til fremtidig forskning**

Afhandlingen etablerer et grundlag for fremtidige undersøgelser af parkour, men hvad kan vi i et bredere perspektiv bruge kulturanalyserne til? Kan afhandlingen på et mere generelt plan bidrage til studier af selvorganisering, byrum, pædagogisk institutionalisering og idrætsforskning?

Afhandlingen viser, at det kan være problematisk at bruge veletablerede teoretiske perspektiver på byrummet og unges selvorganisering uden at holde øjnene åbne for modsætninger eller inddrage de aktives egen forståelse af deres praksis. Bevægelseskulturer kan ikke kun anvendes til at illustrere eksisterende, teoretiske forståelser af selvorganisering og byrum, men kan også tilbyde teoretisk nuancering. Selvorganiseret parkour i Danmark står i et modstridende forhold til den teoretiske forståelse af parkour, som er fremherskende i de byteoretiske fortolkninger. Udøvernes bevægelser symboliserer ifølge dette perspektiv en modmagt til kapitalismens disciplinerende byrum og til idrættens parcellering i faste rum og rammer. På et symbolsk plan er denne modmagt relevant, men på et *levet* plan har den kun svage forbindelser til udøvernes egne forståelser og de betydninger, de tilskriver deres kropslige praksis.



I et historisk perspektiv var idrættens rum og steder til diskussion i idrætsforskningen i 1990'erne. Diskussionen gik på, om fremvæksten af standardiserede sportshaller og anlæg understøttede idrætskulturens mangfoldighed (Lyngsgaard, 1990; Eichberg & Hansen, 1996). Sportens rum blev kritiseret for at være parcellerende og kulturløse containere (Eichberg, 2010). Det var med andre ord tale om abstrakte værdineutrale rum, som samtidig blev tilskrevet en disciplinerende sportificeringsmagt over kroppen på de individer, som dyrkede idræt i dem. Kritikerne af sportens containere førte en ideologisk kamp for skabelse af betydningsfulde steder for ikke-sportslige bevægelseskulturer.<sup>78</sup> Kritikken af sportens containere affødte imidlertid en modkritik. Forskere, som havde brugt store dele af deres barndom og ungdom i de standardiserede limtræshaller, oplevede dem ikke som fremmedgørende containere, men som steder for oplevelse af spænding, hjemlighed og det første kys (Møller, 1997). Verner Møller påpegede, at kritikken tog afsæt i en problematisk slutning fra en udvendig og objektiv betragtning af idrætsrum til bestemmelse af subjektrelaterede oplevelseskvaliteter. Hvad der for sportskritikerne fremstod som et dehumaniserende rum, kunne for sportsfolkene være betydningsfulde steder. Møller opstillede fire prototypiske optikker på idrættens rum:

- 1) *En ydre uinteresseret optik, der opfatter stedet ligegyldigt.*
- 2) *En ydre interesseret optik, der vurderer stedet æstetisk.*
- 3) *En indre interesseret optik, der læser stedet symbolsk/analogisk.*
- 4) *En indre desinteresseret optik, der opfatter stedet som (u)hjemligt.*

Den første optik kendetegner tilfældigt forbigående, som måske slet ikke bemærker sportens containere. Den anden optik kendetegner arkitekter eller arkitekturinteresserede, hvis væsentligste fokus er, hvordan bygningen rent æstetisk træder frem. Den tredje optik kendetegner samfunds-, kultur- eller sportskritikerne, som interesserer sig for, hvad rummet repræsenterer, og hvorvidt det stemmer overens med den idræt, som skal udfoldes der. Den sidste prototypiske optik er den, der kendetegner brugeren: udøveren, træneren eller tilskuerne. Her er det idrættens rum til forskel fra det fysiske rum, som er i fokus (Møller, 1997). Studiet af parkour støtter Møllers kritik af alene at fokusere på det fysiske rum 'udfra'. Parkourudøverne oplever og dyrker byrummet såvel som andre rum på en anden måde end de byteoretikere og forskere, som anlægger en *ydre* eller *indre interesseret* optik. Parkour viser, at kritikken ikke kun er relevant i forhold til sportens traditionelle rum, men også i forhold til byens rum. Parkourudøverne viser menneskets evne til at transformere forskellige

---

<sup>78</sup> Efterspørgsel efter alternativ arkitektur til idrætten førte til, at Kulturministeriet i 1993 støttede etableringen Lokale- og Anlægsfonden, som havde til formål at understøtte udviklingen af innovativ, mangfoldig og udviklende idrætsbyggeri i Danmark.

typer af rum til steder gennem leg og opleve et betydningsfuldt tilhørsforhold til disse til trods for deres (set udefra) tvivlsomme æstetiske kvaliteter.

Inden for forskning i ungdomskultur og byrum er der stadig tendens til at forstå selvorganiserede bevægelseskulturer som en intenderet kritik af samfundet og de etablerede institutioner. Denne forståelse har sine rødder i Chigago-skolens studier af ungdomskultur og sociale mønstre i byen fra 1920-30'erne samt kulturstudier fra det senere opståede Centre for Contemporary Cultural Studies (CCCS) på Birmingham University. Især kulturanalyserne fra CCCS skabte forståelse af unges selvorganiserede aktiviteter i byrummet som afvigende modkulturelle handlinger, der havde til formål at gøre op med samfundets herskende strukturer (Bennet & Kahn-Harris, 2004). Denne strukturelle teoretiske arv er sidenhen blevet kritiseret, men er stadig udbredt (Bennet & Kahn Harris, 2004; Muggleton, 2000; Thorton, 1995; Wheaton, 2007). I Danmark er parkourudøverne mere optaget af den kropslige praksis end af magtpolitiske spørgsmål. Kan det tænkes, at betydningerne i selvorganiserede bevægelseskulturer i dag handler mere om udforskning af krop og rum, legelyst og spænding end politisk aktivisme? Og hvad kunne dette så sige om aktivismens og bykritikkens, men også legelystens historisk-kulturelle relativitet?

### **Kulturel relativitet i en historisk sløjfe**

Parkour er i dag et internationalt fænomen. Udviklingen af de sociale medier og moderne kommunikationsteknologi har medført, at bevægelseskulturer spredt sig hurtigere og over et større geografisk område end tidligere. Bevægelseskulturer er som andre kulturelle fænomener underlagt en stigende globalisering. Globaliseringen medfører imidlertid ikke kun en stigende homogenisering på tværs af kulturer og samfund, men også heterogenisering. I Danmark opstod parkour uden for de institutionelle sammenhænge, men dets frie liv var kortvarigt. Parkour blev hurtigt integreret i institutionelle sammenhænge, som fik en afgørende betydning for den videre udvikling af bevægelseskulturen i Danmark. Bevægelseskulturer spredt sig ikke kun, men forandres undervejs.

Parkours oprindelse og pædagogiske institutionalisering i Danmark kan sammenlignes med den svenske Lings-gymnastik institutionalisering i Danmark i 1800-tallet og starten af 1900-tallet. Den svenske Ling-gymnastik bestod primært i enkle og konstruerede bevægelser, som var baseret på fysiologiske analyser af kroppen. Ud over at sikre folks sundhed havde systemet til formål at bidrage til national og moralsk opdragelse. De rationelt funderede bevægelser skulle udføres kollektivt og stod dermed i modsætning til dansk og tysk gymnastik, der i højere grad var præget af individuelle øvelser. Dansk og tysk gymnastik havde rødder tilbage til Johann GutsMuths (1759-1839), Friedrich Ludwig Jahn (1778-1852)

og Adolf Spiess (1810-1858), som udviklede forskellige human-pædagogiske gymnastiksystemer af sammensatte og akrobatiske bevægelser (Trangbæk, 1987).<sup>79</sup>

Hvor dansk og tysk gymnastik var fremherskende i Danmark indtil 1880'erne, blev den svenske gymnastik introduceret i Danmark i året 1884 på Vallekilde Højskole. Begivenheden er blevet beskrevet som miraklet i dansk idrættshistorie. Derefter udspillede der sig en kamp mellem dansk (tysk) og svensk gymnastik i Danmark. Svensk gymnastik vandt kampen. I forhold til dansk og tysk gymnastik betonedede den svenske i højere grad det kollektive og blev derfor anset som mere demokratisk og som et nyt idégrundlag for landbobefolkningen i de voksende politiske stridigheder mellem Højre og Venstre. Den svenske gymnastik blev koblet til de folkelige og demokratiske bevægelser og fik sit gennembrud i skytteforeningerne og på højskolerne. Højskolerne blev en afgørende pædagogisk og ideologisk ramme for den svenske gymnastiks sejr. Lings nationalromantiske og moralske opdragende elementer stemte godt overens med højskolens ideologiske grundlag, og højskolerne blev hjemsted for delingsførerkurserne, som var med til at udbrede svensk gymnastik. Omkring århundredskiftet erstattede skolerne dansk og tysk gymnastik med den svenske efter udgivelsen af *Haandbog i Gymnastik* i 1899 (Trangbæk, 1987, s. 222).

I andre lande udviklede svensk gymnastik sig på andre måder. I Tyskland og Italien blev den svenske gymnastik anvendt som militærgymnastik og i andre lande til sygdomsbehandling (Trangbæk, 1987, s. 205). Danmark og Sverige var de eneste lande, som indførte den svenske gymnastik i skolesammenhænge, og Danmark det eneste land, hvor den blev del af en bredere kulturel bevægelse og organiseret i frivillige foreninger (Eichberg, 1996, s. 108). I lighed med parkour viser institutionaliseringen af svensk gymnastik, at den kulturelle og nationale kontekst er afgørende for, hvordan bevægelseskulturer udvikles. Den kulturelle betydning viser sig ligeledes i udbredelsen af gymnastikpædagogen Niels Bukhs såkaldte primitive gymnastik (1880-1950). Fra 1914 videreudviklede Bukh den svenske gymnastik med inspiration fra finske Elli Björksténs rytmiske kvindegymnastik samt George Héberts Metode naturelle (Eichberg, 1996, s. 118). Han ønskede at udvikle et egentlig dansk gymnastiksystem, men fik også stor anerkendelse i andre lande.<sup>80</sup> På tværs af kulturer og nationer kan det være problematisk at tale om en ensartet bevægelseskultur. I stedet er der altid tale om bevægelseskulturer, som farves og formes af deres kulturelle og nationale sammenhænge.

---

<sup>79</sup> Dansk gymnastik kan ikke betegnes som et system på lige fod med den tyske eller svenske gymnastik. I stedet lod oplysningspædagoger og filantroper sig inspirere af forskellige andre systemer.

<sup>80</sup> Især i Italien og Japan blev Bukhs gymnastik populær. I Japan blev den disciplinære Bukh-gymnastik anskuet som et effektivt middel til at fremme den nationalistiske militarisering af ungdommen, som foregik i 1930'erne (Bonde, 2000).

Parkour viser, at det ikke kun gjorde sig gældende tidligere, men også i dag på trods af en stigende globalisering. En universalistisk tilgang hæmmer blikket for det kulturelt specifikke. Else Trangbæk pegede i sin afhandling *Mellem leg og disciplin. Gymnastikken i Danmark i 1800-tallet* på, hvordan striden mellem dansk og svensk gymnastik i historieskrivningen er blevet opfattet som en strid mellem tysk militærgymnastik overfor svensk sundhedsgymnastik. Det var imidlertid en falsk modsætning, som tog sit afsæt i politiske og kulturelle erfaringer fra andre lande end Danmark (Trangbæk, 1987, s. 213-214).

I forhold til udbredelsen og institutionaliseringen af svensk gymnastik i Danmark spillede højskolerne en afgørende rolle som hjemsted for delingsførerkurserne. I en nutidig kontekst er Gerlev Idrætshøjskole hjemsted for ADAPT-uddannelsen i parkour. Spørgsmålet er imidlertid, hvilke samfundskulturelle betydninger højskolen har i dag i forhold til århundredeskiftet? Kan oprettelsen af specialefaget samt kurserne i ADAPT sammenlignes med *miraklet i dansk idrættshistorie* i 1884? Højskolerne har givetvis mistet noget af den autoritet, som de tidligere havde, i forhold til udviklingen af idrætten til fx det kommercielle marked. Derimod tilskrives højskolerne en vigtig rolle for udviklingen af nye kropskulturelle bevægelsesmiljøer som fx kampsport, leg, dans og friluftsliv siden 1990'erne (Eichberg, 2010, s. 36). I et historisk perspektiv har Trangbæk desuden stillet spørgsmålstejn ved, om miraklet var et mirakel. Inden miraklet indtraf på Vallekilde, blev der allerede dyrket svensk gymnastik i private institutter og i kvindernes gymnastik på Askov Højskole. Trangbæk antyder med andre ord, at ideen om miraklet på Vallekilde er et eksempel på "jubilæumsskrivning", hvor kun de toneangivende stemmer er blevet hørt og videreformidlet uden opmærksomhed for brydninger og lokale forhold. Hvis vi skal forstå ældre såvel som nye bevægelseskulturers oprindelse og institutionalisering, må vi inddrage et kulturrelativistisk blik, som holder fast i kompleksiteten.

Ifølge Trangbæk må den pædagogiske institutionalisering af svensk gymnastik i den danske folkeskole langt hen ad vejen betragtes som et nederlag. Hvor svensk gymnastik blomstrede på højskolerne og i skytteforeningerne som en demokratisk og ideologisk modkultur, tog den det legene, det akrobatiske og lystfulde, som knyttede sig til dansk og tysk gymnastik, ud af undervisningen til fordel for rationelle og sundhedsorienteret konstruerede bevægelser (Trangbæk, 1987, s. 214-215). Parkour er en kropslig praksis, som med alsidige, sammensatte, legende og akrobatiske bevægelser i højere grad kan sammenlignes med de gamle tyske gymnastiksystemer af GutsMuths, Jahn og Spiess. Parkour kan ses som en modtendens i forhold til gymnastikkens vej fra alsidighed til konstruerede bevægelser. På Gerlev Idrætshøjskole understreges dette gennem den legende og kropslige disciplinering.

Det videre spørgsmål er, om der ligger nogle pædagogiske potentialer i forhold til andre pædagogiske institutioner?

### **Tentativ indkredsning af pædagogiske inspirationer i forhold til folkeskolens idrætsundervisning**

Selvom afhandlingens analyse af undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole begrænser sig til teoretisk generalisering, vil jeg afslutningsvist præsentere nogle korte overvejelser over analysens relevans for folkeskolens idrætsundervisning og dens aktuelle udfordringer.

Undervisningsfaget på Gerlev indeholder et potentiale for at imødekomme nogle af de udfordringer, som forskere har peget på i idrætsundervisningen i den danske folkeskole. I Undervisningsministeriets publikation *Fælles Mål 2009* fremgår det, at idrætten har selvstændige læringsmål, og at "*Arbejdet med idrættens værdier er vigtigt for at kunne fastholde og udvikle elevernes forståelse for samspil, samvær og fællesskab*" (Undervisningsministeriet, 2009, s. 22). Som idrættens værdier opremses blandt andet: forpligtende fællesskaber, fairplay og tolerance. Ifølge en statusrapport fra 2012 er idrætsundervisningen imidlertid udfordret af, at læring om *Idrættens værdier* nedprioriteres på baggrund af sundhedsfaglige og instrumentelle, læringsmæssige målsætninger (Munk & von Seelen, 2012, s. 12). Lærerne oplever det som vanskeligt at forbinde den fysiske aktivitet og de sundhedsfaglige målsætninger med et samtidigt eksplicit fokus på værdier. Analysen af undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole har imidlertid vist, hvordan det er muligt at arbejde kropsligt med værdier, som går ud over det sundhedsfaglige. Af *Fælles Mål 2009* fremgår det ligeledes, at idrætten indeholder en værdi om at erkende og forholde sig til samspillet mellem fysiske og psykiske forandringer (Undervisningsministeriet, 2009, s. 4). I selvorganiseret parkour såvel som på højskolen dyrkes dette samspil eksplicit gennem skabelsen af challenges. Her forholder udøverne og eleverne sig aktivt til, hvordan deres oplevelse og perception af risiko og frygt er forbundet med deres fysiske færdigheder og udvikler derved en nuanceret forståelse af deres bevægelsespotentialer.

En anden udfordring i idrætsundervisningen er, at de elever, der i forvejen er dygtige, lærer mest. Et didaktisk redskab, som beskrives i rapporten til at modvirke denne tendens, er at modificere idrætsdisciplinerne, så de elever, der kan i forvejen, ikke har urimelige fordele. Rapporten peger samtidig på, at dette didaktiske træk ofte skaber konflikter med de idrætsstærke elever. I forhold til denne problematik udgør parkour et alternativ. Med parkour er det muligt at skabe undervisning, som i højere grad er orienteret mod basal, kropslig uddannelse, hvor kreativitet, udfordringer og kendskab til eget bevægelsespotentialer er i højsædet. Til forskel fra idræt og sport, som er karakteriseret ved bestemte regler, der

foreskriver, hvilke bevægelser der må anvendes til at nå et bestemt mål, er parkour karakteriseret ved, at man udforsker sit eget bevægelsespotentialer og udvikler dette. Undervisningen på Gerlev Idrætshøjskole udvikler kreative øvelser og er orienteret mod bevægelsesmæssig alsidighed og et fællesskab, hvor de uerfarne har noget at bidrage med til de erfarne. Dette vidner om, at der ligger pædagogiske potentialer for at integrere idrætsstærke og idrætssvage i kreative processer. Yderligere vidner højskoleelevernes fremmedhed over for disse åbne og legende processer om, at vigtige færdigheder og potentialer ikke er opdyrket endnu.

Selvom undervisningsfagets pædagogiske potentialer er forbundet med underviserens praktiske erfaring og højskolen som alternativt pædagogisk rum, er der flere aspekter af undervisningsfaget i parkour, som jeg mener, kan inspirere undervisere i arbejdet med at iscenesætte og udvikle idrætsundervisningen i folkeskolen. Hvorvidt det lader sig gøre i praksis og med hvilke resultater er et spørgsmål for fremtidig forskning.

## Dansk resumé

I parkour ser vi unge mennesker bruge bænke, trapper og gelændere til ekspressive og grænseoverskridende bevægelser. Parkour startede som en fransk subkultur i 1990'erne, men er i løbet af de seneste år blevet spredt til resten af verden. I sommeren 2014 bragte de danske medier billeder af unge i Gaza by, som lavede parkour mellem ruiner. I Danmark har bevægelseskulturen andre vilkår. I løbet af de sidste fem år er parkour gået fra at være et relativt ukendt fænomen, som nogle få unge dyrkede i det lokale byrum, til en idrætsaktivitet, som de fleste børn og unge såvel som voksne kender til. Parkour er ikke længere noget, der kun foregår selvorganiseret i byens hverdagsrum, men fra Næstved til Randers etableres parkour parker, og i frivillige idrætsforeninger såvel som i uddannelsesinstitutioner integreres parkour som en ny og alternativ idrætsaktivitet. Parkour planlægges, organiseres og iscenesættes, og er i dag både et selvorganiseret gadefænomen og en formel undervisningsaktivitet.

Selvom parkour har oplevet udbredelse og popularitet blandt pædagoger, idrætslærere og byplanlæggere, er der ikke gennemført nærmere studier af, hvad det er for en selvorganiseret kropslig praksis, unge mennesker i Danmark udfolder som parkour, hvordan vi kan forstå deres praksis i et samfundskulturelt perspektiv, hvordan den er opstået og har udviklet sig, samt om det er muligt at transformere denne til et undervisningsfag uden at miste nogle af de oplevelser og betydninger, som tiltrækker unge. Disse spørgsmål besvares i afhandlingen gennem en historisk kulturanalyse og to casestudier. Studiernes grundlag er en erkendelsesteoretisk krydsbefrugtning af Merleau-Pontys kropsfænomologi (Merleau-Ponty 1994), Alfreds Schutz fænomnologiske sociologi (Schutz 2005) samt Berger og Luckmanns videnssociologi (Berger & Luckmann, 2022).

Parkours historie i Danmark er endnu ikke skildret, men med formålet om at skabe forståelse for den selvorganiserede praksis af parkour i Danmark, er kendskabet til denne historie en nødvendig kontekst. Den historisk kulturanalyse viser, at parkourudøvernes selvorganiserede, hverdagslige praksis fra starten har adskilt sig markant fra den, som iscenesættes og formidles igennem de sociale medier. Udøverne løber ikke igennem byens rum og bevæger sig tilfældige steder på deres vej, men bevæger sig på særlige steder. Yderligere afgrænser parkourudøverne ikke deres praksis til byens hverdagslige rum, men pendulerer mellem bestemte steder i byens rum, de såkaldte parkourspots, og faciliteter til bevægelse. I et internationalt perspektiv er parkour blevet udviklet til et æstetisk produkt, en konkurrencesport, et undervisningsfag samt et socialpolitisk værktøj. Fra begyndelsen har der været en samfundsmæssig og kommerciel interesse udefra, som har betydet, at nogle

udøvere har kunnet forfølge forskellige professionelle interesser og mål, hvilket har været med til at skabe kulturelle stridigheder om autenticitet og legitimitet. Stridighederne har i højere grad været en kamp om magten end en kamp *imod* institutionalisering, sportificering og kommercialisering. I en international kontekst har institutionalisering og fremkomsten af undervisning i parkour ført til en forøget inklusion af piger og kvinder. Parkours danske historie er primært en historie om institutionalisering og arkitektur. Over 90 frivillige gymnastik- og/eller idrætsforeninger tilbyder hold i parkour, og siden 2007 er der etableret over 70 faciliteter til parkour rundt omkring i landet. Parkour er fra starten blevet tilskrevet væsentlige samfundskulturelle og pædagogiske kvaliteter og institutionaliseret i forskellige pædagogiske kontekster. Meget tyder på, at der i Danmark er flere børn og unge, som modtager undervisning i parkour i en institutionel kontekst end børn og unge, der dyrker parkour selvorganiseret.

Den historiske kulturanalyse danner grundlag for casestudiet af selvorganiseret parkour. Casestudiet er baseret på etnografisk feltarbejde af deltagende observation og interviews og munder ud i en deskriptiv analyse. I analysen trækkes blandt andet på kropsfænomenologi om krop, rum og sted (Casey, 1996; Gallagher, 2005; Leder, 1990; Merleau-Ponty, 1994) og læringsteori om mesterlære og situeret læring (Dreyfus & Dreyfus, 1986; Lave & Wenger, 1991; Nielsen & Kvale, 1999). Analysen beskriver den kropslige relation, som udøverne dyrker til omgivelserne samt det læringsrum og den kropslighed, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Analysen danner grundlag for en diskussion af parkour i et samfundskulturelt perspektiv. Her trækkes på teori om risiko og grænseoverskridelse som en samfundskulturel tendens (Elias & Dunning, 1986; Lyng, 1990; Giddens, 1991). Teorierne anvendes til at belyse den aktive afsøgning af risiko og grænser. Selvorganiseret parkour er imidlertid karakteriseret ved mere end blot jagten på spænding. I parkour dyrkes en særlig kropslig kontakt til omgivelsernes fysiske materialiteter, som udvikler udøvernes sensoriske opmærksomhed og er en del af deres kulturelle identitet. Til at forklare den sensoriske dannelse og opmærksomhed over for de fysiske materialiteter præsenteres Sennets teori om håndværksmæssighed som et nyt relevant perspektiv (Sennett, 2009).

Analysen af selvorganiseret parkour danner grundlag for afhandlingens andet casestudie, som munder ud i en kulturanalytisk sammenligning af selvorganiseret parkour og et undervisningsfag i parkour på Gerlev Idrætshøjskole. Undervisningsfaget på Gerlev Idrætshøjskole er skabt af parkourudøvere og udgør derved en unik case til at undersøge, hvorvidt det er muligt at skabe en undervisning, som knytter an til de oplevelser og betydninger, som udfoldes i selvorganiseret parkour. Analysen viser, at underviserne har udviklet et fag, der har bevægelseskulturel affinitet til læringsrummet i selvorganiseret parkour. Undervisningen må forstås som en *kropslig, ideologisk og legende disciplinering* af



selvorganiseret parkour, men åbner samtidig for mange af de samme oplevelser og erfaringer. Den pædagogiske institutionalisering på Gerlev Idrættshøjskole kan ikke forstås som en klassisk sportificeringsproces, men nærmere som en legeficeringsproces baseret på værdier om altruisme. Undervisningen adskiller sig fra selvorganiseret parkour ved, at begge køn er tilnærmelsesvis lige repræsenteret. Underviserne har et aktivt fokus på at ligestille kvinderne med mændene i forhold til deres lyst og evne til at udfordre sig selv og lege med risiko. Samtidig dyrkes den nøgne, maskuline krop i undervisningen, hvilket understreger parkours forbindelse til en maskulin, kropslig identitet. Analysen giver et indblik i, hvordan det er muligt at skabe undervisning, som opretholder nogle af de oplevelser og betydninger, som knytter sig til selvorganiseret parkour.

Afhandlingen afrundes med en opsamling på analyserne samt relevante spørgsmål for videre forskning. I et historisk perspektiv diskuteres det, hvordan afhandlingen på et mere generelt plan kan bidrage til studier i selvorganisering, byrum, pædagogisk institutionalisering og idræt. Der peges afslutningsvis på nogle umiddelbare pædagogiske inspirationer og kvaliteter i parkour i henhold til idrætsundervisning i folkeskolen.

## English summary

In parkour we see people moving in urban spaces. They use benches, stairs, rails and buildings for expressive physical activity. Parkour has its origins in the French suburbs where it evolved as a subculture back in the 1990ies. In recent years it has evolved on a worldwide scale into a global phenomenon. During the summer of 2014 the Danish newspapers showed pictures of children practicing parkour in the ruins of Gaza City.

In Denmark, however, the situation is a little different. During the last five years parkour has been transformed from a relatively unknown phenomenon to a well-known activity amongst both children and adults and facilities for practicing parkour are being built throughout Denmark. Parkour has become integrated into physical education in public schools and into voluntary gymnastic and sport associations. Parkour is now being planned and organized. Today parkour is both a self-organized street phenomenon and a formal activity for physical education.

In spite of the increased popularity of parkour in both physical education and general city planning there has been no earlier studies conducted on parkour. What are the practitioners doing, when they are practicing parkour? How can we understand this practice in a broader cultural and social perspective? How did parkour ended up in Denmark and how has it been developed? And what happens when parkour is being transformed into a subject of education? Is it possible to transform parkour to an activity in a pedagogic institution without loosing those experiences and meanings that are related to the phenomenon? In order to answer these questions a historical cultural analysis and two qualitative case studies have been conducted. These studies are based on epistemological thoughts from Merleau-Ponty's phenomenology of perception (Merleau-Ponty, 1994), Alfred Schutz's phenomenological sociology (Schutz, 2005) and Berger and Luckmann's sociology of knowledge (Berger & Luckmann, 2002). All three analysis's draw on ethnographical fieldwork and qualitative interviews.

The historical cultural analysis of parkour has shown that the bodily practice of self-organized parkour is very distinctive from the picture of parkour being portrayed through the media. The practitioners do not run randomly and spontaneously through the city, but they move in particular places. More so, the practitioners do not delimit their practice to urban spaces, but move between particular urban places and different facilities for physical activities. In an international perspective parkour has been developed as an aesthetic product, a competition sport and as a socio-political tool for activating children and young people. The

transformation of parkour to a subject of education has implied that more women have started training. As with other subcultural phenomena authenticity and legitimacy are being discussed among the practitioners. However, the disputes have been more about the legitimate *right to* institutionalisation, sportification and commercialisation than a fight *against* it. The same developments and discussions have taken place in Denmark. Since 2007 there has been developed more than 70 facilities for training parkour. The Danish history of parkour is primary a history of architecture and institutionalisation into pedagogical settings and voluntary gymnastics and sport associations. Parkour is accessible as a leisure activity in over 90 voluntary gymnastics and sport associations. The historical cultural analysis opens up critical questions about top-down analysis from theoretical frameworks developed in another cultural and national setting. In Denmark the self organized practice and the institutionalisation of parkour is shaped and affected by the cultural context and ways of organising sports in general. The first self-organized groups transformed early into voluntary associations in order to get indoor training facilities.

The historical cultural analysis forms the basis for the case study of self-organized parkour. The case study draws on ethnographical fieldwork with participant observations and qualitative interviews. In the descriptive analysis I draw on phenomenology about body, space and place (Casey, 1996; Gallagher, 2005; Leder, 1990; Merleau-Ponty, 1994) and social learning theory (Dreyfus & Dreyfus, 1986; Lave & Wenger, 1991; Nielsen & Kvale, 1999). The analysis describes the relation between body and space and the lived experience of learning that takes place in parkour. The descriptive analysis forms the basic for a boarder sociocultural discussion about parkour. In this discussion different theory on playing with fear and risk is being selected and applied (Elias & Dunning, 1986; Lyng, 1990; Giddens, 1991). These different theories are used to understand the active seeking of fear and risk in a boarder perspective. The self-organized practice is however more than seeking excitement and playing with risk. Here the practitioners cultivate a sensory attitude and physical as well as mental connection to the environments, which is an important part of their cultural identity as parkour practitioners. Sennett's idea about craftsmanship is presented as a new relevant theory to understand this and the process of learning in parkour (Sennett, 2009).

The analysis of self-organized parkour forms the basis for the second case study. This case study is a cultural comparison of self-organized parkour and parkour as a subject at Gerlev Idrætshøjskole (Peoples Academy). The subject has been developed by some of the first self-organized practitioners. The subject is therefore a unique case that allows for exploration of what happens when parkour is being developed to an educational practice in a pedagogical institution. In addition, the analysis seeks to explore if it is possible to create a practice that creates some of the same experiences as within self-organized parkour.

The analysis has shown that the parkour teachers at Gerlev Idrætshøjskole have created a subject that generates a space for pedagogical structure with resemblance to the learning process within self-organized parkour. The teaching brings about a *bodily*, an *ideological* and a *playing discipline*, but still it embraces some of the same experiences that are worshiped in self-organized parkour. The pedagogical institutionalization of parkour at Gerlev Idrætshøjskole cannot be comprehended as a classical sportification process, but rather as a playingfication process connected to moral values about altruism. The teachers are actively engaged in placing the women on an equal footing with the men regarding their inclination to play with fear and risk and to challenge themselves. However the practice of representing the naked, masculine body can be interpreted as a contradictory to the equality. The analysis provides an insight into how it is possible to create a pedagogical practice that sustains some of the experiences and meanings that are involved in self-organized parkour.

Finally the findings are recapitulated and discussed with questions on further research to be conducted. On the basis of the analyses and in relation to earlier research in Danish sport culture some general remarks are presented for future studies in self-organization, urban space, pedagogical institutionalization, sport and physical activity. As an ending perspective some pedagogical inspirations from the analyses for teaching physical education in public schools are tentatively being addressed.

## Litteratur

*Internet video: We try harder; If YouTube is the Hertz of web-based video, Metacafe wants to be Avis* (2006). *The Economist*, 950, s. 90.

Ameel, L. & Tani, S. (2011). Everyday aesthetics in action: Parkour Eyes and the beauty of concrete walls. *Emotions, Space and Society*, 5(3), s. 164-173.

Ameel, L. & Tani, S. (2012). Parkour: creating loose spaces? *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 94(1), s. 17-30.

Andersen, V. (1902). *Knud Sjællandsfars Betragtninger over Aaret og Dagen*. København: Det Nordiske Forlag.

Angle, J. (2011). *Ciné Parkour - a cinematic and theoretical contribution to the understanding of the practice of parkour*. London: Julie Angel.

Archer, N. (2010). Virtual poaching and altered space: reading parkour in French visual culture. *Modern & Contemporary France*, 18(1), s. 93-107.

Atencio, M., Beal, B., & Wilson, C. (2009). The distinction of risk: Urban skateboarding, street habitus, and the construction of hierarchical gender relations. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, 1(1), 3–20.

Atkinson, M. (2008). Triathlon, suffering, and exciting significance. *Leisure Studies*, 27(2), s. 165–180.

Atkinson, M. (2009). Parkour, anarcho-environmentalism, and poiesis. *Journal of Sport and Social Issues*, 33(2), s. 169-194.

Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Bavinton, N. (2007). From Obstacle to Opportunity: Parkour, leisure and the reinterpretation of constraints. *Annals of Leisure Research*, 10(3/4), s. 391-412.

Bäckström, Å. (2005). Spår. Om Brädsporkultur, informella lärprocesser och identitet

[ph.d.afhandling]. Lärarhögskolan i Stockholm, Stockholm.

Baarts, C. (2010). Autoetnografi. I: Brinkmann, S. & Tranggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder* (s. 153-163). København: Hans Reitzels Forlag.

Beal, B. & Wilson, C. (2004). Chicks Dig Scars': Commercialisation and the Transformation of Skateboarders' Identities, I: Wheaton, B. (Red.), *Understanding Lifestyle Sport: Consumption, Identity, and Difference* (s. 31-54). New York: Routledge.

Bennet, A. & Kahn-Harris, K. (2004). *After Subculture. Critical Studies in Contemporary Youth Culture*. New York: Palgrave Macmillan.

Berger, P. & Luckmann, T. (2002). *Den samfundsskabte virkelighed: en vidensociologisk afhandling* (2 udgave). København: Lindhardt og Ringhof.

Bergeron, M. F., Nindl, B. C., Deuster, P. A., Baumgartner, N., Kane, S. F., Kraemer, W. J. Sexauer, L. R., Thompson, W. R. & O'Connor, F. G. (2011). Consortium for Health and Military Performance and American College of Sports Medicine Consensus Paper on Extreme Conditioning Programs in Military Personnel. *Current Sports Medicine Reports*, 10(6), s. 383-389.

Berggren, F. (2012, 21. september). Parkour – The New Generation [powerpoint]. Gerlev: Gerlev Idrætshøjskole.

Besson, L. (2001). *Yamakasi* [dvd]. Frankrig: EuropaCorp

Bischoff, A. (2012). *Mellom meg og det andre er der stier. En avhandling om stier, mennesker og naturopplevelse* [ph.d. afhandling]. Universitet for miljø- og biovitenskap, Ås. Lokaliseret fra: [http://www.naturliv.no/dr\\_oppg/bischoff\\_stien.pdf](http://www.naturliv.no/dr_oppg/bischoff_stien.pdf)

Bonde, H. (2000). Idræt og politik: Niels Bukh i Østen, 1931. *Idrætshistorisk Årbog*, 16, s. 33-54.

Bonde, H. (2003). Gymnastik og national identitet. *Idrottsforum.org*. Lokaliseret på: <http://www.idrottsforum.org/articles/bonde/bonde.html>

Booth, D. (2004). Surfing: from one (cultural) extreme to another. I: Wheaton, B. (Red.),

*Understanding Lifestyle Sport: Consumption, Identity and Difference* (s. 94-109). London: Routledge.

Borden, I. (2001). *Skateboarding, Space and the City: Architecture and the Body*. Oxford: Berg Publishers.

Bordo, S. (2003). *Unbearable Weight*. Los Angeles: University of California Press.

Bourdieu, P. (2005). *Udkast til en praksisteori*. København: Hans Reitzels Forlag

Breivik, G. (1998). Idrrett og verdier i det høymoderne samfunn. I: Jørgensen, K. & Trangbæk, E. *Idræt og Etik* (s. 23-46). København: Center for Idrætsforskning

Breivik, G. (2001). Risikoatferd og jakten på spenning. I: Thelle, D.S. (Red.), *På den usikre siden. Risiko som forestilling, atferd og rettesnor* (s. 133-180). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Breivik, G. (2004). Ekstremsport – et senmoderne fenomen? *Idrottsforum.org*. Lokaliseret på: <http://idrottsforum.org/articles/breivik/breivik041214.html>

Brunner, C. (2011). Nice-looking Obstacles: Parkour as urban practice of de-territorialization. *AI & Society*, 26(2), s.143-152.

Bukh, N. (1936). *Grundgymnastik eller primitiv Gymnastik*. København: H. Hagerups Forlag.

Bøje, C. & Eichberg, H. (1994). *Idrættens tredje vej: om idrætten i kulturpolitikken*. Århus: Klim

Caillois, R. (2001). *Man, Play and Games*. USA: University of Illinois Press.

Cambell, M. (2006) *Casino Royal* [dvd]. England: EON Productions

Casey, E. (1996). How to Get From Space to Place in a Fairly Short Stretch of Time: Phenomenological Prolegomena. I: Feld, S. & Basso, K.H. (Red.), *Senses of Place* (s. 13-53). Santa Fe: School of American Research Press.

Chow, B. (2011). Parkour and the critique of ideology: Turn-vaulting the fortresses of the city.

*Journal of Dance & Somatic Practice*, 2(2), s. 143-154.

Clegg, J. L. & Butryn, T. M. (2012). An existential phenomenological examination of parkour and freerunning. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 4(3), s. 320-340.

Crosset, T. & Beal, B. (1997). The use of "Subculture" and "Subworld" in Ethnographic Works on Sport: A Discussion of Definitional Distinctions. *Sociology of Sport Journal*, 14, s. 73-85.

Csikszentmihalyi, M. (2005). *Flow – optimaloplevelsens psykologi*. Virum: Dansk Psykologisk Forlag.

Daskalaki, M., Stara, A. & Imas, M. (2008). The 'Parkour Organisation': inhabitation of corporate spaces. *Culture and Organization*, 14(1), s. 49-64.

de Certeau, M. (1984). *The Practice of Everyday Life*. Berkeley: University of California Press.

Deleuze, G. & Guattari, F. (1987). *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*. Minneapolis/London: University of Minnesota

DIF & DGI (2014). Visionsgruppens afsluttende rapport. Vision 25-50-75. DIF & DGI.

Lokaliseret på:

[http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCcQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.irhk.dk%2Fgetfile.aspx%3Ff%3D49918&ei=Sq9sVIDYMdXrarLAgpAM&usg=AFQjCNGPcVmcOoGe3f\\_GrkGc147dErlQPg&bvm=bv.80120444,d.d2s](http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCcQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.irhk.dk%2Fgetfile.aspx%3Ff%3D49918&ei=Sq9sVIDYMdXrarLAgpAM&usg=AFQjCNGPcVmcOoGe3f_GrkGc147dErlQPg&bvm=bv.80120444,d.d2s)

Donnelly, M. (2004). Alternative and mainstream: revisiting the sociological analysis of skateboarding. I: Young, K. & Atkinson, M. (Red.), *Tribal Play: Subcultural Journeys Through Sport* (s. 197-215). Bingley, UK: Emerald JAI.

Donnison, J. (2011, 13. december): Gaza youths find escape in free running, BBC News [web], lokaliseret på.: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16148206>

Downey, G. (2005). *Learning Capoeira: Lessons in Cunning from an Afro-Brazilian Art*. Oxford, USA: Oxford University Press.

Dreyfus, H. & Dreyfus, S. (1999). Mesterlære og eksperterers læring. I: Nielsen, K. & Kvale, S.



(Red). *Mesterlære: Læring som social praksis* (s. 54-75). København: Hans Reitzels Forlag

Dreyfus, H.L. & Dreyfus S (1986). *Mind over machine: The power of human intuition and expertise in the era of the computer*. Oxford: Basil Blackwell.

Dul, J. & Hak, T. (2008). *Case Study Methodology in Business Research*. Oxford: Butterworth-Heinemann/Elsevier

Dunning, E. (1986). Sport as a male preserve: notes on the social sources of masculine identity and its transformations. I: Elias, N. & Dunning, E. (Red.). *Quest for Excitement. Sport and Leisure in the Civilising Process* (s. 242-259). Oxford: Basil Blackwell.

Dworkin, S. & Wachs, F. (2009). *Body Panic: Gender, Health, and the Selling of Fitness*. New York: New York University Press.

Edwards, D. (2009). *The parkour and freerunning handbook*. England: HarberCollins.

Eichberg, H. (1991). Kroppen som basis. Paradigmeskift i sportens kultursociologi. Oprindelse og spring? *Idrætshistorisk Årbog*, 7, s. 150-167.

Eichberg, H. (1992). Kropsfundamentalisme? Om menneske videnskaben og de ældres sportificering. *Idrætshistorisk Årbog*, 8, s. 177-191.

Eichberg, H. (1996). Body Culture and Democratic Nationalism: 'Popular Gymnastics' in Nineteenth-Century Denmark. I: Mangan. J. A. (Red.). *Tribal Identities – Sport, Europe, Nationalism* (s. 108-124). London: Taylor & Francis Ltd.

Eichberg, H. (1998). *Body Cultures: Essays on Sport, Space and Identity*. London: Routledge.

Eichberg, H. (2006). The physical culture academy: People's education through sport in Denmark. *Grundtvig-Studier*, 57(1), København: Grundtvig-Selskabet, s. 188-209.

Eichberg, H. (2010). Body culture. I: Pope, S. W. & Nauright, J. (Red.), *Routledge Companion to Sports History* (s. 162-181). London/New York: Routledge.

Eichberg, H. (2010). *Bodily Democracy. Towards a philosophy of Sport for All*. London/New York: Routledge

Eichberg, H. (2010). Fremde – Räume: Vertraute, fremde und entfremdete Orte der Bewegungskultur. I: Ziemainz, J. & Pitsch, W. (Red.). *Perspektiven des Raums im Sport: Jahrestagungen der DVS-Kommission Sport und Raum 2008 in München und 2009 in Köln* (s.15-30). 205, Hamburg: Feldhaus Verlag GmbH & Co. KG.

Eichberg, H. (2013). Back to The Phenomena (of Sport) – or Back to The Phenomenologists? Towards a Phenomenology of (Sports) Phenomenology. *Sport, Ethics and Philosophy*, 7:2, s. 271-282

Eichberg, H. (2013). How to study body culture: Observing human practice. I: Eichberg, H., Engel, L. & Winther, H. (Red.), *Tæt på kroppen* (s. 215-230). Malmø: Idrottsforum.org.

Eichberg, H. & Hansen, J. (1996). *Bewegungsräume*. Butzbach-Griedel: Afra

Elias, N. (2000). *The Civilizing Process: Sociogenetic and Psychogenetic Investigations*. Oxford: Blackwell Publishing.

Elias, N. & Dunning, E. (1986). *Quest for Excitement. Sport and Leisure in the Civilising Process*. Oxford: Basil Blackwell.

Engh, M. H., Agergaard, S. & Maguire, J. (2013). Established – outsider relations in youth football tournaments: an exploration of transnational power figurations between Scandinavian organizers and African teams. *Soccer & Society*, 14(6), s. 781-798.

English, J. (2013, 26. juli). Strong is the new skinny out in the social media world. Girls with muscles latest body trend, *CBC News, Health*, Lokaliseret på: <http://www.cbc.ca/news/health/strong-is-the-new-skinny-out-in-the-social-media-world-1.1311765>

Falk, P. (1994). *The Consuming Body*. London: Sage

Featherstone, M., Hepworth, M. & Turner, B. S. (1991). *The Body: Social Process and Cultural Theory*. London: Sage.

Ferrari, M. (2011). From "Play to Display": Parkour as Media-Mimetics or Nature Reclamation? *FlowTV*, 11, Lokaliseret på: <http://flowtv.org/2010/05/from-“play-to-display”-parkour-as-media-mimetics-or-nature-reclamation-matthew-ferrari-university-of->

massachusetts-amherst/.

Finley, L. (2009). Debating Phenomenological Research Methods. *Phenomenology & Practice*, 3(1), s. 6-25.

Flyvbjerg, (2010). Fem misforståelser om casestudiet. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.), *Kvalitative metoder* (s. 463-487). København: Hans Reitzels Forlag.

Foucault, M. (2006). *Viljen til viden. Seksualitetens historie 1*. Frederiksberg: Det lille Forlag

Frank, A. W. (1990). Bringing Bodies Back in: a Decade Review. *Theory, Culture & Society*, 7(1), s. 131-162.

Fuggle, S. (2008). Discourses of Subversion: The Ethics and Aesthetics of Capoeira and Parkour. *Dance Research*, 26(2), s. 204-222.

Gallagher, S. (2005). *How The Body Shapes the Mind*. New York: Oxford University Press.

Gallagher, S. & Zahavi, D. (2010). Bevidsthedens fænomenologi – en indføring i bevidsthedsfilosofi og kognitionsforskning. København: Gyldendal.

Gaule, S. (2005). Meeting up with the Worlds of Exercise and Rave at the Start of the 21<sup>st</sup> Century: A Story about Young People, Body Culture, Health and Identity in Changing Times [ph.d.afhandling]. Liverpool John Mores University, Manchester.

Geerts, C. (1973). *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York: Basic Books.

Geyh, P. (2012). Urban free flow: a poetics of parkour. *M/C Journal*, 9(3). Lokaliseret på: <http://journal.media-culture.org.au/0607/06-geyh.php>

Gibson, J. (1986). *The ecological approach to visual perception*. New York: Psychology Press

Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity*. Stanford, CA: Stanford University Press

Gilchrist, P. & Wheaton, B. (2011). Lifestyle Sport, public policy and youth engagement:

Examining the emergence of parkour. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3(1), s. 109-131.

Gleerup, J. (2000). *Fra beskyttet diskurs til krydspres – højskolen ved en korsvej?* (Forskningsprojekt Voksenuddannelse, folkeoplysning og demokrati. Arbejdsrapport 19). København: DHL.

Grasseni, C. (2004). Skilled vision. An apprenticeship in breeding aesthetics. *Social Anthropology*, 12(1), s. 41-55.

Grelle, H. 1993: Mesterlæren i industri og håndværk. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 41(1), s.19-25.

Gugutzer, R. (2012). *Verkörperung des Sozialen. Neophänomenologische Grundlagen und soziologische Analysen*. Tyskland: Transcript

Gus, N. (2011). Parkour and the Multitude: Politics of a Dangerous Art. *French Cultural Studies*, 22(1), s. 73-85.

Hak, P. T., Hodzovic, E. & Hickey, B. (2013). The nature and prevalence of injury during Crossfit training. *Journal of Strength & Conditioning Research*, under udgivelse, lokaliseret på: [http://ovidsp.uk.ovid.com.proxy1-bib.sdu.dk:2048/sp-3.13.1a/ovidweb.cgi?WebLinkFrameset=1&S=FMJPPDPPOAHFJLNFNLKLBGDIHHAA00&returnUrl=ovidweb.cgi%3fMain%2bSearch%2bPage%3d1%26S%3dFMJPPDPPOAHFJLNFNLKLBGDIHHAA00&directlink=http%3a%2f%2fgraphics.uk.ovid.com%2fovftpdfs%2fPDHFFNCGLBLNOA00%2ffs046%2fovft%2flive%2fgv023%2f00124278%2f00124278-900000000-97557.pdf&filename=The+nature+and+prevalence+of+injury+during+CrossFit+training.&link\\_from=jb.search.49%7c1&pdf\\_key=PDHFFNCGLBLNOA00&pdf\\_index=/fs046/ovft/live/gv023/00124278/00124278-900000000-97557&D=ovft&link\\_set=jb.search.49%7C1%7Csl\\_10%7Csearch%7Cjb.search.49.50%7C0](http://ovidsp.uk.ovid.com.proxy1-bib.sdu.dk:2048/sp-3.13.1a/ovidweb.cgi?WebLinkFrameset=1&S=FMJPPDPPOAHFJLNFNLKLBGDIHHAA00&returnUrl=ovidweb.cgi%3fMain%2bSearch%2bPage%3d1%26S%3dFMJPPDPPOAHFJLNFNLKLBGDIHHAA00&directlink=http%3a%2f%2fgraphics.uk.ovid.com%2fovftpdfs%2fPDHFFNCGLBLNOA00%2ffs046%2fovft%2flive%2fgv023%2f00124278%2f00124278-900000000-97557.pdf&filename=The+nature+and+prevalence+of+injury+during+CrossFit+training.&link_from=jb.search.49%7c1&pdf_key=PDHFFNCGLBLNOA00&pdf_index=/fs046/ovft/live/gv023/00124278/00124278-900000000-97557&D=ovft&link_set=jb.search.49%7C1%7Csl_10%7Csearch%7Cjb.search.49.50%7C0)

Hanghøj, N. (2006, 11. oktober). Team JiYo skal undervise højskoleelever. *Fredericia Dagblad*.

Hansen, J. (2006). *Fodbold. En kort verdens historie*. Odense: Syddansk Universitetsforlag

Hasse, C. (2002). *Kultur i bevægelse: Fra deltagerobservation til kulturanalyse – i det fysiske*

rum. København: Samfundslitteratur.

Hastrup, K. (2010). Feltarbejde. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder* (s. 55-80). København: Hans Reitzels Forlag.

Hastrup, K. (2011). *Kultur - Det fleksible fællesskab*. Århus: Århus Universitetsforlag.

Heino, R. (2000). New Sports. What is So Punk about Snowboarding? *Journal of Sport and Social Issues*, 24(2), s. 176-191.

Hockey, J. (2006). Sensing the run: distance running and the senses. *The Senses and Society*, 1, s. 183-202

Hockey, J. & Allen-Collinson, J. (2007). Grasping the Phenomenology of Sporting Bodies. *International Review for the Sociology of Sport*, 42 (2), s. 115-131.

Homan, K. (2010). Athletic-ideal and thin-ideal internalization as prospective predictors of body dissatisfaction, dieting, and compulsive exercise. *Body Image*, 7(3), s. 240-245.

Huizinga, J. (1963). *Homo ludens. Om Kulturens Oprindelse i Leg*. København: Gyldensdals Uglebøger

Husserl, E. (1982). *Cartesian Meditations. An introduction to phenomenology*. Hague/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers

Hyland, D. (1990). *Philosophy of Sport*. New York: Paragon

Ibsen, B. Nielsen, G. (2008). Kommunale forskelle på børns idrætsdeltagelse: En undersøgelse af fire kommuner. Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, SDU.

Ingold, T. (2000). *The Perception of the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling and Skill*. London/New York: Routledge

Jackson, M. (1983). *Knowledge of the Body*. *Man*, 18(2), s. 327-345.

Jantzen, C. & Møller, V. (1994). Marginaloplevelser og tærskelværdier. Til installering af begrebet vanvidsidræt. I: Møller, V., Povlsen, J. & Lüders, K. (Red.), *Hooked – om vanvid og æstetik i sport og kropskultur* (s.197-259). Odense: Odense Universitetsforlag.

Jensen, A. F. (2009). *Projektsamfundet*. Århus: Århus Universitetsforlag

Jensen, J-O. & Jørgensen, H. T. (2006). Le Parkour - A New Art of Movement: A New Art of Movement. *Focus - tidsskrift for idræt*, 30(4), s. 20-23.

Jensen, J. V. (1985). *Einer Elkær*. København: Gyldendal

Jespersen, E. (1999). Idrættens kropslige mesterlære. I: Nielsen, K. & Kvale, S. (Red.), *Mesterlære – Læring som social praksis* (s. 162-177). København: Hans Reitzels Forlag.

Jørgensen, H. T. (2008). Parkour og urban tricking i gymnastiksalen. *Focus - tidsskrift for idræt*, 4, s. 14-17.

Kamil, C. (2010). Politiske konsekvenser af undersøgende journalistisk: et empirisk casestudie [speciale]. Århus: Institut for Statskundskab, Århus Universitet.

Kennedy, M. M. (1979). Generalizing from single case studies. *Evaluation Quarterly*, 3(4), s. 661-678.

Kidder, J. (2012). The Affective Appropriation of Urban Space, and the Real/Virtual Dialectic, *City & Community*, 11(3), s. 229-253.

Kidder, J. (2013). Parkour, Masculinity, and the City. *Sociology of Sport Journal*, 30(1), s. 1-23.

Klausen, M. (2010a). I flow igennem byen. Fænomenet "parkour" i det senmoderne byrum. *K&K*, 109, s. 149-162.

Klausen, M. (2010b). Parkour og den mobile teknologi: En etnografisk undersøgelse af fænomenet parkour i dimensionerne krop, by og medialisering. *Qualitative Studies*, 1(1), s. 33-47.

Knudsen, K. A. (1930). *Lærebog i gymnastik*. København: J. Frimodts Forlag.

Korsgaard, O. (1978). Den undertrykte idræthistorie. I: Edinger, A., Hansen, B. & Korsgaard, O. (Red.), *Idræt - enhed eller mangfoldighed* (s. 6-11). Gerlev Idræthøjskoles Årskrift 1978. Slagelse: Bavnebanke.

Korsgaard, O. (1998). Disciplinering, subjektivering og demokrati. I: Gleerup, J. & Nielsen, N. K. (Red.), *Folkeoplysning, krop og dannelse* (s. 7-13). Vejle: DGI Forskning.

Kretchmar, S. R. (2006). Life on Easy Street: The Persistent Need for Embodied Hopes and Down-to-Earth Games. *Quest*, 58(3), s. 344-354.

Kristiansen, S. & Krogstrup, H.K. (1999). *Deltagende observation. Introduktion til en forskningsmetodik*. København: Hans Reitzels Forlag.

Krogstrup, H. K. & Dahler-Larsen, P. (2009). *Nye veje i evaluering: håndbog i tre evalueringsmodeller*. Århus: Academica.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview – introduktion til et håndværk*. København: Gyldendal Akademisk

Kulturministeriet (2009). Idræt for alle- konklusioner og forslag. København. Lokaliseret på: <http://www.idan.dk/vidensbank/downloads/idraet-for-alle-konklusioner-og-forslag/4768d247-3708-405f-8799-9bca0129e71b>

Larsen, S. H. (2008). *Parkour - en fænomenologisk analyse af en ny bevægelseskultur [speciale]*. Syddansk Universitet, Odense.

Larsen, S. H. (2012, 8. november). Fra A til B igennem byen, eller? [Powerpoint] Lokaliseret på: <http://static.sdu.dk/mediafiles/E/6/7/7/%7BE67E4B5C-238D-4B09-B6B4-289633586A4D%7DParkour.pdf>

Larsen, S. H. (2013). Byen som bevægelsesgrund? - mødet mellem bevægelseskulturen parkour og akademisk praksis. I: Ravn, S. & Hansen, J. (Red.), *Tics, træning og tango - bevægelse for bevægelse* (s. 69-92). Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Larsen, S. H. (2014). Parkour – at skabe steder med kroppen. *Forum for Idræt, Historie og Samfund*, 1, s. 63-76.

Lave, J. & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press.

Laub, T. B. (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. København: Idrættens

Analyseinstitut.

Laugesen, G. (2005, 29. april). På spring: Hop over København. *Jyllands-Posten*, Sektion Guide, s. 3.

Laurendeau, J. (2008). Gendered risk regimes: A theoretical consideration of edgework and gender. *Sociology of Sport Journal*, 25(3), s. 294–309.

Leder, D. (1990). *The Absent Body*. Chicago: University of Chicago Press.

Lefebvre, H. (1995). *Writings on Cities*. Oxford: Blackwell.

Lerche, O. (2005, 9. december). Ekstrem byrumsleg: Storbyens beton er deres idrætsanlæg. *Politikken*, s. 6.

Linde, J. (2011). *Parkour – fraktionering, kommercialisering og institutionalisering [speciale]*. Syddansk Universitet, Odense.

Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology*, 95(4), s. 851-886.

Lyngsgaard, H. (1990). *Idrættens rum*. København: Borgen.

Madsen, B. V. (2003). *Oplysning i bevægelse – kultur, krop og demokrati i den folkelige gymnastik*. Århus: Klim.

Marcus, G. E. (1995). Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-sited Ethnography. *Annual Review of Anthropology*, 24, s. 95-117.

Marshall, B. (2010). Running across the rooves of Empire: parkour and the postcolonial city. *Modern & Contemporary France*, 18(2), s. 157-173.

Martínková, I. & Perry, J. (2011). An Introduction To The Phenomenological Study of Sport. *Sport, Ethics and Philosophy*, 5(3), s. 185-201.

Martínková, I. & Perry, J. (2013). Eichbergs 'Phenomenology' of sport: A Phenomenal Confusion. *Sport, Ethics and Philosophy*, 7(3), s. 331-341.



McLean, C. R., Houshian, S. & Pike, J. (2006). Paediatric fractures sustained in Parkour (free running). *Injury*, 27(8), s. 795-797.

Mead, G. (1934). *Mind, Self and Society*. Chicago: University of Chicago Press.

Merlau-Ponty, M. (1994). *Kroppens fænomenologi*. Frederiksberg: Det lille Forlag

Midol, N. & Broyer, G. (1995). Toward an Anthropological Analysis of New Sport Cultures: The Case of Whiz Sports in France. *Sociology of Sport Journal*, 12, s. 204-212.

Miller, A. M. (2014, 13. oktober), What do fit women want? Strong or skinny? *The Washington Post*, Health and Science, lokaliseret på:  
[http://www.washingtonpost.com/national/health-science/what-do-fit-women-want-strong-or-skinny/2014/10/13/582eaa74-44d5-11e4-b437-1a7368204804\\_story.html](http://www.washingtonpost.com/national/health-science/what-do-fit-women-want-strong-or-skinny/2014/10/13/582eaa74-44d5-11e4-b437-1a7368204804_story.html)

Mortensen, J. & Videbæk, T. (2012). *Parkourundervisning - En Guide til Undervisning i Parkour*. Århus: ParkourUndervisning.

Mould, O. (2009). Parkour, the city, the event. *Environment and Planning: Society and Space*, 27, s. 738-750.

Muggleton, (2000). *Inside Subculture: The postmodern Meaning of Style*. Oxford: Berg

Munk, M. & von Seelen, J. (2012). Status på Idrætsfaget 2011 (SPIF-11). Webudgave, KOSMOS, s. 14

Mörtenböck, P. (2005). Free Running and the Hugged City. *Thresholds*, 30, s. 88-94.

Møller, J. (1990). *At føde en bjørn - og 99 andre smidighedsøvelser og styrkelege*. DDSG&I.

Møller, J. (2010). Sportificering af leg – overvågning eller ej. I: Eichberg, H. & Kirchhoff, K-L. E. (Red.), *Med leg skal land bygges* (s. 173-187). Bevægelsesstudier, 10, Gerlev: Forlaget Bævnebanke.

Møller, V. (1997). Genius loci – og idrætsrum som hoved-steder. *Idrætshistorisk Årbog*, 12, s.125-147.

Mørch, T. Y. (2006, 28. maj). Vi lægger byen ned. *Berlingske Tidende*, 4. Sektion, s. 12.

Nagbøl, S. (1990). At bade er regional, national og overnationalt. Helgoland på Amager. I: Hansen, J. Nielsen, N. K. & Ottesen, L. (Red.), *Idræthistorisk Årbog*, 6, s. 24-32.

Nielsen, K. & Kvale, S. (1999). *Mesterlære – læring som social praksis*. København: Hans Reitzels Forlag.

Nielsen, H. K. (1996). *Æstetik, kultur og politik*. Århus: Århus Universitetsforlag.

Nielsen, N.K. (2004). Historisk kulturanalyse mellem vilkår og vilje – nogle pejlinger. *Kontur. Tidsskrift for kulturstudier*, 8, s.18-25.

Nielsen, N. K. (2010). Krop, topografi og kulturelle transformationer: dansk håndbold som case. I: *Slagmark – Tidsskrift for Idéhistorie. Vendingen mod rummet*, 57, s. 93-105.

Nietzsche, F. (1996). *Tragediens fødsel*. København: Gyldendal.

O'Grady, A. (2012). Tracing the city – parkour training, play and the practice of collaborative learning, *Theatre, Dance and Performance Training*, 3(2), 145-162.

O'Loughlin, A. (2012). A door for creativity – art and competition in parkour. *Theatre, Dance and Performance Training*, 3(2), s. 192-198.

Ortuzar, J. (2009). Parkour or l'art du déplacement: A Kinetic Urban Utopia. *The Drama Review*, 53(3), s. 54-66.

Pilgaard, M. (2009). Sport og motion i danskernes hverdag. København: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, M. (2012). Teenagers idrætsdeltagelse i moderne hverdagsliv. *Scandinavian Sport Studies Forum*, 3, s. 71-95.

Pilkinton, H. (2004). Youth strategies for global living: Space, power and communication in everyday cultural practice. I: Bennett, A. & Kahn-Harris, K. (Red.), *After subculture: Critical studies in contemporary youth culture* (s. 119-134). Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.

- Pink, S. (2007). *Doing Visual Ethnography*. London: Sage.
- Pink, S. (2009). *Doing Sensory Ethnography*. London: Sage.
- Polanyi, M. (2012). *Den tavse dimension*. København: Forlaget Mindspace
- Projekt Underground (2012). Projekt Underground 2009-2011 [evalueringsrapport]. Århus: Århus Kommune og DGI Østjylland. Lokaliseret på:  
<http://www.dgi.dk/~media/Images/DGI/Ildraetter/Generelt/09Oestjylland/PDF/underground-rapport.pdf.ashx>
- Pronger, B. (2002). *Body Fascism: Salvation in the Technology of Physical Fitness*. Toronto: University of Toronto Press.
- Præstegaard, A. (2005, 10. maj). Team JiYo underholder børn i sommerferien. *Fredericia Dagblad*.
- Ramien, K. (2012). *Casestudiet i praksis*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Rasmussen, K. (2013). Visuelle metoder og tilgange: indledning og ramme om antologiens forskellige artikler. I: Rasmussen, K. (Red.). *Visuelle tilgange og metoder i tværfaglige pædagogiske studier – en antologi baseret på erfaringer og indblik fra forskning, udviklingsarbejde og undervisning* (s. 13-36). Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Rawlinson, C. & Guaralda, M. (2011). Play in the city: Parkour and architecture. *The First International Postgraduate Conference on Engineering, Designing and Developing the Built Environment for Sustainable Wellbeing, 27-29 April 2011*, Queensland University of Technology, Brisbane, Qld.
- Rentorff, J.D. (2004). Fænomenologien og dens betydning for samfundsvidenskaberne: Videnskabsteori som improvisation i Jazz-musik. I: Fuglsang, B. & Bitsch, P. (Red.), *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: på tværs af fagkulturer og paradigmer* (s.277-309). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Rinehart, R. (2000). Emerging arriving sport: alternatives to formal sport. I: Coakley, J. & Dunning, E. (Red.), *Handbook of Sport Studies* (s. 504-519). London: Sage.
- Robinson, V. (2008). *Everyday masculinities and extreme sport: Male identity and rock*

*climbing*. New York: Berg.

Rowart, C. (2012, 16. november). A call to arms, lokaliseret på:  
<http://www.parkourgenerations.com/node/8710>

Salem, Mohammed (2014, 5. oktober): Akrobatik mellem murbrokkerne i Gaza [billedserie], *Berlingske* [web], lokaliseret på: <http://www.b.dk/globalt/akrobatik-mellem-murbrokkerne-i-gaza>

Sandseter, E. B. H. (2010). "it tickles in my tummy!": understanding children's risk-taking in play through reversal theory. *Journal of Early Childhood Research*, 8, s. 67-88.

Saville, J.S. (2008). Playing with fear: parkour and the mobility of emotion. *Social & Cultural Geography*, 9(8), s. 891-914.

Schiermer, B. (2013). Fænomenologiske begyndelser. I: Schiermer, B. (red.), *Fænomenologi. Teori og metoder*. København: Gyldendal, s. 45-74.

Schilling, C. (2003). *The Body and Social Theory*. London: Sage.

Schutz, A. (2005). *Hverdagslivets sociologi*. København: Hans Reitzels Forlag.

Sennett, R. (1999). *Det fleksible menneske*. Højbjerg: Forlaget Hovedlandet

Sennett, R. (2003). *Respekt i en verden af ulighed*. Højbjerg: Forlaget Hovedlandet

Sennett, R. (2007). *Den ny kapitalismes kultur*. Højbjerg: Forlaget Hovedlandet

Sennett, R. (2009). *Håndværkeren*. Højbjerg: Forlaget Hovedlandet.

Silvennoinen, M. (1994). To Childhood Heroes, *International Review for the Sociology of Sport*, 29(1), s. 25-30.

Simmel, G. (1992). Storbyerne og det åndelige liv. I: *Kultur & Klasse*, 71, s. 73-84.

Sinding, R. (2009). Beskrivelse af: Funktion, formål & fremtid. Mission, vision & målsætning. Internt arbejdsdokument, upubliseret, DGI.

Sisjord, M. K. (2011). Nye ungdomsidretter: bidrag til mangfold og endring av idrettsfeltet. I: Hanstad, D. V. (Red.), Breivik, G. Sisjord, M., & Skaset, H. B. *Norsk Idrett – Indre spenning og ytre press* (s. 87-104). Oslo: Akilles forlag.

Sloterdijk, P. (2014). *You Must Change Your Life*. Cambridge/Malden MA: Polity Press.

Sparkes, A. C. (2008). Ethnography and the senses: challenges and possibilities. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, 1(1), s. 21-35.

Sparkes, A. & Silvennoinen, M. (Red.). (1999). *Talking bodies*. Jyväskylä, Finland: SoPhi.

Sparkes, A. C. & Smith, B. (2012). Embodied research methodologies and seeking sense in sport and physical culture: A fleshing out of problems and possibilities. I: Young, K. & Atkinson, M. (Red.), *Qualitative Research in Sport and Physical Culture* (s. 169-192). Castle Hill: Emerald Press.

Spradley, J. (1979) *The ethnographic interview*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Spradley, J. (1980). *Participant Observation*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Srisurendran, G. (2014). *Calisthenics – en livsstil*. København: forlaget INDBLIK.

Stake, R. (1994). Case Studies. I: Denzin, N. & Lincoln, Y. S. (Red.), *Handbook of Qualitative Research* (s. 236-247). Thousand Oaks/London/New York/New Delhi: Sage.

Stake, R. (1995). *The Art of Case Study Research*. Thousand Oaks: Sage

Stoller, P. (1997). *Sensuous Scholarship*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Suits, B. (1988). Tricky Triad: Games, Play and Sport. *Journal of the Philosophy of Sport*, 15(1), s. 1-9.

Sørensen, A. S., Høystad, O. M., Bjurström, E. & Vike, H. (2013), *Nye kulturstudier. Teorier og temaer*. København: Tiderne Skifter.

Terret, T. & Tesche, L. (2009). French Gymnastic in Brazil: Dissemination, Diffusion and Relocalization. *The International Journal of the History of Sport*, 26(13), s. 1983-1998.

Thomson, D. (2008). Jump City: parkour and the traces. *South Atlantic Quarterly*, 107(2), s. 251-263.

Thornton, S. (1995). *Club cultures: Music, Media, and Subcultural Capital*. Cambridge: Polity Press.

Thornton, S. (1997). Introduction to part eight. I: Gelder, K. & Thornton, S. (Red.), *The Subcultures Reader* (s. 473-476). London/New York: Routledge.

Thorpe, H. (2010). Bourdieu, gender, reflexivity, and physical culture: A case of masculinity in the snowboarding field. *Journal of Sport and Social Issues*, 34(2), s. 176–214.

Thorpe, H. (2012). The ethnographic (i)nterview in the sports field: Toward a postmodern sensibility. I: Young, K. & Atkinson, M. (Red.), *Qualitative Research on Sport and Physical Culture* (s. 51-78). Castle Hill: Emerald Group.

Thorpe, H. (2013). The Internet and the Future of Sport History: A brief Commentary. *Journal of Sport History*, 40(1), s. 127-135.

Thrift, N. (2006). Space. *Theory, Culture & Society*, 23(2-3), s. 139-146.

Thøgersen, U. (2013). Om at indstille sig fænomenologisk. I: Schiermer, B. (Red.), *Fænomenologi. Teori og metoder* (s. 125-144). København: Gyldendal.

Trangbæk, E. (1987). Mellem leg og disciplin. *Gymnastikkens i Danmark i 1800-tallet*. Aabybro: Bogforlaget DUO ApS

Tuan, Y-F. (1997). *Space and Place: The Perspective of Experience*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Turner, B. S. (1984). *The Body and Society: Explorations in Social Theory*. London: Sage.

Ukendt forfatter (2005, 24. august). Gymnastikforening bag workshop for de unge. *Fredericia Dagblad*.

Ukendt forfatter (2013). A Brief & Basic History of Parkour, lokaliseret på:  
<http://www.wfpf.com/history-parkour/>

Ulseth, A-L. B. (2007). Mellom tradisjon og nydannelse - Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge [ph.d.afhandling]. Universitetet i Oslo, Oslo.

Undervisningsministeriet (2009). Fælles Mål 2009 Idræt. *Undervisningsministeriets håndbogsserie*, nr. 8.

Vigroux, S. (2013, 15. november). *The split*, lokaliseret på:  
<http://www.parkourgenerations.com/node/9371>

Virilio, P. (1986). *Speed and Politics: An Essay on Dromology*. New York: Semiotext(e).

Wackerhausen, S. (1999). *Det skolastiske paradigme og mesterlære*. I: Nilsen, K. & Kvale, S. (Red.), *Mesterlære - læring som social praksis* (s. 219-235). København: Hans Reitzels Forlag.

Wacquant, L. (2006). *Body & Soul: Notebooks of an Apprentice Boxer*. Oxford, USA: Oxford University Press.

Wheaton, B. (2007). After Sport Culture: Rethinking Sport and Post-Subcultural Theory. *Journal of Sport and Social Issues*, 31, s. 283-307.

Whyte, W. F. (1943). *Street Corner Society. The Social Structure of an Italian Slum*. Chicago/London: The University of Chicago Press.

Witfeld, J. Gerling, I. E. & Pach, A. (2010). *The Ultimate Parkour and Freerunning: Discover Your Possibilities*. Maidenhead: Meyer & Meyer.

Williams, C. M. (2010). *The Rise of Skirt Culture: A Multi-Faceted Analysis of Running Skirts and the Skirts Chaser 5k Race Series* [ph.d.afhandling]. The Ohio State University, Ohio.

Yin, R.K. (2009). *Case Study Research: Design and Methods*. Thousands Oaks: Sage

Zahavi, D. (2003). *Fænomenologi*. København: Samfundslitteratur.

## Hjemmesider

[www.3run.co.uk](http://www.3run.co.uk), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.adaptqualifications.com](http://www.adaptqualifications.com)

<http://www.adaptqualifications.com/>, lokalisering d. 27-10-2014.

[www.airwippacademy.com](http://www.airwippacademy.com)

<http://www.airwippacademy.com/>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.americanparkour.com](http://www.americanparkour.com)

<http://americanparkour.com/smf/>, lokaliseret d.27-10-2014

[www.apexmovement.com](http://www.apexmovement.com)

<http://www.apexmovement.com/coaching-certification/>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.bbc.co.uk](http://www.bbc.co.uk)

<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16148206>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.b.dk](http://www.b.dk)

<http://www.b.dk/globalt/akrobatik-mellem-murbrokkerne-i-gaza>, lokaliseret d. 27-10-2014.

<http://www.b.dk/nationalt/crossfit-er-det-nye-hit>, lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.byggeri-arkitektur.dk](http://www.byggeri-arkitektur.dk)

[http://byggeri-arkitektur.dk/dansk-halentreprise-bgi-akadamiet-parkour#.VE5S-Fa\\_01E](http://byggeri-arkitektur.dk/dansk-halentreprise-bgi-akadamiet-parkour#.VE5S-Fa_01E), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.childrenoftechnology.wordpress.com](http://www.childrenoftechnology.wordpress.com)

<http://childrenoftechnology.wordpress.com/2012/10/04/aldo-van-eyck-the-playgrounds-and-the-city/>, lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.club540.com](http://www.club540.com), lokaliseret d. 23-09-2014.

[www.cphparkour.dk](http://www.cphparkour.dk)

<http://cphparkour.dk/radiatorfabrikken-0>, lokaliseret d. 01-08-2013.

[www.dagens.dk](http://www.dagens.dk)



<http://www.dagens.dk/sundhed/læge-advarer-crossfittere-lever-livet-farligt>, lokaliseret d. 14-11-2014.

[www.dgi.dk](http://www.dgi.dk), lokaliseret d. 27-10-2014.

[http://www.dgi.dk/forening/oestjylland/nyheder/arkiv/nyheder/f%C3%A6llesskabet-samler-%C3%A5rhusianske-parkourud%C3%B8vere-\[a29381\].aspx](http://www.dgi.dk/forening/oestjylland/nyheder/arkiv/nyheder/f%C3%A6llesskabet-samler-%C3%A5rhusianske-parkourud%C3%B8vere-[a29381].aspx), lokaliseret d. 01-08-2013.

[www.emu.dk](http://www.emu.dk), lokaliseret d. 10-10-2014.

[www.farang-mag.com](http://www.farang-mag.com), lokaliseret d. 24-10-2014.

[www.flightorflightacademy.com](http://www.flightorflightacademy.com)

<http://www.fightorflightacademy.com/>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.freerun-net.dk](http://www.freerun-net.dk), lokaliseret d. 22-10-2014.

[www.forum540.dk](http://www.forum540.dk)

<http://forum.540.dk/>, lokaliseret d. 05-02-2013.

[www.giv.dk](http://www.giv.dk) ,

<http://giv.dk/idraet/urban2/parkour>, lokaliseret d. 22-02-2014.

[www.ihaarhus.dk](http://www.ihaarhus.dk) ,

<http://www.ihaarhus.dk/da/lige-nu-paa-ihaa/saa-er-ihaa-med-paa-parkourboelgen>, lokaliseret d. 22-02-2014.

[www.in.dk](http://www.in.dk)

<http://www.in.dk/Skoenhed/Sundhed/2014/Januar/traeningstendens.aspx>, lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.imb.dk](http://www.imb.dk)

<http://www.imb.dk/lange-kurser/linjefag/adventure/>, lokaliseret d. 22-02-2014.

[www.interventionsforskning.dk](http://www.interventionsforskning.dk)

<http://www.interventionsforskning.dk/side.asp?side=8&id=12>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.issuu.com](http://www.issuu.com)

[http://issuu.com/torbenlollike/docs/idr\\_\\_\\_tsliv0114\\_44-47](http://issuu.com/torbenlollike/docs/idr___tsliv0114_44-47), lokaliseret d. 06.11.2014.

[www.julieangel.com](http://www.julieangel.com)

<http://julieangel.com/see-do/>, lokaliseret d. 20-10-2014.

[www.korsør-gf.dk](http://www.korsør-gf.dk)

<http://www.korsør-gf.dk/Parkour>, lokaliseret d. 01-08-2013.

[www.le-parkour.dk](http://www.le-parkour.dk)

[http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum\\_id=10&thread\\_id=288](http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum_id=10&thread_id=288), lokaliseret d. 01-08-2013.

[http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum\\_id=2&thread\\_id=2197#post\\_36485](http://le-parkour.dk/forum/viewthread.php?forum_id=2&thread_id=2197#post_36485), lokaliseret d. 01-08-2013

<http://le-parkour.dk/search.php>, lokaliseret d. 05-02-2013.

[www.loa-fonden.dk](http://www.loa-fonden.dk)

<http://www.loa-fonden.dk/nyheder/info-fra-fonden/info-2010/info-2010/invitation-til-aabning-af-streetmekka>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.mandehorm.dk](http://www.mandehorm.dk), lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.miamifr.com](http://www.miamifr.com), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.mx.dk](http://www.mx.dk)

<http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/25097238>, lokaliseret d. 14-11-2014.

[www.mynewsdesk.com](http://www.mynewsdesk.com)

<http://www.mynewsdesk.com/dk/pressreleases/parkour-klar-til-at-erobre-danmark-574164>, lokaliseret d. 17-11-2014.

[www.netgymnastik.dk](http://www.netgymnastik.dk)

<http://www.netgymnast.dk/om.asp?v=om>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.nordeafonden.dk](http://www.nordeafonden.dk)

<https://www.nordeafonden.dk/flere-ansigter-paa-asfalten>, lokaliseret den 19-11-2014.

[www.nordicrace.dk](http://www.nordicrace.dk), lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.ollerup.dk](http://www.ollerup.dk)

<http://www.ollerup.dk/?id=1123>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.oure.dk](http://www.oure.dk)

<http://www.oure.dk/hoejskole/om-oure-hoejskole/faelles-undervisning/valgfag>, lokalisering d. 22-02-2014.

[www.parkouracademy.se](http://www.parkouracademy.se)

<http://www.parkouracademy.se/om-parkour-academy-2/>, lokaliseret d. 27-10-2014.

<http://www.parkouracademy.se/tack-men-nej-tack/>, lokaliseret d. 17-11-2014:

[www.parkourgenerations.com](http://www.parkourgenerations.com)

<http://www.parkourgenerations.com/node/8710>, lokaliseret d. 16-11-2012.

<http://www.parkourgenerations.com/node/9371>, lokaliseret d. 16-11-2012.

<http://www.parkourgenerations.com/about>, lokaliseret d. 27-10-2014.

<http://www.parkourgenerations.com/LEAP>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.parkour.net](http://www.parkour.net), lokaliseret d. 20-10-2013.

[www.parkourundervisning.dk](http://www.parkourundervisning.dk), lokaliseret d.22-10-2014.

[www.pktr.se](http://www.pktr.se)

<http://www.pktr.se/Organisation>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.politiken.dk](http://www.politiken.dk)

<http://www.politiken.dk/motion/ECE1871269/laeger-advarer-populaer-crossfit-giver-mange-skader/>, lokaliseret d. 14-11-2014.

[www.simonprahm.wordpress.com](http://www.simonprahm.wordpress.com)

<https://www.simonprahm.wordpress.com/2014/02/10/national-platform-for-gadeidraet-har-bred-opbakning-fra-gaden/>, lokaliseret d.22-02-2014.

[www.skoleidraet.dk](http://www.skoleidraet.dk), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.stormfreerun.com](http://www.stormfreerun.com), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.storrorparkour.com](http://www.storrorparkour.com), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.streetmovementblog.dk](http://www.streetmovementblog.dk)

<http://www.streetmovementblog.dk/post/31334119489>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.streetmovement.dk](http://www.streetmovement.dk)

<http://www.streetmovement.dk/railset/9z18nsagsqy6lmbf7x1xxs1205cohh>, lokaliseret d. 27-10-2014.

<http://www.streetmovement.dk/architecture-design-1-2>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.teamjiyo.com](http://www.teamjiyo.com), lokaliseret d. 01-08-2013.

[www.tempestacademy.com](http://www.tempestacademy.com)

<http://tempestacademy.com/>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.tempestfreerunning.com](http://www.tempestfreerunning.com), lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.toughest.se/da/](http://www.toughest.se/da/), lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.urbanevolutionrace.dk](http://www.urbanevolutionrace.dk) , lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.urbanfreeflow.com](http://www.urbanfreeflow.com), lokaliseret d.27-10-2014.

[www.usaparkour.org](http://www.usaparkour.org)

<http://www.usaparkour.org/certification/>, lokaliseret d. 27-10-2014.

[www.wfpf.com](http://www.wfpf.com)

<http://www.wfpf.com/history-wfpf/>, lokaliseret d. 31-01-2013.

[www.worriordash.dk](http://www.worriordash.dk) , lokaliseret d. 06-11-2014.

[www.youtube.com](http://www.youtube.com)

<http://www.youtube.com/watch?v=QMBX8PApwi8>, lokaliseret d.13.01.2014.

## Interviewguide til historiske interviews

- Hvordan og hvornår startede udøveren med at dyrke parkour?  
- hvilken tidligere/anden idrætserfaring?
- Hvordan dyrkede de parkour dengang? Men hvem? Hvordan gør de nu?
- Hvordan kommunikerede de dengang? Hvordan kommunikerer de i dag?
- Hvad gik de op i? Hvad går de op i i dag?  
- distinktionen mellem parkour-freerunning. (Hvor blev urban tricking af?)
- Hvem dyrkede ellers parkour? Kommunikerede de med dem?
- Hvordan dannede de deres gruppe / fik gang i et lokalt miljø?
- Hvordan har deres parkour udviklet sig?
- Hvilke begivenheder har været centrale, hvis man skulle beskrive, hvordan parkour har udviklet i Danmark igennem de sidste 8 år.
- Hvad har udviklingen af undervisning betydet?
- Hvad har udviklingen af faciliteter betydet?

## Frivillige gymnastik – og idrætsforeninger med parkour

Listen er konstrueret ud fra en søgning på Google med sætningen "Foreninger med parkour". Alle foreninger fra de første 300 resultater er noteret. Der er alene noteret eksisterende gymnastik- og idrætsforeninger og ikke foreninger, som kun udbyder hold i parkour. Kun foreninger med hold, hvor parkour beskrives som den primære aktivitet og/eller er nævnt i holdnavnet, er medtaget. Mindst 91 foreningerne har (eller har haft) parkour på sæsonprogrammet i perioden 2013-2014.

- |                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| 1. AC Norddjurs                   | 16. Ganløse Gymnastik                                  |
| 2. AGF's Idrætsskole (Århus)      | 17. Gladsaxe Idræts Forening<br>Gymnastikafdeling      |
| 3. AIF Gymnastik (Aalborg)        | 18. Glumsø Gymnastikforening                           |
| 4. Alderslyst Gymnastikforening   | 19. Greve Gymnastik og Trampolin                       |
| 5. Alsted-Fjenneslev G&I          | 20. Greve Gymnastikforening                            |
| 6. Ballerup Gymnastikforening     | 21. Gundsøllille Skytte Gymnastik og<br>Idrætsforening |
| 7. Blenstrup Gymnastik Forening   | 22. Gym Helsingø                                       |
| 8. BGU Gymnastik (Borbjerg-Hvam)  | 23. Gymnastikforeningen FREM<br>Middelfart             |
| 9. Boeslunde Gymnastikforening    | 24. Gymnastikforeningen Gefion                         |
| 10. Egebjerg Idrætsforening       | 25. Gymnastikforeningen Præstø Fjord                   |
| 11. Eskilstrup Gymnastik          | 26. Gymnastikforeningen Verninge                       |
| 12. Farum Gymnastikforening       | 27. Hashøj IF  |
| 13. Fjordager Gymnastik           | 28. Hedehusene Gymnastik Forening                      |
| 14. Fredensborg Gymnastikforening | 29. Herlufsholm Gymnastik Forening                     |
| 15. Gadstrup IF                   |  |

**Frivillige gymnastik – og idrætsforeninger med parkour**

- |   |   |
|---|---|
| 30. HI Gymnastik Skanderborg              | 47. Lyngby og Gentofte Gymnastik        |
| 31. Hillerød Gymnastik- og Idrætsforening | 48. Lystrup Idrætsforening              |
| 32. Himmelev-Veddelev Gymnastikforening   | 49. Mejrup Gymnastik og Ungdomsforening |
| 33. Holbæk Gymnastikforening              | 50. Mern Gymnastikforening              |
| 34. Hornbæk IF Gymnastik                  | 51. Munkebo Gymnastikforening           |
| 35. Humlebæk Gymnastikforening            | 52. Måløv Gymnastikforening             |
| 36. Hundslund IF                          | 53. Nivå Gymnastikforening              |
| 37. Højbjerg Gymnastikforening            | 54. Nordrup Farendløse IF               |
| 38. Højderyggens Gymnastikforening        | 55. Nyborg Atlet Forening               |
| 39. Hørsholm Gymnastikforening            | 56. Nykøbing Sj. Gymnastikforening      |
| 40. IF Midtdjurs                          | 57. Nørresundby Gymnastikforening       |
| 41. Ishøj Gymnastikforening               | 58. ODK (Odense)                        |
| 42. Karrebæk IF                           | 59. Ollerup Gymnastikforening           |
| 43. KIF – Gymnastik & Spring              | 60. Osted Gymnastikforening             |
| 44. Korsør Gymnastikforening              | 61. Randers Gymnastiske forening        |
| 45. Kregme Gymnastikforening              | 62. Ribe Gymnastik Forening             |
| 46. Lillerød Gymnastik                    | 63. Roskilde GF                         |
|   | 64. Ry Gymnastikforening                |

**Frivillige gymnastik – og idrætsforeninger med parkour**

- |   |   |
|---|---|
| 65. Rødby & Omegns<br>Gymnastikforening             | 81. Trelde Gymnastik og<br>Idrætsforening       |
| 66. Rødovre og omegns<br>gymnastikforening          | 82. USG (København)                             |
| 67. Silkeborg Gymnastikforening                     | 83. Veflinge Gymnastik- og<br>Idrætsforening    |
| 68. Skive Gymnastikforening                         | 84. Vestbjerg Gymnastik                         |
| 69. Skjold Birkerød Gymnastik                       | 85. VIF Gymnastik (Vamdrup)                     |
| 70. Skamstrup Gymnastikforening                     | 86. Vidar Gymnastik & Kampidræt –<br>Sønderborg |
| 71. Slangerup Gymnastikforening                     | 87. Vindinge Sportsforening                     |
| 72. Solrød Gymnastikforening                        | 88. Værløse Gymnastikforening                   |
| 73. Stige Gymnastikforening                         | 89. Ørslev Bjerger IF                           |
| 74. Svinninge Gymnastik Forening                    | 90. Aabyhøj IF. Gymnastik                       |
| 75. Søborg Skytte-, Gymnastik- og<br>Idrætsforening | 91. Aars Gymnastikforening                      |
| 76. Søllested Gymnastikforening                     |   |
| 77. Sønderløse Gymnastik Forening                   |   |
| 78. Tarm-Foersum GF                                 |   |
| 79. Thyholm Gymnastik Forening                      |   |
| 80. TIK Gymnastik (Tingstrup)                       |   |



## Liste over faciliteter etableret til parkour

År	Navn	Sted	Nr.
2007	Streetmovement Park	Gerlev Idrætshøjskole	1
2008	Radiatorfabrikken (indendørs træningsinventar)	Radiatorfabrikken, Herlev	2
2009	Parkour Parken, Plug N Play	Vestamager	3
	Parkourbanen	Odense Havn	4
	Globus1 (indendørs træningsinventar)	Gjellerup, Århus	5
2010	Bevægelsehjørnet	Amager	6
	Næraktivitetsanlæg	Skåde Skole, Århus	
	Fredericia Parkour Park	Fredericia Havn	7
	Måløv Aksen	Ballerup	8
	Boblepladsen og Tap E Plads	Vesterbro, København	9
	StreetMekka (både indendørs træningsinventar og udendørs faciliteter)	Vesterbro, København	10
	Tronholmparken (Lappset)	Randers	11
	Parkourbane	Lundby Efterskole, Lundby	12
	StreetHouse (indendørs træningsinventar)	Odense	13
2011	Hal21 (indendørs træningsinventar)	Ydre Nørrebro, København	14
	Aktiv Parkeringsplads	Grøndal, København	15
	Freestylebasen	Stige Ø, Odense	16
	Aktivitetstæppet (Playspot)	Otterup Skole, Otterup	17

## Liste over faciliteter etableret til parkour

År	Navn	Sted	Nr.
2011	Musklen (Playspot)	Gråsten Skole, Gråsten	18
	Bevægelsesbyen (Playspot)	Gørding Skole, Gørding.	19
	Krydsfeltet (Playspot)	Sct. Jacobi Skole, Varde	20
	Viborg Trial og Parkour Park	Viborg	21
	Parkourbanen (Lappset)	Præstø	22
	Multiparken	Helsingør	23
	Den aktive lomme (Playspot)	Englystskolen, Børkop	24
	Parkour installation	Himmelev Gymnasium, Roskilde	25
	Danmarks farligste legeplads	Holbæk	26
	Parkour anlæg	Selmoseskolen, Taastrup	27
	Parkourbane (Lappset)	Århus	28
	Parkourbane (Lappset)	Læssøesgade Skole, Århus	29
	Parkourbane (Lappset)	Svenstrups Skole	30
	Parkourbane (Lappset)	Farsø Skole	31
2012	Parkourbane (Lappset)	Ny Hollænderskolen, Frederiksberg	32
	Parkourbane (Lappset)	Højby Skole	33
	Railspot (Streetmovement Basis Rail 2011)	Rådmandshaven, Næstved	34
	Sundbyvester Plads	Sundby, København	35
	Railspot (Team JiYo railsystem)	Lyng Skole	36
	Fabrikken	BGI Akademiet, Hornsyld	37

## Liste over faciliteter etableret til parkour

År	Navn	Sted	Nr.
2012	Parkour Park	Kolding	38
	Parkour Park	Hørsholm	39
	HOP	Ydre Nørrebro, København	40
	Parkourbane (Lappset)	Elsted Skole, Lystrup	41
	Parkourbane	Capital of Children, Billund	42
	Parkourbane (Lappset)	Ringparken, Roskilde	43
	Parkourbane (Lappset)	Havdrup Skole, Solrød	44
	Gam3 Zone	Søgræsvej, Sønderborg,	45
	Gam3 Zone	Brøndby Nord	46
	Gam3 Zone	Holtbjerg, Herning	47
	Gam3 Zone	Kærene, Rødovre	48
	Gam3 Zone	Sydbyen, Næstved	49
	Gam3 Zone	Sundparken, Horsens	50
	Parkourbane	Hundslund hallen, Hundslund	51
	Den lille forbindelse	Amager Skole, Amager	52
2013	SG Huset	Svendborg	53
	Parkour & Freerunning Hal (indendørs træningsinventar)	Gymnastikhøjskolen i Ollerup, Vester Skerninge.	54
	Thisted Parkour Park	Thisted	55
	Kanten – multimøble/parkourredskaber	Ny Bagsværd Skole	56
	Køge parkour park	Køge	57

## Liste over faciliteter etableret til parkour

År	Navn	Sted	Nr.
2013	NP Parkour Park	Næstved Ungdomsskole, Næstved	58
	Parkourbane (Lappset)	Krakas Plads, Østerbro	59
	Streetmovement Railstativ	Skotlands Plads, Amager	60
	Multianlæg	Mulernes legatskole, Odense	61
	Parkourbane	Ramløsehallen, Ramløse	62
	Byens Arena	Gladsaxe	63
	Udsigten	Bagsværd Skole, Bagsværd	64
	Træningsinstallation	Nordby Skole, Fanø	65
	Sønder Boulevard Vest - et aktivt og rekreativt byrum	Vesterbro, København	66
2014	StreetDome	Haderslev	67
	Parkourbane (Lappset)	Vårkjærparken, Århus	68
	Parkourbane	Ladegårdsparken, Holbæk	69
	Parkourbane	Donekrogen, Frederikssund	70
	Parkour anlæg	Ulbølle Idrætsefterskole, Fyn	71

## Oversigt over litteratur

1. Ameel, L. & Tani, S. (2011). Everyday aesthetics in action: Parkour Eyes and the beauty of concrete walls. *Emotions, Space and Society*, 5(3), s. 164-173.
2. Ameel, L. & Tani, S. (2012). Parkour: creating loose spaces? *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 94(1), s. 17-30.
3. Angle, J. (2011). *Ciné Parkour - a cinematic and theoretical contribution to the understanding of the practice of parkour*. London: Julie Angel.
4. Archer, N. (2010). Virtual poaching and altered space: reading parkour in French visual culture. *Modern & Contemporary France*, 18(1), s. 93-107.
5. Atkinson, M. (2009). Parkour, anarcho-environmentalism, and poiesis. *Journal of Sport and Social Issues*, 33(2), s. 169-194
6. Bavinton, N. (2007). From Obstacle to Opportunity: Parkour, leisure and the reinterpretation of constraints. *Annals of Leisure Research*, 10(3/4), s. 391-412.
7. Brunner, C. (2011). Nice-looking Obstacles: Parkour as urban practice of de-territorialization. *AI & Society*, 26(2), s.143-152.
8. Chow, B. (2011). Parkour and the critique of ideology: Turn-vaulting the fortresses of the city. *Journal of Dance & Somatic Practice*, 2(2), s. 143-154.
9. Clegg, J. L. & Butryn, T. M. (2012). An existential phenomenological examination of parkour and freerunning. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 4(3), s. 320-340.
10. Daskalaki, M., Stara, A. & Imas, M. (2008). The 'Parkour Organisation': inhabitation of corporate spaces. *Culture and Organization*, 14(1), s. 49-64.
11. Ferrari, M. (2011). From "Play to Display": Parkour as Media-Mimetics or Nature Reclamation? *FlowTV*, 11, Lokaliseret på: [http://flowtv.org/2010/05/from-\"play-to-display\"-parkour-as-media-mimetics-or-nature-reclamation-matthew-ferrari-university-of-massachusetts-amherst/](http://flowtv.org/2010/05/from-\).

## Oversigt over litteratur

12. Fuggle, S. (2008). Discourses of Subversion: The Ethics and Aesthetics of Capoeira and Parkour. *Dance Research*, 26(2), s. 204-222.
13. Geyh, P. (2012). Urban free flow: a poetics of parkour. *M/C Journal*, 9(3).  
Lokaliseret på: <http://journal.media-culture.org.au/0607/06-geyh.php>
14. Gilchrist, P. & Wheaton, B. (2011). Lifestyle Sport, public policy and youth engagement: Examining the emergence of parkour. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3(1), s. 109-131.
15. Gugutzer, R. (2012). Verkörperung des Sozialen. Neophänomenologische Grundlagen und soziologische Analysen. Tyskland: Transcript
16. Gus, N. (2011). Parkour and the Multitude: Politics of a Dangerous Art. *French Cultural Studies*, 22(1), s. 73-85.
17. Kidder, J. (2012). The Affective Appropriation of Urban Space, and the Real/Virtual Dialectic, *City & Community*, 11(3), s. 229-253.
18. Kidder, J. (2013). Parkour, Masculinity, and the City. *Sociology of Sport Journal*, 30(1), s. 1-23.
19. Klausen, M. (2010a). I flow igennem byen. Fænomenet "parkour" i det senmoderne byrum. *K&K*, 109, s. 149-162.
20. Klausen, M. (2010b). Parkour og den mobile teknologi: En etnografisk undersøgelse af fænomenet parkour i dimensionerne krop, by og medialisering. *Qualitative Studies*, 1(1), s. 33-47.
21. Marshall, B. (2010). Running across the rooves of Empire: parkour and the postcolonial city. *Modern & Contemporary France*, 18(2), s. 157-173.
22. Mould, O. (2009). Parkour, the city, the event. *Environment and Planning: Society and Space*, 27, s. 738-750.
23. Mörtenböck, P. (2005). Free Running and the Hugged City. *Thresholds*, 30, s. 88-94.

## Oversigt over litteratur

24. O'Grady, A. (2012). Tracing the city – parkour training, play and the practice of collaborative learning, *Theatre, Dance and Performance Training*, 3(2), 145-162.
25. O'Loughlin, A. (2012). A door for creativity – art and competition in parkour. *Theatre, Dance and Performance Training*, 3(2), s. 192-198.
26. Ortuzar, J. (2009). Parkour or l'art du déplacement: A Kinetic Urban Utopia. *The Drama Review*, 53(3), s. 54-66.
27. Rawlinson, C. & Guaralda, M. (2011). Play in the city: Parkour and architecture. *The First International Postgraduate Conference on Engineering, Designing and Developing the Built Environment for Sustainable Wellbeing*, 27-29 April 2011, Queensland University of Technology, Brisbane, Qld.
28. Saville, J.S. (2008). Playing with fear: parkour and the mobility of emotion. *Social & Cultural Geography*, 9(8), s. 891-914.

## Eksempel på interviewguide

<i>Forskerspørgsmål</i>	<i>Interviewspørgsmål</i>	<i>Kommentarer</i>
<i>Information til informant portræt</i>	Alder  Hvor mange år har du trænet parkour?  Hvordan træner du de fleste dage? Kan du beskrive, hvordan du træner?	
<i>Mellemkropslige relationer:</i>  Hvilken betydning spiller andres samvær i parkour?  Hvilken betydning har det, at man ser noget er muligt?	Træner du alene eller sammen med andre?  Hvilke forskelle oplever du? Hvad betyder andre, når du træner?  Hvordan bruger du de andre? Hvordan bruger de dig?  Det ser også ud til, at I blive begejstret, når det lykkes for hinanden. Hvorfor?	Inspirerer hinanden – en laver noget, og den anden prøver også. Lavdrim forsøgte at efterligne Olivers bevægelser.  At "tage den" for hinanden. Oliver tager Lavdrims bevægelse.  At leve sig ind i hinandens udfordringer.
<i>Bevægelser og stedet:</i>	Hvad sker der, når du kommer ud til et nyt sted?  Går du på spothunt?  Har du ideer om, hvad du vil træne, eller ser du hvad der sker?  Hvad sker der, når du kommer ud til et kendt sted?  Hvad betyder de bevægelseshistorier, der er i stedet?  Oplever du en forskel, når du træner på parker og i byrummet på spots?	Ser ud til, at man bruger ligeså lang tid på at kigge som at bevæge sig aktivt.  Kristian der taler om, hvad han så Lavdrim lave den første gang, han så ham. Han taler også om, at der er en bevægelsesudfordring, som han aldrig "har fået".



## Eksempel på interviewguide

	<p>Kan omgivelserne være forkerte?</p> <p>Betyder det noget, at der er andre folk til stede i byrummet?</p> <p>Hvornår er man færdig med at træne på et sted?</p>	<p>Eksemplet med ødelagt bjælke.</p> <p>De drenge som kom på Amagerbro spottet så ud til at forstyrre jer. Hvad med dem, som ikke forstyrrer, som bare går forbi? Eller stopper op og kigger på?</p>
<p><i>Det umulige:</i></p> <p>Hvilken betydning har deres fælles perception af umulige bevægelsesprojekter?</p>	<p>Jeg har observeret, at parkourudøvere ofte ser og taler om muligheder, som er rimelig sindssyge eller umulige. Hvorfor gør man det?</p>	<p>Eksemplet over ved Øresund Kollegiet. Så mulighed for kong-cat, men den var alt for lang, og der var for langt ned.</p>
<p><i>Legen med frygt:</i></p> <p>Hvilken rolle spiller frygt i parkour?</p>	<p>Hvilken rolle spiller frygt i parkour?</p>	<p>Lavdrim og Kristian – taler om, at der er frygten der holder dem tilbage. Genkender du det?</p>
<p><i>Arbejdet med bevægelsesudfordringer:</i></p> <p>Hvilke måder arbejder han med udfordringen?</p>	<p>Hvad sker der, når du ser en bevægelsesudfordring, som du gerne vil bryde? (strategi)</p> <p>Hvornår tæller man fødder. Hvorfor gør man det?</p> <p>Da Lavdrim skal bryde dobbelt kong, siger du til ham, at han bare skal tænke på, "at der ikke kan ske så meget". Hvad mener du med det?</p> <p>Nikolaj taler om at painleape den – hvad betyder det?</p> <p>Jeg oplever, at folk bliver meget irriteret- gør du også det?</p>	<p>Har stor viden om bevægelsernes funktion/teknik. Spiller hvilken rolle?</p> <p>Eksemplet med Lavdrim og Kristian: irriteret men også besat af den.</p>

## Eksempel på interviewguide

<p>Hvordan oplever han besættelsen/tiltrækningen af en udfordring?</p> <p>Hvilken betydning har det, når man breaker noget? /har taget den?</p> <p>Hvad er deres bevægelsesideal?</p>	<p>Det virker til, at folk ofte bliver helt besat af de udfordringer, som de giver sig selv og hinanden. Har du også oplevet det?</p> <p>Hvorfor sætter man hele tiden bevægelsesudfordringer op for sig selv?</p> <p>Men man skal ikke kun breake. Det virker også som om, at man skal gøre det perfekt. Hvad er en perfekt bevægelse?</p>	<p>Eksemplet på tagene. Lande helt ude på kanten.</p>
<p><i>Følelsen af bevægelse:</i></p> <p>Hvilken betydning ligger der i en "dejlig" landing for Oliver?</p>	<p>Du nævner flere gange, at en bevægelse er lækker eller dejlig. Hvad mener du med det?</p> <p>Du nævner flere gange noget med at være glad for rails. Hvad mener du med det?</p>	<p>Samme tid som han taler om, at det er bedre at undershoote end overshoot – handler det dejlige om oplevelse af kontrol?</p>

# Eksempler på basisbevægelser i parkour



Foto 1 Catleap (Team JiYo)



Foto 2 Dash (Team JiYo)



Foto 3 Kong (Team JiYo)



Foto 4 Turn vault (Team JiYo)



Foto 5 Speed (Team JiYo)



Foto 6 Tic tac (Team JiYo)



Foto 7 Precision (Team JiYo)



Foto 8 Underbar (Team JiYo)